STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 00921

POYLE TSIEN SHRIFTEN

Ber Borochov

Permanent preservation of this book was made possible by
Miriam Mondry
in memory of
Adele Mondry

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ד. ב. באָראָכאָוו
געבאָרען ז׳ תמוז, תרמ״א—יוני, 1881.
געשטאָרבען טבת, תרע״ח—דעצ. 1917.

פועלי ציון ביבליאָטעק

ד. ב. באָראָכאָוו

פועלי ציון שריפטען

ערשטעס בוך

ארויסגעגעבען פון
פועלי ציון פארלאג,
153 א. בראָדוויי, ניו יאָרק.
.1920

COPYRIGHT 1920
BY
POALE ZION ORGANIZATION
OF AMERICA.

אלפא פרעס, 266 גרענד סטריט, ניו יארק, נ. י.
479

אינהאַלט:

פון די ארויסגעבער.

י. זאר:

ד. ב. באראכאוו אלס טעארעטיקער.

א. וואַלינער:

ד. ב. באראכאוו (ביאָגראפישע נאָטיצען) — — — — זייטע 11

ד. ב. באַראָכאָוו:

א. די קלאסען־אינטערעסען און די נאציאָנאלע
פראגע — — — — — — — — — — — — " 29

ב. וואס ווילען די פועלי ציון? — — — — — — — " 87

ג. אונזער פּלאטפארם
(פון רוסישען איבערזעצט דורך א. וואַלינער) — " 111

פון די אַרויסגעבער

דאָס פאָרליגענדע איז דאָס ערשטע בוך פון א גאנצער פועלי־ציון ביבליאָטעק, וואָס דער פועלי־ציון פארלאג פּלאַנט ארויסצוגעבען.

די שריפטען פון די באַגרינדער און טעאָרעטיקער פון׳ם פועלי־ציוניסטישען געדאַנק זיינען צוזייט און צושפּרייט אין די פארשידענע צייטונגען און זשורנאלען אין פילע לענדער. אונזער ציל איז דעריבער, אויף וויפיל אונז וועט מעגליך זיין, צונויפצוזאַמלען די פועלי־ציון שריפטען און באַשאפען א „פועלי־ציון ביבליאָטעק״.

נאַטירליך וועט אונזער פארלאג, א חוץ דעם, אויך זעהן ארויסצוגעבען ביכער און בראָשורען פון אנדערע אידישע און ניט־אידישע שריפטשטעלער — ביכער וואָס זאָלען העלפען צו פארטיעפען אונזערע אידעען.

עס איז איבעריג צו זאָגען אז מיר פיהלען א באַזונדער שטאָלץ און פרייד אָנצוהויבען אונזער ביבליאָטעק־סעריע מיט א טייל פועלי־ציון שריפטען פון ד. ב. באָראָכאָוו.

מיר הויבען אָן מיט חבר ד. ב באָראָכאָוו, וואָס האָט **אָ נ ג ע ה ו י ב ע ן** די פועלי־ציון באַוועגונג און האָט פאַקטיש אויפגעמאכט דאָס ערשטע בלאַט פון פועלי־ציוניזם, אלס פירער, טעאָרעטיקער, אָרגאַניזאַטאָר און באַשאַפער.

מיר ווילען דערביי באַמערקען, אז דאָס דאָזיגע בוך האָט גאָר ניט צו טאָן מיט דעם פּלאַן פון׳ם אַלוועלטליכען פועלי ציון פארבאַנד ארויסצוגעבען אַלע געזאַמעלטע שריפטען פון ד. ב. באָראָכאָוו. עס איז זיכער אונזער טיפסטער וואונש, אז דאָס זאָל אין גיכען מקוים ווערען.

פ ו ע ל י צ י ו ן פ א ר ל א ג.

ניו יאָרק, 1920.

באַראַכאָוו אַלס טעאָרעטיקער

פון יצחק זאר.

דער פארשטאָרבענער גרויסער חבר, וועמען דער טויט האָט אַזוי אונערוואַרטעט און אַזוי אכזריות'דיג אָפגעשטעלט אין מיטען וועג פון זיין גייסטיגער פאַרנאַנדערוויקלונג און טעאָרעטישען שאַפען, האָט אונז איבערגעלאָזען אַ ווערטפולע ירושה — די ירושת פון אַ דענקער און טוער, אַ ירושה, וואָס וועט מיט דער צייט פאַרנעמען אַ בכבוד'יגען פּלאַץ אין די קולטור אוצרות פון אידישען פאָלק.

די צייט איז נאָך, ליידער, ניט געקומען פאַר דער ריכטיגער אָפּשאַצונג פון דעם בייטראַג, וואָס באַראַכאָוו האָט איבערגעלאָזען אין דעם סכום פון דויערהאַפטע אידעען, וועלכע האָבען אין אונזערע צייטען באַרייכערט דעם פרייהייטס גייסט פון אונזער פאָלק בכלל און זיינע אַרבייטער־מאַססען בפרט. דער קבר איז נאָך צו פריש, און די צייט צו רוישיג; עס איז נאָך ניט אין גאַנצען פאַרשוואונדען דער פּאַרטייען־קאַמף, אין וועלכען דער פאַרשטאָרבענער חבר האָט געשפּילט אַזאַ וויכטיגע ראָלע, און עס איז שווער זיך אָפּצרזאָגען פון אייגענע אמת'ן אָדער פאַראורטיילע, בכדי ערנסט, גלאַסען און אָביעקטיוו אויסצוטיילען פון דעם אַלגעמיינעם שאַפען דאָס ספּעציעלע, וואָס כאַראַקטעריזירט באַראַכאָוו'ס אויפטו פאַר די אידעאַלען פון אידישען פרייהייטס־קאַמף אין זיינע פאַרשידענע פאָרמען.

די צייט וועט אָבער קומען, מוז קומען. ווי אַרים מיר זאָלען

ניט זיין אין גייסטיגע קרעפטען, וועט זיך דאך געפינען איינער, וואס וועט אויף זיך נעמען די דאנקבארע ארבייט, צו געבען א פאל־שטענדיג בילד פון דער מערקווירדיגער פערזענליכקייט און אן אל־זייטיגען אנאליז פון דעם פארשידענארטיגען שאפען פון באראכאוו׳ן אלס דענקער און קעמפער.

ער איז געווען א מאן פון אויסערגעוועהנליכער ענערגיע, פון אונערמידליכער ארבייטסזאמקייט און פון פילזייטיגען וויסען. אלץ האט ער געוואלט ערלערנען, אלץ האט איהם אינטערעסירט. ער האט געהאט גרויסע און טיפע קענטניסע אין דער פילאזאפיע און די סאציאלע וויסענשאפטען; האט פארמאגט גרינדליכע ידיעות אין א סך שפראכען און געהאט א קלארען באגריף וועגען אזוינע וויסענשאפטען, וועלכע אינטערעסירען קוים אפילו דעם העכערען טיפ אינטעליגענט. ער האט זיך געהאלטען אין ענטוויק־לען אין אן ענציקלאפעדישען וויסענשאפטס־מאן, אין א דענקער, וואס איז א זעלטענהייט אין אונזער צייט.

עס טוט מיר אמת לייד, וואס די אומשטענדען זיינען נאך ניט רייף פאר א לענגערע ארבייט איבער דעם טיפען נאציאנאל־סאציאליסטישען פארשער, דעם באגרינדער פון וויסענשאפטליכען ציוניזם און דעם גרינדער פון דער פועלי ציוניסטישער ארגאניזאציע און טעארעטיקער פון דער פועלי־ציוניסטישער פילאזאפיע. איך מוז מיך באגרעניצען מיט אן אלגעמיינעם איבערבליק פון באראכאוו׳ס גרונד־געדאנקען אויף די דערמאנטע דריי הויפט־געביטען פון זיין טעטיגקייט. דער אינטעליגענטער לעזער וועט געפינען א ברייטע ערקלערונג פון די פונקטען, וואס איך באריר בלויז, אין באראכאוו׳ס שריפטען גופא.

דער פריהלינג פון דער אידישער פרייהייטס באוועגונג, ציוניסטישער און סאציאליסטישער, אין דער תקופה פון דער ערשטער רוסישער רעוואלוציע, האט זיך אויסגעצייכענט מיט דער פאר־העלטניסמעסיג גרויסער צאהל פון גלענצענדע יונגע דענקער, וואס האבען זיך אין די באוועגונגען באטייליגט. פלוצלונג זיינען ער־שינען אין אלע טיילען פון לאנד און אין אלע קלאסען פון פאלק

רעדנער, טוער און טעאָרעטיקער. אַ סך פון זיי זיינען שפּעטער געוואָרען שרייבער און ווייט באַקאַנטע כּלל־טוער. די מערהייט פון אונזערע שריפטשטעלער, אַרטיסטען, פירער און אינטעלעקטועלע קרעפטען בכלל באַשטעהט פון די אַמאָליגע פאַרשער און טוער.

עס איז געווען אַ גאָלדענע צייט, אַ צייט פון גייסטיגען שוואונג און רעוואָלוציאָנערער אַקטיוויטעט: דער אויסדרוק פון היסטאָרישע אָנגעזאַמעלטע כּחות; די רווישיגע אַרבייט פון אַ נייער עפּאָכע.

אַ וואָרט האָט דאַן געמיינט אַ סך, ווייל אַ וואָרט האָט אויסגעדריקט אַ אידעע, אַן אָנשויאונג, אַ גאַנצע טעאָריע, און געדאַנקען זיינען דאַן געווען די טרייבקראַפט פון געזעלשאַפטליכער אַרבייט און דער אמת'ער אינהאַלט פון דעם טוער'ס נשמה. דאָס נייע וואָרט אָדער דאָס שטאַרקע וואָרט פלעגט פריהער אַרויסגעזאָגט ווערען אין די אונלעגאַלע פאַרזאַמלונגען, אין די רעדעס, אין די דעבאַטען און ערשט שפּעטער — און דאָס ניט אַלע מאָל — אין דער לעגאַלער פּרעסע. די אַנטוויקלונג פון די מאַסען איז געווען דורך וואָרט און שריפט, מער מינדליך ווי שריפטליך די ערשטע צייטען. דער דענקער, וואָס פלעגט אַרויס אין דער עפענטליכקייט מיט עטוואָס אָריגינעלעס, פלעגט אויסדריקען אין דער פּרעסע דאָס, וואָס ער האָט אַ לאַנגע צייט געפּרעדיגט אויסער דער פּרעסע און וואָס איז שוין געווען באַקאַנט אין אַלגעמיינעם צו אַ ברייטער שיכט פון אינטעליגענטען און מיטגלידער פון דער באַוועגונג, דער אייגענער אַזוי גוט ווי דער געגנערישער.

ווען באָראָכאָוו איז אַרויס מיט זיינע געדאַנקען אין דער פּרעסע, דער ציוניסטישער, דער לעגאַל־פּאַרטייאישער, און האָט פאַרעפענטליכט איינגע בראָשורען, איז ער שוין געווען באַקאַנט אין ברייטע קרייזען פון דער ציוניסטישער און סאָציאַליסטישער באַוועגונג און האָט שוין געהאַט פאַרזעעט זיינע טעאָריען אין די מחות פון טויזענדער באַוועגונגס־מענשען. זיינע גלענצענדע דעבאַטען, זיינע אונאויפהערליכע טורען פון שטאָדט צו שטאָדט האָבען איהם אויסגעצייכענט לאַנג פאַר זיין אַרויסטריט אין דער ברייטער עפענט־

ליכקייט און איהם געשטעלט אין די רייהען פון די הויפט דענקער צווישען די טעארעטישע פירער פון די פארטייען און פראקציעם אין אידישען לעבען.

אין יענער צייט האט מען געלעבט פיל און אינטענסיוו; גע־שארפט דעם מח אויף שריט און טריט און מיט לייב און זעעלע זיך איבערגעגעבען צו א קאנצענטרירטער, איינדרינגליכער גייס־טיגער ארבייט, — און א מענש מיט גרויסע פעהיגקייטען פון דער נאטור און מיט א ליידענשאפטליכען דורשט נאך וויסען, האט גע־קענט אויפטאן, אויף דעם געביעט פון אריגינעלען טעארעטישען שאפען, עטוואס דויערהאפטעס, עטוואס גרויסעס.

פאראן מענשען, וואס ווערען פארוויגט אלס גרויסע גייסטער בלויז דערפאר, ווייל זיי לעבען לאנג און שרייבען א סך, און דער עולם — אפילו דער געבילדעטער — ווערט צוגעוואוינט צו הערען דעם זעלבען נאמען אזוי לאנג, ביז איהם דוכט זיך, אז ער האט פאר זיך אן אריגינעלען דענקער. דער אמת'ער זשעניע אדער טע־ארעטיקער דערקענט זיך אין זיין יוגענד, און זיין שפעטערע אר־בייט איז בלויז א פארטיפונג און א אויסברייטונג פון דעם, וואס ער האט מיט יארען צוריק געטראכט אדער ארויסגעזאגט. קענטני־סע אליין זיינען ציגעל, רויער מאטעריאל. ווער עס פארמאגט די פעהיגקייט די קענטניסע צו סיסטעמאטיזירען און צו קאמאנדירען זיי אזוי, אז עס זאל ארויס א הערליכע געביידע, א נייער געזיכטס פונקט אין דער וועלט פון גייסט, יענער איז דער אמת'ער שאפער, דער גרינדער פון א נייער שולע, א נייער לערע, א נייער פארמע.

אויף דעם נאציאנאל־סאציאליסטישען געביעט קומט בארא־כאוו'ן דער אויבען־אן, צווישען די אידען אזוי גוט ווי די ניט־אידען, וועלכע האבען זיך מיט דעם פראבלעם באשעפטיגט. בארא־כאוו האט פעסטגעשטעלט די ארגאנישע איינהייט פון סאציאליזם און פראלעטארישען נאציאנאליזם.

די אנשויאונגען פון אפיציעלען סאציאליזם וועגען דער נא־

ציאנאלער פראגע זיינען, מיט א יאהר פופצעהן צוריק נאך, געוועזן אדער רוי און האלב־געבאקען אדער העכסט בירגערליך רעאקציאנער, און די פארקעמפער פון דער אידישער נאציאנאלער באפרייאונג האבען, מיט דער אויסנאמע פון באראכאוו'ן, ניט געגעבען דעם ריכטיגען ענטפער אויף די קשיות און אויסזעצונגען פון דער אלטער סאציאליסטישער שולע. אדער זיי האבען געזוכט צוצושטוקעווען דעם נאציאנאליזם צום סאציאליזם אדער זיי האבען געזוכט תירוצים, פאר וואס מען איז געצוואונגען מיט דער נאציאנאלער פראגע זיך צו פארנעמען, כאטש עס וואלט געוועזן גלייכער פאר'ן סאציאליזם, ווען אזא פראגע זאל גאר ניט עקזיסטירען. די ערשטע האבען געוואלט אויסברייטען דאס פעלד פון סאציאליזם און אריינעמען דעם נאציאנאליזם; די אנדערע האבען זיך פארענטפערט און באטראכט דעם נאציאנאליזם אין זיין עצם אלס רעאקציאנערע ערשיינונג.

די בעסטע פארטיידיגער, פון סאציאליסטישען שטאנדפונקט, פון דעם נאציאנאליזם בכלל און אידישען נאציאנאליזם בפרט, זיינען געווען די „סיימיסטען". זייערע טעארעטיקער זיינען געוועזן פאעטישע דענקער, אזוי צו זאגען, און פלעגען אויפשטעלען וואונדער־שעהנע בילדער פון דעם, וואס דער סאציאליזם דארף ווערען און וואס דאס אידישע פאלק דארף זיך ערקעמפען,—הויפטזעכליך אין גלות. דאס רוב פון זיי זיינען געוועזן סאציאליסטען־רעוואלוציאנערען, האבען זיך ווייניג געקימערט וועגען מארקסיזם, היסטארישען מאטעריאליזם און די אלע גוטע און שלעכטע אידעען, וואס די סאציאל־דעמאקראטען האבען אריינגענומען אין זייער סאציאליסטישע פילאזאפיע. זיי האבען ניט געזוכט צו באווייזען די לאגישע קאנסעקווענצען פון וויסענשאפטליכען סאציאליזם אין דער הינזיכט פון דער נאציאנאלער פראגע, נאר, פארקערט, געזוכט צו באווייזען, אז דער סאציאליזם דארף רעפארמירט ווערען אויך דערפאר, ווייל ער גיט ניט דעם ריכטיגען ענטפער אויף די נאציאנאלע פראגע. זייער מעטאדע איז געוועזן א פארקערטע, און זייער נאציאנאל־סאציאליזם א אידעאליסטישער. די

פראגע איז געווען : מוז דער סאציאליזם דעם נאציאנאליזם אנערקענען אדער זאל ער עס טאן ? די „סיימיסטען" האבען געלעגט דאס געוויכט אויף דעם „זאל". מענשען מיט ווייסען, מיט א גלענצענדער פעדער און אראטאר־שען טאלענט, האבען זיי באוויזען אויסצואיבען א פסיכאלאגישען איינפלוס אויף פריינד און געגנער און דורך דעם פיל בייגעטראגען צו דער פארשטארקונג פון דעם אידישען נאציאנאלען געפיל. פאר זיי איז די פרייע נאציאנאלע אנטוויקלונג פון אלע פעלקער געווען פון גרויסער קולטורעלער באדייטונג פאר דער מענשהייט, און די סאציאליסטישע באוועגונג דארף דערפאר נעמען א פאזיטיווע שטעלונג אין דער פראגע, ווען ניט, וועט דער אידעאל זיין באגרעניצט און די באוועגונג גייסטיג און מאראליש ארימער. אין אנדערע ווערטער, דער סאציאליזם קען אויסמיידען דעם נאציאנאליזם, אויב ער וויל, אבער ער דארף עס ניט מאן.

דער בונד" האט אויפגעפאסט די נאציאנאלע פראגע אלס אן עטישע און פאליטישע פראבלעם. דער נאציאנאליזם איז א שעדליכע ערשיינונג, און דער נאציאנאלער קאמף פארדונקעלט דאס קלאסענבאוואוסטזיין פון פראלעטאריאט : אבער זאל מען געוואלטזאם אסימילירען דעם אידישען ארבייטער ? — ניין ! עס איז ניט דעמאקראטיש, עס איז ניט עטיש און „במילא" ניט סאציאליסטיש צו צווינגען דעם אידען, ער זאל אויפגעבען זיין נאציאנאלע קולטור. מען דארף איהם שטענדיג ערציהען סאציאליסטיש, בכדי אויסצומיידען, ווי וויים מעגליך, די נאציאנאליסטישע שטרויכלונגען אויף זיין וועג, אבער מען דארף איהם געבען די געלעגענהייט אויסצולעבען זיך נאטירליך אלס איד, מען דארף איהם געבען דאס רעכט פון נאציאנאל־קולטורעלער אויטאנאמיע, און די געשיכטע וועט שוין טאן איהר'ס.

פון פאליטישען שטאנדפונקט איז וויכטיג צו באנוצען זיך מיט די קולטורעלע פארמען, וואס האבען זיך ביז אהער אויסגעארבייט ביים אידישען פאלק, בכדי בעסער צוצוקומען צו די מאסען. מען קען ניט, למשל, פרעדיגען דעם סאציאליזם אין א שפראך, וואס דער ארבייטער פארשטעהט ניט : מען מוז דעריבער קומען צום אידען

אין זיין שפּראַך, און דאָס אַליין מאַכט שוין נויטיג די עקזיסטענץ פון אַ באַזונדער אידיש־סאָציאַליסטישער אָרגאַניזאַציע.

די דערמאָנטע צוויי ריכטונגען אין אידישען פּראָלעטאַרישען נאַציאָנאַליזם האָבען בייגעטראָגען, יעדע אויף איהר אופן, צו דער ערוואַכונג און ענטוויקלונג פון דער נאַציאָנאַלער אידעע, אָבער זיי האָבען ניט געשטעלט די פראַגע ריכטיג און במילא ניט געפונען דעם ריכטיגען ענטפער. עס איז פאַר זיי געווען אַ שטענדיגע פראַ־גע — פסיכאָלאָגיש און פּאָליטיש — ווי אַזוי צוזאַמענצובינדען דעם קלאַסען קאַמף מיט דעם נאַציאָנאַלען קאַמף. זיי האָבען באַ־טראַכט דעם סאָציאַליזם און דעם נאַציאָנאַליזם אַלס צוויי באַזונדערע זאַכען.

די פּועלי־ציון און די „ס. ס.", וועלכע זיינען געווען די ערש־טע צייט איין אָרגאַניזאַציע פון אַרבייטער־ציוניסטען און וועלכע האָבען זיך צושיידט ערשט שפּעטער, צוליעב דער פראַגע פון ארץ־ישראל אָדער אַ טעריטאָריע בכלל, זיינען געווען אייניג אין זייער בליק אויף דער נאַציאָנאַלער פראַגע, — כאָטש ניט איז דערזעל־בער מאָס קאָנסעקווענט, ווי עס וועט זיך אַרויסשטעלען אין פאַר־לויף פון מיין באַשיידענעם איבערבליק.

באָראָכאָוו איז געווען דער הויפּט באַגרינדער פון דעם אַרביי־טער־ציוניסטישען נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם. זיין טעאָריע איז שפּע־טער געוואָרען די הערשענדע ביי די אידישע נאַציאָנאַל־סאָציאַליס־טען און יעצט איז זי כמעט אַן אַקסיאָמע ביי אַלע סאָציאַליסטען פון דער וועלט. אָהן ספק, אַז אין דער ענדערונג פון דער סאָציאַ־ליסטישער אויפפאַסונג פון נאַציאָנאַליזם האָט באָראָכאָוו אַ גרויסען חלק דירעקט, דורך דעם איינפלוס, וואָס די פּועלי־ציוניס־טישע אַל־וועלטליכע אָרגאַניזאַציע האָט די לעצטע עטליכע יאָר אויסגעאיבט אויף די פילע פון אייראָפּעאישע סאָציאַליסטישע פּאַרטייען, אָבער דער הויפּט באַווייז אַז באָראָכאָוו'ס אידעען זיינען די ריכטיגע, באַשטעהט אין דעם, וואָס די געשעהע־נישען און דער לעבענסגאַנג גופא האָט זיי באַשטעטיגט, וואָס דער סאָציאַליזם האָט געמוזט קומען צו דעמזעלבען בליק אויף דעם ענין צוליעב דער „בלינדער לאָגיק" פון דער ווירקליכקייט. אַ פערזאָן

קען, אונטער געוויסע אומשטענדען, ווירקען, אז א באשטימטע איר־דעע זאל באהערשען די מחות פון גרויסע מאסען, — ווי מיר האבען עס אזוי בולט געזעהן אין די לעצטע צוויי יאהר פון וועלט קריג, — אבער די אידעע שטעלט זיך שפעטער ארויס אלס מאמענטאנע פארבלענדעניש, אין בעסטען פאל אלס א מאסען פסיכאז, — ווי מיר האבען עס טאקע געזעהן אין אונזערע צייטען. דאס הייסט, אז דער אמת פון א געדאנק באשטעהט ניט אזוי פיעל אין דעם דירעקטען איינפלוס, וואס דער מחבר איבט אויס אויף זיינע מיט־מענשען, ווי אין דעם, וואס די לעבנס־באדינגונגען באשטעטיגען דעם געדאנק און פירען צו דעם, אז גרעסערע שיכטען פון דענקער און פירער זאלען צו דעם זעלבען געדאנק קומען.

נאציאנען גרינדעט מען ניט און מען שאפט זיי ניט אפ. זיי זיינען א נאטירליכע ערשיינונג. דער מענש איז א גרופען מענש, אין עטניש־קולטורעלען זין. ער לעבט אלס טייל פון זיין פאלק און ווירקט אין דער אלגעמיינער געזעלשאפט דורך זיין באטייליגונג אין דעם לעבען פון זיין פאלק. די אנטוויקלונג פונ׳ם ארבייטער, אין סאציאליסטישן זין, הייסט זיין קולטורעלע, עקאנאמישע און פאליטישע ארויפשטייגונג אין דעם לעבען פון זיין פאלק. דער סאציאליזם איז אויך אזא אופן א נאציאנאלע באוועגונג, ווייל ער איז א סאציאלע באוועגונג. קען זיך דער יחיד אנטוויקלען אוי־סערהאלב דער געזעלשאפט ? — ניין ! קענען די מאסען זיך אנט־וויקלען אויסערהאלב זייערע אנטשפרעכענדע פעלקער ? — ניין ! קען דער סאציאליזם זיך אנטוויקלען אויסערהאלב דער נאציא־נאלער סביבה ? — ניין ! פאלגליך, איז דער סאציאליזם און דער נאציאנאליזם איינס און דאס זעלבע, צוויי ווערטער, וואס באציי־כענען די זעלבע זאך, ווען מען רעדט פון דעם באוואוסטזיניגען אר־בייטער קלאס.

אויסער די ארבייטער זיינען דא אנדערע קלאסען אין יעדען פאלק, און זייער אנטוויקלונג אין סאציאלען זין מיינט זייער אנט־שפרעכענדע נאציאנאלע אנטוויקלונג, אדער בירגערליכער נא־ציאנאליזם. ווענעם אידעע פון נאציאנאליזם זאל הערשען, —

דאס איז דיזעלבע פראגע, ווי וועמעס אינטערעסען זאלען ריכטען דאס לעבען און פאליטיק פון פאלק. דער קלאסען־קאמף איז צו דערזעלבער צייט א קאמף פאר'ן נאציאנאליזם.

און וואס איז דער נאציאנאלער קאמף, דער ארבייטער קלאס פון א אונטערדריקטען פאלק זוכט זיך צו באפרייען. פון וועמען? — פון דעם קלאס, וואס באהערשט די פאליטיק פון אונטערדריקער. אויף אזא אופן איז דער נאציאנאלער קאמף א קלאסען־קאמף, צווישען קלאסען פון פארשידענע פעלקער.

דער בירגערליכער עלעמענט פון אונטערדריקטען פאלק זוכט ארפצווארפען פון זיך דעם פרעמדען יאך, בכדי אליין צו באהער־שן דאס פאלק, און דער בירגערליכער עלמענט פון אונטערדריקער וויל באהערשען דאס אייגען און דאס פרעמד פאלק. דאס איז א קאמף פאר קלאסען־הערשאפט. און אויף וויפיל דער ארבייטער און דער בורזשוא זיינען פאראינטערעסירט אין דער באפרייאונג פון פרעמדען דרוק, גהען זיי צוזאמען אין שלאכט. אין דעם ליגט די נויטווענדיגקייט און בארעכטיגונג פון קלאסען־פאראייניגונג פאר באשטימטע צוועקען און אונטער באשטימטע אומשטענדען.

דאס איז, אין איינפאכע ווערטער, באראכאוו'ס נאציאנאל־סאציאליסטישע טעאריע, דער גרונד־געדאנק, פון וועלכען עס פליסען ארוים לאגישער־ווייזע די פרינציפען פון ציוניזם און פון פועלי־ציוניזם.

אויפ'ן געביט פון ציוניזם איז באראכאוו געווען דער איינציגער וואס האט געגעבען א וויסענשאפטליכע באגרינדונג. צוליב פאליטישע טראדיציע, צוליב דעם, וואס די טעריטאריאליסטען האבען ניט געוואלט בייטען זייער נאמען, האט דער ציוניזם באקומען א צווייפאכע באדייטונג: די לייזונג פון דער אידען־פראגע דורך די קאנצענטרירונג פון א אידען־מערהייט אויף א לאנד בכלל און די קאנצענטראציע פון א אידען־מערהייט אין ארץ ישראל. נאך

דער צושפּאַלטונג פון אַרבייטער־ציוניזם אויף צוויי פראַקציעס, אָדער פּאַרטייען, לכתחילה צוליב דעם אוגאַנדא פּראָיעקט און שפּע־טער צוליב דער פראַגע פון ציון אָדער טעריטאָריע בכלל, האָט איין טייל זיך גערופען „סאָציאַליסטען־ציוניסטען טעריטאָריאַליסטען" און דער צווייטער טייל „סאָציאַליסטען־ציוניסטען פּאַלעסטינצעס", אָדער „ס. ס." און פּועלי ציון. זינט דאַן פאַרשטעהט מען דעם ציוניזם ניט נאָר אין זיין בוכשטעבליכען זין, נאָר אויך אַלס אי־דעאַל פון אַ אידען־שטאַאַט בכלל.

איןביידע זיינע באַדייטונגען האָט באָראָכאָוו געבראַכט דעם ציוניזם דעם וויכטיגסטען נוצען, און אין דער פראַגע פון ארץ־ישראל האָט ער ממש געשטעלט דעם ציוניזם אויף די פיס.

ביי באָראָכאָוו'ן איז דער ציוניזם פאַרשטאַנען געוואָרען פון דריי פאַרשידענע שטאַנדפּונקטען, וועלכע זיינען געווען, יעדער באַ־זונדער, דער שטיץ־פּונקט פון אַ אַנטשפּרעכענדער פּאַרטיי. איי־נער אַ נעגאַטיווער, פּאַרטראַטען פון די „ס. ס." און די אַלגעמיינע טעריטאָריאַליסטען, ווען זיי האָבען זיך אויסגעטיילט אַלס זעלבסטשטענדיגע פּאַרטיי. די איבריגע צוויי — פון פּאָ־זיטיווען כאַראַקטער. איינער — פּאַרטראָטען פון די אַלגע־מיינע ציוניסטען, און פון די „סיימיסטען", דער צווייטער. די שווערע, אונערטרעגליכע לאַגע פון די אידישע מאַסען, וועלכע ווערט אַלץ ערגער, דער גלות אין זיין שוואַרצעסטער געשטאַלט, — דאָס איז געווען דער גרונד מאָטיוו פון די „ציוניסטען־טעריטאָריאַ־ליסטען", ראַדיקאַלע און בירגערליכע. די בייגקשאַפט נאָך ציון, די ליבע צום אייגען לאַנד, דער באַגער צוריק אויפצובויען דאָס אַמאָליגע פּאַטערלאַנד, — דאָס איז געווען דער הויפּט מאָטיוו פון אַלגעמיינעם ציוניזם; און די פרייע אַנטוויקלונג פון אידישען פאָלק, פון זיין קולטור, — דאָס איז געווען דער ציוניסטישער — אָדער טעריטאָריאַליסטישער — פונדאַמענט פון די „סיימיסטען". אַלע דריי אויסגערעכענטע מאָטיווען זיינען פון באַדייטענדען ווערטה און דריקען אויס אמת'ן, אָבער טיילווייזע אמת'ן. קיין איינער פון זיי באַזונדער, און אַלע דריי צוזאַמען, זיינען ניט גענוג אום צו געבען דעם ציוניזם דעם כאַראַקטער און שטיצפּונקט

פון א וויסענשאפטליך באגרינדעטער באוועגונג, און זיי זיינען לחלוטין באַדענלאַז בנוגע דער פראגע פון דער ר ע אַ ל י ז י ר ו נ ג פון ציוניזם.

אידען זיינען אין גלות שוין באַלד צוויי טויזענד יאר. אין משך פון דער צייט האבען מיר געהאט צרות גענוג און אין מאנכע עפאכען אזוינע צרות, צו וועלכע די מאדערנע צייט מיט איהרע שרעקליכע פאגראמען קומט דאך ניט אין פארגלייך, און פון דעסט־וועגען זיינען מיר נאך אלץ דיזעלבע נע־ונד'ניקעס. די שלעכטע לאגע רופט ארויס דעם פארלאנג אדער די האפנונג אדער דעם וואונש זיך צו באפרייען, — אבער זי קען ניט ברייגנען די ישועה, אויב אנדערע, אביעקטיווע כחות זייגען ניט צו גונסטעז. מען מוז אויך אין זינען האבען, אז אויב די לאגע איז זעהר שלעכט, און ווערט רק ערגער, קען אין גאנצען אפגעטויטעט ווערען דער ווילען פון די ליידענדע, און אפילו דער חלום פון באפרייאונג קען פאר־שווינדען.

די בייגקשאפט און ליבע צו ציון, כאטש פון פאזיטיווער נאטור, איז קיין גאראנטיע ניט, אז און פאר זיך, אז דער וואונש וועט ווערען א געשיכטליכער פאקט. די בת מלכה קלאגט אויף איהר שיקזאל יארטויזענדער, און דאך קומען זיך חתן־כלה ניט צו־נויף. דאס זעלבע איז בנוגע דעם אידעאל פון נאציאנאלער אנט־וויקלונג אין אלגעמיין. ער בלייבט א אידעאל פון איינצעלנע, אויב דאס לעבען פירט ניט צו זיין פארוויר‌קליכונג.

דער הויפטפעלער פון די אלע אנגעגעבענע מאטיווען איז גע־ווען דאס, וואס זיי האבען געבויט א ו י ף ד ע ם ו ו י ל ע ן פ ו ן פ אַ ל ק אלס געניגענדער פאקטאר צו פארווירקליכען דעם ציוניזם, און עס דארף היינט צו טאג זיין קלאר פאר אלעמען, אז דער ווילען, ניט נאר פון א יחיד, נאר אפילו פון דעם מעכטיגסטען פאלק, קען גארנישט אויפטאן פאר דעם געשטעלטען צוועק, אויב די פארהעלטניסע זיינען ניט גינסטיג, אויב די אינטערעסען און אנטשפרעכענדע ווילענס פון אנדערע זיינען געגען.

דער ציוניזם, — אלס ב אַ ו ו ע ג ו נ ג און אלס ר ע־אַ ל י ז י ר ב אַ ר ע ב אַ ו ו ע ג ו נ ג, — איז אַ ס ט י כ י־

שער פראצעס, — דאס איז דער גרונד־געדאנק פון באָראכאוו'ן, וועלכער האָט געגעבען דעם ציוניזם זיין וויסענשאפט־ליכען ווערטה, אט דער קורצער און שניידענדער אויסדרוק ער־קלערט, פאר וואס עס איז דאָ א ציוניסטישע באוועגונג, פאר וואס עס וואקסט דער ווילען ביים פאָלק זיין אידעאל דורכצופירען און פאר וואס דער אידעאל וועט דורכגעפירט ווערען.

פאר דעם באהאוועגטען מענשען וועט זיין איבעריג צו באַטאָנען, אז וויסענשאפט מיינט אין פלוג רעלאטיוויטעט, אז די געזעצען אדער מענדענצען, וואס ווערען פעסטגעשטעלט אויף'ן גרונד פון דער מענשליכער ערפארונג און איינדרינגליכקייט, קע־נען זיך ארויסשטעלען פאלש אין דער צוקונפט, אבער וויסענ־שאפט גיט א זיכערען באָדען אונטער די פיס און שוין צוליב דעם אליין שטארקט זי דעם מוט פון די טוער.

באראכאוו האָט זיך באנוצט מיט צוויי הארבע ווערטער, כדי צו אונטערשטרייכען אזוי שטארק, ווי מעגליך, דעם היס־טאריש־דעטערמינירטען כאראקטער פון ציוניזם און זיין הילף פאר דעם אידישען פאָלק. אין ערשטען זין איז דער ציוניזם א סטיכישער פראצעס: אין צווייטען זין א טעראפעווטישע באַ־וועגונג. ביידע ווערטער זיינען גענומען פון גריכיש, כאטש דאס „שיקזאל" האט געוואלט, אז דאס לייכטערע ווארט זאל ברייט באקאנט ווערען — וואו מיט חן און ווי מיט אומחן — און דאס לענגערע און שווערערע ווארט זאל פארגעסען ווערען. טע־ראפעווטיש קומט פון גריכישען „טעראפעפסיא", וואס מיינט היי־לונג, און סטיכיש שטאמט פון „סטיכי", וואס מיינט, צווישען אנ־דערעס, ארדענונג: איז דער ציוניזם א היסטאריש־דע־טערמינירטער פראצעס, א געארדנעטער פראצעס, א סטיכי־שער פראצעס, אדער דער אויסדרוק פון פרייען ווילען פון אי־דישען פאָלק? האט געמוזט ענטשטעהן די באוועגונג אדער מען האט זי דורך א צויבער אין לעבען גערופען? איז די פאר־ווירקליכונג פון ציוניזם א הייסער באגעהר אדער א פראדוקט פון דער געזעלשאפטליכער אנטוויקלונג בכלל און פון אידישען

פאָלק בפרט? קורץ, איז עס אַ פּרייער פּראָצעס אָדער אַ סטיכישער פּראָצעס?

האַלט אין זינען די אָרגאַנישע איינהייט פון סאָציאַלער און נאַציאָנאַלער אַנטוויקלונג, און עס ווערט קלאָר, אַז די באַדינגונגען, וואָס באַשטימען דאָס שטרעבען פון די מאַסען צו דער עקאָנאָמישער, פּאָליטישער און קולטורעלער באַהערשונג פון פאָלקסלעבען, מוזען, ביים אידישען פאָלק, פירען צו דעם וואוקס פון ציוניזם, וועלכער איז זיין ספּעציפישער אויסדרוק פון אַ פרייען און זעלבסטשטענדיגען נאַציאָנאַל־סאָציאַלען לעבען, אין דעם ליגט די היסטאָרישע נויטווענדיגקייט פון דער ציוניסטישער באַוועגונג, בירגערליכער און פּראָלעטאַרישער.

אָדער אָט דער נאַציאָנאַל־סאָציאַלער פּראָצעס, וואָס באַדינגט דעם ציוניזם, ענטהאַלט ער אין זיך די טענדענצען פון זיין פאַרווירקליכונג?

די פראַגע איז אַזוי פון קיינעם ניט געשטעלט געוואָרען, אויסער באָראָכאָוו'ן. די אַלגעמיינע ציוניסטען האָבען געגלויבט, אַז דער ווילען פון פאָלק וועט אַלץ בייקומען, און זיי זיינען באַשטאַנען אויף ארץ ישראל דוקא, ווייל נור אַהין וועלען די אידען וועלען געהן און נור דאָרט וועלען זיי געפינען די כחות, וואָס די אויפבויאונג פון אַ שטאַאַט פאַרלאַנגט. זיי האָבען זיך פאָרגעשטעלט דעם ציוניזם אין זיין פּראַקטישער פאָרם אַלס אַ קאָלאָניזאַציאָנס אונטערנעמונג, לויט אַ באַשטימטען פּלאַן, און ניט אַלס אַ נאַטירליכע קאָנצענטראַציע פון די אידישע מאַסען, געטריבען פון זייערע אינטערעסען, אָהנע צו קימערען זיך וועגען דעם ענד רעזולטאַט פון זייערע אינדיווידועלע און גרופּען כחות. די אָרגאַניזאַציע פון די באַוואוסטזיניגע כחות איז געווען פאַר זיי, ניט צו באַווירקען דעם נאַטירליכען גאַנג, נור איהם צו באַשאַפען.

אויף דעם זעלבען שטאַנדפּונקט זיינען געשטאַנען די „ס. ס.", די אַלגעמיינע טעריטאָריאַליסטען און די „סיימיסטען", — אויף דעם שטאַנדפּונקט פון אַרויסרופען אַן עמיגראַציע און קאָלאָניזאַציע נאָך אַ באַשטימטען אָרט. און מען האָט זיך ניט

גנעאייניגט בלויז אין דער פראגע, וואוהין מען זאל קירעווען די אי־
דישע וואנדערונג. פאר די טעריטאריאליסטען האט די אונטער־
נעמונג אויסגעקוקט זעהר לייכט, און זייער הויפט ארגומענט איז
געווען, אז מען מוז ראטעווען די וואנדערנדע און הונגעריגע מא־
סען פון א זיכערען אונטערגאנג און דאריבער דארף מען קריגען
און באזעצען דאס לאנד שוין, ווערענד מיט ארץ ישראל וועט
מען מוזען ווארטען, — צוליב די פאליטישע שטערונגען. די „ס.
ס.“ — אום צו רעדען בלויז פון די פראלעטארישע פראקציעס —
זיינען געווען „ווערזשדענצעם“, אנהענגער פון דער ענטארטונגס
טעאריע. זיי האבען געגלויבט, אז די אידען אין גלות געהען אונ־
טער אין נאציאנאלען און פיזישען זין און האבען געוואלט א לאנד,
בכדי מיט דעם כח פון דעם אייגענעם ווילען זיך שטעלען אנט־
קעגען דעם אייזערנעם מוז פון דער געשיכטע. און די רעטונג
האט געמוזט זיין שנעל, כדי עס זאל ניט זיין צו שפעט, כדי די
ארבייט זאל געטאן ווערען, ווען דאס פאלק פארמאגט נאך פיזישע
און עקאנאמישע כחות זי צו טאן. די „סיימיסטען“ זיינען געווען
„וואזראזשדענצעם“, „גלות־אויפלעבער“. פאר זיי האט דער גלות
אנטהאלטען כמעט אומענדליכע מעגליכקייטען פון אנטוויקלונג,
און די טעריטאריע, דער אידען שטאאט, האט געזאלט זיין דער
דאך, וואס זאל קרוינען די הערליכע געביידע פון אן אלוועלטליכער
ארגאניזאציע, פאר דעם צוועק, פון די באזונדערע אידיש־נאציא־
נאלע סיימען אין יעדען לאנד. זיי האבען זיך דעריבער גאר ניט
געאיילט און אבגעשטופט דעם ציוניזם אין די ווייטערע צוקונפט.
דערפאר אבער האבען זיי ניט געזעהן קיין שווערינקייט אין דער
פארווירקליכונג פון אידען־שטאאט, נאך דער געהאפטער גרויסער
אנזאמלונג פון כחות און פעסטער ארגאניזאציע פון אידענטום. מען
וועט קריגען א לאנד, אויסארבייטען א פלאן, צוזאמענעמען די
מיליאנען און באזעצען דעם עולם, — וועלכער וועט האבען גענוג
חשק צו געהן, אפילו ווען איהם וועט זיין גאנץ גוט אין גלות. „וואס
בעסער, איז בעסער“, איז געווען דער לאזונג. דער צווייטער
עקסטרעם פון די „ס. ס“, וועמעס לייטמאטיוו איז געווען : „וואס
ערגער, איז בעסער“.

באראכאוו האט געגעבען זיין פארטיי, די פועלי־ציון, דעם נאמען „פערעראזשדענצעס“, „איבערבויער“, — אין פרייער איבערזעצונג. דערמיט האט ער ווידער אמאל אונטערגעשטראכען דעם גרונדזאץ, דאס דער ציוניזם איז א סטיכישער פראצעס. ניט מיר געהען אונטער אין גלות און ניט מיר שטייגען ביז'ן הימעל ארויף. מיר בויען איבער אונזער נאציאנאל־סאציאלעס לעבען. מיר רופען ניט ארויס קיין קאלאניזאציאנס פראצעס און טראכטען ניט קיין פלענער פאר עקספערימענטען אין שטאאט בויאונג. דער ציוניזם איז ניט קיין וואהלטעטיגע געזעלשאפט צו ראטעווען די הונגעריגע און וואנדערנדע און איז אויך ניט קיין קלוב פון אידעאליסטישע אוואנטוריסטען. ער איז א נאטירליכער פראצעס פון גלייכצייטיגער ארגאניזאציע אין גלות און וואנדערונגס וואוקס נאך ארץ ישראל.

ארץ ישראל איז ניט בלויז א וואונש, ניט בלויז א טעריטאריע; ארץ ישראל ליגט אויפ'ן וועג פון אידישען פאלק; ארץ ישראל איז די דערגענצונג פון דעם פראצעס, וואס רופט דעם ציוניזם ארויס און וואס פירט צו זיין פארווירקליכונג. די אידישע וואנדערונג דארף מען ניט קירעווען, מען קען זי ניט קירעווען, זי מוז, און וועט, אליין זיך ריכטען נאך ארץ ישראל. די אידישע וואנדערונג, דער פראדוקט פון נויט, טראגט אין זיך גופא איהר אייגענע רעטונג. דער זעלבער פראצעס, וואס רופט ארויס די אידישע עמיגראציע, מאכט אלץ ענגער די פלעצער, וואוהין די אימיגראציע קען זיך ריכטען, און די וואנדערער ווענדען זיך, צוליב זייערע אייגענע אינטערעסען, אלץ מער און מער ריכטען נאך דעם לאנד, וואס פאסט זיך צו צו זייער כאראקטער, זייערע כחות און זייערע האפנונגען. ארץ ישראל איז האלבאינדוסטריעל און האלב־אגריקולטורעל; ליגט אין מיטעלפונקט פון דריי קאנטינענטען און איז בארופען צו ווערען א וויכטיגער האנדעלס־צענטער. זי איז אויך געאגראפיש נאהענט פון די צענטרען פון דער אידישער עמיגראציע.

אט די, דאכט זיך, פשוט'ע און דאך טיף וויסענשאפטליכע

באגרינדונג פון ציוניזם אין זיין בוכשטעבליכען זין אין קאנקרעטער פארם, האט געמאכט א רושם, און האט באמת אריינגעגעבען גייסט און לעבען אין דער ציוניסטישער באוועגונג.

זיינען מיר ציוניסטען אדער סאציאליסטען? — דאס איז געווען די אויביגע פראגע, וואס געגנער און פריינד פלעגען שטעלען דעם ארבייטער ציוניזם. עס איז ווירקליך געווען א „קלאץ־קשיה" פאר די, וועלכע האבען דעם נאציאנאליזם געזוכט אריינצוצופלעכטען אדער צוצוקניפען צום סאציאליזם. כל־זמן מען האלט, אז נאציאנאליזם און סאציאליזם זיינען צוויי באזונדערע זאכען, בלייבט די קשיה, אויף ווי וויט שיקען זיי זיך איינס מיט'ן צווייטען? צי שטערט ניט דער קלאסענקאמף דער נאציאנאלער ארבייט אדער דער נאציאנאלער קאמף דער קלאסען פאליטיק?

פון באראכאוו'ס שטאנדפונקט פאלט די גאנצע קשיה ארונטער. וויבאלד די נאציאנאלע און סאציאלע אנטוויקלונג פון פראלעטאריאט איז איינס און דיזעלבע, קען גארניט איינפאלען צו פרעגען, וואו עס הויבט זיך אן דער נאציאנאליזם און וואו דער סאציאליזם. ווי קען דער קלאסענקאמף שטערען דעם נאציאנאליזם, אז *דער קלאסען קאמף איז א קאמף פאר'ן נאציאנאליזם*, ד. ה. פאר דעם, ווער עס זאל באהערשען די לעבענס־פארמען פון פאלק? און ווי קען דער נאציאנאלער קאמף פארדונקלען" דעם קלאסענבאוואוסטזיין, אז *דער נאציאנאלער קאמף איז א קלאסען־קאמף*? — נאטירליך, רעדט זיך דא פון אויפגעקלערטע ארבייטער. דער אונוויסענדער קען פארדונקעלט ווערען אין זיין באוואוסטזיין צוליב טעמים, וועלכע דער גרעסטער חכם וועט ניט פארשטעהן.

ווי אזוי קען דער ארבייטער מיט זיין פרייען און גוטען ווילען זיך באטייליגען אין דער אויפשטעלונג פון א בורזשואזען שטאאט? — נאך איינע פון די פראגען, וואס זיינען געווען שטערונגען אויפ'ן וועג פון פראלעטארישען ציוניזם, — פון די „סיימיסטען" און די „ס. ס." דער טעריטאריאליזם אלס פרייוויליגע אונטערנעמונג, ווי

די צוויי פראקציעס האבען זיך פארגעשטעלט, האט דעם פארוואורף פון די אנטי־ציוניסטען ניט געקענט אויסמיידען, און די דערמאנטע גרופען האבען געמוזט זוכען א הכשר אין צווייפעלהאפטע פלעצער. די הויפט ארגומענטען צו בארעכטיגען זייער אנטיילנעמען אין דער באשאפונג פון א קאפיטאליסטישען שטאאט — וועגען א סאציאליסטישער קאלאניזאציע פון אנפאנג אן האט דאך קיין רייד ניט געקענט זיין — זיינען געוועזען צוויי. ערשטענס, זיינען די סאציאליסטען בכלל פאראינטערעסירט אין דער אלזייטיגער און אינטענסיווער אנטוויקלונג פון קאפיטאליזם, ווייל נור דורך דעם וועט קומען די ישועה פאר׳ן ארבייטער קלאס. און צווייטענס, זיינען דאך די סאציאליסטען פון אלע קאלאניען־לענדער פאר קאלאניאל־פאליטיק, כאטש זיי קריטיקירען שטארק די הערשענדע מעטאדען פון דער קאלאניאל־פאליטיק, וואס די בורזשואזיע פירט אן.

דער ציוניזם, באטראכט אלס סטיכישער פראצעס, אין זיין אנטשטעהונג און פארווירקליכונג, מיידט אין גאנצען אויס די פראגע. דער אידישער שטאאט וועט אנשטעהן אלס רעזולטאט פון א דויערנדער אנטוויקלונג, אין וועלכער עס וועלען זיך באטייליגען פארשידענע מענשען, גרופען, קלאסען און פארטייען. יעדע ארגאניזירטע גרופע, יעדער באוואוסטזיניגער קלאס, וועט זוכען אויסצואיבען איהר אדער זיין איינפלוס אויף דעם לעבען פון וואקסענדען ישוב, און דער אידישער ארבייטער וועט אנפירען זיין פאליטיק. ארבייטער און קאפיטאליסט מאכען דא ניט קיין יד אחת. זיי טוען, וואס זיי לוינט און וואס זיי קענען, — יעדער נאך זיין מאכט און מעגליכקייט. מיר בויען ניט קיין שטאאט פאר אלע קלאסען, מיר איבען אויס אונזער איינפלוס אין דעם פראצעס, וואס ברייננט אונז צוזאמען אויף דעם זעלבען פלאץ. אין דעם זין האט באראכאוו געמיינט זיין אויסדרוק, אז *דער ציוניזם וועט פארווירקליכט ווערען אלס רעזולטאט פון קלאסען־קאמף.*

דער וויכטיגסטער פונקט אויף דער טאגעס־ארדנונג פון אמאל

איז געווען דער פּאָליטישער קאַמף, וועלכער איז שפּעטער אויסגעוואַקסען אין דער פראַגע פון גלות ארבייט און ציוניזם. היינט איז שוין פאַר אַלעמען קלאַר, אַז מיר דאַרפען זיין אַקטיוו אין די גלות לענדער אויף אַלע געביטען פון נאַציאָנאַלען לעבען און דאַרפען שטרעבען צו די מעגליך העכסטע פאָרמען און די פולסטע רעכט, וואָס מיר קענען נור ערקעמפען. אָבער אין דער פריהלינג צייט פון דער נאַציאָנאַלער ערוואַכונג פון די אידישע מאַסען, איז גלות ארבייט געווען א האַרבע שאלה. די אַלגעמיינע ציוניסטען און אַ טייל פון די ארבייטער ציוניסטען, וועלכע זיינען שפּעטער געוואָרען באַקאַנט אַלס „די מינסקער פּועלי־ציון", האָבען דעם גלות, אַזוי צו זאָגען, ניט געוואָלט אַנערקענען און געפּרעדיגט נייטראַליטעט אין דעם רעוואָלוציאָנערען קאַמף, וואָס איז דאַן אָנגעגאַנגען אין רוסלאַנד. די „סיימיסטען", אַלס „גלות־אויפלעבער", האָבען, אומגעקערט, באַטראַכט דעם פּאָליטישען קאַמף — און גלות ארבייט כלל — אַלס זייער „געגענוואַרטס פּראָגראַם". די „ס. ס." האָבען זיך באַטייליגט אין קאַמף קודם כל אַלס סאָציאַליסטען, אַלס רעוואָלוציאָנער געשטימטע מענשען, כאָטש זיי האָבען, אין דער טעאָריע, ווייניג געהאַלטען פון גלות. ווען די פּועלי־ציון האָבען זיך אָרגאַניזירט אַלס פּאַרטיי — אין 1906 — מיט באָראָכאָוו'ס „אונזער פּלאַטפאָרם" אַלס פּרינציפּיעלע ערקלערונג, זיינען זיי שוין געווען איבערצייגטע אַנהענגער פון פּאָליטישען קאַמף און גלות ארבייט.

באָראָכאָוו'ס בליק אויף דעם נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם בכלל און פּראָלעטאַרישען ציוניזם בפרט, ווי ביז אהער ערקלערט, האָט געמוזט פירען צו דער אַנערקענונג פון דער גלייכבאַרעכטיגונג צווישען גלות און ארץ ישראל. אין דעם איבערבויאונגס פּראָצעס פון אידישען פאָלק, איז ארץ ישראל און גלות צוויי זייטען פון דערזעלבער ערשיינונג. ארץ ישראל אַנטוויקעלט זיך אַלס רעזולטאַט פון דער אומנאָרמאַלער לאַגע פון אידישען פאָלק אין גלות, און די לאַגע פון אידישען פאָלק אין גלות נאָרמאַליזירט זיך אַלס רעזולטאַט פון דעם ארץ ישראל וואוקס. עס איז איין קייט, איין פּראָצעס.

ביידע ארבייטען זיינען גלייכצייטיג וויכטיג, אויף וויפיל מיר קענען באווירקען דעם אלגעמיינעם גאנג פון אונזער געשיכטע.

א געזיכטס־פונקט, וואס ערקלערט אלטע פאקטען און באלייכט דעם נייעם וועג,—דאס איז, וואס כאראקטעריזירט דעם דענקער. אונזער פארשטארבענער גרויסער חבר האט דעם טיטול פארדינט אין פולער מאס. וואס ער האט פאראויסגעזאגט מיט יארען צוריק, איז יעצט א פאקט :

דער נאציאנאל־סאציאליזם איז אלגעמיין אנערקענט.

דער ציוניזם איז געווארען די איינציג מעגליכע לייזונג פון דער אידענפראגע.

ארץ ישראל איז געווארען ד א ס לאנד.

דער טעריטאריאליזם איז פארשוואונדען.

א. וואָהלינער:

דוב בער באָראָכאָוו

(ביאָגראַפישע נאָטיצען)

א לערער און א גוטער, הארציגער חבר. א פירער, און שטענדיג אין די רייהען פון די געפירטע. פון דער נאטור א קאבינעט־מענש, און תמיד אין דער סאמע גערדיכטעניש פון קאמף. א דענקער און אן אָרגאניזאטאָר. א ריזיגע פיגור און אזוי באשיידען. א ביטערער, פאר'עקשנ'טער קעמפער, און פול מיט גוטסקייט. א בייזער דעבאַטאנט, און א ליבער מענש. אָפט א מארטירער, אָפט אן איבערשאַצער פון ווערטען און אמאָל א שטיקעל בעל תשובה, אבער אָהן דער מינדסטער פּאָזע. זעלטענע פעהיגקייטען און א פענאָמענאַלער זכרון, פארבונדען מיט אן איבערמענשליכער ארבייטזאמקייט. זיך צוואווארפען אויף פיל געביטען פון ארבייט און טעטיגקייט, אבער די כחות זיינען געווען אזוי גרויס, אז עס האט אויף אלץ געקלעקט. א שטענדיגער זוכער, אבער קיינמאל ניט הילפלאָז געבלאָנדזשעט. זוכענדיג, געשאפען. זוכענדיג, געבויט. זוכענדיג, ארייגגעבראכט הארמאָניע און גאנצקייט און שענקייט אין דער אידישער אָרימקייט, אין דעם תהו־ובהו פון'ם אידישען לעבען און פון'ם אידישען געדאנק. תמיד געשעפּט מיט א ברייטער זיכערער האנט פון זיין געוואלדיגער ערודיציע, אבער אויף אלץ ארויפגעלעגט זיין אייגענעם שטעמפעל. און שטענדיג און אומעטום — בהיים, געוואגט, בעוואַ־

לוציאַנער. און אומעטום איז ער געווען דער צענטער און דער מאַגנעט. אַט דאָס איז געווען דוב בער באָרוכאָוו.

אין'ם פיער־יעריגען עלטער הויבט ער אָן ארויסצואווייזען זעלטענע פעהיגקייטען, און וואָס עלטער ער ווערט, אַלץ קלאָרער ווערט עס, אַז מען האָט צו טאָן מיט אַן אויסערגעוועהנליכען מענ־שען. דאָס וואונדער־קינד אנטוויקעלט זיך, וואַקסט און פארוואנ־דעלט זיך אין א גאון. פון קינדהייט ביז'ן טויט דערוועקט ער ביי די ארומיגע באוואונדערונג און רופט ארויס איבעררעשונג. פון זיין קינדהייט ביז זיין טויט דערוואַרט מען פון איהם אזוי פיל און מען לעגט אויף איהם אזוי פיל האָפנונגען. און ער נאַרט ניט אָפּ די האָפנונגען און ער דערפילט די דערוואַרטונגען. און אויב ניט אַלע גרויסע האָפנונגען ווערען דערפילט און אויב מען ווערט טיילווייז אנטוישט אין די דערוואַרטונגען, איז שולדיג אין דעם נאָר באָרו־כאָוו'ס פריהצייטיגער טויט.

וואונדערבארע פעהיגקייטען האָט באָרוכאָוו פאַרמאָגט און אַן אומגעזעטיגטע שטרעבונג צום וויסען. און דער רעזולטאַט איז גע־ווען: פילפאַכע קענטנישען. ער האָט זיך געפיהלט היימיש אין לאַטיין און אין גריכיש, אין דייטש און פראנצויזיש, אין ענגליש און אין איטאַליעניש. ער האָט געלערענט סאנסקריטיש און זיין לערער אין דער שפּראַך האָט אין איהם געפונען דעם איינציגען פאַסיגען יורש פון זיינעם א ווערק וועגען דער שפּראַך. שפּעטער האָט ער אויך געלערענט גרוזיניש, אראַביש, פּערסיש און טערקיש. ער האָט זיך א סך אָפּגעגעבען מיט פילאָזאָפיע און האָט געלערענט מעדיצין און נאַטור־וויסענשאַפט. ער איז געווען א מאַטעמאַטיקער, האָט שטודירט אסטראָנאָמיע, האָט זיך אָפּגעגעבען מיט פּאָליטישער עקאָנאָמיע און סאָציאַלע פראַגען. צום סוף פון זיין לעבען האָט ער זיך אריינגעוואָרפען אין פילאָלאָגיע און האָט זיך פארנומען מיט'ן שטודיום פון אידיש און פון דער אידישער ליטעראַטור.

און אומעטום איז ער געווען דער טיפער קענער, דער פאָר־שער און דער געלערענטער. דער געלערענטער האָט אין איהם גע־קעמפט מיט'ן טוער, דער קאַבינעט־מענש — מיט'ן פּאָליטישען

פירער, דער טעאָרעטיקער — מיט'ן אָרגאַניזאַטאָר. דער כלל־טוער האָט אָפּט אונטעריאָכט דעם געלערנטען, ער האָט איהם אָבער קיין מאָל ניט געקענט אין גאַנצען באַזיגען. אַגיטירענדיג, אָרגאַניזירענדיג, פּאָלעמיזירענדיג, קעמפענדיג, שאַפט ער דערוויילי וויסענשאַפטליכע ווערטען. צו באַשיידען איז געווען באָרוכאָוו, צו שטאַרק פאַרנומען מיט אַלערליי אַרבייטען מיט אַמאָל, און ער אַליין האָט ניט געקענט אָפּשאַצען די גרויסע און וויכטיגע אַרבייט זיינע אויף'ן וויסענשאַפטליכען געביט. עס האָט געמאַכט דעם איינדרוק, אַז ער אַליין איז איבערציינגט, אַז דאָס איז אַלץ דערווייליגע אַרבייט, אַז דאָס איז אַלץ אַרבייט, וואָס ציהט אָפּ זיינע כחות פון דער אמת'ער, גרויסער און וויכטיגער אַרבייט, וואָס ער דאַרף ערשט טאָן. זיינע בראָשורען און פּאָלעמישע אַרטיקלען, די אָפּהאַנדלונגען און באַגרינדונגען זיינען דאָך געשאַפען געוואָרען אין דער הייסער מינוט, אין מיטען פון אַ קאַמף, אַלס נויטווענדיגקייטען פון דעם מאָמענט. ער האָט אַליין אפשר ניט געגוי באַנומען, וואָס פאַר אַ וויכטיגע אַרבייט ער טוט אָפּ „פאַרבייגעהענדיג" אַלס טעאָרעטיקער, דענקער און וויסענשאַפטסמאַן. ער האָט זיך אַלץ געגרייט צו טאָן, צו שאַפען עפּעס גאַנצעס, עפּעס גרויסעס און וויכטיגעס. און ער האָט עס געקענט שאַפען, און אַ באַווייז דערצו איז די ירושה, וואָס ער האָט אונז איבערגעלאָזט, כאָטש דער טויט האָט איהם דערגרייכט אין מיטען פון דער אַרבייט און אפשר גאָר ביים סאַמע אָנהויב פון דער אַרבייט.

אַ ים מיט ענערגיע האָט באָרוכאָוו פאַרמאָגט, און זיין אַרבייטזאַמקייט איז געווען איבערמענשליך. צוואַנציג שטונדען כסדר האָט ער געקענט אָפּזיצען ביי דער אַרבייט, און דאָס גאַנצע לעבען זיינס איז באַשטאַנען פון אַרבייט, אַרבייט און אַרבייט — געטיילט צווישען די חברים און דעם בוך, צווישען דעם קאַבינעט און דער פּאַרטיי, צווישען דער ביבליאָטעק און דער אָרגאַניזאַציאָנס־פאַרזאַמלונג, צווישען זעלבסט־בילדונג און בילדונג פאַר אַנדערע, צווישען שאַפען געדאַנקען און זיי אַריינברענגען אין דער ברייטער אידישער גאַס. און ווען באָרוכאָוו האָט זיך צו עפּעס גענומען, איז עס

געוועזן מיט׳ן גאנצן פייער פון זיין נשמה, מיט זיין גאנצער באַגייסטערונג, מיט זיין גאנצער וואונדערבאַרער ענערגיע. און די אַרבייט האָט געברענט און אַלע אַרום זיינען אָנגעשטעקט געוואָרן מיט זיין ליבע, מיט זיין איבערגעבענקייט. ביי אַלעם דעם איז ער פון קיינעם און פון קיין זאַך ניט מיטגעריסן געוואָרן און ניט פאַרבלענדט געוואָרן אַזוי, אַז ער זאָל ניט אַריינברענגען אין אַלץ זיין אייגענע אויסטייטשונג און זאָל צו אַלץ ניט האָבן זיין אייגענע אָריגינעלע באַציהונג. און האָט ער פאַר עפּעס געקעמפט, האָט ער עס געטאָן אַזוי ווי נאָר אַ באַרוכאָוו קען עס טאָן: געשריבן און גערעדט, דעבאַטירט און באַגרינדעט, זיך געטראָגן פון שטאָדט צו שטאָדט און פון לאַנד צו לאַנד און געאַרבייט דורך טאָג און דורך נאַכט.

באַרוכאָוו איז געווען אַ געבוירענער אָרגאַניזאַטאָר, אַ געבוירענער לערער און פירער און ער איז דאָס געווען אונטער אַלע אומשטענדן און אומעטום. עס איז אפשר העכסט כאַראַקטעריסטיש פאַר איהם דער קאָמישער אָדער טראַגי־קאָמישער אינצידענט, וואָס ער האָט אין דריטען קלאַס גימנאַזיע, אין עלטער פון פערצעהן יאָהר אָרגאַניזירט אַ מין רעפּובליק אין זיין קלאַס און איז שיעור ניט אַרויסגעפלויגען פון דער גימנאַזיע, ווען זיין רעפּובליקאַנישע רעגירונג האָט אָפּגעשמיסן איינעם פון די בירגער־גימנאַזיסטען. און עס איז אין דער הינזיכט נאָך כאַראַקטעריסטישער פאַר באַרוכאָוו׳ן דער פאַקט, וואָס בעת ער איז געזעסן אין דער פּאָלטאַווער טורמע, איז ער אויך דאָרט ניט געזעסן מיט פאַרלייגטע הענט. ער האָט דאָרט געגרינדעט אַ מין פאָלקס־אוניווערסיטעט פאַר די אוקראַאינישע פויערים, וואָס זיינען אַרעסטירט געוואָרן פאַר אַנטייל נעמען אין אַגראַר־בונטען, און דער רעזולטאַט איז געווען, אַז אין דער אוקראַאינישער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַרטיי איז געשאַפען געוואָרן אַ ריכטונג פון באַרוכאָוועצעס.

מען זאָגט, אַז באַרוכאָוו האָט אַליין אַמאָל ווענען זיך געזאָגט: „איך געהער צו יענער שטרעמונג אין דער אידישער אַרבייטער־באַוועגונג, וועלכע שטרעבט צו פאַרענטפערן אַלע נויטען פון׳ם אַר־

דישען פאלק, ארגאניזירען עם אומעטום, וואו עם וואוינט, און פאר־פעסטיגען זיין פאזיציע אויף אלע געביטען פון׳ם געזעלשאפטליכען לעבען". און די שטרעמונג האט בארוכאוו אין א גרויסער מאס גע־האלפען שאפען. צו איהר וואוקס האט ער ביינעשטייערט אומגע־הייער פיל און אין איהר ווייטערען, מעכטיגען וואוקס וועלען תמיד האבען א גרויסען חלק די כחות, וואס בארוכאוו האט אויף איהר פארוועגדט. די שטרעמונג איז דער פועלי־ציוניזם, וועמענס גע־שיכטע איז אין א גרויסער מאס בארוכאוו׳ס לעבענס־געשיכטע, וועמענס אנטוויקלונג וואלט ניט געווען אזוי ברייט, אזוי פול, אזוי פולבלוטיג און אזוי פילפארביג אהן בארכאוו׳ען און אהן זיין אר־בייט. מען קען זיין איינפארשטאנען אדער ניט מיט בארוכאוו׳ס באגרינדונג פון׳ם פועלי־ציוניזם און מען קען זיין אן אנהענגער אדער א געגנער פון בארוכאוו׳ס שיטה אין׳ם פועלי־ציוניזם — מען קען אבער ניט לייקענען דעם פאקט, אז בארוכאוו און דער פראלעטארישער ציוניזם זיינען אומצוטיילבאר און זיינען כמעט סינאנימען.

בלויז א קורצע צייט, ביים סאמע אנהויב פון זיין פרוכטבארער געזעלשאפטליכער, ליטעראַרישער און אָרגאניזאַטאָרישער טעטיגקייט איז בארוכאוו געשטאנען ווייט פון׳ם אידישען פאלק. אין אנהויב טרעט ער ארוים ניט אלס אידישער סאָציאַליסט. אבער די נאציאָ־נאלע פראגע און די אידישע פראגע לאזען איהם ניט צו־רוה. באלד זעהן מיר איהם אלס אגיטאַטאָר פאר׳ן ציוניזם. אבער דאס האט ער זיך ניט אפגעקערט פון׳ם סאָציאַליזם. ער ברענגט אריין דעם סאָ־ציאַליזם אין ציוניזם. ער פאראייניגט זיי ביידע. זיין גאנצקייט, זיין גראַדליניגקייט דערלויבט ניט, אז „צוויי זעעלען זאלען וואוינען אין זיין ברוסט". די ארבייטער־באפרייאונג און די אידישע באפרייאונג גיסען זיך ביי איהם באלד צונויף אין איין הארמאָנישעם, אין איין גאנצעם. און איידער נאך ער שליסט זיך אפיציעל אן אין׳ם פועלי־ציוניזם, ווערט ער זיין טעאָרעטיקער און באגרינדער. און איידער נאך ער רופט זיך פועלי־ציוניסט, ווערט ער איינער פון די וויכטיג־סטע שאפער פון „יענער שטרעמונג אין דער ארבייטער־באוועגונג,

וועלכע שטרעבט צו פארענטפערען אלע אידישע נויטען". און אלע אידישע נויטען קענען נאר פארענטפערט ווערען דורך טעריטאריא־לער אויטאנאמיע און די אויטאנאמיע קען דערגרייכט ווערען און וועט אומבאדינגט דערגרייכט ווערען נאר מיט דער הילף פון קלא־סענקאמף. סטיכישע פראצעסען פירען צום סאציליזם און סטיכישע פראצעסען טרייבען צום ציוניזם. און דער ארבייטער, וואס איז דער טרעגער פון דער וועלט־דערלעזונג, איז אויך דער טרעגער פון דער אידישער דערלעזונג. ער און ניט קיין אנדערער. דער סאציא־ליזם פון'ם אידישען ארבייטער איז זיין פראגראם־מאקסימום, דער ציוניזם — זיין פראגראם־מינימום. און די טעריטאריע איז נאר פאלעסטינא און ניט קיין אנדער לאנד, און דאס איז ניט דערפאר, ווייל מיר ווילען אזוי, נאר ווייל די אייזערנע נויטווענדיגקייט פירט אונז אהין. אט אזוי פאראייניגט בארוכאוו דעם מארקסיזם, דעם סאציאליזם מיט'ן ציוניזם. די עקאנאמישע באדינגונגען אין גלות פירען אונז קיין ארץ ישראל. און פאר אונז בלייבט איבער נאר אריינצוברענגען ארגאניזאציע און פלאנמעסיגקייט אין די סטיכי־שע פראצעסען. און כדי צו העלפען די דאזיגע פראצעסען דארפען מיר, אידישע סאציאליסטען, ווי סאציאליסטען בכלל, שטרעבען צו מאכען דאס לעבען וואס דעמאקראטישער, וואס פארטגעשריטענער, וואס רייכער, וואס נעהענטער צו אונזער העכסטען ציל. און דער־פאר האט בארוכאוו אזוי זיכער געקוקט אין דער צוקונפט. און דער־פאר האט ער אומעטום „פארזעעט אליץ, וואס איז פארנינפטיג, גוט און אייביג". און האט אומעטום געשטרעבט צו ארגאניזירען דאס אידישע פאלק און האט כסדר אוועקגעלעגט זיינע כחות אומעטום צו פארפעסטיגען די אידישע פאזיציעס. און ער האט אומעטום גע־האלפען בכלל שאפען א בעסערע, א שענערע, א גליקליכערע וועלט אלס אידישער סאציאליסט — אין די אידישע פראלעטארישע ריי־הען און דורך זיי אויך אויסער זיי.

גאנצקייט, פאלקאמענהייט, גייסטיגע שענקייט און רייכקייט — דאס און ניט ווייניגער האט געפאדערט בארוכאוו. און גאנצקייט האט ער געשטרעבט אריינצוברענגען אין אידישען געדאנק און גאנצ־

קייט אין דער אידישער נשמה און גאנצקייט אין אונזער גאנץ לעבען. און שענקייט אויך. ווייל ער האט ניט געקענט פארטראגען קיין ארימקייט און קיין שפל'דיגקייט. און ער האט געשטרעבט צו באַרייכערען די אידישע וויסענשאַפט. און ער האט געמוזט זיך נעמען צו דער פאַרשונג פון דער אידישער שפראך און פון דער אידישער ליטעראטור, כדי מיר זאלען אויך אין דעם פרט זיין אזוי רייך ווי אנדערע.

און אַט אזוי האט באָרוכאָוו געלעבט און געווירקט.

באָרוכאָוו איז געבוירען געוואָרען אין זאלאטאנאָשא, פּאָלטאָווער גובערניע, זונטאג, ז' תמוז, תרמ"א (21טען יוני, 1881). זיין אידישע ערציהונג האט ניט לאנג געדויערט, כאָטש זיין פאָטער איז געוועזען א העברעאישער לערער. אין יאָהר 1892 איז ער אריין אין גימנאזיע אין פּאָלטאַווא און האט זי געענדיגט אין 1910. צו די למודים אין גימנאזיע האט ער ניט ארויסגעוויזען קיין איבעריגען פליים. דערפאר אָבער האט ער זיך גאנץ ברייט פארנומען מיט זעלבסטבילדונג און האט זעהר פיל געלייענט. איבערהויפּט אינטערעסירט ער זיך מיט פילאָזאָפיע. מען דערצעהלט, ווי ער האט איבערראשט זיין לערער פון דייטש דערמיט, וואס ער האט פאר איהם איבערזעצט עטליכע הארבע פסוקים פון מארקס, ווען דער לערער האט איהם ביי דער לעקציע געכאַפּט מיט דער פארבאָטענער סחורה. מען דערצעלט ווייטער, ווי ער האט איבערראשט מיט זיינע קענטנישען דעם רוסישען פילאָזאָף לעסיעוויטש בעת יענער האט געהאלטען א פּאָרטראג אין פּאָלטאַווא. אין די לעצטע קלאסען גימנאזיע האט שוין באָרוכאָוו געלעבט זעלבסטשטענדיג פון שעה'ן, אָבער א סך פון די שעה'ן זיינען געווען ניט באַצאָלטע און ער האט גאר אָפט נאָך אויסגעהאַלטען זיינע תלמידים.

געענדיגט די גימנאזיע, באשליסט באָרוכאָוו ניט אריינצוטרעטען אין אוניווערסיטעט, פּאָרט איבער נאָך יעקאטערינאָסלאָוו, שליסט זיך אָן אָן די סאָציאַל־דעמאָקראטישע קרייזען און ווערט אן ארבייטער־אגיטאטאָר און א פארשפּרייטער פון מארקסיזם. ער פאַר־אינטערעסירט זיך אָבער באלד מיט דער אידישער און סתם נאַציאַ־

נאלער פראגע און אין א קורצער צייט ארום זעהן מיר איהם אין פארשידענע שטעדט אין דרום־רוסלאנד אלס ציוניסטישען אגיטא־טאָר. אָבער אין ציוניזם טראָגט ער אריין זיין אייגען וואָרט, זיין אייגענע אויסטייטשונג, זיין סאָציאליסטישע און מארקסיסטישע אויסטייטשונג. ער אגיטירט מערסטענס צווישען די ארבייטער און אין זיינע רעפעראטען און דעבאטען אנטוויקעלט זיך ביי איהם ביס־לעכווייז די פועלי־ציוניסטישע וועלט־אנשויאונג, ווי זי איז שפּע־טער אזוי גלענצענד באגרינדעט געוואָרען אין זיינע „קלאסען־מאָ־מענטען אין דער נאציאָנאלער פראגע", אין „אונזער פּלאטפאָרם" און אין אנדערע שריפטען זיינע.

אַז די פועלי ציון שליסט זיך באָרוכאָוו אָפיציעל אָן אין 1905 ביים זעקסטען ציוניסטישען קאָנגרעס און פון דעמאָלט אָן ווערט ער דער אנערקענטער פירער און טעאָרעטיקער פון׳ם פועלי ציוניזם, וועלכען ער גיט אוועק אלע זיינע כחות. ביי יענעם ציוניסטישען קאָנגרעס איז פאָרגעקומען די ערשטע קאָנפערענץ פון די פועלי ציון און באָרוכאָוו נעמט אין איהם אנטייל. אָבער דער אָרגאניזאציאָנס קאָמיטעט, וואָס ווערט דאָרט אויסגעקליבען און וואָס האָט די אויפ־גאבע איינצורופען דעם ערשטען פארטיי־צוזאמענפאָר, ווערט אָנגע־שטעקט מיט סיימיזם און, אינאיינים מיט איהם, די פועלי ציון גרופּען. און באָרוכאָוו איז אין א נייער אָרגאניזאציאָנס־ביוראָ און קעמפט מיט׳ן סיימיזם און צוזאמען מיט נאָך א פּאָר חברים רופט ער איין אין פּאָלטאווא דעם ערשטען צוזאמענפאָר פון פּאָלטאווער ראיאָן (פּורים, 1905), וואו ער איז דער פירער און פאָרמולירט דעם נייעם קוק אויף דער נאציאָנאלער פראגע. דאָ ווערט געגרינדעט די אידישע סאָציאל־דעמאָקראטישע ארבייטער־פארטיי פועלי ציון און באָרוכאָוו איז איהר פירער, איהר נשמה, איהר טעאָרעטיקער, איהר דעבאטאנט און איהר אָרגאניזאטאָר. דער פּאָלטאווער ראיאָן־קאָמי־טעט גיט ארויס די „יעווריייסקאיא ראבאָטשאיא כראָניקא" און באָ־רוכאָוו איז א מיטגליד פון דער רעדאקציע, שרייבט די לייט־ארטיק־לען און אנדערע ארטיקלען און הויבט דאָ אָן צו דרוקען „אונזער פּלאטפאָרם", וועלכע ער פארענדיגט אין „מאָלאָט" (סימפעראָפּאָל,

1906), ווען די „כראָניקאַ“ ווערט פאַרמאַכט. דאָס איז איינע פון די וויכטיגסטע ליטעראַרישע און וויסענשאַפטליכע אַרבייטער באַראַכאָוו'ס פון יענער צייט. זיינע פריהעריגע אַרבייטען: „וועגען כאַראַקטער פון אידישען שכל“ (זיין ערשטע 'אַרבייט) איז געווען געדרוקט אין פריידענבערג'ס „ציוניסטישען אַלמאַנאַך“, 1902 און „צו דער פראַגע וועגען ציון און טעריטאָריע“ און „די קלאַסען־מאָמענטען אין דער נאַציאָנאַלער פראַגע“ זיינען ערשינען אין „יעווריסקאַיאַ זשיזן“, 1905.

דעם 3טען יוני, 1906, האָט די פּאָליציי צוגעמאַכט די „כראָניקאַ“ און אַרעסטירט באָרוכאָוו'ען. נאָך זיין באַפרייאונג פאָרט ער איבער אין מינסק און געהט אָן מיט זיין אַרבייט פאַר'ן פועלי־ציוניזם. ער באַטייליגט זיך אין די אויסגאַבען „פּראָלעטאַרישער געדאַנק“ און „פאָרווערטס“ (ווילנא, 1907), אונטער פאַרשידענע פסעוודאָנימען: „פאָסטאָיאַני“, בר־רומא, דאָנין, גערשענזאָהן, מ—וויטש און אַנדערע. דאָ הויבט ער צום ערשטען מאָל אָן צו שרייבען אידיש. ביז דעמאָלט האָט מען איהם איבערזעצט פון רוסיש.

ווען ער איז שפּעטער (אין 1907, געצוואונגען געווען צו פאַרלאָזען רוסלאַנד, איז זיין טעטיגקייט, ליטעראַרישע און אַנדערע, פאַר דער פאַרטיי און פאַר'ן פועלי ציוניזם אויף א האָר ניט אָפּגעשוואַכט געוואָרען. אין קראָקוי באַטייליגט ער זיך אין דעם ערשטען אָרדענטליכען פאַרטיי־צוזאַמענפאָר. פון דאַנען פאָרט ער אַלס דעלעגאַט צו דער ערשטער קאָנפערענץ פון'ם אַלוועלטליכען אידישען סאָציאַליסטישען אַרבייטער־פאַרבאַנד פועלי ציון אין האַאַג (1907), און נאָכדעם האָט ער שוין ניט געפעלט ביי קיינעם פון די ווייטערע צוזאַמענפאָרען פון פאַרבאַנד. ער איז שטענדיג געווען א מיטגליד פון דער פאַרבאַנד־ביוראָ און א געוויסע צייט — איהר סעקרעטער.

פון קראָקוי איז באָרוכאָוו איבערגעפאָרען נאָך וויען, וואו ער איז געווען איינער פון די רעדאַקטערע פון „דאָס פרייע וואָרט“ און האָט אַנטייל גענומען אין דעם פאַרזוך צו פאַראייניגען אַלע אידישע סאָציאַליסטישע פאַרטייען. דאָ הויבט ער אויך אָן צו שטודירען פילאָלאָגיע און פאַראינטערעסירט זיך מיט דער אויספאָרשונג פון דער

אידישער שפּראך און מיט דער געשיכטע פון דער אידישער ליטע־ראטור. און פון דעמאָלט אָן גיט ער שוין ניט אויף זיין ארבייט אויף דעם געביט. ער באזוכט נאָכדעם האָלאנד, בעלגיען, די שווייץ, ענג־לאנד, פראנקרייך, און נאָך'ן אויסברוך פון דער מלחמה, איטאליען און קומט שפּעטער קיין אמעריקאַ. אומעטום טוט ער פּארטיי־אר־בייט, שרייבט און רעדט, אָבער אומעטום ארבייט ער אויך אין די ביבליאָטעקען און גרייט צו זיין ארבייט וועגען אידיש און וועגען דער אידישער ליטעראטור. מיט דער ערשטער ארבייט אויפ'ן געביט פון אידישער פילאָלאָגיע איז באָרוכאָוו ארויסגעטראָטען אין „פּנקס", און נאָך זיין טויט איז געבליבען א כמעט פארטיגע גרויסע ארבייט: די געשיכטע פון דער אידישער ליטעראטור און שפּראך.

אויף זיינע וואנדערונגען ביז זיין צוריקקער נאָך רוסלאנד אין 1817, האָט באָרוכאָוו אויך געפונען צייט צו פארענדיגען אן אנדער ארבייט וועגען דער אידישער ארבייטער־באוועגונג (אין רוסיש). און מיטצואַרבייטען אין דער רוסיש־אידישער ענציקלאָפּעדיע (אונ־טער זיין פולען נאָמען און איבער דער אונטערשריפט ב. ב.). אווי־סערדעם זיינען נאָך פון פריהער ביי איהם פארבליבען אין מאנו־סקריפּט צוויי ווערק: „פּראָלעטארישע עטיק" און „ערקענטניס־טעאָריע". פון די אנדערע שריפטען באָרוכאָוו'ס דארף דאָ נאָך דער־מאָנט ווערען זיין בראָשור „וואָס ווילען די פּועלי ציון" (אונטער'ן פּסעוודאָנים דאָנין) און זיין אָפּהאנדלונג: „די עמיגראַציאָנס־פּאָ־ליטיק (אין דער „יוגענד־שטימע", אין עסטרייך).

די וועלט־מלחמה ברענגט באָרוכאָוו'ען קיין אמעריקאַ און דאָ מישט זיך אויף א ניי, רייך קאפּיטעל פון באָרוכאָוו'ס רייכער, פילפארביגער טעטיגקייט.

די מלחמה האָט מיט איין מאָל דערהויבען דאָס אמעריקאנער אידענטום. מיט איין מאָל איז דאָס היגע אידענטום געוואָרען דער צענטר פון'ם אלוועלטליכען אידענטום, זיין האָפנונג און זיין טרייסט. מיט איין מאָל איז די גאנצע אחריות פאר'ן אידישען פאָלק ארויפגעלעגט געוואָרען אויף די פּלייצעס פון'ם אמעריקאנער אי־דען, אויף וועלכען מען האָט ביז איצט אין אנדערע לענדער געקוקט

פון אויבען אראָפּ, וועלכען מען האָט אין בעסטען פאַל באַטראַכט פאַר א רייכען אויפגעקומענעם פעטער און וועלכער האָט אליין פון זיך געהאַט ניט קיין זעהר געהויבענע מיינונג און האָט זיך גענערט מיט די גייסטיגע שיריים פון יענער זייט ים. די וועלט־מלחמה האָט געשטעלט אין סכנה די סאַמע עקזיסטענץ פון'ם אייראָפּעאישען אידענטום. הונדערטע טויזענדע אידען זיינען געוועזן אויף די שלאַכט־פעלדער און אנדערע הונדערטע טויזענדע אידען האָט מען פּאָגראָ־מירט, געטריבען, געיאָגט און אומגעבראַכט אין פּאָגראָמען, און אויס־ווייזונגען. אידישע שטעדט אין רוסלאַנד און גאַליציען זיינען חרוב געוואָרען. אידישע קהלות זיינען אָפּגעווישט געוואָרען און דאָס גאַנ־צע אידישע אַלטע לעבען איז אומגעבראַכט געוואָרען. געבליבען גאַנץ און אומבארירט איז נאָר דאָס אמעריקאַנער אידענטום און אויף איהם איז געפאַלען די שווערע לאַסט ניט נאָר צו געבען די טויטע אויף תכריכים און לעבעדיגע אויף ברויט, נאָר אויך צו ווע־רען א נייער צענטער פון אידישען לעבען, צו זיין דער יורש פון דער גאָלדענער קייט, צו שאַפען פּאָליטישען שוץ פאַר אנדערע טיילען פון אידישען פאָלק, צו אָרגאַניזירען די אידישע כחות און צו זיין גרייט פאַר דער אידישער דערלעזונג, וואָס האָט געזאָלט נאָך דער מלחמה געבאָרען ווערען אויף די אידישע חורבות.

און די דאָזיגע נייע אויפגאַבע פון אמעריקא האָט געמוזט ווערען א באוואוסטזיניגע ארבייט. און מען האָט געמוזט איבער־שאַפען דעם אמעריקאַנער אידען, דעם „יאהודי", פּונקט ווי דעם „גענאָסע", דעם באַלעבאָס פּונקט ווי דעם ארבייטער — און הויפּט־זעכליך דעם אידישען סאָציאַליסט און דעם אידישען ארבייטער, וועלכער איז פאַרגליווערט געוואָרען אין זיין קאָסמאָפּאָליטיזם, אין זיין גלייכגילטיגקייט צו די אינטערעסען פון'ם אידישען פאָלק. די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען האָבען דאָ די ארבייט אויך פריהער געטאָן. די מלחמה מיט דער איבערקערעניש, וואָס זי האָט געבראַכט אין אַלעמענס מוחות, האָט צוגעהאָלפען. עס האָבען זיך אָבער געפאָ־דערט אומגעהייערע כחות צו לערנען, פרעדיגען, אַגיטירען, אויפצו־קלערען און אָרגאַניזירען. און דאָ האָט באָרוכאָוו געפונען א ברייט

פעלד פאר זיך, א ניי פעלד, א פעלד פאר ברייטער געזעלשאפטלי־כער טעטיגקייט, א פעלד פאר נייע לאזונגען, פאר ארגאניזאציע, פאר קאמף, פאר אויפטו.

און אויב אין די מוחות פון דער אידיש־אמעריקאנישער אר־ביטערשאפט איז פארגעקומען א געוואלדיגע רעוואלוציע, האט אין דעם געהאט א גרויסען חלק בארוכאוו. און אויב אין אמעריקא איז נעשאפען געווארען א אידישער קאנגרעס און מען האט זיך פאר־מאסטען איינצורופען אן אלוועלטליכען אידישען קאנגרעס, איז עס טיילווייז דער רעזולטאט פון בארוכאוו'ס ענערגישער טעטיגקייט. און ווי פיל מען זאל אנדערע ניט דאנקבאר זיין פאר'ן שאפען א נאציאנאל־באוואוסטזיניגע אמעריקאנער אידענטום און פאר זיין ארגאניזירונג, וועט יעדער אין דער ארבייט אפגעבען בארוכאוו'ען א בכבוד'ען פלאץ.

פאר דער צייט, וואס בארוכאוו איז געווען אין אמעריקא, איז ער געווען פארקערפערטע ענערגיע, פארקערפערטע פיבערישע טע־טיגקייט און קאמף. און בעת ער שרייבט און רעדט פאר א קאנגרעס און פרעדיגט דעם פראלעטארישען ציוניזם און וועקט און מונטערט און ארגאניזירט, פארגעסט ער אויך ניט זיין קולטור־ארבייט, זיין ליטערארישע און וויסענשאפטליכע ארבייט, פארגעסט ער אויך ניט מיטצוהעלפען דערצו, אז דער אמעריקאנער יורש זאל קענען איבער־נעמען די קולטורעלע ירושה פון איירפא. בעת ער רעדאגירט דעם זאמעלבוך „אין קאמף פאר אידישע רעכט", שרייבט אין „קעמפער" און רעדאגירט איהם א געוויסע צייט, ארבייט פאר'ן אידישען קאנ־גרעס, קעמפט מיט די בונדיסטישע פליכטלינגע און מיט די אמערי־קאנישע סאציאליסטען פון אלטען חדר און איז טעטיג אין דער פועלי־ציוניסטישער פארטיי — איז ער אין דערזעלבער צייט אויך באשעפטיגט מיט דער אידישער ליטעראטור, שפראך און טעאטער, ארבייט אין די ביבליאטעקען און פארענדיגט זיין ארבייט וועגען דער געשיכטע פון דער אידישער ליטעראטור און שפראך. א דאנק זיין איניציאטיווע ווערט איינבארופען א וויסענשאפטליכע שפראך־קאמיסיע צו שאפען א אידישע גראמאטיק און פעסטצושטעלען א

אידישע אַרטאָגראַפּיע. און באָרוכאָוו'ס אַרטאָגראַפּיע ווערט צום ערשטען אָמאָל דאָ געברויכט אין די געזאַמעלטע ווערק פון דר. א. הורוויטץ (יצחק אייזיק בן אריה צבי הלוי).

און אגב זאָל דאָ געזאָגט ווערען צו באָרוכאָוו'ס שבח, אז בעת אַמעריקא איז אריין אין וועלט־קריג, איז באָרוכאָוו ניט מיטגעריסען געוואָרען מיט דער מלחמה־שטימונג און מיט דער פּאַטריאָטישער היסטעריע און האָט אין דער פּאַרטיי און אויסער איהר געקעמפט געגען דעם סאָציאַל־פּאַטריאָטיזם און געגען דער איבערגעטריבענער, אָפּט אומפּאַראַנטוואָרטליכער פּראָ־אַנטאַנט־שטימונג, וואָס איז ביי איינינע געבאָרען געוואָרען א דאנק דעם גרויסען בטחון אין די „אידעאַלען" פון די אליאירטע און ביי די אנדערע — א דאנק די אידישע אויסזיכטען אויף ארץ ישראל.

און ווען באָרוכאָוו האָט, נאָך דער רוסישער רעוואָלוציע, פּאַרלאָזען אמעריקא, האָט ער מיט צופרידענהייט געקענט קוקען צוריק אויף דער קורצער צייט, וואָס ער פאַרבראַכט ביי אונז. ער האָט פיל אויפגעטאָן.

ער האָט פיל אויפגעטאָן זינט ער האָט אין עלטער פון צוואַנציג יאָהר אָנגעהויבען זיין טעטיגקייט. ער האָט פיל אויפגעטאָן אין אמעריקא. און נאָך דער רוסישער רעוואָלוציע, אין א וועלט, וואָס האָט געשיינט צו זיין אין גאַנצען ניי, אין אַן עלטער, ווען זיינע כחות האָבען דערגרייכט זייער פולשטענדיגע רייפקייט, האָט ער זיך ערשט געקליבען אויפצוטאָן גרויסע זאכען און ברייט אַנטוויקלען זיינע כחות.

אויפ'ן וועג פון אַמעריקא צוריק נאָך רוסלאַנד פאַרבלייבט באָרוכאָוו א קורצע צייט אין שטאָקהאָלם און ארבייט אוים, אינאיינעם מיט אנדערע צוויי חברים פון דער פּועלי־ציוניסטישער פּאַרבאַנד־ביוראָ, די דעקלאַראַציע וועגען די פּאָסטולאַטען פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט, און די דעקלאַראַציע ווערט א טייל פון'ם מאַניפעסט פון דעם האָלענדיש־סקאַנדינאַווישען סאָציאַליסטישען קאָמיטעט. ער איז אויך איינער פון דער דעלעגאַציע צו דעם דאָזיגען קאָמיטעט. אין אויגוסט 1917 קומט באָרוכאָוו ענדליך צוריק אין

רוסלאנד און פאר איהם הויבט זיך אן א נייע ענערגישע און פיל־פאכע טעטיגקייט — אין דער פארטיי און אויסער איהר, אין אלער־ליי פאליטישע און קולטורעלע אנשטאלטען. און אומעטום פארנעמט ער א בכבוד׳יגען פלאץ ביי אידען און ביי ניט־אידען. ער באטייליגט זיך אין דער דעמאקראטישער בעראטונג אין פעטראגראד און נעמט אנטייל אין דעם פעלקער־צוזאמענפאר אין קיעוו. און אין מיטען פון דער ארבייט, ממש אויף׳ן פאסטען שטארבט בארוכאוו דעם 17טען דעצעמבער, 1917.

פון 1881 ביז 1917. א קורץ לעבען פון 36 יאהר. א קורץ, אבער זעלטען פרוכטבאר לעבען. און די כחות האבען ערשט נאר־וואס דערגרייכט די פולע רייפקייט. די ארבייט האט זיך ערשט באדארפט אנהויבען. דאס, צו וואס בארוכאוו האט געשטרעבט זיין גאנץ לע־בען, האט געשיינט, ווערט פארווירקליכט. און די גאנצע וועלט, האט געשיינט, האלט ביים איבערבויען זיך אויף נייע סאציאלע יסודות. פעלקער האבען זיך באפרייט און די אידישע דערלעזונג האט זיך אויך דערנענטערט. מיר האבען געהאט ווי אויף דער האנט אידישע נאציאנאלע רעכט אין גלות, און די אידישע טעריטאריאלע אויטאנאמיע האט געהאלטען אט־אט ביים פארווירקליכט ווערען אין ארץ ישראל. בארוכאוו׳ס חלום און אונזער אלעמענס חלום איז גע־ווארען כמעט א ווירקליכקייט. די צוגרייטונגס־ארבייט, צו וועלכער בארוכאוו האט אזוי פיל בייגעשטייערט, האט געשיינט, איז געווען צו ענד און די אמת׳ע ארבייט, די ארבייט פון אמת׳ען שאפען האט זיך אנגעהויבען. עס זיינען געוועזן נייע, ברייטע האריזאנטען. עס האבען זיך געפאדערט נייע, ריזיגע, ליכטיגע כחות. עס האבען זיך געפאדערט בארוכאוו׳ס כחות. אזוי אויף׳ן אלגעמיינעם געביט און אזוי אין דער אידישער וועלט. אזוי אויף׳ן געביט פון ארגאניזאטא־רישער ארבייט און פון פאליטישער טעטיגקייט. און אזוי אויף׳ן קולטורעלען געביט און אויף׳ן פעלד פון אידישער וויסענשאפט. אזוי אומעטום. בארוכאוו האט געהאט א סך גרויסע פלענער און מיר האבען פון איהם אזוי פיל דערווארט. און פונקט דעמאלט האבען מיר איהם פארלארען: דאס אידישע פאלק — איינם פון זיינע

שענסטע קינדער, דער אידישער ארבייטער — איינעם פון זיינע באגאבטסטע לערער און מוטיגע פירער, די אידישע וויסענשאפט — איינע פון די וועניגע באמת־גרויסע כחות.

יונג און אין מיטען פון זיין ארבייט אין געשטארבען בארר־כאוו. ער האט אבער דאך צייט געהאט אונז צו לאזען א גרויסע ירושה. און אייביג וועט די ירושה לעבען און שטענדיג וועט זי ווירקען אין יענער ריכטונג, וואס פירט צו דער באפרייאונג פון דער מענשהייט, צו דער באפרייאונג פון ארבייטער־קלאס און צו דער פרייהייט פון אידישען פאלק. און שטענדיג וועט לעבען אין אונ־זער זכרון און שטענדיג וועט לעבען אין דער אידישער געשיכטע דער נאמען —

דוב בער בארוכאוו.

ניו יארק, נאוועמבער 10, 1919.

א.

די קלאַסען אינטערעסען און די נאַציאָנאַלע פראַגע

די קלאַסען אינטערעסען און די נאַציאָנאַלע פּראַגע

די צווייזייטיגע פּאַרטיילונג פון דער מענשהייט.

אין דער באַרימטער הקדמה צו זיין בוך „צור קריטיק דער פּאָליטישע עקאָנאָמיע“ זאָגט מארקס אזוי: ביי דער פּראָדוקציע ארבייטען זיך אויס ביי די מענשען געוויסע באַציהונגען. אָט די באַציהונגען זיינען נויטווענדיג פאַר דער פּראָדוקציע און זיי הענגען ניט אָפּ פון מענשענס ווילען. אָט די באַציהונגען, די פּראָדוקציאָנס־באַציהונגען פּאַסען זיך תמיד צו, צו דעם מעמד אין וועלכען עס געפינט זיך די אנטוויקלונג פון די מאַטעריעלע פּראָדוקטיוו־קרעפטען.

כדי צו לעבען — מוזען די מענשען פּראָדוצירען. כדי צו פּראָדוצירען מוזען זיי אויף אַ געוויסען אופן צונויפשטעלען זייערע אלגעמיינע כוחות. דער מענש קעמפּט ניט פאַר זיין לעבען מיט דער נאַטור איינער אליין. די געשיכטע קען ניט דעם מענשען, אז ער זאָל לעבען אויסערהאלב פון א געזעלשאַפט. יעדען איינעם קומט אויס פּראָדוצירענדיג, האָבען צו טון מיט דעם אנדערען, און אזוי הענגט אָפּ דער צווייטער פון ערשטען און פון דריטען, א. אז. וו. — ווען איך האָב אָבער צו טון מיט א געוויסען מענשען, הייסט עס, אז איך שטעה אין געוויסע באַציהונגען צו איהם. ווען די מענשען מוזען לעבען און זיי לעבען געזעלשאַפטליך — הייסט עס, אז צווישען זיי ארבייטען זיך אויס געוויסע באַציהונגען. אָט די באַציהונגען אנטשטעהע־

צוליעב דער פ ר א ד ו ק צ י ע. מארקס גיט זיי אויך אזא נאמען: פ ר א ד ו ק צ י א נ ס ־ ב א צ י ה ו נ ג ע ן.

די פראדוקציאנס־באציהונגען אין א געוויסער געזעלשאפט, צ. ב. אין כינא, אין פראנקרייך — אדער גענוי רעדענדיג: דער קבוץ די געמיינשאפט) פון דער פראדוקציאנס־באציהונגען אין א גע־וויסער געזעלשאפט — דאס איז עבען די עקאנאמישע סטרוקטור פון דער געזעלשאפט. די עקאנאמישע סטרוקטור — דאס איז דער יסוד אויף וועלכען עס אנטוויקעלט זיך די גאנצע „געזעלשאפטליכע ארדנונג", די ארדנונג פון דער געגעבענער געזעלשאפט.

נאר ווען מיר זאגען: י ע ד ע געזעלשאפט, — הייסט עס שוין, אז עס זיינען דא ע ט ל י כ ע געזעלשאפטען. אט די גע־זעלשאפטען א ו נ ט ע ר ש י י ד ע ן זיך, נאטירליך, מיט וואס עס איז איינע פון די אנדערע. ווען ניט, דאן וואלטען מיר ניט רעדען פון צ. ב. אן׳ענגלישע בורזשואזיע און א דייטשער בורזשואזיע, פון אן׳אמעריקאנישען פראלעטאריאט און א רוסישען פראלעטאריאט וואס האבען שטענדיג צו טון איינער מיט׳ן צווייטען (די איינע מיט צאל־טאריפען, די אנדערע מיט געזעצען געגען איינוואנדערער). דענסמאל וואלטען מיר רעדען פון דער מענשהייט, אדער וועניג־סטענס פון דער ציוויליזירטער געזעלשאפט, און ניט מער. אבער, אי די דייטשען, אי די פראנצויזען, אי די רוסען, אי די ענגלענדער זיינען טיילען פון דער מענשהייט און, ווען איהר ווילט, טיילען פון דער ציוויליזירטער געזעלשאפט. זיי אונטערשיידען זיך דאך אבער איינער פונ׳ם אנדערען. מיר קומען צו דעם, אז

די מענשהייט איז פארטיילט אויף געזעלשאפטען

דאס איז א באוואוסטע זאך. קיין משוגע׳נעם וועט אויך ניט קומען אין קאפ דאס אפצולייקענען. די פראגע איז אבער, ווי אזוי וועלען מיר דערקלערען די ס ב ה וועלכע ס׳רופט ארויס די דאזיגע

פאַרטיילונג פון דער מענשהייט, ד. ה. דערקלערונגען זיינען דאָ גע־נוג: געהט פרעגט זיך, וועט איהר געפינען תשובות, וועלכע ס'רעדען פון „נאַציאָנאַלע אידעען", פון אַנ'אמת־רוסישען דוך", פון אַנ־„אמת־דייטשען גייסט", פון אַ „יהדות", א. ד. ג; דער עצם פראגע איז אָבער: ווי אַזוי זאָל עס דערקלערט ווערען אויף'ן מאַטעריאַליס־טישען לשון, אָהן שום אראָפּקריכעניש (ווי ס'טרעפט אפילו מיט אַנדערע „מאַרקסיסטען") פון דעם מאַטעריאַליזם, וועלכער לערנט אונז אויפצוזוכען די גרונד־אורזאַכע פון יעדער געזעלשאַפטליכער ערשיינונג אין עקאָנאָמישען מאַטעריעלען לעבען?

פון וואַנען ס'נעמט זיך די פאַרטיילונג אויף קלאַסען — ווייסען מיר שוין. מיר ווייסען, אַז אַלע מיטגלידער פון דער געזעל־שאַפט געפינען זיך ניט אין איין און דער זעלבער לאַגע אין די פּראָ־דוקציאָנס־באַציהונגען. פאַרשידענע טיילען, גרופּען פון דער גע־זעלשאַפט נעמען אַ פאַרשידענעם אַנטייל אין דעם פּראָדוקציאָנס־אופן, צ. ב. אין פעאָדאַלען אָדער אין קאַפּיטאַליסטישען פּראָדוק־ציאָנס־אופן. פאַרשידענע גרופּען האָבען צו די פּראָדוקציאָנס־גע־צייג פאַרשידענע באַציהונגען. איינע קענען זיין די אונטערנעמער, די אַנדערע — די אַרבייטער, די דריטע — פּויערן א. אז. וו. די גרופּען, וואָס אונטערשיידען זיך אויף דעם אויבענדערמאַנטען אופן: דאָס זיינען די **פאַרשידענע קלאַסען**.

יעדע געזעלשאַפט איז פאַרטיילט אויף קלאַסען.

פון וואַנען אָבער נעמט זיך די פאַרשידענקייט פון די **גע־זעלשאַפטען**, וואָס דאָס איז סוף כל סוף די הויפּט־סבה פון דער גאַנצער נאַציאָנאַלער פראַגע, די נאַציאָנאַלע קאָנפליקטען, די נאַציאָנאַלע אונטערדריקונג, די נאַציאָנאַלע באַפרייאונג (די וויכ־טיגסטע אויפגאַבע פאַר'ן פּראָלעטאַריאַט פון אַ געדריקטער נאַ־ציע); אויף וועלכען באָדען קומט אַרויס די **פאַרשידענ־קייט**, און וואָס איז דער פּועל־יוצא פון דער ריכטיג פעסט־געשטעלטער טעאָריע?

אויף דעם ענפערן מיר:

פראָדוקציאָנס־באַדינגונגען

אויבען איז געזאָגט: כדי צו **לעבען** מוזען די מענשען **פראָדוצירען**. כדי צו **פראָדוצירען** ארבייטען זיך אוים ביי זיי געוויסע פראָדוקציאָנס־**באַציהונגען**. נאָר די פראָדוקציע אליין קומט דאך פאָר ביי געוויסע **באַדינגונגען**, וועלכע זיינען **פאַרשידען** אין **פאַרשידענע** ערטער.

שוין אויבען, ציטירענדיג מארקס'ען האבען מיר געזאָגט, אז דער כאראקטער פון די פראָדוקציאָנס־באציהונגען איז ניט אָפּ־הענגיג פון מענשען'ס ווילען, פון מענשען'ס שכל, פון צופאל. דער כאראקטער פון די פראָדוקציאָנס־באציהונגען הענגט אָפּ פון דעם, ווי עס זעהט אוים דער מעמד פון די פראָדוקטיוו־קרעפטען, די פראָדוקציאָנס־מיטלען, וועלכע עס געפינען זיך אין מענשען'ס רשות. נאָר דער צושטאנד פון די פראָדוקטיוו־קרעפטען און די אנטוויק־לונג זייערע הענגט אָפּ קודם כל פון די נאטירליכע באדינגונגען, ביי וועלכע עס קומט אוים דעם מענשען צו קעמפען פאר זיין עקסיסטענץ.

דער צושטאנד פון די פראָדוקטיוו־קרעפטען הענגט פריהער פון אלץ אָפּ פון דער געאָגראפישער סביבה, און די געאָגראפישע סביבות זיינען, ווי באקאנט, טיף פארשידען.

דאָס איז מיט די פראָדוקטיוו קרעפטען. — די פראָדוקציע בכלל און די אנטוויקלונג פון דער פראָדוקציע קומט שטענדיג פאָר ביי געוויסע נאטירליכע און היסטאָרישע **פאַרשידענע** באַ־דינגונגען, וואָס ברענגען דערצו, אז די עקאָנאָמיש סטרוקטורען זאָלען ביי פארשידענע גרופען **פאַרשידען** זיין.

די פראָדוקציאָנס־באדינגונגען זיינען זעהר פארשידענארטיג:

דאָס זיינען ערשטענס, פיזיש-קלימאַטישע, געאָגראַפישע באַדינגונ-גען; דאָס זיינען צווייטענס, די אַנטראָפּאָלאָגישע באַדינגונגען פון דער ראַסע; דאָס זיינען דריטענס, היסטאָרישע באַדינגונגען, אי-נערליכע, וועלכע עס אַרבייטען זיך אויס אינערהאַלב פון דער באַ-טרעפענדער מענשען גרופּע, און אויסערליכע ד. ה. אַזעלכע באַ-דינגונגען, וועלכע עס דריקען זיך אויס אין די סאָציאַלע באַציהונגען פון דער גרופּע צו איהרע שכנים. אָט דער לעצטער מין פּראָדוק-ציאָנס-באַדינגונגען זיינען אַליין געשאַפען געוואָרען ביי דעם פּראָ-דוקציאָנס-פּראָצעס, נאָר זיי האָבען אַ רעכטע זעלבסטשטענדיגע ווירקונג.

די אַלע באַדינגונגען אַנערקענט ענגעלס אין זיין באַקאַנטען צווייטען בריף אין „סאָציאַליסטישען אַקאַדעמיקער“. דאָרטען זאָגט ער, אַז אין דער צאָל פון די פאַקטאָרען, וואָס מאַכען די עקאָנאָמיק פאַרשידענאַרטיג געהען אויך אַריין די געאָגראַפישע סביבה, די ראַסע, און אפילו די מענשליכע פּערזאָן, וואָס האָט זיך היסטאָריש אויסגעאַרבייט אין איין אָרט אַנדערש ווי אין דעם אַנדערען.

אין דריטען טייל פון „קאַפּיטאַל“ זאָגט אויך מאַרקס: „איין און די זעלבע עקאָנאָמישע באַזע (וואָס איז „איין און די זעלבע“ לויט איהרע הויפּט-באַדינגונגען) קען זיך אויף פאַרשידענע אופנים אַנטוויקלען, זי קען האָבען פאַרשידענאַרטיגע פאַרענדערונגען צוליב פאַרשידענע פאַקטישע אומשטענדען, נאַטור-באַדינגונגען, ראַסען-פאַרהעלטנישען, און היסטאָרישע איינפלוסען וואָס ווירקען אויף איהר פון אויסען“. אַלזאָ, אַזוי ווי די לערער פון היסטאָרישען מאַ-טעריאַליזם אַנערקענען אַליין, קען איין און די זעלבע אַנטוויק-לונגס-סכעמע פון פּראָדוקטיוו-קרעפטען אָננעמען פאַרשידענע אופנים לויט דער פאַרשידענקייט אין די פּראָדוקציאָנס-באַדינ-גונגען*) —

---

*) געוויס זיינען די פּראָדוקציאָנס-באַדינגונגען ווי אַלץ אין דער

פון די אויבנאויסגערעכענטע פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען וויר־קען מער פון אלץ אין אָנהויב פון דער געשיכטע די נאטירליכע, די ניט־געזעלשאפטליכע. מיט דער וויטערער אנטוויקלונג אָבער, אזוי ווי דער מענש קריגט בכלל די אויבערהאנט איבער דער נאטור, אזוי איז אויך מיט די באדינגונגען. וואָס וויטער, קריגען די געזעלשאפטליכע, די היסטאָרישע באדינגונגען מער איינפלוס, מער ווירקונג ווי די ניט־געזעלשאפטליכע, די נאטירליכע.

אַט אין דעם באגריף „פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען" האָבען מיר א פעסטען אויסגאנגס־פונקט, פאר אונז, כדי אויפצובויען א ריין־מאטעריאליסטישע טעאָריע פאר דער נאציאָנאלער פראגע. אַט דא אנטהאלט זיך די טעאָריע, די באגרינדונג פון נאציאָנאלען קאמף.

נאָר צוליב דער וויסענשאפטליכער גענויאינקייט מוזען מיר נאָך צוגעבען פאָלגענדע דערקלערונג:

* * *

אין דער אויבענגעבראכטער ציטאטע פון מארקס'ען רעדט זיך וועגען היסטאָרישע איינפלוסען, וואָס ווירקען פון אויסען. ווען איך זאָג „פון אויסען" הייסט עס, אז די זאך, וועלכע עס ווערט באאיינפלוסט איז אָפּגעשלאָסען, פון דער אנדערער. זי האָט אלזא אנ'אינערליכען לעבען און אנ'אויסערליכער לעבען. — נאָר צי איז דען דא אין דער וועלט עטוואס אבסאלוט, לחלוטין אָפּגעשלאָסענעס? ניין, קיין זאך אין דער וועלט איז ניט אָפּגעשלאָסען פון דער אנדערער — לחלוטין, אבסאָלוט. אָבער מיר רעדען דאָך יאָ וועגען עטוואס אָפּגעשלאָסענעם; יעדער איינער אין אל־

וועלט ניט זעלבסטשטענדיג לחלוטין, זיי אליין אנטוויקלען זיך און ענדערן זיך, זיי קענען זאָגאר אליין צוריק באאיינפלוסט ווערען פון די פּראָדוקטיוו־קרעפטען און פּראָדוקציאָנס־באציהונגען, וועלכע ס'זיינען צום אָנהויב פון זיי אליין אנטשטאנען.

טעגליכען לעבען וויים, אז די מענשהייט מוז מען נאָך ביז אויף היינטיגען טאָג באטראכטען אלס א קבוץ, א סומע פון געוויסע גאנצע, וואָס זיינען געוויסערמאסען אפּגעשלאָסען. ווי צ. ב. יעדערער ווייסט און פארשטעהט, אז געוויסערמאסען זיינען די פראנצויזישע פאָלקס־מאסען אפּגעשלאָסען פון די דייטשע פאָלקס־מאסען, און אז. וו. — וויסענשאפטליך רעדט מען זעהר אָפט וועגען פארשידענע זאכען, וואָס זיינען יאָ ווי עס איז פארבונדען איינע מיט די אנדערע און פונדעסטוועגען באטראכט מען זיי אלס באזונדערע. פארוואָס איז דאָס אזוי?

דאָס איז דערפאר, וואָס ווי מיר האָבען שוין איינמאָל געזאָגט און אונטערגעשטראָכען, געוויסערמאסען אפּגעשלאָסען זיינען דאָ זעהר פיל ערשיינונגען. טאקע לחלוטין נישט; נאָר, ווי עס הייסט, פארהעלטניסמעסיג, (רעלאַטיוו) איז עס יאָ אפּגעשלאָסען. מיר חזר'ן איבער און אונטערשטרייכען, כדי ס'זאָלען נישט ארויסקומען קיין מיספארשטענדנישען: פארהעלטניס־מעסיג. די מענשהייט מוז טאקע ביז אויף היינטיגען טאָג באַטראכט ווערען אלס א קבוץ פון פארהעלטניסמעסיג־אפּגעשלאָסענע גאנצע. און זעלבסט־פארשטענדליך, אז רעדענדיג וועגען אזעלכע פארהעלטניסמעסיג־אפּגעשלאָסענע גאנצע, קען מען רעדען פון אינערליכע און אויסער־ליכע באציהונגען. מארקס ווען ער רעדט וועגען „פון אויסען ווירקענדע איינפלוסען" אנערקענט שוין דערמיט אליין די פאר־העלטניסמעסיגע אפּגעשלאָסענקייט פון די היינטיגע געזעלשאפטען.

דורך־וואָס אָבער ווערט דאָס געשאפען די פארהעלטניסמעסיגע אפּגעשלאָסענקייט פון דעם געזעלשאפטליכען לעבען ביי א געוויסער גרופּע, אזוי אז מיר זאָלען זי קענען באטראכטען אלס עטוואס באזונדערס? ווי אזוי האָבען מיר דאָס רעכט צו באַטראכטען ענגלאנד אלס א באזונדערע זאך פון פראנקרייך, הגם דיביידע געזעלשאפטען האָבען איין און דעם זעלבען

קאפּיטאליסטישען פּראָדוקציאָנס־אופן? מיר קענען רעדען און מיר רעדען וועגען א **פארהעלטניסמעסיגע אפּגע־שלאָסענקייט** פון געזעלשאפטליכע גרופּען ניט מער ווי צוליב דעם, וואָס עס איז דאָ פארהעלטניסמעסיגע אָפּגעשלאָסענ־קייט פון די **פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען**, צווי־שען וועלכע עס ארבייט אוים איהר לעבען די דאָזיגע גרופּע.

אמאָל ווערט אזא גרופּע באצייכענט מיט'ן נאָמען „סאָציאל־עקאָנאָמישער אָרגאניזם"*).

מיר קומען אלזאָ צו דער באגרינדונג און דערקלערונג פון די פאָלגענדע צוויי ערליי מינים גרופּירונגען פון דער מענשהייט: 1) די גרופּען, אויף וועלכע ס'ווערט פארטיילט די מענשהייט לויט דער פארשידענהייט אין די **באדינגונגען** פון דער פארהעלט־ניסמעסיג אָפּגעשלאָסענער פּראָדוקציע — רופען זיך **געזעל־שאפטען**, סאָציאל־עקאָנאָמישע אָרגאניזמען (שטאמען, פא־מיליעס, פעלקער, נאציעס). 2) די גרופּען, אויף וועלכע ס'פארטיילט זיך די געזעלשאפט לויט זייער פארשידענעם אנטייל נעמען אין

*) וואָס מער עס וואקסען די פּראָדוקטיווע קרעפטען ווערען די בא־ציהונגען צווישען די מענשען אלץ מער ענגער אי אינערהאלב פון דעם געגעבענעם סאָציאל־עקאָנאָמישען אָרגאניזם, אי **אויסערהאלב** פון איהם, און דער אָרגאניזם ווערט אלץ ווייניגער און ווייניגער אָפּ־געשלאָסען, און דאָס זעלבע קומט פאָר אויך מיט די שכנות'ע „אָרגאניז־מען". — עס איז קיין שום ספק ניטאָ, אז דער וואוקס פון די פּראָדוקטיווע־קרעפטען, אויב עס פירט ניט צו דער **צונויפגיסונג** פון די „אָרגאניזמען", אויף וועלכע די מענשהייט פארטיילט זיך, פירט ער יעדענפאלס צו זייער **דערנעהענטערונג**, נאָר דער וואוקס גופא פון די פּראָדוקטיווע־קרעפטען קומט דאָך פאָר אינערהאלב פון דעם געגעבענעם קבוץ פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען, וועלכע עס זיינען פארהעלט־ניסמעסיג אָפּגעשלאָסען.

פּראָדוקציאָנס-אופן גופא, לויט זייער פאַרשידענער באַציהונג צו די פּראָדוקציאָנס-געצייג רופען זיך קלאַסען (קאַסטען, שטאַנדען און אז. וו.).

דער נאַציאָנאַלער קאַמף

אז מיר האָבען שוין פעסטגעשטעלט די אורזאַכע, וואָס רופט ארויס די פּאַרטיילונג פון דער מענשהייט אין געזעלשאַפטען, וועלען מיר שוין קענען איבערגעהן צו דער באַגרינדונג פון נאַציאָנאַלען קאַמף און אָנווייזען דעם באָדען אויף וועלכען ער אנטשטעהט.

וואָס עס רופט ארויס דעם קלאַסען-קאַמף ווייסען מיר: די לאַגע פון פאַרשידענע קלאַסען אין דעם פּראָדוקציאָנס-אופן איז פאַרשידען. די לאַגע פון איין קלאַס קען זיין בעסער אָדער ערגער, מער באַקוועם אָדער ווייניגער באַקוועם, ווי די לאַגע פון אַן'אַנדער קלאַס. די שטרעבונג פון די מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט צו פאַרנעמען, צו באַקומען א מער באַקוועמערע לאַגע, אָדער צו דערהאַלטען פאַר זיך די שוין פאַרנומענע פּאָזיציע דריקט זיך אויס אין דעם קלאַסען-קאַמף.

דער קלאַסען-קאַמף נעמט אָן א כאַראַקטער פון א סאָציאַלער פראַגע דאָרטען וואו ס'קומט פאַר א קאָנפליקט (א צונויפשטויסונג) צווישען דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיוו-קרעפטען און דעם צושטאַנד פון די פּראָדוקציאָנס-באַציהונגען, ד. ה. אז דער צושטאַנד פון די פּראָדוקציאָנס-באַציהונגען איז אַן'אָפּגעלעבטער, אַן'אָפּגעשטאָרבענער, און פּאַסט זיך ניט צו צו די פאָדערונגען פון דער ווייטערער אנטוויקלונג פון דער פּראָדוקציע.

מיט'ן נאַציאָנאַלען קאַמף איז אויך אזוי: די לאַגע אין דער סביבה פון איינערליי מאַטעריעלע פּראָדוקציאָנס-באַדינגונגען קען זיין באַקוועמער, ווי די לאַגע אין דער

סביבה פון אנדערע מאטעריעלע פּראָדוקציאָנס־באוועגונגען; און דאָ קומט פאַר א שטרעבונג וואָס האָט דעם זעלבען כאראקטער ווי די, וואָס מיר האָבען אויבען אָנגעוויזען ביים קלאסען־קאמף. דער רעזולטאט פון דער שטרעבונג איז דער קאמף צווישען געזעלשאפט־ליכע גאנצע.

אָדער מען דארף אפילו ניט, אז די אומשטענדען זאָלען פאַר־שידען זיין אין זייער באקוועמליכקייט, וואָרים ווי באקוועם עס זאָל ניט זיין די לאגע פון א געוויסער געזעלשאפט אין דער סביבה פון איהרע געוועהנליכע פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען, קען זי פונדעסט־וועגען שטרעבען צו פארברייטערען איהר פּראָדוקציע, צו באריי־כערען איהר סכום ענערגיע און דעריבער נויטיגט זי זיך, פאַר־ברייטערענדיג די ספערע פון איהרע פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען, צו פארכאפּען פרעמדע, און דאָ האָבען מיר ווידער די זעלבע ערשיי־נונג: איינע שטרעבען צו פארכאפּען, די אנדערע — זיך צו באשי־צען. מיר האָבען פאַר אונזערע אויגען א נ א צ י אָ נ א ל ע ן ק א מ ף.

אלזאָ האָבען מיר אָנגעוויזען צוויי יסודות, פון וועלכע עס אנטשטעהט דער קאמף פון געזעלשאפטליכע גאנצע. פשוט געזעדט דאָס קומט פאַר דאן, ווען די אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיוו־קרעפטען פאָדערט, אז די באדינגונגען פון דער פּראָדוקציע זאָלען בעסער, באקוועמער זיין, אָדער בכלל פארברייטערט ווערען. ד. ה. דער פריהעריגער צושטאנד פון די פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען פאסט זיך ניט צו צו דער ווייטערער אנטוויקלונג פון דער פּראָדוקציע. די נאציאָנאלע פּראָבלעם מוז אלזאָ באשטימט ווערען אלס א ק אָ נ־פ ל י ק ט צ ו ו י ש ע ן ד ע ר א נ ט ו ו י ק ל ו נ ג פ ו ן ד י פ ּ ר אָ ד ו ק ט י ו ו ־ ק ר ע פ ט ע ן א ו ן ד ע ם צ ו ־ש ט א נ ד פ ו ן ד י פ ּ ר אָ ד ו ק צ י אָ נ ס ־ ב א ד י נ ־ג ו נ ג ע ן.

אָבער יעדע געזעלשאפטליכע ערשיינונג האָט קודם כל א

שייכות צו די מאַטעריעלע עקאָנאָמישע עלעמענטען פון געזעל־שאַפטליכען לעבען. קיין קאַמף פירט זיך ניט איבער „גייסטיגע" זאַכען, נאָר איבער געוויסע מאַטעריעלע זאַכען. דער קלאַסען־קאַמף פירט זיך ניט איבער „גייסטיגע", נאָר איבער מאַטעריעלע געצייג און מיטלען פון דער ארבייט. אזוי איז אויך מיט'ן נאַציאָנאַלען קאַמף.

דער קלאַסען־קאַמף פירט זיך איבער דעם מאַטע־ריעלען באַזיץ פון די קלאַסען; דאָס איז דער באַזיץ פון די פּראָ־דוקציאָנס־מיטלען. די פּראָדוקציאָנס־מיטלען קענען זיין מאַטריעלע און גייסטיגע. איבערהויפּט א מאַטעריעלער קנין הייסט אזעלכער, וואָס קען אָפּגענומען ווערען. צ. ב. מאַשינען, דאָ־נעגען, א גייסטיגער — ווערט אָנגערופען אזא מין קנין, וועלכען מען קען ניט עקספּראָפּריאירען: דאָס זיינען צ. ב. אלערליי טעכני־שע איבונגען, געשיקטקייט, א. אז. וו. דער קאַמף צווישען צוויי קלאַ־סען פירט זיך ניט צוליב דעם באַזיץ פון די גייסטיגע, נאָר צוליב דעם באַזיץ פון די מאַטעריעלע געצייג און מיטלען פון דער אר־בייט, הגם גאַנץ אָפט נעמט ער אָן די פאָרם פון קולטורעל־גייסטיגע אידעאָלאָגיעס.

דער נאַציאָנאַלער קאַמף פירט זיך אויך צוליב דעם מאַטעריע־לען באַזיץ פון די געזעלשאַפטליכע גאַנצע. דער קנין פון א געזעל־שאַפט — דאָס איז דער באַזיץ פון די פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען. די פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען קענען אויך זיין מאַטעריעלע און „גייסטיגע", ד. ה. אזעלכע, וועלכע מען קען יאָ עקספּראָפּריאירען, און אזעלכע, וועלכע מען קען ניט אָפּנעמען. די מאַטעריעלע באַדינגונגען — דאָס זיינען די טעריטאָריע און די אלע פּראָדוקטען פון דער מאַטעריעלער קולטור, וועלכע ס'זיינען באַשאַ־פען פון די מענשען, איבערהויפּט די „מאַטעריעלע" פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען. צו די „גייסטיגע" באַדינגונגען געהערען: שפּראַכען, זיטען, מנהגים, וועלטאַנשויאונגען — מיט איין וואָרט: „היסטאָרי־

שע" פראָדוקציאָנס־באדינגונגען. דער קאמף צווישען געזעלשאפט־ליכע גאנצע, דער נאציאָנאלער קאמף פירט זיך ניט צוליב דעם „גייסטיגען", נאָר צוליב דעם מאטעריעלען באזיץ, הגם זעהר אָפט פירט זיך דער קאמף אונטער'ן פאָן פון גייסטיגע ווערטען.

דער נאציאָנאליזם האָט תמיד א שייכות צו דעם מאטעריעלען באזיץ פון דער נאציע, הגם פון דרויסען קען ער האָבען פארשידענע מאסקעס. נאָר לאָמיר פריהער באשטימען וואָס איז אזוינס „נאַ־ציאָנאליזם". — דער באגריף „נאציאָנאליזם", נאציאָנאלע פראגע, איז פארבונדען מיט דעם באגריף „נאציע", ממילא דארפען מיר קודם באשטימען, וואָס האָבען מיר צו פארשטעהן אונטער'ן באגריף „נאציע"...

פעלקער און נאַציאָנען

די אויסדרוקען „פאָלק" און „נאציע" דינען צו באצייכענען פארשידענע צושטאנדען. אנטוויקלונגס־שטופען אין לעבען פון א געוויסער געזעלשאפט. לאָמיר צ. ב. נעמען דאָס וואָרט „קלאַס": ס'איז באקאנט ווי דער באגריף איבער א קלאַס, מיט וועלכען מארקס האָט זיך באנוצט אין זיינע אויספאָרשונגען, איז ניט פעסט און זאָגאר פארוויקעלט; פון איין זייט רעכענט מארקס פאר א קלאַס יעדע געזעלשאפטליכע גרופע, וועלכע עס אונטערשיידט זיך פון אנ־דערע גרופען אין דער זעלבער געזעלשאפט לויט איהר אנטייל וואָס זי נעמט אין דעם פראָדוקציאָנס־אופן, לויט איהר באציהונג צו די פראָדוקציאָנס־געצייג. אין דעם זין האָבען אויך מארקס און ענגעלס באהויפטעט, אז די געשיכטע פון דער געזעלשאפט איז א געשיכטע פון קלאַסען־קאמף.

נאָר אגב געפינען מיר ביי מארקס'ען אזעלכע ערטער, וועלכע ס'ווייזען, אז מארקס האָט זיך באנוצט מיט אנ'אנדערען, פיל ענ־גערען באגריף איבער „קלאַס". דהיינו: ניט ער פארשטעהט אונטער

קלאַס יעדע עקאָנאָמישע גרופּע, וואָס פאַרנעמט אַ באַזונדער לאַגע אין דעם פּראָדוקציאָנס־אופן, נאָר אַזאַ מין גרופּע, וועלכע עס האָט שוין דערגרייכט צו דער שטופע פון זעלבסטבאַוואוסטזיין און איז שוין ארויסגעטראָטען אויף דער פּאָליטישער סצענע מיט קלאָר אויסגעדריקטע אינטערעסען און פאָדערונגען. דיביידע באַדייטונגען פון איין און דעם זעלבען וואָרט „קלאַס" ביי מאַרקסען, קען מען געפינען צ. ב. אין זיין בוך: „די אָרימקייט פון דער פילאָזאָפיע". אויף דער זייט 178 (ערשטע פראַנצויזישע אויסגאַבע 1847) לייע־נען מיר: „ביי אַזאַ מין אָרדנונג, ווען ס'וועט מער ניט זיין קיין קלאַסען און קיין קלאַסען־געגענזאַצען" — דאָ איז געברויכט דער באַגריף „קלאַס" אין דעם ערשטען פון די צוויי אויבענאָנגעוויזענע פּרטים. — אויף דער זייט 118 האָבען מיר: „אויף וויפיל דער פּראָ־לעטאַריאַט האָט זיך נאָך ניט גענוג אַנטוויקעלט, כדי צו באַשטימען זיך אַלס קלאַס, אויף אַזוי פיל טראָגט נאָך ניט דער קאַמף גופא צווישען דעם פּראָלעטאַריאַט מיט דער בורזשואַזיע קיין פּאָליטישען כאַראַקטער. אָדער אויף דער 176־טער זייט: „די פאַרשידענע היס־טאָרישע פאַזען, וועלכע עס איז דורכגעגאַנגען די בורזשואַזיע, אָנ־הויבענדיג פון דער שטאָדטישער קהילה, ביז זי האָט זיך אויסגע־אַרבייט אַלס קלאַס". — דאָרט האָבען מיר שוין, פאַרקערט, דעם באַגריף „קלאַס" אין צווייטען פּשט. דאָרטען טאַקע ברענגט מאַרקס דעם אונטערשיד צווישען די ביידע צושטאַנדען פון דער גרופּע: איין צושטאַנד, ווען די גרופּע איז אַ קלאַס ניט מער ווי אין באַ־ציהונג צו אַנדערע גרופּען, און דער צווייטער — ווען זי גערט שוין ארויס צום פּאָליטישען קאַמף און ווערט אַ קלאַס פאַר זיך אַליין.

אַ גאַנצע געזעלשאַפט געפינט זיך אויך אין אַזעלכע צוויי צושטאַנדען: איין צושטאַנד איז, ווען זי ערשיינט אַלס פאַרהעלט־ניסמעסיג־אָפּגעשלאָסענע גאַנצע געזעלשאַפט אין באַצוג צו אַנ־דערע געזעלשאַפטען, — דער אַנדער צושטאַנד, — ווען זי שטעלט פאַר אַ געזעלשאַפט פאַר זיך אַליין. אין דער הינזיכט געפינען זיך

די, וואָס פאַרנעמען זיך מיט דער פאָרשונג פון אָט דער געזעלשאַפטליכער ערשיינונג, ד. ה. מיט דעם לעבען פון די געזעלשאַפטען — אין אַ בעסערער לאַגע ווי די, וואָס פאַרנעמען זיך מיט דער קלאַסען־פראַגע.

ווען מען וויל באַצייכענען דעם צושטאַנד פון אַ גרופּע, וואָס פאַרנעמט אַ באַזונדערע לאַגע אין פּראָדוקציאָנס־**אויפבּאַו** און אָנווייזען צי געפינט זי זיך נאָך פאַר דער שטופע פון איהר זעלבּסט־באַוואוסטזיין, אָדער זי איז שוין יאָ דורכגעדרונגען פון איהר זעלבּסט־באַוואוסטזיין — באַזיצט די וויסענשאַפט נאָר איין וואָרט „קלאַס". און דערפון קומט אַרויס די גאַנצע פאַרדרעהעניש: אַנשטאַט וואָס עס האָבען געזאָלט זיין צוויי ווערטער פאַר די ביידע אויסדריקען — איז דאָ נאָר איין וואָרט. דאַגעגען, פאַר די גרופּען, וואָס זיינען אויסגעוואַקסען אין פאַרשידענע פּראָדוקציאָנס־**באַדינגונגען**, איז שוין דאָ צוויי ווערטער צו באַצייכענען די צוויי פאַרשידענע צושטאַנדען זייערע, דהיינו: **אַ געזעלשאַפט, וואָס איז אויסגעוואַקסען אין איין און דיזעלבּע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען רופט זיך געווענליך: פאָלק** — **און דיזעלבּע געזעלשאַפט, וואָס איז אויסערדעם פאַראייניגט דורך דעם באַוואוסטזיין פון דער פאַרוואַנדשאַפט צווישען איהרע יחידים (מיטגלידער) וואָס קומט אַרויס פון דער אַלגעמייִנער היסטאָרישער פאַרגאַנגענהייט — רופט זיך געוועהנליך: נאַציע.** אַלזאָ, אַ פאָלק ווערט אַ נאַציע נאָר אויף אַ העכערע מדרגה פון איהר אַנטוויקלונג. ווען האָבען דאָס די פעלקער אָנגענומען אַ כאַראַקטער פון נאַציעס — וועגען דעם וועלען מיר רעדען שפּעטער. דערווייל וועלען מיר איבערגעהן צו דער דערקלערונג פון דעם באַגריף „נאַציאָנאַליזם".

ד. ב. באָראָכאָוו

נאַציאָנאַליזם

די פּסיכיק פון יעדען פּערזאָן פּאַסט זיך צו, אין דער אָדער אין יענער מאָס, צו די באַדינגונגען אין וועלכע עס לעבט איהר גרופּע. אויף אַזאַ מין אופן ארבייט זיך אויס א גרופּען־פּסיכאָלאָגיע, עס ארבייטען זיך אויס באַשטימטע שטריכען פון א גרופּען כאַראַקטער.

א געניטער אָדער א טיפער בליק וועט שטענדיג געפינען אין זיי א שייכות צו די מאַטעריעלע באַדינגונגען פון פּראָדוקציאָנס־לעבען, צו א באַשטימטען טיפּ פון פּראָדוקציאָנס־אופן און צו א באַשטימטער סומע פון די באַדינגונגען זיינע. די שייכות קען אָפּט־מאָל זעהר פאַרמאַסקירט זיין.

איבעריגענס, הגם די יחידים פון יעדער גרופּע, זאָל עס זיין א געזעלשאַפט אָדער א קלאַס — האָבען אין אַלגעמיין זעהר ענליכע שטריכען, פונדעסטוועגען הייסט עס נאָך ניט, אז די ענליכקייט איז א סימן אויף דעם, אז זייערע אינטערעסען זיינען אין דער אמת׳ען גלייכע, סאָלידאַרישע. אפילו ווען עס איז יאָ דאָ אַזאַ מין גלייכקייט פון די אינטערעסען, איז ניט שטענדיג דאָ דער באַוואוסטזיין פון דער דאָזיגער גלייכקייט.

עס זיינען דאָ אַזעלכע גרופּען, וואָס זייערע יחידים קענען גאָר ניט האָבען קיינע גלייכע אינטערעסען, ווייל זיי רייסען זיך צוליב זייערע אינערליכע געגענזאַצען (היפּוכים). און אפילו גרופּען, וואָס האָבען אין דער אמת׳ען גלייכע האַרמאָנישע אינטערעסען, קומען ניט אזוי לייכט צום באַוואוסטזיין פון דער גלייכקייט: כדי דער באַוואוסטזיין זאָל זיך אויסאַרבייטען, פּאָדערט זיך א מער אָדער ווייניגער לענגערע צייט.

אָבער אין אַזעלכע האַרמאָניש־צונויפגעשטעלטע גרופּען א דאַנק דעם וואָס די יחידים זייערע פּאַסען זיך אויף איין אופן צו צו דעם ארומיגען לעבען, ווערט סוף כל סוף געשאַפען אויך דער באַוואוסטזיין פון דער האַרמאָניע. אַלזאָ א דאַנק דעם,

וואָס די גרופּע לעבט אין איינאַרטיגע און אויך האַרמאָנישע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען אָדער פּראָדוקציאָנס־באַציהונגען, ווערט נאָך געשאַפען אַמאָל, אַ חוץ דעם גרופּען־כאַראַקטער אויך אַ גרופּען־זעלבסט־באַוואוסטזיין. די אַלע עמאָציאָנען (געפּילען א. אז. וו.) וועלכע ס'קומען אַרויס צוליב דעם זעלבסטבאַוואוסטזיין — גיבען בסך־הכל דאָס, וואָס עס רופט זיך דער געפיל פון נאָהענטקייט און קרובות'שאַפט.

דאָס לעבען אין איין און די זעלבע פּראָדוקציאָנס־באַציהונגען, ווען די באַציהונגען זיינען האַרמאָניש פאַר די יחידים פון דער גרופּע רופט ביי איהר אַרויס דעם קלאַסען־באַוואוסטזיין, און דאָס געפיל פון קלאַסען־ברידערליכקייט.

דאָס לעבען אין איין און די זעלבע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען, ווען די באַדינגונגען זיינען האַרמאָניש פאַר די מיטגלידער פון אַ געזעלשאַפט — רופט אַרויס דעם נאַציאָנאַלען זעלבסט־באַוואוסטזיין און דאָס געפיהל פון נאַציאָנאַלער פאַרוואַנדשאַפט.

אָט די פאַרוואַנדשאַפט פילען די מענשען אַלס עטוואָס, וואָס איז צונויפגעבונדען מיט זייער אַלגעמיינער פאַרגאַנגענהייט. נאַטירליך הייסט עס נאָך ניט, אַז זיי האָבען אין דער אמת'ען אַנ'אַלטע אַלגעמיינע פאַרגאַנגענהייט. אַמאָל איז די אַלטקייט פון דעם אַלגעמיינעם עבר, ניט מער ווי אַנ'אויסגעטראַכטע זאַך.

דער פאַרוואַנדשאַפטס־געפיל, וואָס ווערט געשאַפען צוליב דעם אַלגעמיינעם היסטאָרישען עבר און דער שורש פון'ם אַלגעמיינעם עבר ליגט אין די אַלגעמיינע גלייכע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען — דאָס רופט זיך נאַציאָנאַליזם.

ד. ב. באָראָכאָוו

נאַציאָנאַליזם און טעריטאָריע

מיר האָבען שוין געזאָגט, אז דער נאַציאָנאַליזם האָט שטענדיג אין זיין לעצטען סך־הכל א שייכות צום מאַטעריעלען באזיס פון דער נאַציע. וואָס איז אזוינס דער מאַטעריעלער באזיס פון דער נאַציע?

בכלל דער באזיס פון א געזעלשאַפט, דאָס זיינען, ווי מיר האָבען אויבען דערמאָנט, די באַדינגונגען פון איהר פּראָדוקציאָנס־לעבען. די באַדינגונגען פאַרטיילען זיך אויף מאַטעריעלע און גייסטיגע. *דאָס וויכטיגסטע פון די מאַטעריעלע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען איז די טעריטאָריע.* די טעריטאָריע איז נאָך א חוץ דעם *דער יסוד, וועלכער עס אנטהאלט אויף זיך אַלע איבעריגע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען,* און דינט ארײנצוברענגען אַלע אויסערליכע איינפלוסען.

אויסערדעם האָט נאָך יעדע נאַציאָנאַליטעט, אויף וויפיל זי קען, באשיצונגס־פאָרמען פון איהר באזיס. דאָס זיינען די פּאָליטישע איינהייט און די פּאָליטישע אינסטיטוטען, די שפּראַך, די נאַציאָנאַלע דערציהונג, און דער נאַציאָנאַליזם אליין.

נאָר דאָס מוז מען נאָך געדענקען: די נאַציע איז דאָך פאַרטיילט אויף קלאַסען (אין ביידע זינען פון וואָרט). אין פּראָדוקציאָנס־לעבען פאַרנעמען זיי פאַרשידענע לאַגעס, זייער אָרט אין די פּראָדוקציאָנס־באַציהונגען איז ניט קיין גלייכער. די *באַדינגונגען* קענען שוין אויך פאַר זיי בשום אופן ניט האָבען קיין גלייכען ווערט: זיי פאַרהאַלטען זיך פאַרשידען צו דעם נאַציאָנאַלען באזיס. דער שווער־פּונקט פון זייערע אינטערעסען ליגט אין פאַרשידענע זייטען פון דעם דאָזיגען באזיס, און דעריבער האָבען זיי פאַרשידענע „נאַציאָנאַליזמען“. ווען מיר זאָלען פאָרמעל באשטימען דעם נאַציאָנאַליזם אַלס א שטרעבונג צו פאַרטיידיגען די נאַציאָנאַלע אינטערעסען, וועלכע עס זיינען תמיד אזוי אָדער אנדערש צונויפגעבונדען מיט דער *באזע* פון די פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען,

ד. ה. מיט דער טעריטאָריע, און מיט איהרע באַ־שיצונגס־פאָרמען — דאן האָבען מיר אויך צוליב די פארשי־דענקייט פון די נאציאָנאלע אינטערעסען גופא, אויך פאר־שידענע טיפען פון נאציאָנאליזם.

די נאציאָנאלע אינטערעסען קענען זיין אינערליכע און אוי־סערליכע, קענען זיין קאָנסערוואטיווע און פראָגרעסיווע, אָנפאלענדע און זיך באשיצענדע. דאָס אלץ ברענגט נאטירליך אריין געוויסע פארענדערונגען אין דעם נאציאָנאליזם.

די אַנטשטעהונג פון נאַציאָנאַליזם

קיין שום נאציאָנאליזם קען ניט זיין דאָרט וואו די פראָדוק־ציאָנס־באַדינגונגען זיינען נאָך ניט נאציאָנאליזירט, ד. ה. וואו עס האָט זיך נאָך ניט אָפּגעגרעניצט פון דרויסען און צונויפגענומען פון אינעווייניג די פארהעלטניסמעסיגע אָפּגעשלאָסענע געזעלשאפט.

עס מוזען אָבער באַפרידיגט זיין ביידע דערמאָנטע באַ־דינגונגען. אָפּגעגרעניצט פון דרויסען און צונויפגענומען פון אינעווייניג. די פעאָדאלע אָרדנונג האָט באפרידיגט נאָר די ערשטע באדינגונג, ד. ה. זי האָט נאָר ניט מער ווי אָפּגעגרעניצט די פארשידענע געזעלשאפטען איינע פון די אנדערע. אָבער זי האָט ניט צונויפגעבונדען זייערע יחידים מיט אנ׳ענגען, אינעווייניגסטען צוזאמענהאנג. די פעאָדאלע עפּאָכע האָט ניט געוואוסט פון א האר־מאָניש־גאנצקייט אין די פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען; זי האָט ניט געוואוסט פון קיין נאציעס, זי האָט נאָר „פעלקער“ געקענט — דעריבער האָט זי אויך ניט געוואוסט פון קיין נאציאָנאליזם און פון קיין נאציאָנאלע פּראגע.

דער אורשפּרינגליכער (פּארצייטיגער) נאַציאָנאַליזם האָט גע־האַט א ריין פּאָליטישען כאראקטער, און האָט צייטענווייז סטיכיש אויפגעפלאקערט אין די צייטען, ווען די אויסערליכע באציהונגען

צווישען די פעלקער זיינען שטארק פארשארפט געוואָרען. ער (דער נאציאָנאליזם) האָט אויפגעלעבט און אָפּגעשטאָרבען צוזאמען מיט די גרויסע מלחמות און די מלחמות גופא האָבען זיך ניט געפירט צו־ליב נאציאָנאלע אינטערעסען, און זיי זיינען ניט געווען נאציאָנאל.

ווען אָבער אין שוים פון דער פעאָדאלער אָרדנונג האָט זיך אָנגעהויבען צו אנטוויקלען דער האנדעלס־קאפּיטאל, דענסטמאָל האָט אָנגעהויבען ווערען א גרויסע איבערקערעניש. פּאָ־מעלאך האָבען אָנגעהויבען באשאפען צו ווערען נאציאָנאליטעטען, דער נאציאָנאליזם און זייער רעזולטאט — די נאציאָנאלע פראגע. די ערשטע פּשוט׳ע נאציאָנאלע פּאָליטיק, וועלכע ס׳קאָן גאָר ניט הייסען נאָך קיין נאציאָנאלע — איז אריבערגעגאנגען פון דרויסען אין אינוועניג; אָנשטאָט וואָס זי איז פריהער געוועזען א ריין צייטליכע און צופעליגע, האָט זי זיך אָנגעהויבען צו פירען שטענדיג און כסדר. און ערשט אריבערגעהענדיג אינוועניג איז זי געוואָרען נאציאָנאל. די אנטוויקלונג פון קאפּיטאל האָט פּאמעלאך צעוודערט די יסודות פון דער פריהערדיגער אָרדנונג, און מיט דער הילף פון דעם אייגענעם קאפּיטאל איז ארויסגעקומען „דאָס צונויפקלייבונג פון לאנד"; עס האָבען זיך פאָרמירט גרויסע מאָנארכיעס. פרעגט זיך, וואָס פאר אנ׳אינטערעס האָט געשטופּט די באוועגונג, וועלכע עס האָט נאציאָנאליזירט די באדינגונגען פון דער געזעלשאפטליכער פּראָדוקציע?

אין דעם צווייטען קאפּיטעל ענטפערען מיר אויף דער פראגע. צום סוף פון דעם קאפּיטעל וועלען מיר נאָר אָנווייזען אויף פאָל־גענדעס: די ערשטע טרעגערין פון די נאציאָנאלע געדאנקען, די בורזשואזיע, (די האנדעלס־בורזשואזיע און די אינדוסטריעלע) — וואָס אין אין איהר צייט אזוי יונג און פּראָגרעסיוו געווען, האָט גע־פירט אנ׳ענערגישען קאמף מיט דעם אלטען רעזשים, און האָט א נייע וועלט געשאפען. זי האָט, זעלבסטפארשטענדליך, ניט גע־קענט זיין אין דערזעלבער צייט די באשיצערין פון טראדיציאָנעלע

יסודות: פון זיינע ערשטע טריט האָט דער נאַציאָנאַליזם קיין שום שייכות ניט צו טראַדיציעס.

שרעקליך אויבערפלעכליך און אומוויסענד זיינען די, וואָס מאַכען אוועק דעם נאַציאָנאַליזם בכלל אלס א זאַך וואָס איז שוין אָפּגעלעבט, וואָס איז א רעאַקציאָנערע, א טראַדיציאָנעלע זאַך. דער נאַציאָנאַליזם איז א פּראָדוקט פון דער בורזשואַזער געזעלשאַפט, ער איז געקומען אויף דער וועלט צוזאַמען מיט איהר, ער געוועלטיגט די גאַנצע צייט, וואָס זי געוועלטיגט, מען מוז זיך מיט איהם רעכענען ווי מיט אַלע ערשיינונגען פון דער בורזשואַזער געזעלשאַפט. און רעדענדיג פון פּראָלעטאַרישען שטאַנדפּונקט מוזען מיר זאָגען: דער פּראָלעטאַריאַט האָט א דירעקטע שייכות צום נאַציאָנאַליזם, צום נאַציאָנאַלען, באַזיץ — צו דער טעריטאָריע. קוים נעמט דער פּראָלעטאַריאַט אנ׳אנטייל אין דער פּראָדוקציע, איז ער פאַראינטערעסירט אין די פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען, ס׳מוז זיין א געוויסער פּראָלעטאַרישער טיפּ פון נאַציאָנאַליזם — און ער איז דאָ.

אלס אנ׳אלגעמיינע, נויטווענדיגע באַדינגונג, פאַראויסזעצונג פון קאַפּיטאַליסטישען פּראָדוקציאָנס אופן איז די פרייהייט. דער האַנדעל און די אינדוסטריע שטייגען נאָר ביי דער פרייהייט פון קאָנקורענץ. ד. ה. ווען ס׳איז דאָ די פרייהייט נאָר איבערצופירען די קאַפּיטאַלען און די סחורות און מאַכען אומזאַץ מיט זיי. און דער ארבייטער מוז אויך פריי זיין און פריי באַנוצען זיין ארבייטס קראַפט, ד. ה. ער מוז זיך קענען פריי באַוועגען — און נאָר אַזוי קען געשאַפען ווערען דער מערוווערט — דער לעבענסזאַפט פון קאַפּיטאַל.

די פרייהייט אומצופאָרען, בכלל זיך צו באַוועגען, דאָס איז די ערשטע און וויכטיגסטע פון אַלערליי פרייהייטען, אָהן איהר

האָבען אלע איבעריגע פּריוויליגיעס? פרייהייטען קיין שום ווערט ניט — און זי איז די ערשטע באַדינגונג פון דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציע.

צום איבערוואַנדערן און פאַרקער, מוז נאַטירליך זיין די טער־ריטאָריע. א פריי ארומפאָרען, א פרייער פאַרקער מוז האָבען פּאַר־אוים א פרייע טעריטאָריע. אָט האָבען מיר דעם אינטערעס, וואָס האָט געבראַכט צו דעם קאַמף פון דער בורזשואַזיע צו באַפרייען דאָס לאַנד.

און דער קאַמף האָט זיך געפירט צו באַפרייען פריהער פון אַלץ א געוויסע טעריטאָריע, וואָס האָט געוויסע גרענעצען. די גרע־נעצען האָבען זיך געענדיגט דאָרט, וואו עס האָט אויפגעהערט צו הערשען די באַטרעפענדע שפּראַך. וואָרים אין דער ערשטער צייט, ווען די בורזשואַזיע-ווירטשאַפט האָט זיך אַנטוויקעלט האָט קיינער ניט געקענט האָבען די מעגליכקייט צו טראַכטען וועגען פאַרניכטונג אָט פון די גרענעצען. און פריהער פון אַלץ האָט מען געברויכט צו מאַכען פריי פאַר׳ן ארומפאָרען — די טעריטאָריע אויף וועלכע עס הערשט די באַטרעפענדע שפּראַך.

מען האָט געברויכט צו באַפרייען די באַפעלקערונג פון דער טעריטאָריע און צו באַזייטיגען די פעאָדאַלע מחיצות, וואָס האָבען באַדעקט דאָס לאַנד ווי א געדיכטע נעץ און האָבען געשטערט די פרייהייט פון ארומפאָרען. די בורזשואַזיע האָט אַלזאָ דענסטמאָל געשאַפען א פאַרהעלטניסמעסיג־אָפּגע־שלאָסענעם סאָציאַלען אָרגאַניזם, זי האָט איהם באַפרייט פון דער „פאַנשציזנע“ און האָט האַרמאָני־זירט די באַדינגונגען פון זיין פּראָ־דוקציע. אָט פאַר וואָס זי איז געווען נאַציאָנאַליסטיש. זי האָט, אויסערדעם, באַפרייט די גאַנצע באַפעלקערונג פון לאַנד, נאַ־טירליך מיט די הענט פון דער באַפעלקערונג גופא. זי האָט זיך פאַראייניגט מיט אַלע שיכטען צוזאַמען, געגען איין שיכט — געגען די דאָמינירענדע? דאָמאַלסטיגע „פּני“. דאָס האָט נאָך מער פאַרשטאַרקט און

אויפגעמונטערט איהר קעמפענדען, אין דער אמת'ען, פראגרעסיווען נאציאנאליזם.

אזוי זיינען צו יעדער צייט די אייראפעאישע פ ע ל ק ע ר געווארען נ א צ י ע ס.

זיי האבען אויסגעארבייט ביי זיך דעם נאציאנאלען זעלבסט־באוואוסטזיין, די יחידים פון דער נאציע זיינען דורכגעדרונגען גע־ווארען פון דעם פארוואנדשאפטסגעפיל אויף'ן באדען פון זייער אלגעמיינעם היסטארישען עבר, ד. ה. אויף'ן מאטעריאליסטישען לשון: אויף'ן באדען פון די אלגעמיינע באדינגונגען פון זייער פרא־דוקציאנס־לעבען. די פעלקער וואס זיינען פאראינטערעסירט געווען צו שאפען זייער אלגעמיינעם באזיץ האבען פארשטאנען, אז אזא מין באזיץ געפינט זיך ביי זיי, נאר מען דארף עס ארויסרייסען ביים הערשענדען פעאדאליזם פון די הענט. זיי האבען אלזא ליב באקומען זייער טעריטאריע, — די היימאט, דאס פאטערלאנד — די אלגעמיינע באזע פון די פראדוקציאנס־באדינגונגען. זיי האבען ליב באקומען איהרע באשיצונגס־פארמען, זיי האבען אנגעהויבען צו קולטיווירען זייער שפראך, און גע'חלומ'ט פון אן אמת־נאציא־נאלער מלוכה.*)

*) צוזאמען מיט אט דעם פראגרעסיווען נאציאנאליזם איז גע־וואקסען ביי דער קעמפענדער בורזשואזיע אויך א קאסמאפאליטישע, ריכ־טיגער אנ'אוניווערסאלע, שטימונג; זי האט געשטרעבט צו מאכען גליק־ליך די גאנצע מענשהייט, אפצואווישען דעם פעאדאליזם פון דער וועלט אין גאנצען. די אלוועלטליכע מלחמות פון נאפאלעאנ'ען האבען ניט גע־שטרעבט צו קיין נאציאנאליסטישע צילען. ס'איז אפילו קיין סימן ניט געווען, אז ער האט געוואלט אונטערדריקען פרעמדע נאציאנאליטעטען, אויסראטען זייערע שפראכען, אדער אויסגלייכען זייערע זיטען, זייערע מנהגים. ניין, די יונגע בורזשואזיע האט זיך זעהר אויפריכטיג פאר־האלטען צו די באזונדערהייטען פון די אונטערטעניגטע פעלקער. נאפא־

נאָך דער רעוואָלוציע אָבער האָט זיך קלאָר ארויסגעוויזען די צונג ליד ע רונג פון דער געזעלשאַפט; עס האָט זיך אויסגע־וויזען, אז די נאַציע דאָס איז א שיטה פון פארשידענע קלאַסען. נאָכדעם ווי זיי האָבען אָפּגענומען זייער נאַציאָנאלען באזיץ, האָ־בען זיי זיך גענומען פאַר דער פארטיילונג פון דעם רייכטום. און מיט א גרויסען כח האָט זיך פונאנדערגעברענט דער קלאַסענ־קאַמף. די הארמאָניע און די סאָלידאריטעט פון וועלכע מען האָט פריהער גערעדט, זיינען צושפּרייט געוואָרען ווי א רויך. דער עיקר־פּרינציפּ פון דער פּאָליטיק „דאָס פאָלק" האָט זיך ארויסגע־וויזען אלס א פיקציע, וואָס האָט קיין ממשות ניט. „אונזער" היי־מאַט, „אונזער" לאַנד, „אונזער" שפּראַך, „אונזער" קולטור, די אלע באדינגונגען פון פּראָדוקציאָנס־לעבען, זיינען טאַקע געבליבען א נאַציאָנאלער באזיץ. עס האָט זיך אָבער אויפגעהערט צו דאכטען, אז דאָס איז דאָס אלגעמיינער באזיץ פון אלע יחידים פון דער נאַציע. און אויך דער עצם פארוואנדשאַפט־באַ־וואוסטזיין אויף'ן באָדען פון אלגעמיינעם היסטאָרישען עבר, האָט פארלאָרען זיין שארפע פאָרם וועלכע ער האָט פריהער געהאַט. ער

לעאָן האָט געוואָלט פארשטארקען זיין פּערזענליכען איינפלוס און פארשפּרייטען איבער דער גאנצער וועלט. ער האָט אָבער קיין זאך ניט פאָרגענומען צו אסימילירען די אונטערטעניגטע פעלקער. פארקערט, אומעטום האָט ער ניט מער ווי אומגעביטען די דינאסטיע און די פעלקער געלאָזען זעלבסטשטענדיג. (ווי באקאַנט, האָט נאפּאָלעאָן אין זיינע מלחמות זיך אָפּטמאָל געשטיצט אויף די אונטערדריקטע פעלקערשאַפטען, בעת ער איז באפאלען זייערע אונטערדריקער. — לויט אייניגע דאטען האָט ער אפילו געקלערט צוריק צו געבען די אידען פּאַלעסטינא.)

נאָר די נאַציאָנאליסטישע כוואַליע, וואָס האָט זיך פונאנדערגעגאָ־סען איבער אייראָפּא האָט צום סוף אָפּגעוואשען אויך דעם דאָזיגען סימן פון קאָסמאָפּאָליטיזם, וואָס נאפּאָלעאָן האָט ארויסגעוויזען.

איז געוואָרען אויס הייסער געפיל, ער איז געבליבען ניט מער ווי אַלס אַנ׳איבערלעבונג: *ער איז געוואָרען אַ טראַדיציע.*

דאָ רעדט זיך וועגען פרייע נאַציעס. וואָס אונטערדריקען ניט קיינעם און ווערען פון קיינעם ניט אונטערדריקט, — וועגען נאַציעס וואָס לעבען אין *נאָרמאַלע* פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען. ביי זיי איז דאָס פון פאַרוואַנדשאַפטס־געפיל און פאַרוואַנדשאַפטס־באַוואוסטזיין געוואָרען אַ טראַדיציע, אַ היסטאָרישע ערינערונג. און דאָס לעבען האָט נאָך צוגעהאָלפען. די מאַטעריעלע לעבענס־באַדינגונגען, וואָס האָבען ארויסגערופען דעם קלאַסען אַנטאַגאָניזם האָבען אָפּגערוקט אָט די טראַדיציע גאָר אָן אַ זייט, און ניט צוגעלאָזט זי צו קיין שום געזעלשאַפטליכען איינפלוס. יעדער קלאַס האָט פאַרנומען זיין סאָציאַלע פּאָזיציע און האָט ליב באַקומען, פון זיין קלאַסענשטאַנדפּונקט, אַ באַזונדערע זייט פון דעם נאַציאָנאַלען באַזיץ, אָט די זייט, מיט וועלכער ער האָט מער ווי אַלץ צו טון.

ביי פרייע פעלקער וואָס אונטערדריקען ניט קיינעם און ווערען פון קיינעם ניט אונטערדריקט, איז ניטאָ אַזאַ מין סביבה, וואו די *נאַציאָנאַלע אינטערעסען* זאָלען זיך צונויפקומען, ד. ה. ס׳איז ניטאָ קיין אָרט אין די פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען, וואו ס׳זאָלען ווערען אָנגערירט די אַלגעמיינע האַרמאָנישע אינטערעסען פון אַלע יחידים פון דער נאַציע: ביי זיי איז ניטאָ קיין לעבעדיגער „נאַציאָנאַליזם“. ער ווייזט זיך נאָר ארויס אין שוואַכע סימפּאַטיע־געפילען, אַזוי צו זאָגען, פון „ליבע צו אייגענע“. אָט די „ליבע“ קען ברענגען דערצו, אז ביי *איבעריגע גלייכע באַדינגונגען* * וועט דער מענש „העלפען זיין אייגענעם“ גיכער און מיט מער פאַרגעניגען אַלס אַ „פרעמדען“.

---

*) מיר האָבען געזאָגט: „ביי איבעריגע גלייכע באַדינגונגען“, ווייל

ביי באַזונדערע קלאַסען פון פרייע נאַציעס אפילו, קען פון דעסטוועגען זיין אַמאָל אַ מער וועזענטליכער נאַציאָנאַליזם. נאָר אַלענפאַלס ניט מער ווי אַ פּאָטענציעלער (אַנ׳איינגעהאַלטענער), וואָס ביי דער ערשטער בעסטער געלעגענהייט ווייזט ער זיך אַרויס אין אַ שאַרפער פאָרמע.

נאָר תמיד דאַרף מען גוט געדענקען: אַזאַ מין געלעגענהייט קען פאָרקומען נאָר דענסטמאָל ווען עס ווערט אָנגערירט דער נאַציאָנאַלער באַזיס, און נעמליך, דער *מאַטעריעלער* נאַציאָנאַלער באַזיס. און אַגב מוז עס ווערען אַזוי אָנגערירט, אַז דערביי זאָלען אָנגערירט ווערען אויך ווען עס איז קלאַסען־אינטערעסען, ווייל דער שווערפּונקט פון פרייע נאַציעס ליגט, ניט אין זייער נאַציאָנאַלען קיום — זייערע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען זיינען דאָך גאַנץ נאָרמאַל, — נאָר אין זייער קלאַסען־סטרוקטור, אין די באַציהונגען וואָס ווערען געשאַפען אין די ראַמען פון׳ם פּראָדוקציאָנס־אופן גופא. כל זמן עס זיינען ניט אָנגערירט די נאַציאָנאַלע אינטערעסען פון וועלכען ס׳איז קלאַס, אַזוי לאַנג פאַרדונקעלט גיכער ווי אַלץ די פּראָפּאַגאַנדאַ פון נאַציאָנאַליזם דעם קלאַסען־באַוואוסטזיין, און דעריבער איז זי שעדליך.

נאָר זעלבסט־פאַרשטענדליך, אַז ווען די באַדינגונגען פון פּראָ־

ווען די רעאַלע סאָלידאַריטעט וועגט אַריבער אויף׳ן „פּרעמדענס“ זייט, ווערט אין איין מאָמענט צו נישט דער גאַנצער נאַציאָנאַליזם. צ. ב. דער כח פון האָלענדישען נאַציאָנאַליזם קען זיך אַרויסווייזען אין דעם, וואָס דער האָלענדישער באַלעבאָס וועט גיכער העלפען אַ הונגעריגען האָלענדער אידער אַ בעלגיער, נאָר ביי אַלעם דעם איז איהם פיל נעהענטער צום האַרצען דער בעלגישער קאָנסערוואַטאָר, אַלס דער האָלענדישער סאָציאַליסט. מיט אַזעלכע פּשוט׳ע נאַציאָנאַליסטישע געפילען האָט גאַנץ ווייניג שייכות די נאַציאָנאַלע פראַגע, און דער נאַציאָנאַליזם, אַלס אַנ׳ערשיינונג וואָס האָט אַ גרויסע געזעלשאַפטליכע וויכטיגקייט.

דוקציאָנס־לעבען ביי א געוויסער נאַציע ווערט געשטעלט אין אַנ׳־
אומנאָרמאַלע לאַגע — האָט שוין דער נאַציאָנאַליזם א גאַנץ אַנדערען
כאַראַקטער.

נאַציאָנאַליזם און קלאַסען־באַוואוסטזיין

בכלל דאַרף מען וויסען: די אַנאָמאַליעס אין די פּראָדוקציאָנס־
באַדינגונגען רופען זיך שעדליך אָפּ אויף די פּראָדוקציאָנס־באַצי־
הונגען גופא, אויף דער קלאַסען־סטרוקטור. ס׳איז אַנ׳אַלגעמיין־באַ־
קאַנטער פאַקט: נאָרמאַלע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען גי־
בען די מעגליכקייט די קלאַסענגעגענזאַצען צו פאַרשאַרפען זיך, אומ־
נאָרמאַלע — פאַרטעמפּען זיי. אין דער זעלבער צייט דענאַציאָנאַלי־
זירען די נאָרמאַלע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען דאָס פאָלק, און פאַר־
טעמפּען דעם נאַציאָנאַלען זעלבסט־באַוואוסטזיין — דאַגעגען דורך
אומנאָרמאַלע, ד. ה. ווען עס פעלען וועלכע עס איז זייטען פון נאַ־
ציאָנאַלען באַזיץ און עס זיינען געקירצט זיינע באַשיצונגס־פאָרמען
— ווערען די אינטערעסען פון דער נאַציע האַרמאָניש, דער נאַ־
ציאָנאַלער זעלבסטבאַוואוסטזיין ווערט פאַרשטאַרקט און פאַרגרע־
סערט. דעריבער עקזיסטירט צווישען דעם קלאַסען־באַ־
וואוסטזיין און דעם נאַציאָנאַלען באַוואוסט־
זיין א געוויסער אַנטאַגאָניזם ביז א שטענדיגער מדרגה, אוןביידע
האָבען זיי די טבע איינער דעם אַנדערען צו פאַרדונקלען. א מאָל
טרעפט, אז די אינטערעסען ביי די יחידים פון א נאַציע, וואָס גע־
פינט זיך פאַרשטענדליך אין אומנאָרמאַלע פּראָדוקציאָנס־
באַדינגונגען — זיינען אין דער אמת׳ען האַרמאָניש אין וועלכער
ניט איז הינזיכט, און די אוממעסיגע קלאַסען־אידעאָלאָגען איגנאָ־
רירען פון דעסטוועגען די נאַציאָנאַלע אינטערעסען וועלכע ס׳זיינען
וויכטיג פאַר זייער קלאַס אויך, און פאַר־
דונקלען דעם נאַציאָנאַלען באַוואוסטזיין, וועלכען מען וואָלט אין

דעם פאל גראדע ניט געברויכט צו פארדונקלען, ווייל דאס איז שעדליך פאר די אינטערעסען פון זייער קלאס אויך. דעם זעלבען רושם מאכט אויך א נאציאנאליס־טישע פראפאגאנדא דארטען, וואו וועלכע ניט איז נאציע געפינט זיך אין נארמאלע באדינגונגען, אדער דארטען וואו די פראפאגאנדא גופא וויל איינרעדען, אז די אינטערעסען זיינען נאך מער און ברייטער הארמאניש ווי עס איז ווירקליך. אין דעם לעצ־טען פאל פארדונקעלט דער נאציאנאליזם דעם קלאסען־באוואוסטזיין; און דאס איז, פארשטעהט זיך, שעדליך אויך פאר דער גאנצער נאציע, ווייל זי שטעלט ניט ריכטיג פאר די אמת׳ע פארהעלטנישען פון די גרופען. עס ברענגט דערצו, אז מען נארט זיך אליין, עס ברענגט צו פוסטע רייד און צו סאציאלער קורצזיכטיגקייט.

די פארדונקלונג פון באוואוסטזיין איז שטענדיג שעדליך, צי דאס קומט ארויס פון א קלאסען אדער א נאציאנאלער דעמאגאגיע, — צי ווערען דא פארטושט נאציאנאלע אינטערעסען, אדער קלאסען־אינטערעסען; צי ווערט שלעכט פארשטאנען דער רעאלער צושטאנד פון די פראדוקציאנס־באדינגונגען אדער פראָ־דוקציאנס־באציהונגען — אלס איינס, אי דאס, אי יענעס איז רעאקציאנער.

* * *

די הערשענדע קלאסען פון פרייע און אויך פון אונטערדריקטע נאציעס נוצען אויס דעם גרונד־אנטאגאניזם וואס עס איז דא צווי־שען דעם נאציאנאלען און קלאסען־באוואוסטזיין און זיינען נוטה אמאל צו פירען א צבועישע נאציאנאליסטישע פראפאגאנדא, כדי צו פארדונקלען דעם קלאסען־באוואוסטזיין פון זייערע אונטערטע־ניגסטע. נאר דער אומשטאנד דארף אונז ניט נארען און מיר דאר־פען ניט מיינען אז אט די הערשענדע קלאסען זיינען טאקע אליין

נאַציאָנאַל געשטימט. אַלענפאַלס זיינען די הערשענדע קלאַסן ניט נ א צ י אָ נ א ל, נ אָ ר נ א צ י אָ נ א ל י ס ט י ש.

יעדער פּראָפּאַגאַנדע, יעדער באַוועגונג, וואָס איז איינגעוואָר־צעלט אין דעם כאַראַקטער פון די פּראָדוקציאָנס באַדינגונגען פון אַ געזעלשאַפט — ווערען אָנגערופען נ א צ י אָ נ א ל י ס ט י ש. דערנסטמאָל ווען זיי פאַרדונקלען דעם קלאַסען און בירגערליכען באַוואוסטזיין פון איהרע מיטגלידער, ווען זיי איגנאָרירען איהר קלאַסען סטרוקטור און די געגענזעצליכקייט פון די אינטערעסן. — ווען אָבער זיי פאַרטושען ניט די קלאַסען סטרוקטור פון דער געזעל־שאַפט, ווערט די פּראָפּאַגאַנדע און די באַוועגונג אָנגערופען נ א־צ י אָ נ א ל.

דער „נאַציאָנאַלער גייסט", אַלערליי „קולטור־היסטאָרישע סובסטאַנצען", די אַלע אויפגעבלאָזענע טראַדיציעס זיינען די בעס־טע שמשים ביי אַזאַ מין פאַרטוישונג. מיט דעם זיינען אַלע מאָל געדיכט איבערגעשאָטען די נאַציאָנאַליסטישע דרשות. אַלערליי פוס־טע רייד, וואָס זיינען פול מיט די אָדער ענליכע צו זיי באַגריפען — זיינען ניט נאַציאָנאַל, נאָר נאַציאָנאַליסטיש.

אַ מענש אַלזאָ, וואָס דענקט נ א צ י אָ נ א ל י ס ט י ש, געמענדיג אין אכט דעם פאַקט, אַז ס'איז דאָ אַן'אַלגעמיינער נאַ־ציאָנאַלער כאַראַקטער, וואָס איז אייגען צו אַלע מיטגלידער פון דער נאַציע, איז נוטה צו פאַרגעסען צוליב דעם, אַלע סאָציאַלע אונטערשידען פון די יחידים וואָס געהען אריין אין כלל פון דער נאַציע. אַ מענש אָבער, וואָס דענקט נ א צ י אָ נ א ל, ווען אפילו ער אַנערקענט, אַז עס עקזיסטירט אַזאַ מין אַלגעמיינער נאַציאָנאַלער כאַראַקטער, וועלכער עס איז געשאַפען געוואָרען אין דער סביבה פון אַלגעמיינע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען — פאַרשטעהט ער פון דעסטוועגען: ערשטענס, אַז די שטריכען פון אָט דעם נאַציאָנאַלען כאַראַקטער, פון דעם נאַציאָנאַל־קולטורעלען טיפּ איז זעהר שווער צו כאַפּען, זיי זיינען צופיל פאַנאַנדער געשוואומען. צווייטענס, אַז

אינערהאלב פון יעדער באטרעפענדער נאציאָנאליטעט ווייזען זיך ארוים ביי יעדען באזונדערען קלאס — זיינע באזונדערע כאראקטער־שטריכען, וועלכע זיינען פיל מעהר בולט און וועלכע מען קען פאָל־שטענדיג אויפנעמען.

צום סוף, א מענש וואָס דענקט נ א צ י אָ נ א ל י ס ט י ש האלט, אז אלע מיטגלידער פון דער נאציע דארפען זיין נאציאָנאַ־ליסטען, ער מאכט דעם נאציאָנאליזם און פאטריאָטיזם פאר א היי־ליגע פליכט. אָבער אַ מענש וואָס דענקט נ אָ צ י אָ נ אָ ל, געפינט גאָר ניט קיין שום „מרידה" אין דעם, וואָס אייניגע קלאסען פון דער געזעלשאפט זיינען אין גאנצען פריי פון נאציאָנאליזם, און די צווייטע פארשטעהען דעם נאציאָנאליזם יעדער אויף זיין ארט, אין צוזאמענהאנג מיט זייערע פארשידענע קלאסען־אינטערעסען.

מיר געהען איבער צו דער כאראקטעריזירונג פון די פארשי־דענע טיפען פון נאציאָנאליזם ביי די פארשידענע געזעלשאפטליכע קלאסען.

דער נאַציאָנאַליזם פון די גרויסע אַגראַריער

די גרויסע אגראריער — דאָס איז דער קלאס, וואָס לעבט פון דער רענט. טיילוויז לעבען זיי, נאטירליך, אויך פון דעם ריוח, וואָס עס גיבען זיי זייערע קאפיטאלען. נאָר די ערד־רענט — דאָס איז דער הויפט־קוואַל פון זייערע הכנסות. און דאָס ברענגט זיי דערצו, אז זיי זאָלען שעצען מער ווי אלץ די איממאָביליען, דאָס ערד־אייגענטום. די טעריטאָריע איז זיי ליב נאָר אויף אזוי פיל, אויף וויפיל זי נוצט זיי אלס א שטיק ערד, פון וועלכען זיי קריגען זייער רענט. זייער נאציאָנאליזם איז בעצם אנ'ערד־נאציאָנאליזם. ער קען אָנגערירט ווערען נאָר דענסטמאָל, ווען אוועלכעס ניט איז שכנ'ישע פאָלק וואלט געקלערט צו פארכאפען די ערד גופא — ווייל אויף אזא אופן פארלירען די אגראריער די מעגליכקייט צו ציהען זייערע הכנסות. די אגראריער זיינען ווייט, אייגענטליך, פון צו אינטערע־

סירען זיך מיט דעם, וואָס די טעריטאָריע נוצט נאָך פאַר אַנדערע קלאַסן פון זייער נאַציע אַלס נאַציאָנאַלער מאַרק, און זיי וואָלטען זיך ווייניג קימערן ווען אַ פרעמד פאָלק, פרעמדע קאַפּיטאַליסטען, וואָלטען קלערען ארויסצוקאַפּען ביי זייער בורזשואזיע דעם מאַרק, וועלכען עס שטעלט מיט זיך פאַר די טעריטאָריע. נאָר אַנדערע, זייטיגע אינטערעסן פון אָט דעם קלאַס ברענגען איהם צו דעם, אַז ער זאָל זיך יאָ אינטערעסירען דערמיט.

דען די פּאָזיציע פון דעם אַגראַריער קלאַס אין דער געזעל־שאַפטליכער אַנטוויקלונג איז אַ היסטאָרישע איבערגאַנגס־פּאָזיציע. דער קלאַס קאַפּיטאַליזירט זיך שנעל אין היינטיגער צייט און ער ווערט שוין אַלזאָ געשטעלט אין נייע באַציהונגען צו דעם נאַציאָ־נאַלען באַזיץ און צו זיינע באַשיצונגס־פאָרמען. נאָר דאָס איז נאָך ניט אַלעס. דען וואָס זיינען אייגענטליך, די אַגראַריער? די אַג־ראַריער דאָס איז אַ רעשטעל פון פעאָדאַליזם, פון דער אָרדנונג, וואָס די אַנטוויקלונג האָט איהר פאַר'משפט צום טויט. די אַגראַ־ריער האָבען פאַרלאָרען די עקאָנאָמישע מאַכט, און וואָס ווייטער ווערט פון זיי צוגענומען אין גאַנצען אויך די פּאָליטישע מאַכט, וועלכע ס'איז נאָך געבליבען ביי זיי אין אַנדערע ערטער. און דאָס רופט זיך אָפּ אויף זייער נאַציאָנאַליזם, וועלכער שטעלט מיט זיך פאַר דעם גרעסטען שאָוויניזם.

אין די מער אָפּגעשטאַנענע ערטער, וואו דער אַגראַריער־קלאַס איז נאָך געוויסער־מאָסען פאַרבליבען — שטעהט ער נאָך אַלץ נע־העגטער ווי אַנדערע צו דער מלוכה'שער מאַכט. און די היינטיגע מלוכה איז דאָך אַ קלאַסען־מלוכה. די אינטערעסן פון פאַרשידענע טיילען אין איהר (אין דער מלוכה) זיינען פאַרשידען. ממילא, גע־הערט ניט די הערשאַפט צו אַלע גרופּען פון דער באַפעלקערונג. די מלוכה־מאַכט איז שטענדיג ענגער פון אַלץ צונויפגעבונדען מיט וועלכען ניט איז קלאַס. ווי ווייט אָבער עס איז מעגליך, שטרעבט די רעגירונג זיך צו שטיצען אויף דער אַכטונג פון דער גאַנצער באַ־

פעלקערונג, אהן אונטערשיד פון קלאסען. כדי צו איינהיטען איהר איינפלוס, שטרעבט זי צו פארנעמען כלומרשט אנ׳ארט צווישען אלע קלאסען. צו שטעהן אבער אויף אזא מין פאזיציע איז מעגליך נאר דענסטמאל, ווען מען זאל אויפהויבען אזא מין פאן וואס שטעהט העכער איבער אלע צוזאמענשטויסונגען אין דעם מלוכה׳שען אר־גאניזם. אט די פאן — איז דער נאציאנאליזם, די נאציאנאלע אידעע.

אזוי טוען אויך די אגראריער, וואו זיי האלטען נאך, ווי מיר האבען דערמאנט, די פאליטישע מאכט ביי זיך אין די הענט.

צוליב דעם זעהען מיר אט די וואונדערבארע ערשיינונג; די אייגענע פעאדאלען, וואס אמאל האבען זיי קיין שום באגריף ניט געהאט איבער „נאציאנאלע אידעע“, „נאציאנאלע מיסיע“, — זיינען היינט די ערשטע שרייערס וועגען דעם. בסך־הכל האבען זיי זיך נאר דערוואוסט פון דער דאזיגער אידעע פון זייער געוועזענעם פיינט, פון דער בורזשואזיע. אט דער וואונדער ווערט דערקלערט נאר דורך דעם, וואס זיי זיינען געצוואונגען צו פארנעמען כלומרשט א פאזיציע איבער אלע קלאסען. כדי ניט צו דערוועקען ביי דער אונ־טערטעניגער באפעלקערונג קיין אומצופרידענהייט, שמעקען זיי שוין אוים אלץ וואס עס האט א פנים פון אנ׳אלגעמיין־נאציאנאלען ווערט, און זיי קריכען פון דער הויט צו פארטיידיגען דאס און צו פארבלענדען דערמיט דער באפעלקערונג די אויגען. דערפון קומט ארוים דאס, וואס די גרויסע אגראריער האלטען אזוי מורא׳דיג פון דער נאציאנאלער עהרע, און זיינען אזעלכע גוזמא׳דיגע קפדנים אין נאציאנאלען זין. זיי זיינען, אזוי צו זאגען דער שטענדיגער אויפ־ריים־מאטעריאל פון׳ם נאציאנאליזם. תמיד זיינען זיי אנגעגרייט ארויסצושפריגנען ביי דעם קלענסטען שטויס.

דער נאציאנאליזם פון די אגראריער האט נאך א „מעלה“: ביי די אגראריער איז נאך געבליבען דער אוצר פון די טראדיציעס וועלכע ס׳האבען זיך אנגעקליבען אין דער פעאדאלער עפאכע. הגם

דער עצם־נאציאָנאַליזם, אזוי ווי מיר האָבען געזעהן, האָט נישט געמיינזאמעס מיט קיין טראַדיציעס אין דער ערשטער צייט ווען ער איז אנטשטאנען און פארשפרייט זיך — פלאָנטערט זיך אָבער צו־נויף ביי די אגראַריער דער נאציאָנאַליזם מיט די טראַדיציעס אין איין געדיכטען נעץ.*)

אין די לענדער, וואו די הערשאפט געפינט זיך אין די הענט פון דער בורזשואזיע, און די אגראַריער זיינען דערווייטערט פון דער רעגירונג, ווייזט זיך ארויס דער טראַדיציאָנס־נאציאָנאַליזם פון די אגראַריער און זייערע רעאקציאָנערע אָהנמעכטיגע שטיק. דערנע־הענטערענדיג זיך צום נאָהענטען קבר, באַצייכענען זיי זייער טרוי־עריגען וועג מיט ניט וועניגער טרויעריגע סקאַנדאַלען. אָט אזא מין

*) און דערפאר, וואָס די אגראַריער, אלס פאָרשטעהער פון דער פּאָליטישער מאכט, ווארפען זיך דער גאנצער וועלט אין די אויגען, מיינען די נאַאיווע צוקוקער אז דער נאציאָנאַליזם איז אין דער אמת'ען אויינס און דאָס זעלבע וואָס טראַדיציע. אָט אזא מין אויבערפלעכליכער באַשלוס גיט ניט צו קיין גרויסען כבוד די מענשען, וואָס גלויבען אין איהם. אלץ וואָס מען רעדט וועגען דעם, אז דער נאציאָנאַליזם איז טראַדיציאָנעל איז ריכטיג נאָר בנוגע צו די אגראַריער און צו זייערע פילע אידעאָלאָגען. אמת, אז אָט דער נאציאָנאַליזם איז אויסערהאלב פון דער באטרעפענדער נאציע אגרעסיוו און איז דעם מיליטאַריזם א טרייער פריינט. אמת, אז אינערהאלב פון דער נאציע איז ער קאָנ־סערוואטיוו און אלס זיין הויפּט אויפגאבע האלט ער די באַשיצונג פון אלע עקזיסטירענדע יסודות. אמת, אז די פאָרשטעהער פון אָט דעם נאציאָנאַליזם דערקלערען יעדע אומצופרידענהייט פון די אונטערטעניגע אלס אנטינאציאָנאל, אלס א „פארראט". אמת, אז אָט דער נאציאָנאַליזם וויל פארגלעטען יעדען אונטערשיד צווישען „אינערליכען" און „אויסער־ליכען" פיינט און מאכט דעם ערשטען פאר א שותף פון צווייטען, אלס „קראמאלניק", פארברעכער, א. אז. וו.

„נאציאָנאליזם" געפינען מיר אין פראנקרייך. נאָך'ן צאָל פון די סקאנדאלען קען מען אלע מאָל ציילען די טעג, וועלכע עס איז נאָך געבליבען איהם צו לעבען.

דער נאַציאָנאַליזם פון דער גרויסער בורזשואזיע

דער גרויסער קאפיטאל ווייס שוין ניט פון קיין טראדיציעס, ווי מיר האָבען שוין איינינע מאָל גערעדט. מיר קענען שוין פאר־אויס זאָגען, אז אויב ער איז נאציאָנאליסטיש, איז אָבער אָט דער נאציאָנאליזם ווייט פון יעדען צוזאמענהאנג מיט טראדיציעס. מיט דעם אינערליכען נאציאָנאלען מארק און מיט דער שפראך, דער נאציאָנאלער שפראך, וואָס געוועלטיגט אויף'ן מארק איז דער גרויסער קאפיטאל שוואך צוזאמענגעבונדען. דער גרויסער קאפיטאל איז שוין לאנג אריבער די ענגע גרענעצען פון דעם נאציאָנאלען מארק און שפראך, יעצט שפרייזט ער מיט אנ'אויפגעהויבענעם קאָפּ איבער דעם גרויסען, ברייטען וועלט־מארק. ביים אויסברענגען איהרע סחורות איז די גרויסע בורזשואזיע ניט איינגעשלאָסען אין דער סביבה, וואו די נאציאָנאלע שפראך איז פאַרשפרייט, ווייל זי האָט ניט קיין דירעקטע באציהונגען צום געברויכער. דער געברויכער רעדט ניט מיט'ן פאבריקאנט, נאָר מיט'ן קרעמער. דער פאבריקאנט דארף אפילו ניט קענען קיין אנדערע שפראכען אויסער זיין מוטער־שפראך. ער האָט שוין קאָרעספּאָנדענטען מיט בוכהאלטערס, וואָס ס'שרייבען זיך צונויף פאר איהם מיט אויסלענדישע פירמעס.

נאָך שוואכער ווי דער גרויס־אינדוסטריעלער איז צונויפגע־בונדען מיט'ן אָרטיגען מארק דער פינאנסיסט, דער געלד־קאפי־טאליסט, וועלכער, לעגט ארויף זיין האנט אויף'ן גאנצען גאנג פון דער היינטיגער ווירטשאפט. — די גרויסע בורזשואזיע פירט אלזא ניט קיין א י נ ע ר ל י כ ע נאציאָנאלע פּאָליטיק — זי חלום'ט פון דער אלוועלטליכער מעכטיגקייט פון איהר נאציאָנאלען קאפי־טאל, זי וואָלט וועלען ארויסשטופען פון וועלט־מארק אלע „פרעמד־

דע" קאפּיטאלען, כדי צו קריגען א גרעסערען ריוח. און דערצו ברויכט זי צו האָבען א גוטען פלאַץ, א גוטע ארמעע. פון אזעלכע „עדעלע" זאכען אָבער ווי „נאציאָנאל־קולטורעלער גייסט", א. אז. וו. וויל זי זעהר זעלטען וויסען. איהר זיינען פיל ליבער צום הארצען שטיקעס, שראַפּנעלען און פּאנצער שיפען. די פראגען פון דער שפּראך, נאציאָנאלע דערציהונג אינטערעסירען איהר וועניג. איהר קימערט מער דער בודזשעט פון ארמעע און פלאַץ. נאָר כדי צו האָבען די דעה אויף דעם, מוז מען האָבען די פּאָליטישע מאכט. דער רעאַלער יסוד פון דער פּאָליטישער מאכט איז, ווי ס'פארשטעהט זיך ממילא, די טעריטאָריע.

פאר'ן גרויסען קאפּיטאל האָט די טעריטאָריע און איהרע גרענעצען דעם ווערט פון א שטיץ־פּונקט צו פארכאַפּען דעם וועלט־מארק.*)

---

*) צווישען דער אינטעליגענץ געפינען זיך כמעט ניט קיין אידעאָלאָגען, וועלכע עס זאָלען זיך פארנעמען מיט דער גרויסער בורזשואזיע, וועלכע עס זאָלען נעמען אויף זיך די מיה צו פאָרמולירען איהר לעבענסאנשויאונג. — אחוץ די אלטעגליכע גרויסע פרעסע. זי, די פרעסע, איז ניט קיין גרויסע אויסקלייבערין ווען זי זוכט מיטלען פאר איהר שאָוויניסטישער דעמאָראַליזאַציע. די באַגריפען מיט וועלכע זי שטאָפּט אָן די מוחות פון פּובליקום נעמט די פרעסע פון וואָס עס פאלט איהר נאָר אין האנט אריין. זי כאפּט אויך אריין די טראדיציעס פון די אגראריער, אבי עס זאָל זיין וואָס צו טון. נאָר בעצם, חזר'ן מיר איבער, איז אָט די גרופּע, די גרויסע בורזשואזיע מיט איהר באזונדערען נאציאָנאליזם ווייט פון טראדיציעס, הגם זי איז דער הערשענדער קלאס אין היינטיגער צייט. די אלע געשוואָרענע פּראָקוראָרען פון נאציאָנאלזם וואָלט ניט געשאדט, אז זיי זאָלען דאָס געדענקען. אָט דאָס ווארפט באַשיינפּערליך אראָפּ די מיינונג, וועלכע ס'געהט ארום, אז נאציאָנאליזם — טראדיציעס — הערשאפט איז בלומרשט אלץ איינס.

דער נאַציאָנאַליזם פון דער מיטעל־און קליין־בורזשואַזיע

יעצט געהט די מיטעלע און די קליין בורזשואזיע. פאר איהר האָט שוין ניט די טעריטאָריע דעם ווערט פון א שטיק ערד, אזוי ווי פאר די אגראריער; *פאר איהר האָט די טעריטאָריע דעם ווערט פון א געברויכס־מארק.* די גרענעצען פון אָט דעם מארק, פאלען צונויף, נאטירליך, מיט די גרענעצען, וואו עס ענדיגט זיך די הערשאפט פון דער נאציאָנאלער שפראך. דער נאָהענטסטער קויפער מוז רעדען אויף דער איינענער שפראך, וואָס דער נאָהענטסטער פארקויפער. דערפון קומט ארויס אז דער מיטעלער בעל־הבית איז פאראינטערעסירט אין דעם, אז אויף זיין שפראך זאָלען רעדען וואָס מער מענשען. דער נאציאָנאליזם פון אָט דער בורזשואזער גרופע שעפט זיין גאנצע חיונה פון די אינטערעסען פון נאציאָנאלען מארק. — אָט די בורזשואזיע איז דעריבער די הויפט שטיצע, — נאטירליך ניט די איינציגע — פון יענער פאָליטיק, וואָס שטערט די פרייהייט פון פרעמדע שפראכען. דעם עצם פון דעם נאציאָנאליזם זעהט זי, אָט די בורזשואזיע, אין דער *שפראך* און אין אלץ, וואָס עס איז צונויפגעבונדען מיט דער שפראך: די טראדיציאָנעלע קולטור, די ערציהונג, א. אז. וו.

אמאָל טרעפט, אז די גרויס־אגראריער פון א געוויסער הערשענדער נאציע ווילען פארכאפען די ערד אויף וועלכע עס וואוינט אנ׳אונטערדריקט פאָלק און זיי שטרעבען צוליב דעם צו אסימילירען די ערד. זיי טוען דאן אָן אויף זיך א מאסקע פון קולטור־טרעגעריי, דערשטיקען די שפראך פון דער נאציע, וועלכע זיי ווילען אסימילירען, זיי שטערען איהר ערציהונג. דער מיטעלער און קליין־בורזשוי איז שטענדיג דער בעסטער שותף פון די אגראריער אין דעם דאָזיגען טייערען ענין, ער איז דער טרייער „קעמפער“ פאר דער „קולטור־טרעגערישער“ מיסיע. כדי זיך צו איבערצייגען אין דעם,

איז גענוג זיך צו דערמאנען אז די פאקטען פון דער אסימילאטארי־שער פאליטיק אין פרייסיש־שלעזיען.

די אידעאלאגען פון אט דעם קלאס באנוצען זיך מיט דער אייגענער פראזעאלאגיע, וואס די אגראריער. זיי האבען נאך אגב די אייגענע מעלה פון די אגראריער: זיי פארנעמען די מיטעלע פאזיציע צווישען די צוויי הויפט־קלאסען פון דער געזעלשאפט און זיי האבען אויך די שוואכקייט זיך איינצורעדען, אז זיי שטעהען העכער ווי אלע רייסענישען צווישען די קלאסען.

בעצם האבען זיי נאר שרעקליך מורא פאר יעדע געזעלשאפט־ליכע דערשיטערונג, ווייל אין דעם ליגט פאר זיי די סכנה צו געהן באנקראט, צו ווערען יורדים. זייער גאט איז די ארדנונג, זייער מלאך־המות איז דער בונט. זיי האלטען זיך פעסט פאר דאס ביסעל אייגענטום, וואס איז נאך איבערגעבליבען ביי זיי, און זיי האלטען אין איין ציטערן, טאמער ווערט עס אויך צוגענומען. זיי זיינען דארום די שטיצע פון „ארדנונג“ און „געזעצליכקייט“, זיי זיינען גרייט צו באשיצען מיט פייער יעדע עקזיסטירענדע ארדנונג. — און בכלל זיינען זיי שטארק פאררוגז׳ט, ווי מענשען וואס שטעהען אויפ׳ן וועג צו דער פארארמונג, און וואס קענען ניט קעמפפען פאר זייער צוקונפט, וואס קענען ניט קוקען איהר אפען אין די אויגען.

און יעדע זאך, וואס איז וויפיל עס איז אומגעוועהנליך, פרעמד, דאכטען זיי זיך אפ אייביגע בונטען, אינטריגעס, הינטערפיסלעך. זייער דונקעלער, קליינער שכל דערלאזט ניט צו דערהויבען זיך איבער זייער וואכעדיגע באלעבאטישקייט.

ביי אזעלכע באדינגונגען האבען די פארשידענע נאציאנא־ליסטישע פאראורטיילען און אבערגלויבענישען געפונען א גוטען נעסט פאר זיך. די ארימע קאפ פון דעם „קליין־בורזשוי איז איינגאנ־צען פארנומען נאר מיט „מיר“ און „זיי“, „אייגענע“ און „פרעמדע“. און אגב איז דאך דאס א קלאס, וואס זיינע יחידים רייסען זיך אייביג ארום צוליב דער קאנקורענץ, און איינער דעם אנדערען איז

גרייט צו דערטרינקען. קיין אלגעמיינער פונקט, וואו זייערע קלאַ־סען־אינטערעסען זאָלען זיך צונויפקומען איז ניטאָ. פאר א קלאַ־סען־באוואוסטזיין איז ביי זיי קיין אָרט ניטאָ — דעריבער קומט ביי זיי ארוים מיט נאָך א גרעסערען כח דער נאציאָנאלער זעלבסט־באוואוסטזיין. אָט די גרופּע באשאפט אויך איהרע „אידעאַ־לען“ — נאָר וועגען דעם איז ניט דאָ דער אָרט זיך פונאנדערצורעדען.

פאר אונז איז וויכטיג דאָס, וואָס די מיטעלע און קליינע בור־זשואזיע, זייענדיג אוממיטעלבאר פאראינטערעסירט צו באשיצען זייער אינערליכען מארק — האלטען אונטער אומדירעקט די שאָ־וויניסטישע אינערליכע און אויסערליכע פּאָליטיק פון די אגראריער. קיין זעלבסטשטענדיגע ראָלע שפּילט ניט אָט דער נעבעכדיגער נאַ־ציאָנאליזם, — און נאָכדעם ווי ער וועט פארלירען זיין שטארקען שותף, די אגראריער, וועט ער אָפּשטארבען, איינגאנצען. וואָס שנע־לער עם דעקלאסירט זיך אָט די גרויסע באלעבאטישע מאסע, וואָס מער עם טיילען זיך אוים פון איהר א טייל אין פּראָלעטאריאַט, די איבריגע אין די גרויס־בורזשואזיע — אַלץ שנעלער שטארבט אָפּ ד ע ר טיפּ פון נאציאָנאליזם. —

איינציגע גרופּען פון דער מיטעל־און־קליין־בורזשואזער אינטע־ליגענץ, וועלכע עם פארנעמען זיך מיט דער נאציאָנאלער קולטור: לערער, היסטאָריקער, אנדערע שרייבער, קינסטלער, זינגער — זיי־נען נוטה צו א פרידליכער פאָרם פון אנ׳אָרענטליכען, אָנשטענדיי־גען „קולטורעלען“ נאציאָנאליזם. ביי זיי איז זעהר אָנגענומען די אנערקענונג פון דאָס זעלבסט־באשטימונגס־רעכט פון יעטוועדער נאציע. זיי חלום׳ען ניט צו פארניכטען אלע אנדערע פעלקער, זיי ווילען קיינעם ניט איינשלינגען. אין דער אינערליכער פּאָליטיק זיי־נען זיי ליבעראל, אָפטמאָל אפילו — ראדיקאל, דאָס אייגענע פּראַק־טיקירען זיי אין באציהונג צו אנדערע פעלקער אויך. נאָר פונדעסט־וועגען ליבען זיי דאָך מער דאָס „אייגענע“ ווי דאָס „פרעמדע“ — זיי איז עפּעס נאָהענט צום הארצען די זכרונות פון דער „אייגע־

נער קולטור״. זיי האָבען ניט קיין נאציאָנאַלע „גאוה״, — זיי ווייסען אָבער אָפּצוהיטען זייער נאציאָנאַלען כבוד.

די מער אינטעלעקטועל־אנטוויקעלטע און פּראָגרעסיווע לייענען אפילו ניט אָפּ די קלאסען־סטרוקטור פון דער געזעלשאפט. זיי אינטערעסירען זיך אָבער ווייניג מיט איהר, ווייל זיי ליבען בכלל ניט קיין קאמף און קיין רעש. ביי זיי זיינען פארשטיינערט געבליבען די ערשטע שטימונגען פון דעם בורזשואזען נאציאָנאַליזם פון דער פאָר־רעוואָלוציאָנערער צייט. ביי זיי זיינען געבליבען ווי פאר־גליווערט די אלטע נאציאָנאַל־דעמאָקראטישע טראַדיציעס*).

* * *

ביז איצט האָבען מיר באטראכט דעם נאציאָנאַליזם פון די הערשענדע קלאסען. ווי מיר האָבען געזעהען, איז ער פיל־פארביג. עס איז, נאטירליך, זעהר שווער אָפּצוגרעניצען צווישען די נאציאָנאַלע אידעאלען פון די אגראריער, דער גרויסער בורזשואזיע, דער מיטעלער און דער קליינער בורזשואזיע, ווייל מען קען עס אפילו אין עקאָנאָמישער הינזיכט אויך ניט אָפּגעניצען. ס'זיינען דאָ איבערגאנגס־פאָרמען אָהן א צאָל, וואָס דערנעהענטערען איין טיפּ נאציאָנאַליזם צום אנדערען, און פאר דעם ניט־געניטען אויג גיסט זיך עס צונויף אין איין גאנצע זאך. די מאטעריאליסטישע אויפ־

---

*) ווי מיר האָבען שוין אָנגעוויזען, רופט זיך אָן אָט דער טיפּ נאציאָנאַליזם — "גייסטיגער" נאציאָנאַליזם. אָבער דאָס איז ניט דאָס אייגענע, ווי דער כלומר'שטיגער „גייסטיגער" נאציאָנאַליזם פון די אגראריער. די אגראריער און באלעבאטישע מאסע, וואָס שלעפּט זיך זיי נאָך, שיטען מיט הויכע פראזען וועגען אלערליי קולטור־נאציאָנאַלע פיקציעס, ניט באטראכטענדיג זייער אינהאלט. אָבער די קליין־בורזשואזע אידעאָלאָגען טוען פארקערט. זיי גלויבען אפילו טיף אין די דאָזיגע פיקציעס. נאָר דערפאר אנאליזירען זיי עס נאטירליך ניט קריטיש, נאָר דאָגמאטיש — און זיי באשאפען פארשידענע, משונה'דיגע נאציאָנאַליסטישע טעאָריעס.

פאסונג פון דער געשיכטע אָבער, לערנט אונז אומעטום צום אונטער־שיידען צווישען די גרונד־שטריכען און די שאטירונגען, אומעטום פארנאנדערצוגלידערן דאס, וואָס פאר'ן אויבערפלעכליכען בליק גיסט זיך צונויף אין איינעם.

דער נאַציאָנאַליזם פון פּראָלעטאַריאַט

מען דארף ניט נאָכגעהן נאָך דעם אַלגעמיין־פאַרשפּרייטען טעות און מיינען, אז דער פּראָלעטאריאט האט כלומר'שט ניט קיין שייכות צו נאציאָנאלען באזיץ, און דאריבער האָט ער ניט קיין נאציאָנאלע געפילען און אינטערעסען. אויסערהאלב פון די פּראָ־דוקציאָנס־באדינגונגען געפינט זיך ניט קיין שום קלאס פון דער געזעלשאפט, און ממילא האט שוין א געוויסען וויכטיגען ווערט אויך פאר'ן פּראָלעטאריאט דער צושטאנד פון אַט די באדינגונגען. לאָמיר פארגעסען די פּוסטע, געפערליכע נארישקייטען, וואָס עס געהען געוועהנליך ארום ביי דעם פּראָגרעסיווען עולם בנוגע צו אַט דער פראגע. אויב די אלגעמיינע באזע און רעזערוואואר פון די פּראָ־דוקציאָנס־באדינגונגען, די טעריטאָריע, האט פאר די אגראריער דעם ווערט פון ערד־אייגענטום און שטיץ־פּונקט פאר זייער פּאָלי־טישער מאכט, פאר דער בורזשואזיע — דעם ווערט פון א שטיץ פּונקט צו פארכאפּען דעם וועלט מארק, און פאר די מיטעלע קלאַ־סען פון דער געזעלשאפט — דעם ווערט פון א געברויכס־מארק; און אויב די באשיצונגס־פאָרמען פון דעם נאציאָנאלען באזיץ האָבען פאר יעדען פון די דערמאָנטע קלאסען זייער אנטשפּרעכענדען ווערט — האָט שוין די טעריטאָריע איהר ווערט אויך פאר'ן פּראָלעטאריאט, דהיינו: דעם ווערט פון אַנ'ארבייטס־פּלאַץ. די באשיצונגס־פאָר־מען האָבען אויך פאר איהם זייער אנטשפּרעכענדען ווערט.

דער ארבייטער, ווען ער זאָל טויזענט מאָל זיין א מלאך בצורת אָדם (אזוי ווי די אגיטאטאָרען „דעמאגאגען" פארזיכערען אונז

אויף טויזענטער אופנים) — אלץ מוז ער דאָך עסען, און צוליב דעם, מוז ער נאָך מער ווי אַנ'אַנדערער — ארבייטען. די ארבייטסלאָזיג־קייט איז פאר איהם גאָר קיין אנגענעמע זאך ניט. מיר וועלען דאָ באמערקען, אז אפילו מארקס האָט אנערקענט דעם פאקט פון קאָנ־קורענץ צווישען ארבייטער, דהיינו, קאָקורענץ איבער'ן ארבייטס־פּלאַץ. (פאַראויסזעהענדיג, אז די אַפּאָנענטען וועלען זיך מאַכען תמ'עוואטע, אזוי ווי זיי ווייסען גאָר ניט דערפון, וועלען מיר זיי געבען אַן עצה אויפמערקזאמער דורכצולייענען די לעצטע זייטען פון "Misere de la Philosophie" — ביי גאַנץ ווילדע ארבייטער דערגעהט עס ביז צו געשלעג צווישען שטעטישע און אויסווערטיגע ארבייטער, אפילו פון איין לאַנד. ביי מער קולטורנע ארבייטער זיי־נען דאָ העכערע, פיינערערע קאָנקורענץ געפילען. זיי וועלען זיך, נאטירליך, ניט שלאָגען מיט אויסערווערטיגע ארבייטער; נאָר ווען ס'שווימען אָן פרעמדע עמיגראנטען און שלאָגען ארונטער דעם אר־בייטס לוין — דאָס רירט שוין צופיל אָן די אינטערעסען פון דעם סאמע קולטורנעם ארבייטער, און ער קען שוין ניט בלייבען קאלט־בלוטיג.

מענשען, וואָס זייערע פעהיגקייטען צו דענקען, זיינען שוין פון אָנהויב ביז'ן סוף פאר'סמ'ט דורך די פארטייאישע פּלוידערייען, דורך דער וואולגארער אגיטאציע, וועלען אָנהויבען צו קלאָגען, אז מען איז דאָ מחלל זייערע הייליגסטע געבאָטען, ווען מען וועט זיי אָנווייזען אויף פאקטען וועלכע ס'באשטעטיגען אונזערע ווערטער. צי דארפען מיר דען האָבען נאָך מער איבערצייגענדע באווייזען, ווי צ. ב. דאָס, וואָס פּאַלמאר'ס מינכענער צייטונג אייל'ט זיך יעדער מאָל צו מאַכען א ליארם, ווען בייערישע פּריוואַטע אָדער קאַזיאָנע אונטערנעמער דינגען אָן איטאַליענישע ארבייטער אנשטאָט דייטשע. און פּאַלמאר שטעהט דאָך אָן דער שפּיץ פון א גרויסער פארטיי. אמת טאקע אז ער איז רעוויזיאָניסט, אָבער למשל, אויף'ן פארטיי־טאָג אין יענא איז ער א גאַנץ אָנגענומענער „גענאָסע". — אָדער

ווען מיר נעמען די פּאָליטיק פון די אויסטראלישע רעגירונגען איהר באציהונג צו אימיגראנטען. ס'איז, דאכט זיך, גענוג קלאָר, אז די באגרענצונגען פאר'ן אריינפאָר זיינען ניט צוליב די אינטערעסען פון קאפּיטאל, נאָר צוליב די אינטערעסען פון די ארבייטער.*)

*) דער ביישפּיל פון די אויסטראלישע רעגירונגען איז איבער־ציינענדער און קלאָרער, אלס די פּאָליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג און פון די רעגירונגען פון די פאראייניגטע שטאַטען אין אמעריקא. אין אויסטראליע און ניו־זעלאנד האָבען די ארבייטער א גרויסען איינפלוס אויף דער פּאָליטיק אין ענגלאנד, אָבער אין די פּאראייניגטע שטאַטען, כמעט ווי גאָר ניט. — די ארבייטער אין די לעצטע צוויי לענדער זיינען אפילו שטארק פאראינטערעסירט, אז דער אריינפאָר פון די עמיגראנטען זאָל באגרעניצט ווערען, — נאָר ווען די איבעריגע איינפלוסרייכע קלאסען וואָלטען אין דעם פאל ניט געשטיצט די ארבייטער — וואָלטען זיי מיט זייערע אייגענע כחות ניט געקענט דורכפירען די עמיגראציאָנס געזעצען. עס זיינען דאָרטען פאראינטערעסירט צו באגרעניצען דעם עמיגראנטען־אריינפאָר: א) די קליינע האנדעלס אינדוסטריעלע בורזשואזיע, ווייל א גרויסער טייל עמיגראנטען, וואָס קריגען ניט צו פארדינען אין די ווערק־שטאַטען זיינען געצוואונגען צו נעמען זיך פאר מסחר אין האנדווערק און צו קאָנקורירען מיט די דאָרטיגע קרעמער און בעלי־מלאכות. ב) די גרויסע און מיטעלע אונטערנעמער. וועלכע ס'ליידען די קאָנקורענץ פון דער שוויצונגס־סיסטעם ווייל דער גרעסטער טייל ארבייטער אין אָט די ווערקשטאַטען באשטעהט פון אימיגראנטען; ווען ניט די עמיגראציע — וואָלט ניט באשאפען געוואָרען אָט דער מין קאָנקורענץ. ג) די ארבייטס־לאָזע און די אומגעזיכערטע פּראָסטע ארבייטער וואָס ליידען שטארקער און נעהענטער ווי אלע פון דעם אָנשווימען פון די ארבייטסלאָזע עמיג־ראנטען. — דאָס וואָס דער צוזאמענפאָר פון די טרייד־יוניאָנס האָט פּראָ־טעסטירט געגען עליען ביל דערווייזט אונז גאָר ניט, ווייל די טרייד־יוניאָנס באשטעהען עבען פון קוואליפיצירטע און געזיכערטע ארבייטער.

מיר רעדען שוין ניט פון דער אויפפירונג פון אמעריקאנישען פראָלעטאריאט אין באציהונג צו די כינעזישע קולי: די שרייענדע פאקטען פון די פאָגראָמען אויף כינעזישע ארבייטער זיינען דעם לעזער גענוג באקאנט. — און צי זעהט מען דען ניט קלאָר ארויס פון דעם, וואָס די פארטייאישע טעאָרעטיקער זיינען גענויטיגט אלץ מער צו פארנעמען זיך מיט דער נאציאָנאַלער פראגע, אז דעם פראָלעטאריאט איז אָט די פארשאָלטענע פראגע גאָר ניט פרעמד. נאָר דער נעהנסטער פונקט וואו ס׳קען אָנרירען דעם ארבייטער ביי־כער ווי אומעטום די נאציאָנאַלע פראגע — דאָס איז די טעריטאָריע, אלס ארבייטס־ פ ל א ץ.

ס׳זיינען דאָ נאָך אנדערע ארבייטער אינטערעסען, וועלכע ס׳האָבען א שייכות צו דעם — דאָס זיינען די קולטורעלע אינטע־רעסען פון דער שפּראך, דערציהונג, ליטעראטור. דאָס אלץ האָט א ווערט פון א מיטעל צו אנטוויקלען דעם קלאסען־באוואוסטזיין. — איהר אמת׳ע שפּייז קריגט אָבער די אנטוויקלונג פון קלאסען־באַ־וואוסטזיין ניט פון דער „קולטור“, נאָר דורך די קאמפּס פּראָצעסען.

דער קאמף קען אָבער פאָרקומען נאָר דאָרטען, וואו דער אר־בייטער ארבייט, ד. ה. וואו ער האָט שוין פארנומען א געוויסען פּלאץ; און וואָס מער שוואך עס איז זיין לאגע אויף דעם פּלאץ, אלץ ווייניגער באָדען האָט ער פאר זיין פּלאנמעסיגען קאמף. כל זמן דער ארבייטער האָט ניט פארנומען קיין פּלאץ — קען ער קיין קאמף ניט פירען. עס ליגט אלזאָ אין זיינע דירעקטע אינטערעסען דעם פּלאץ זיינעם אָפּצוהיטען.

פון וועלכער זייט מיר זאָלען ניט צוגעהן צו דער נאציאָנאַלער

פון דער אלגעמיינער ארבייטער־באפעלקערונג אין ענגלאנד — זיינען זיי די קלענסטע טייל און די אינטערעסען פון א פּריווילעגירטע גרופּקעלע קען מען ניט צונויפמישען מיט די אינטערעסען פון דער גאנצער אר־בייטער מאַסע.

פראגע, כדי צו באטראכטען ווי אזוי עקזיסטירט זי פאר'ן פראָלעטאריאט, איז ווען מיר זאָלען אפילו תחילת צוקומען נאָר צו די קולטורעלע באדערפנישען — וועלען מיר אלע מאָל צוקומען ווייטער צום מאטעריעלען יסוד, ד. ה. צו דער פראגע פון דעם ארבייטס־און קאמפּס־פלאץ (סטראטעגישע באזע), וואָס עס שטעלט מיט זיך פאר די טעריטאָריע פאר'ן פראָלעטאריאט.*)

* * *

די ארבייטס פראגע האָט ניט נאָר קיין ריין קלאסאָווען ווערט, נאָר אויך א נאציאָנאלען: דער ענגלישער ארבייטער מוז באשיצען זיין פלאץ ניט נעגען דער שטרעבונג פון קאפּיטאליסט, נאָר געגען דעם אריבערגעקומענעם ארבייטער. כל זמן, אלזאָ, דער נאציאָנאלער ארבייטס פלאץ איז ניט געזיכערט, וועגט די נאציאָנאלע פראגע אריבער די ריין ארבייטער פראגע. כל זמן די ארבייטער פון דער באטרעפענדער נאציע האָבען נאָך ניט געזיכערט זייער פלאץ — אזוי לאנג האָט פאר זיי די ארבייטס פראגע א מער ברענענדען ווערט ווי די קאמפּס־פראגע.

דערפון קומט ארוים: ערשטענס, דאָס, אז די זיך־פראָלעטארי־

*) ס'איז בכלל ניט אין מאטעריאליסטישען גייסט דאָס, וואָס די בונדאָווצעס איגנאָרירען אָט דעם מאטעריעלען יסוד פון דער פראָלעטארישער נאציאָנאלער פראגע. און זייער גאנצער תכן באשטעהט פאר זיי נאָר אין דער קולטור, אלס א מיטעל צו אנטוויקלען דעם קלאסען באוואוסטזיין, — אָבער צו זאָרגען וועגען קאמף, ניט נעמענדיג אין באטראכט די באדינגונגען פון דעם קאמפּס און ארבייטס פלאץ — דאָס איז א שטות. אלענפאלס דארף דער היסטאָרישער מאטעריאליסט אויפזוכען דעם רעאלען אינהאלט פון א געזעלשאפטליכער פראגע ניט אין דער קולטור, — און אין דעם באשטעהט דער הויפּט פעלער פון בונדיזם; דאָס דינט אלס קלאָרער סימן פון זיין ניט אויסגעהאלטענקייט.

זירענדע מאסען, וואָס זוכען ערשט ארבייט — זיינען בכלל ניט פעהיג מקבל צו זיין דעם קלאסען־באוואוסטזיין און זיינען געשטימט נאָר נאציאָנאַליסטיש, צווייטענס, אז אפילו ביים קולטורנעם פּראָלעטאריאט ווערט דער קלאסען־באוואוסטזיין שטארק פארדונקעלט דורך דעם נאציאָנאַלען באוואוסטזיין אין די פאלען, ווען דער פּראָלעטאריאַט איז געגוויטיגט צו באשיצען זיין נאציאָנאַלען ארבייטס־פּלאַץ. די שטענדיגע אימיגראציע פון פרעמדע ארבייטער אין ענגלאנד און די פאראייניגטע שטאטען פון אמעריקא, און די סכנה וואָס ליגט אין דעם פאר דעם ענגלישען און אמעריקאנעם ארבייטס פּלאַץ, פארשארפען שטארק דעם נאציאָנאַלען באוואוסטזיין פון די דאָרטיגע ארבייטער, און שטערען דורך דעם די אנטוויקלונג פון זייער קלאסען־באוואוסטזיין. דאָס איז איינס פון די הויפּט אורזאַכען פון דעם, וואָס די ארבייטער באוועגונג איז נאָך דאָרטען ניט ארויסגעגאנגען פון די טרייד־יוניאָניסטישע רעמלעך.

די אָרטאָדאָקסאַלע מארקסיסטישע דאָגמאטיקער האָבען ביז איצט ניט געקענט דערקלערען דעם וואונדערליכען פאקט, וואָס דער ענגלישער און אמעריקאנער פּראָלעטאריאט איז אזוי אָפּגעשטאַנען. און דער פאקט שטעהט זיי טאקע ווי א ביין אין האלז. — נאָר די מעשה איז, וואָס דער דאָזיגער פאקט איז מיט די פּראָדוקציאָנס־באציהונגען ניט צונויפגעבונדען. און דאריבער בלייבט ער פאר זיי אומדערקלערט. — כדי דעם פאקט צו דערקלערען, מוז מען זיך נעמען אנאליזירען די באדינגונגען פון דעם ענגלישען און אמעריקאנעם פּראָדוקציאָנס־לעבען. טיפער און אויפריכטיגער מוז מען זיך פארהאלטען צו דער נאציאָנאַלער פראגע, מען דארף זיך איין מאָל פאר אלע מאָל אָפּזאָגען פון אלע וואולגארע פּאָראורטיילען. און מען דארף אלזאָ פארשטעהן, אז דער קלאסען־באוואוסטזיין קען זיך ניט נאָרמאל אנטוויקלען דאָרטען, וואו די נאציאָנאַלע פראגע איז נאָך ניט געלעזט, אין וועלכער פאָרם זי זאָל ניט עקזיסטירען.

די פאָרשער, וועלכע איגנאָרירען די ראָל פון די **פראָדוקציאָנס־באַדינגונגען**, וואָס פאַרנעמען זיך אויסשליסליך מיט די **פּראָדוקציאָנס־באַציהונגען** זיינען ניט אימשטאנד צו פארשטעהן די נאַציאָנאַלע פראגע. אלס א סוד, וועלכען מען קען ניט פותר זיין, מוז בלייבען פאר זיי דער פאָלגענדער ווידערשפּרוך פון דער קאפּיטאַליסטישער ווירטשאפט: פון איין זייט טרעט זי ארויס די קאפּיטאַליסטישע ווירטשאפט אלס אן אינטערנאַציאָנאלע, זי צושטערט אלע אָפּגרעניצונגען פון שטאַנדען און פעלקער, זי האקט אונטער אלע טראדיציעס. פון דער אנדער זייט פארשארפט זי אליין דעם נאַציאָנאַלען קאמף און פארשטארקט דעם נאַציאָנאלען זעלבסט־באוואוסטזיין. ווי אזוי איז עס מעגליך, אז אין איין צייט מיט דעם ווי די געזעלשאפטען ווערען עקאָנאָמיש דערנעהנטערט איינע צו די אנדערע און זייער פארהעלטניסמעסיגע אָפּגעשלאָסענקייט פאלט זיך פאנאנדער — זאָל פארשארפט ווערען די נאַציאָנאלע פראגע און זאָלען אנטוויקעלט ווערען די נאַציאָנאַלע באוועגונגען? דאָס איז אזא פראגע, ווען דער היסטאָרישער מאַטעריאַליסט פארענטפערט איהר ניט, מוז ער זיך דרייען אין א פּלאָנטער פון ווידערשפּרוכען.

קאוטסקי האָט שוין עטליכע מאָל געפּרואווט פארענטפערען די פּראָבלעם, נאָר דערביי האָט ער שטענדיג בוגד געווען אין זיין מאַטעריאַליסטישער וועלט אנשויאונג. מען מוז אָבער מודה זיין, אז אין א ריי ארטיקלען, וואָס ער האָט אָנגעשריבען איבער די נאַציאָנאַלע פראגע, דערנעהנטערט זיך קאוטסקי פּאמעלאַך צו דער טעאָריע, וועלכע מיר אנטוויקלען דאָ. און אָט לויט דער טעאָריע נאָך איז די תשובה אויף די אויבען געבראַכטע רעטעניש גאנץ קלאָר. ווען מיר נעמען אין באטראכט, אז די מענשהייט איז פארטיילט אויף גרופּען, וואָס וואוינען אין פארשידענע פארהעלטניסמעסיג־אָפּגעשלאָסענע קבוצים פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען — וועלען מיר פארשטעהן, אז די שטרעבונג גופא פון׳ם קאפּיטאל, א דאנק

זיין אימאנענטער אנטוויקלונג, זיך צו פארברייטערען — מוז ברענגען צו א רייבונג צווישען די פארהעלטניסמעסיג־אָפּגעשלאָסענע גרופּען. איין זייט פון דעם אויבען דערקלערטען ווידער־שפּרוך איז די אורזאכע, די אנדערע — די פאָלגען. דאָס איז איינס פון יענע ווידערשפּרוכען, מיט וועלכע די היינטיגע ווירטשאפט איז אזוי איבערפילט.

* * *

מיר האָבען דערקלערט, אז די נאציאָנאלע פראגע און אויך די פארוואנדלונג פון די פעלקער און נאציעס איז א רעזולטאט פון דעם קאפּיטאליסטישען פּראָדוקציאָנס־אופן. פון דעם קען מען איינגענטליך קומען צום באשלוס, אז דער נאציאָנאלער קאמף דארף פארשווינדען צוזאמען מיט'ן קלאסען־קאמף. נאָר אזא מין באשלוס וואָלט א זעהר פריי־צייטיגער געווען.

פאר נאָך מער ריזיקאליש און פריי־צייטיג מוז יעדער ערנסטער פאָרשער האלטען די מיינונג, וואס זאָגט אז אין איין צייט מיט די קלאסען־אונטערשידען וועלען פארניכטעט ווערען אויך די נאציאָנאלע אונטערשידען. מיר ווילען זיך ניט אָפּשטעלען אויף דער פראגע, ווייל מיר האלטען עס איצט פאר אן אומזיסטיגע זאך. אגב איז די פראגע העכסט אומבאשטימט און קיין פעסטע תשובה קען איצט אויף איהר ניט געגעבען ווערען. — פאר אונז איז די נאציאָנאלע פראגע אן אויפגאבע פאר היינטיגען טאָג, און וואס וועט זיין אין הונדערט יאָרען שפּעטער, צי וועלען די נאציעס זיך דערהאלטען, אָדער זיי וועלען זיך צונויפגיסען איינע מיט די אנדערע — דאָס קענען מיר ניט פאָראויס זאָגען. די פראגע קען מען היינט ניט פותר זיין.

מיר האָבען אלזאָ אָנגעוויזען די איינפאכסטע קלאסען מאָמענ־

טען פון דער נאַציאָנאַלער פּראַגע. איצט וועלען מיר זיך פּראָוועון אָנצייכנען איהר אַלגעמיינעם בילד אין עטליכע גרונד־שטריכען.

רעזיומע

אין פאַרלויף פון דער פעאָדאַלער עפּאָכע האָבען זיך די מענשליכע גרופּען, קעמפענדיג פאַר זייער עקזיסטענץ, אין פאַרשידענע פאַרהעלטניסמעסיג־אָפּגעשלאָסענע קבוצים (געמיינשאַפטען) פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען, אויסגעאַרבייט אַלס פאַרשידענע *פעלקער*. די פיזיאָגנאָמיע פון יעדער פאָלק און זיין כאַראַקטער האָבען פאַרהעלטניסמעסיג־באַשטימטע שטריכען.

נאָר אין שוים פון דער פעאָדאַלער ווירטשאַפט האָט זיך אַנטוויקעלט דער קאַפּיטאַליזם, און צוליב זיין אַנטוויקלונג איז אַרויסגעקומען אין פּראָדוקציאָנס־לעבען א דאָפּעלטער מאַטעריעלער, ווירטשאַפטליך עקאָנאָמישער ווידערשפּרוך: פון איין זייט האָבען אויפגעהערט די פּראָדוקטיוו־קרעפטען, צוליב דער העכערער מדרגה פון זייער אַנטוויקלונג, צוגעפּאַסט צו זיין צו די פאַרגליווערטע פעאָדאַלע *פּראָדוקציאָנס־באַציהונגען*; פון דער אַנדער זייט האָבען זיך מער ניט געפּאַסט די זיך־קאַפּיטאַליזירענדע פּראָדוקטיוו־קרעפטען מיט דער פאַרגליווערטער סיסטעם פון די *פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען*. דען די פעאָדאַלע אָרדנונג האָט צוברעקעלט די פעלקער און זייערע טעריטאָריעס דורך אונצעליגע מחיצות פון דער פּאַנשציזנע, וועלכע ס'האָבען שרעקליך געשטערט דעם קאַפּיטאַליזם אין זיין אַנטוויקלונג.

בכלל, יעדער ווידערשפּרוך צווישען די *פּראָדוקטיוו־קרעפטען* און די *פּראָדוקציאָנס־באַציהונגען* רופט אַרויס די *סאָציאַלע* פּראַגען און ווערט געלעזט דורך דער באַפרייאונג פון דעם אונטערדריקטען *קלאַס*. דער ווידערשפּרוך פון דעם מין, וועלכער ס'איז אַנטשטאַנען ביים אָנהויב אַנטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם, האָט זיך מער ווי אַלעמען געלאָזט

פילען פאר דער בורזשואזיע, דעם דריטען שטאנד — און זי, די בור־זשואזיע, האָט טאקע גענומען אויף זיך די איניציאַטיווע צו פאר־ניכטען איהם. דערגרייכט געוואָרען איז איהר ציל דורך דער פראנ־צויזישער רעוואָלוציע.

יעדער ווידערשפרוך פון צווייטען מין, ד. ה. דער, וועלכער ס'קומט ארויס צווישען די פּראָדוקטיוו־קרעפטען, בעת זיי שטרעבען צו אנטוויקלען זיך, און די פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען, וועלכע שטערען דער דאָזיגער אנטוויקלונג — רופט ארויס די נאציאָנאלע פראגע און ווערט געלעזט נאָר דורך דער באפרייאונג פון דער אונטערדריקטער נאציע. אָט דער מין ווידערשפרוך, וועלכער ס'איז אנטשטאנען ביים אָנהויב אנטוויקלונג פון קאפּיטאליזם האָט זיך געלאָזט פילען פאר אלע אונטערדריקטע קלאסען פון דער דאמאָלסטדיגער געזעל־שאפט. א דאנק דעם, האָבען אלע אונטערדריקטע קלאסען אין דער צייט פון דער פראנצויזישער רעוואָלוציע — געפילט זיך אלס איין נאציע, וועלכע ווערט אונטערדריקט פון די „אויבערשטע" שיכטען. עס האָט זיך אויסגעארבייט די מיינונג, אז עס איז כלומר'שט פאראן אן אלגעמיין־נאציאָנאלע הארמאָניע אין די אינטערעסען; און נאָר די הערשענדע קלאסען פון יענער צייט זיינען אויסגעשלאָסען געווען פון דער דאָזיגער כלומר'שטדיגער הארמאָניע. דאמאָלסט האָט זיך באוויזען דער נאציאָנאליזם אין היינטיגען זין פון וואָרט.

אלזאָ, די אנטוויקלונג פון דער קאפּיטאליסטישער ווירטשאפט האָט געשאפען דעם יסוד, אויף וועלכען ס'האָט זיך אויסגעארבייט דאָס פארוואנדשאפטס־באוואוסטזיין אויף'ן באָדען פון דעם אלגע־מיינעם היסטאָרישען עבר, ד. ה. אויף'ן באָדען פון די אלגעמיינע באדינגונגען פון פּראָדוקציאָנס־לעבען, — קורץ גערעדט: דער נאַ־ציאָנאַליזם. די אנטוויקלונג האָט פארוואנדעלט די פריהערדיגע פעלקער אין די מאָדערנע נאציעס.

דער נאַציאָנאַליזם האָט זיך אַלזאָ תחילת ארויסגעוויזען ניט אין דער אויסערליכער פּאָליטיק פון די הערשענדע קלאַסען, נאָר אין דער אינערליכער פּאָליטיק פון די געדריקטע קלאַסען. ערשט שפּעטער איז דער נאַציאָנאַליזם אין הייגטיגען זין פון וואָרט אַרי־בערגעטראָגען געוואָרען אין דער אויסערליכער פּאָליטיק, — דענסט־מאָל ווען ס'איז ארויסגעקומען די נאַציאָנאַלע פראַגע.

גלייך נאָכדעם ווי דער אויסגעוואַקסענער קאַפּיטאַל האָט באַ־זיגט די פאַנשציזנע, האָט זיך אויסגעוויזען אַז די פאַרברייטערונג פון זיינע פּראָדוקטיוו־קרעפטען ווערט געשטערט ניט נאָר צוליב דעם צושטאַנד פון די פּראָדוקציאָנס באַדינגונגען א י נ ע ר ־ ה א ל ב פון די פאַרהעלטניסמעסיג־אָפּגעשלאָסענע געזעלשאַפטען, — נאָר צוליב די פאַרהעלטניסמעסיגע אָפּגעשלאָסענקייט גופא פון די פאַרשידענע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען. יעדער געזעלשאַפט, שטרע־בענדיג נאַטירליכערוויזע צו פאַרברייטערען די ספערע פון איהר פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען, שטויסט זיך אָן אויף די שכנות'ע גע־זעלשאַפטען, וועלכע עס גיבען איהר א ווידערשטאַנד. די אַנטוויק־לונג פון דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט שטעלט אַלזאָ ארויף אויף דעם טאָגעסאָרדנונג די נ א צ י א נ א ל ע פ ר א ג ע אין הייגטיגען זין פון וואָרט.

דער שורש פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע ליגט אין דער געגענ־זייטיגער צוזאַמענשטויסונג פון די פאַרהעלטניסמעסיג אָפּגעשלאָ־סענע סאָציאַל־עקאָנאָמישע אָרגאַניזמען. די נאַציאָנאַלע פראַגע דריקט זיך אויס אין די ערשיינונגען פון דער נ א צ י א נ א ל ע ר ק א נ ק ו ר ע נ ץ.

די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ קומט ארויס ניט צוליב וועלכע ס'איז רשעות'דיגע, עגאָאיסטישע פניות פון די הערשענדע קלאַסען. די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ איז א רעזולטאַט פון דעם וואָס די קאַפּי־

טאַליסטישע ווירטשאפטען, אנטוויקלענדיג זיך, האָבען אומבאדינגט די שטרעבונג זיך צו פארברייטערן.

אויף'ן באָדען פון אָט דער קאָנקורענץ ווערען געשאַפען ביי די מענשען, וועלכע זיינען פאראינטערעסירט אין דעם, געוויסע געפילען, עמאָציאָנען און ווייל זייער שורש ליגט טיף אין עקאָנאָמישען לעבען. דאכט זיך אָפּ אין פלוג די מענשען, וואָס זיינען דורכגעדרונגען מיט אָט די געפילען, אז זיי, די געפילען, זיינען פריי פון יעדען צוזאמענהאנג מיט'ן מאטעריעלען לעבען. מען זעהט ניט דעם טיפען עקאָנאָמישען יסוד פון דיזע געפילען, און מען פארלירט די מעגליכקייט זיי צו מאָטיווירען. עס דוכט זיך אָפּ, אז דאָס זיינען היילינע, ערהאבענע געפילען, ווייט פון יעדען „מאַטעריאַליזם”.

אויף אָט דעם באָדען וואקסען אויס און צווייגען זיך פאנאַנדער משונה'דיגע, פארוויקעלטע נאציאָנאַליסטישע אידעאָלאָגיעס, וואָס צוליב דעם פּרינציפּיעלען אנטאגאָניזם, וועלכער עס עקזיסטירט צווישען דעם קלאסען־באוואוסטזיין און דעם נאציאָנאַלען באוואוסטזיין — זיינען זיי נוטה צו פארדונקלען דעם לעצטען און איהם טעמפּ צו מאַכען. —

די קאַפּיטאַליסטישע ווירטשאַפט האָט מיטגעבראַכט מיט זיך די נאציאָנאַלע פראגע נאָר פאר דער בורזשואזיע אליין, נאָר פאר אלע קלאסען פון דער געזעלשאַפט, ווייל אלע זיינען זיי פּאַרמישט אויף דעם אָדער יענעם אופן אין דער נאציאָנאַלער קאָנקורענץ. פאר אלעמען האָט דאָך א געוויסען ווערט די אָדער יענע זייט פון דער טעריטאָריע, אלס באזע פון די פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען.

ביי פרייע פעלקער, וואָס אונטערדריקען ניט קיינעם און ווערען פון קיינעם ניט אונטערדריקט, געפינט זיך דער נאציאָנאַליזם אין א צושטאנד פון א פּאָטענציאלער (איינגעהאלטענער) ענערגיע. נאָר ביי דער ערשטער מעגליכקייט געהט די ענערגיע אריבער אין

א קינעטישען, ווירקענדען צושטאנד. גיכער פאַר אַלעמען פאַרלירען זייער גלייכגעוויכט די הערשענדע קלאסען. זיי האָבען שטענדיג — און עס קען גאָר אנדערש ניט זיין — די נייגונג צו פאַרכאַפּען דעם וועלטמאַרק אָדער צו פאַרברייטערען דעם אינערליכען געברויכס־ געברויכס־מאַרק. אין אזעלכע מאָמענטען, ווען די גלייכגעוויכט ווערט צושטערט, ברענען זיך פאַנאַנדער די נאַציאָנאַליסטישע געפילען, וואָס האָבען ביז אהער רוהיג, שטיל געפלעמעלט — אין א גרויסען פלאַם פייער. ווען דער נאַציאָנאַליזם שטאַמט ארויס פון דער שטרעבונג צו פאַרברייטערען דעם אייגענעם מאַרק, נעמט ער אַן אגרעסיווען, באַוואוסטזיניג־קעמפערישען כאַראַקטער. אַלס מיטעל דינט די עָאָבערונגס־פּאָליטיק און די אסימילאַציע דורך געוואַלד.

די שטרעבונג פון פּראָלעטאַריאַט ברייטער צו מאַכען זיין ארבייטסמאַרק און ארבייטס־פּלאַץ קען זיך אָבער ניט אויסדריקען אין אַן עראָבערונגס־פּאָליטיק. דער פּראָלעטאַריאַט און די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען האָבען ניט, ווי עס איז באַוואוסט, קיין דירעקטען איינפלוס אויף דער אינערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק. דער איינציגער מיטעל צו פאַרברייטערען דעם ארבייטס־פּלאַץ — דאָס איז די פרידליכע אימיגראַציע אין פרעמדע לענדער. —

די עמיגרירענדע מאַסען אָבער, וועלכע וואַנדערען ארום איבער דער וועלט זוכענדיג ארבייט — פירען ניט אריין קיין נאַציאָנאַלע פּאָליטיק. דער וואַנדערנדער ארבייטער, וואָס ווערט ארויסגעשטופּט פון זיין ספּעציפישע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען פילט ניט קיין טיפען צובונד צו זיין היים. און ווען ניט קיין זייטיגע אומשטענדען, ווען ניט טראַדיציעס פון דער דערציהונג, אָדער די קרובות'שאַפט מיט די וואָס זיינען געבליבען אין דער היים, וואָלטען זיך ביים עמיגרירענדען ארבייטער ניט ארויסגעוויזען אפילו יענע שוואַכע סימנים פון צובונד צום פאַטערלאַנד, וועלכער עס רופען זיך נאָך אָפּ אַמאָל ביי איהם.

אנדערש איז אָבער מיט דעם פּראָלעטאריאט פון די לענדער, וואוהין די עמיגראנטען וואנדערען. דאָ זעהט מען שוין אַ שטרעבונג צו פארהאלטען פאר זיך דעם ארבייטספּלאַץ און צוזאמען מיט דעם ווערט פארשארפט דער נאציאָנאַלער זעלבסט־באוואוסטזיין. ביים פּראָלעטאריאט פון א פרייער נאציע נעמט עס אָן דעם שארף־אויס־געדריקטען קעמפּעריש, זיך־באשיצענדען כאראק־טער פון אנטי־אליענזם. — אין נאָך אַ גרעסערער מאָס ווייזט זיך דאָס איינענע ארויס אין דער אויפפירונג און שטימונג פון די דאָר־טיגע זיך פּראָלעטאריזירענדע מאסען. ווייל זיי זיינען נאָך מער ווי דער פּראָלעטאריאט פאראינטערעסירט אין דעם, אז זייער נאַ־ציאָנאַלער ארבייטס פּלאַץ זאָל ניט אָנגערירט ווערען.

מיר זעהען אלזאָ ערשטענס, אז פאר דעם פּראָלעטאריאט גיסט זיך בעצם צונויף די נאציאָנאַלע פראגע מיט דער עמי־און אימי־גראציאָנס פראגע, — אין דעם ווייזט זיך ארויס דער לאָקאליסטישער כאראקטער פון פּראָלעטארישען נאציאָנאַליזם. צווייטענס, זעהען מיר, אז ביי פרייע פעלקער, וואָס ווערען פון קיינעם ניט אונטער־דריקט, האָט דער נאציאָנאַליזם זעהר פילארטיגע פאָרמען, ווייל שטענדיג העגגט עס אָפּ פון דעם, ווער ס'ווייזט ארויס דעם נאציאָ־נאליזם, די הערשענדע קלאסען אָדער די אונטערדריקטע.

* * *

אין אַ פיל מער איינארטיגער באלייכטונג קומט ארויס דער נאציאָנאַליזם ביי אונטערדריקטע פעלקער. זיי, די אונטערדריקטע פעלקער געפינען זיך שטענדיג ביי זייער פּראָדוקציאָנס־לעבען אין אומנאָרמאלע באדינגונגען. אומנאָרמאַל זיינען די פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען, אזוי ווי מיר האָבען אויבען געזאָגט — אין דעם פאַל, ווען עס פעלען אָדער עס זיינען געקירצט די טעריטאָריע און איהרע באשיצונגס־פאָרמען: די פּאָליטישע זעלבסטשטענדיגקייט, די פריי־הייט פון דער שפּראַך און פון דער קולטורעלער אנטוויקלונג. אזעלכע אומנאָרמאלע באדינגונגען מאכען פאר די מיטגלידער פון דער נאַ־

ציע זייערע אינטערעסען הארמאָניש. א דאנק דער אויסערליכער דריקונג, וואָס שטערט און דעזאָרגאניזירט דעם איינפלוס פון די פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען — ווערען די פּראָדוקציאָנס־באציהונגען און דער קלאסען־קאמף גופא געשטערט אין זייער אנטוויקלונג, ווייל עס ווערט געשטערט דער ריכטיגער גאנג פון׳ם פּראָדוקציאָנס אופן. די קלאסען אנטאגאָניזמען ווערען אומנאָרמאל פארטעמפּט, און די נאציאָנאלע סאָלידאריטעט באקומט אלץ א גרעסערען כח.

אחוץ וואָס די באזונדערע אינטערעסען פון יעדען איינצעלנעם קלאס ווערען געשטערט דורך דעם אויסערליכען דרוק, אחוץ וואָס די בורזשואזיע ווערט גערדריקט אויף מארק און דעם פּראָלעטאריאט פעלט די פרייהייט צו באהערשען זיין פּלאץ — לאָזט זיך דער דרוק פילען פאר אלע יחידים פון דער נאציע, און אלע פילען זיי און פארשטעהען, אז דער דרוק איז א נאציאָנאלער — ער שטאמט פון א פרעמדער נאציע און איז געווענדעט געגען זייער נאציאָנאליטעט אלס אזעלכער. די שפּראך צ. ב. קריגט איצט א גאנץ העכערען ווערט ווי דער ווערט פון אן איינפאַכען מיטעל צו באשיצען דעם מארק. ווען די פרייהייט פון דער שפּראך ווערט געשטערט, ווערט דער אונטערדריקטער אלץ שטאַרקער צוגעבונדען צו איהר. קורץ, פאר אן אונטערדריקט פאָלק ווערט זיין נאציאָנאלע פראגע שטארק אָפּגעריסען פון דעם צוזאמענהאנג וואָס זי האָט מיט איהר יסוד, מיט די מאטעריעלע באדינגונגען פון דעם פּראָדוקציאָנס־לעבען. די קולטורעלע באדערפנישען ערווערבען א זעלבסטשטענדיגען ווערט און די אלע מיטגלידער פון דער נאציע זיינען פאראינטערעסירט אין דער פרייהייט פון נאַציאָנאלער זעלבסטבאשטימונג.

נאָר בעת דעם קאמף פאר דער נאציאָנאלער באפרייאונג ווייזט זיך ארויס די קלאסען־סטרוקטור און די קלאסען פסיכיק. די גרופּען פון אן אונטערדריקט פאָלק, וועלכע זיינען בכלל צונויפגעבונדען מיט טראדיציעס, — דאָס זיינען די מיטעל־און קליין־בורזשואזנע שיכ־

טען, מערער פון אלעמען די „גייסטליכע" און די אגראריער. די מתעסקים אין דעם נאציאָנאלער דערציהונג און נאציאָנאלער ליטעראטור: לערער, שרייבער — פארבען אָפּ זייער טראדיציאָניזם אויך אין א נאציאָנאלען פארב. — די הויפּט־מאכערס אבער ביי דער נאציאָנאלער באפרייאונג זיינען תמיד די פּראָגרעסיווע שיכטען פון פאָלק און פון דער אינטעליגענץ. ווען אָט די שיכטען זיינען גענוג הויך אנטוויקעלט, ווען זיי אליין האָבען זיך שוין באפרייט פון די איינגע רעמלעך פון טראדיציאָניזם — קריגט זייער נאציאָנאליזם אויך א ריינעם, ר ע א ל ע ן כאראקטער. בעצם איז דער באפרייאונגס־פּראָצעס ניט נאציאָנאליסטיש, נאָר נאציאָנאל. און ביי די פּראָגרעסיווע עלעמענטען פון אן אונטערדריקטער נאציע אנטוויקעלט זיך דער ר ע א ל ע ר נ א צ י אָ נ א ל י ז ם: ער חלום'ט ניט וועגען דער דערהאלטונג פון די טראדיציעס, ער איז זיי ניט מגזם, ער נארט זיך ניט אָפּ מיט דער כלומר'שטדיגער אייניגקייט פון דער נאציע, ער פארשטעהט קלאָר די קלאסען־סטרוקטור פון דער געזעלשאפט, און קיינעמס רעאלע אינטערעסען פארטושט ער ניט. זיין ציל איז די רעאלע באפרייאונג פון דער נאציע, די נאָרמאליזירונג פון איהרע פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען און באציהונגען.

ד ע ר ר ע א ל ע ר נ א צ י אָ נ א ל י ז ם — ד א ס א י ז ע ב ע ן ד ע ר ט י פ, ו ו ע ל כ ע ר ע ס פ א ר ד ו נ ק ע ל ט נ י ט ד ע ם ק ל א ס ע ן ־ ב א וו א ו ס ט ז י י ן. ע ר ט ר ע פ ט ז י ך נ אָ ר ב י י ד י פּ ר אָ ג ר ע ס י ־ וו ע ע ל ע מ ע נ ט ע ן פ ו ן ד י א ו נ ט ע ר ד ר י ק ט ע נ א צ י ע ס. ביים פּראָגרעסיווסטען קלאס, ביים אָרגאניזירטען, רעוואָלוציאָנערען פּראָלעטאריאט פון אן אונטערדריקטער נאציע, דריקט זיך אויס זיין רעאלער נאציאָנאליזם אין די שטרענג, און קלאָר פאָרמולירטע פאָדערונגען, וועלכע ער שטעלט ארויס אין זיין פּראָגראם־מינימום, וואָס האָבען דעם קלאָר־אָנגעוויזענעם ציל, צו ברענגען, דורך'ן אוועקשטעלען די נאציע אין נאָרמאלע פּראָדוק־

ציאָנס־באדינגונגען — **צו א נאָרמאלען ארבייטס־ און קאמפס־פלאץ פאר׳ן פראָלעטאריאט.**

ווען דער ציל ווערט דערגרייכט, איז די אויפגאבע פון רעאלען נאציאָנאליזם דערפילט. אויף׳ן אָרט פון דער פריהערדיגער סאָלידאַריטעט פון די נאציאָנאלע אינטערעסען בשעת געוויסע באפרייאונגס־פראָצעסען — א סאָלידאריטעט א געצוואונגענע און א אומנאָרמאלע, — טרעט ארויס אויף דאָס ניי אין א העלער פאָרם א געזונטע קלאסען־סטרוקטור און א געזונטער קלאסען־קאמף.

ב.

וואָס ווילען די פּועלי ציון ?

אין דער סאָציאַליסטישער ארבייטער־באוועגונג שיידען זיך פאנאנדער צוויי פּראָגראַמען. די פּראָגראַם, וואָס ווייזט אָן די צו־קונפט, די דיקטאטור פון דעם פּראָלעטאריאט, די אומוואנדלונג פון דער געזעלשאפט אויף קאָמוניסטישע יסודות — הייסט פּראָגראַם־מאקסימום. די פּראָגראַם, אָבער, וועלכע האָט צו טאָן מיט די איצ־טיגע אינטערעסען פון׳ם ארבייטער־קלאַס, וועלכע שטרעבט שוין אין דער געגענוואַרט צו פאַרשטאַרקערען איהם אין זיין קאמף פאר דער צוקונפט — הייסט פּראָגראַם־מינימום.

די פּראָגראַם־מאקסימום פון אלע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע באַ־וועגונגען איז אלע לענדער און ביי אלע פעלקער איז אינטערנאציאָ־נאל; אין דער פּראָגראַם־מינימום שפּילען, אָבער, זעהר א וויכטיגע ראָלע, חוץ אזעלכע פּונקטען, וואָס זיינען געמיינזאם פאר׳ן פּראָלע־טאריאט פון אלע נאציעס, אויך ריין נאציאָנאלע פּונקטען. דער פּראָ־לעטאריער פון יעדער אונטערדריקטער נאציע פילט אויך אויף פאר־שידענע אופנים דעם דרוק, וועלכער ליגט אויף זיין גאנצער נאציע. אין דער ערשטער צייט האָט דער סאָציאַליזם הויך אויסגערופען, אז פּראָלעטאריער האָבען ניט קיין פאטערלאנד, און דורך דעם זיי־נען די סאָציאַליסטישע טעאָרעטיקער געקומען צו דער אילוזיע, אַז סאָציאַליסטען דארפען כלומר׳שט ניט און ס׳איז אויך ניט שען פאר זיי צו פארנעמען זיך מיט דער נאציאָנאלער פראגע. אָבער וואָס מער עס האָט זיך אנטוויקעלט דער רעוואָלוציאָנערער־פּראָלע־טארישער געדאנק, אלץ מער איז פאַרשוואונדען געוואָרען אָט די אילוזיע, איבערהויפּט ביי דעם ארבייטער־קלאס פון די אונטער־געדריקטע נאציעס. דער פּראָלעטאריאט פון די אונטערדריקטע נאַ־ציעס האָט זיך גאָר ניט צוגעהערט צו דער התנגדות פון די קורצ־

זיכטיגע קאָסמאָפּאָליטען, ביי וועלכע עס פעלט די היסטאָרישע פּערספּעקטיווע און וועלכע מישען־צונויף די פּראָגראַם־מאַקסימום מיט דער פּראָגראַם־מיניטום — און האַלטענדיג, אַז עס איז זעהר רעאַקציאָנער צו איגנאָרירען די נאַציאָנאַלע פראַגע, האָט דער פּראָ־לעטאַריאַט טאַקי ערנסט אַ טראַכט געטאָן וועגען דער דאָזיגער פראַגע, און ער האָט זי אויף דעם אָדער יענעם אופן אויך פאַר־ענטפערט.

די פאַרענטפערונג פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע קען נאָר דאַן זיין אַ ריכטיגע און אמת־רעוואָלוציאָנערע, ווען מען האַלט זיך אַן די פאָלגענדע כּללים: ערשטענס, מען דאַרף אָנווייזען דעם סאַמע וואָרצעל פון דעם נאַציאָנאַלען דרוק, וואָס רופט־זיך־אָפּ שאַרף אויף דעם באַטרעפענדען טייל פון'ם ארבייטער־קלאַס; צווייטענס, אַ טייל פון דער פּראָגראַם־מיניטום דאַרף זיין געריכטעט, אויף צו מבטל־זיין אין שורש יענע תנאים, וועלכע באַשאַפען דעם נאַציאָ־נאַלען דרוק — און אויף אַזאַ אופן וועט ניט זיין קיין אומבאַשטימ־טעם זיצען צווישען צוויי שטולען, בעת דער לעזונג פון דער נאַ־ציאָנאַלער פראַגע; דריטענס, די לעזונג פון דער נאַציאָנאַלער פראַ־גע דאַרף דערגרייכט ווערען, גלייך ווי אַלע איבריגע פּונקטען פון דעם פּראָלעטאַרישען פּראָגראַם־מיניטום, דורך קלאַסען־קאַמף — דער איינציגער מיטעל, וואָס געפינט זיך אין'ם רשות פון דעם פּראָ־לעטאַריאַט; פערטענס, די לעזונג פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע דורך קלאַסען־קאַמף דאַרף זיין אַ פּועל־יוצא פון אַ סטיכישען היסטאָרי־שען פּראָצעס, וואו די געזעלשאַפטליכע תנאים און קרעפטען־פאַר־העלטנישען אַבשאַפען אַלעס, און די באַוואוסטזיניגע טעטיגקייט פון דעם אָרגאַניזירטען פּראָלעטאַריאַט רעגולירט נאָר דאָס, וואָס ס'איז שוין דורך'ן לעבען זעלבסט באַשאַפען געוואָרען.

צו אַזאַ ראַדיקאַלער לעזונג פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע קאָן מען קומען, נאָר נאָך אַ לאַנגען פּארוויקעלטען אידעען־קאַמף, ווייל ניט אַלע מאָל זיינען די אידעאָלאָגען פון'ם פּראָלעטאַריאַט פון אַ:

אונטערדריקטער נאַציע, ביכולת אריינצוטראָגן אין זייער פּראָ־גראַם־מינימום אזא רעוואָלוציאָנערע, ריכטיג־אויסגעהאַלטענע פאַר־שטעהן די נאַציאָנאַלע פראגע. אין דער ערשטער צייט זיינען אָט די אידעאָלאָגען עפּעס ווי „פּוסח על שתי הסעיפים", האלב איגנאָרי־רען זיי, האלב אנערקענען זיי די נאַציאָנאַלע פראגע; נאָר דער רעוואָלוציאָנערער געדאנק, הגם ער געפינט־זיך נאָך אין דער מדרגה פון א האלבער אנטוויקלונג, שטעלט פאָרט די נאַציאָנאַלע פראגע און דערנעהנטערט זיך ביסלעכווייז צו איהר לעזונג.

די ערשטע פּראָלעטארישע אידעאָלאָגען פון דער אידישער גאַס האָבען אריינגעבראכט אין די רייהען פון די אידישע ארבייטער־מאסען דאָס סאָציאַליסטישע פּראָגראַם־מאַקסימום, דעם ריינעם אינטערנאציאָנאַלען אידעאַל. באלד האָט זיך אָבער ארויסגעוויזען, אז דער קלאַסען־קאמף פון'ם אידישען ארבייטער באגעגענט־זיך מיט באזונדערע, ספּעציפישע מניעות. נאָר פאר די ערשטע אינטעליגענ־טען, וועלכע האָבען אריינגעטראָגען אין דער אידישער געטאָ דעם סאָציאַליסטישען באוואוסטזיין, — פאר זיי איז ניט קלאָר געווען דער מקור פון דיזער ערשיינונג. אמת, זיי האָבען פארשטאנען, אז מען האָט דאָ צו טאָן מיט נאַציאָנאַלע אויסנאַמליכקייטען, אָבער אנשטאט דער ערשטער סבה, דעם ערשטען מקור פון אָט דער אויס־נאמליכקייט האָבען זיי אָנגענומען די פאָלגען, דעם פּועל־יוצא דער־פון. זיי האָבען געמיינט, אז דער איינציגער אינהאלט פון אָט דער אויסנאַמליכקייט איז דאָס, וואָס די קולטורעלע אנטוויקלונג פון דעם אידישען פאָלק איז פארקירצט און פאַרשמעלט. אין זייער וועלט־אנשויאונג איז, אלזאָ, געווען א געוואַלטיגע סתירה: דער מאַטע־ריאַליזם פון דעם פּראָגראַם מאקסימום האָט זיך פאראייניגט מיט אידעאַליזם פון דעם פּראָגראַם־מינימום. פונדעסטוועגען איז דאָס אויך געווען א גרויסער שריט פאָרוועדטס; די מאסע האָט געצוואונ־גען די אינטעליגענץ צו אנערקענען די נאַציאָנאַלע פראגע. די אינ־טעליגענץ, וועלכע האָט גענומען אויף זיך די הנחה פון דער ארביי־

בער־באוועגונג האט זיך געפונען אין א צוויי־פנים'דיגער לאגע: אנשטאט דעם, וואס זי האט געדארפט אנטוויקלען דעם סאציאליס־טישען באוואוסטזיין, אנהויבענדיג פון אונטען, האט זי אנגעהויבען פון אויבען; אנשטאט דעם, וואס זי האט געדארפט ארויסגעהן פון די אלטעגליכע אינטערעסען פון'ם ארבייטער קלאס און קומען צום ענד־ציל, האט זי אפגעשאצט די בעדערפנישען פון דעם ארבייטער מיט א מאס פון עגנען קאסמאפאליטיזם, איגנארירענדיג יענע בא־דערפנישען, וועלכע זיי האבען ניט געקענט באגרייפען און בא־טראכטענדיג די ארבייטער אלס מיטעל צום ציל; אלזא, אנשטאט זיך צו פיהרען ווי סאציאל־דעמאקראטען, האט זיך די אינ־טעליגענץ געפירט, ווי סאציאל־אריסטאקראטען.

אזא איז געוועזן און אזא איז פארבליבען דעם בונד'ס טאקטיק. אבער די מאסע האט איהם געצוואונגען א סוף צו מאכען מיט זיין קינדישער תמימות, און ער איז פארקראכען אין א זומפ פון אפאר־טוניזם, פון פשרה־מאכערייען. דער רעוואלוציאנערער געדאנק האט זיך ניט געקאנט אפשטעלען ביי דער דאזיגער מדרגה, ער האט גע־מוזט אנטוויקלען ביז'ן סוף איינעם פון דיזע צוויי פרינציפען, וועלכע דער בונד האט זיך אזוי פיל געסטארעט צו פאראייניגען, וואס עס האט זיך איהם, אבער, ניט איינגעגעבען. די לעזונג פון דער נא־ציאנאלער פראגע האט געדארפט באטראכט ווערען אלס א היסטא־רישע נויטווענדיגקייט, זי האט געדארפט אויך אריינגעהן אין דיזעלביגע ראמען, וועלכע פאראייניגען יעדער פונקט פון דעם פראגראם־מינימום מיט דעם פראגראם־מאקסימום. די אנטוויקלונג פון'ם אידישען פראלעטאריאט האט געדארפט באטראכט ווערען אלס דויערענדער פראצעס, וועלכער הויבט־זיך־אן אין געטא און ענדיגט־זיך אין'ם סאציאליזם. איינס פון די ביידע: אדער מען מוז איינגאנצען כופר־זיין אין דער עקזיסטענץ פון דער געטא, אדער מען מוז נעמען אין אכט זיין רעלע און זיין השפעה אויף'ן קלאסען־קאמף פון דעם אידישען פראלעטאריאט; אדער אסימילאציע, אדער נא־

ציאַנאַליזם. און אזוי ווי דער ערשטער וועג איז פאַר דעם אידישען ארבייטער געווען אינגאַנצען פרעמד, כמעט אומבאַגרייפליך, האָט די ווייטערע אנטוויקלונג געבראַכט דערצו, אַז דער אידישער רעוואָ־לוציאָנער־פּראָלעטאַרישער געדאַנק איז ארויס פון דעם בונד׳ס ענ־גער פּאָזיציע, און האָט זיך ערנסט גענומען אנאַליזירען די אידישע ווירקליכקייט.

דאָ האָט זיך דער אנאַליזירענדער געדאַנק באַגעגענט מיט דעם פאַקט, וואָס וואַרפט זיך אזוי אין די אויגען, וואָס דער אידישער ארבייטער איז אינגאַנצען דערווייטערט פון דעם באַוועגענדען נערוו פון דער היינטיגער ווירטשאַפט, פון דער גרויס־אינדוסטריע. „ניט אין געררוימיגע, ברייטע שאַכטען־הוילען, ניט ביי דער דאַמף־מאַשין דערציט זיך זיין קאַמף־גייסט און זיין קלאַסען־באַוואוסטזיין״. — נאָר אין דושנע, ענגע ווערקשאַפטס־הייזער, ביי דעם איינפאַכען ווערקשטאַט, אויף דעם נידריגען „דרייפּיסעל״ ווערען געבוירען זיינע אידעאַלען; ניט אין דעם רויך און גערויש פון דער פאַבריק ווערט זיין גוף מסוגל צו די כל־ערליי אומאַנגענעמליכקייטען פון קאַמף, נאָר אין׳ם שוואַרצען פייכטען רויך פון די קליינע קעראָסין־לעמפּע־לעך, צונויפגעמישט מיט דער נאַסער, קאַלטער „פּאַרע״, וועלכע שלאָגט פון די קעלער־שטיבלעך״.

דער פּראָלעטאַריאַט, וועלכער איז פאַרנומען אין דער קליין־פּראָדוקציע, רייסט זיך, גאַרט צו דער גרויס־אינדוסטריע, פילענדיג, אַז דאָרטען שמעלצען זיך צונויף זיינע כחות און אָרגאַניזירען זיך אין איין שטאַרקען אָרגאַניזם, אַז דאָרטען קאָן ער זיך שאַפען די מעכטיגע קאַמף־געווער, כדי דורך זיי בעסער און ערפאָלגרייכער צו באַוואָרענען און פאַרטיידיגען זיינע אינטערעסען. נאָר פאַר דעם אידישען ארבייטער איז דער צוטריט צו דער גרויס־אינדוסטריע פאַרשטעלט; דער טרויעריגער גורל פון דער גאַנצער אידישער נאַ־ציע, גיט זיך צו פילען שטאַרקער אָדער שוואַכער אויף אַלע איהרע קלאַסען; אויף א באַזונדערען אופן רופט־זיך־אָפּ דער דרוק אויף

יעדען איינציגען קלאַס; יעדער איינציגער קלאַס סטאַרעט־זיך מיט ז י י נ ע מיטלען צו באַפרייען־זיך פון דעם דאָזיגען דרוק. די עקסטעריטאָריאַליטעט איז ביים אידישען פאָלק דער באָדען, אויף וועלכען עס איז אויסגעוואַקסען די גיפטיגע פרוכט פון דעם גלות; יעדער איינציגער קלאַס ליידט אויף אַן אַנדער אופן פון דער עקסטעריטאָריאַליטעט, און אין זיין אַנטוויקלונג באַגעגענט זיך יעדער קלאַס מיט די פרוכט פון'ם גלות.

א נאַציע אָהן א לאַנד, אָהן א זעלבסטשטענדיגען עקאָנאָמישען באַזיס, א נאַציע, וועלכע איז מיט אַמאָל אַנגעקומען אין פרעמדע ווירטשאַפטליכע באַציהונגען, וואָס האָבען שוין אַנגענומען א געוויסע פאָרם, — אַזאַ נאַציע מוז בילדען אַן איינזאַמע און אָפגעזונדערטע, איזאָלירטע גרופּע, וועלכע די אָרטיגע באַפעלקערונג דערלאָזט ניט צו איהרע אייגענע, שוין פאַרנומענע, עקאָנאָמישע פונקציעס; וואו זי קערט־זיך באַגעגענט זי נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ. און ניט זייענדיג צוגעפּאַסט צום קאַמף, ניט האָבענדיג קיין עקאָנאָמישען באַזיס, אויף וועלכען זיך צו שטיצען, מוז דיזע עקסטעריטאָריאַלע נאַציע פאַרשטופּט ווערען אין די סאַמע אָפּגעשטאַנענע, אין די סאַמע ניט וויכטיגע צווייגען פון דער פּראָדוקציע. דאָס מאַכט שמעלער ביז דעם קלענסטען גראַד דעם ארבייטס־פּלאַץ פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט, וועלכער ליידט אויך אַזוי פון דער נאַציאָנאַלער קאָנקורענץ, וועלכער איז אויך אַזוי הילפלאָז ווי די אַנדערע קלאַסען פון דעם אידישען פאָלק.

בכדי צו פירען א קאַמף געגען קאַפּיטאַל, מוז דער ארבייטער פריהער פאַר זיך געפינען ארבייט. נאָר דאַן, בעת ער איז שוין באַוואָרענט מיט דעם ארבייטס־פּלאַץ, קאָן דער ארבייטער איהם אויסנוצען אַלס א סטראַטעגישע באַזע, אַלס א קאַמפּס־פּלאַץ. כל זמן דער ארבייטער האָט נאָך ניט קיין אָרט וואו צו ארבייטען, איז ער גענויטיגט צו קאָנקורירען מיט די אַנדערע ארבייטער, און זיין קאָנקורענץ איז אַלזאָ אַי א פּערזענליכע אַי א נאַציאָנאַלע. נאָר נאָך

דעם, ווי ער האָט שוין געפונען אַז אָרט אין דער פּראָדוקציע, הויבט־אַן דער ארבייטער צו קעמפען מיט'ן קאַפּיטאַל, וועלכער איז איצט פאַר'ן ארבייטער דער נאָהענטסטער און וויכטיגסטער אונטערדריקער. פון דעם מאָמענט אַז, ווען דער ארבייטס־פּלאַץ ווערט דער באַזיס, אויף וועלכען עס קומט־פאָר די מלחמה נעגען קאַפּיטאַל, — פארשווינדען ביסלעכוויז די קאָנקורענץ־געפילען פון די פּראָלעטאריער און אנשטאָט זיי קומען אַן געפילען פון אחדות, דאַן ערשט, הויבט־זיך־אַן צו פואנדערטראָגען צווישען די ברייטע שיכטען פון'ם פּראָלעטאריאט דער אויסרוף: „פּראָלעטאריער פון אלע לענדער, פאראייניגט זיך!“, דאַן הויבט זיך אַן צו אנטוויקלען דער קלאסען־באוואוסטזיין פון'ם ארבייטער, דאַן פארשטאַרקט זיך און פארטיפט זיך ביי איהם די סאָציאַליסטישע אידעאָלאָגיע. די סאָציאַלסטשע אידעאָלאָגיע איז אינטערנאַציאָנאַל; און אלס אזעלכע, טרעט זי ארויס באַלד פון אָנפאנג־אַן. די אינטערנאַציאָנאַלע פאָדערונגען פון דער סאָציאַלער באוועגונג דריקען־זיך־אויס אין דעם פּראָגראם־מאַקסימום פון'ם סאָציאַליזם; זיי וועלען פארווירקליכט ווערען נאָך א לאנגען פארפלאָנטערטען היסטאָרישען פּראָצעס; צווישען דעם „היינט“, נעגען וועלכען דער סאָציאַליסטישער אידעאל קעמפט און צווישען יענעם ווייטען „מאָרגען“, ווען דער דאָזיגער אידעאל וועט פייערען זיין נצחון, ליגט א לאנגער וועג פון קאמף און פון עראָבערונגען ביסלעכוויז. בעת מען האָט זיך פאָרגעשטעלט, אַז דער אידעאל וועט פאָרווירקליכט ווערען, נאָר א דאנק דעם קאמף פאַר'ן ווייטען „מאָרגען“ אליין, האָט דער סאָציאַליסטישער קוק אויף'ן לעבען געטראָגען אַנ'אוטאָפּיסטישען כאראקטער; ביי איהם האָט געפעלט די היסטאָרישע פּערספּעקטיווע, און די באוועגונג איז באַטראַכט געוואָרען אלס אַן אויפגאבע פון איינצעלנע אידעאַליסטען, אָבער ניט אלס די זאַך פון די ברייטע באוואוסטזיניגע מאסען. די מאסען ווערען באוואוסטזיניג נאָר דעמאָלט, ווען עס קומען פאָר פּראָצעסען פון א רעאַלען קאמף, אַז אבסטראַקטער אידעאל קאָן די

מאַסע אין א קאמף ניט אריינציהען; דער קאמף פון ברייטע מאַסען קאָן זיך פירען נאָר אין דעם נאָמען פון אלטעגליכע באַדערפנישען, וועלכע ליידען ניט קיין שהיות.

ווען דער אידעאָלאָג ווענדעט זיך צום ערשטען מאָל צו די אַרבייטער־מאַסען, ברענגט ער זיי דעם אידעאל אין א שוין פאַרענדיגטער פאָרם און אויף א געוויסע צייט געלינגט איהם טאקי צו הויבען זייער שטימונג פאַר דעם ווייטען היסטאָרישען ציל. נאָר די מעכטיגע שטימע פון די אלטעגליכע באַדערפנישען ווערט אלץ הילכיגער און שטארקער, די אינטערנאציאָנאלע פּראָגראם מאקסימום ווייזט ארויס אלץ דייטליכער איהר איינזייטיגקייט, און עס פאַנגט זיך אָן צונויפשטעלען א פּראָגראם־מינימום. אין אָנהויב פון איהר ארויסטרעטען איז אין איהר קיין שום אָרדנונג נישטאָ, עס איז אין איהר נישטאָ אפילו א רמז אויף אַן'אינערליכען צוזאמענהאנג און אויסגעהאלטענקייט, נאָר וואָס מער די ארבייטער־באוועגונג אנטוויקעלט זיך, וואָס מער עס וואקסט דער באוואוסטזיין ביי די אַרבייטער־מאַסען, געהט אריין אלץ מיט א בעסערער אָרדנונג די פּראָגראם־מינימום אין די ראמען פון דער היסטאָרישער פּערספּעקטיווע. דער אידעאל באַקומט, א חוץ זיין באַדייטונג פון'ם סוביעקטיווען וואונש, אויך א בידייטונג פון א סטיכישען פּראָצעס און פון א היסטאָרישען מוז; און אלס אַן אויפגאבע פון די באוואוסטזיניגע מאַסען טרעט ארויס די צוועקמעסיגע רעגולירונג פון אָט דיזע סטיכישע פּראָצעסען. ניט נאָר די אלגעמיינע פּראָגראם־מאקסימום, נאָר אויך איינציגע פּונקטען פון דעם פּראָגראם־מינימום זיינען אזוי פאַרפלאָכטען, אזוי ווייט ביז זייער פאַרווירקליכונג, אז אויך זיי מוז מען ביסלעכווייז אריינגעמען אין די ראמען פון דער היסטאָרישער פּערספּעקטיווע, ביסלעכווייז באַפרייען פון זייערע אוטאָפּיסטישע עלעמענטען. נאָר אויב בנוגע דעם פּראָגראם־מאקסימום, דעם סאָציאַליסטישען אידעאל גופא, פאָדערט זיך א צייט פון איינציגע דורות, בכדי צו פאַרענדיגען דעם פּראָצעס, אויב דאָ קומט פאַר דער ארי־

בערגאנג פון אוטאָפּיע צו וויסענשאפט אין א משך פון צעהנדליגער יאָרען, קאָן שוין דיזעלבע אנטוויקלונג פון אוטאָפּיע צו וויסענשאפט פון איינצעלנע פונקטען פון דעם פּראָגראם־מינימום, פאָר־קומען אין דעם פּעריאָד פון׳ם גייסטיגען און קולטורעלען וואוקס פון איינצעלנע אינדיווידען.

דער נאציאָנאלער דרוק קומט ארויס איבערהויפּט דערפון, וואָס דאס אידישע פאָלק איז ניט צוגעפּאסט אויסצוהאַלטען די נאציאָנאלע קאָנקורענץ, און אַט דער נאציאָנאלער דרוק ווייזט זיך ארויס פאר דעם אידישען ארבייטער פון צוויי זייטען: ער קירצט־איין זיין ארבייטס־פּלאן און מאכט פאר אומנאָרמאל זיין סטראטעגישע באזע. יעדער ארבייטער טרעט ארויס אין דער היינטיגערווירטשאפט מיט צוויי פיזיאָנאָמיעס: אלס ארבייטער, וועלכער איז פארנומען אין דער פּראָדוקציע און אלס קעמפער געגען דעם קאפּיטאליזם. טייל־מאָל גיסען זיך צונויף אין איינס די ארבייט און דער קאמף, אבער אין א געוויסער מדרגה זיינען זיי זיך אויך סותר; ווען דער פּראָלע־טאריאט פירט א קאמף געגען דער גאנצער קאפּיטאליסטישער ווירטשאפט, קעמפט ער אויך געגען איהרע אינערליכע אנטאגאָניזמען, געגען די אלע ווידערשפּרוכען וואָס דער קאפּיטאליזם באשאפט, נאָר אַט די ווידערשפּרוכען ווייזען זיך ארויס אויך ביים ארבייטער־קלאס גופא, זיי שאפען פאר איהם אויך א געוויסע צווייאיגקייט אין זיין לאגע. זיין סאָציאל־עקאָנאָמישע קראפט שעפּט דער ארבייטער אין זיין ארבייט, אין זיין אָנטייל־נעמען אין דער געזעלשאפטליכער פּראָדוקציע; אָבער בכדי אויסצונוצען דיזע קראפט, בכדי ארויס־צוטרעטען אין קאמף געגען דעם קאפּיטאל, מוז ער ווארפען די אר־בייט. כדי צו פארבארייטען זיך צום קאמף דארף דער ארבייטער האָבען פרייע צייט, דארף ער זיין פריי פון דער ארבייט. ווען דער פּראָלעטאריער איז ארבייטסלאָז קאָן ער קיין קאמף ניט פירען, נאָר בעת׳ן קאמף ווערט ער מיט׳ן גוטען ווילען אויף א צייט אן אר־בייטסלאָזער, און אין דעם רעזולטאט פון א ניט־געלונגענעם קאמף

בלייבט ער אפט ניט ווילענדיג אויך אויף ווייטער אן ארבייטס־לאזער. די ארבייטס באדינגונגען גיסען זיך צוזאמען מיט די קאמפס־באדינגונגען אויף אזוי פיל, אויף וויפיל דאס אנטייל נעמען אין דער פראדוקציע גיט די מעגליכקייט צו קעמפען: אויף אזוי פיל ניסט זיך אויך צונויף די סטראטעגישע באזע מיט׳ן ארבייטס־פלאץ. און פארקערט, דער ווידערשפרוך וועלכער, עקזיסטירט צווישען ארבייט און קאמף, ברענגט דערצו, דאס דער ארבייטס־פלאץ שטימט ניט איינגאנצען מיט דער סטראטעגישער באזע. מיט דער אנט־וויקלונג פון דער סאציאליסטישער באוועגונג ווערט דיזער ווידער־שפרוך ביסלעכווייז באזייטיגט. ווען דער קליין־בירגער ווערט א יורד פון זיין מצב געהט ער אריין אין די רייהען פון די זיך־פראלעטא־ריזירענדע מאסען און נאר פון זיי געהט ער ארוים אלס א פראלע־טאריער. כל זמן ער געפינט זיך אין דעם מצב פון זוכען ארבייט איז זיין איינציגער ציל און דער אלגעמיינער סכום פון זיינע אינ־טערעסען — דער ארבייטס־פלאץ; אבער ביי דעם ארבייטער, וועל־כער האט זיך שוין פראלעטאריזירט (וועלכער האט שוין פארנומען אנ׳ארט אין דער פראדוקציע), וואס מער ער ווערט קלאסען־באַ־וואוסטזיניג, אלץ מער טרעטען ביי איהם אפ די אינטערעסען פונ׳ם ארבייטס־פלאץ אן א זייט, און זייער ארט פארנעמען די אינטערע־סען פון דער סטראטעגישער באזע. דאס, וואס דאס אידישע פאלק איז אפגעריסען פון א טעריטאריע, איז דער ערשטער מקור פון דעם, וואס אי דער ארבייטס־פלאץ פון די אידישע פראדוצירער (ארביי־טער), אי די סטראטעגישע באזע פונ׳ם אידישען קעמפענדען פראַ־לעטאריאט זיינען ניט נארמאל.

דער וואוקס און דאס פארטיפט־ווערען פון דעם פראגרעסיווען געדאנק ביי דעם אידישען ארבייטער־קלאס האבען געבראכט סוף־כל־סוף צו דעם, אז דיזער פאקט זאל פאר אלעמען קלאר ווערען; די אידען־פראגע האט מען שוין אנגעהויבען צו באטראכטען אלס א פועל־יוצא פון דער עקסטריטאריאליטעט פונ׳ם אידישען פאלק,

און די לעזונג פון אָט דער פראַגע האָט מען אָנגעהויבן איינצוזעהן אין דעם טעריטאָריאַליזם. אין דעם פראָצעס פון זיין קלאַסען־קאַמף האָט דער אידישער פראָלעטאַריער געמוזט קומען צום טע־ריטאָריאַליזם, דאָס האָט איהם אָבער געמוזט קאָסטען אַ סך מיה, ער איז ניט געקומען צו איהם איבער אַ גלייכען און לאַגישען וועג, נאָר גיכער איבער זייט־וועגלאַך, וועלכע זיינען פול געווען מיט ווידערשפרוכען. אַנערקענענדיג די נויטיגקייט פונ׳ם טעריטאָריאַ־ליזם, האָט דער אידישער פראָגרעסיווער אַרבייטער־געדאַנק איהם באַלד אַריינגענומען אין זיין פּראָגראַם־מינימום ,דאָס איז אָבער געמאַכט געוואָרען אין כאַפּעניש, בחפזון, אָהן דעם נויטיגען און קלאָרען צוזאַמענהאַנג צווישען דעם טעריטאָריאַליזם און סאָציאַליזם אין אָנהויב האָט מען די נויטיגקייט פון דעם טעריטאָריאַליזם דער־קלערט דורכדעם, וואָס דער אַרבייטס־פּלאַץ איז ניט נאָרמאַל פאַר די אידישע מאַסען, און אויף אזא אופן האָט דיזע באַדערפניש קיין שום שייכות ניט געהאַט מיט די באַדערפנישען פון דעם קעמפענדען סאָציאַליסטישען פּראָלעטאַריאַט. אויף אָט דער נידריגער מדרגה פון אַנטוויקלונג זיינען געשטאַנען די ציוניסטען־סאָציאַליסטען, פון די צוויי פיזיאָנאָמיעס פונ׳ם אַרבייטער האָבען זיי באַטראַכט נאָר די ערשטע : אין דעם באַגרינדען די טעריטאָריאַליסטישע באַווע־גונג האָט זיך פאַר זיי דער אַרבייטער פאָרגעשטעלט אַלס אַ פּראָ־דוצירער, און ניט אַלס אַ קעמפער.

אמת, איינינגערמאַסען האָבען די ציוניסטען־סאָציאַליסטען אָנגעמערקט די אומנאָרמאַלע באַדינגונגען פונ׳ם קלאַסען־קאַמף אין דער אידישער גאַס, דאָס איז אָבער ניט געווען דער גרונד־מאָטיוו פון זייער פּראָגראַם : דער קלאַסען־קאַמף איז אַריינגעגאַנגען אין זייער וועלט־אַנשויאונג נאָר אַלס אַ רעוואָלוציאָנערע דעקאָראַציע, אין בעסטען פאַל, אַלס אַ זייטיגער מאָמענט פון אַרגומענטאַציע, אָבער ניט אַלס אַן אויסגאַנגס־פּונקט, ניט אַלס דער וועג, וואָס פירט צו דער פאַרווירקליכונג. און ווייל די ציוניסטען־סאָציאַליסטען האָבען

פון זייער שטאנדפונקט געקוקט אויפ'ן ארבייטער, אלס אויף א פראדוצירער, דארום טראגט זייער טעריטאריאליזם אלע כאראק־טער סימנים פון דער אידעאלאגיע פון די זיך־פראלעטאריזירענדע מאסען. זייער אויסגאנגס־פונקט איז — די עמיגראציע; נאר בעת'ן אויסוואנדערן פיהט דאך דער ארבייטער קיין קלאסען־קאמף ניט. דער וועג צו פארווירקליכען דעם טעריטאריאליזם איז ביי זיי — זוכען טעריטאריעס און פירען דיפלאמאטישע אונטערהאנדלונ־גען מיט די קאלאניאלע מלוכות; דער קלאסען־קאמף שליסט דאך אבער אויס יעדע דיפלאמאטיע, דער קלאסען־קאמף קאן דאך ניט געפירט ווערען דורך עקספעדיציעס. דיזעלבע געזעלשאפטליכע הילפלאזיגקייט, וואס איז אזוי כאראקטעריסטיש פאר די זיך־פרא־לעטאריזירענדע מאסען, איז אויך פאראן אין דער גאנצער רעאלי־זירונג פונ'ם טעריטאריאליזם ביי די ציוניסטען־סאציאליסטען. פונקט אזוי ווי די ריכטונג פונ'ם ארבייטער אימיגראנט ווענדט זיך אן דעם, וואוהין עס אימיגרירט דער קאפיטאל — אזוי איז אויך מיט דעם טעריטאריאליזם ביי די ציוניסטען־סאציאליסטען: אויס־קלייבען די טעריטאריע און באקומען זי — דאס איז די זאך פון די בורזשואזע טעריטאריאליסטען, דער פראלעטאריאט, אבער, שטיצט נאר מאראליש דעם בורזשואזען טעריטאריאליזם. אין דעם וואנ־גארד פון דער באוועגונג שטעהט די בורזשואזיע, און דער ארבייטער קלאס שלעפט זיך נאר נאך, נאך איהר, הויך קלינגענדיג מיט'ן כלי־זין פון פראזעאלאגיע.

באטראכטענדיג די לאגע פון דעם פראלעטאריאט אין דער רעאליזירונג פונ'ם טעריטאריאליזם אלס א הילפלאזע, מוזען שוין די ציוניסטען־סאציאליסטען פארשטעלען פאר זיך די דאזיגע רעאלי־זירונג ניט אלס א היסטארישע נויטווענדיגקייט, נאר בלויז אלס א סוביעקטיווען וואונש; און ווען זיי רעדען דאך וועגען א היסטא־רישער נויטווענדיגקייט, איז דאס נאר א רעאליסטישע דעקאראציע. די ציוניסטען־סאציאליסטען פאנגען אן פון א סטיכישער

עמיגראַציע און קומען צו אַ קינסטליך־קאָנצענ־
טרירטער איינוואַנדערונג, און די געקינסטעלטע
קאָנצענטרירונג וואַרפען זיי אינגאַנצען אַרויף אויף דער בורזשואַ־
זיע. אויף אַזאַ אופן, נעמען די ציוניסטען־סאָציאַליסטען דעם טערי־
טאָריאַליזם ניט אַריין אין דער אַלגעמיינער היסטאָרישער פּערספּעק־
טיווע; צווישען דער איצטיגער און דער קומענדיגער צייט איז ביי
זיי קיין שום איבערגאַנג, קיין בריק נישטאָ. צווישען דעם גלות און
דער טעריטאָריע איז פאַראַן ביי זיי אַ גאַנצער תהום: דאָ איז
גאַר שלעכט, קיין איינציגע פּרעליכע רגע איז נישטאָ, דאָ איז גאַר
ניטאָ פאַר וואָס צו קעמפען, אַלע געדאַנקען, אַלע האָפנונגען זיינען
געריכטעט אויף דאָרטען; דאָס זיינען אָבער געדאַנקען אָהן
כח, האָפנונגען ביי הילפלאָזיגקייט. ניט דער טעריטאָריאַליזם, ניט
דער קלאַסען־קאַמף, וועלכע די ס"ס־אַוואַציעס פירען דאָך דאָ
אויפ'ן אָרט און פירען איהם זעהר ענערגיש — זיינען ניט אַריינגע־
נומען אינ'ם אַלגעמיינעם גאַנג פון דער היסטאָרישער נויטווענדיג־
קייט, אַט די ביידע פּראָצעסען עקזיסטירען באַזונדער אין זייער נאָך
אומצייטיגער אידעאָלאָגיע. דער פּעסימיסטישער קוק פון די ס"ס־
אַוועצעס אויף די פאַרבאָרגענע כחות פון דעם אידישען לעבען אין
דער איצטיגער צייט דערלאָזט ניט אַריינעמען אין זייער פּראָגראַם
אַפילו אַ רמז אויף נאַציאָנאַלע פאָדערונגען אין גלות; דער תהום
וואָס איז פאַראַן צווישען דעם גלות און דעם טעריטאָריאַליזם, קומט־
זיך־צונויף מיט נאָך אַ תהום, וואָס איז פאַראַן צווישען דעם טערי־
טאָריאַליזם און דעם סאָציאַליסטישען אידעאַל. אין זייער פּראָ־
גראַם־מינימום האָבען זיי אַריינגעטראָגען אַזאַ פּונקט וועגען טע־
ריטאָריאַליזם, אַז ער, דער טעריטאָריאַליזם, ווי זיי פאַרשטעהען,
ווערט ניט פאַרווירקליכט אין אַן אַנטוויקלונגס־פּראָצעס פון אָביעק־
טיווע כחות, און אַז ביי זיין רעאַליזירונג נעמט דער פּראָלעטאַריאַט
קיין אַנטייל ניט דורך קלאַסען־קאַמף. דורך דיזען ווידערשפּרוך פאַר־
לירט די פּראָגראַם פון די ציוניסטען־סאָציאַליסטען יעדען פּאָלי־

טישען ווערט און דאָס ברענגט צום זוכען נייע פּראָגראַמען. אין דעם פּראָגראַם פון די ס"ס־אָווצעס איז פּאַראַן נאָר אַ צוקונפט, אָבער ניט קיין געגענוואַרט, עס איז נישטאָ קיין פּראָצעס, עס פעלט ביי זיי די היסטאָרישע פּערספּעקטיווע צווישען דעם היינט און דעם מאָרגען.

אלס אָפּאָזיציע צו דעם פּראָגראַם פון די ציוניסטען־סאָציאַליס־טען האָבען זיך באַוויזען צוויי נייע שטרעמונגען. איינע פון זיי, וועלכע איז באַקאַנט מיט דעם נאָמען „סיימיזם", ווענדעט איהר בליק נאָר אויף דער איצטיגער צייט, אויף דעם גלות, נאָר אויף דעם סאַמע מינימאַלען טייל פון דעם פּראָגראַם־מינימום, — נאָר אויף דער אַנטוויקלונג פון די נאַציאָנאַלע פּאַרבאָרגענע כחות פונ'ם אי־דישען פּאָלק אויפ'ן אָרט, און די צוקונפט — דער טעריטאָריאַליזם — שפּילט ביי די סיימאָווצעס נאָר אַ ראָל פון אַנ'אַגיטאַציאָנער דעקאָראַציע. ביי די ס"ס איז פּאַראַן אַ צוקונפט אָהן אַ געגענוואַרט, ביי די סיימאָווצעס — אַ געגענוואַרט אָהן אַ צוקונפט ; ניט ביי די, ניט ביי יענע איז נישטאָ קיין היסטאָרישע פּערספּעקטיווע.

די צווייטע שטרעמונג איז אונזערע — זי דריקט־זיך־אויס אין דער אידיש־סאָציאַל דעמאָקראַטישער ארבייטער פּאַרטיי „פּועלי־ציון" — וועלכע שטעלט פעסט אַ היסטאָרישע פּערספּעקטיווע צווי־שען דעם איצט און דער קומענדיגער צייט, צווישען דעם גלות און דער טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע, צווישען דעם טעריטאָריאַליזם און דעם סאָציאַליסטישען אידעאַל.

צוויי גרונד־מאָמענטען כאַראַקטעריזירען און טיילען אָפּ אונ־זער וועלט אנשויאונג פון אַלע פריהערדיגע אַנטוויקלונגס־מדרגות פון דעם אידיש פּראָלעטאַרישען געדאַנק. פּונקט אזוי ווי דער סאָציאַ־ליזם ווערט פּאַרווירקליכט אין אַ סטיכישען פּראָצעס פון קאָנצענ־טראַציע פון דער פּראָדוקציע, ניט אָפּהענגיג פון אַ וועלכער־עס־איז באַוואוסטזיניגער ראָל, אזוי פּאַנגען אויך אָן די אידישע וואַנדער־

מאַסען סטיכיש זיך צו קאָנצענטרירען אויף א באַשטימטער טערי־טאָריע, ניט אָפּהענגיג פון וועמעס־ניט־איז רצון.

די דאָזיגע טעריטאָריע דאַרף זיין לויט איהר סאָציאַל־עקאָנאָמישער סטרוקטור א האַלב אַגראַרע, וואוהין עס וועלען קענען במילא אַריינדרינגען די אידישע עמיגרירענדע קליינער און מיטעלער קאַפּי־טאַל און די אַרבייטס־קראַפט. דער וואוקס פון אַט די פּראָדוקטיוו־קרעפטען קאָן זיך פריי. אנטוויקלען און ניט ווערען אָפּגעהאַלטען אויפ׳ן וועג נאָר דאָרט, וואו די היימישע באַפעלקערונג האָט זיך אין איהר עקאָנאָמישען און בכלל אין איהר סאָציאַלען לעבען נאָך ניט צונויפגעשמאָלצען אין א ווירטשאַפטליך־געשלאָסענעם אָרגאַ־ניזם, אין א נאַציע, וועלכע זאָל אָנפיהרען א נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ מיט דעם אידישען קאַפּיטאַל אין אַרבייטס קראַפט ; נאָר דאָרט, וואו דער מארק איז הויפטזעכליך אַנ׳אויסערליכער און איז ניט באַ־גרענצט מיט די ראַמען פון דער אינערליכער נאָכפראַגע. אָט די טעריטאָריע איז — פּאַלעסטינא און אויף איהר קומט טאַקע סטי־כיש פאר אן עקאָנאָמישע אויטאָנאָמיזירונג פון דעם אידישען גע־זעלשאַפטליכען לעבען. אויף אזא אופן ווערט דער טעריטאָריאַליזם, אַלס די עקאָנאָמישע רעוואָלוציע אינ׳ם אידישען לעבען, פאַרווירק־ליכט סטיכיש ; און אויב אָט דיזע גראַנדיעזע איבערקערעניש וואָלט־זיך גענויטיגט אין קינסטליכע פאָרבאַדינגונגען, וואָלט דער טעריטאָריאַליזם געווען די גרעסטע, אוטאָפּיע, ווי ער בלייבט טאַקע אין דער וועלט־אַנשויאונג פון די ס. ס. און די סיימאָווצעס. אין אונזער פּראָגראַם ווערט דער טעריטאָריאַליזם אַרויסגעשטעלט ניט בלויז אַלס א היסטאָרישער פאָרלאַנג, נאָר אויך אַלס א היסטאָרישער מוז, וועלכער וועט דורך זיך גופא פאַרווירקליכט ווערען. פאַר אונז איז ער ניט בלויז א פאָדערונג, נאָר אויך א וויסענשאַפטליכער פּראָג־נאָז פון דער אידישער צוקונפט. כל זמן ביי אונז איז ניט געווען קיין קאָנקרעטע טעריטאָריע, כל זמן מיר האָבען געהאַט צו טאָן מיט אַן אבסטראַקטער טעריטאָריע, וועלכע שוועבט אין לופטען, צווישען

הימעל און ערד, אזוי לאנג איז דער טעריטאָריאַליזם געבליבען בלויז
אַ סוביעקטיווער פארלאַנג, און זיין פאַרווירקליכונג איז געווען פאַר־
בונדען מיט אַוואַנטורעס און מיט פּראָיעקטען־מאַכעריי. דער טע־
ריטאָריאַליזם ווערט אַ היסטאָרישע נויטווענדיגקייט נאָר פון יענעם
מאָמענט אָן, ווען דער גענויער אַנאַליז פון די אָביעקטיווע טענדענ־
צען פון דער אידישער עמיגראַציע ווייזט אונז אָן, אויף יענער קאָנ־
קרעטער טעריטאָריע, וואו די אידישע איינוואַנדערונג וועט זיך
סטיכיש קאָנצענטרירען.

דאָס איז דער ערשטער פּונקט, וועלכער טיילט אונז אָפּ פון
די אַנדערע שטרעמונגען אינ'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט.

פּונקט אזוי ווי אין דעם סטיכישען פּראָצעס פון דער פאַר־
ווירקליכונג פונ'ם סאָציאַליזם מישט זיך אַריין דער רעגולירענדער
רצון פון די באַוואוסטזיניגע ארבייטער־מאַסען, וועלכע שטעלען פאַר
זיך אַלס אויפגאבע דורכ'ן קלאַסען־קאַמף אַנצופירען אָט די סטי־
כישע פּראָצעסען און אַריינטראָגען אין זיי דעם פּרינציפּ פון איינ־
שפּאַרען כחות — אזוי מישט זיך אריין אויך אינ'ם סטיכישען
פּראָצעס פון דער רעאַליזירונג פונ'ם טעריטאָריאַליזם דער רצון פון
די באַוואוסטזיניגע מאַסען פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט. אי־
בעריגענס, שטרעבען צום טעריטאָריאַליזם אויך אַנדערע קלאַסען
פונ'ם אידישען פאָלק, און יעדערער פון זיי סטאַרעט־זיך אויך צו
רעגולירען דיזען סטיכישען פּראָצעס מיט זיינע אייגענע וועגען. נאָר
יעטווידער קלאַס פונ'ם אידישען פאָלק באַטראַכט דעם טעריטאָ־
ריאַליזם אין הסכם מיט זיינע אינטערעסען, און דער געגענזאַץ פון
אָט די אינטערעסען ברענגט דערצו, אַז צווישען די געגענזעצליכע
קלאַסען פונ'ם אידישען פאָלק קומט פאָר אַ ברענענדיגער קאַמף
אין דעם פּראָצעס פונ'ם רעאַליזירען דעם טעריטאָריאַליזם גופא.
די דערגרייכונג פון טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע אין פּאַלעסטינא
איז אין אָט דער הינזיכט עהנליך מיט'ן פאַרניכטען דעם אַב־
סאָלוטיזם אין רוסלאַנד. די דעזאָרגאַניזירונג פונ'ם אַבסאָלו־

טיזם, ווי אויך די דעמאָקראַטיזירונג פון דעם רוסלענדישען גע־
זעלשאַפטליכען לעבען, איז אַ סטיכישער פּראָצעס, וועלכער קומט־
פאָר פון זיך אַליין, ניט־אָפּהענגיג פון וועמעס־ניט־איז רצון, נאָר
דער פּראָלעטאַריאַט סטאַרעט זיך דורכ'ן קלאַסען־קאַמף באַוואוסט־
זיניג צו רעגולירען דעם דאָזיגען סטיכישען פּראָצעס. פונדעסט־
וועגען זיינען אין דער צושטערונג פונ'ם אַבסאָלוטיזם פּאַראינטע־
רעסירט אויך אַנדערע קלאַסען פון דער רוסלענדישער געזעלשאַפט,
און זיי סטאַרען־זיך אויסצונוצען דיזען סטיכישען פּראָצעס לטובת
פון זייערע אינטערעסען. אויף דעם באָדען קומען פאָר מערק־
ווירדיגע איבערגענג: דער קאַמף, וואָס קומט לכתחילה פאָר צווי־
שען דעם ארבייטער און דעם קאַפּיטאַל, ווענדעט זיך צום סוף גע־
גען דער רעגירונג און אויף אַ געוויסער צייט ווערט עס עפּעס ווי
אַ מין אחדות צווישען אַרבייט און קאַפּיטאַל, וועלכע טרעטען־
ארויס געגען דעם געמיינזאַמען שונא — געגען דעם אַבסאָלוטיזם;
נאָכער אָבער פלאַמט זיך פאַנאַנדער נאָך אַ מער ברענענדיגער
און מער באַוואוסטזיניגער קאַמף צווישען דער ארבייט און דעם
קאַפּיטאַל איבער דעם, ווי אויסצונוצען די עראָבערונג, ווי אויך אי־
בער די אופנים פון דעם קאַמף גופא. פונקט אַזוי שטעלען מיר זיך
פאָר די רעאַליזירונג פון דער טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע. ביי
דעם איצטיגען מאָמענט זיינען סיי די אידישע בורזשואַזיע, סיי
דער אידישער פּראָלעטאַריאַט פּאַראינטערעסירט אין דער פאַר־
ווירקליכונג פונ'ם טעריטאָריאַליזם, נאָר שוין דאָ ווייזט זיך ארויס
דער גרינדליכער אַנטאַגאָניזם פון די ביידע קלאַסען: די בור־
זשואַזיע לעגט איהרע עיקר־האָפנונגען אויף די דיפּלאָמאַטישע
אונטערהאַנדלונגען מיט דעם סולטאַן און אויף דער קינסטליכער
קאָלאָניזאַציע; מיר, אָבער, פּראָטעסטירען שטאַרק געגען יעדער
שתדלנות־פּאָליטיק, ווי אויך געגען דער קאָלאָניזאַטאָרישער פּראָ־
יעקטען־מאַכעריי. אָט דער אידעען־אונטערשיד, וועלכער מאַכט
אונז שוין איצט פאַר גרויסע שונאים מיט די בורזשואַזע ציונים־

טען, וועט אין פּאַלעסטינא גופא איבערגעהן אין די שאַרפסטע פאָרמען פון קלאַסען־קאַמף. די היציגסטע נאַציאָנאַלע פראַזעאָ־לאָגיע פון די בורזשואזע ציוניסטען קאָן ניט פאַרדונקעלן דעם פאַקט דאָס די אידישע בורזשואזיע וועט אין פּאַלעסטינא, פּונקט אַזוי ווי דאָ אין גלות, אויסזויגען „מער ווערט" פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט. אין פּאַלעסטינא וועט אריינדרינגען פון זיך אַליין אַ קלאַסען־אַנטאַגאָניזם צווישען ארבייט און קאַפּיטאַל, און אַט דער אַנטאַגאָניזם וועט צום סוף געריכטעט ווערען דער טערקי־שער רעגירונג. אין דעם ערפאָלג פון'ם קאַמף מיט דער טערקי־שער רעגירונג וועט די אידישע בורזשואזיע אויך זיין פאַראינטע־רעסירט, ווייל זי וועט אויך ארויסשטעלען דעם לאָזונג פון טערי־טאָריאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע פאַר דעם אידישען פאָלק אין פּאַ־לעסטינא. דאָס וואָס די עקאָנאָמישע אויטאָנאָמיזירונג פון דעם אידישען לעבען אין פּאַלעסטינא אַנטוויקעלט זיך סטיכיש וועט באַוואָרענען דעם ערפאָלג פון דיזען לאָזונג, און סוף כל סוף וועט דאָס טאַקי ברענגען צו אַן אמת'ער טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע. נאָר אַ חוץ דעם קאַמף מיט דער טערקישער רעגירונג וועט דער אי־דישער פּראָלעטאַריאַט מוזען פירען אַ קאַמף אויך מיט דער אי־דישער בורזשואזיע, וועלכע וועט, נאַטירליך, זיך סטאַרען אויס־צונוצען די טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע פאַר איהרע אייגענע אינ־טערעסען. כל־זמן דער פּראָלעטאַרישער טעריטאָריאַליזם האָט זיך נאָך געפונען אין דער אוטאָפּישער סטאַדיע, האָט ער זיך פאָרגע־שטעלט אַלס אַ פּראָיעקט, וועלכער ווערט פאַרווירקליכט אָהן יסורים, רוהיג און שטיל, דורך דיפּלאָמאַטישע אונטערהאַנדלונגען, ביי אַן ענגען צוזאַמענבונד צווישען דער טעריטאָריאַליסטישער בורזשואזיע און דעם טעריטאָריאַליסטישען פּראָלעטאַריאַט — און אַלס אַזאַ טאַקי שטעלט ער זיך פאַר די ציוניסטען־סאָציאַליס־טען. מיר, אָבער, שטעלען זיך פאַר דעם טעריטאָריאַליזם אַלס אַ טיפען רעוואָלוציאָנערען פּראָצעס, וועלכער איז פול מיט די סאַמע

פּראָוויקעלטסטע און סאַמע פאַרפּלאָנטערסטע פאָרמען פון סאָ־ציאַלען קאַמף, און אין אַט די אַלע פּראָצעסען נעמט דער פּראָלע־טאַריאַט אַנטייל דורך קלאַסען־קאַמף.

דאָס איז דער צווייטער פּונקט, וועלכער טיילט אונז אָפּ פון די אַנדערע שטרעמונגען אין דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט.

אָנווייזענדיג אַ געוויסע און ענגען צוזאַמענהאַנג צווישען דער געגענוואַרט און דער צוקונפט, צווישען דעם גלות און דער טערי־טאָריאַלער אויטאָנאָמיע, צווישען דעם טעריטאָריאַליזם און דעם סאָציאַליזם, אַנטוויקלען מיר אונזער קאַמף אין צוויי ריכטונגען: מיר שטרעבען אויפצוהויבען דעם מצב פון'ם אידישען פּראָלעטאַ־ריאַט אין גלות און צו פאַרשטאַרקערן זיינע פּאָזיציעס אין פּאַ־לעסטינאַ. בנוגע דער ערשטער ריכטונג, שטרעבען מיר וואָס מער, וואָס ברייטער אויסנוצען די דעמאָקראַטיזירונג פון'ם געזעלשאַפט־ליכען לעבען אין די גלות־לענדער: אזוי ווי די טעריטאָריאַליע אויטאָנאָמיע איז אַ לאַנג־דויערנדער פּראָצעס, אין דעם משך פון וועל־כען מיר קאָנען ניט איגנאָרירען די אַלטעגליכע באַדערפנישען פון די ברייטע פאָלקס־שיכטען — שטעלען מיר ארויס אויך אַ גאַנצע רייהע פון נאַציאָנאַלע פאָדערונגען — פרייהייט פון נאַציאָנאַלער דערציהונג, נאַציאָנאַל־קולטורעלע אויטאָנאָמיע, פון די קהילות, גלייך באַרעכטיגונג פון די שפּראַכען, די פאַרשפּרייטונג פון'ם אַלגעמיי־נעם וואַלרעכט אויף אַלע צווייגען פון פאַרוואַלטונג, און פּראָ־פּאָרציאָנעלע פאַרטרעטונג, לויט די נאַציאָנאַלע קוריעס אין אַלע גע־זעצגעבערישע, אַדמיניסטראַטיווע און געריכטס־אָרגאַנען: די אַלע פאָדערונגען זיינען טיף־דעמאָקראַטישע גאַראַנטיעס, פאַרבאַדינגונ־גען און הוספות צו דער נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע, אַט די אַלע פאָדערונגען וועלען פאַרווירקליכט ווערען ניט מיט אַמאָל נאָר ביסלעכווייז, לויט דעם, וואָס מער די קאַפּיטאַליסטישע גע־זעלשאַפט וועט זיך דעמאָקראַטיזירען און נאַציאָנאַליזירען. וועלכע גאַראַנטיעס, פאַרבאַדינגונגען און הוספות דאַרפען מיר ארויסשטע־

לען בנוגע דער פאָדערונג פון דער טעריטאָריאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע אין פּאַלעסטינא — קאָנען מיר ביי היינטיגען טאָג דייטליך ניט אָנווייזען: דער וואוקס פון דער אידישער איינוואַנדערונג אין פּאַלעסטינא וועט שוין במילא ארויסשטעלען קאָנקרעטע פאָדערונגען, וועלכע מיר וועלען מיט־דער־צייט אריינעמען אין אונזער פּראָגראַם. דערוויילי קאָנען מיר אָנווייזען נור די רעכטליכע גאַראַנטיע פאַר׳ן פרייען אריינפאָהרען אין פּאַלעסטינא, אייניגע רעכטליכע גאַראַנטיעס פאַר דער אומבאַרירליכקייט פון די פּערזענליכע רעכט בנוגע די איינוואַנדערער אין פּאַלעסטינא, ווי אויך מוניציפּאַלע אויטאָנאָמיע פאַר די אידישע ישובים אין פּאַלעסטינא. אַט די אַלע פאָדערונגען ווערען פאַרווירקליכט און וועלען פאַרווירקליכט ווערען ניט דורך דיפּלאָמאַטיע, נאָר דורכאוים דורך קלאַסען־קאַמף: נאָר דער ענערגישער און האַרטנעקיגער קאַמף פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט אין גלות וועט ערגאַבערן פאַר אידען דעם גאַראַנטירטען פרייען צוטריט צו פּאַלעסטינא, ווי אויך די אַנדערע נויטיגע גאַראַנטיעס. אונזערע פּרינציפּען זיינען ניט געבויט אויף אָפּמאַכונגען אָדער אויף בעלי־בית׳שע סברות, נאָר אויף דער רעאַלער קרעפטען־פאַרהעלטניש, וועלכע ווערט ממילא באַשאַפען אין די סטיכישע אנטוויקלונגס־פּראָצעסען פון׳ם אידישען לעבען אין גלות און דער אידישער איינוואַנדערונג אין פּאַלעסטינא. אונזער ארבייט דאָ און אונזער ארבייט דאָרטען זיינען ניט קיין געגענזעצען, נאָר צוויי זייטען פון איין און דעמזעלבען פּראָצעס: ניט קיין צוויי פאַרשידענע שטחים, נאָר צוויי ליניעס אויף איין און דעמזעלבען שטח, צווישען וועלכע עס פליסט איין און דערזעלבער סטיכישער פּראָצעס פון דער אידישער דינאַמיק. די אידישע פּראָלעטאַריער לעבען דאָ און קעמפען דאָ פאַר זייערע אַלטעגליכע אינטערעסען. אין דעם כלל פון די פאַרשידענאַרטיגע באַדערפניששען דאָ, אויפ׳ן אָרט געהט אויך אריין די אַלטעגליכע פאַראינטערעסירטקייט אין דער פרייהייט צום איינוואַנדערען אין דער

טעריטאָריע, אין דעם אַפּשאַפֿען די מניעות פֿון דעם וועג נאָך ד אָ ר ט ע ן, אין דער באַקוועמליכקייט פֿון דעם לעבען ד אָ ר ט. די סטיכישע פּראָצעסען טרייבען אַ באַדייטענדע טייל פֿון די אידי־שע פּראָלעטאַריער אהין, און לעבענדיג ד אָ ר ט ע ן פֿירען די אי־דישע ארבייטער אַ קאַמף אויף ד אָ ר ט ע ן. וואָס פֿרייער און פֿולבאַרעכטיגטער דאָס לעבען איז ד אָ, אַלץ לייכטער איז צו דער־שלאָגען זיך פֿרייהייט ד אָ ר ט ע ן ; וואָס מער פֿרייהייט מיר האָ־בען דאָרטען, אַלץ מער רעאַלע גאַראַנטיעס האָבען מיר פֿאַר די רעכט, צו וועלכע מיר האָבען זיך שוין דערשלאָגען ד אָ. „וואָס בעסער ס'איז דאָ, אַלץ בעסער איז דאָרטען, און פֿאַרקערט“. דער מאַקסימום פֿון די פֿאַרשידענאַרטיגע נאַציאָנאַלע רעכט, וואָס ס'איז מעגליך פֿאַר אונז צו דערגרייכען אין גלות אנטהאַלט־זיך אין דעם באַגריף פֿון נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע; דער מאַקסימום פֿון די פֿאַרשידענאַרטיגע נאַציאָנאַלע רעכט, וואָס ס'איז פֿאַר אונז מעגליך צו דערגרייכען דאָרטען אין פּאַלעסטינא, אנטהאַלט־זיך אין דעם באַגריף פֿון טעריטאָריאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע. די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע איז ניט קיין מיטעל צום דער־גרייכען די טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע, נאָר זי איז אַ ציל אַליין פֿאַר זיך, גלייך מיט דער טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע — דאָס זיי־נען צוויי ציל'ען, וואָס זיינען פֿאַרבונדען דורך אַ סטיכישען פּראָ־צעס : זיי ציהען זיך ניט אין איין גראַדער ליניע, נאָר זיי וויקלען זיך פֿונאַנדער אין דער גאַנצער ברייטקייט פֿון דער פֿילזייטיגער היסטאָרישער פּערספּעקטיווע און גלייכצייטיג אי דאָ אי דאָרטען. און אָט די היסטאָרישע פּערספּעקטיווע דריקען מיר אויס אין אונ־זער פּראָגראַם, און יעדער פּונקט פֿון דער דאָזיגער פּראָגראַם ווערט פֿאַרווירקליכט דורך קלאַסען־קאַמף.

אין פֿאַרשידענע לענדער, אין פֿאַרשידענע צייטען, אין פֿאַר־שידענע תקופות ביי פֿאַרשידענע תנאים שטעלט זיך דער ארבייטער־קלאַס אַ חוץ דעם אַלגעמיינעם סאָציאַליסטישען ענד־אידעאַל אויף

פאַרשידענאַרטיגע פּריוואַט־צילען, וועלכע געהען אַריין אין דעם פּראָגראַם־מינימום: הגם אַז די אַלע צילען און אַרויסגעשטעלטע פאָדערונגען זיינען אַזוי פאַרשידען, בלייבען פונדעסטוועגען די עקאָנאָמישע און פּאָליטישע קאַמף׳ס־פאָרמען ביי דעם פּראָלעטאַריאַט בעצם, די אייגענע. דער אונטערשיעד אין די לאָזונגען און פאָדערונגען באַדייט ניט קיין אונטערשיד אין דעם קלאַסען־קאַמף.

בכדי צו רעאַליזירען דעם טעריטאָריאַליזם און די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע שטעלען מיר אַרויס נאָר נייע לאָזונגען, — ביי אונז בלייבט אָבער דער אַלטער, אויסגעפּרואווטער, איינציג־ריכטיגער מיטעל — דער קלאַסען־קאַמף.

ג.

אונזער פּלאַטפאָרם

ד. ב. באראכאוו

אונזער פלאַטפאָרם

אין וואָס באשטעהט די אידישע נאַציאָנאלע פּראָבלעם? ווי אזוי שטעלט די פּראָבלעם אוועק דער אידישער פּראָלעטאריאט? ווי לעזט ער זי?

א.

די אלגעמיינע דעפיניציע פון דער *נאציאָנאלער פּראָבלעם*, וואָס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען דורך ווי־סענשאפטליכען אנאליז, איז: דאָס איז א קאָנפליקט *צווישען דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות און דעם סכום פון אלע פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען פון דער געזעלשאפטליכער גרופּע*. דערביי שאפט זיך דער הערשענדער טיפּ פון די נאציאָנאלע קאָנפליקטען דורך דעם צוזאַמענשטויס מיט די *אויסערליכע* פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען. די אלגעמיינסטע באדינגונג פון דער פּראָדוקציע, וועלכע אנטהאלט אלע אינערליכע באדינגונגען, איז זייער יסוד און לייטעט די אויסערליכע ווירקונגען, איז די טעריטאָריע, אויף וועלכער עס לעבט א געוויסע געזעלשאפטליכע גרופּע. די טעריטאָריע איז דער *פּאָזיטיווער* יסוד פון אן *איינגענארטיגען* נאַציאָנאלען לעבען.

ביי עקס־טעריטאָראלע פעלקער פעלט אָט דער פּאָזיטיווער יסוד. זיך צופּאסענדיג צו די נאטירליכע און היסטאָרישע באדינגונגען פון דער פרעמדער נאציאָנאלער סביבה, אין וועלכער זיי לעבען, זיינען זיי געניינט אנצואווערען די באזונדערע שטריכען פון

זייער נאַציאָנאַלער עקזיסטענץ און זיך צונויפגיסען מיט'ן ארומי־גען געזעלשאַפטליכען לעבען. און אויב אַזעלכע עקס־טעריטאָריאַלע פעלקער האָבען דאָך אַן אייגענע, באַזונדערע נאַציאָנאַלע עקזיס־טענץ, דערקלערט זיך די ערשיינונג מיט דער ווירקונג פון אַזעלכע אויסערליכע כחות, וועלכע לאָזען ניט דאָס דאָזיגע פאָלק זיך צו־פּאַסען צום ארומיגען לעבען און צו דער געזעלשאַפטליכער סביבה; יעדענפאַלס שטערען זיי און מאַכען שווער די דאָזיגע צו־פּאַסונג. אין דעם לעבען פון אַזעלכע נאַציעס ווירקען צוויי די־רעקט־אנטקעגענגעזעצטע פאַקטאָרען: דער אַסימילירענדער פאַק־טאָר, וואָס קומט פון דער שטרעבונג פון דער באַשטימטער גרופּע זיך צוצופּאַסען צו דער סביבה, און דער פאַקטאָר, וואָס איזאָלירט זי פון דער ווירקונג פון דער סביבה. דער צווייטער, איזאָלירענדער פאַקטאָר איז דער נ ע ג א ט י ו ו ע ר יסוד פון דעם נאַציאָנאַ־לען לעבען.

דער נאַציאָנאַלער צוזאַמענבונד ביי טעריטאָריאַלע גרופּען איז געבויט אויף דעם נ א צ י אָ נ א ל ע ן מ א ט ע ר י ע ל ע ן פ א ר מ ע ג ע ן פון די גרופּען. דאָס הייסט, אויף דער טעריטאָריע און אויף דעם סכום פון מאַטעריעלע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען איז דער טעריטאָריע. אַ טעריטאָריאַלע נאַציע פאַרמאָגט אַן אייגענע נאַציאָנאַלע ווירטשאַפט און שטעלט מיט זיך פאָר אַ פאָלשטענדיגע ווירטשאַפטליכע איינהייט; אין דער ווירטשאַפט קומט פאָר די אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון דער נאַציע. ווען, אין פּראָצעס פון אנטוויקלונג, שטויסען זיך איהרע פּראָדוקטיווע כחות אָן אָן דעם ווידערשטאַנד פון די צו ענגע ראַמען פון די באַדינגונגען פון איהר פּראָדוקציאָנס־לעבען, אנטשטעהט פאַר איהר אַ נאַציאָ־נאַלער קאָנפליקט, וואָס ווערט געשאַפען אַ דאַנק דער נויטיגקייט אויסצובררייטען די ספערע פון איהרע פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען; דאָס מיינט די נויטיגקייט צו פאַרכאַפּען וועמענס עס איז פרעמדע ספערע.

די נאציאָנאלע פּאָליטיק פון דער גרופּע נעמט אין אזא פאל אָן אן אגרעסיווען כאראקטער. ווען, פארקערט, די פּראָדוקטיווע כחות פון דער נאציאָנאלער ווירטשאפט ליידען דערפון, וואָס פרעמדע כחות דרינגען אריין אין דער ספערע פון זייערע פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען, דאן קומט פאר דער גרופּע א נאציאָנאלער קאָנפליקט, וואָס ווערט געשאפען דורך דער נויטיגקייט אָפּצוהיטען איהר ספערע פון פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען; די נאציאָנאלע פּאָליטיק פון דער גרופּע נעמט אין דעם פאל אָן דעם כאראקטער פון פארטיידיגונג. פּונקט ווי די סאָציאלע קאָנפליקטען צווישען דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות און צווישען דעם צושטאנד פון די פּראָדוקציאָנס־פארהעלטענישען דריקט זיך קאָנקרעט אויס אין קלאסען־קאמף, פּונקט אזוי דריקען זיך קאָנקרעט אויס אין נאציאָנאלען קאמף די קאָנפליקטען צווישען דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות און דעם צושטאנד פון די פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען. אָבער דערביי קומען די סאָציאלע קאָנפליקטען פאָר אין די ווירטשאפטליך־עקאָנאָמישע אָרגאניזמען, בעת די נאציאָנאלע געהן ארויס פון די גרעניצען פון די ווירטשאפטליכע איינהייטען. זעלבסט־פארשטענדליך, האנדעלט עס זיך דאָ ניט וועגען פאָלשטענדיג איזאָלירטע ווירטשאפטליכע אָרגאניזמען, נאר וועגען פ א ר ה ע ל ט - נ י ס מ ע ס י ג אָפּגעשלאָסענע ווירטשאפטליכע איינהייטען און עס פארשטעהט זיך, אז די שטענדיגע פארבינדונגען, וואָס פארמערען זיך אלץ אין דער קאפּיטאליסטישער ווירטשאפט צווישען אזעלכע פארהעלטניסמעסיג אָפּגעשלאָסענע ווירטשאפטען, געבען דאָס רעכט צו רעדען, אויסער נאציאָנאלע ווירטשאפטען, אויך וועגען אן אלוועלטליכער ווירטשאפט.

צווישען די נאציאָנאלע און סאָציאלע קאָנפליקטען איז פאר־האן א וויכטיגער און א שארפער אונטערשיד. בעת דער קלאסען־קאמף וואקסט אויס אויף'ן באָדען פון עקאָנאָמישער ע ק ס - פּ ל ו א ט א צ י ע און די קאָנקורענץ אין די גרעניצען פון דער

באשטימטער געזעלשאפטליכער גרופע איז פון אינדיווידועלען כא־ראקטער און שאפט ניט קיין סאציאלע קאנפליקטען; בעת דער א י נ ה א ל ט פון די סאציאלע פראגען איז די עקספלואטאציע און די קאנקורענץ איז נאר א געזעלשאפטליכע ע ר ש י י נ ו נ ג, אבער ניט קיין געזעלשאפטליכע פ ר א ג ע — אין דערזעלבער צייט, וואקסט, פארקערט, דער נאציאנאלער קאמף אויס אויף'ן באדען פון נאציאנאלער קאנקורענץ, און די נאציאנאלע עקספלוא־טאציע איז געווענליך נאר א זייטיגע געזעלשאפטליכע ערשיינונג, וואס שאפט ניט קיין געזעלשאפטליכע פראגע. נאר אין איין פאל דערהויבט זיך די נאציאנאלע עקספלואטאציע צו דער באדייטונג פון א שארפער געזעלשאפטליכער פראגע; דאס איז אין דעם פאל, ווען צוויי נאציאנאלע גרופען, וועלכע געהן אריין אין איין און דעמזעלבען ווירטשאפטליכען ארגאניזם, שטעלען מיט זיך פאר אין איהם צוויי באזונדערע קלאסען. די נאציאנאלע עקספלואטאציע מאכט נאר דעמאלט קאמפליצירטער דעם סאציאלען קאנפליקט, ווען די פראדוקציאנס־באדינגונגען פאלען זיך צונויף מיט די פראדוק־ציאנס־פארהעלטנישען, ווען די ליניע פון דער נאציאנאלער טיילונג פון צוויי גרופען פאלט זיך צונויף מיט דער ליניע פון זייער קלאסען־טיילונג. אזעלכע באציהונגען עקזיסטירען, למשל, צווישען די דייטשע גוט־באזיצער און די לעטישע פויערים אין דער באלטישער געגענד, צווישען די פאליאקען און רוטענער אין גאליציען, צווישען די ענגלענדער און אירלענדער, צווישען די ענגלישע קאפיטאליסטען און ביוראקראטען אין אינדיע פון איין זייט און צווישען די אינ־דישע פויערים און ארבייטער פון דער צווייטער זייט.

אין די אלע געבראכטע ביישפילען איז די נאציאנאלע עקס־פלואטאציע דער אינהאלט פון דער פראגע, אבער ניט דער איינציגער אינהאלט, ווארים שטענדיג שטעהן מיר פנים אל פנים אויך מיט דער קאנקורענץ צווישען די נאציאנאלע גרופען. יעדענפאלס אונטערשיידען זיך ניט די ערשיינונגען פון דער נאציאנאלער עקס־

פּלואַטאַציע פון די ערשיינונגען פון דער קלאַסען־עקספּלואַטאַציע, און דיזעלבע געזעצע רעגולירען אי די, אי יענע. דאָ האָבען מיר די געוועהנליכע קלאַסען־עקספּלואַטאַציע, אָבער דערביי איז אויך פאַראַן די נאַציאָנאַלע פאַרשידענהייט פון די קעמפּענדע קלאַסען. די ענג־לענדער האָבען פאַרטריבען די אירלענדער פון זייער ערד, פּונקט ווי זיי האָבען עס געטאָן מיט זייערע שטאַם־גענאָסען און רעליגי־אָנס־ברידער — די ענגלענדער; נאָר די הילפלאָזיגקייט פון די איר־לענדער האָט זיי אוועקגעשטעלט אין אן אויסנאַם־לאַגע.

די באַלטישע באַראָנען עקספּלואַטירען די לעטישע פּויערים: און די פּוילישע פּאַנים אין מזרח־גאַליציען עקספּלואַטירען די רו־טענישע פּויערים ניט ערגער ווי די פּוילישע פּריצים עקספּלואַטירען די פּוילישע פּויערים אין מערב־גאַליציען.

די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ, פאַרקערט, איז סאָציאַל שטאַרק פאַרשיידען פון דער געוועהנליכער אינדיווידועלער קאָנקורענץ. די אינדיווידועלע קאָנקורענץ העלפט דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוק־טיווע כחות פון דער אנטאַגאָניסטישער קאַפּיטאַליסטישער געזעל־שאַפט, וועלכע איז פול מיט ווידערשפּרוכען און וועלכע געהט האַנט אין האַנט מיט דער אנאַרכיע פון דער פּראָדוקציע און מיט דער פריי־הייט פון קאָנקורענץ; שטויסענדיג פאָראויס די קאַפּיטאַליסטישע פּראָדוקציאָנס־כחות, גראָבט די פרייהייט פון פערזענליכער קאָנ־קורענץ אין דערזעלבער צייט אונטער דעם פונדאַמענט פון דער קאַ־פּאַליסטישער געזעלשאַפט. די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ, ווידער, איז א שטערונג פאַר דער פרייהייט פון דער אינדיווידועלער קאָנקו־רענץ און שפּילט די ראָלע פון יעדער מאָנאָפּאָל. דער איד וואָלט פריי קאָנקורירט מיט'ן רוס, אָבער זיך שטיצענדיג אויף דער נאַ־ציאָנאַלער קאָנקורענץ, קען דער רוס פאַראַליזירען די קאָנקורענץ פון יעדען באַזונדערען אידען און איהם מאַכען אומשעדליך פאַר זיך. די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ, ווי אַלץ, וואָס פאַראַליזירט די פריי־הייט פון פערזענליכער קאָנקורענץ, האַלט אָפּ די אנטוויקלונג פון

דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט און פאַרלענגערט די צייט פון איהר רייפקייט און פון איהר אונטערגאַנג. די נאַציאָנאַלע קאָנקור־רענץ איז ניט קיין פּשוט'ער קאַמף צווישען צוויי גרופּען; ניין, עס איז געוועהנליך א שטרעבונג פון איין נאַציע צו פאַרכאַפּען די מאַטעריעלע באַזע פון א צווייטער נאַציע און זי אַרויסשטויסען פון איהרע פּאַזיציעס.

די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ ווערט שטענדיג געפיהרט צוליב דעם מאַטעריעלען פאַרמעגען פון נאַציעס און נאָר דעמאָלט, ווען א נאַציע באַזיצט וועלכע עס איז מאַטעריעלען פאַרמעגען און שטיצט זיך אויף איהם, קען זי האָבען אויסזיכטען אויף ערפאָלג אין דער דאָזיגער קאָנקורענץ. אָהן אַזא פאַרמעגען און הויפּטזעכליך אָהן א טעריטאָריע מוז א נאַציע געשלאָגען ווערען. ווען צוויי טעריטאָ־ריאַלע נאַציעס קאָנקורירען, שטרעבט געוועהנליך די שטאַרקערע צו פאַרכאַפּען דאָס מאַטעריעלע פאַרמעגען פון דער שוואַכערער; פאַר־קערט, אין דער קאָנקורענץ צווישען א פאָלק מיט א טעריטאָריע און צווישען א פאָלק אָהן א טעריטאָריע, שטרעבט די טעריטאָריאַלע נאַציע אַרויסצושטויסען יענע פון דער ספערע פון איהר (פון דער טעריטאָריאַלער נאַציע) מאַטעריעלען פאַרמעגען און צוצונעמען ביי יענער די מעגליכקייט זיך צו באַנוצען מיט איהר פאַרמעגען, אָהן וועלכער די אַנדערע קען ניט עקזיסטירען. די נאַציע אָהן א טערי־טאָריע, וועלכע האָט ניט קיין אייגענעם מאַטעריעלען פאַרמעגען, קען ניט אַנטוויקלען איהרע פּראָדוקטיווע כחות און, פּשוט, עקזיסטי־רען, אויב זי האָט ניט קיין מעגליכקייט צו נעמען אַלס יסוד פון איהר עקזיסטענץ דאָס פרעמדע פאַרמעגען.

כדי אַריינצודרינגען אין דער ספערע פון א פרעמדען פאַר־מעגען, מוז אַזא גרופּע זיך צופּאַסען צו די לעבענס־באַדינגונגען פון דעם צווייטען פאָלק און דאָס דאָזיגע פאָלק האַלט זי צוריק פון די פאַרנומענע געביטען. ווערט דאָ, ווי מיר האָבען שוין פריהער גע־זעהן, געשאַפען א קאַמף צווישען דעם אַסימילירענדען און איזאָלי־

רענדען פאַקטאָר אין דעם לעבען פון עקס־טעריטאָריאַלע נאַ־ציעס. דעריבער האָבען די עקס־טעריטאָריאַלע פעלקער ניט קיין אייגענע נאַציאָנעלע ווירטשאַפט, נאָר ווערען טיילען פון אנדערע סאָציאַל־עקאָנאָמישע אָרגאַניזמען.

דער נאַציאָנאַלער קאָנפליקט פאַר אזעלכע פעלקער ווערט גע־שאַפען דורך דעם איזאָלירענדען פאַקטאָר. אזוי לאַנג, ווי זיי זיינען מיט עפּעס „ניצליך" דער ארומיגער געזעלשאַפט, דאָס הייסט, אזוי לאַנג ווי זיי דערפילען א פונקציע, וואָס קיינער אין דער געזעל־שאַפט האָט נאָך ניט גענומען פאַר זיך און וואָס העלפט דער אנט־וויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון דער דאָזיגער געזעלשאַפט, „דולדעט מען" די דאָזיגע „פרעמדע" און זיי ווערען עקספּלואַטירט פון די אַרומיגע טעריטאָריאַלע פעלקער.

ווען אָבער די אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון דער ארומיגער באַפעלקערונג דערגרייכט אזא מדרגה, אז די באַפעלקע־רונג קען שוין אליין דערפילען די פונקציע, וואָס מען האָט פריהער איבערגעלאָזט צו דער „פרעמדער" גרופּע, דעמאָלט הערט די דאָזיגע גרופּע אויף צו זיין אַן אָביעקט פון געוווּנשטער פאַר איהר עקס־פּלואַטאַציע; די אנוועזענהייט פון דער גרופּע איז א שטערונג פאַר דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון דעם „תושבים"־פאָלק, די „פרעמדע" ווערען „איבריג" און מען הויבט זיי אָן ארויס־צושטויסען. אזוי ווי די „פרעמדע" באזיצען ניט קיין מאַטעריעלען נאַציאָנאַלען פאַרמעגען, אויף וועלכען זיי זאָלען זיך קענען שטיצען אין דער קאָנקורענץ, פאַרלירען זיי דעם עקאָנאָמישען באָדען הינ־טער זיך. די עקאָנאָמישע לאַגע פון דער ערדלאָזער נאַציאָנאַליטעט איז מער־ווייניגער דערטרעגליך נאָר אזוי לאַנג, ווי זי ווערט נאַ־ציאָנאַל עקספּלואַטירט, און ווען דעם פּלאַץ פון עקספּלואַטאַציע פאַרנעמט די קאָנקורענץ, פאַרלירט אזא פאָלק זיינע פּאָזיציעס. אונ־טער דער עקספּלואַטאַציע פאַרנעמען די „פרעמדע" יענע געביטען, וואָס זיינען נאָך ניט פאַרנומען פון דער „איינגעבאָרענער" באַפעל־

קערונג, זיינען אָפּהענגיג פון איהר און זיינען נ י ט פ אַ ל־ ש ט ע נ ד י ג איזאָלירט, דאָס הייסט, מען לאָזט זיי ניט דערפילען אזעלכע פונקציעס און פארנעמען אזעלכע פּלעצער, וואָס זיינען שוין פארנומען. די דאָזיגע פארנומענע געביטען זיינען שטענדיג די אגריקולטור־טעכניק, די פּראָדוקציע פון מאטעריאלען און געצייג און בכלל די פּראָדוקציאָנס־מיטלען. — מיט איין וואָרט, די אזוי־גערופענע ערשטע סטאַדיען פון דעם פּראָדוקציאָנס־פּראָצעס, און די ערדלאָזע גרופּע געפינט פאר זיך א פּלאַץ נאָר אין האנדעל און אין די ענד־סטאַדיען פון דעם פּראָדוקציאָנס־פּראָצעס.*) אָבער ווען עס קומט די קאָנקורענץ פון דער „תושבים“־באַפעלקערונג, ווערט די עקס־טעריטאָריאלע גרופּע א ל ז י י ט י ג איזאָלירט און דע־מאָלט ווערט געבאָרען דער קאָנפליקט צווישען דער אנטוויקלונג פון איהרע פּראָדוקטיווע כחות, וועלכע פאָדערען א צופּאסונג צו דער סביבה, און צווישען די אויסערליכע פּראָדוקציאָנס־באדינגונ־גען, דאָס הייסט, צווישען דער איזאָלאַציע. דער קלאסישער ביי־שפּיל פון אזא עקס־טעריטאָריאלער גרופּע אָהן אן איינענעם מאַ־טעריעלען פארמעגען, וואָס איז דעריבער הילפלאָז אין דער נאַציאָ־נאַלער קאָנקורענץ, זיינען די אידען.

כדי גענויער צו אנאליזירען דעם כאראקטער פון דער נאַציאָ־נאַלער אידישער פּראָבלעם, מוזען מיר, ערשטענס, האָבען אין זינען, אז דער נאַציאָנאַלער קאָנפליקט פלעגט זיך תמיד צונויף מיט'ן

*) ב. באָורעק אונטערשיידט באזונדערע סטאַדיען פון דער פּראָדוקציאָנס־פּראָצעס לויט זייער וויכטיקייט פון געברויך. למשל, אין דער לעדער־פּראָדוקציע איז די אורשפּרינגליכע אָדער ערשטע סטאַדיע — די פיה־צוכט, די וויטערע סטאַדיען זיינען דאָס שינדען די פעל און די לעדער־פּראָדוקציע און די לעצטע, די סאמע ענד־סטאַדיע איז די שוך־פּראָדוקציע. עס איז באקאנט, אז די אידען נעמען ווייניג אנטייל אין די ערשטע סטאַדיען און זעהר פיעל אין די לעצטע.

סאָציאַלע. עס עקזיסטירען ניט קיין אַלגעמיין־נאַציאָנאַלע אינטע־רעסען; עס עקזיסטירען נאַציאָנאַלע אינטערעסען ביי די באַזונדערע קלאַסען פון פאָלק, און ביי יעדען קלאַס זיינען זיי באַזונדערע, אין תוך פאַרשידען פון די נאַציאָנאַלע אינטערעסען פון אַנדערע קלאַ־סען. די נאַציאָנאַלע פראַגע און די נאַציאָנאַלע באַוועגונגען הויבען זיך ניט אויף איבער די קלאַסען, נאָר דאָס איז אַ פראַגע און דאָס זיינען באַוועגונגען פון אַלע אָדער עטליכע קלאַסען פון פאָלק. דער נאַציאָנאַלער קאָנפליקט וואַקסט אַרויס פאַר דעם אָדער יענעם קלאַס פון דער געזעלשאַפט ניט דערפאַר, ווייל די פּראָדוקטיווע כחות פון גאַנצען פאָלק שטויסען זיך צונויף מיט די פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען, נאָר דערפאַר, ווייל די אַנטוויקלונג פון די פּראָדוק־טיווע כחות פון דעם דאָזיגען קלאַס קומען אין ווי־דערשפּרוך מיט די באַדינגונגען פון דער פּראָדוקציע פון זיין גאַנצער נאַציאָנאַלער גרופּע. דערפון שטאַמט עס די פילפאַכיגקייט פון די קלאַסען־טיפּען פון דער נאַציאָנאַלער פראַגע, פון דער נאַציאָנאַלער אידעאָלאָגיע און אַזוי ווייטער. צווייטענס, דאַרף מען בעת דעם אַנאַליז האָבען אין זינען, אַז אַזוי ווי ביי אידען פעלט דער ערד־אַרבייטער קלאַס, בלייבען נאָר די שטאָטישע קלאַסען: די גרויסע, מיטעלע און קליין־בורזשואַזיע, די מאַסען, וואָס האַלטען זיך אין פּראָלעטאַריזירען, און דער פּראָלעטאַריאַט.

די ראַמען פון דער ענגער ספערע פון דער נאַציאָנאַלער פּראָ־דוקציע און פון דער נאַציאָנאַלען מאַרק בינדט בכלל ווייניג די גרויס־בורזשואַזיע, און דעריבער איז איהר פרעמד דער נאַ־ציאָנאַליזם אין דעם אייגענטליכען זין פון דעם וואָרט; זי איז קאָסמאָפּאָליטיש, און איהר נאַציאָנאַליזם איז ניט געשמידט אין די ענגע גרענניצען פון אינערליכען מאַרק. אויב ביי איהר וואַקסט אויס אַ נאַציאָנאַלער קאָנפליקט, איז דער גרונד־מאָטיוו די שטרע־בונג צו פאַרכאַפּען דעם וועלט־מאַרק. דער נאַציאָנאַליזם פון דער גרויס־בורזשואַזיע איז אויך קאָסמאָפּאָליטיש. זי איז אימפּעריאַליס־

טיש. נאטירליך, קען דאס אידישע נאציאנאלע לעבען ניט דער־וועקען קיין אימפעריאליסטישע האפנונגען, ביי דער אידישער גרויס־בורזשואזיע. אויף'ן אידישען באדען וואקסען ניט אזעלכע פירות. דערפאר איז אבער די אידישע גרויס־בורזשואזיע, וועלכע האט זיך אין א הויכען גראד צוגעפאסט צום ארומיגען לעבען און פיהלט כמעט ניט קיין איזאלאציע, געשטימט עכט אסימילאטאריש. ווען ניט די „ארימע מזרח־אידען", וועלכע דערמאנען וועגען זיך מיט אזא עקשנות דא דורך עמיגראציע און דא דורך טעלעגראמען וועגען פאגראמען, וואלט די אידישע גרויס־בורזשואזיע אי פון מערב, אי פון מזרח־אייראפא זיך ווייניג געקימערט וועגען דער אידישער פראַ־גע. די מזרח־אייראפעאישע אידישע גרויס־קאפיטאליסטען וועלכע פיהלען מער דירעקט אויף זיך דעם דרוק פון דער אלגעמיינער אידישער רעכטלאזיגקייט, זיינען נאך ווי עס איז מיט דער אייגענער הויט פאראינטערעסירט אין דער דאזיגער אומגליקליכער פראגע, אבער פאר די מערב־אייראפעאישע איז זי פשוט אן איבריגע און אומאנגענעמע משא. און דאך קענען זיי קיין רעטונג און קיין מקום מקלט ניט געפינען פון דער דאזיגער מזרח־אייראפעאישער אידישער מאסע אונזערער. אזוי ווי די אידישע גרויס־בורזשואזיע וואלט זעהר געוואלט פארלירען איהר אייגען פנים און זיך פאלשטענדיג אסימי־לירען מיט דער „איינגעבארענער" בורזשואזיע, דעריבער רירט זי זעהר שמערצליך אן דער אנטיסעמיטיזם און זי האט שטארק מורא פאר אלץ, וואס צובלאזט די אנטיסעמיטישע באוועגונג. ווען די טרעגער פון דעם אנטיסעמיטיזם וואלטען געווען נאר געצעהלטע פסיכאפאטען און קרעטינען ווי לועגער און דרומאן, וואלט קיין גע־פאהר ניט געווען; אבער דער אנטיסעמיטיזם איז זעהר פאפולער צווישען די מאסען און ער פארבינדט זאגאר זיין פראפאגאנדע מיט דער סאציאלער אומצופרידענהייט פון די צוריקגעשטאנענסטע אר־בייטער־שיכטען, און דאס רופט שוין ארויס א געפעהרליכע אנזאמ־לונג פון יודאפאבישער עלעקטריציטעט; דער אנטיסעמיטיזם פאר־

וואנדעלט זיך אין א פּאָליטישער באוועגונג און ווערט געפעהרליך. זיין יניקה, ווידער, ציהט דער מאסען־אנטיסעמיטיזם פון דער נאַ־ציאָנאלער קאָנקורענץ צווישען די קליין־בורזשואזע און ארבייטס־לאָזע אידישע און קריסטליכע מאסען. דער אנטיסעמיטיזם טרעט ארויס אי געגען דעם הילפלאָזען אָרימען אידען, אי געגען דעם אומ־דערגרייכבארען ראָטשילד'ען, וועלכער פארשטעהט אויסגעצייכענט, פון וואנען די צרה נעמט זיך. די אָרימע אידישע פאָלקס־מאסען — זיי זיינען שולדיג. און דער אידישער געלט־אריסטאָקראט האסט די דאָזיגע מאסען, אָבער אין דערזעלבער צייט האלט דער אנטיסעמי־טיזם איין באנייען די שוין פארגעסענע קרובה'שאפט מיט די דאָזיגע מאסען.

דער אידישער גרויס־בורזשוא — „צוויי זעעלען וואהנען, אך, אין זיין ברוסט" : די נשמה פון א גרויסארטיגען אייראָפּעער און די נשמה פון א געצוואונגענעם אפּטרופּות פון זיינע אומגליקליכע אָסט־ליכע גלויבענס־ברידער. ווען עס וואָלט קיין אנטיסעמיטיזם ניט גע־ווען, וואָלט מען געקענט איגנאָרירען דעם אידישען עלענד, וואָס שטראָמט פון מזרח און בלייבט שטעקען אויף'ן וועג אין די שטעט פון מערב־אייראָפּא ; אָבער איבערלאָזען די אידישע וואנדערענדע מאסען אויף גאָט'ס בּאראָט און זיי אָנווארפען אויף'ן האלז פון דער אָרטיגער געזעלשאפט, הייסט פאר'ן אידישען מיוחס ארויס־צורופען געגען זיך א שטורם פון אנטיסעמיטישען צאָרן. און דערי־בער מוז מען מיט א פארקלעמטען הארצען זיך פארנעמען מיט דער פארשאָלטענער אידען־פראגע, מען מוז ווערען א פילאנטראָפּ, מען מוז זאָרגען וועגען דעם אידישען עמיגראנט, מען מוז קלייבען נדבות פאר די פּאָגראָמירטע אידען. אומעטום באשעפטיגט זיך די אידישע גרויס־בורזשואזיע מיט דער אידען־פראגע, כדי צו געפינען אן ענטפער אויף איהר ניט פאר זיך, נאָר פאר אנדערע. די גרויס־בורזשואזיע ווייסט ניט פון קיין אידען־פראגען און פארשטעהט זי זעהר ווייניג. איהר באציהונג צו דער אידען־פראגע איז א באצי־

הונג פון א געצוואונגענעם אפעקון צו אומאנגענעמע קרובים, וועלכע מען האט אויף איהם ארויפגעצוואונגען. דער ציל איז — זיך צו באפרייען ניט נאר פון דער אידען־פראגע, נאר, אינאיינעם מיט איהר, אויך פון די אומגעבעטענע קרובים. אין קיין אנדער פארם, ווי די, עקזיסטירט ניט די אידען־פראגע פאר דער אידישער גרויס־בורזשואזיע און קיין אנדער שייכות צום אידישען פאלק האט ניט די גרויס־בורזשואזיע.

די מיטעלע בורזשואזיע — די גרופע פון מער אדער ווייניגער פארזיכערטע אידישע „באלעבאטים" איז פיל ענגער צונויפגעבונדען מיט די איבריגע טיילען פון אידישען פאלק. בכלל, זיינען פאר דעם מיטעלער און קליין־בורזשואזיע די נאציאנאלע אינטערעסען פריהער פאר אלעמען אינטערעסען פון אינוועניגסטען מארק, און דער מארק איז ענג פארבונדען מיט די גרעניצען פון דער נאציאנאלער שפראך און מיט אלץ, וואס איז געבויט אויף דער שפראך: מיט דער ליטעראטור, מיט דער ערציהונג — בכלל, מיט דער „גייסטיגער" קולטור. ביי פעלקער מיט אן אייגענער טעריטאריע איז דערייבער די מיטעלע און קליין־בורזשואזיע די הויפט שטיצע פון דעם „קולטוריסטישען" נאציאנאליזם אין אלע זיינע פארמען און גע־שטאלטען. די מיטעלע און קליין־בורזשואזיע ביים אידישען פאלק, וואס פארמאגט ניט קיין טעריטאריע, האט, נאטירליך, ניט קיין אייגענעם נאציאנאלען מארק און אויף די פרעמדע אינוועניגע מאר־קען פאלט זי ארונטער אונטער דער ווירקונג פון דעם אסימילירענדען פאקטאר פון דעם אידישען לעבען. אבער א דאנק דער אנגעשטרענג־טער נאציאנאלער קאנקורענץ, וועלכע בושעוועט אין די רייהען פון דער מיטעלער און קליינער בורזשואזיע, פילען אויף זיך די צוויי־שען־שיכטען פון דעם אידישען פאלק אויף אלע געביטען פון זייער טעטיגקייט די ווירקונג פון דעם איזאלירענדען פאקטאר: דער אנ־טיסעמיטיזם פארפאלגט זיי און ברענגט זיי שווערע אויסנאם־געזעצען אין לענדער מיט א צוריקגעשטאנענעם רעזשים און א גע־

זעלשאפטליכען באַיקאַט אין בורזשואַז־דעמאָקראַטישע לענדער. אין דער דאָזיגער באַיקאַט, וועלכער ווערט אַלץ באַוואוסטזיניגער, אַלץ אַבזיכטליכער און אַלץ מער אָרגאַניזירט, דערגרייכט דעם אידישען בורזשואַ אומעטום: אין האנדעל, אין פּראָדוקציע, אין דער „געזעל־שאפט“, אין דער פּרעסע.מיט׳ן וואוקס פון דעם קאַפּיטאַליזם פאַר־גרעסערט זיך, פון איין זייט, די פּאָליטישע דעמאָקראַטיע און פון דער צווייטער זייט פארשארפט זיך די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ. גוט־הארציגע פּובליציסטען, וואָס שרייבען וועגען דער אידישער פראגע, באַמערקען געוועהנליך נאָר איינעם פון די צוויי פּראָצעסען, וועלכע זיינען ענג פארבונדען מיט דער אנטוויקלונג פון דער קאַפּיטאַליס־טישערווירטשאפט. די אָפּטימיסטען פארשטעהן ניט, אז זיי האָ־בען דאָ צו טאָן מיט א בורזשואַזער אָרדנונג, וואָס איז פול מיט ווי־דערשפּרוכען און אין באַצוג צו דער אידען־פראגע זעהן זיי נאָר איין פּראָצעס — די דעמאָקראַטיזאַציע, וועלכע טרייבט ארויס פון די קאָנסטיטוציעס און פון די גע׳שריבענע געזעצען אַלע באַשרענקונ־גען נעגען די אידען און שוואַכט אָפּ אַזעלכע שארפע פאָרמען פון יודאָפאָביע, ווי פּאָגראָמען. אָבער דער פּראָצעס פון פארשארפטער נאַציאָנאַלער קאָנקורענץ, וועלכער געהט פּאראַלעל מיט׳ן פּראָצעס פון דעמאָקראַטיזאַציע, פארשטאַרקט נאָך די אידען־פיינדשאפט אין די ראַמען פון דעם ניט־געשריבענעם געזעץ — מאַכט זי מער באַ־וואוסטזיניג און אָרגאַניזירט דעם געזעלשאפטליכען באַיקאָט נעגען די אידען אַזוי, אז קעמפּען געגען איהם איז בשום אופן ניט בכח די אידישע בורזשואַזיע, וואָס האָט ניט קיין טעריטאָריע און האָט ניט קיין איינענעם מארק, אויף וועלכען זי זאָל זיך קענען שטיצען.

די דאָזיגע איזאָלאַציע, וועלכע עס פיהלט אַם שטאַרקסטען דער אידישער מעדיקער, אינזשינער, זשורנאַליסט, קאָמערסאַנט, איז פאַר זיי א פּראָדוקציאָנס־באַדינגונג, וואָס שטערט די אנטוויק־לונג פון זייערע פּראָדוקטיווע כחות און שאפט פאַר זיי די אידען־פּראַגע. דעריבער נעמען זיי זיך מער צום הארצען די אידישע נויי־

טען, ווי די גרויסע גבירים, אבער זייער נאציאנאליזם איז פון א ספעציפישער מיטעל־און־קליין־בורזשואזער פארם. אזוי ווי זיי האַ־בען זיך ניט אַן וואַס אַנצושפּארען אין זייער קאַמף פאר׳ן מארק, זיינען זיי גענייגט צו רעדען וועגען א זעלבסטשטענדיגער פּאָליטי־שער עקזיסטענץ, וועגען א אידישען שטאאַט, וואו זיי וואָלטען גע־שפּילט א פירענדע פּאָליטישע ראָלע. זיי פילען שווער דעם דרוק פון דער אידישער פּאָליטישער רעכטלאָזיגקייט דאָרט, וואו עס עקזיסטירט נאָך רעגירונגס־אנטיסעמיטיזם, און זיי שטרעבען גאַנץ ענערגיש, אויך ווי פיל עס איז פאר זיי, ווי פאר בורזשועז, מעגליך, צו באשיצען די אידישע בירגערליכע און נאציאָנאלע רעכט. זיי ליידען אויך דירעקט צוליב דער נויט פון די ברייטע מאסען פון אידישען פאָלק און פון זייער אנטארטונג, און זיי זיינען דערי־בער מער גענייגט צו א נאציאָנאלער אידישער פּאָליטיק. אזוי לאנג אבער ווי זייער אייגענע וואָהלהאבענהייט איז נאָך ניט צו־טרייסעלט, אזוי לאנג ווי זיי האלטען נאָך אַן זייער מיטעל־בור־זשואזע פּאָזיציע, אזוי לאנג ווי די איזאָלאציע און דער באַיקאָט האָבען זיך נאָך ניט אונטערגעגראָבען אונטער זייער מאטעריעלען באָדען, איז דער שווער־פּונקט פון אלע זייערע פארבינדונגען און אינטערעסען דאָך אין גלות, אין זייערע וואוין־ערטער, וואו זיי באַ־שעפטיגען זיך מיט זייערע פּראָפעסיעס; זייערע באדערפנישען זיי־נען נאָך אלץ אויסער דער אידישער נאציאָנאלער ספערע, וואָרים עס איז נאָך ניט רייף געוואָרען פאר זיי דער קאָנפליקט מיט די פּראָדוקציאָנס־באדינגונגען פון אידישען לעבען. מיט איין וואָרט: אזוי לאנג ווי די אידישע מיטעלע בורזשואזיע בלייבט דאָס, וואָס זי איז, איז איהר די אידישע פראגע פארהעלטניסמעסיג ווייט. די פראגע איז פאר איהר די אורזאך פון געוויסע אומבאקוועמליכקיי־טען און קען נאָך ביי איהר ניט ארויסרופען קיין שטארקע אנ־שטרענגונג ראדיקאל צו ענדערען איהרע לעבענס־באדינגונגען. איהר נאציאָנאלע ענערגיע קען מען נאָך טיילווייז אויסנוצען פאר א ראַ־

דיקאַלען איבערבוי פון׳ם גאַנצען אידישען לעבען, אָבער זי נוצען אַלס פונדאַמענט פאַר דער נאַציאָנאַלער באַפרייאונג קען מען ניט. דערצו איז די מיטעלע בורזשואַזיע רעאַקציאָנער און איז אומפעהיג פאַר ברייטער רעאַלער שאַפונג. אָהן דער הילף פון אַנדערע, פּראָגרעסיװע שיכטען פון פאָלק איז די מיטעלע בורזשואַזיע ניט בכח צו שאַפען דעם מאַטעריאַל פאַר אַ לאַנגער, היסטאָרישער שאַפונג און זי איז ניט בכח צוצוגעבען לעבענס־פעהיגע פאָרמען דעם שוין פאַרטיגען מאַטעריאַל. די זעלבסטשטענדיגע פּאָליטיק פון דער אידישער מיטעלער בורזשואַזיע כאַפּט ניכער דעם אָנבליק פון אַ שפּיל און פון אַ צייט־פאַרטרייב, װי פון אַן ערנסטער געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט.

ב.

אין די אינטערעסען פון דער װייטערער פאָרשונג האָבען מיר אַ רעכט אװעקצושטעלען אונטער איין רובריק די אידישע קליין־בורזשואַזיע און די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען. צוליב אַ גאַנץ צער ריי היסטאָרישע באַדינגונגען שטעלט דיזער שיכט מיט זיך פאַר די אומגעהייערע מאַיאָריטעט פון דעם אידישען פאָלק. פאַר אונז, פּראָלעטאַרישע ציוניסטען האָט דער קלאַס אַ צװייאַיגען אינטערעס: ערשטענס, איז דער אידישער פּראָלעטאַריאַט, דער טרעגער פון דער אידישער צוקונפט, ערשט ניט לאַנג צוריק אַרויס פון דער דאָזיגער קאָמפּאַקטער, גרויער מאַסע, און פאַרשטעהן די סאָציאַלע סטרוקטור פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט קען מען נאָר נאָכדעם װי מען אַנאַליזירט די קליין־בורזשואַזיע, פון װעמענס רייהען עס קומען אָהן אויפהער צו נייע עלעמענטען צום פּראָלעטאַריאַט; צװייטענס, איז די עמיגרירענדע קליין־בורזשואַזיע און די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען — יענער רויהער מאַטעריאַל, פון װעלכען די סטיכישע פּראָצעסען פון דער אידישער דינאַמיק װעלען, ביי אַ באַװאוסטזיניגער און אָרגאַניזירטער ציוניסטישער רעגולירונג, שאַפען די צוקונפטיגע אידישע װירטשאַפט.

די גאַנצע דריקענדע לאַסט פון דער נאַציאָנאַלער קאָנקורענץ, פון דער רעכטלאָזיגקייט, וואָס איז פארבונדען מיט דער איזאָלאַציע, מיט'ן רעגירונגס־באָיקאָט און מיט'ן געזעלשאַפטליכען באָיקאָט, אָרגאַניזירטען און ניט־אָרגאַניזירטען, לעגט זיך אויף דער אידישער קליין־בורשזואזיע. אין דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט ווערט די קליין־בורזשואזיע בכלל ארויסגעשטויסען און רואינירט, און חוץ לזה איז נאָך די אידישע קליין־בורזשואזיע ניט צוגעפּאַסט אויסצוהאַלטען די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ. די אידישע קליין־בורזשואזיע ווערט שנעלער און שטאַרקער רואינירט ווי דערזעלבער קלאַס ביי וועלכען עס איז אַנדערען פאָלק. עס ווערט געשאַפען די אומבאַדינגטע נויטיגקייט זיך צו פּראָלעטאַריזירען, אָבער די באַדערפניש געפינט ניט קיין גענוגענדע באַפרידיגונג, ניט קוואַליטאַטיוו, ניט קוואַנטיטיוו. די קאַפּיטאַליסטישע ווירטשאַפט קען זיך בכלל ניט באַגעהן אָהן א רעזערוו־אַרמעע, אָבער פון דער אידישער קליין־בורזשואזיע פאַלט אריין אין דער רעזערוו־אַרמעע א גרעסערער פּראָצענט, ווי פון דער קליין־בורזשואזיע פון אַנדערע פעלקער. אויב מיר וועלען די גאַנצע וועלט־פּראָדוקציע צוטיילען אין א פּראָדוקציע פון פּראָדוקציאָנס־מיטלען און אין א פּראָדוקציע פון געברויך־מיטלען, וועלען מיר זיך איבערציינען, אז דער מיטעלער אידישער קאַפּיטאַל, אינאיינעם מיט'ן קליינעם קאַפּיטאַל, איז באַשעפטיגט אָדער אין וואַארען־האַנדעל אָדער אין געלט־האַנדעל, און אויב ער איז באַשעפטיגט אין פּראָדוקציע, איז עס כמעט דורכאויס אין דער פּראָדוקציע פון געברויך־מיטלען. אונטער דער ווירקונג פון דער נאַציאָנאַלער קאָנקורענץ צווישען די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען, וואָס זוכען ארבייט, געפינט די אידישע ארבייט אַנווענדונג כמעט אויסשליסליך ביים אידישען מיטעלען קאַפּיטאַל: די יודאָפאָביע פון די ניט־אידישע אונטערנעמער און פון די ניט־אידישע ארבייטער שליסט אויס די אידישע ארבייט פון די ניט־אידישע ווערקשטאַטען.

אויסער דעם באוואוסטזיניגען באיקאַט, דעם אָרגאַניזירטען ווי דעם ניט־אָרגאַניזירטען, ווירקען דאָ נאָך סטיכישע פאַקטאָרען, וועלכע וואַרצלען זיך אין דער אינערליכער ניט־צוגעפּאַסטקייט פון דעם אידישען ארבייטער אויסצוהאַלטען די קאָנקורענץ מיט דעם ניט־אידען, וואָס זוכט ארבייט. די אידישע זיך־פּראָלעטאַריזירענדע עלעמענטען ווערען רעקרוטירט אויסשליסליך פון די שטאָטישע איינוואוינער, בעת די מינאָריטעט פון זייערע קריסטליכע קאָנקור־רענטען קומען פון דער דאָרפישער באַפעלקערונג. און אזא באַפעל־קערונג האָט א גאַנצע ריי פאָרטיילען אין פארגלייך מיט די אי־דישע ארבייטער: געזונטע מוסקולען, קליינע פאָדערונגען און די פעהיגקייט זיך צו באַגנוגענען מיט קלענערע פאַרדינסטען שוין צו־ליב דעם אליין, וואָס דעם דאָרפסמענשען קאָסט וואָלוועלער די וואוינונג, די קליידונג און דאָס עסען און אמאָל באַקומט ער גאָר דאָס אלץ „אומזיסט" פון זיין בעל־הבית'ישקייט, וואָס ער האָט איבערגעלאָזט אין דאָרף. דער אידישער ארבייטער, ווידער, א שטאָדטישער תושב, האַלט נאָך לאַנג אָן די טראַדיציעס פון א ניט־ארבייטער לעבען, ער אָריענטירט זיך שנעלער, ווי דער ארבייטער, וואָס קומט פון דאָרף, אין דער סאָציאַלער פראגע און טרעט שנע־לער ארייַן אין קאַמף מיט'ן ארבייטס־געבער צו באשיצען זיינע אינטערעסען געגען עקספּלואַטאַציע. און — נאָך א ספּעציפיש־אי־דישע איינגענשאַפט: דעם אידישען ארבייטער איז שווער זיך אָפּ־צוגעוועגען פון זיין שבת־רוה. און צולעצט, צוליב א גאַנצער ריי היסטאָרישע אורזאכען, איז דער אידישער ארבייטער טעכ־ניש ניט געשוהלט און איז אין דער הינזיכט הינטערשטעליג אין פארגלייך מיט'ן קריסטליכען שטאָדט־מענשען. אָבער די אלע איי־גענטימליכקייטען זיינען נאָר זייטיגע און צייטליכע פאַקטאָרען; דער וויכטיגסטער און שטענדיגער פאַקטאָר איז די נאַציאָנאַלע קאָנ־קורענץ. די דאָזיגע קאָנקורענץ ווירקט אויך דעמאָלט, ווען די אי־דישע זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען עמיגרירען אין אַנדערע,

גרויס־קאַפּיטאַליסטישע לענדער, זוכענדיג ארבייט. אין אַמעריקא, ענגלאַנד, זיד־אפריקא שטויסען זיך די אידען ווידער צונויף מיט קאַמפּאַקטע מאַסען אימיגראַנטען פון אַנדערע פעלקער, וועלכע זיי־נען, ווידער טאַקע, אַדער געזינטער און וועניגער קולטורעל, אַדער זיינען טעכניש מער ערפאַרען און געאיבט. און אויך דאַ שטעלט זיך די אידישע ארבייט אין דינסט נאָר דעם אידישען מיטעלען קאַ־פּיטאַל. און ווען עס ווערען רייף די נאַציאָנאַלע קאָנפליקטען אין די אימיגראַציאָנס־לענדער, פאַרשאַרפט זיך שטאַרק די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ, וועלכע רופט אויך דאַ ארויס אַז אינטענסיווען און באַ־וואוסטזיניגען באָיקאָט, און דער באָיקאָט דריקט זיך אויס אין ספּעצ־יעלע געזעצען צו באשרענקען די אימיגראַציע. אי אין ענגלאַנד, אי אין אַמעריקא וואקסט אויס דער אַנטיסעמיטיזם מיט אַלע זיינע כאַראַקטעריסטישע רעאַקציאָנערע שטריכען און איינגענשאַפטען. און עס איז נאַטירליך: אזוי ווי דער אידישער קאַפּיטאַל, געדרענגט פון דער נאַציאָנאַלער קאָנקורענץ, ווערט טאַקע דורך דער קאָנקורענץ דאָס איינציגע געביט פאַר דער אידישער ארבייט, קען די אַנגעוואַק־סענע באַדערפניש פון פּראָלעטאַריזאציע קוואַנטיטאַטיוו נים באַפרידיגט ווערען.

און פון דער צווייטער זייט איז לייכט צו זעהן, אַז דיזעלבע באַדערפניש ווערט אויך קוואַליטאַטיוו נים באַפרידיגט. דאָס איז דערפאַר, ווייל דער אידישער קאַפּיטאַל איז פאַרוועגדט כמעט אויס־שליסליך אין דער פּראָדוקציע פון געברויך־מיטלען, און דאַ איז די ארבייט מייסטענס א סעזאָן־ארבייט, דאַ הערשט די מאַנופעקטור מיט איהר הויכער עקספּלואַטאַציע און נישטיג־קליינע ווערקשטאַטען און עס פעהלט די מאַשין־פּראָדוקציע, און דאַ ארבייט מען מיים־טענס שטיק־ארבייט. די באַזייטיגונג פון דער אידישער ארבייט פון דער גרויס־אינדוסטריע און פון דער מאַשין איז אזוי ווייט פאַר־שפּרייט און וואַרפט זיך אזוי שטאַרק אין די אויגען, אַז ביי די קריסטליכע ארבייטער האַט זיך אויסגעאַרבייט א מיינונג, אַז די

ארבייט ביי דער מאַשין איז זייער באַזונדער רעכט און פּריווילעגיע, און זיי לאָזען ניט צו קיין אידען צו די מאַשינען אַפילו דעמאָלט, ווען די מאַשין דרינגט אריין אהין, וואו אידען ארבייטען. דעם דאָזיגען פאַקט אונטערשטרייכען די צוזאַמענשטויסען צווישען די אידישע און קריסטליכע ארבייטער, וואָס זיינען ניט לאַנג צוריק פאָרגעקומען אין ביאַלאָסטאָק — איינער פון א גאנצער ריי ענליכע פאַסירונגען, וואָס האָבען געפונען אַן אָפּקלאַנג אין דער פּרעסע.

פאַר דער אידישער קליין־בורזשואזיע, וועלכע האַלט ביים פאַראָרימט ווערען, דריקט זיך די נאַציאָנאַלע פראַגע אויס אין זוכען אַזאַ מארק, וואו עס זאָל זי ניט דערשטיקען יענע שווידערליכע איזאָלאַציע, וועלכע פאַרפאָלגט זי אין אַלע ווינקעלעך פון איהר עלענדען עקאָנאָמישען אויך־מיר־לעבען. די נאַציאָנאַלע פראַגע איז אַ פראַגע פון לעבען און טויט. די פראַגע הויבט אָרויס די אידישע קליין־בורזשואזיע פון די איינגעזעסענע ערטער און טרייבט זי איבער'ן אָקעאַן. אָבער אויך נאָכדעם, ווי זי האָט זיך גענומען צום וואַנדערשטעקען, געפינט זי פון יענער זייט ים אויך ניט קיין גענוגענדע באַפרידיגונג פאַר איהרע באַדערפנישען. זי ווערט שנעל רואינירט, פאַרזינקט אין אָרימקייט, לאָזט זיך אָרויס אויפ'ן מארק צו פאַרקויפען איהר ארבייטס־קראַפט און ווערט א טייל פון די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען. אָבער אויך דאָ יאָגט זי אַן די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ און זי קען זיך צושלאָגען נאָר צו דער סאַמע מיזערנער, צו דער סאַמע צוריקגעשטאַנענער פּראָלעטאריזאַציע אין די *נידריגע געביטען* פון דער פּראָדוקציע, אין דער פּראָדוקציע פון געברויך־מיטלען; און אויך אין דער פּראָדוקציע זיינען פאַר איהר, א דאַנק דערזעלבער נאַציאָנאַלער קאָנקורענץ, אָפען, ווידער טאַקע, די נידריגע פּראָדוקציאָנס־פאָרמען, די מאַנופאַקטור־פאָרמען, און דער צוטריט צו די מאַשינען איז איהר פאַרשפּאַרט. ווערט געבאָרען דערפון א נאַציאָנאַלער קאָנפליקט צווישען דער באַדערפניש און אוממעגליכקייט. א פאַרצוויגענער

קאנפליקט, א קאנפליקט, וואס פארשארפט זיך אלץ מעהר, א דאנק דעם וואוקס פון דער נאציאנאלער קאנקורענץ — א קאנפליקט צווישען דער באדערפניש פון דער קליין־בורזשואזיע און פון די זיך־פראלעטאריזירענדע מאסען אנצואווענדען און אנטוויקלען זייערע פראדוקטיווע כחות, און צווישען די איזאלירענדע אויסערליכע באדינגונגען פון זייער פראדוקציאנס־לעבען. די נאציאנאלע פראגע נעמט ביי דער קליין־בורזשואזיע אן די פארם פון זוכען א נאציאנאלען מארק און פון אפהיטען אלץ, וואס איז פארבונדען מיט א קליין־בורזשואזען מארק: די שפראך, די נאציאנאלע דערציהונג — בקיצור, די גייסטיגע קולטור; אין תוך איז דאס אן עמיגראציאנס־פראגע. אין זיין ריינער פארם זעהט מען דעם עמיגראציאנס־אינהאלט פון דער נאציאנאלער פראגע ביי די אידישע זיך־פראלעטאריזירענדע מאסען, וועלכע האבען ניט קיין טעריטאריע, האבען, הייסט עס, ניט קיין אייגענעם ארבייטס־פלאץ און זוכען איהם אויף דער גארער וועלט.

די זיך־פראלעטאריזירענדע אידישע מאסען און טיילווייז אויך די קליין־בורזשואזיע פיהלען ניט נאר אליין די אידישע פראגע אין איהרע שארפסטע פארמען, נאר זיי צוטראגען זיך אויך איבער דער גאנצער וועלט און שאפען א אידען־פראגע דארט, וואו זי האט פריהער ניט עקזיסטירט. פון די עמיגראציאנס־לענדער ברייננען די אידישע מאסען אריבער די אידען־פראגע אין די אימיגראציאנס־לענדער און זיי פארזעען די פראגע אויך אין די טראנסמיגראציאנס־לענדער, וואו עס בלייבען טיילען פון זיי, וועלכע קענען, צוליב דער אדער יענער אורזאך, ניט געהן ווייטער. די אידישע וואנדערונג, אין איינעם מיט דער אינטענסיווער פאופעריזאציע און בכלל מיט דער דעגענעראציע פון די ברייטע מאסען פון דער אידישער קליין־בורזשוזיע אי אין איהרע אלטע וואוינונגס־ערטער, אי אין די נייע, שאפט אן אלוועלטליכע אידען־פראגע אי פאר די אידען, אי פאר דער ניט־אידישער געזעלשאפט, פון וועלכער די אידען זיינען דאך א

טײל, כאָטש זײ זײנען ניט בכח זיך אײנצוװאָרצלען אין איהר. די דירעקטע רעזולטאַטען פון דער אינטענסיװער איזאָלאַציע, די אידישע אַנטאַרטונג און די אידישע װאַנדערונגען ציהען אַרײן אין דער אידען־פראַגע ניט נאָר די גרויסע אידישע געלט־מיוחסים, נאָר אויך די פּאָליטישע כחות פון די ציװיליזירטע־פעלקער. אַזױ לאַנג װי עס עקזיסטירט בכלל אַ קלײן־בורזשואַזיע און אַן אַרבײטסלאָזער לומפּען־פּראָלעטאַריאַט — אַט די פױלע איבערבלײבענישען פון דער פאַרגאַנגענהײט, װאָס האָבען זיך ניט צוגעפּאַסט צו די מעכטיגע טענדענצען פון דער געגענװאַרט, אַט־די פּסיכיש און סאָציאַל דע־זאָרגאַניזירטע עלעמענטען, װעלכע זײנען נאָר פעהיג אומעטום אַרײנצוברײנגען כאַאָס און פױלונג — אַזױ לאַנג עקזיסטירט אַ גראָבער המון, װאָס לעגט אויף אַלץ אַרויף זײן אײגענעם שטעמפּעל פון כאַאָס און רעאַקציע. דאָרט, װאו מען לאָזט די דאָזיגע געזעל־שאַפטליכע שיכטען איבער אויף זײער אײגענעם באַראָט; דאָרט, װאו זײ נעמען זיך אַלײן לעזען זײערע פראַגען און פאַרטײדיגען זײערע אינטערעסען — דאָרט ברײנגען זײ אַרײן בלויז דעזאָרגאַ־ניזאַציע אין דעם געזעלשאַפטליכען און פּאָליטישען לעבען. די פאָרטגעשריטענע און הערשענדע געזעלשאַפטליכע עלעמענטען מוזען תמיד זײן אויף דער װאַך און װאַכזאַם היטען, אַז די קלײן־בירגער און די לומפּען־פּראָלעטאַריער זאָלען ניט אָנטאָן קײן צרות. די דאָזיגע אָפּשטאַרבענדע רודימענטען פון דער פאַרגאַנגענהײט, די דאָזיגע דעמאָראַליזירטע פּראָדוקטען פון דעם קאָנפליקט צװישען דעם קאַפּיטאַליזם און פעאָדאַליזם, ברײנגען אַרײן זײערע ספּעצי־פישע מאַנערען אויך אין דער לעזונג פון דער אידען־פראַגע. פּאָ־גראָמען און אַנדערע כאַאָטישע, פּרימיטיװע פאָרמען פון רעאַקציע — דאָס איז זײער מעטאָד צו לעזען די אידען־פראַגע, אַ מעטאָד, װאָס דערגרײכט ניט דעם ציעל און פאַרגיפטעט נאָר נאָך מעהר דאָס אידישע לעבען און רופט אַרױס קרענקליכע ערשײנונגען אין דעם פּאָליטישען לעבען פון דער גאַנצער אַרומיגער געזעלשאַפט. דער

גראבער המון, וועלכער איז ערצויגען אויף די ווידערשפרוכען פון דער קאפיטאליסטישערווירטשאפט און אויף די ווידערשפרוכען צווישען איהר און צווישען די פריהעריגע, נאך ניט אין גאנצען אפ־געשטארבענע פראדוקציאנס־אופנים, איז דערזעלבער אומעטום: אין באקו און אין לאנדאן, אין קישינעוו און אין ניו יארק, אין ניו־ארלעאנס און אין בערלין, אין טאקיא און אין מעלבורן, אין סאן פראנציסקא און אין ווין. אומעטום איז זיין באליבטער מעטאד — פאגראמירען און מארדען; ער מארדעט די אידען אין רוסלאנד און אין גאליציען, די ארמעניער אין קאווקאז, די נעגרען און כינע־זער אין די פאראייניגטע שטאאטען פון אמעריקא. אט אויף דעם המון שטיצען זיך די פאליטישע שארלאטאנעס, ווי למשל נאפא־לעאן דער דריטער, און אלע פינסטערע כחות פון די אפשטארבענדע געזעלשאפטליכע פארמאציעס.

דיזעלבע שווארץ־מאה'דיגע ענערגיע פון דעם אלוועלטליכען גראבען המון, וועלכע דער אפשטארבענדער רעזשים קולטיווירט אזוי שטארק, איז אין די דעמאקראטישע לענדער א שטענדיגע דראהונג פאר דער ארדנונג און רוה. אזוי לאנג ווי עס וועט אנגעהן אן אי־בערוואנדערונג פון דער קליין־בורזשואזיע און פון די זיך־פראלע־טאריזירענדע עלעמענטען, און אזוי לאנג ווי עס קומט פאר א נא־ציאנאלע קאנקורענץ צווישען זיי און די אנטשפרעכענדע אידישע קלאסען — בקיצור, אזוי לאנג ווי עס האלט אן די קאפיטאליסטישע ארדנונג, וועלען זיין אומפארמיידליך אזעלכע אנטי־געזעלשאפט־ליכע מעטאדען צו לעזען די אידען־פראגע, ווי עס וועלען אן די פינסטערסטע עלעמענטען פון דער געזעלשאפט, די קליין־בורזשואזיע און די לומפען־פראלעטאריער, וועמענס אנפירער אין די עקצעסען זיינען תמיד און וועלען זיין אייניגע פארטרעטער פון דער מיטעלער בורזשואזיע און פון דער שאוויניסטישער אינטעליגענץ. אבער די בורזשואז־דעמאקראטישע מלוכות קענען ניט דולדען אזעל־כע באאטישע מיטלען צו לעזען וועלכע עס איז פראגען.

די דעמאָקראַטיזירונג פון דעם בורזשואזען שטאַאט קען ניט באַזייטיגען, למשל, די פּאָגראָמען, אָבער די פּאָגראָמען ווערען אַלץ אומבאַקוועמער פאַר דער אָרומיגער געזעלשאַפט גופא. עס קענען ניט דולדען די פּאָגראָמען די בורזשואזע רעגירונגען, וועלכע שעצען זעהר שטאַרק די רוה און די אָרדנונג אין די אינטערעסען פון דער אומגעשטערטער אַנטוויקלונג פון קאַפּיטאַל, כאָטש זיי קענען זעהר וועניג פאַרזיכערען די דאָזיגע רוה און אָרדנונג. די גאַסען־אומאָרדנונגען און סקאַנדאַלען זיינען ניט אין די אינטערעסען פון דער בורזשואזיע. עס דולדעט אויך ניט די אומאָרדנונגען די פּראָלעטאַרישע אָפּאָזיציע, וויל אומאָרדנונגען שטערען דעם נאָרמאַלען שטראָם פון דעם פּאָליטישען לעבען. מיט איין וואָרט, אין די דעמאָקראַטישע לענדער זיינען אי די הערשענדע בורזשואזיע, אי דער רעוואָלוציאָנערער פּראָלעטאַריאַט גלייך פאַראינטערעסירט אין דעם, אז מען זאָל אויף א פרידליכען, פּלאַנמעסיגען, סיסטעמאַטישען אופן לעזען די פאַרשידענע געזעלשאַפטליכע פראַגען און צווישען זיי אויך די אידישע פראַגע. אָבער דער רעאַקציאָנערער געזעלשאַפטליכער אָפּפאַל, געבאָרען פון דעם קאַפּיטאַליזם, שטעלט אַלץ ארויס די אידען־פראַגע און די נאַציאָנאַלע פראַגע בכלל אין א כאָאָטישער פאָרם. דאָס, אינאיינעם מיט די דירעקטע פאָלגען פון דער אידישער אַנט־אָרטונג און וואַנדערונג פאַרוואַנדעלט די אידישע פראַגע אויף פאַר די ארומיגע פעלקערשאַפטען אין א פאַרצווייגענעם קאָנפליקט, וואָס האַלט זיך אין איין פאַרשאַרפען, און כאָטש פאַר זיי דערגרייכט ער ניט אַזעלכע שרעקליכע פאָרמען ווי פאַר די אידען, פאָדערט ער אָבער פאַר'עקשנ'ט א לעזונג.

אָבער אין וועלכער ריכטונג דאַרף מען זוכען די לעזונג ? יענע פאַקטאָרען פון קאָנפליקט, וואָס מאַכען איהם אונערטרעגליך און שטייסען איהם צו א לעזונג, האָבען ניט עקזיסטירט אַזוי לאַנג ווי די אידען־פראַגע האָט עקזיסטירט נאָר אין די פעאָדאַלע לענדער, וואו די אידען האָבען געלעבט פון לאַנג אָן. און די דאָזיגע פאַק־

טארען זיינען: די אלזייטיגע אידישע איזאלאציע, די אייגענאר־טיגע אידישע וואנדערונג און די אלץ וואקסענדע אלוועלטליכע פאר־אינטערעסירטקייט אין דער לעזונג פון דער אידען־פראגע. די אלע פאקטארען זיינען נייע און זיינען ענג פארבונדען מיט דער אנט־וויקלונג פון דער קאפיטאליסטישערווירטשאפט. אונטער די אומ־שטענדען איז אוממעגליך צו זוכען א לעזונג אין אסימילאציע, אויף וועלכער אזוי פיעל מענשען האפען נאך ביז איצט. עס איז פאל־שטענדיג ריכטיג די באהויפטונג, וואס קלינגט ווי א פאראדאקס. אז אין מיטעל־אלטער וואלטען די אויסזיכטען אויף אידישער אסי־מילאציע ניט געווען אזוי אוטאפיסטיש, ווי אין דער קאפיטאליסטי־שער ארדנונג. אין מיטעל־אלטער איז די אידישע איזאלאציע ניט געווען אזוי אלזייטיג, ווי אין די איצטיגע צייטען. עס האט אויך טיילווייז געווירקט דער אסימילירענדער פאקטאר: דערפילענדיג א פונקציע, וועלכע האט פארשנעלערט די אנטוויקלונג פון די פראָ־דוקטיווע כחות פון דער געזעלשאפט, כאטש די פונקציע איז גע־ווען פרעמד דער סטרוקטור פון דער געזעלשאפט, זיינען די אידען ארויסגעשטויסען פון די פונדאמענטאלע ווירטשאפטליכע פראצע־סען דאך געשטאנען אויף א פעסטען עקאנאמישען באדען — די אידען זיינען געווען „ניצליך״, די גאנצע דעמאלדיגע וועלט איז גע־ווען זייער נאציאנאלער מארק. שפעטער, ווען ביי דער איינגעבארע־נער באפעלקערונג אין אנטשטאנען דער האנדעלס־קאפיטאליזם, פלעגט מען די אידען ארויסשטויסען און עס פלעגען פארקומען גירושים, אבער קיין מאל פלעגט עס ניט פארקומען אומעטום און איינצייטיג. ווען די קליין־בורזשואזע קאנקורענץ פרעגט ארויס־שטויסען די אידען פון איין לאנד, פלעגען זיי געהן אין אן אנדער לאנד, וואו זיי זיינען נאך געווען „ניצליך״, וואו זיי האבען, הייסט עס, נאך געקענט אונטערפאלען אונטער'ן דרוק פון דער דערלעזענדער נאציאנאלער קאנקורענץ. און אזוי, איבערגעהע־ענדיג פון דער ספערע פון דער פארניכטענדער קאנקורענץ אין דער

ספערע פון דער לעזענדער עקספּלואטאציע, האָבען די אידען געוואַנ־דערט פון מערב־אייראָפּאַ נאָך מזרח־אייראָפּאַ.

בלויז אין דער ערשטער עפּאָכע פון דעם ניי־געבאָרענעם מאַ־שין־קאַפּיטאַליזם האָט אין אידישען לעבען כמעט אומבאַשרענקט געהערשט דער אַסימילירענדער פאַקטאָר. דאָס איז געוועזען דעמאָלט, ווען די עקאָנאָמישע רעוואָלוציע האָט צוטרייסעלט די ווענט פון דער געטאָ און האָט ארויסגעפירט די אידען אויף'ן ברייטען פעלד פון פרייער קאָנקורענץ. די עפּאָכע פון דעם ענדליכען קאַמף צווישען דעם קאַפּיטאַל און דעם פעאָדאַליזם, צווישען דער בורזשואַזיע און דעם אַבסאָלוטיזם איז די גאָלדענע עפּאָכע פון דער אידישער אַסי־מילאַציע. אָבער נאָכדעם ערשיינט יענער שרעקליכער קאָרעקטיוו אין דער פרייהייט פון דער פערזענליכער קאָנקורענץ — די נאַציאָ־נאַלע קאָנקורענץ. און נאָך אַ קורץ־דויערענדער הערשאַפט, כאָטש ניט אָהן פאַר'עקשנ'טען קאַמף, טרעט דער אַסימילירענדער פאַקטאָר שוין פאַלשטענדיג אָפּ זיין פּלאַץ דעם איזאָלירענדען פאַקטאָר, וועל־בער מאַכט אין גאַנצען אוממעגליך די אידישע אַסימילאַציע. די אַסימילאַטאָרען, די אָפּענע און באַהאַלטענע, די אויסגעהאַלטענע און קאָמפּראָמיסליכע זיינען אַלע אוטאָפּיסטען, ווייל אַלע רעאַלע כחות פון דער אידישער דינאַמיק פירען אין אַ פּונקט אַנטקעגענגעזעצ־טער ריכטונג. אַן אַלזייטיגע פאַרשטאַרקטע נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ אַסימילירט ניט דאָס אידענטום, נאָר, פאַרקערט, נאַציאָנאַליזירט עס. זי פאַראייניגט אין איין איזאָלירט־גאַנצעם אַלע צוזעעטע טיילען פון אידישען פאָלק און קאָנסאָלידירט די אַלוועלטליכע אידישע נאַציאָ־נאַליטעט און די אַלוועלטליכע אידישע פראַגע. און פּאַראַלעל מיט דער אַנטוויקלונג פון די אינערליכע נאַציאָנאַלע כחות רופט די אַל־זייטיגע, פאַרשטאַרקטע נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ אַרויס אַן אַלוועלט־ליכע פאַראינטערעסירטקייט אין דער פּלאַנמעסיגער לעזונג פון דער אידען־פראַגע.

די גרונד־אורזאַך פון די דאָזיגע פּראָצעסען איז די נאַציאָנאַלע

קאָנקורענץ און די פּראַצעסען ווערען געלייטעט פון דער אידישער וואנדערונג. ווען מיר וועלען אויספאָרשען די טענדענצען פון דער וואנדערונג, וועלען מיר קענען האָבען א קלאָרען באגריף וועגען די פערספּעקטיווען פון דער ווייטערער אנטוויקלונג פון דער אידישער דינאמיק.

פאר־זיך גיט די עמיגראציע ניט קיין ענטפער אויף דער אידען־פראגע, ווייל זי לאָזט דעם אידען א הילפלאָזען אין א פרעמדען לאנד, צו וועמענס באדינגונגען ער איז ניט צוגעפאסט. דעריבער האָט די אידישע וואנדערונג, ווי יעדע אנדערע נאציאָנאלע וואנדערונג, סטיכיש אויסגעארבייט א ספּעציעלע צופּאסונג, וואָס באַשטעהט אין קאָנצענטרירען די אימיגראציע. די דאָזיגע קאָנצענטראציע פארלייכטערט די אימיגראנטען דעם פּראָצעס פון צופּאסען זיך צו די נייע באדינגונגען, אָבער אין דערזעלבער צייט פארשנעלערט זי די געבורט פון דער נאציאָנאלער קאָנקורענץ אין די אימיגראציאָנס־לענדער און פארשארפט זי. ווען די גרויסע צאָהל אידישע אימיגראנטען, וואָס האָבען זיך קאָנצענטרירט אין ניו יאָרק, פילאדעלפיא און שיקאגאָ, וואָלטען זיך ניט צונויפגעדריקט אין די עטליכע אָנגעזעהענע צענטרען, נאָר וואָלטען זיך באזעצט איבער'ן גאנצען לאנד, וואָלט די געבורט פון דער נאציאָנאלער קאָנקורענץ געווען צווייפעלהאפט, דערפאר אָבער וואָלט אויך אוממעגליך געווען פאר די אידען זיך צו דערהאַלטען אין לאנד. די אויסערליכע ווידערשפּרוכען פון דער אידישער עמיגראציע — דער צוזאמענשטויס צווישען די אַלטע געוועהנהייטען, וואָס אידען האָבען געבראכט פון זייערע פריהעריגע וואוין־ערטער, און צווישען די נייע לעבענס־באדינגונגען — רופען ארויס די נויטיגקייט פון קאָנצענטראציע. אָבער די קאָנצענטראציע אנטהאלט א טאָפּעלטען אינערליכען ווידערשפּרוך.

ערשטענס: די קאָנצענטראציע האָט דעם ציל צו פארלייכ־

טערען דאָס צופּאַסען־זיך צו די פרעמדע באַדינגונגען, און זי ברענגט גאָר דערצו, אַז עס הויבט אָן צו ווירקען דער איזאָלירענדער פאַק־טאָר, וועלכער פּאַראַליזירט די צופּאַסונג. צווייטענס: אין דעם נייעם פאַטערלאַנד זוכען די עמיגראַנטען אַ צוטריט צו די העכערע פּאָר־מען פון דעם פּראָדוקציאָנס־לעבען; ווען זיי קאָנצענטרירען זיך אָבער אין די שטעדט און ברייננגען מיט זיך די פריהעריגע עקאָנאָ־מישע געוועהנהייטען, וועלכע באַפעסטיגען זיך דורך דער קאָנ־צענטראַציע, פאַראורטיילען זיך די אידען דערמיט אליין צו בליי־בען ביי דיזעלבע לעצטע סטאַדיען פון דעם פּראָדוקציאָנס־פּראָצעס — אין דער מאַנופעקטור־פּראַדוקציע פון געברויך־מיטלען, אויף די נידריגסטע געביטען פון דער פּראָדוקציע. און עס בלייבט, ווי פריהער, אי קוואַנטיטאַטיוו, אי קוואַליטאַטיוו, אומ־באַפרידיגט די באַדערפניש צו אַנטוויקלען די פּראָדוקטיווע כחות און די שטרעבונג צו פּראָלעטאַריזאַציע.

אָט די אַלע אינערליכע ווידערשפּרעכונגען פון דער אידישער עמיגראַציע און קאָנצענטראַציע מאַכען ניט־צופרידענשטעלענד די אַלע פריהריגע מעטאָדען פון צופּאַסונג און באַשרענקען זיי — זיי פאַרהאַלטען די קאָנצענטראַציע אין איינינע ערטער און רופען אַרויס אַן עמיגראַציע און קאָנצענטראַציע אין נייע ערטער. די אי־נערליכע ווידערשפּרוכען פירען צו דער דעצענטראַליזאַציע פון דער קאָנצענטראַציע גופא. דאָס אידענטום קאָנצענטרירט זיך, אָבער ניט אין איין אָרט, נאָר אין פיל ערטער, קאָנצענטרירט זיך דאָ אין גרעסערע און דאָ אין קלענערע מאָסען. אָבער די קאָנצענטראַציע, וואָס האַלט זיך אין איין דעצענטראַליזירען, לעזט ניט די אידען־פראַגע, נאָר פאַרקערט, פאַרמערט זי: אַנשטאַט אין איין פונקט, וואַקסען די ווידערשפּרוכען אויס אין אַ סך פונקטען, און די אידען־פראַגע פאַרשאַרפט זיך נאָך מער, קאָנסאָלידירט זיך נאָך מער און נעמט אַלץ מער אָן אַן אַלוועלטליכען כאַראַקטער.

אין איינקלאַנג מיט די צוויי אינערליכע גרונד־ווידערשפּרוכען

פון דער אידישער קאָנצענטראַציע ווערען ביי דער עמיגרירענדער אידישער קליין־בורזשואזיע און זיך־פּראָלעטאַריזירענדער מאַסע גע־באָרען צוויי באַדערפענישען.

דער ווידערשפּרוך צווישען דער באַדערפעניש איבערצוגעהן צו די העכערע געביטען פון דער פּראָדוקציע, און צווישען דער אומ־מעגליכקייט דאָס צו דערגרייכען דורך קאָנצענטראַציע אין גרויס־קאַפּיטאַליסטישע לענדער, וואו די פּראָדוקציע פון פּראָדוקציאָנס־מיטלען און בכלל אַלע ערשטע סטאַדיען פון דעםווירטשאַפטליכען פּראָצעס זיינען שוין פאַרנומען פון דער איינגעבאָרענער באַפעלקע־רונג און פון ניט־אידישע אימיגראַנטען — אָט דער ווידערשפּרוך רופט אַרויס די באַדערפעניש פון אַ קאָנצענטרירטער וואַנדערונג נאָך אַזאַ לאַנד, וואו די אידען וואָלטען באַלד געקענט פאַרנעמען די ערשטע־סטאַדיען פון דעם ווירטשאַפטליכען פּראָצעס. אַנשטאַט צו געהן נאָך לענדער, וואָס זייער עקאָנאָמישע אַנטוויקלונג איז צו הויך פאַר די אידישע אימיגראַנטען, קומט די נויטיגקייט איינצוואַנ־דערען אין אַזעלכע לענדער, וואו די שטופע פון עקאָנאָמישער אַנט־וויקלונג איז נידריגער פון דער אַנטוויקלונגס־שטופע פון דער אי־דישער פּראָדוקציע, אַזוי, אַז די אידען זאָלען באַלד פאַרנעמען אַ העכערע עקאָנאָמישע פּאָזיציע אין לאַנד, זיי זאָלען ניט בליי־בען ביים סאַמע ענד פון דער אַנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון לאַנד, ווי עס איז דער פאַל אין די אַלטע אידישע וואוינונגס־ערטער און אין די אימיגראַציאָנס־לענדער, נאָר זאָלען שטעהן אין פראָנט פון דער אַנטוויקלונג. עס פאָדערט זיך, אַז די אידישע איבער־וואַנדערונג זאָל פאַרלירען דעם כאַראַקטער פון פּשוט'ער אימיגראַ־ציע און זאָל אָננעמען דעם כאַראַקטער פון קאָלאָניזאַציע.

דער ווידערשפּרוך, ווידער, צווישען דער שטרעבונג פון דער אימיגראַציע צו קאָנצענטראַציע און צווישען דער דעצענטראַליזאַציע פון דער קאָנצענטראַציע גופא רופט אַרויס די באַדערפעניש סיסטע־מאַטיש און פּלאַנמעסיג צו ריכטען די גאַנצע אידישע אימיגראַציע

נאָך אַ באַשטימטען לאַנד, אויף אַ באַשטימטער טעריטאָריע, וואו אידען זאָלען זיך קענען פריי באַזעצען.

מיט איין וואָרט, עס ווערט געשאַפען די באַדערפניש טערי־טאָריעל צו לעזען די אידישע פראַגע.

טאָ וואָס זיינען די כחות, וואָס זאָלען פון דער באַדערפניש מאַכען ניט אַ פשוט'ען סוביעקטיווען וואונש פון די אידישע מאַ־סען, נאָר אַ מעכטיגען סאָציאַלען אינסטינקט, וואָס שטרעבט זיך צו פאַרקערפּערען אין לעבען ? די פראַגע איז דאָ ניט וועגען אוי־סערליכע גאַראַנטירענדע און מיטהעלפענדע כחות, נאָר וועגען די אינוועניגסטע טענדענצען פון דער אידישער דינאַמיק.

כדי די אידישע עמיגראַציע זאָל זיך אָפּווענדען פון די אויס־געטראָטענע וועגען, וואָס האָבען געפירט צו די גרויס־קאַפּיטאַ־ליסטישע לענדער, און כדי זי זאָל זיך פאַרוואַנדלען אין אַ קאָלאָ־ניזאַציע פון אַזעלכע לענדער, וואָס האָבען נאָך ניט אַנטוויקעלט קיין קאַפּיטאַליסטישעווירטשאַפט, איז וועניג, אַז אַזאַ קאָלאָני־זאַציע זאָל זיין ניצליך פאַר אידען ; עס איז נויטיג, אַז די פריהע־ריגע, געוועהנליכע עמיגראַציע זאָל ווערען אַלץ שווערער, אַלץ אומ־מעגליכער, און דאָס קומט איצט פאָר. צוליב דער נאַציאָנאַ־לער קאָנקורענץ ווערט פאַר די אידישע אימיגראַנטען אַלץ שווערער און שווערער אריינצוקומען אין די גרויס־קאַפּיטאַליסטישע לענ־דער. עס ווערט אַלץ גרעסער די נויטיגקייט צו עמיגרירען און עס ווערט אין דערזעלבער צייט אַלץ אוממעגליכער צו עמיגרירען נאָך די פריהריגע אימיגראַציאָנס־פונקטען. און עס ווערט געשאַפען אַ דרינגענדע נויטווענדיגקייט צו געפינען נייע פונקטען. און די אימיגראַציע נייגט זיך פאַקטיש אַלץ מעהר נאָך האַלב־אַגריקול־טורעלע לענדער.

כדי די קאָנצענטראַציע אַליין זאָל זיך ניט דעצענטראַליזי־רען, זיינען נויטיג צוזאַמענהאַלטענדע כחות, וואָס זאָלען אריינ־ברענגען פּלאַנמעסיגקייט אין די סטיכישע וואַנדערונגס־פּראָצע־

סען. פון זיך אַליין וועט די אידישע אימיגראַציע אויך ווייטער זיך צוזעען און זיך צושפּרייטען. עס פאָדערט זיך אַ נייער, באַוואוסטזיניגער עלעמענט. עס פאָדערט זיך די אָרגאַניזירונג פון די אידישע עמיגרירענדע מאַסען. עס פאָדערט זיך אַ רעגולירונג פון דער אימיגראַציע.

דער פּאַסיווער מאַטעריאַל פון די סטיכישע פּראָצעסען — די אידישע קליין־בורזשואַזיע און די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען — זיינען ניט בכח צו ענדערען די באַדינגונגען פון זייערע איבערוואַנדערונגען און אריינברייגגען אין זיי דעם נייעם, רעוואָלוציאָניזירענדען מאָמענט פון אָרגאַניזאַציע. די גרויסע און מיטעלע אידישע בורזשואַזיע איז צוליב איהר לאַגע צו רעאַקציאָנער און איז צו ווענינ פּאַראינטערעסירט אין דער לעזונג פון דער אידישער פראַגע, אַז זי זאָל זעלבסטשטענדיג נעמען אויף זיך די דאָזיגע אויפגאַבע און מיט אייגענע כחות נעמען ערנסטע שריט די פראַגע צו לעזען.

כדי אריינצוברייגגען דעם רעוואָלוציאָנערען עלעמענט אין די סטיכישע פּראָצעסען פון דער אידישער וואַנדערונג, פאָדערט זיך דער אַנטייל פון דעם רעוואָלוציאָנערען קלאַס, דעם טרעגער פון דער אַלמענשליכער צוקונפט. אריינברייגגען אָרגאַניזאַציע און פּלאַנמעסיגע רעגולירונג אין די פּראָצעסען פון דער זיך־קאָנצענטרירענדער אידישער אימיגראַציע און מעגליך מאַכען אַ אידישע קאָלאָניזאַציע אין האַלב־אַגריקולטורעלע לענדער — איז די אויפגאַבע פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט.

עמיגראַציע פון דער אידישער קליין־בורזשואַזיע און פון די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען, קאָנצענטראַציע פון די אידישע אימיגראַנטען און אָרגאַניזירטע רעגולירונג פון דער זיך־קאָנצענטרירענדער אימיגראַציע — דאָס איז די סכעמע פון דער אידישער דינאַמיק. די ערשטע צוויי מאָמענטען ווערען געשאַפען דורך די סטיכישע פּראָצעסען פון דער אידישער ווירקליכקייט און דער

לעצטער מאָמענט ווערט אריינגעבראכט פון דעם ארגאניזירטען אידישען פּראָלעטאריאט.

„דאָס אידישע פאָלק דאַרף האָבען א טעריטאָריע" — אַט דער פּשוט'ער און קלאָרער געדאנק האָט פאר דער לעצטער צייט זיך אָנגעהויבען ברייט פארשפּרייטען אין דער אידישער געזעל־שאַפט. די אידישע גרויס־בורזשואזיע דאַרף ניט די טעריטאָ־ריע. די טעריטאָריע איז אָבער פאר איהר ניצליך, ווייל זי וועט קענען וואָס וויטער פארשטופּען פון זיך די אידישע פאָלקס־מאסען, וואָס זיינען איהר נמאס געוואָרען. די מיטעלע בורזשו־אזיע דאַרף די טעריטאָריע, אלס א מארק, אלס אן „אייגענע" מלוכה, וואו זי וועט קענען געבען דעם טאָן, וועט קענען פירען די אמת'ע פּאָליטיק, וועט באקומען מיניסטאָרען־פּאָרטפעלען און ווארימע געהאַלטען; דערצו, וועלען דאָרט אלע זיין אייגענע מענשען; דאָרט וועט ניט זיין קיין אנטיסעמיטיזם און ניט קיין באָיקאָט. דאָרט וועט די אידישע מיטעלע בורזשואזיע איינפירען אן אייגענע, „אמת־אידישע" קולטור און וועט באַפעס־טיגען די נאַציאָנאַלע אייגענאַרטיגקייט פון פאָלק ישראל, צום רוהם פון אידישען פאָלק און צו דער אייגענער מזל וברכה. און די טעריטאָריע איז נויטיג פאר דער אידישער קליין־בורזשואזיע, נויטיג ווי לופט, נויטיג צו פארלענגערען און באַפעסטיגען איהר עלענד לעבען, נויטיג אלס געזיכערטער אינערליכער מארק.

די מיטעלע בורזשואזיע קען זעהר איינדרוקספול ריידען וועגען ציוניזם און א טעריטאָריע, קען מאכען א טומעל ארום איהר ציוניזם, קען זיך שפּילען אין פּאָליטיק אויף קאָנפערענצען און קאָנגרעסען און קען זיך פארשאַפען אן אנגענעמען צייט־פארטרייב און אפילו שטארקע איבערלעבונגען אין דעם טשאַד פון קלינגענדע פראַזען און כלומר'שט־פּאַרלאַמענטאַרישע פאָרמען. די קליין־בורזשואזיע קען זיך אפילו ניט אָפּנאַרען — זי קען נאָר

חלום׳ען וועגען אַן אייגענער מלוכה. אָבער די פאַלשטענדיג רו־אינירטע מאסען, וואָס זיינען אַריין אין די רייהען פון די זיך־פּראָ־לעטאַריזירענדע, קענען אפילו ניט חלום׳ען. זיי בלאָנדזשען סטי־כיש איבער׳ן גאַנצען ערד־קוגעל, זוכענדיג אַן ארבייטס־פּלאַץ. זיי זיינען דער טויטער מאַטעריאַל פון דער אימיגראַציע און זיינען ניט בכח אליין באוואוסטזיניג דורכצופירען וועלכע עס איז היס־טאָרישע טענדענצען.

צווישען די אַלע שיכטען קען מען נאָך עפּעס ערוואַרטען פון דער מיטעלער בורזשואַזיע. ביי איהר איז ביז אַ געוויסען גראַד אנטוויקעלט די איניציאַטיווע, אָבער די באַוועגענדע סטימולען זיי־נען ביי איהר צו שוואַך. עס איז נויטיג, אַז די קאָנפליקטען זאָלען ווערען זעהר שטאַרק און עס זאָלען געבאָרען ווערען אייניגע נייע טענדענצען, אויב מען וויל אויף אַ מעהר אָדער ווייניגער ברייטען מאַסשטאַב אויסנוצען איהר טעריטאָריאַליסטישע שטימונג.

די קאַפּיטאַליסטישע ווירטשאַפט האָט איצטער שוין דער־גרייכט אַזאַ שטופע פון אנטוויקלונג, אַז אהן דעם אנטייל פון דעם פּראָלעטאַריאַט, און, דערצו, דעם אָרגאַניזירטען פּראָלעטאַריאַט, איז קיין רעוואָלוציע ניט מעגליך. נאָך די ערשטע רוסישע סאָ־ציאַל־דעמאָקראַטען האָבען געהאַט דאָס פאַלשטענדיגע רעכט צו זאָגען : רוסלאַנד׳ס באפרייאונג וועט קומען פון דער אַרבייטער־באַוועגונג, אָדער זי וועט גאָר ניט קומען. דאָס זעלבע זאָגען מיר וועגען דעם טעריטאָריאַליזם : די באפרייאונג פון אידישען פאָלק וועט אָדער פאַרווירקליכט ווערען דורך דער אַרבייטער־באַוועגונג, אָדער זי וועט אין גאַנצען ניט פאַרווירקליכט ווערען. אָבער די אַרבייטער־באַוועגונג האָט נאָר איין וועג — דעם קלאַסען־קאַמף, און דער קלאַסען־קאַמף פירט נאָר דעמאָלט צו אַ בעסערער צוו־קונפט, ווען ער באַקומט אַ פּאָליטישען כאַראַקטער. מעג זיך דער טעריטאָריאַליזם זיין דיי דרינגענדסטע באַדערפניש פון דעם אידי־שען פאָלק — ער וועט דאָך בלייבען אַן אוטאָפּיע, אויב דער אַר־

גאַניזירטער רעוואָלוציאָנערער אידישער פּראָלעטאַריאַט וועט ניט צושטעהן צו דער טעריטאָריאַליסטישער באַוועגונג און וועט איהם ניט פאַרווירקליכען אויף זיין אייגענעם אייגנאַרטיגען וועג — דורכ'ן קלאַסען־קאַמף.

דער פּראָלעטאַרישער ציוניזם איז מעגליך נאָר דעמאָלט, ווען דער ציוניזם קען רעאַליזירט ווערען דורך קלאַסען־קאַמף, און דער ציוניזם איז מעגליך נאָר דאַמאָלט, ווען עס איז מעגליך דער פּראָלעטאַרישער ציוניזם. אויב ווידער, דער פּראָלעטאַריאַט האָט ניט קיין באַזונדערע וועגען צו פאַרווירקליכען דעם ציוניזם, איז אין אַזאַ פאַל דער ציוניזם אַ פוסטער חלום.

ג.

דער פּראָלעטאַרישער ציוניזם איז אַ קאָמפּליצירטער פּראָדוקט פון אַ לאַנגער און פאַרפלאָנטערטער געשיכטע פון דער געדאַנקען־אַנטוויקלונג פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט. ווען מיר באַזייטיגען אָבער אַלץ, וואָס איז צופעליג, צייטווייליג און לאָקאַל, אַלע וואַקלונגען, וואָס פאַרפלאָנטערען אומפאַרמיידליך דעם גאַנג פון יעדען טיפען געזעלשאַפטליכען פּראָצעס, קענען מיר געפינען אין דער אַנטוויקלונג אַ געוויסע און זאָגאַר אויסערגעוועהנליך שטרענגע אויסגעהאַלטענקייט, וואָס איז אין איינקלאַנג מיט'ן געזעץ פון עקאָנאָמיע פון קרעפטען.

ווי יעדע געזעלשאַפטליכע באַוועגונג, איז די עוואָלוציע פונ'ם אידישען פּראָלעטאַרישען געדאַנק אַ רעזולטאַט פון אַ פאַרצווייגענעם קאָנפליקט צווישען דער באַדערפניש פון די ברייטע סאָציאַלע מאַסען און צווישען דער אוממעגליכקייט די באַדערפנישען צו באַפרידיגען.

די הויפט כחות, וואָס רופען אַרויס דעם קאָנפליקט, ווירקען אין צוויי גרונד־ריכטונגען: דער אוממיטעלבאַרער **סאָציאַלער** קאָנפליקט צווישען דער אַנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט און דעם צושטאַנד פון די **גע־**

גענזייטיגע פּראָדוקציאָנס־פאַרהעלטני־שען, אונטער וועלכע ער לעבט; און דער אוממיטעלבארער נאַציאָנאַלער קאָנפליקט צווישען דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט און צווישען דעם סכום פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען, אונטער וועלכע ער אנטוויקעלט זיך. פאַר'ן אידישען פּראָלעטאַריאַט שטעלען זיך אוועק אומגעהייערע גרויסע אויפגאַבען — די סאָציאַלע פּראָבלעם און די נאַציאָנאַלע פּראָבלעם, די פאַרניכטונג פון דעם פּראָדוקציאָנס־אופן, וואָס שטערט דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון דער מאָדערנער געזעלשאַפט, און די באַזייטיגונג פון'ם נאַציאָנאַלען דרוק, וועלכער איז ניט קיין קלענערע שטערונג.

דער סאָציאַלער קאָנפליקט איז תמיד פיל קלאָרער און נעהנטער דעם פּראָלעטאַריער, ווי דער נאַציאָנאַלער. אין אָנהויב פאַרקערפּערט זיך דער סאָציאַלער קאָנפליקט אין די פּערזענליכע באַציהונגען פון דעם ארבייטער צו זיין בעל־הבית, און די לאַגע, וואָס די קאַפּיטאַליסטישע ווירטשאַפט שאַפט, אַז דער ארבייטער איז פאַקטיש דער בעל הבית איבער דער באַוועגונג פון די פּראָדוקציאָנס־מיטלען, גיט מיט איין מאָל דעם ארבייטער אַ וואָפע אין קאַמף. די באַשיינפּערליכע עקספּלואַטאַציע פונ'ם ארבייטער פון איין זייט און פון דער צווייטער זייט די אונמיטעלבאַרע מעגליכקייט אוועקצולעגען די ארבייט און דורך דעם צו צווינגען דעם בעל־הבית נאָכצוגעבען, גיט אַ קלאָרען אויסזעהן דער עקאָנאָמישער זייט פון דעם סאָציאַלען קאָנפליקט. דעריבער נויטיגט זיך ניט דער ארבייטער אין אַ לאַנגער אַנטוויקלונג פון דעם קאָנפליקט, כדי צו באַנעמען די דאָזיגע זייט זיינע. פיעל פאַרפלאָנטערטער איז אָבער די פּאָליטישע זייט פון דעמזעלבען קאָנפליקט, און עס איז זי שווערער צו אַנאַליזירען און באַגרייפען. דאָ געפינען זיך די ווירקענדע כחות פיעל ווייטער פונ'ם ארבייטער און דער צוזאַ־

מענשטוים מיט זיי קומט פאַר בלויז אויף א פאַרהעלטניסמעסיג הויכער אנטוויקלונגס־שטופע פון דעם עקאָנאָמישען קאמף.

אויף'ן גרונד פונ'ם געזעץ פון עקאָנאָמיע פון כחות, פון דעם דאָזיגען גרויסען פּרינציפּ פון דער אָרגאַנישער און סאָציאַלער מע־כאַניק, פון דער דאָזיגער דירעקטער פאָלגע פון דעם נאָך מעהר אַלגעמיינעם פּרינציפּ — רעזערווירונג פון ענערגיע — שטרעבט יעדער קאָנפליקט צווישען באדערפניש און אוממעגליכקייט פריי־הער פאַר אַלעמען צו געפינען א לעזונג אין יענע באדינגונגען, אונטער וועלכע די באדערפניש איז אויסגעוואקסען, און בלויז שטופּענוויז ווערט רייף די נויטווענדיגקייט צו ענדערען די באַ־דינגונגען גופא; דערביי טראָגט זיך ביסלעכוויז איבער דער שווער־פּונקט פון דעם קאָנפליקט אין נייערע, אַלץ ווייטערע סכומים פון באדינגונגען. אויף'ן גרונד פון דעם דאָזיגען אַלגע־מיינעם געזעץ שטרעבט אין אָנהויב דער פּראָלעטאַריאַט צו באַ־פרייאונג אין דעם עקאָנאָמישען קאמף און ערשט שפּעטער באַ־קומט זיין קאמף א פּאָליטישען כאַראַקטער. דער אידישער פּראָ־לעטאַריאַט איז זעהר שנעל דורכגעגאנגעןביידע הויפּט אנטוויק־לונגס־סטאַדיען פון דעם סאָציאַלען קאָנפליקט: דער עקאָנאָמי־שער קאמף האָט אויסערגעוועהנליך לייכט, א דאנק די ספּעציעל שווערע באדינגונגען פון רוסישען רעזשים, זיך פּאַרוואַנדעלט אין א פּאָליטישען קאמף.

דער נאַציאָנאַלער קאָנפליקט איז שטענדיג אומפאַרגלייכליך קאָמפּליצירטער, ווי דער סאָציאַלער. דאָ שפּיעלען ניט אזא אָנ־געזעהענע ראָלע די פּערזענליכע באַציהונגען פונ'ם אונטערדריקער צום אונטערדריקטען: אינאיינעם מיט'ן פּערזענליכען כאַראַקטער פון די נאַציאָנאַלע צוזאמענשטויסען, טרעט אויף'ן ערשטען בליק קלאָר ארויס דער אומפּערזענליכער כאַראַקטער פון דעם נאַציאָנאַלען דרוק. דער אומפּערזענליכער, סטיכישער כאַראַקטער פון דער קלאַסען־עקספּלואַטאַציע צייגט זיך ארויס

ערשט אויף א גענוג ווייטער שטופע פון אנטוויקלונג פון געדאנק, אבער די נאציאנאלע אונטערדריקונג ווייזט אויפ'ן ערשטען בליק ארויס איהרע מאסאווע, איבער־אינדיווידועלע שטריכען. דער אונטערדריקטער איד האט ניט פאר זיך יענעם אינדיווידועלען גוי, אויף וועלכען עס פאלט די שולד פאר זיינע ליידען; ניין, עס איז קלאר, אז איהם דערשטיקט א גאנצע סאציאלע גרופע און זיך פאנאנדערקלייבען אין זיינע געזעלשאפטליכע באציהונגען צו דער דאזיגער גרופע איז דער איד די ערשטע צייט גאר ניט בכח: עס פאדערט זיך, אז דער נאציאנאלער קאנפליקט זאל זיך באדייטענד אנטוויקלען, מען זאל ענדליך פארלירען אויף זיין אנאליז אזוי פיל ענערגיע, וויפיל עס איז גענוג, כדי ריכטיג אוועקצושטעלען די פראגע. דערצו גיבען ניט די געגענזייטיגע נאציאנאלע באציהונגען קיין דירעקטע קאמפס־וואפען דער אונטערדריקטער גרופע.

אפילו דער פארטגעשריטענער געדאנק פון דער איצטיגער צייט האט ביז איצט נאך ניט אויסגעארבייט קיין קלארען, באשטימטען שטאנדפונקט אויף דער נאציאנאלער פראגע, בעת די סאציאלע פראגע איז באארבייט געווארען טיעף און גרינדליך. מיט פולען רעכט קען מען זאגען, אז די נאציאנאלע פראגע ווארט ערשט אויף איהר אויסטייטשער, און אז איצט איז די פראגע נאך פונקט אזוי טונקעל ווי מיט עטליכע יארצענדלינגע צוריק.

דעריבער זיינען פאר דעם פראלעטאריאט די אנטוויקלונגס־סטאדיען פון די נאציאנאלע קאנפליקטען פיל צאלרייכער ווי פון די סאציאלע קאנפליקטען. און דא בלייבט אין פולער קראפט דאס געזעץ פון עקאנאמיע פון כחות. און דער אידישער פראלעטאריאט, לעזענדיג זיין נאציאנאלע פראבלעם, האט פריי־הער פאר אלעמען געשטרעבט זי צו לעזען אין דיזעלבע באדינ־גונגען, אונטער וועלכע זי איז געבארען געווארען, און בלויז שטופ־פעווייז איז ער געקומען צום דער באמת רעוואלוציאנערער לעזונג

— צו דער נויטווענדיגקייט ראַדיקאַל צו ענדערען די באַדינגונגען גופא פון זיין נאַציאָנאַלער עקזיסטענץ.

די ערשטע, עלעמענטאַרע צופאַסונגען זיינען אין דעם גאַנג פון אַנטוויקלונג פאַראורטיילט צום אונטערגאַנג און זיי ווערען אומגעביטען אויף מעהר קאָמפּליצירטע, מעהר פּלאַסטישע, אַזוי צו זאָגען; די צוקונפט באַלאַנגט ניט צו די פּשוט'סטע פאָר־מען פון רעאַגירען אויף פאַרצוויגענע קאָנפליקטען. אָבער דערווייל, אַזוי לאַנג ווי די קאָמפּליצירטע און קאָאָרדינירטע פאָרמען פון רעאַגירען געבען זיך שווער איין, באַקומען די פּשוט'ע און צור־ריקגעשטאַנענע צופאַסונגען אַ פיעל גרעסערע פאַרשפּרייטונג אין דער פּראַינטערעסירטער גרופּע, ווי די מעהר אַנטוויקעלטע. די צוקונפט באַלאַנגט צו די קאָמפּליצירטע צופאַסונגען; אין דער געגענוואַרט אָבער זעהן אויס צו זיין זיגרייך די פּרימיטיווערע.

אין פאַרבינדונג מיט די דערקלערטע אונטערשידען צווישען דעם סאָציאַלען און נאַציאָנאַלען קאָנפליקט מערקט זיך אָפט אַזאַ געגענזייטיגע באַציהונג, ווען איין און דיזעלבע פּראָלעטאַרישע פּראָ־גראַם פאַרמאָגט שטריכען פון אַ זעהר הויכער און אַנטוויקעלטער צופאַסונג צום סאָציאַלען קאָנפליקט און אין דערזעלבער צייט איז זי זעהר פּשוט און צוריקגעשטאַנען אין איהר רעאַגירען אויף דעם נאַציאָנאַלען דרוק. בעת זי איז פאָלשטענדיג פּראָגרעסיוו אין אויפּפאַסען די קלאַסען־אויפגאַבען און די **פּראָדוקציאָנס־פאַרהעלטנישען**, קען דיזעלבע פּראָגראַם זיין הינטער־שטעליג אין אַנטוויקלונג און אָפט אפילו עקסטרעם־רעאַקציאָנער אין איהר אויפּפאַסען די נאַציאָנאַלע פּראָבלעם און די **באַדינ־גונגען** פון דעם פּראָדוקציאָנס־לעבען. ווען מען פאַרגלייכט פון דעם שטאַנדפּונקט די פּראָגראַמען פון פאַרשידענע אידישע פּראָלעטאַרישע פּאַרטייען און מען שליסט אויס אַזעלכע, ווי למשל, די אַלט־מינסקער פּועלי ציון, וועלכע האָבען לחלוטין קיין געמיינשאַפטליכעס ניט מיט דער אייגענטליך פּראָלעטאַרישער אי־

דעאָלאָגיע, איבערצייגען מיר זיך, אז אַלע — די פּראָגראַם פון בונד, פון די ס. ס. און פּועלי ציון — זיינען גלייך פּראָגרעסיוו אין אַלץ, וואָס האָט א שייכות צו די פּראָדוקציאָנס־באַציהונגען, האָבען די־זעלבע באמת פּראָלעטאַרישע פארשטעענדנים פאר דעם קלאַסען־קאַמף און פאר דער סאָציאַלער פראַגע ; דערפאַר אָבער זיינען זיי ניט גלייך פּראָגרעסיוו אין זייער באַנעמען די נאַציאָנאַלע פּראַגע. בעת די נאַציאָנאַלע פּראָגראַם פון די פּועלי ציון איז פאָלשטענדיג פּראָגרעסיוו און ריין פּראָלעטאַריש, צייגט די נאַ־ציאָנאַלע פּראָגראַם פון די ס. ס. ארויס אַלע סמנים פון ניט־גע־ניגענדער אנטוויקלונג און די נאַציאָנאַלע פּראָגראַם פון בונד איז לויט איהר געבוי שוין פּשוט רעאַקציאָנער און עכט פּרימיטיוו. און דאָס, וואָס די ברייטע מאַסען פון אידישען פּראָלעטאַריאַט געהן נאָך דעם בונד, שטרייכט נאָך אַמאָל אונטער דעם פאַקט, אז עס זיינען נאָך ניט אין גאַנצען רייף געוואָרען די נאַציאָנאַלע קאָנ־פליקטען, אין וועלכע דער אידישער פּראָלעטאַריאַט ווערט אריינ־געצויגען, און אז נאָך ביז איצט זיינען ברייט פארשפּרייט אין די מאַסען די פּרימיטיווערע צופאַסונגען.

די צוקונפט געהערט צו דער פּראָגרעסיווער פּראָגראַם. די צוריקגעשטאַנענע פּראָגראַמען זיינען אין דעם אנטוויקלונגס־גאַנג פון די נאַציאָנאַלע קאָנפליקטען פאראורטיילט צום טויט, ווי בלי־הענד עס זאָלען זיך ניט אויסוויי זען אין דעם איצטיגען מאָמענט די פּאַרטייען, וואָס שטיצען זיי.

אויב א פּראָגראַם פון וועלכער עס איז פּראָלעטאַרישער פּאַר־טיי האָט ערפאָלג אין ברייטע קרייזען פונ'ם פּראָלעטאַריאַט, איז דאָס נאָך לחלוטין ניט קיין באַוויז, אז די פּראָגראַם דריקט אויס די אמת'ע פּראָגרעסיווע אידעאָלאָגיע פון דעם פּראָלעטאַרישען קלאַס, אַלס אַזעלכען.

דער היסטאָרישער באַרוף פון דעם פּראָלעטאַרישען קלאַס איז פאָלשטענדיג באַשטימט און פאַרמאָגט א קלאָרען אייגענאַרטיגען

קלאַסען־כאַראַקטער. אָבער די אַרבייטער, וועלכע שטעלען צו־נויף, אַלע אינאיינעם, דעם דאָזיגען קלאַס, זיינען ניט אַלע פון איין מין און ווייזען אָפּט אַרויס גרינדליכע אָפּנייגונגען פון דעם שטרענג פּראָלעטאַרישען טיפּ. אין דער ערשטער צייט פון זייער סאָציאַלען אַרויסטריט באַפרייען זיך נאָך ניט די אַרבייטער פון פיעלע רעאַקציאָנערע איבערבלייבענישען פון יענע צייטען, ווען זיי זיינען, אַלס איינצעלנע, געווען אַ טייל פון אַנדערע, צוריקגעשטאַ־נענע געזעלשאַפטליכע קלאַסען. דער פּראָלעטאַריער, וואָס שאַפט איצט דאָס געזעלשאַפטליכע פאַרמעגען און קעמפט געגען דער הערשאַפט פון קאַפּיטאַל, האָט פריהער באַלאַנגט צו דער קליין־בורזשואַזיע, איז אַליין געווען אַ קליינער אייגענטימער און ווען ער איז שוין רואינירט געוואָרען און איז געוואָרען „פריי פון אייגענטום", האָט ער פאַר אַ געוויסער צייט, ביז ער איז איבערגע־גאַנגען אין די רייהען פון פּראָלעטאַריאַט, זיך געפונען אין דעם צווישען־שיכט, וואָס טראָגט דעם נאָמען : זיך־פּראָלעטאַריזי־רענדע מאַסען.

אויף אַזאַ אופן בלייבען די ערשטע צייט אין דעם אַרביי־טער'ס פּסיכאָלאָגיע שיכטען פון דער קליין־בורזשואַזער אידעאָ־לאָגיע און אויך פון דער אידעאָלאָגיע פון די זיך־פּראָלעטאַריזי־רענדע מאַסען, וואָס זוכען אַרבייט, וואָס נויטיגען זיך פריהער פאַר אַלעמען אין אַרבייט, און ערשט ביסלעכווייז, מיט דער אַנט־וויקלונג פון די געזעלשאַפטליכע קאָנפליקטען, זאַמעלט זיך אַן די פּראָלעטאַרישע אידעאָלאָגיע, די אידעאָלאָגיע פון קלאַ־סען־קאַמף און קאָלעקטיוויזם, און די דאָזיגע פּראָגרעסיווע אידעאָלאָגיע באַזיגט מיט גרויס מיה און טרייבט אַרויס די פריהעריגע רעאַקציאָנערע איבערבלייבענישען. נאָר אויף אַזאַ אופן ערקלערט זיך דאָס, וואָס אין די ברייטע אַרבייטער־מאַסען האָבען ניט זעלטען אַ גרויסען, כאָטש צייטווייליגען ערפאָלג אַזעל־כע אין תוך אַנטי־פּראָלעטאַרישע און רעאַקציאָנערע שטרעמונגען,

ווי דער קריסטליכער סאציאליזם, דער אנארכיזם, אדער גאר די שווארצע מאה.

און דא טרעטען ווידער פאר אונז ארויס די רעזולטאטען פון דעם גרינדליכען אונטערשיד צווישען דער פארהעלטניסמעסיגער איינפאכקייט פון דעם סאציאלען קאנפליקט און דעם נאציאנאלען קאנפליקט. מיט פולען רעכט זאגט מען ניט זעלטען, אז די אדער יענע פראפאגאנדע, די אדער יענע אגיטאציע פארטונקעלט דאס פראלעטארישע זעלבסט־באוואוסטזיין. די פארטונקלונג איז מעגליך א דאנק דער פריהערער אנגעוויזענער פארשידענארטיגקייט פון דעם ארבייטער'ס פסיכאלאגיע, א דאנק די איבערבלייבענישען פון פריהריגע קלאסען־צושטאנדען. און אם אפטסטען קומט די פארטונקלונג פון דעם פראלעטארישען באוואוסטזיין פאר אויף'ן באדען פון נאציאנאלע קאנפליקטען, וועלכע עס איז בכלל שווער קלאר צו אנאליזירען. אמת, עס טרעפט, אז אויך סאציאלע פראפאגאנדע פארשטיקט דאס קלאסען־באוואוסטזיין, ווי למשל, די אנארכיסטישע דעמאגאגיע. אבער די דאזיגע פראפאגאנדע האט א גרעסערען ערפאלג צווישען די ארבייטסלאזע און צווישען די אפגעזונדערטע ארבייטער מיט א זעהר הויכער אינדיווידועלער קוואליפיקאציע פון ארבייט. צווישען די מאסאווע ארבייטער פון די גרויס־אינדוסטריען שטויסט זיך די אנארכיסטישע אגיטאציע אן אן דעם ווידערשטאנד פון דעם קלאסען־־באוואוסטזיין, וואס פארמירט זיך סטיכיש אונטער'ן דרוק פון די פארצויגענע סאציאלע קאנפליקטען. די נאציאנאליסטישע דעמאגאגיע, ווידער, האט געווענליך א גרעסערען און זיכערען ערפאלג צווישען די אמת'ע ארבייטער, ביי וועלכער עס קולטיווירט זיך גאנץ גרינג דער פארביסענסטער נאציאנאלער האס, אינאיינעם מיט'ן האס צום עקספלואטאטאר און מיט גאנץ טונקעלע באגריפען וועגען סאציאליזם.

נאך אלעם דעם, וואס איז ביז איצט געזאגט געווארען, ווער

אונז ניט וואונדערן, אויב מיר וועלען זיך ווייטער איבערצייגען, אַז אין דער פּראָגראַם פון איין און דערזעלבער פּראָלעטאַרישער אידישער פּאַרטיי געפינען מיר איינצייטיג אי פּאָלשטענדיג פּראָגרעסיווע פּראָלעטאַרישע עלעמענטען אין זייער סאָציאַלען טייל, אי אויסערגעוועהנליך רעאַקציאָנערע, קליין־בירגערליכע — אין זייער נאַציאָנאַלען טייל. און דאָס וועט אונז נאָך ווייניגער איבערראשען, ווען מיר וועלען זיך דערמאָנען, אַז ד״א האַנדעלט עס זיך ויעגען דער אידישער פראגע, וועגען דער פאַרפּלאָנטערטסטער פראגע אין דער גאַנצער וועלט. די ריכטיגע לעזונג פון דער פראגע, וועלכע זאָל ענטהאַלטען אַ פּאָלשטענדיגע צופּאַסונג צו די רעאַלע טענדענצען פון די פאַרצוייגענע קאָנפליקטען, וואָס שאַפען די פראגע, וואָלט געפאָדערט אַ צו גרויסע פאַרוועגדונג פון ענערגיע. דאריבער זיינען ביי די אידישע פּראָלעטאַרישע פּאַרטייען די אָנפאַנגס־פּאַרמען פון רעאַגירען אויף זייער נאַציאָנאַלען קאָנפליקט עכסט פּרימיטיוו און רעאַקציאָנער און באַגרינדען זיך ניט אויף די פּאָרטגעשריטענע, ריין פּראָלעטאַרישע עלעמענטען פון דער פּסיכאָלאָגיע פון דעם אידישען ארבייטער, נאָר אויף די אָפּגעשטאַנענע אָנהויפּונגען, אָדער קליין־בורזשואזע, אָדער אַזעלכע, וואָס באַלאַנגען צו דער איבערגאַנגס־שטופּע און זיינען נאָך ניט קיין פּאָלשטענדיג פּראָלעטאַרישע.

צום אַלעם ערשטען, אַלזאָ : אין וואָס באַשטעהט פאַר׳ן פּראָלעטאַריאַט די נאַציאָנאַלע פּראָבלעם בכלל ? ווי איז פאַר איהם מעגליך דער ־דויערענדער קאָנפליקט צווישען דער אנטוויקלונג פון זיינע פּראָדוקטיווע כחות און צווישען די פּראָדוקציאָנס־באַדינגונגען פון יענער נאַציאָנאַלער גרופּע, צו וועלכער ער באַלאַנגט ?

דעם פּראָלעטאריאט דארף מען תמיד באטראכטען פון צווי זייטען. ערשטענס, שטעלט ער מיט זיך פאָר א סכום ארבייטער, וועלכע פּראָדוצירען דאָס געזעלשאפטליכע רייכטום ; צווייטענס,

איז ער א קלאַס, וואָס פיהרט זיין אייגענע פּאָליטיק און זיין אייר־גענעם קאמף מיט אנדערע קלאסען. דער ארבייטער, אלס ארביי־טער, איז פאראינטערעסירט נאָר אין דעם, עס זאָל געהעכערט ווערען דער ארבייטס־לוין און עס זאָלען פארבעסערט ווערען די ארבייטס־באדינגונגען; פאר דעם צוועק איז פאר איהם פריהער פאר אלץ נויטיג זיך צו פארזיכערען מיט׳ן ארבייטס־פּלאַץ. פאר דעם פּלאַץ קאָנקורירט ער מיט אנדערע מענשען, וועלכע זוכען באשעפטיגונג פאר זייערע הענט. אויף וויפיעל עס קומט איהם אוים צו קאָנקורירען פאר׳ן ארבייטס פּלאַץ, אויף אזוי פיעל האָט ער זיך נאָך ניט אָפּגעזונדערט פון די זיך־פראָלעטאריזירענדע מאסען, צו וועלכע ער האָט פריהער באלאנגט, און האָט נאָך ניט באקומען קיין פּראָלעטארישע קלאסען־פיזיאָנאָמיע. די דאָזיגע פיזיאָנאָמיע באקומט ער ערשט דעמאָלט, ווען ער פארזיכערט זיין ארבייטס־פּלאַץ געגען אנדערע און הויבט אָן א קאמף מיט׳ן קאַ־פּיטאל פאר דער פארבעסערונג פון זיין ארבייטס־פּלאַץ. פון דעם מאָמענט אָן ווערט דער ארבייטס־פּלאַץ א סטראטעגישע באזע, אנשטאט דעם וואָס פריהער האָט מען פאר איהם קאָנקורירט און מען האָט פאר איהם געפירט א פארצווייפעלטע מלחמה מיט׳ן אייגענעם ברודער־פּראָלעטאריער; אויף דער סצענע טרעט ארוים די פּראָלעטארישע סאָלידאריטעט. מען קען ניט זאָגען, אז די סאָ־לידאריטעט איז פאָלשטענדיג גאראנטירט געגען קאָנקורענץ. פאר־קערט, די געפאר צו פארלירען די ארבייט לויערט שטענדיג אויפ׳ן ארבייטער און צווינגט איהם ניט זעלטען אויפס־ניי אָנצוגורטען זיינע לענדען געגען זיינע ברידער, אויפס־ניי צו קאָנקורירען מיט זיי. ווידער ערשיינט פאר אונז דער ארבייטער אלס פּאָטענציעלער מיטגליעד פון דער רעזערוו־ארמעע, ווידער שווימען ארוים זיינע אינטערעסען, וואָס טרייבען איהם צו פארכאפּען און אָנצוהאלטען דעם ארבייטס־פּלאַץ — די אינטערעסען פון׳ם פריהעריגען צו־שטאנד, אין דעם איבערגאנג־פּראָצעס פון פּראָלעטאריזאציע. און

אַט אַזוי, אין זיגזאַגען, אָפּט פאלענדיג אויף'ן וועג און אָפּט אָפּשטעלענדיג זיך אויף'ן וועג קומט דער פּראָלעטאַרישער גייסט בלויז שטופּענווייז ארויס א געריינינגטער פון דעם גיהנום פון ליידען אין דעם גרויזאַמען קאַמף פאר ארבייט און ברויט. שווער פאָרמירט זיך דאָס קלאַסען־באַוואוסטזיין.

דער ארבייטער, אלס אזעלכער, דער ארבייטער, וואָס איז נאָך געשמידט דורך זיין נויט צום ארבייטס־פּלאַץ און האָט זיך נאָך ניט דערהויבען דערצו, ער זאָל דעם פּלאַץ נוצען פאר א סטראַטעגישער באַזע, קען ניט פירען וועלכע עס איז פּאָליטיק און שפּילט ניט קיין היסטאָרישע ראָלע. מיט איהם קומט סטיכיש פאָר זעהר וויכטיגעס און אנטשיידענעס, אָבער ניט ער שמידט זיין אייגענעם גורל. און ווען מען רעדט פון'ם פּראָלעטאַריאַט ווי פון א קלאַס, שליסען זיינע אינטערעסען אויס דעם קאַמף צווישען די ארבייטער פאר'ן ארבייטס־פּלאַץ און שליסען איין אן אומצושטערבאַרע קלאַסען־סאָלידאַריטעט און דעם קאַמף געגען דער הערשאַפט פון קאַפּיטאַל. דעם ארבייטער'ס אינטערעסען פאלען זיך צונויף מיט די אינטערעסען פון דעם ארבייטס־פּלאַץ נאָר אויף אזוי פיל, אויף וויפיל דער ארבייטער האָט זיך נאָך ניט אין גאַנצען אָפּגעריסען פון די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען, אין ווענענם רייהען ער האָט זיך פריהער געפונען און אין וועמענס רייהען ער קען נאָכאַמאָל אריינפאלען. די אינטערעסען, ווידער, פון'ם פּראָלעטאַריאַט — און פּראָלעטאַריאַט מיינט א קלאַס, אלס באַזונדערע סאָציאַלע קראַפט — האָבען א שייכות נאָר מיט זיין סטראַטעגישער באַזע, נאָר מיט יענע סכום באַדינגונגען, אין וועלכע ער פירט אָן זיין קאַמף. די אנטוויקלונג פין די פּראָדוקטיווע כחות פון די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען צווינגט זיי זיך צו זאָרגען וועגען דעם ארבייטס־פּלאַץ; די אַנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון'ם פּראָלעטאַריאַט פאָדערט א נאָרמאלע סטראַטעגישע באַזע פאר א פרייען און ערפאָלגרייכען קלאַסען־קאַמף. די אינטערעסען

פון דער סטראַטעגישער באַזע זיינען ניט ווייניגער מאַטעריאַליס־טיש און ניט מער אידעאַליסטיש ווי די אינטערעסן פון׳ם אַר־בייטס־פּלאַץ, אָבער די ערשטע זיינען אינטערעסן פון אַ גאַנצען סאָציאַלען שיכט און, דערצו, פּראָגרעסיווע אינטערעסן פון אַ פּראָגרעסיווען שיכט, און די צווייטע זיינען אינטערעסן פון איג־דיווידוען, אין בעסטען פאַל — גרופּען־אינטערעסן. אויף׳ן באַ־דען פון די ארבייטס־פּלאַץ־אינטערעסן ווערט געבאָרען ביי די ארבייטער ניט נאָר אַ פּערזענליכע, נאָר אויך אַ נאַציאָנאַלע קאָנ־קורענץ. די אנטוויקלונג פון דער סטראַטעגישער באַזע באַזייטיגט אי די פּערזענליכע, אי די נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ. אָהן ארבייט איז אָבער אוממעגליך צו פירען אַ קאַמף און אזוי לאַנג ווי וועלכע עס איז גרופּע ארבייטער איז ניט פריי פון נאַציאָנאַלער קאָנקור־רענץ, איז אוממעגליך ערפאָלגרייך אָנצופירען דעם קלאַסען־קאַמף, אזוי לאַנג ליידט די סטראַטעגישע באַזע פון דער דאָזיגער גרופּע.

אויף אַזאַ אופן איז דער פּראָלעטאַריאַט, אלס קלאַס, זעהר ווייט פון דער נאַציאָנאַלער קאָנקורענץ, אָבער די קאָנקורענץ קען זיך אינדירעקט שטאַרק אָפּרופען אויף זיינע אינטערעסען. בעת ביי דער קליין־בורזשואזיע און ביי די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען, פון וועלכע דער פּראָלעטאַריאַט איז ארויסגעקומען, גיסען זיך די נאַציאָנאַלע קאָנפליקטען קאָנקרעט אויס אין דער פאָרם פון אַ נאַציאָנאַלען ק א מ ף , נעמען זיי ביים פּראָלעטאַריאַט אָן די ריינע פאָרם פון אַ נאַציאָנאַלער פ ר א ג ע , אָהן וועלכע עס איז שטרייטיגקייטען. אָבער די נאַציאָנאַלע פראַגע עקזיסטירט דאָך פאַר׳ן פּראָלעטאַריאַט ניט ווייניגער ווי פאַר די אַנדערע קלאַ־סען פון דער נאַציע. אויב די אנטוויקלונג פון זיינע פּראָדוקטיווע כחות, דאָס הייסט, פון זיין קלאַסען־קאַמף ווערט געשטערט פון די אומנאָרמאַלע באַדינגונגען פון זיין סטראַטעגישער באַזע, דאַן אנטשטעהט פאַר איהם די נאַציאָנאַלע פּראָבלעם און עס וואַקסט

אוים דאָס נאַציאָנאַלע זעלבסט־באַוואוסטזיין. ביי די אָפּגעשלאָ־
סענע קלאַסען, וואָס האָבען אָנגעהאַלטען א קאַסטען־כאַראַקטער,
איז דאָס נאַציאָנאַלע זעלבסט־באַוואוסטזיין אָפּגעטיילט פון'ם
קלאַסען־באַוואוסטזיין און ביידע פונקציאָנירען אומאָפּהענגיג
איינס פון צווייטען. די דאָזיגע ערשיינונג קען מען, למשל, באָאָב־
אַכטען ביי די פעאָדאַלע אַגראַריער, וואָס זיינען פאַרבליבען נאָך
ביז היינטיגער צייט אין איניגע מער צוריקגעשטאַנענע לענדער
זיי זיינען — רוסען, „עכטע רוסען“ און זיי זיינען אדעליגע. דאָס
זיינען ביי זיי צוויי באַזונדערע זאַכען. אַלס רוסען, „זאָרגען“ זיי
וועגען גאַנצען פאָלק; אַלס אדעליגע, זיינען זיי גרייט צו אונ־
טערדריקען דאָס גאַנצע פאָלק. ביי דער מיטעלער און קליין־בור־
זשואזיע און ביי די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען פעלט בכלל
דאָס קלאַסען־באַוואוסטזיין; עס פאַרשווינדט אין דעם נאַציאָ־
נאַלען באַוואוסטזיין. דאָס קלאַסען־באַוואוסטזיין איז ביי זיי אין
חרם. עס איז ביי זיי אַ געפאַר פאַר דער „נאַציאָנאַלער איינהייט“.
די דאָזיגע אַלע קלאַסען זיינען נ א צ י א נ א ל י ס ט י ש. נאָר ביים
פּראָלעטאַריאַט איז די נאַציאָנאַלע פּראָבלעם פאַרבונדען מיט דער־
זעלבער סטראַטעגישער באַזע, מיט דיזעלבע באַדערפענישען פון קלאַ־
סען־קאַמף, אויף וועלכע עס איז געבויט זיין קלאַסען־באַוואוסטזיין.
ביים פּראָלעטאַריאַט פון אונטערדריקטע נאַציעס ליידען פון דער
אונטערדריקונג די באַדינגונגען פון דער סטראַטעגישער באַזע און
דאָס קלאַסען־באַוואוסטזיין איז ענג פאַרבונדען מיט'ן נאַציאָ־
נאַלען; דער קלאַסען־קאַמף ווערט אי אָביעקטיוו, אי סוביעקטיוו
געפאַרבט אין נאַציאָנאַלען קאָליר.

עס איז וויכטיג אונטערצושטרייכען איין אייגענשאַפט פון
דער דאָזיגער פאַרבינדונג. אַזוי ווי די נאַציאָנאַלע אינטערעסען
פון'ם פּראָלעטאַריאַט האָבען קיין געמיינשאַפטליכעס ניט מיט'ן
נאַציאָנאַלען קאַמף, טראָגט דער פּראָלעטאַרישער נאַציאָנאַליזם
ניט קיין אַגרעסיווען כאַראַקטער. דער דאָזיגער נאַציאָנאַליזם איז

דורך און דורך א נעגאַטיווער. ער שעפּט זיך אין גאַנצען אויס מיט דער נויטווענדיגקייט צו מאַכען נאָרמאַל די סטראַטעגישע באַזע און וואַקסט אויס פון די נעגאַטיווע יסודות — פון די קרענקליכע אַנאַמאַליען. דאָס הייסט ניט, אז ער האָט ניט קיין פּאָזיטיווען נאַציאָנאַלען אינהאַלט; פּאַרקערט, ארויסוואַקסענדיג אָ ב י ע ק ־ ט י ו ו פון די נעגאַטיווע יסודות, פילט זיך דער נאַציאָנאַליזם פון׳ם פּראָגרעסיווען קלאַס אָן מיט א פּאָזיטיווען אינהאַלט. און קיין קלאַס גיט ניט און איז ניט פעהיג וועןךעס־איז צו געבען אַזא רעאַלע נאַציאָנאַלע פּראָגראַם, ווי די, וואָס דער פּראָלעטאַריאַט פירט דורך. אָבער דער כאַראַקטער פון דעם נאַציאָנאַליזם און זיין נעגאַטיווע אָפּשטאַמונג זיינען אַזוי אייגענאַרטיג, אז עס איז שווער זיי ריכטיג צו פאַרשטעהן. שוין ניט צו רעדען וועגען די בורזשואַזע נאַציאָנאַליסטען, וועלכע האָבען קיין מאָל ניט קיין צוטרויען צו דער נאַציאָנאַלער שטימונג פון דעם פּראָלעטאַריאַט און אין וועמענס צוטרויען ער נויטיגט זיך, נאַטירליך, ניט — אפילו פילע פּראָלעטאַרישע אידעאָלאָגען, ווי למשל, די אומגע־הייער גרויסע מאַיאָריטעט פון די אידישע „איסקראַוווצעס“ זעהן ניט אין דעם פּראָלעטאַרישען נאַציאָנאַליזם קיין פּאָזיטיווע יסודות און דעריבער באַשליסען זיי נאַאיוו, אז ער איז פּשוט רעאַקציאָ־נער.

ביי אַנדערע, נאַציאָנאַל געשטימטע נעמט דערזעלבער טעות אָן גאָר אן אבנאָרמאַלע פאָרם; ווייל זיי זעהן, אז אָביעקטיוו זיי־נען די יסודות פון׳ם פּראָלעטאַרישען נאַציאָנאַליזם נעגאַטיוו, און ווייל זיי פאַרשטעהן ניט, אז סוביעקטיוו ווערט ביים פּראָלעטאַ־ריאַט דאָס נעגאַטיווע פאַרוואַנדעלט אין אן עכט־רעאַלער און עכט־פּאָזיטיווער פּראָגראַם, זיינען איינינגע טעאָרעטיקער געניי גט, פאַרשעמט צו פאַרענטפערען זייער נאַציאָנאַליזם: דעם פּלאַץ פוי היסטאָרישער נויטווענדיגקייט פאַרנעמט ביי זיי א נויטווענדיג־קייט א טרויעריגע. „ליידער, זיינען מיר געגויטיגט דורכצופירען

א נאַציאָנאַלע פּראָגראַם", „מיר וואָלטען געוואָלט זיך אסימי'לי־רען, אָבער, צום אומגליק, זיינען מיר געצוואונגען צו בלייבען אי־דען" — די דאָזיגע קלאָג־נאָטע קלינגט ניט זעלטען אין דער אגי־טאַציע פון די ס. ס.

אָבער דאָס זיינען איינצעלנע קוריאָזען פון דעם ניט רייפען געדאַנק. דעם פּראָלעטאַריאַט איז גלייך טייער און פאַר איהם איז גלייך ווערטפול אלץ, וואָס פירט צו דער אַנטוויקלונג פון זיינע פּראָדוקטיווע כחות, און פאַר איהם איז פיינדליך אלץ, וואָס פאַר־האַלט די אנטוויקלונג. און דעריבער איז ביי איהם גלייך פאַרהאַסט די פאַרטונקלונג פון דעם קלאַסען־באַוואוסטזיין און די פאַרטונקלונג פון דעם נאַציאָנאַלען־באַוואוסטזיין. ער שעמט זיך ניט מיט זיין קלאַסען־באַרוף און ער שעמט זיך אויך ניט מיט זיין נאַציאָנאַלען באַרוף. מיט'ן זעלבען שטאָלץ ערקלערען מיר: מיר זיינען סאָציאַל־דעמאָקראַטען און מיר זיינען אידען. אונזער נאַציאָנאַל־באַוואוסטזיין איז, נאַטירליך, נעגאַטיוו — עס טראָגט אַ באַפרייאונגס־כאַראַקטער; ווען מיר וואָל־טען געווען אַ פּראָלעטאַריאַט פון אַ פרייער נאַציע, וואָס אונטער־דריקט ניט און ווערט ניט אונטערדריקט, וואָלטען אונז לחלוטין ניט אינטערעסירט די פראַגען פון נאַציאָנאַלען לעבען, און אפילו איצט, ווען מיר האָבען אונטער'ן דרוק פון די נאַציאָנאַלע קאָנפליקטען באַקומען אַ נאַציאָנאַל־באַוואוסטזיין, קימערען אונז ווע‎ני־גער די פּראָבלעמען פון דער גייסטיגער קולטור, די פראַגע וועגען אויפהאַלטען די נאַציע און איהר איינהייט און אַזוי ווייטער, ווי איהר סאָציאַל־עקאָנאָמישע פּראָבלעם: אַ רעאַלער נאַציאָנאַ־ליזם, פריי פון וועלכער עס איז קולטוריסטישער ביימישונג.

פאַר'ן אידישען פּראָלעטאַריאַט איז די נאַציאָנאַלע פראַגע אַ פּראָדוקט פון דעם קאָנפליקט צווישען די אנטוויקלונגס־באַדערפ־נישען פון זיינע פּראָדוקטיווע כחות, דאָס הייסט, פון קלאַסען־קאַמף און צווישען די באַדינגונגען פון זיין סטראַטעגישער באַזע.

די סטראטעגישע באזע פון׳ם אידישע פראלעטאריער איז ניט צו־פרידענשטעלענד ניט אין דער עקאנאמישער, ניט אין דער פאלי־טישער הינזיכט. דער עקאנאמישער קאמף פון דעם אידישער אר־בייטער איז זעהר ערפאלגרייך אין דער ברענענדער סעזאן־צייט, ווען די בעלי־הבתים זיינען געצוואונגען נאכצוגעבען, כדי ניט צו פארלירען קיין צייט. דערפאר, ווען דער סעזאן איז פאראיבער, קע־רען זיך די בעלי־הבתים אום דאס, וואס זיי האבען פארלארען; ביז׳ן נעכסטען סעזאן פארשווינדען די פרוכטען פון׳ם עקאנאמישען קאמף און די ארבייטער קומט אויפס־ניי אויס צו פירען דעמזעלבען קאמף, כדי צום צווייטען מאל צו דערגרייכען דיזעלבע ניט זיכערע רעזולטאטען. און נאך ווייניגער צופרידענשטעלענד איז די אידישע סטראטעגישע באזע אין דעם פאליטישען זין — אין דער פאליטי־שער ווירקונג פון דעם קאמף פון׳ם אידישען פראלעטאריאט. אזוי ווי ער איז כמעט אין גאנצען באשעפטיגט אין דער פראדוקציע פון נעברויך־מיטלען; אזוי ווי ער פונקציאנירט ניט אין קיינער פון די ערשטע סטאדיען פון די ווירטשאפטליכע פראצעסען. האלט ניט דער אידישער פראלעטאריאט אין זיינע הענט קיין איינ־ציגען גרונד־פאדים פון דער ווירטשאפט פון דעם לאנד, אין וועל־כען ער לעבט. אויף אזא אופן מוז זיין ווירקונג אויף׳ן אלגעמיינעם גאנג פון לעבען זיין זעהר באשרענקט. ער איז ניט פעהיג מיט איין קלאפ אפצושטעלען דעם גאנצען ווירטשאפטליכען מעכאניזם, ווי דאס קענען טאן די אייזענבאהן־ארבייטער און אנדערע ארבייטער, וואס זיינען אין א בעסערער לאגע. איהם עקספלואטירט ניט דער גרויס־קאפיטאל, נאר אויסשליסליך דער מיטעלער, וועמענס ראלע אין דער פראדוקציע איז אויך אונבאדייטענד. ווען דער אידישער פראלעטאריער פאראליזירט מיט זיין קאמף די טעטיגקייט פון׳ם קאפיטאל, וואס עקספלואטירט איהם, קען ער ניט ארויסרופען קיין מער אדער ווייניגער מערקבארע פערטורבאציעס אין לאנד. ער האט קיין כח ניט אויסצוקעמפען אפילו זיינע גערעכטסטע פאדערונגען,

אויב ער ווערט ניט געשטיצט פון אנדערע, גליקליכערע ארבייטער פון די ארומיגע פעלקער. ער קען זיך ניט דערשלאָגן צו די קלענסטע פארבעסערונגען דארט, וואו עס האנדעלט זיך וועגן זיינע באזונדערע, נאציאָנאַלע נויטען, וואָס אנדערע טיילען מיט איהם ניט. דאָס פארשטארקט ביי איהם נאָך מער דעם געפיל פון פראָלעטארישער סאָלידאריטעט, ברענגט איהם נאָך נעהענטער צו רעוואָלוציאָנערע אידעאלען. און די קלאסען־אנטאַגאָניזמען זיינען אין דער אידישער געזעלשאפט פארהעלטניסמעסיג קליין, ערשטענס, צוליב דער אומגעניגענדער קאָנצענטראציע פון קאפיטאל; צווייטענס, וויל די אידישע מיטעלע בורזשואזיע, וואָס איז אם מייסטען אונטערדריקט, מער אפילו ווי די ליטווישע, ארמענישע, א. א. וו., איז אליין זעהר אָפּאָזיציאָנעל געשטימט און גיט פּאָליטיש דעם פראָלעטאריאט א געוויסע, כאָטש א ניט זעהר זיכערע, שטיצע. ביז ניט לאנג צוריק האָט זי זאָגאר רוהיג פארטראָגען אלע זידלערייען פון די פּראָלעטארישע אגיטאטאָרען און האָט מיט הכנעה פינאנציעל געהאָלפען דעם „בונד“ און אנדערע. איצטער, איבריגענס, האָפּט זי צו ציהען מער נוצען פון דער פאראייניגונג מיט די „קאדעטען“ און האָט מיט איין מאָל „פאררעטען“ די פראָלעטארישע פארטייען. אונטער די דאָזיגע אומשטענדען איז דער אידישער פראָלעטאריאט פאראורטיילט זיך נאָכצושלעפּען פון הינטען אין די מעכטיגע פּאָליטישע ארבייטער־באוועגונגען פון לאנד, און אז עס פעלט רעאַלע קלאסען־מאכט, פארבייט מען זי מיט אַן אָנגעבלאָזענער, אָפט ביז לעכערליכקייט, פראזעאָלאָגיע. אויף דעם באָדען וואקסען אויס אומגעלומפּערטע איבערטרייבונגען, וואָס זיינען פיינליך פאר יעדען ע. נסטען און דענקענדען סאָציאל־דעמאָקראט.

אין דעם אויגענשיינליכען קאמיזם זיינען באהאַלטען טיף־טראגישע ווידערשפרוכען. די רעוואָלוציע איז נויטיג פאר דעם אידישען פראָלעטאריאט, מער ווי פאר וועלכען עס איז אנדערען; איהם ציהט מער צו אל־דאָס גוטע, וואָס מען דערווארט פון דער דעמאָ־

קראַטיזירונג פון דער געזעלשאַפט. דער שרעקליכער נאַציאָנאַלער דרוק, די דריקענדע עקספּלואַטאַציע פון דעם נישטיגען און דערפאַר מער גיריגען אידישען קאַפּיטאַל; דערצו, די דורכשניטליך הויכע קולטור און נערוועזיטעט פון דעם אידישען פּראָלעטאַריער, דעם אַלטען שטאָדט־איינוואוינער, דעם זון פון דעם „עם הספר" — דאָס אַלץ שאַפט אַ געוואַלדיגע רעוואָלוציאָנערע ענערגיע, אַן עקזאַל־טירטע אָפּפערוויליגקייט. און די דאָזיגע רעוואָלוציאָנערע היפּער־טראָפּיע, געשמידט אין דער ענגשאַפט פון דער סטראַטעגישער באַזע, נעמט אָן קאַריקאַטור־פאָרמען. אַ קראַנקהייט פון צו פיל כחות — אָט דאָס איז די מאַטערניש פון׳ם אידישען פּראָלעטאַ־ריאַט, דאָס איז דער קוואַל פון זיינע ליידען.

אַ געשמידטער פּראָמעטעאוס, וועלכער רייסט, אין אומבע־האָלפענעם צאָרן, די פעדערען פון׳ם רויב־פויגעל, וואָס פּיקט זיין האַרץ — אָט דאָס איז דער סימבאָל פון׳ם אידישען פּראָלעטאַריאַט.

ד.

אָט דאָס איז די פּראָבלעם, אָט דאָס איז דער נאַציאָנאַלער קאָנפליקט פון דעם אידישען פּראָלעטאַריער. טאָ ווי אַזוי רעאַ־גירט ער?

די נאָהנטסטע, סאַמע פּרימיטיווע צופּאַסונג צום קאָנפליקט. וואָס ווערט געשאַפען אַ דאַנק די פעלערען פון דער סטראַטעגישער באַזע, איז אַ פּאַרזוך צו היילען די פאָלגען, ניט אָנרירענדיג די אור־זאַכען. אויפ׳ן ערשטען בליק קומט אויס, אז דער רעזולטאַט פון די אומנאָרמאַלע באַדינגונגען פון קלאַסען־קאַמף איז אַ ניט גענוג אַנט־וויקעלט קלאַסען־באַוואוסטזיין. ווען דער אַגיטאַטאָר, וואָס האָט שוין אַביסעל געכאַפּט די סאָציאַליסטישע וועלט־אַנשויאונג, אַ היציגער ווי יעדער פּראָזעליט, קומט צום אידישען אַרבייטער, שטויסט ער זיך באַלד אָן אויף אַ גאַנצער רייה טעכנישע שוועריג־קייטען. דער דאָזיגער אַרבייטער רעדט נאָר אידיש — אַ שפּראַך, וואָס איז ניט בויגזאַם פּאַר וועלכע עס איז קאָמפּליצירטע באַגרי־

פען, און עס איז נימא קיין ליטעראטור, וואָס זאָל זיין צוגענגליך פאַר׳ן ארבייטער און זאָל איהם אויפקלערען אין זיין אייגענער שפּראַך. די גייסטיגע קולטור הינקט אונטער, די קולטור איז גע־דריקט און באַשרענקט — און דאָס איז אויפ׳ן ערשטען בליק דער ווארצעל פון אלע אנאָמאליען פונ׳ם אידישען ארבייטער, דאָס איז דער אינהאַלט פון זיין נאַציאָנאַלער פראַגע. דאָס איז אַזוי פּשוט און קלאָר, אז עס פאָדערט זיך אַ סך מאַטעריאַליסטישע אויסגע־האַלטענקייט בייצוקומען די דאָזיגע פּרימיטיווע צופאַסונג. „מען דאַרף אנטוויקלען דאָס קלאַסען־באַוואוסטזיין און דעמאָלט וועט אַלץ זיין אין אָרדנונג; מען דאַרף צוליב דעם באַפרידיגען די קולטור־באַדערפנישען פונ׳ם אידישען ארבייטער — דאָס איז די אויפגאַ־בע“. ביי דער דאָזיגער עלעמענטאַרער צופּאַסונג איז געבליבען שטעקען דער בונד. די ריזיגע אַנזאַמלונג פון רעוואָלוציאָנערער ענערגיע ביים אידישען ארבייטער איז געווען די אורזאַך פון דעם אומפאַרגלייכליכען ערפאָלג פון דער ערשטער אידישער פּראָלעטאַ־רישע אָרגאַניזאַציע; צום ערפאָלג האָט, אגב, אויך ניט וועניג בייגעטראָגען די פינאַנציעלע שטיצע פון דער אידישער מיטעלער בור־זשואַזיע. די פּשוט׳סטע רעגירונגס־פאָרם און די פּשוט׳סטע, כאָטש געגוג קאָנקרעטיגע, לאָזונגען האָבען זיך מיט אַ קאָפּ־שווינד־לענדער שנעלקייט פאַרשפּרייט צווישען די מאַסען. עס האָט זיך פאַרשטאַרקט דער „מעכטיגער בונד“, „דער אייגציגער פאַרשטעהער פון אידישען פּראָלעטאַריאַט“. די עלעמענטאַרע אוועקשטעלונג פון דער אידישער פּראָבלעם און איהר זעהר פּשוט׳ע לעזונג האָבען גע־מוזט פאַר דער ערשטער צייט פאָלשטענדיג באַפרידיגען דעם אר־בייטער און האָבען רעזערווירט פאַר׳ן קלאַסען־קאַמף אַ מאַסע ענער־גיע, וועלכע וואָלט אין אַן אַנדער פאַל אוועקגעגאַנגען אויף אַ גע־נויעם אַנאַליז פון דער פאַרפּלאָנטערטער נאַציאָנאַלער פראַגע. בעת אַנדערע גרופּען, וואָס האָבען זיך מער פאַרטיפט אין דער נאַציאָ־נאַלער פראַגע, האָבען פאַרוועגדט ווענעגער ענערגיע אויפ׳ן קאַמף

און האָבען ניט געקענט אימפּאָנירען מיט זייער רעוואָלוציאָנערער
שטראַלען־קרוין, האָט דיזעלבע קרוין, אונטערגעוואָרימט פון דער
צולאָזענסטער פּראַזעאָלאָגיע, זיך אַלץ העלער צופלאַקערט ביים
בונד. אָבער פאַר דענקענדע באָאַבאַכטער האָט באַלד געמוזט קלאָר
ווערען דער אמת'ער ווערט פון דעם אופן, ווי דער בונד האָט אַוועק־
געשטעלט די פראַגע. דאָס לעבען האָט באַשיינפּערליך באַוויזען,
אַז פאַר אָ קורצער צייט האָט דער אידישער פּראָלעטאַריאַט אַזוי
שטאַרק אַנטוויקעלט אַ קלאַסען־באַוואוסטזיין, אַז עס האָט
צו זיך קיין גלייכען ניט אין דער געשיכטע: אַז די סאָציאַליסטי־
שע ליטעראַטור אין דער אידישער שפּראַך איז זיך געוואַלדיג צו־
וואַקסען: אַז, בקצור, די גייסטיג־קולטורעלע נויטען פונ'ם אידי־
שען ארבייטער זיינען באַפרידיגט — יעדענפאַלס ניט ווייניגער ווי
ביי די ניט־אידישע פּראָלעטאַריער: און דאַך ווערט די נאַציאָנאַ־
לע פּראַגע נאָך שאַרפער, נאָך שווערער ווי זי איז געוועזען בעת דער
ונד איז נאַר־וואָס געבאָרען געוואָרען. דאָס לעבען האָט באַוויזען,
אַז כאָטש די נאַציאָנאַלע פּראָגראַם פון בונד איז אַזוי אָרים און
באַשיידען און איז אַזוי צוגענגליך פאַר'ן ניט רייפען פאַרשטאַנד פון
די כמעט אונבאַוואוסטזיניגע אַרבייטער, ווייזט די אידישע פּראָ־
לעטאַרישע מאַסע אַרויס אַלץ מער אומצופרידענהייט מיט דער
דאָזיגער פּראָגראַם און געהט אַלץ מער אַריבער אין די רייהען פון
די ס. ס. און פּועלי ציון. אינאיינעם מיט דער וואַקסענדער קריטי־
שער באַציהונג צום בונד פון די אידישע ארבייטער האָט זיך אויף
איהם אויך אויסגעגאָסען די טעאָרעטישע קריטיק פון די יונגערע
שטרעמונגען. אויף דער קריטיק האָט דער בונד ביז דער לעצטער
צייט גאָרניט געענטפערט *). די בונדיסטען האָבען באַשלאָסען,
אַז עס איז גלייכער צו ענטפערען מיט פויסטען, שטעקענס, גע־

---

*) די לעזער דאַרפען אין זינען האָבען, אַז דאָס איז געשריבען גע־
וואָרען אין יאָר 1906. — איבערזעצער.

שרייען, מיט צושטערען פארזאמלונגען און אזוי ווייטער. פאר דער לעצטער צייט האט דער ערפאלג פון טעריטאריאליזם ענדליך געצוואונגען דעם בונד ארויסצוקומען געגען טעריטאריאליזם מיט צוויי בראשורען, וועגען וועלכע עס איז ניט דא דער פלאץ צו ריידען. עס איז נאר וויכטיג אנצואווייזען, אז דער בונד פארשווייגט נאך אלץ די קארדינאלע פראגען, וואס מיר האבען איהם געשטעלט.

דעם בונד'ס גרונד־זינד באשטעהט אין זיין אפארטוניסטישער באציהונג צו דער נאציאנאלער פראבלעם און אין זיין אומפעהיגקייט די פראגע קלאר אוועקצושטעלען. פון איין זייט, האט זיך דער בונד נאך ניט אפגעזאגט פון דער אלטער קאסמאפאליטישער טראדיציע צו שטעמפלען יעדען מין נאציאנאליזם פאר רעאקציאנער, בורזשואז און אוטאפיסטיש, און פון דער צווייטער זייט, האבען די רעאלע אינטערעסען פון די אידישע מאסען געצוואונגען דעם בונד אריינצונעמען אין זיין פראגראם־מינימום די נאציאנאלע פאדערונגען. און דעריבער איז אין די בונדיסטישע חקירות וועגען דער נאציאנאלער פראגע פאראן עפעס ניט־דערזאגטעס, עפעס, וואס איז אי אהער און אי אהין, עפעס האלב־אסימילאטארישעס און האלב־נאציאנאלעס. כדי צו פארמאסקירען זיין זיצען צווישען צוויי שטול'ען, האט דער בונד ליב צו דערקלערען, אז ער איז כלומרשט נ י י ט ר א ל אין דער פראגע וועגען נאציאנאליזם און אסימילאציע ; אז די נאציאנאל־קולטורעלע אויטאנאמיע באצוועקט צו געבען די נאציאנאליטעטען א גאראנטירטע פרייהייט אויף זעלבסט־באשטימונג ; אז די נאציאנאל־קולטורעלע אויטאנאמיע דארף לייכטער מאכען פאר'ן פאלק דעם וועג צו אסימילאציע, א ו י ב איהם איז באשערט צו פארשווינדען, און איהם לייכטער מאכען דעם וועג פון נאציאנאלער אנטוויקלונג, א ו י ב איהם איז באשערט צו בלייבען לעבען. אט די אלע חקירות זיינען מערקווירדיג אומגעלומפערט. עס איז שוין לעכערליך דער געדאנק גופא, אז איין און דערזעלבער פאליטישער מיטעל דארף „אויף יע־

דען פאל" דינען צוויי דירעקט־אנטקעגנגעזעצטע צילען. אויב דעם פאלק איז באשערט צו פארשווינדען, דאן פארלייכטערט ניט די נאציאנאלע אויטאנאמיע דעם פראצעס פון אסימילאציע, נאר, פארקערט, שטערט איהם, און דעריבער איז די דאזיגע אויטאנאמיע רעאקציאנער און אוטאפיסטיש. אויב, ווידער, די נאציאנאלע אויטאנאמיע איז נויטיג, הייסט עס, אז אין די גרעניצען פון דער צוקונפט, וואס מיר קענען פאר־אויסזעהן, וועט די נאציאנאליטעט זיך זעלבסטשטענדיג אנטוויקלען. *) מאדנע איז אזא פראגראם „אויף יעדען פאל" ביי סאציאל־דעמאקראטען. דאס אלגעמיינע שטימרעכט, דאס רעכט צו פאפצוזעצען אין שטעלען פאר'ן געריכט באאמטע און פיל אנ־דערע מינימאלע פאדערונגען שטעלט מען ארויס ניט אויף יעדען פאל, נאר מיט א קלארער פארשטענדניש וועגען די צילען. און נאר די נאציאנאלע פראגראם איז געווירדיגט געווארען פון בונד מיט אזא בכבוד'ער ראלע. דאס ברענגט אויפ'ן געדאנק, אז גראד מיט דער נאציאנאלער פראגע האלט עס ביים בונד ניט גלאט. הויך קלינגט דעם בונד'ס „נייטראליטעט", זי דינט אבער ניט מער ווי פאר אז asylum ignorantiae (א מקום מקלט פאר אומוויסענ־הייט.) מען קען זיין גלייכגילטיג צו דער פראגע וועגען דער אויפהאלטונג פון דער נאציע אדער איהר פארשמעלצונג מיט אנדערע; מען קען זיך ניט נעמען צום הארצען איהר פארשווינדונג און מען קען זיך ניט פרעהען מיט איהר זעלבסט־דערהאלטונג. דאס איז א פראגע פון געפיל, און אונז, פועלי ציון פרעהט עס

*) אונז אינטערעסירט, נאטירליך, ניט, וואס עס וועט פאסי־רען מיט דער נאציע אין דער ווייטער צוקונפט. אבער פארמולירען א נאציאנאלע פראגראם האט א רעכט נאר דער, וואס האט זיך אויסגעארבייט א קלארע פארשטעלונג וועגען די טענדענצען, וואס מערקען זיך שוין איצט.

אויך ניט און עס באאונרוהיגט אונז אויך ניט. עס איז אָבער אַן אַנדער פראַגע דאָס פאַרשטעהן און באַנעמען. מען קען ניט, זיך ניט אינטערעסירען מיט דער נאַציאָנאַלער פראַגע. יעדענ־פאַלס, אויב די בונדיסטען ווייסען ניט, וואָס עס וועט זיין מיט׳ן אידישען פאָלק, איז עס מער ווי מאָדנע, ווען זיי פאָרמולירען ספּעציעלע נאַציאָנאַלע פאָדערונגען. עס קען זיין, אַז עס איז זעהר פּראַקטיש זיך צו פאַרזאָרגען מיט אַ רעגען־שירם, ווען מען ווייסט ניט, אויב עס וועט רעגענען אָדער ניט ; עס האָט אָבער פּאָליטיש קיין זין ניט אָנצוגרייטען אַ נאַציאָנאַלע אויטאָנאָמיע, ווען מען ווייסט ניט, אויב זי וועט צו־נוץ קומען, אָדער ניט.

דער רעוואָלוציאָנערער פּראָלעטאַרישער געדאַנק דולדעט אין קיין זאַך ניט קיין אָפּאָרטוניזם. אויב ער ווייסט נאָך עפּעס ניט, הייסט עס, ערשטענס, אַז עס זיינען נאָך ניט אָנגעוואַקסען יענע אָביעקטיווע כחות, וואָס מאַכען מעגליך, ער זאָל זאָגען זיין וואָרט וועגען דער פראַגע ; צווייטענס, פאַרפּליכטעט דאָס ניט־וויסען די פּאַרטיי צו שווייגען און ניט אַרויסצושטעלען קיין פאָדערונגען. אויף דער קאַרדינאַלער פראַגע : וואוהין געהט איצט די אידישע נאַציאָנאַליטעט, וואוהין ריכטען זיך די טענדענצען פון איהר אַנטוויקלונג אין די גרעניצען פון דער צוקונפט, וואָס לאָזען זיך באַשטימען ? — אויף דער פראַגע מוז דער רעוואָלוציאָנערער געדאַנק געבען אַ קלאָרען און דירעקטען ענטפער. און אויב דער פּראָלעטאַרישער אַנאַליז וועט פירען צום שלוס, אַז די אידישע נאַציאָנאַליטעט שטרעבט צו פאַרשווינדען, איז די פּאַרטיי פון רעוואָלוציאָנערען פּראָלעטאַריאַט מחויב פאָלשטענדיג זיך אָפּצוזאָגען פון אַלע נאַציאָנאַלע טראַדיציעס פון דער אַרבייטער־מאַסע און פירען מיט זיין אַן אומ׳ברחמנות׳דיגען קאַמף ; די פּאַרטיי מוז אָפען געהן אויפ׳ן וועג פון אַסימילאַציע אָהן מורא פאַר די פאָרוואורפען פון די נאַציאָנאַליסטען. דעמאָלט דאַרף ניט זיין קיין אונטערשיד צווישען אַסימילאַציע און אַסימילאַטאָרישקייט, וועג־

גען וועלכער די בונדיסטען ריידען מיט אזא ברייטקייט. „מיר — זאגען זיי — זיינען ניט געגען אסימילאציע, נאר געגען „אסימילאטארישקייט". מיט'ן זעלבען ערפאלג וואלט מען געקענט זאגען: „מיר זיינען ניט געגען דער סאציאליזאציע פון דער ערד, מיר זיינען אבער געגען סאציאליזאטארישקייט, מיר זיינען פאר דער אנטוויקלונג פון דעם קלאסען־באוואוסטזיין, נאר מיר זיינען געגען זיין „אנטוויקלערישקייט". האט מען איין מאל באגריפען דעם היסטארישען גאנג, איז א רעוואלוציאנער מחויב איהם מיטצוהעלפען. און ווען מיר האבען באנומען די אנטשיידענדע טענדענץ פון דער אידישער דינאמיק צו קאנסאלידירען די אידישע פראגע און דאס אידישע פאלק, צו נאציאנאליזירען דאס אידישע לעבען, האבען מיר זיך פונקט אזוי אנטשיידען אפגעזאגט פון די קאסמאפאליטישע טראדיציעס פון'ם אומרייפען פראלעטארישען געדאנק, און מיר זיינען מחויב צו פארמולירען באמת־רעוואלוציאנערע נאציאנאלע פאדערונגען. און אונז ארען ניט די בייזע עמהארץ'ישע אנפאלען: מיר ווייסען, אז אין דער נאציאנאלער פראגע זיינען זיי — רעאקציאנערען און דאן־קיכאטען, וועלכע שטרענגען זיך אומזיסט אן צו פארשפארען דעם וועג דער אלמעכטיגער היסטארישער אנטוויקלונג.

אבער כדי צו באקומען א רעוואלוציאנערען ענטפער אויף דער נאציאנאלער פראגע, מוז מען פריהער פאר אלעמען אנאליזירען ניט נאר די אויסערליכע און באשיינפערליכע פאלגען פונ'ם נאציאנאלען קאנפליקט, ווי דאס טוט דער בונד, נאר אויספארשען זיינע טיפע און באהאלטענע יסודות.

און עס פאדערט זיך, מען זאל געהן ווייטער פון זיינע גייסטיג־קולטורעלע אויסדרוקען, מען זאל ווארפען א בליק אין דער סאמע טיפעניש פון זיין עקאנאמישער „באזע". דא פארראטען די בונדיסטישע טעארעטיקער זייערע אייגענע מאטעריאליסטישע פרינציפען.

עס איז אונפאַרמייַדליך פאַר אַ סאָציאַל־דעמאָקראַט אויסצוטייטשען אַזאַ קאָמפּליצירטע און וויכטיגע ערשיינונג פון׳ם געזעלשאַפטליכען לעבען, ווי נאַציאָנאַליזמוס, אויסשליסליך אין טערמינען פון גייס־טיגער קולטור. עס איז אומפאַרמייַדליך זיך פאַרצושטעלען, אַז אַ געזעלשאַפטליכע פראַגע פון אַזאַ גרויסער וויכטיגקייט ווערט גע־לעזט, אַפילו אין דער קלענסטער מאָס, מיט גייסטיג־קולטורעלע מיטלען. עס איז פשוט ערשטוינענד די מיינונג, אַז דער נאַציאָנאַ־לער סכסוך ווערט געבאָרען אויסשליסליך אויפ׳ן באָדען פון שפּראַך און דערציהונג. אַזעלכע ערשיינונגען, ווי דאָס פאַרשטויסען די איר־לענדער פון זייער ערד דורך ענגלענדער, ווי דער דרוק פון דעם דייט־שען יונקער אויף די פּאָליאַקען אין שלעזיען און פּאָזען, ווי די אי־דישע רעכטלאָזיגקייט, באָיקאָט און פּאָגראָמען, ווי די אומצעהליגע פאָרמען פון עקאָנאָמישער אונטערדריקונג פון נאַציאָנאַלע גרופּען — זיינען דאָס אַלץ „פראַגען פון שפּראַך, דערציהונג און, בכלל, קול־טור״? און וועמען וועט ניט ערשטוינען דער דאָזיגער מיטעל צו לעזען די פראַגע, די דאָזיגע פּאַנאַצעאַ — די נאַציאָנאַל־קולטורעלע אויטאָנאָמיע? מיר האָבען שוין פריהער געוויזען, אַז עס איז אומ־מעגליך אויסצואוואָרצלען די פּאָגראָמען אין דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט. שטעלט זיך נאָר פאַר דאָס שעהנע בילד: אַ אי־דישער סיים, וואָס נעמט זיך באַשפרעכען די שולע־פראַגע אין אַ צייט פון פּאָגראָמען און פון אַ פאַרשטאַרקטער אידישער עמיגראַ־ציע! אַ אידישער סיים, וועלכער וועט, ווי די יק״א, כדי צו טרייס־טען די פּאָגראָמירטע אידען, גרינדען נאָך אַ גימנאַזיע, אָדער וועט אַרויסלאָזען נאָך אַ באַלערענד ליטעראַריש ווערק וועגען הומאַני־טעט און אַלמענשליכער אחדות! און צום זיי־געזונד וועט דער סיים ראַטען די עמיגראַנטען צו באַזוכען דאָס אידישע טעאַטער!

ווען דער אידישער פּראָלעטאַריאַט ליידט פון׳ם נאַציאָנאַלען דרוק, הייסט עס, אַז צום אַלעם ערשטען ליידט ער מאַטעריעל, ווירט־שאַפטליך־עקאָנאָמיש, און די קנאַפּע אַנטוויקלונג פון זיין קלאַסען־

באוואוסטזיין וואלט מען געקענט אויסטייטשען נאָר אלס רעזולטאט פון די מאטעריעלע אנאָמאליען. דערצו, פארשטעהט פאַלש דער בונד, אין וואס עס באשטעהט די אומנאָרמאלע אנטוויק־לונג פון׳ם קלאסען־באוואוסטזיין פון׳ם אידישען פּראָלעטא־ריאט. די בונדיסטישע טעאָרעטיקער דענקען, אז ווייל עס פעלט דעם אידישען פּראָלעטאריאט א געזונטע נאציאָנאלע קולטור, נעמט ער שווערער איבער די סאָציאליסטישע וועלט־אנשויאונג, ווי די ארבייטער פון די ארומיגע פעלקער; עס קומט אויס, אז די אנאָמאַ־ליע איז נאָר א קוואליטאטיווע. אין אמת׳ען אָבער, זאָגען מיר נאָך אמאָל, איז דאָס קלאסען־באוואוסטזיין ביי די אידישע ארבייטער אנטוויקעלט ניט ווייניגער, אויב ניט נאָך מער, ווי ביי די ארומיגע פעלקער; אָבער צוליב דער אומצופרידענשטע־לענדער פּאָליטישער און עקאָנאָמישער ווערטה פון דער אידישער פּראָלעטארישער סטראטעגישער באזע, ווערען געשאפען קוואנ־טיטאטיווע אנאָמאליען: אומצופרידענשטעלענדע רעזול־טאטען פון קלאסען־קאמף, אן איבערטריבענע רעוואָלוציאָנערע פּראזעאָלאָגיע און אן אבנאָרמאל־פארשפּרייטע נייגונג פון די אידי־שע ארבייטער צום אנארכיזם.*)

אָבער די אלע פּיינליכע עקאָנאָמישע אנאָמאליען עקזיסטירען ניט פאר די בונדיסטישע „דענקער“. זיי ווייסען איינס: „שפּראך,

---

*) אפילו דער בונד האָט אויף זיין צוזאמענפאָר געפונען פאר נויטיג זיך אָפּצורופען אויף דער אבנאָרמאלער ערשיינונג פון אידישען לעבען אין „תחום“ — אויף׳ן אַנאַרכיזם. אָבער, ווי תמיד פּרואווט ער באזייטיגען די רעזולטאטען, בעת ער פארטראכט זיך אפילו ניט וועגען די אורזאכען. פּונקט ווי אין טעריטאָריאליזם, זעהט דער בונד אין אנאר־כיזם ניט מער ווי א פארפירעניש. און ווי אלע רעאקציאָנערען, דענקען די בונדיסטען, אז מיט זייער אגיטאציע און רעזאָלוציעס וועלען זיי מאכען אן ענד צו דער „מרידה“.

דערציהונג, בכלל — קולטור". אין דער הינזיכט שטימען די בונדיסטען פּאַלשטענדיג איין מיט אזעלכע רעאקציאָנערען, ווי אחד־העם, דובנאָוו און אנדערע.

דאָס איז א טיפּישע קליין־בורזשואזנע מאנערע: צו זוכען אין דער גייסטיגער קולטור דעם אינהאלט און דעם זין פון טיפע געזעלשאפטליכע פּראָבלעמען. פאר דער קליין־בורזשואזיע איז די גייסטיגע קולטור א זעהר וויכטיגע וואפע אין קאמף פאר'ן מארק, ווייל די שפּראך און אלץ, וואָס איז מיט איהר פארבונדען, איז די נאָהענטסטע טעכנישע פארבינדונג צווישען דעם געברויכער און הענדלער; און אזוי לאנג ווי דער קליינער פּראָדוצירער בלייבט נאָך א זעלבסטשטענדיגער בעל הבית, איז ער שטענדיג אויך דער פּארקויפער פון זיינע פּראָדוקטען. דער אידישער ארבייטער, וועלכער האָט זיך דערצויגען אין דער פּאטריארכאלער אידישער קליין־בורזשואזער פאמיליע, האָט זיך נאָך ניט באפרייט פון געוויסע שטריכען פון דער קליין־בורזשואזער פּסיכאָלאָגיע, און דאָס פילט זיך אין זיין צוגעבונדענקייט צו די גייסטיגע קולטור־פאָרמען און אין דעם, וואָס ער ווערט אזוי לייכט באאיינפלוסט פון דער קולטוריסטישער אגיטאציע. דאַן קומט נאָך די ספּערע פון ווירטשאפטליכער איזאָלאציע פון דער ברייטער אידישער מאסע און זי גיט גענוג יניקה אי דער אידישער קולטור און שפּראך, אי דער צוגעבונדענקייט פון די ארבייטער צו די דאָזיגע ווערטען. אויף אזא אופן איז די צוגעבונדענקייט פון'ם אידישען ארבייטער צו דער אידישער שפּראך און צו דער ליטעראטור אין דער שפּראך ניט רעאקציאָנער. פארקערט, זי וואָרצעלט זיך אין די רעאלע באדינגונגען פון זיין לעבען און מען קען ניט זאָגען, אז דאָס איז אן איבערבלייבעניש פון אָפּגעלעבטע טראדיציעס. אָבער די נייגונג קולטוריסטיש צו באנעמען די אידישע פראגע, די בונדיסטישע נייגונג, איז, אָהן ספק, רע־

אקציאנער און ווייזט ארויס אלע סמנים פון קליין־בירגערליכער אפשטאמונג.

דער בונד האט גרויסע פארדינסטען ביים אידישען פראלעטא־ריאט. אין דער געשיכטע פון דער אידישער ארבייטער־באוועגונג וועט דעם בונד'ס נאמען פארשריבען ווערען מיט גאלדענע אותיות און די קומענדע דורות פון אידישען פראלעטאריאט וועלען דעם בונד שטעלען א פראכטפולען מאנומענט אין פאלעסטינא... ער האט אנטוויקעלט דאס קלאסען־באוואוסטזיין פון די אידישע ארבייטער, ער האט זיי צוגעוועהנט צו אן ארגאניזירטען קאמף פאר זייערע אינטערעסען, ער האט ביי זיי אנטוויקעלט דעם גייסט פון דיסציפ־לין און האט קולטיווירט זייערע דעמאקראטישע באגריפען. אבער דעם בונד'ס נאציאנאלע פראגראם מאכט אלץ קאליע און גראבט פון אינווייניג אונטער זיין עקזיסטענץ. אלס א שטרענג קאנספיראטיווע ארגאניזאציע, איז דער בונד געווען אויסגעצייכענט צוגעפאסט צו די באדינגונגען פון פראלעטארישער פארטיי־ארבייט. מען קען אבער מיט זיכערהייט פאראויסזאגען, אז אין דער קומענדער פרייער רוס־לאנד וועט דער בונד ניט לאנג בליהען. דער אינערליכער ריס, וועל־כען גוט־אינפארמירטע מענשען באמערקען שוין איצט, וועלכען מען באהאלט אבער נאך אלץ פון דעם גרויסען עולם אונטער'ן צודעק פון קאנספיראציע; די רעאקציאנערע אגיטאציע פון די אנארכיס־טען, פון איין זייט; און פון דער צווייטער זייט, די פראגרעסיווע אגיטאציע פון די טעריטאריאליסטען, וואס גראבט שוין איצט אונטער דעם בונד, פון דרויסען, טראץ דער שטרענגער דיסציפלין פון דער ארגאניזאציע, וועלכע ווענדט אן איהר גאנצען קאנספירא־טיווען אפאראט, אז צו דער בונדיסטישער מאסע זאלען ניט דער־גרייכען די ווערטער און ארגומענטען פון די יונגערע שטרעמונגען — דאס אלץ וועט זיך שנעל אנטוויקלען אין א פרייער רוס־לאנד, ווען אונזער אגיטאציע און דעם בונד'ס אגיטאציע וועט ארויס פון אונטער דער ערד און וועלען זיך צונויפשטויסען אויף א פרייער

פּאָליטישער טריבונע. דער אינערליכער ריס און די אויסערליכע קרי־טיק וועלען שנעל פאָרענדיגען דעם בונד'ס חורבן.

ה.

אויפ'ן בונד'ס פּלאַץ קומט אַ נייע שטרעמונג. זי געהט ארויס פון די מאַטעריעלע אינטערעסען פונ'ם אידישען אַרבייטער, מאַכט אַ מאַטעריאַליסטישען אַנאַליז פון זיין נאַציאָנאַלער פּראָבלעם און קומט צו יענע טעריטאָריאַליסטישע שלוסען, וואָס מיר האָבען פעסטגעשטעלט אין צווייטען קאַפּיטעל. אין דער שטרעמונג אונ־טערשיידען זיך שאַרף צוויי אַנטוויקלונגס־סטאַדיען, וועלכע האָבען זיך אָנגעהויבען פאַרמירען אין איין צייט, האָבען זיך אָבער באַ־וויזען אין פארשידענע צייטען אויף דער פּאָליטישער ארענא, אלס אָרגאַניזירטע כחות. פריהער האָבען זיך אָרגאַניזירט די „ציוניס־טען־סאָציאַליסטען" — מיט אנדערטהאלבען יאָר צוריק.*) און גאָר ניט לאַנג צוריק — די אידישע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע ארביי־טער־פּאַרטיי פּועלי ציון.

די פּראָגראַם פון די ס. ס. איז פיל אַנטוויקעלטער ווי די בונ־דיסטישע און דריקט אויס אַ קאָמפּליצירטערע — פּאָלגליך, אַ שווע־רערע צופּאַסונג. די בונדיסטען זיינען דורכגעדרונגען מיט אַ האַלב־אסימילאַטאָרישער טענדענץ: זיי שטרעבען צו געפינען אַ לעזונג פאַרן נאַציאָנאַלען קאָנפליקט אין דיזעלבע באַדינגונגען, אין וועל־כער ער איז אַנשטאַנען; די ס. ס. האָבען שוין פאַרשטאַנען די נויטווענדיגקייט ראַדיקאַל צו ענדערען די באַדינגונגען, אונטער וועלכע דאָס אידישע פּאָלק לעבט.

די בונדיסטישע נאַציאָנאַלע פּראָגראַם איז אַן אויסדרוק פון דער קליין־בירגערליכער פּסיכאָלאָגיע פונ'ם אידישען אַר־בייטער — פון די איבערבלייבענישען פון דער אידעאָלאָגיע פון יע־

*) געשריבען אין יאָר 1906. — איבערזעצער

נעם קלאַס, פאַר וועלכען דער נאַציאָנאַלער קאָנפליקט איז נאָך ניט פאַלשטענדיג רייף געוואָרען. אַזוי לאַנג ווי דער קליין־בורזשואַ איז נאָך ניט פאָלשטענדיג אַרויסגעשטויסען, איז ער נאָך אַלץ געניינט, אַפּילו אונטער די ערגסטע באַדינגונגען, צו האָפען אויף אַ מעגליכ־קייט זיך איינצואוואָרצלען דאַ, אין גלות. דער אידישער פּראָלע־טאַריער, וואָס פירט אַ קלאַסען־קאַמף, איז אויך ניט זעלטען גע־נייגט זיך אַרומצוטראָגען מיט די ליכטיגסטע האָפנונגען אויפ'ן באַלדיגען ערפאָלג פון דעם דאָזיגען קאַמף. אויף אַזאַ אופן זיינען די קליין־בורזשואַזע איבערבלייבענישען ביים בונדיסטישען אַרביי־טער נאָך ניט געקומען אין ווידערשפּרוך מיט זיין פּראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמף און דעריבער שלינגט ער אַראָפּ די קליין־בורזשואַזע נאַציאָנאַלע פּראָגראַם, אַזוי לאַנג ווי ער בלייבט אַ גלוביגער בונ־דיסט. דער ס. ס.'שער אַרבייטער האָט זיך שוין אָפּגעטרייסעלט פון די קליין־בורזשואַזע נאַציאָנאַלע איבערבלייבישען און האָט פאַרלאָרען די האָפנונג זיך איינצואוואָרצלען אין גלות. עס הייסט, אַז פאַר איהם איז שוין דער נאַ־ציאָנאַלער קאָנפליקט צווישען דער באַדערפניש צו אַנטוויק־לען דעם קלאַסען־קאַמף און צווישען דער אומפאָלקאָמענהייט פון זיין סטראַטעגישער באַזע גענוג אויסגעוואַקסען, אַז ער זאָל די פּראָגראַם פאָרמולירען אין אַ רעוואָלוציאָנערער ריכטונג. פרעגט עס זיך: איז די דאָזיגע רעוואָלוציאָנערע ריכטונג ביי די ס. ס. אויסגעהאַלטען ביז'ן סוף? דריקען זיי אויס די ריין פּראָלעטאַ־רישע נאַציאָנאַלע פּסיכאָלאָגיע? קען מען זייער נאַציאָנאַלע פּראָ־גראַם באַטראַכטען פאַר אַ באמת־פּראָלעטאַרישער, ווען מען פאַר־שטעהט, אַז דער פּראָלעטאַריאַט איז ניט פּשוט אַ סכום אַרבייטער, נאָר אַ באַשטימטער ק ל אַ ס, וואָס פירט אָן אַ באַוואוסטזיניגען פּאָליטישען קאַמף?

אין יעדער באַוואוסטזיניגער שטרעמונג קען מען אונטער־שיידען: דעם מאָטיווירענדען אויסגאַנג־ א י נ ט ע ר ע ס,

דעם ציל און דעם וועג צום ציל. מיר שטעלען זיך ניט אָפּ אויף דעם ענדליכען ציל פון די ס. ס., דאָס הייסט, אויף'ן סאָציאַליזם, און אויף זייער וועג צום ציל, דאָס הייסט, אויפ'ן קלאַסען־קאַמף ; מיר שטעלען זיך אויך ניט אָפּ אויף זייער מינימאַלען ציל — אויף דעם טעריטאָריאַליזם, ווייל די דאָזיגע צילען זיינען ביי זיי דיזעלבע, ווי ביי אונז, פּועלי ציון און דער וועג צום סאָציאַליזם דורך קלאַסען־קאַמף איז אויך דערזעלבער ביי זיי און ביי אונז. מיר נעמען זיך צום אַנאַליז פון זייער אויסגאַנג־אינטערעס און פון זייערע אָנערקענטע וועגען און מיטלען.

ליידער, האָבען די ס. ס. ניט נאָר נאָך קיין צייט ניט געהאַט*) זיך פאָלשטענדיג אַרויסצוזאָגען וועגען די דאָזיגע פראַגען אין דער ליטעראַטור, נאָר זיי בייטען אויך אויף שריט און טריט זייער קוק. פאַר די 14—15 חדשים זינט עס עקזיסטירט די אָרגאַניזירטע פּאַרטיי ס. ס., האָבען זיי שוין צייט געהאַט דריי מאָל צו בייטען דעם באַגריף וועגען די אויסגאַנג־אינטערעסען פונ'ם פּראָלעטאַרישען טעריטאָריאַליזם. פאַר אונז ליגט די באַרימטע „דעקלאַראַציע" זייערע, דער לייטאַרטיקעל פון „דער אידישער פּראָלעטאַריער" און אַרטיקלען פון „דער נייער וועג".

אין דער „דעקלאַראַציע" איז די געשיכטע פּשוט און קלאָר. די אידישע קליין־בורזשואַזיע מאַסען האַלטען ניט אויס אין דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט די אומ'ברחמנות'דיגע קאָנקורענץ, ווערען רואינירט און געהען איבער די רייהען פון דער רעזערוו־אַרמעע. די רעזערוו־אַרמעע נויטיגט זיך אין „פּראָלעטאַריזאַציע", דאָס הייסט, זי זוכט לוין־אַרבייט. אַן אומבאַדייטענדער טייל פון דער אידישער קליין־בורזשואַזיע באַקומט אַ צוטריט צו דער פּראָדוקציע, אי דאָס אויך נאָר צו די סאַמע נידריגסטע געביטען, און

*) דעמאָלט, ווען דאָס איז צום ערשטען מאָל פאַרעפענטליכט געוואָרען — אין יאָר 1906. — איבערזעצער.

די גרויסע מאַיאָריטעט בלייבט אויסער דער מאָדערנער ווירט־שאַפט און איז געצוואונגען צו זוכען רעטונג אין עמיגראציע. אָבער אויך אין די נייע לענדער קענען זיי ניט צוקומען צו די העכערע פּראָדוקציאָנס־געביטען און פּראָלעטאריזירען זיך ווידער ניט. דער־פאַר ווערט ביים אידישען פאָלק געבאָרען אַ שטרעבונג צו קאָנ־צענטרירען די עמיגראַציע אויף איין טעריטאָריע, וואו עס דאַרף גע־שאַפען ווערען אַ אידישע אויטאָנאָמע געזעלשאַפט. דער אידי־שער פּראָלעטאַריאַט, אַלס דער אונטערדריקסטער קלאַס פון אידי־שען פאָלק, ליידט מער פון אַלע פון ניט־פּראָלעטאַריזאַציע און פון די אומגינסטיגע עמיגראַציאָנס־באַדינגונגען און נויטיגט זיך דע־ריבער מער פון אַלע אין אַ טעריטאָריע. שטרעבענדיג אַלס סאָ־ציאַל־דעמאָקראַטען צום סאָציאַליסטישען אידעאַל, שטרעבען דע־ריבער די ס. ס. אויף'ן וועג צום אידעאַל, אויך צום טעריטאָ־ריאַליזם; דער טעריטאָריאַליזם וועט זיי געבען יענע מעגליכקייט צו קעמפען פאַר'ן סאָציאַליזם, וועלכע פעלט זיי אין גלות, אַ דאַנק דער „ניט־פּראָלעטאַריזאַציע" *)

די דאָזיגע „טעאָריע" רופט דורך און דורך ארויס ערשטוינונג. אויב די ס. ס. זיינען סאָציאַל־דעמאָקראַטען, דאַרפען זיי זיין פאַר־טרעטער פון'ם פּראָלעטאַריאַט, און די ס. ס. האָבען דאָך אין אמת'ען גאַנץ הויך דערקלערט, אַז זיי זיינען דער פּראָלעטאַריאַט און האָבען זיך גאַנץ אייפריג אָפּגעגרעניצט פון די בורזשואזע ציוניסטען. אויב אָבער די אידישע מאַסען „פּראָלעטאַריזירען זיך ניט", טאָ פון וואַ־

*) אָט די אַלע טעאָריעס וועגען „ניט־פּראָלעטאַריזאַציע" און אַזוי ווייטער פון דער „דעקלאַראַציע" זיינען געווען, מיט ציפערן אין די הענט באַגרינדעט געוואָרען פון די פועלי ציון אין מינדליכע רעפעראַטען און דיסקוסיעס. די ס. ס. האָבען זיך אָפּגעטיילט פון די פועלי ציון, האָבען זיך אָרגאַניזירט אין אַ פּאַרטיי און האָבען דערביי די ערשטע צייט אָנגע־האַלטען אומבאַרירט די פּרימיטיווע טעאָריע פון „ניט־פּראָלעטאַריזאַציע".

נען האָט עס זיך גענומען יענער פּראָלעטאריאט, אין וועמענס נאָמען די ס. ס. זיינען ארויסגעטראָטען? און ווייטער: צוגעגעבען, אז א געוויסער טייל אידען פּראָלעטאריזירט זיך יאָ און אז דעם פּראָלעטאריאט האָבען עס אין זינען די ס. ס., ווען זיי זאָגען, אז זיי זיינען סאָציאַל־דעמאָקראַטען, וואונדערען מיר זיך אַלץ: צו וואָס דאַרף אָט דער פּראָלעטאריאט, וואָס האָט זיך שוין פּראָלעטאריזירט, אַן עמיגראַציע, א קאָנצענטראציע און א טעריטאָריע?*) עס איז קלאָר אויפ'ן ערשטען בליק, אז די טעאָריע האָט זיך גענויטיגט אין וויכטיגע אויסבעסערונגען. אייניגע ס. ס. האָבען געפּרואווט זאָגען, אז זיי זיינען א „פּראָלעטאריאט אין פּאָטענץ“. אָבער אויב אזוי, טאָ פארוואָס האָבען זיי זיך אויך ניט אָנגערופען „סאָציאַל־דעמאָקראַטען אין פּאָטענץ?“ עס האָט זיך ניט געוואָלט! האָט מען אריינגעבראַכט א וויכטיגע אויסבעסערונג: מען האָט זיך אָפּגעזאָגט פון דעם אומגעלומפּערטען באגריף „ניט־פּראָלעטאריזאציע“ און מען האָט איהם פארביטען מיט אומנאָרמאלער פּראָלעטאריזאציע. פאַלשטענדיג ריכטיג איז פעסטגעשטעלט געוואָרען דער פאקט, אז די אידישע קליין־בורזשואזיע פּראָלעטאריזירט זיך אומנאָרמאל און דעריבער געפינען זיך די אידישע ארבייטער אין די נידריגערע פּראָדוקציאָנס־צווייגען און זאָגאָר אין די נידריגסטע (מאנופאקטור) פאָרמען פון די נידריגסטע געביטען; עס איז אמת, אז די אידישע ארבייטער האָבען ניט קיין צוטריט צו די העכערע געביטען און מען קען אפשר צוגעבען (כדי ניט לאַנג צו

---

*) די דאָזיגע אָנווענדונגען, וואָס מיר האָבען אמאָל געמאכט געגען די ס. ס., כאפּען איצט אונטער די בונדיסטען. עס איז אינטערעסאנט, אז די דאָזיגע ארגומענטען זיינען שוין פארעלטערט, ווייל די ס. ס., און די פּועלי ציון אודאי, האָבען שוין צייט געהאט שטארק צו פארפאָלקאָמענען זייער ארגומענטאציע. אָבער דער בונד איז תמיד שטארק הינטערשטעליג אין דער נאציאָנאלער פראגע. איבערזעצער.

פּאַלעמיזירען), אז די אידישע ארבייטער וועלען ארויסגעשטויסען ווערען אויך פון די צוריקגשטאנענע געביטען; עס איז אויסער צווייפעל, אז די אידען עמיגרירען און קאָנצענטרירען זיך אין עטליכע ערטער. אָבער וואָס פאָלגט דערפון?

מען קען דערפון דירעקט ציהען דעם שלוס, אז די אידישע קליין־בורזשואזיע און די אידישע זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען און אויך די אידישע ארבייטער, וואָס האָבען פארלאָרען זייער ארבייט, נויטיגען זיך אין א טעריטאָריע. די קליין־בורזשואזיע נויטיגט זיך אין איהר אלס אין א מארק און פאר די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען (צו זיי באלאנגען אויך די ארויסגעשטויסענע ארבייטער) איז די טעריטאָריע נויטיג אלס ארבייטס־פּלאַץ. אָבער ווי שליסט מען דערפון, אז דער סאָציאל־דעמאָקראטישער קעמפּפענדער אידישער פּראָלעטאריאט — ד ע ר פּ ר אָ ל ע ט א ר י א ט א ל ס ק ל א ס — איז פאראינטערעסירט אין טעריטאָריאליזם? א לץ האָט זיך אויסגעדריקט, אז די ס. ס. זיינען זעהר גוטהארציגע מענשען און כאטש זיי אליין נויטיגען זיך ניט אין א טעריטאָריע, זאָרגען זיי פונדעסטוועגען, אז די אידישע עמיגראנטען זאָלען יאָ באקומען א טעריטאָריע. א זעהר טרעפענדער וויץ! בקצור, מיר פרעגען: וועמענס אינטערעסען פארטיידיגען די ס. ס. — די אינטערעסען פון די ע מ י ג ר י ר ע נ ד ע א ר ב י י ט ע ר, אָדער די אינטערעסען פון'ם ק ע מ פּ פ ע נ ד ע ן פּ ר אָ ל ע ט א ר י א ט? אין ערשטען פאל זיינען נאָך די ס. ס. אפשר טעריטאָריאליסטען, זיי זיינען אָבער פאר קיין פאל ניט קיין סאָציאל־דעמאָקראטען, און מיר זעהז ניט קיין ב א ג ר י נ ד ע ט ע ן אונטערשיד צווישען זיי און צווישען די אלט־מינסקער פּועלי ציון. אין צווייטען פאל, ווידער, זיינען די ס. ס. אומצווייפעלהאפט סאָציאל־דעמאָקראטען; עס איז אָבער נאָך ניט פארשטענדליך, פארוואָס זיי זיינען טעריטאָריאליסטען.

די דאָזיגע פראגע האָבען זיך די ס. ס. קיין מאָל ניט געשטעלט, זיי האָבען אָבער, ווייזט אויס, געפילט, אז עפּעס איז ניט גלאט אין

זייערע פּרינציפּען, כאָטש זיי האָבען נים געקענט באַנעמען, וואָס דאָס איז. דאָרט, וואו דער געדאַנק האָט זיך פאַרפּלאָנטערט אין נעבעלהאַפטיגקייטען, זוכט ער געדן אַז אויסוועג אין אַנזאַמלען נע־בעלהאַפטע האַר־שפּאַלטעריי. אַ פאַרזוך זיך אַרויסצופּלאָנטערען פון די שווערינקייטען מיט דער הילף פון סכאָלאַסטיק האָבען די ס. ס. געמאַכט אין דעם לייט־אַרטיקעל פון זייער פּאַרטיי־אָרגאַן „דער אידישער פּראָלעטאַריער“.

דאָ ווערט געזאָגט, אַז ביי אידען עקזיסטירט אַ פּראָלעטאַריאַט, און די פריהערינע „ניט־פּראָלעטאַריזאַציע“ ווערט דאָ פאַרמאַסקירט מיט'ן מער וויסענשאַפטליכען טערמין „ניט־אינדוסטריאַליזאַציע“. אָבער דער אידישער פּראָלעטאַריאַט איז ניט קיין נאָרמאַלער: בעת ביי די אַנדערע פעלקער איז דער קעמפּפענדער פּראָלעטאַריאַט באַ־שעפטיגט אין דער גרויס־אינדוסטריע, איז ער ביי די אידען באַ־שעפטיגט אין דער קליין־אינדוסטריע און ביי האַנד־ווערקעריי. דאָס סאָציאַליסטישע באַוואוסטזיין אנטהאַלט צוויי מאָמענטען. דער פּראָלעטאַריער איז אומצופרידען מיט דער עקזיסטירענדער אָרד־נונג און שטרעבט זי אָפּצושאַפען — דאָס איז דער נעגאַטי־ווער מאָמענט. אָבער דער מאָמענט איז ניט גענוג פאַר'ן סאָ־ציאַליזם: אַז אומצופרידענהייט מיט דער עקזיסטירענדער אָרד־נונג איז געווען אויך ביי די פאַרצייטיגע שקלאַפען; פאַר'ן סאָציאַ־ליזם איז נויטיג נאָך אַ צווייטער, פּאָזיטיווער מאָמענט: די שטרעבונג צו פאַרגעזעלשאַפטליכען די פּראָדוקציאָנס־מיטלען. דער פּאָזיטיווער מאָמענט פון דעם סאָציאַליסטישען באַוואוסטזיין קען האָבען אַ פּלאַץ נאָר ביים גרויס־אינדוסטריעלען פּראָלעטאַריאַט, וועלכער באַאָבאַכט אויף זיינע פאַבריקען מיט זיינע אייגענע אויגען דעם קאָנצענטראַציאָנס־פּראָצעס פון דער פּראָדוקציע, און מיט זיין קלאַסען־קאַמף פאַרשנעלערט (?) דער פּראָלעטאַריאַט דעם פּראָצעס. דער אידישער פּראָלעטאַריאַט, ווידער, האָט ניט קיין מעג־ליכקייט צו באַאָבאַכטען דעם דאָזיגען פּראָצעס אין זיינע קליינע

ווערקשאטאטען, און דעריבער פעלט איהם דער פאזיטיווער מאמענט פון דעם סאציאליסטישען באוואוסטזיין. אויף דער נאטירליכער פראגע: ווי אזוי קומט עס דאך, וואס די ס. ס. אונטערשיידען זיך נאך אלעם דעם פון די פארצייטיגע שקלאפען און זיינען סאציאל־דעמאקראטען? — גיט דער מחבר אזא אומערווארטעטען ענטפער: דער פלאץ פון דעם פעלענדען רעאלען פאזיטיווען מאמענט פאנעמט ביים אידישען פראלעטאריאט די עמיגראציע און דעם פלאץ פון דעם פאזיטיווען מאמענט אין באוואוסטזיין פארנעמט, אזוי צו זאגען א אידעען־אנשטעקונג. ווי אזוי „די עמיגראציע גיט דעם פעלענדען פאזיטיווען מאמענט" און ווי אזוי „דער טעריטאריאליזם שטעלט מיט זיך פאר א באוואוסטזיניגען אויסדרוק פונ'ם אומבאוואוסטזיניגען פראצעס" — וועגען דעם שווייגט באשיידען די טעאריע; דאס איז דער סוד פון דעם שרייבער פון'ם לייט־ארטיקעל. דערפאר אבער דערוויסען מיר זיך אלץ וועגען דאס, וואס מיר האבען אנגערופען א אידעען־אנשטעקונג: אזוי ווי אומעטום הערשט איצט די סאציאל־דעמאקראטישע אידעאלאגיע, און אזוי ווי לויט דער לערע פון דעם באקאנטען מאטעריאליסט קויטסקי, צייכענען זיך די אידישע ארבייטער אויס מיט זייערע פעהיגקייטען אין אבסטראקטען דענקען, דעריבער דרינגען זיך די אידישע ארבייטער זעהר גרינג דורך מיט'ן סאציאליסטישען אידעאל.

די דאזיגע דיאלעקטישע פאקוסען זיינען אן איבערראשונג פון אנהויב ביז ענד. מיר וועלען שוין פארבייגעהן די מעטאפיזיק פון „פאזיטיוו" און „נעגאטיוו". אומפארשטענדליך! קאנצענטרירט דען בכלל דער פראלעטאריאט מיט זיין קלאסען־קאמף די פראדוקציע? דאס טוט די בורזשואזיע מיט איהר קאנקורענץ. אומפארשטענד־

ליך! באקומט דען בכלל דער פּראָלעטאריאט א באגריף וועגען דער קאָנצענטראציע פון דער פּראָדוקציע און וועגען דעם סאָציאליזם נאָר ביי זיך אין פאבריק? איז דען דעם ארבייטער׳ס וועלט פון ב א - אָ ב א כ ט ו נ ג ע ן באשרענקט מיט זיין ווערקשטאט, וואו ער ארבייט? אין דער פאבריק, טרעפט זיך, זעהט ער דאָך גאָר קיין מאָל ניט זיין בעל הבית — הייסט עס, אז ער קען אין אזא פאַל ניט באקומען קיין באגריף וועגען דער עקזיסטענץ פון דער בור־זשואזיע? און די גאנצע „טעאָריע“ וועגען דעם ריין־נעגאטיווען אינהאלט פון דעם אידישען פּראָלעטארישען קלאַסען־באוואוסטזיין איז דאָך געבויט אויף׳ן געדאנק, אז דער פּראָלעטאריער באָאָבאכט כלומרשט אלע פּראָצעסען פון דער קאפּיטאליסטישער ווירטשאפט נ אָ ר אין זיין ווערקשטאט.

נאָר לאָמיר שוין אפילו אָננעמען די דאָזיגע גאנצע קונצען־מאכעריי מיט׳ן „פּאָזיטיווען“ און „נעגאטיווען“. טאָ וואָס פאָלגט דערפון? אז דער אידישער פּראָלעטאריאט האָט ניט קיין רעאלען עקאָנאָמישען באָדען פאר דער אנטוויקלונג פון׳ם סאָציאליסטישען באוואוסטזיין. און פון דעם קען מען ציהען נאָר איין שלום: בלויז צוליב א מיספארשטענדניש רופען זיך די ס. ס. אין סאָציאלדע־מאָקראטען! און דאָ קומט צו הילף די אידעען־מגפה און די נייגונג פון׳ם אידישען מוח צו אבסטראקציעס. די דאָזיגע נייגונג האָט, אָהן צווייפעל, ארויסגעוויזען דער שרייבער פון׳ם לייט־ארטיקעל. אויב אָבער קאוטסקי האָט א רעכט צו זינדיגען געגען מארקסיזם און מאטעריאליזם, האָבען אָבער דערויף קיין רעכט ניט די ס. ס.! פיינע סאָציאל־דעמאָקראטען, וואָס ווערען סאָציאל־דעמאָקראטען נאָר דערפאר, ווייל זיי זיינען גענייגט צו אבסטראקציעס!

און ביי אלעם דעם האָט דער דאָזיגער לייט־ארטיקעל פּאָל־שטענדיג פארשוויגען די גרונד־פראגע: פארוואָס איז דער אידישער פּראָלעטאריאט פאראינטערעסירט אין טעריטאָריאליזם? איז עס נאָר דערפאר, וואָס ער האָט ניט קיין „פּאָזיטיווען“ סאָציאליסטי־

שען באוואוסטזיין? טא וואס איז דא דער אומגליק? האט דאך שוין קאוטסקי געזאגט, אז די ס. ס. זאלען זיך אנזאפען מיט'ן סאציאליזם פון דער ארומיגער אטמאספערע — און גענוג! אדער קען אפשר דא דער אידישער פראלעטאריאט ניט פיהרען קיין קלאסען־קאמף? טא פארוואס זאגט איהר עס ניט? דעמאלט וואלט קלאר געווארען, אז צווישען די ס. ס. און די אלט־מינסקער פועלי ציון איז קיין חלוק ניטא. אדער דער אידישער פראלעטאריאט פירט אן א קלאסען־קאמף, נאר די באדינגונגען פון זיין סטראטעגישער באזע מאכען זי אומצופרידענשטעלענד?

מיט איין ווארט, אלץ בלייבט ניט קלאר, ווי פריהער. אין „דער נייער וועג" (אין ערשטען נומער) הערען זיך שוין נייע לידער, וועלכע באצייכענען א שארפע אומווענדונג אין דער אנטוויקלונג פון דער ס.־ס.'ישער וועלט־אנשויאונג. דעריבער וועלען מיר צום „נייעם וועג" זיך אומקערען שפעטער.

אויב די ס. ס. האבען ניט קיין קלאסען־פראלעטארישען אויס־גאנג־א י נ ט ע ר ע ס, איז פארשטענדליך, אז זיי קענען אויך ניט האבען קיין פראלעטארישען ו ו ע ג צום טעריטאריאליזם. די וועלט־אנשויאונג פון די ס. ס. מוז נויטווענדיגערווייז זיך צו־שווימען איבער די באקאנטע „צוויי פלעבען", בעת זיי שטרענגען זיך אומזיסט אן זיי צונויפצובינדען אין איין גאנצען פראלעטארי־שען סינטעז. דער קלאסען־קאמף איז זיך איין זאך און דער טערי־טאריאליזם איז זיך א זאך פאר־זיך. אי אין דער „דעקלאראציע" און אי אין דעם „אידישען פראלעטאריער" ציינט זיך קלאר ארויס און עס זאגט זיך זאגאר ארויס, אז דער נויטיגער פאסטולאט פון רע־אלער ארבייט אויף דער טעריטאריע איז א פאלשטענדיגע גאראנטיע פון רעכט (א טשארטער). דאס הייסט, פריהער דארף מען באקו־מען גאראנטיען אויף טעריטאריאלער אויטאנאמיע פאר'ן אידישען

פאָלק און נאָכדעם זיך נעמען פאר קאָלאָניזאציע (א „ברייטע קאָלאָניזאציע„). טאָ וואָס איז די פארבינדונג צווישען דעם קלאסען־קאמף פון׳ם אידישען פראָלעטאריאט אין גלות און צווישען קריגען א „טשארטער“? לחלוטין קיין שייכות ניט! דעם „טשארטער“ וועלען באקומען די בורזשואזע טעריטאָריאליסטען און די קאָלאָניזאציאָנס־אונטערנעמונגען זיינען אויך אויסשליסליך די ארבייט פון דער בורזשואזיע. אין דעם ארטיקעל „איינינע געדאנקען וועגען דער רעאליזירונג פון טעריטאָריאליזם“ איז זיך דער שרייבער מודה, אז די בורזשואזיע איז דער אוואנגארד פון דער טעריטאָריאליסטישער באוועגונג. און באמת: פועל׳ען א טשארטער דארף די בורזשואזיע, דינגען דאמף־שיפען דארף די בורזשואזיע און געבען געלט אויף קאָלאָניזאציע דארף ווידער טאקע די בורזשואזיע. טאָ וואָס איז די אויפגאבע פון׳ם פ ר אָ ל ע ט א ר י ש ע ן טעריטאָריאליזם? אגיטירען דעם פראָלעטאריאט, אז ער זאָל שטיצען די פארשידענע בורזשואזע דיפּלאָמאטען? מאכען אבסטרוקציעס אוסישקין׳ען? אָבער דאָס האָט מען דאָך שוין געטאָן מיט ערפאָלג אויף׳ן זיבעטען קאָנגרעס. דער קלאסען־קאמף מיט אוסישקין׳ען האָט זיך געענדיגט, דער פראָלעטאריאט האָט באזיגט „דער מוטער רחל׳ס קבר“ — נו, און וואָס בלייבט פאר די ס. ס. ווייטער צו טאָן? ווידער אגיטירען, ר ע ד ע ן וועגען א טעריטאָריע און געבען די בורזשואזע דיפּלאָמאטען קלוגע עצות וועגען דיפּלאָמאטיע און קאָלאָניזאציע — עצות, וואָס יענע פאָלגען ניט? דער קלאסען־קאמף — ווי עס דערקלערט דער שרייבער פון דעם ס.־ס.׳ישען לייטארטיקעל — פיהרט צו דער דעמאָקראטיזאציע פון דער געזעלשאפט און דער טעריטאָריאליזם קען פארווירקליכט ווערען נאָר אין דעמאָקראטישע לעבענס־פאָרמען. לאָמיר איינשטימען מיט דער פראזע; אָבער וואָס פאָלגט דערפון? אָהן דעם אנטייל פון׳ם אידישען פראָלעטאריאט וועט זיך די געזעלשאפט אויך דעמאָקראטיזירען; אָדער אפשר איז פאראן א געפאר, אז אָהן דער מעכטיגער הילף פון די

ס. ס. וועט די אַלוועלטליכע דעמאָקראַטיע געשלאָגן ווערן? און מיר פרעגן ענדליך: צו וואָס דאַרף מען בכלל די ס. ס., וואָס איז דער זין פון זייער אָפּגעזונדערטער עקזיסטענץ אַלס באַזונדערע אי־דישע פּראָלעטאַרישע אָרגאַניזאַציע? דער בונד עקזיסטירט צוליב דעם, ער זאָל פאָדערן ביי דער רוסישער קאָנסטיטואירענדער פאַר־זאַמלונג נאַציאָנאַל־קולטורעלע אויטאָנאָמיע פאַר אידען. און וואָס וועלען פ אָ ד ע ר ן די ס. ס. און פון וועמען וועלען זיי פאָ־דערן? צי דענקען זיי אפשר ניט אין א שענעם טאָג צו פאָדערן פון „ענגלאַנד" א טשאַרטער אויף אוגאַנדא מיט'ן סטראַשונאַק, אז אויב מען וועט זיי ניט נאָכגעבען, וועלען זיי ארויסרופען אן אַל־געמיינעם שטריק פון די אידישע שניידער אין די שטעדטלעך קאַב־צאַנסק און הונגערעווקא? אָדער, וועלען זיי אפשר ווירקען אויף'ן אינטערנאַציאָנאַלען פּראָלעטאַריאַט, אז מען זאָל מיט זיין הילף באַקומען א טשאַרטער? קומט ווידער אויס, אז קעמפען מוזען אַנדערע און פאַר די ס. ס. בלייבט איבער נאָר אונטערצושטופען אַנדערע אין דעם קאַמף און אין דער ארבייט און אליין נאָר זיך באַנוצען מיט די רעזולטאַטען!

כדי צו האָבען פאַר זיך א קלאָרען וועג, איז פריהער פאַר אַלע־מען נויטיג א פאָלשטענדיגער, קאָנקרעטער פּראָגראַז פון די צו־קונפטיגע פּערספּעקטיווען פון יענער גרופּע, וועגען וועלכער עס האַנדעלט זיך — אין אונזער פאַל, פון'ם אידישען פאָלק און פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט. אין זייער אַנאַליז זיינען די ס. ס. דער־גאַנגען נאָר ביז דער נויטיגקייט פון א טעריטאָריע פאַר'ן אידישען פאָלק, נאָר דערצו, אז די אידען ד א ר פ ע ן א טעריטאָריע. זיי פעלט אָבער די ה י ס ט אָ ר י ש ע נויטווענדיגקייט פון א טעי־ריטאָריע. זיי האָבען ניט קיין היסטאָרישע וועגען און מיטלען. זיי ווייסען גאָר ניט וועגען קאָנקרעטיזירען דעם טעריטאָריאַלען פּרינציפּ און זאָגען זיך פּרינציפּיעל אָפּ דאָס צו טאָן און באַשטימט אַנצואווייזען אויף א טעריטאָריע, ביז זי וועט ניט געפונען ווערען

און וועט ניט אויסגעפאָרשט ווערען. אין אבסטראקטער טעריטאָריאַליזם שליסט, נאַטירליך, אויס דאָס פּאָראויסזעהן פון קאָנקרעטע וועגען. און דער איינציגער וועג, וואָס די ס. ס. קענען דערווייל באַגרייפען, איז „דאָס זוכען און אויספאָרשען א טעריטאָריע" — לאַנד־זוכעריי.

און ווידער פרעגען מיר: ווער וועט נעמען אויף זיך די אַרבייט צו זוכען א טעריטאָריע? ווער וועט זי אויספאָרשען? לעגט עס זיך אויף׳ן שכל, אז דער פּראָלעטאריאט זאָל זוכען די טעריטאָריע און אז ער זאָל עפּעס האָבען צו טאָן מיט׳ן ארויסשיקען די עקספּעדיציעס? און איז עס ניט לעכערליך אָנצונעמען, אז דורך *עקספּעדיציעס* וועט מען דאָס לאַנד קענען אזוי אויספאָרשען, אז מען זאָל אַנטשידען קענען לעזען די פראגע, אויב דאָרט איז מעגליך צו שאפען א אידישע אויטאָנאָמע געזעלשאפט? דאָס איז א *פּאָליטישע און געזעלשאפטליכע* פּראגע. קיין מאָל האָט מען נאָך אזעלכע פראגען ניט געלעזט מיט עקספּעדיציעס. די אבסטראקטע טעריטאָריאַליסטען דענקען, ווייזט אויס, אז די לעזונג פון דער אידישער פראגע הענגט הויפּטזעכליך אָפּ פון *געאָגראפישע (און קלימאטישע)* באַדינגונגען. נאַטירליך איז פאַראַן אַ מינימום געאָגראַפישע פאָדערונגען, וואָס א טעריטאָריע דארף נאָכקומען, כדי מען זאָל וועגען איהר קענען ערנסט רעדען; נאַטירליך, קען מען ניט גרינדען א אידישע אויטאָנאָמע געזעלשאפט אויף׳ן נאָרד־פּאָל אָדער אין דער סאַכאַרער מדבר. אָבער דאָ זיינען וויכטיגער די סאָציאַל־עקאָנאָמישע באַדינגונגען, ווי די געאָגראַפישע לאַגע און דער קלימאט. פּאָליטישע און געזעלשאפטליכע פּראגען איז נאָך קיין מאָל קיינעם ניט איינגעפאלען צו לעזען דורך עקספּעדיציעס. פאַר אזעלכע פראגען זיינען פאַראַן מעטאָדען פון *סאָציאָלאָגישען אנאליז און פּראַגנאָז*, וועלכע קענען בעסער, ווי עקספּעדיציעס, ווייזען, אויב דאָס לאַנד טויג אין אַלגעמיין פאַר אן אויטאָנאָמען

אידישען לעבען. די אייגנצעלהייטען, ווידער, דער־נעהט מען נאָר ביסלעכווייז, שטודירענדיג דאָס לאַנד געניי, אָהן אויפהער און פּלאַנמעסיג. און אזא שטודיום מיינט שוין קאָלאָני־זאַציע. עס הייסט: כדי אויסצופאָרשען ווי עס באַדאַרף צו זיין דאָס לאַנד, דאַרף מען עס קאָלאָניזירען. מיט איין וואָרט, דער אַב־סטראַקטער טעריטאָריאַליזם פירט די ס. ס. דירעקט צום אידעען־אוואַנטיוריזם, וועלכער בייט אוים דעם געזעלשאַפטליכען פּראָצעס און די דויערענדע אנטוויקלונג פון היסטאָרישע טענדענ־צען אויף צופעליגע קאָמבינאַציעס פון אינטערעסען און מעגליכ־קייטען. עס פעלט דער באַגריף וועגען אַ סטיכישער אַנזאַמלונג און וואוקס פון כחות, וואָס זאָלען פירען צו דער פאַרווירקליכונג פון׳ם טעריטאָריאַליזם, און אַנשטאָט דעם ברענגט מען אריין אַלע מעגליכע צונויפטרעפונגען פון צופעליגקייטען.

אזוי ווי די ס. ס. ווילען דאָך ווי־ניט־איז באַווייזען די היס־טאָרישע נויטוועגדיגקייט פון׳ם טעריטאָריאַליזם, אויפדעקען די היסטאָרישע גאַראַנטיעס פאר זיין פאַרווירקליכונג, ווייזען זיי אָפּט אָן דאַרויף אז אַלע פעלקער זיינען פאַראינטערעסירט אין דער טעריטאָריאַלער לעזונג פון דער אידישער פראַגע. אָט־די אַלוועלט־ליכע פאַראינטערעסירטקייט האָבען מיר שוין דערקלערט אין צווייי־טען קאַפּיטעל. די ס. ס. זיינען אָבער אויך דאָ ניט אויסגעהאַלטען און נעמען אָן, אז דעם טשאַרטער קענען מיר באַקומען פון איין מלוכה. די היסטאָרישע גאַראַנטיע פאַר׳ן טעריטאָריאַליזם בכלל געפינען די ס. ס. אין דעם, וואָס אַלע מעכטע זיינען פאַראינ־טערעסירט און קאָנקרעט וועט מען די טעריטאָריע באַקומען פון איין מאַכט, אָהן וועלכער עס איז שייכות צו דער אינטערנאַציאָנאַלער פאַראינטערעסירטקייט. צווישען אַבסטראַקטען טעריטאָריאַליזם און דער קאָנקרעטער טעריטאָריע ליגט ביי די ס. ס. אַן אָפּגרונד, וואָס מען פילט אָן מיט אַן אוואַנטיורע פון דיפּלאָמאַטיע און עקספּעדי־ציעס.

אין דער ס.־ס.'ישער טעאָריע זיינען פאַראַן פיל באַזונדערע ריכטיגע און טיף־רעוואָלוציאָנערע אידעען, אָבער ניט זיי האָבען די אידעען זעלבסטשטענדיג געשאַפען. אַלץ, וואָס איז ווערטפול אין דער וועלט־אַנשויאונג פון די ס. ס., האָבען זיי שוין לאַנג צוריק אויסגעאַרבייט אין איינעם מיט די פועלי ציון, בעת זיי האָבען זיך נאָך ניט אָפּגעטיילט פון די פועלי ציון אין אַ באַזונדערע „פּאַר־טיי". זינט זיי האָבען זיך אָפּגעטיילט, זיינען זיי ניט בכח צו זאָגען אַ ניי וואָרט און עפּענען וועלכע עס איז ברייטע האָריזאָנטען פאַר'ן פּראָלעטאַרישען אידישען געדאַנק. פון זייער געגענוואַרט־פּראָגראַם איז ניטאָ קיין איבערגאַנג צו דער צוקונפט־פּראָגראַם. זיי האָבען ניט קיין באַגריף וועגען דער אַנזאַמלונג פון היסטאָרישע כחות און קיין קאָנקרעטען פּראַגנאָז פון די צוקונפט־פּערספּעקטיוועז פון זייער אייגענער אַנטוויקלונג, און דעריבער זיינען זיי ניט בכח צו־נויפצובינדען אין איין גאַנצעס זייערע סאָציאַלע און נאַציאָנאַלע פאָדערונגען. זיי זיינען אין וואָרט און אין לעבען גוטע סאָציאַל־דעמאָקראַטען, און קענען ניט דענקען ווי עס פּאַסט פאַר רע־וואָלוציאָנערע פּראָלעטאַריער. אין דער געגענוואַרט האָ־בען זיי ניט קיין נאַציאָנאַלע פאָדערונגען, פאַר דער צוקונפט האָבען זיי ניט קיין קלאַסען־וועגען. זייער נאַציאָנאַלע פּראָגראַם אין גלות איז אַזוי בלאַס, אַזוי, קען מען זאָ־גען, גלייכגילטיג, אָהן אַ נשמה, אַז עס בעט זיך ממש צו ציהען דעם שלום וועגען אַן עכסט־פּעסימיסטישער באַציהונג פון די ס. ס. צו דער אידישער פראַגע אין גלות. אין דעם נאַציאָנאַלען אי־דישען לעבען אין גלות געפינען ניט די ס. ס. קיין פּאָזיטיוועס, קיין דערפרעהענדעס, קיין ווערטפולעס, קיין זאַך. אויף וואָס מען זאָל קענען בויען דויערנדע היסטאָרישע שאַפונג. דער פּעסימיזם אין זייער באַציהונג צו דער אידישער געגענוואַרט, דאָס פעלען פון וועל־כער ניט איז באַגייסטערענדער און רעוואָלוציאָניזירענדער אידעע מאַכט זייער פּראָגראַם קריכיג, צושראָקען און בלוט־אָרעם. די רע־

וואָלוציאָנערע נאציאָנאלע צוקונפט־פּראָגראם — טעריטאָריאַליזם — געהט האנט אין האנט מיט'ן מערדערליכען אָפּאָרטוניזם אין דער געגענווארט. די געוואגטסטע פאָדערונגען פון די ס. ס. זיינען ניט געגאנגען ווייטער פון גלייכע רעכט און פון דער גלייכבארעכטיגונג פון שפּראכען — צוויי פאָדערונגען, אגב, וואָס זיינען ווייט איינע פון דער צווייטער און זיינען פאַלשטענדיג אָפּגעזונדערט אין זייער ארגומענטאציע. פאַר'ן געדאנק, וואָס איז ניט באַלעבט פון קיין באַלייכטענדער אידעע, זיינען בכלל כאראקטעריסטיש פאָדערונגען, וואָס קערען זיך ניט אָן איינע מיט דער צווייטער, וואָס מען האָט אויף שנעל אָנגעכאפּט אין אומאָרדנונג אין דער שלעכט באַהאַלטענער אָפּאָרטוניסטישער שטרעבונג כאָטש וואָס־ניט־איז צו זאָגען דאָרט, וואו מען קען ניט זאָגען עפּעס וויכטיגעס. באזונדערס קלאָר זעהט מען די אידעען־צוטומעלטקייט פון די ס. ס. אין דער „נאציאָנאלער פּראָגראם", וואָס זיי האָבען דערלאנגט זייער מאסע אויף זייער ערשטען צוזאמענפאָר. בעת אין דער לופט האבען זיך צוטראָגען די אָפּקלאנגען פון דעם דונערנדען רוף פון דעם רעוואָלוציאָנערען פּראָלעטאריאט, בעת ארום און ארום האָט אַלץ געקאָכט מיט נייע ברייטע לאָזונגען און קאמף־אידעען, בעת עס זיינען געשאפען געוואָרען נייע מוטיגע פאָדערונגען, בעת די פּועלי ציון, וואָס האָבען זיך צוטיילט אין צוויי פּארטייען (אידישע סאָציאליסטישע ארבייטער־פּארטיי פּועלי ציון און אידישע סאָציאליסטישע ארבייטער־פּארטיי) האָבען דאָך איינשטימיג איינגעשלאָסען אין זייער פּראָגראם די רעוואָלוציאָנערע פאָדערונג וועגען דער ברייטסטער נאַציאָנאל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע — אין דערזעלבער צייט האָבען די ס. ס. אונטערגעטראָגען זייערע חברים... פרייע שול־פאראיינען. עס פעלען ווערטער אויסצודריקען די דאָזיגע שרייענדע אומגעלומפּערטקייט: און מער פון אַלץ רופען ארויס איבערראשונג און אנטריסטונג די פּרעטענזיעס, מיט וועלכע עס ווערען פּראָקלאמירט די דאָזיגע שווינדזיכטיגע שול־פאראיינען, דאָס אומצייטיגע קינד

פון דער בונדיסטישער „קולטורעלער אויטאָנאָמיע“. אָט האָט איהר אַן אויסצוג פון דער נייעסטער ס. ס.'ישער שאַפונג, פון אַ לייט־אַר־טיקעל פון „דער נייער וועג“. דער אויסצוג איז אַביסעל אַ לענגליכער, דערפאַר אָבער איז ער אומפאַרגלייכליך אין דער אַנטשיידענהייט פון'ם טויט־אורטייל, וואָס די ס.-ס. געבען ארויס זייער אייגענער פראָגראַם: *)

„און דער אידישער פראָלעטאַריאַט מוז איצט ארויסשטעלען זיינע פאָדערונגען צו דער נייער רוסלאַנד. ער מוז איצט זאָגען זיין וואָרט, דאָס וואָרט, וואָס וועט געבען אַן ענטפער אויף אַלע זיינע נויטען, וואָס איז צוגעפאַסט צו די סאָציאַלע באַציהונגען ביים אידישען פאָלק, דאָס וואָרט, וואָס דאַרף איהם אָנווייזען דעם אמת'ען וועג צום סאָציאַליזם. און דער אידישער פראָלעטאַריאַט האָט דאָס וואָרט געזאָגט: אין דעם פיל־שטימיגען כאָר פון'ם רוסלענדישען פראָלעטאַריאַט הערט זיך אויך די שטים פון'ם אידישען פראָלע־טאַריאַט“. נאָכדעם ווערען אָנגעוויזען די וויכטיגסטע אַלגעמיין־פראָלעטאַרישע פאָדערונגען, וואָס האָבען גאָר ניט צו טאָן מיט'ן „נייעם וואָרט פון'ם אידישען פראָלעטאַריאַט“. און ווייטער: „הויך פאָדערט ער פרייע זעלבסט־באַשטימונג פאַר אַלע נאַציעס, פרייהייט פאַר אַלע נאַציעס — פרייהייט אויך פאַר דער אידישער נאַציע. און אין דער פרייהייט לעגט שוין דער אידישער אַרבייטער אַריין אַ רעאַלען אינהאַלט, אַנטנומען פון דער אידישער ווירקליכקייט. גע־הענדיג פיל ווייטער פון די גרויע „דערגרייכער“ (אַ שענעם דאַנק! — ב.), שטעלט ער זיך דאָך ניט אָפּ דאָרט, וואו עס הויבט זיך אָן דער נאַציאָנאַלער ראָמאַנטיזם... מיר וועלען פאָדערען, אַז די אידי־

*) לײדער, האָבען מיר ניט צו דער האַנט דעם אידישען אָריגינאַל פון דעם און אַנדערע ציטירטע אַרטיקלען און מיר זעצען איבער די אויסצוגען צוריק אין אידיש פון דער רוסישער איבערזעצונג.

—איבערזעצער.

שע פאָלקס־בילדונג זאָל איבערגעגעבען ווערען צו דער אידישער נאַציע גופא דורך פרייע שול־פאראיינען, אין וועלכע די אידישע גע־זעלשאפטליכע גרופּען וועלען זיך אָרגאַניזירען"... אגב, כדי צו פאר־זיכען די אַפּגעשמאַקטקייט פון "די שול־פאראיינען, פלעגט דער שרייבער פון'ם לייט־ארטיקעל קונציג אריין די פאָדערונג — וועגען רעגולירען די אידישע עמיגראַציע. אַבער דער מאַנעוור קען אַפּנאַ־רען נאָר אַ קינד: יעדער פארשטעהט, אז די דאָזיגע "פאָדערונג" שטעלען די ס. ס. ניט צו דער "נייער רוסלאַנד", נאָר צו דער בור־זשואַזער יט"א.

די בלאַסקייט און צושוואוּמענקייט פון דער נאַציאָנאַלער פּראָגראַם אין גלות און דער אַפּגרונד, וואָס לאָזט זיך ניט אריבער־שפּרייזען, צווישען די פּראָלעטארישע און טעריטאָריאַליסטישע אינטערעסען, צווישען דעם קלאַסען־קאַמף פון'ם אידישען פּראָלעטא־ריאַט און דער פאַרווירקליכונג פון טעריטאָריאַליזם, צווישען דער באַוועגונג און דעם אידעאַל, צווישען דעם היינט, דעם מאָרגען און איבערמאָרגען, צווישען "דאָ" און "דאָרט" — מיט איין וואָרט, די אונהיילבאַרע צוריסענקייט וואָס גראָבט פון אינוועניג אונטער די פּראָגראַם פון די ס. ס., מאַכט זינלאָז די סאַמע עקזיסטענץ פון דער דאָזיגער פּאַרטיי. אַט די אַלע גרונד־פעלערען באַווייזען קלאָר אַז די ס. ס. דריקען מיט זיך אויס אַזאַ צופאַסונג פון'ם פּראָלעטא־רישען געדאַנק צום נאַציאָנאַלען קאָנפליקט, וואָס האָט ניט קיין זעלבסטשטענדיגען ווערט און איז נאָר אַ צ ו ו י ש ע ן ־ ש ט ו ־ פ ע, אַ ן א י ב ע ר ג א נ ג ־ ש ט ו פ ע צו אַן אַנדערער, העכ־ערער, מער קאָאָרדינירטער, מער אַנטוויקעלטער און רעוואָלו־ציאָנערער צופאַסונג. ווי זאָלען מיר דאָס פאַרשטעהן?

אין דעם דריטען קאַפּיטעל האָבען מיר אַנטוויקעלט דעם גע־דאַנק, אַז דער אַרבייטער האָט צווייערליי אינטערעסען: ערשטענס, די אינטערעסען, וואָס זיינען פאַרבונדען מיט'ן א ר ב י י ט ס ־ פּ ל א ץ, מיט זוכען אַרבייט, מיט דער קאָנקורענץ פאַר אַן אָרט

אין דער פּראָדוקציע און מיט עמיגראַציע; צווייטענס, די אינטע־רעסען, וואָס זיינען פארבונדען מיט דער **סטראַטעגישער באַזע**, מיט׳ן עקאָנאָמישען און פּאָליטישען קאַמף געגען עקס־פּלואַטאַציע און אונטערדריקונג, מיט דער אלוועלטליכער פּראָלע־טארישער סאָלידאַריטעט. די אינטערעסען פון׳ם ארבייטס־פּלאַץ פארבינדען דעם ארבייטער מיט די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען און די אינטערעסען פון דער פּראָלעטארישער באַזע בינדען צונויף די ארבייטער פון איין און דערזעלבער נאציע און אלע ארבייטער פון אלע נאציעס אין איין קלאַס — דעם פּראָלעטאריאַט, כאָטש ער אָרגאַניזירט זיך אין באַזונדערע נאַציאָנאלע פּארטייען און אין פע־דעראַציעס אין די באַזונדערע שטאַאַטען. ביים אידישען ארבייטער איז נאָך פארבליבען א גערדיכטער פּסיכאָלאָגישער שיכט — א ירושה פון די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען; און צוליב דער אומזיכער־קייט פון זיין ארבייטס־פּלאַץ, צוליב דער שטענדיגער געפאַר צו פאַר־לירען די ארבייט און ארויסגעשטויסען ווערען פון דער פּראָדוקציע, באַפעסטיגט זיך די דאָזיגע ירושה. **די נאַציאָנאַלע פּראָגראַם פון די ציוניסטען־סאָציאַליסטען איז דער אויסדרוק פון דער פּסיכאָלאָ־גיע פון די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאַ־סען**, וואָס האָבען זיך נאָך ניט אנטוויקעלט צו דער מדרגה פון אמת׳ען פּראָלעטאריאַט.

די לעבענס־באַדינגונגען פון די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען שאַפען ביי זיי א ניט־סטאַבילע, א וואַקעלדיגע — אַזוי צו זאָגען, אַן אַנאַרכישע פּסיכאָלאָגיע. אַן אומקלאָרקייט און וואַקעלדיגקייט פון געדאַנק; א נייגונג צו שנעלע און אָפט איבערראַשענדע איבער־גאַנגען; א פּלעצליך „קלוג־ווערען" אנשטאַט א שטופּענווייזער, אויסגעהאַלטענער עוואָלוציע; א פעהיגקייט זעהר שנעל און מיט א ריינעם געוויסען זיך אָפּצוטרייסלען פון די פריהעריגע הויכע פּראַזען און אַהין קאַמף מיט זיך פארברענגען און באַשפּייען די פּרי־

העריגע אָפּגעטער — דאָס זיינען אַלץ פּסיכאָלאָגישע אייגענשאַפטען פון די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען, וואָס זעהן זיך בולט אין דער אַנטוויקלונגס־געשיכטע פון די ס. ס. (און פון יענע פּועלי ציון, וועלכע האָבען אָרגאַניזירט די נייע אידישע סאָציאַליסטישע אַרבייטער „פּאַרטיי"). און די דאָזיגע פּסיכאָלאָגישע שטריכען זעהט מען אומעטום אין זייער אַרט דענקען. אַלס זייערע אויסגאַנג־מאָטיווען, וואָס פירען זיי צום טעריטאָריאַליזם, האָבען זיי אָנגעגעבען די „ניט־פּראָלעטאַריזאַציע", אָדער — וואָס איז איינס און דאָסזעלבע — די „ניט־אינדוסטריאַליזאַציע" — און די עמיגראַציע. די אומנאָרמאַלע פּראָלעטאַריזאַציע און די עמיגראַציע זיינען אומצווייפעלהאַפטע פּאַקטען און זאָגאַר פּאַקטאָרען אין'ם אידישען לעבען, זיי קענען אָבער ניט דינען אַלס אינטערעסען און מאָטיווען פון'ם קעמפּענדען פּראָלעטאַריאַט; דאָס זיינען נאָר אָנרעגענדע מאָטיווען פון די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע און עמיגרירענדע מאַסען. די טעריטאָריע־זוכעניש איז פּשוט אַן אידעאָלאָגישע אָפּשפּיגלונג פון דער רעאַלער ערשיינונג — פון דער בלאָנדזשען פון די אידישע זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען איבער דער גאַנצער וועלט, זוכענדיג אַן ארבייטס־פּלאַץ. די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען האָבען נישט די מינדסטע היסטאָרישע ווירקונג; זיי זיינען נאָר דער פּאַסיווער מאַטעריאַל פאַר די שאַפענדע געשיכטליכע פּראָצעסען; און איבער דער נאַציאָנאַלער אידעאָלאָגיע פון די ס. ס. הענגט די קללה פון אומפּרודוקטיבאַרקייט, פון אומבהאָלפענקייט, פון אומפעהיגקייט צו זאָגען א נייע וואָרט און צו עפענען נייע ברייטע וועלטען. זיי קענען נאָר שיטען קנאַקענדיגע פראַזען און צוזאָגען נייע וועלטען; אויספיהרען זייערע צוזאָגען זיינען זיי ניט בכח. די אומפעהיגקייט פון די ס. ס. צו ווערען דער אַוואַנגאַרד פון דער טעריטאָריאַליסטישער באַוועגונג, צו ווערען די הערשער פון זייער אייגענעם שיקזאַל איז פּאַלשטענדיג אין איינקלאַנג מיט דער פּאַטאַלער הילפלאָזיגקייט

פון די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען און מיט זייער אָפּהענגיגקייט פון דער בורזשואזיע. און ענדליך: דער פּעסימיזם בנוגע דער נאַציאָנאלער ווירקליכקייט אין גלות איז אין איינקלאנג מיט דער אידעאָלאָגיע פון׳ם אידישען עמיגראנט, וועלכער איז שוין אָפּגעריסען פון׳ם לעבען דאָ און לעגט אלע זיינע האָפנונגען אויף דאָרט און נאָר אויף דאָרט. די אלט־מינסקער פּועלי ציון דריקען אין אלץ אויס די אידעאָלאָגיע פון די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען און די ס. ס. — נאָר אין דער נאַציאָנאלער פראגע.

די ס.־ס.׳ישע סאָציאלע פּראָגראם איז א ריין פּראָלעטאָרישע. פּאקטיש פיהלען זיי ניט קיין „ניט־פּראָלעטאָריזאציע" — זייער זעלבסט־געפיהל איז פאָלשטענדיג פּראָלעטאריש פּאקטיש עמיגרירט ניט זייער „פּאַרטיי" און קימערט זיך ניט וועגען „זוכען א טעריטאָריע" און אַפילו ניט וועגען שטודירען געאָגראפיע. עס איז קלאָר, אז זייער נאַציאָנאלע אגיטאציע שפּארט זיך אָן אויף אזעלכע עלעמענטען פון דער אידישער ארבייטער־פּסיכאָלאָגיע, וואָס האָבען ניט קיין מערקבארע ווירקונג אויף דעם ארבייטער׳ס לעבען; דאָס זיינען — זאָגען מיר נאָך אמאָל — עלעמענטען ניט פאָלשטענדיג אנטוויקעלטע, צוריקגעשטאַנענע, איבערגאנגס־עלעמענטען. דער צוג פון דער פּראָלעטארישער אידישער פּסיכאָלאָגיע איז אויסגעשפּרייט מיט קליין־בורזשואזע איבערבלייבענישען; איבער זיי איז א שיכט איבערבלייבענישען פון די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען; און סאמע אויבען, בּיסלעכווייז ארויסשטויסענדיג די אנדערע צוויי שיכטען, בּיסלעכווייז אָפּרייבענדיג זיי, קומט דער שיכט פון דעם קעמפּענדען פּראָלעטארישען קלאס, וואָס גיט די קאָמפּליצירטסטע און לעבענס־פעהיגסטע פאָרמאציעס. די ווידערשפּרוכען, וואָס צורייסען דעם צווישען־שיכט און זיין שאפונג — די ס.־ס.׳ישע נאַציאָנאלע פּראָגראם, זוכען אן אויסגאנג אהער אָדער אהין, אראָפּ אָדער ארויף, פאָראויס

אדער צוריק. די ס. ס. געפינען זיך איצט אויף'ן שייד־וועג. וואוהין וועט זיי פירען זייער ווייטערע אנטוויקלונג?

זייער רעוואלוציאנערע ערובערונג — דער טעריטאריאליזם — איז שוין זייער פאלשטענדיג אייגענטום. אבער אין די פראגען וועגען דעם אויסגאנג־אינטערעס און, אין פארבינדונג דערמיט, וועגען די וועגען און מיטלען איז נאך מעגליך א צווייאיגע עוואלוציע. די ס. ס. קענען איבער־רייסען מיט די ארבייטס־פלאץ טראדיציעס; זיי קענען אוועקנעבען דער אוננארמאלער פראלעטאריזאציע איהר ריכטיגען פלאץ פון א פשוט'ען פאקט אין דער אידישער דינאמיק אהן וועלכע עס איז פרעטענזיעס אויף דער ראל פון א פראלעטארישען קלאסען־מאטיוו; זיי קענען זיך אפזאגען פון טערי־טאריע־זוכעניש, פון דיפלאמאטישע אוואנטיורען און פון'ם טשאר־טער און זיך ווענדען צום קאנקרעטען פראגנאז פון דער צוקונפט, ארויסגעהענדיג פון דער טענדענץ צום אריבערבאוועגען די אידישע פראלעטארישע באזע — מיט איין ווארט, די ס. ס. קענען זיך דער־נעהענטערען צו אונז, פועלי ציון. זיי האבען אבער פאר זיך נאך אן אנדער וועג — זיך אומצוקערען צו די טראדיציעס פון דער קליין־בורזשואזער פעריאדע, צו דער פראגראם פון כל ישראל חברים און פארזינקען אין דער בלאטע פון דעם נאציאנאליזם, וואס האט ניט צו טאן מיט קלאסען. פשוט זיך אומקערען צום בונד איז פאר זיי אוממעגליך דערפאר, ווייל זיי האלען זיך שוין פעסט אן דעם טעריטאריאליזם: און אויב זיי וועלען אוועק אויף'ן צווייטען וועג, וועט זיי אויסקומען, בלייבענדיג סאציאליסטען אין דער סאציאלער פראגע, זיך פאלשטענדיג אפצוזאגען פון דעם פראלעטארישען קלאסען־שטאנדפונקט אויף דער נאציאנאלער פראבלעם.

אויף וויפיעל מען קען אורטיילען פון'ם ערשטען נומער „דער נייער וועג" פארקירעווען זיך די ס. ס. אויף'ן צווייטען וועג — צו

דער פּראָגראַם: כּלל ישׂראל, אָהן אונטערשיעד פון געשלעכט, על־טער און קלאַס. אין דעם לייט־אַרטיקעל לייענען מיר: „וואָס גע־דיכטער און קאָמפּאַקטער עס ווערט די קאָנצענטראַציע פון דער עמיגרירענדער אידישער אַרבייטער־מאַסע און די אימיגראַציאָנס־לענדער, אַלץ שטאַרקער ווערט איהר צוריקווירקונג אויף דער אידי־שער אַרבייטער־באַפעלקערונג אין דער עמיגראַציע. בּיסלעכווייז אַנטוויקעלט זיך אַ געגענזייטיגע ווירקונג פון אימיגראַציע און עמיגראַציע, און אין דער קלאַסען־אידעאָלאָגיע פון'ם אידישען אַר־בייטער הויבּט די עמיגראַציע אָן צו פאַרנעמען דעם פּלאַץ פון אַ פאַקטאָר, וואָס פאַרגרעסערט זיין ענערגיע אין קלאַסען־קאַמף" (?!?!). און ווייטער ווידערהאָלט זיך דער מערקווירדיגער געדאַנק וועגען דער עמיגראַציע, וואָס פאַרגרעסערט די ענערגיע פון קלאַסען־קאַמף — דער געדאַנק, וואָס מוז קלינגען לעכערליך, ווען ער קומט פון אַ סאָציאַל־דעמאָקראַט. און דאַן ווידער טאַקע די זינד פון אַלע זינד פון די ס. ס.: דער טעריטאָריאַליזם אין דער אידעאָלאָגיע פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט, בעת ער פעהלט אין דעם לעבען און אין קאַמף פון אַרבייטער־קלאַס. דאַן ווערט אין דעם לייט־אַרטיקעל געזאָגט, אַז די אייגענאַרטיג־קייט פון דעם אידישען נאַציאָנאַלען לעבען לעגט אַוועק איהר שטעמפּעל אויף'ן קלאַסען־קאַמף פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט. אָבער וואָס פאַר אַ שטעמפּעל, אין וואָס באַ־שטעהט דער קלאַסען־כאַראַקטער פון דעם שטעמ־פּעל. דאָס הייסט, ווי אַזוי דער אידישער קעמפּענדער פּראָלעטאַריאַט איז פאַראינטערעסירט אין טעריטאָריאַליזם און ווי ער פאַרווירקליכט דעם טעריטאָריאַליזם דורך זיין קלאַסען־קאַמף — וועגען דעם שווייגט דער שרייבּער; ער גיט אפילו קיין אָנצוהערעניש ניט וועגען די פראַגען גופא. דערפאַר אָבער אין אַר־טיקעל „וואָס איז אַזוינס דער אידישער אַרבייטער?" ווערט דורכ־געפיהרט דער געדאַנק, אַז די צוקונפט פון אידישען פּראָלעטאַריאַט

איז ענג פארבונדען מיט דער צוקונפט פון אידישען פאלק, פונקט ווי זיין געגענווארט איז אויך א פראדוקט פון דער אל־אידישער ווירקליכקייט; און אזוי ווי די צוקונפט פון'ם אידישען פאלק איז אין טעריטאריאליזם, געהט צום טעריטאריאליזם אויך דער אידישער פראלעטאריאט. דאס אלץ איז ריכטיג, אבער די הויפט זאך איז, ווי אזוי מען פארשטעהט עס און מען באווייזט עס. מען דארף פריהער אנאליזירען די אינטערעסען פון יעדען קלאס פון אידישען פאלק און באזונדער און הויפטזעכליך די אינטערעסען פון'ם אידישען פראלעטאריאט. אויב עס זאל זיך ארויסווייזען, אז כאטש די אינטערעסען פון דער אידישער בורזשואזיע און פון די זיך־פראלעטארי־זירענדע מאסען פיהרען זיי צו טעריטאריאליזם, אבער די אינטערעסען פון'ם אידישען פראלעטאריאט זיינען מיט'ן טעריטאריאליזם ניט פארבונדען, וואלט גאר קיין רייד ניט געקענט זיין וועגען דעם, אז די צוקונפט פון'ם אידישען פאלק זאל אויך זיין די צוקונפט פון'ם אידישען פראלעטאריאט. פארקערט, מען דארף ארויס־געהן פון די אינטערעסען פון'ם פראלעטאריאט און קומען צו דער צוקונפט פון דער גאנצער נאציע. די ס. ס. האבען אנגענומען דעם ערשטען פון די צוויי שטאנדפונקטען, דעם אנטי־פראלעטא־רישען, דעם שטאנדפונקט פון כל ישראל חברים. מיר, פועלי ציון, האלטען זיך ביים צווייטען, ביים קלאסען־וועג. ארויס־געהענדיג פון די אינטערעסען פון'ם קעמפענדען אידישען ארבייטער־קלאס און שטעלענדיג דעם קלאס אין אוואנגארד פון דער אידישער צוקונפט, קומען מיר צום טעריטאריאליזם פאר'ן גאנצען אידישען פאלק.

ו.

אבער ניט אלע פועלי ציון האבען זיך אפגעזאגט פון די צו־שוואומענע, ניט־קאארדינירטע אידעען, וואס זיינען געבארען גע־ווארען א דאנק דער פסיכאלאגישער ירושה פון די זיך־פראלעטארי־

רענדע מאסען. די פּועלי ציון זיינען געבליבען אָהן וועלכער עס איז אידעאָישער פּירערשאַפט בעת די ס. ס. האָבען זיך אויסגעטיילט אין א באזונדערער אָרגאַניזאַציע. פון די ס. ס. האָט זיי אָפּגעשטויסען דער אַבסטראַקטער טעריטאָריאַליזם און דאָס, וואָס מען האָט די אוואַנטיורע געמאַכט פאַר א פּרינציפּ פון א פּאָליטישער פּראָגראַם. אָבער קיין אייגענע, זעלבסטשטענדיג אויסגעאַרבייטע וועלט־אַנשויאונג האָבען די פּועלי ציון, בכלל, ניט געהאַט. זיי האָבען, ווער ווייסט פאַר וואָס, אָנגעהאַלטען פּאַלעסטינא אלס קאָנקרעטע טעריטאָריע, אָבער אויסער דעם פּונקט, וואָס האָט אויסגעשלאָסען די אַנטי־פּראָלעטאַרישע טעריטאָריע־זוכעניש, האָט אין די „טעאָריען“ פון די פּוע"צ פּונקט ווי ביי די ס. ס., אויף'ן אַלטען שטיינער געבליט די בית־המדרש דיפּלאָמאַטיע, די „ניט־פּראָלעטאַריזאַציע“, עמיגראַציע און קאָנצענטראַציע אלס מ א ט י ו ו ע ן פון'ם פּראָלעטאַרישען טעריטאָריאַליזם. אין די רייהען פון די פּועלי ציון איז אָנגעגאַנגען אמאָל א באַהאַלטענע, אמאָל אַן אָפענע איהרונג. עס האָט געפעלט אָרגאַניזירטקייט און פּונקט ווי ביי די ס. ס., איז פאַר זיי געווען א צווייאיגע מעגליכקייט: אָדער זיך אַראָפּלאָזען צו די טעאָריען פון כלל ישראל, אָדער זיך דערהויבען צום באמת־פּראָלעטאַרישען שטאַנדפּונקט אויף'ן טעריטאָריאַליזם.

צוליב דער אונאָרגאַניזירטקייט פון די פּועלי ציון האָט עס פּאַסירט, אַז עס האָבען זיך ביי זיי געבילדעט צוויי שטרעמונגען. די נייע שטרעמונג — פון די „וואָזראָזשדענצעם“ — איז ניט ארויסגעקומען פון דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט, נאָר איז צו איהם געבראַכט געוואָרען פון דרויסען פון א גרופּע אינטעליגענטען־„וואָזראָזשדענצעם“.*)

*) אָט וואָס עס דערצעלט וועגען זיי „די מעלדונג וועגען דעם ערשטען גרינדונגס־צוזאַמענפאָר פון דער אידישער סאָציאַליסטישער אַר־בייטער־פּאַרטיי“, וואָס האָט זיך אָרגאַניזירט אונטער דער דירעקטער אידע־

די „וואָזראָזשדענצעס“ האָבען געשאַפען א באַזונדערע טעאָריע, וועלכע איז אויף'ן ערשטען בליק גוט געבויט און איז רייך אין אי־דעען. אין איהר, ווי אין יעדער קאָמפּליצירטער, אינטעלעגענטישער אידעאָלאָגיע, איז ניט גרינג צו אנטדעקען די גרונד־שטריכען פון איהר קלאסען־כאראקטער. אין די פיער נומערען פון זייער אָרגאַן האָבען זיך די „וואָזראָזשדענצעס“ וועניג געקימערט וועגען פּראָלע־טאריאט און זיין קלאסען־קאמף. די גרופּע איז דעמאָלט קלאָר גע־שטאנען אויף'ן שטאנדפּונקט פון כלל ישראל, פארשטעהענדיג אונ־טער „ישראל“ די גאנצע פאָלקס־מאסע — אי די קליין־בורזשואזיע, אי די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען, אי דעם פּראָלעטאריאט, זיי האָבען בכלל ניט אונטערשיידט קיין ק ל א ס ע ן ביים אידישען

אישער פירערשאפט פון די „וואָזראָזשדענצעס“: „עס האָט געפעלט דער פונדאמענט פון א פעסטער סאָציאל־פּאָליטישער פּראָגראם. דאָס האָט זיך אלץ שטארקער געלאָזט פילען, און דער פועלי־ציוניסטישער געדאנק האָט זיך באדארפט אלץ מעהר פארטיפען אין די היסטאָרישע טענדענצען (לויט־דער, נאָר „באדארפט“, ער האָט ער אָבער ניט געטאָן, ביז עס זיינען ניט געקומען צו הילף די „וואָזראָזשדענצעס“. מיט זייער ערשיינען זיינען די געוועזענע פועלי ציון מיט איין מאָל קלוג געוואָרען און, ניט זוכענדיג, געפונען... ב.) פון דער מאָדערנער געזעלשאפט, האָט באדארפט אָנהויבען טיפער אנאליזירען די געזעלשאפטליכע פאקטאָרען פון דער אידישער ווירקליכקייט, כדי זיך קלאָר צו מאכען די וועגען, וואָס פירען דעם אידי־שער פּראָלעטאריאט צו דער פארווירקליכונג פון'ם סאָציאליזם.“ און דאן וועגען די „וואָזראָזשדענצעס“ גופא: „דאָ מוזען מיר באמערקען, אז אין דערזעלבער ריכטונג (אין וועלכער די געוועזענע פועלי ציון האָבען ניט געארבייט... ב.) האָט אויך געארבייט די באקאנטע גרופּע סאָציאליסטען־אינטעליגענטען, וועלכע זיינען באקאנט אונטער'ן נאָמען „וואָזראָזש־דענצעס“. אזוי ווי די דאָזיגע גרופּע האָט ניט באלאנגט צו קיין ציוניס־טישער אָרגאניזאציע און ניט צו קיין סאָציאליסטישער פראקציע אין ציוניזם (זעהר פארנינפטיג!... ב.) און איז ניט אריינגעשלעפּט געוואָרען

פאָלק און האָבען נאָר אונקלאָר געפילט ווידערווילען און אונצוטרוי צו „באַלעבאַטים“ און צו ציוניסטישע באַפאָלמעכטיגטע. נאָר אין דעם אונקלאָרען געפיל האָט זיך ארויסגעוויזען זייער „סאָציאַליזם“. רעוואָלוציאָנערישקייט, אין געוועהנליכען זין פון דעם וואָרט, דאָס הייסט, אומפרוכטבארקייט און פראזען־קאמפּלוסט האָבען זיי פאַרמאָגט גענוג: זיי האָבען זיך היביג געזידעלט מיט׳ן בונד און דיט די אַלגעמיינע ציוניסטען, מיט פלעווע׳ן און מיט הערצעל׳ם דיפּלאָמאַטיע, איין פארדינסט פון גרויסער פּאָליטישער וויכטיגקייט האָבען זיי יאָ געהאט און האָבען נאָך ביז איצט **נאַציאָנאַלער רעוואָלוציאָנעריזם**. ווירקליך, אין דער נאַציאָנאַלער פּראַגע קען מען זיי קיין פּאָרוואורף ניט מאכען אין אָפּאָרטוניזם, אין

(דורך׳ן שטורמדיגען גאנג פון דער רוסישער רעוואָלוציע און דורך די ערשיטערונגען אין דער אידישער געטאָ... ב.) אין די טאָג־טעגליכע (לייען רעוואָלוציאָנערע... ב.) מאָמענטען פון דער ציוניסטישער (און סאָציאַל־דעמאָקראַטישער... ב.) פּראַקטיק, האָט זי געהאט די מעגליכקייט (גליקליכע מענשען!... ב.) רוהיג און קלאָר צו אנאַליזירען די ארומיגע ווירקליכקייט (דאָס הייסט: די ווירקליכקייט, וואָס מען האָט באָאָבאַכט פון דער שענער ווייטקייט... ב.), שארפער אָנדייטען די היסטאָרישע טענדענצן, קלאָרער באַשטימען די וועגען, וועלכע פירען דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט צו זיין סאָציאַליסטישער צוקונפט. נאָך׳ן זיבענטען קאָנגרעס זיינען איניגע (נאָר איניגע!!... ב.) „וואָזראָזשדענצעס“ געוואָרען מיטגלידער (בעל־טובה׳ניקעס. ב.) פון פּועלי־ציוניסטישע אָרגאַניזאציעס, ניט קוקענדיג דארויף, וואָס זיי זיינען אָנהענגער פון׳ם רעאַליסטישען און ניט פון׳ם מאטעריאַליסטישען בליק אויף דער געשיכטע.“

סאָציאַליסטען־אינטעליגענטן, קאבינעט־„געלערטע“, וואָס טראַכטען אויס זייערע טעאָריען ווייט פון לעבען און פון דעם רעוואָלוציאָנערען שטורם; רעאַליסטען און ניט קיין מאַטעריאַליסטען — אָט וואָס מיר דערוויסען זיך וועגען די „וואָזראָזשדענצעס“ פון קוועלען, וואָס זיינען מעהר ווי פריינדליך צו זיי...

שרעקענדיגען פארשוויינגען, אין ענגקייט פון פראגראם־פאדערונגען. דאס איז זייער פארטייל אין פארגלייך מיט'ן בונד און מיט די ס.ס.; עס פארשטעט זיך אבער פון זיך, אז מיט'ן סאציאליזם און מיט'ן קלאסען־קאמף האבען זיי געהאט א קנאפע שייכות. דער היסטארישער מאטעריאליזם, די פילאזאפישע וועלט־אנשויאונג פון'ם פראלעטאריאט, איז זיי געבליבען פרעמד און אומפארשטענדליך; זייער היסטאריש־פילאזאפישע וועלט־אנשויאונג איז א געמיש פון ס. ר.'ישע אידעען, פון מיכאילאווסקי'ס „סאציאלאגיע" און פון'ם רעאליזם פון אזעלכע מערב־אייראפעאישע פראפעסארען, ווי שטאמלער, זימעל און זאמבארט. א שרעקליכע וואקעלדיגקייט פון די אלגעמיינע סאציאלאגישע באגריפען איז געווען כאראקטעריסטיש פאר זייער טעאריע: עס איז א מין ס. ר.'ישע טעאריע מיט א מערב־אייראפעאישען גלאנץ.*)

---

*) די דאזיגע גרופע, אן אייגענארטיגע, פול מיט לעבענסזאפט, א ענערגישע, איז געווען א טיף־אינטערעסאנטע און אהן ספק ליכטיגע ערשיינונג אין אידישען לעבען. אין דער גאנצער געשיכטע פון זייער ארויסטריט און פון זייער טעטיגקייט האט זיך געהערט א פרישער, לעבענסלוסטיגער, גלענצענדער טאן. מענשען אהן וועלכער עס איז פאליטישער פארגאנגענהייט, אהן א באשטימטער געזעלשאפטליכער פיזיאנאמיע, אהן שונאים און אהן פריינד, אהן א ריינער אדער אומריינער רעפוטאציע; מענשען, וואס האבען אין זייערע קאבינעטען ניט געוואוסט פון טעות'ען, פון היגרייסונגען, פון פאלען און דערהויבען — אלץ זאכען, וואס זיינען אומפארמיידליך אין דער ערשטער צייט פון יעדען ענערגישען ארויסטריט אין א כאאטישער רעוואלוציאנערער עפאכע — אזוי זיינען זיי ערשינען אויף אונזער געזעלשאפטליכען האריזאנט אין דער צייט פון די רוסישע „פרייהייטען", אין דעם מאמענט, ווען עס איז פארהעלטניסמעסיג געווען ניט געפערליך צו פראפאגאנדירען און אגיטירען. די „וואזראזשדענצעס" האבען זיך באנוצט מיט דער אומארגאניזירטקייט פון

ווען די „וואָזראַזשדענצעס“ זיינען געקומען צו דער אידישער ארבייטער־מאסע, האָבען זיי זיך אויסגעלערענט גוט צו דעקלינירען דאָס וואָרט „פּראָלעטאריאט“ און עס ארומשטעלען מיט אויסגעשריי־צייכענס. אָבער מיט׳ן ארבייטער־קלאס און מיטן סאָציאליזם האָט

אונזערע חברים און האָבען ארייגעדרונגען אין איניגע פועלי־ציוניס־טישע אָרגאַניזאציעס. די מייסטע אינטעליגענטען און די דאָזיגע אָרגאַ־ניזאציעס האָבען באלד, אמאָל אין א פּאָר טעג צייט נאָר, אָנגענומען די נייע טעאָריע, און די מאסען בלאָנדזשען נאָך ביז איצט ווי אין א נעבעל; די „וואָזראָזשדענצעס“ האָבען זיי, אַנשטאָט ליכט, געבראכט נאָר צוטו־מעלטקייט און א נאָך ערגערע דעזאָרגאניזאציע. דאָס אלעס און אויך די מערקווירדיג אומריינע אטמאָספערע פון ליגענס, באָרימעריי, אינטריגען און רכילות, מיט וועלכע די אומגעבעטענע „אָרגאניזאטאָרען“־„וואָזראָזש־דענצעס“ האָבען ארומגערינגעלט זייער טעטיגקייט, ברענגט ניט־ווילענדיג צום געדאנק, אז די לערע פון די „וואָזראָזשדענצעס“ מיט איהר אויס־שליסליך *נאציאָנאלען* רעוואָלוציאָניזם און דער פּראָלעטא־ריאט זיינען זיך פאָלשטענדיג פרעמד. די פארזוכען קינסטליך זיי צו פאראייניגען, וואָס האָבען ענדליך געשאפען די אידישע סאָציאליסטישע ארבייטער־„פּארטיי“, האָבען נאָר קאליע געמאכט ביידע עלעמענטען. די אמאָליגע — אויב איהר ווילט — אייגענארטיגע שענקייט פון דער גרופּע „וואָזראָזשדענצעס“ איז פאָלשטענדיג פארשוואונדען און איהר פלאץ האָ־בען פארנומען זעהר ניט שענע פּארטיי־רייסערייען; ביי די ארבייטער, ווידער, איז צוטרייסעלט געוואָרען די גאנצע וועלט־אנשויאונג. די אומ־נאטירליכקייט פון דער צונויפּפּאָרונג פון דער „וואָזראָזשדענצעס“־לערע מיט דער קלאסען־אידעאלאָגיע פון פּראָלעטאריאט ווערט אם בעסטען באַ־וויזען פון דער בלאָטע, וואָס דער שדוך האָט פאראורזאכט. און דיזעל־בער אומנאטירליכקייט פון דעם שדוך באווייזט נאָך בעסער דער אנאליז פון די טעאָריען פון די „וואָזראָזשדענצעס“ אין דעם זאמעלבוך „וואָז־ראָזשדעניע“, מיט דער פיל־פארשפּרעכענדער איבערשריפט: „דער אידי־שער פּראָלעטאריאט און די אידישע נאציאָנאלע פּראָבלעם.“

זייער טעאָריע נאָך אלץ א קנאפע שייכות. זייער סאָציאליזם איז א גאנץ אייגענארטיגער. מען קען זיין ניט קיין היסטאָרישער מאטע־ריאליסט, מען מוז אָבער פארשטעהן, אז דער סאָציאליזם איז פריהער פאר אלעמען אן איבערקערעניש אין דעם עקאָנאָמישען לעבען פון דער געזעלשאפט און אז דער דירעקטער רעזולטאט פון דער איבערקערעניש וועלען זיין גינסטיגע ענדערונגען, פּאָליטישע און קולטורעלע.

דער פּראָלעטאריאט איז זיכער, אז אין דער סאָציאליסטישער אָרדנונג וועט פארשווינדען יעדע אונטערדריקונג, וואָס קומט פון עקאָנאָמישער עקספּלואטאציע און קאָנקורענץ, און אויך די נאציאָ־נאלע אונטערדריקונג, און נאָר דערפאר, ווייל עס וועט באזייטיגט ווערען די עקאָנאָמישע אונטערדריקונג. דער סאָציאליזם מיינט די פארגעזעלשאפטליכונג פון די פּראָדוק־ציאָנס־מיטלען — דאָס און ניט עפּעס אנדערש.

די אידישע פראגע * זאָגען די „וואָזראָזשדענצעס“ — איז א פּראָדוקט פון דער נאציאָנאלער עקספּלואטאציע, און די דאָזיגע עקספּלואטאציע איז א רעזולטאט דערפון, וואָס די אידען האָבען ניט קיין טעריטאָריע. אז „די אידישע פראגע — זאָגען זיי — איז גענצליך דער רעזולטאט דערפון, וואָס די אידען פארמאָגען ניט קיין אויטאָנאָמע נאציאָנאלע פאָרמען פון סאָציאלען לעבען. מיר האָבען געזעהן, אז דאָ ווערט געבאָרען די נאציאָנאלע עקספּלואטאציע פון די אידען אויף'ן עקאָנאָמישען געביט, פּונקט ווי אויף'ן פּאָליטישען און קולטורעלען“.*) פאר יעדען סאָציאל־דעמאָקראט איז קלאָר, אז די ענדליכע אורזאַך איז ניט דאָס, וואָס די אידען האָבען ניט קיין טעריטאָריע, נאָר די אָרדנונג, וואָס איז געבויט אויף קאָנ־קורענץ און עקספּלואטאציע, דאָס הייסט, אויף'ן פּריוואט־אייגענטום פון די פּראָדוקציאָנס־מיטלען. פּריוואט־איי־

*) „וואָזראָזשדעניע“, 1905, זייט 36.

גענטום איז די ענדליכע אורזאך פון דער אידישער פראגע, פונקט ווי פון אלע ברענענדע פראגען פון היינטיגען צייט. מיט'ן פאל פון פריוואט־אייגענטום און פון די קאפיטאליסטישע אייגענטום־פארהעלטנישען וואָלט געלעזט געוואָרען אויך די אידישע פראגע. אָבער מיר, טערריטאָריאליסטען באהויפטען, אז זי וועט געלעזט ווערען ביז א געוויסען גראד נאָך פּאָר דער סאָציאליסטישער אָרדנונג, נאָך אין דער קאפיטאליסטישער ווירטשאפט, ווען מען וועט שאפען א אידישע אויטאָנאָמע געזעלשאפט, וואָרים מיט איהר שאפונג וועט באזייטיגט ווערען די נאָהענטסטע אורזאך פון דער אידישער אונטערדריקונג — די עקסטערריטאָריאליטעט פון'ם אידישען פאָלק.

דער שרייבער „וואָזראָזשדענעץ“ זאָגט: „מיר וואָלטען, נאטירליך, געקענט זאָגען, אז די ראדיקאלע לעזונג פון דער אידישער פראגע, פונקט ווי פון יעדער נאציאָנאלער פראגע, גיט דער סאָציאליזם, אָבער דאָס וואָלט געווען א טאַווטאָלאָגיע, וואָרים מיר שטעלען זיך פאָר די סאָציאליסטישע געזעלשאפט אלס אזא געזעלשאפטליכע אָרדנונג, אין וועלכער עס זיינען פאָלשטענדיג באזייטיגט יענע באַדינגונגען, וואָס רופען ארויס די עקאָנאָמישע, פונקט ווי די פּאָליטישע און נאציאָנאלע אונטערדריקונג און עקספּלואטאציע. יעדע פון די דאָזיגע פרייהייטען באטראכטען מיר פאר אן אויטאָנאָמען געזעלשאפטליכען אידעאל, פאר וועמענס פארווירקליכונג עס מוזען אָנגעווענדעט ווערען זעלבסטשטענדיגע אָנשטרענגונגען פון דער סאָציאלער שאפונג און עס מוזען געשאפען ווערען ספּעציעלע קאָמבינאציעס פון געזעלשאפטליכע כחות, וועלכע מיר פאראייניגען פּאָרמעל אונטער'ן אלגעמיינעם באגריף: סאָציאליסטישע באוועגונג“.*)

*) „וואָזראָזשדעניע“, 1905, זייט 36, דער קורסיוו אין דער ציטאטע איז אונזערער.

עס הייסט ניט מער און ניט ווייניגער, אז די פּאָליטישע פריי־הייט איז א באַזונדערער אידעאַל, די עקאָנאָמישע פרייהייט — א באַזונדערער און די נאציאָנאַלע פרייהייט — ווידער א באַזונדערער. דער סאָציאַליזם נעמט נאָר „פ אָ ר מ ע ל“ ארום די דאָזיגע אַלע פרייהייטען; דאָס הייסט, סאָציאַליזם איז ניט מער ווי א וואָרט, ניט מער ווי א פּוסטער קלאַנג. אין אמת'ען זיינען פאַראַן גאַנצע דריי סאָציאַליזמען, וואָס זיינען פאָלשטענדיג אָפּגעזונדערט איינער פון'ם צווייטען: דער עקאָנאָמישער סאָציאַליזם, דער פּאָליטישער און נאַ־ציאָנאַלער... און ווען מיר וועלען שוין האָבען דעם עקאָנאָמישען סאָציאַליזם, קען נאָך אַלץ בלייבען אומבאַרירט די נאציאָנאַלע אונ־טערדריקונג, געגען וועלכער עס דאַרף קעמפען דער באַזונדערער נאַ־ציאָנאַלער סאָציאַליזם. דער אַנטיסעמיטיזם וועט זאָגאַר אָהן ספק בלייבען אונטער דעם עקאָנאָמישען סאָציאַליזם, ווי עס האָט שוין גלענצענד באַוויזען דער „געלערטער“ „וואָזראָזשדעניע“ בן־אדיר אין זיין „וויסענשאַפטליכער אויספאָרשונג“: „א בארויבטע טעמא“...*)

אזוי פאַרשטעהען דעם סאָציאַליזם די דאָזיגע „סאָציאַליסטען־אינטעליגענטען“, די דאָזיגע „רעוואָלוציאָנערען“.

אָבער די צווייטע איבערשריפט פון דעם זאַמעלבוך לייענט זיך: „דער אידישער פּראָלעטאַריאַט און די נאציאָנאַלע פּראָבלעם“, און אונז אינטערעסירט שטאַרק, וואָס פאַר א באַציהונג האָט צו דער נאציאָנאַלער פראַגע דער קעמפּענדער פּראָלעטאַריאַט, פאַרוואָס און ווי אזוי איז ער פאַראינטערעסירט אין איהר לעזונג. דאָס איז די קאַרדינאַלע פראַגע, אויף וועלכער מיר האָבען ניט באַקומען קיין ענטפער פון די „ציוניסטען־סאָציאַליסטען“.

אויף די זייטען 62־64 האָבען מיר א רעזיומע פון דעם בליק פון די „וואָזראָזשדענצעס“ אויף דער נאציאָנאַלער פּראָבלעם. די

*) „וואָזראָזשדעניע“, נומערען 3 און 4.

רעזיומע אונטערשיידט זיך לחלוטין ניט פון דעם ס. ס.'ישען בליק.
„א גרויסער אומגעהייער אנטוויקעלטער קלאס פון דער אידישער קליין־בורזשואזיע וועט דעגנערירען אונטער א צווייאיגען דרוק: פון דער אנטוויקלונג פון'ם קאפיטאליזם און פון דער קאָנקורענץ פון דער ניי־געבאָרענער בורזשואזיע פון אנדערע נאציאָנאליטעטען. די דאָזיגע קאָנקורענץ וועט פאננאדערבלאָזען דעם אנטיסעמיטיזם... ביי דער קליין־בורזשואזיע... עלעמענטען פון אידישער רעכטלאָזיג־קייט... מוזען אומפארמיידליך בלייבען אין דער אָדער יענער פאָרם אויך נאָך דער אָפּשאפונג פון די באשרענקונג־געזעצען... דער אומגע־הייערער צופלוס פון די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען און דער ניט־פּראָפּאָרציאָנעלער וואוקס פון דער ארבייטער־רעזערוו־ארמעע און פון'ם לומפּען־פּראָלעטאריאט, וואָס וועט זיין א רעזולטאט פון דעם צופלוס, מוז זיך לעגען ווי א שווערע משא אויף'ן אידישען פּראָלעטאריאט, ווייל די דאָזיגע אלע עלעמענטען וועלען זיין די־רעקטע קאָנקורענטען אויף'ן ארבייטס־מארק. די דאָזיגע אורזאכען וועלען פארגרעסערען די אומזיכערהייט פון די עקאָנאָמישע פּאָזי־ציעם פון'ם אידישען פּראָלעטאריאט, וואָס איז באשעפטיגט אין די צוריקגעשטויסענסטע געביטען פון דער פּראָדוקציע."

„איינער פון די וויכטיגסטע רעזולטאטען פון די אלע אנאמאַ־ליען פון אונזער נאציאָנאלען לעבען וועט זיין א מאסען־עמיגראציע, וועלכע האָט ביי אונז, אי קוואליטאטיוו, אי קוואנטיטאטיוו, א קלאָר־אויסגעשפּראָכענעם נאציאָנאלען כאראקטער. די עמיגראציע וועט תמיד זיין דער באראָמעטער, וואָס ווייזט, ווי שטארק עס איז דער דרויסענדיגער דרוק אויף דער אידישער נאציע." „אין פאר־לויף פון פיל צענדליגע יאָרען וועט די מאסען־עמיגראציע זיין א כראָנישע קראנקהייט פון אידישען פאָלק." „די עמיגראציאָנס־פראגע וועט תמיד שטעהן אויף דער טאגעס־אָרדנונג ביי די אידישע פּראָלעטארישע פארטייען, אומאָפּהענגיג פון די צייטווייליגע וואַק־

לונגען פון דער עמיגראַציאָנס־כוואַליע אין דער אָדער יענער ריכ־
טונג."

דער ס.־ס.'ישער אויסגאַנג־פּרינציפּ, דער שטאַנדפּונקט פון די זיך־פּראָלע־טאַריזירענדע מאַסען.

„די אָרימקייט פון דער נאַציאָנאַלער שפּראַך; די מאַנגעלהאַפ־
טיגקייט פון דער זעלבסטשטענדיגער נאַציאָנאַל־קולטורעלער שאַפונג
אין פאַרבינדונג מיט א פאַרהעלטניסמעסיג הויכער קולטורעלער
אנטוויקלונג; די אָרגאַניש־אומפאַרמיידליכע פיל־שפּראַכיגקייט,
וואָס ברענגט אריין אומאייניגקייט אין'ם קרייז פון ערוואַרבענע באַ־
גריפען (?!); דאָס אנטלויפען פון א גרויסען טייל פון דער אינ־
טעליגענץ אין דעם לאַגער פון פרייע נאַציעס מיט א רייכערער קול־
טור — די אַלע אורזאַכען וועלען שטאַרק ווירקען אין די ערשטע
סטאַדיען פון דער נייער ערא פון דער קולטורעלער אנטוויקלונג פון'ם
אידישען פּראָלעטאַריאַט און וועלען ברענגען צו א גרויסער אומ־
פּראָדוקטיווער פאַרווענדונג פון זיין קולטורעלער ענערגיע."

דער בונדיסטישער אויסגאַנג־פּרינציפּ, דער שטאַנדפּונקט פון דער קליין־בור־זשואַזיע.

און ענדליך, א כלומר'שט פּועלי־ציוניסטישער אויס־
גאַנגס־פּרינציפּ א כלומר'שדיגער שטאַנדפּונקט פון'ם
קעמפּפענדען פּראָלעטאַריאַט: „די פאַרשידענקייט אין דער פּאָליטי־
שער אנטוויקלונג פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט און פון'ם פּראָלע־
טאַריאַט פון אנדערע נאַציאָנאַליטעטען — א פאַרשידענקייט, וואָס
ווערט עקספּלואַטירט פון דער בורזשואַזיע, וועט שאַפען אייגענ־
אַרטיגע צוזאַמענשטויסען, וואָס וועלען מאַכען שווערער און קאָמפּ־
ליצירטער זיין קלאַסען־קאַמף." „אַז די צוויי שטערונגען וועט זיך
צושלאָגען די סאָציאַלע ענערגיע פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט אין

זיין שטרעבונג זיך צו דערהויבען סאָציאַל צו דער הויך פון׳ם פּראָ־לעטאַריאַט פון פרייע נאַציעס״.

דאָס אַלץ וואָלט מען געקענט באַטראַכטען פאַר אַ לויבענס־ווערטער פּילזייטיגקייט, ווען עס וואָלט באמת ניט געוועזען אַ טרויע־ריגע פּרינציפּענלאָזיגקייט. עס איז אויסער צווייפעל, אַז דער אידי־שער קעמפענדער פּראָלעטאַריער איז אויך אַן אַר־בייטער און אַלס אַזעלכער ליידט ער פון דער קאָנקורענץ פון די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען; עס איז פאָלשטענדיג ריכטיג, אַז דער אידישער פּראָלעטאַריער נויטיגט זיך אין קולטורעלער אַנט־וויקלונג און אַז די אַנאָמאַליען פון׳ם אידישען קולטורעלען לעבען רופען זיך שווער אָפּ אויף איהם און אויף זיין קלאַסען־קאַמף. אָבער מיט וואָס איז דער אידישער קעמפענדער פּראָלעטאַריאַט פאַראינ־טערעסירט אין טעריטאָריאַליזם, דאָס קענען מיר זיך ניט דערוואוי־סען. אויסער דעם, איז דער באַגריף פון די „וואַזראַזשדענצעס״ ווע־גען די אַנאָמאַליען פון דעם אידיש־פּראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמף זעהר ניט קלאָר. „צוזאַמענשטויסען, וואָס שטערען דעם קלאַסען־קאַמף״, קומען פון דעם אונטערשיד אין דער אַנטוויקלונג פון אידישען און ניט־אידישען פּראָלעטאַריאַט״; דער דאָזיגער אונ־טערשיד ווערט — מען ווייסט ניט, ווי אַזוי — עקספּלואַטירט פון דער בורזשואזיע — פון וועלכער? פון דער אידישער אָדער ניט־אידישער? דאָס ווייסט מען ווידער ניט. און דער אידישער פּראָלע־טאַריאַט שטרעבט אָהן ערפאָלג צו דערגרייכען די סאָציאַלע הויך פון׳ם פּראָלעטאַריאַט פון פרייע נאַציעס.

די דאָזיגע לעצטע באַהויפּטונג, וואָס די „וואַזראַזשדענצעס״ חזר׳ן גערן איבער אויף פאַרשידענע אופנים, איז אין פאָלשטענדיגען נעגענזאַץ צום אמת׳ען סאָציאַליזם. דער וואוקס פון סאָציאַלען אונ־טערשיד איז אַ פאַקט, אָבער ער איז ניט קיין מאָטיוו פון קאַמף. אַלס מאָטיוו וואָלט ער געמיינט ניט מער און ניט ווייניגער ווי קנאה. אַרויסברענגען דעם סאָציאַליזם אָדער טעריטאָריאַ־

ליזם פון'ם געפיל פון קנאה איז אומווירדיג פאר א סאציאליסט; דאס באווייזט קליין־בורזשואזע נייגונגען פון גע־דאנק און געפיל.

דער טעארעטיקער־„וואזראזשדענעץ“ רעדט נאך איין מאל וועגען די אומגינסטיגע באדינגונגען פון דעם אידיש־פראלעטארישען קלאסען־קאמף און ווייזט ווידער אז אין קורצען, אז „דער אידישער פראלעטאריאט קען ניט גאנץ פריי פאנאנדערוויקלען זיינע קלא־סען־כחות“ צוליב די אנאמאליען פון דעם כראנישען „קריגס־צו־שטאנד“, אונטער וועלכען דאס אידישע פאלק לעבט שטענדיג (מען דארף זיך אנשטויסען, אז דער שרייבער מיינט די פאגראמען־גע־פאר)*) אבער די אומנארמאליטעט פון די באדינגונגען פון'ם אי־דיש־פראלעטארישען קלאסען־קאמף בלייבט אלץ גענצליך ניט ער־קלערט ביי די „וואזראזשדענצעם“. און מען זעהט ביי זיי אויך ניט קיין אלגעמיינעם פראלעטארישען גרונד־פרינציפ, וואס זאל באשטי־מען זייער טעריטאריאליזם און זאל באלייכטען אלע אנאמאליען פון'ם אידישען ארבייטער. עס איז ווייניג צו פ ר א ק ל א מ י ר ע ן די אנאמאליען פון'ם אידיש־פראלעטארישען ק ל א ס ע ן־לעבען; מען דארף זיי נאך, דערצו, פ א ר ש ט ע ה ן און ע ר ק ל ע ר ע ן. באזונדערע, פאנאנדערגעווארפענע באמערקונגען וועגען די דאזיגע אנאמאליען קען מען דאך געפינען זעהר א סך אויך ביים בונד, ביי די ס. ס. און זאגאר ביי די אלט־מינסקער פועלי ציון און די צעירי ציון.

טא וואס איז די גרונד־טעאריע, אויף וועלכער די „וואזראזש־דענצעם“ בויען זייער „פראלעטארישע“ ארגומענטאציע? דער פרא־לעטאריאט, זאגען זיי, ווערט ניט־ווילענדיג נאציאנאל. „שעפענדיג זיינע כחות פון דער וואקסענדער קאמפאקטקייט, אקטיוויטעט און מאסען־פארמאציע, מוז דער אוואנגארד פון דער מאדערנער געזעל־

*) „וואזראזשדעניע“, 1905, זייט 19.

שאפט — דער פּראָלעטאריאט, גענען זיין ווילען ווערען נאציאָנאל און וואָס ווייטער, אלץ מער און מער".*) דער קלאסען־קאמף, טראָץ זיין אינטערנאציאָנאלען תוך, גיסט זיך אומפּארמיידליך אויס אין נאציאָנאלע פאָרמען. **דער פּראָלעטאריאט בכלל**, דער פּראָלעטאריאָט אָהן וועלכע עס איז נאציאָנאלע פאָרמען קען מען זיך נאָר פאָרשטעלען אין אבסטראקציע, **עמפּיריש** אָבער איז פאראן א אידישער פּראָלעטאריאט, א רוסישער, א פּויּלישער און אזוי ווייטער".**) עס איז ריכטיג, אז דער פּראָלעטאריאט איז נאציאָנאל, אָבער די אויפגאבע איז דאָך גאָר אן אנדערע: מען דארף ערקלערען, **וויאזוי** די נאציאָנאלע **פראגע** ווערט אוועקגעשטעלט פאר'ן פּראָלעטאריאט אלס קלאס. עס איז פאראָן, אָהן ספק, אַ אידישער פּראָלעטאריאט; אָבער אין וועלכע פאָרמען עקזיסטירט פאר איהם די אידישע **פראגע**? האָט דער אידישער פּראָלעטאריאָט **נאציאָנאלע אינטערעסען** און **וואָס זיינען זיי**? די „וואָזראָזשדענצעס" אָנערקענען ווירקליך די עקזיסטענץ פון נאציאָנאלע אינטערעסען בכלל און אָט ווי זיי פאָרשטעהען זיי: „מיר נעמען אָן אלס זעלבסט־פאָרשטענדליכע ווארהייט א סכום באַשטימטע סאָלידארע אינטערעסען, וועלכע פאראייניגען אלע מיטגליעדער פון דער נאציע, כאָטש אין איהר עקזיסטירען טיפע קלאסען־ווידערשפּרוכען, און צווינגען די נאציע צו האָנדלען אלס קאָלעקטיווע איינהייט, כדי צו שעצען די **דאָזיגע** אינטערעסען***) דאָ, ווי אומעטום ביי די „וואָזראָזשדענצעס" האָט זיך די פאלשקייט צונויפגעפלאָנטערט מיט'ן אמת. עס זיינען פאראָן „סאָלידארע אינטערעסען" ביי אלע

---

*) „וואָזראָזשדעניע", 1905, זייט 30.

**) "וואָזראָזשדעניע", 1905, זייט 32. דער קורסיוו איז דעם שרייבער'ס.

***) "וואָזראָזשדעניע", 1905, זייט 53.

מיטגלידער און קלאַסען פון א נאַציע, אָבער פון מענשען, וואָס שטרייכען ברייט אונטער דעם „פּראָלעטאַריאַט“ שוין אין דער איבערשריפט איבער זייער זאַמעלבוך, מעג מען פאַרלאַנגען, זיי זאָלען פאַרשטעהן פאָלגענדעס: ערשטענס, ניט פון די דאָזיגע סאָלידאַרע אינטערעסען שליסט מען וועגען דער פּאַראינטערעסירטקייט פונ'ם פּראָלעטאַריאַט, און פון אַנדערע קלאַסען ציהט מען דעם שלוס וועגען „סאָלידאַרע“ נאַציאָנאַלע אינטערעסען. צווייטענס. די נ א צ י אָ נ אָ ל ע אינטערעסען פונ'ם פּראָלעטאַריאַט זיינען פריי־הער פאַר אַלעמען זיינע ק ל אַ ס ע ן ־אינטערעסען און אלס אַזעלכע איז פון אָנהויב ביז'ן סוף פאַראַן א טיפער אונטערשיד צווישען זיי און די נאַציאָנאַלע אינטערעסען פון אַנדערע קלאַסען פון דער נאַציע.

דעם שענסטען קראַנץ געפינען מיר ביי די „וואָזראָזשדענצעס“ אין דער פאָלגענדער באַמערקונג: „זיין היסטאָרישען (וואָס הייסט עס ? ב.) נאַציאָנאַלען אידעאַל, דעם אידעאַל, וואָס וואַקסט אָרגאַניש ארויס פון דער גאַנצער פאַרגאַנגענהייט און געגענוואַרט פון'ם אידישען פאָלק, האָט דער באַוואוסטזיניגסטער טייל פון אידישען פּראָלעטאַריאַט געפונען דאָרט, וואו עס געפינט זיך דער לאַגישער(?) און היסטאָרישער געגעזים (?) פון דער אידישער טראַגעדיע (דער היסטאָרישער געגעזים, ווי באַוואוסט, איז ביי דער מוטער רחל'ס קבר. — ב.) — אין דער שאַפונג פון אַן אויטאָנאָמער אידישער געזעלשאַפט“. *)

צום שלוס ווילען מיר ראַטען די „וואָזראָזשדענצעס“, אַז אין פאַל זיי וועלען זיך דערוואַרטען צו א צווייטער אויפלאַגע פון זייער זאַמעלבוך, זאָלען זיי אויסבעסערען דעם פאַרדריסליכען דרוק־פעהלער, וואָס האָט זיך אריינגע'גנב'ט אין דעם נאָמען פון דעם בוך, אין דער ערשטער אויפלאַגע. אנשטאָט: „וואָזראָזשדעניע. דער

*) „וואָזראָזשדעניע“, 1905, זייט 74.

פּראָלעטאַריאַט און די נאַציאָנאַלע פּראָבלעם. א זאַמלונג פון אַר־טיקלען", זאָל זיך עס לייענען אזוי: „וואָזראָזשדעניע. כלל ישראל און די נאַציאָנאַלע פּראָגראַם. א זאַמלונג פון אַרטיק־לען".

* * *

די „וואָזראָזשדענצעס" באַהויפּטען שטענדיג, אַז זיי האָבען אַנטדעקט די „באַמת־פּראָלעטאַרישע וועגען צו רעאַליזירען דעם טעריטאָריאַליזם". די דאָזיגע וועגען באַשטעהען, אין נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע אין די גלות־לענדער. — אויף דער פּאָלקס־שפּראַך: אין א „סיים". דורך קלאַסען־קאַמף אין די גלות־לענ־דער וועט דער אידישער פּראָלעטאַריאַט באַקומען פאַר'ן אידישען פּאָלק א סיים, און „פאַר'ן אידישען פּראָלעטאַריאַט איז די נאַציאָ־נאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע דער איינציגער וועג צו פאַרווירקלי־כען דעם נאַציאָנאַלען אידעאַל" ;*) דער אידעאַל, ווידער, ווי די שרייבער פונ'ם זאַמעלבוך האָבען ניט איין מאָל פּראָקלאַמירט, איז דער טעריטאָריאַליזם.

לאָמיר אויף א מינוט צוגעבען, אַז די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע איז דער איינציגער מיטעל צו פאַרווירקליכען דעם טעריטאָריאַליזם. אויף דער באַרעכטיגטער פראַגע: „ווי אזוי־זשע וועט דער אידישער פּראָלעטאַריאַט מיט דער הילף פון קלאַסען־קאַמף „אויסנוצען דעם סיים צו דערגרייכען טע־ריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע. געפינען מיר ניט קיין ענטפער אין דעם גאַנצען זאַמעלבוך. און די פראַגע איז נאָך מעהר אם פּלאַץ, ווייל דער טעאָרעטיקער „וואָזראָזשדענעץ" איבערראַשט דעם לעזער מיט איין זייטעל פריהער מיט אזא ערקלערונג: „די ציוניסטישע אָרגאַ־ניזאַציע וועט שטאַרבען מיט א נאַטירליכען טויט פון אייגענער אויסצערונג און „די איבערוואַנדערונג פון

*) „וואָזראָזשדעניע", 1905, זייט 77.

„פילע הונדערטע טויזענדע פאלשטענדיג פארמעגענסלאזע פראלעטאריער וועט ווערען די ארבייט פונ'ם אידישען פראלעטאריאט גופא".*) ווען מיר דערוויסען זיך, אז דער אידישער פראלעטאריאט וועט דורכפירען די איבערוואנדערונג פון הונדערטע טויזענדע פראלעטאריער, ווערט אונז, נאטירליך, אינטערעסאנט צו וויסען; ווי אזוי ער וועט עס טאן. די „וואזראזשדענצעס" האבען דאך, אהן ספק, פון אימעצען געהערט, אז אין דער קאפיטאליסטישער ווירטשאפט האט דער פראלעטאריער נאר איין מיטעל — דעם קלאסען־קאמף; און מיר שטעלען ווידער אמאל די פריריגע פראגע. א זעהר עדלע אנצוהערעניש אויף אן ענטפער געפינען מיר אין די פאלגענדע שורות: „אין אנהויב וועט די עמיגראציאנס־פראבלעם אוועקגעשטעלט ווערען פאר'ן אידישען נאציאנאלען סיים... מיר (ווער? די גרופע „וואזראזשדענצעס"? — ב.) וועלען, נאטירליך, באשטעהן אויף דער טעריטאריאליסטישער לעזונג פון דער פראגע, אלס דער איינציגער צוועקמעסיגער... דא (דאס הייסט, אין דער טעריטאריאליסטישער לעזונג פון דער עמיגראציאנס־פראגע? — ב) איז די גרעניץ, וואס טיילט אונז אפ פון אנדערע טעריטאריאליסטישע(?) שטרעמונגען, פראלעטארישע און בורזשואזע. אזוי ווי די פראגע האט א זעלבסטשטענדיגע, קארדינאלע באדייטונג, וועלען מיר זי באזונדער באטראכטען. דערווייל וועלען מיר אנמערקען, אז דאס אליין, וואס מען וועט די עמיגראציאנס־פראגע אוועקשטעלען פאר'ן נאציאנאלען סיים, וועט זיין פון דער גרעסטער באדייטונג אינ'ם קאמף פאר'ן טעריטאריאליזם".*) אין וועמענס קאמף? ווער וועט קעמפען פארן טעריטאריאליזם? דער פראלעטאריאט

*) „וואזראזשדעניע", זייטען 65—66.

*) „וואזראזשדעניע", זייט 76. דער קורסיוו איז אונזערער.

אָדער די יט"א? און מיט װעמען װעט מען קעמפען פאַרן טערי־טאָריאַליזם: מיט דער בורזשואַזיע, אָדער מיט'ן בונד?

כדי צו באַקומען אַן ענטפער אויף די פראַגען, מוזען מיר זיך װענדען צו דער מינדליכער אַגיטאַציע פון די „װאָזראָזשדענצעס". זיי ריידען אָפט װעגען דעם, אַז אין סיים װעט דער פּראָלעטאַריאַט פירען אַ קלאַסען־קאַמף פאַר'ן טעריטאָריאַליזם אין דריי ריכטונגען. צום אַלעם ערשטען װעט דער אידישער פּראָלעטאַריאַט צװינגען די אידישע בורזשואַזיע אָנצונעמען די טעריטאָריאַליסטישע לעזונג פון דער עמיגראַציאָנס־פּראָבלעם. צװייטענס, װעט דער אידישער פּראָ־לעטאַריאַט צװינגען די בורזשואַזיע אויסצוקלייבען די און ניט קיין אַנדערע טעריטאָריע. דריטענס, װעט דער פּראָלעטאַריאַט קעמפען פאַר'ן מעטאָד פון קאָלאָניזאַציע, דאָס הייסט, אַז דער מעטאָד זאָל שטימען מיט די אינטערעסען פון די פאָלקס־מאַסען. די דריטע אויפגאַבע באַטראַכטען, װייזט אויס, די „װאָזראָזשדענצעס" פאַר זעהר װיכטיג, װייל זיי זאָגען צו איבערצוגעבען אין איינער פון זייע־רע אויסגאַבען אָפּענהיימער'ס קאָלאָניזאַציאָנס־פּלענער און צו געבען אַ קריטיק װעגען זיי *) — פונקט װי אַ פּראָלעטאַרישע פּאַרטיי װאָלט טאַקע באמת זיך געקענט ערנסט אינטערעסירען מיט אַלער־ליי קאָלאָניזאַציאָנס־פּראָיעקטען! און די „װאָזראָזשדענצעס" האָבען דאָך אַ שװאַכקייט זיך איינצורײידען אַז זיי זיינען אַ פּראָ־לעטאַרישע פּאַרטיי!

אַלע דריי אויפגאַבען, װאָס די „װאָזראָזשדענצעס" שטעלען זיך אין סיים, זיינען אַזאַ אַבסורדע, אַז עס װאָלט זיך גאָר ניט גע־לוינט זיך אָפּצושטעלען אויף זיי. ליידער, פּאַרדונקלען זיי מיט אַזעלכע אַרגומענטען דאָס קלאַסען־באַװאוסטזיין פון אונזערע גע־װעזענע חברים און פּרעדיגען זיי זאַכען, װאָס האָבען גאָרניט צו טאָן מיט'ן פּראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמף.

*) „װאָזראָזשדעניע", זייט 76.

„דער פראלעטאריאט וועט צווינגען די בורזשואזיע אנצונעמען די טעריטאריאליסטישע לעזונג פון דער אידישער פראגע“. אויב מיר זאגען, אז דער פראלעטאריאט מוז קעמפען פאר'ן אלגעמיינעם וואהל־רעכט, איז עס דערפאר, ווייל די הערשענדע בורזשואזיע איז צוליעב איהרע אינטערעסען געגען דעם דאזיגען רעכט. און דאסזעלבע איז אויך ריכטיג בנוגע דער פאדערונג וועגען א פאלקס־מיליץ, וועגען דעם אכטשטונדיגען ארבייטס־טאג, וועגען גלייכבארעכטיגונג פאר פרויען — בכלל וועגען אלע דעמאקראטישע פראלעטארישע פאדערונגען. יעדע פון די דאזיגע פאדערונגען איז אין תוך אזא, אז די הערשענדע בורזשואזיע קען זי ניט נאכגעבען מיט'ן פרייען ווילען: אנדערש איז גאר לעבערליך צו רעדען וועגען קלאסען־קאמף. און קען מען דען זאגען, אז די טעריטאריאליסטישע פאדערונג איז פון דעמזעלבען מין ווי די פריהער אויסגערעכענטע? קען מען זאגען, אז די פאדערונג איז אין תוך א פראלעטארישע און אז די בורזשואזיע וועט זי קיין מאל ניט נאכגעבען פרייוויליג? אדער זאל מען אפשר אננעמען, אז די „וואזראזשדענצעם“ וועלען אין סיים פירען א קלאסען־קאמף געגען בונד און וועלען זיך אין דעם קאמף פארבינדען מיט אזעלכע אמת'ע פראלעטאריער, ווי אווינאוויצקי און מאנדעלשטאם? ווי פארשולדיגטע שול־אינגלעך, רייסען זיך די „וואזראזשדענצעם“ מיט אלע כחות צו באווייזען אונטער אלע אומשטענדען, אז זיי זיינען די כשר'סטע פראלעטאריער און זינדיגען, חלילה, ניט מיט קליין־בורזשואזע אידעען, און דעריבער שטופען זיי זיך מיט'ן פראלעטאריאט און מיט'ן קלאסען־קאמף דארט, וואו עס איז גארניט נויטיג.

נאך ערגער האלט עס מיט'ן „קלאסען־קאמף“ פאר דער אדער יענער קאנקרעטער טעריטאריע. אז דעם פראלעטאריאט וועט אויסקומען צו פירען א קלאסען־קאמף מיט אוסישקינ'ען געגען דעם

פּאַלעסטיניזם, וואָלט נאָך געווען פאַרשטענדליך. אָבער ווייטער הויבען מיר שוין גאָרניט אָן צו פאַרשטעהן. עס קומט אויס, אַז אין איין שענעם טאָג וועלען זיך די פּאַרטייען אין אידישען סיים צוטיילט לויט די טעריטאָריעס; רעכטס וועלען זיצען די בור־זשוען־אוגאַנדיסטען אָדער מאַדאַגאַסקאַריסטען, אין צענטר — די חובבי ציון און לינקס — די פּראָלעטאַריער־סורינאַמיסטען אָדער פּאַטאַגאָניעניסטען... און ווי וועט זיין, אַז ניט אַלע פּראָלעטאַ־ריער וועלען זיין איינפאַרשטאַנען מיט די פּאַטאַגאָניסטען און, פאַר־קערט, אַ טייל פון דער בורזשואזיע וועט זיך אָנכאַפּען אָן דעם פּאַטאַגאָניעניזם? אַ רחמנות געבאָך, אָבער עס וועלען דעמאָלט זיין צרות מיט'ן „קלאַסען־קאַמף“!

און ענדליך, דער „קלאַסען־קאַמף צוליעב די קאָלאָניזאַציאָנס־מעטאָדען. אין דעם אונקלאָרען באַגריף „קאָלאָניזאַציאָנס־מעטאָד“ דאַרף מען אונטערשיידען צוויי מאָמענטען: ערשטענס, די ליגט לחלוטין ניט אין די הענט פון דעם פּראָלעטאַריאַט אַלס קלאַס עקאָנאָמישע און טעכנישע אָרגאַניזאַציע פון דער קאָלאָניזאַציע און אפילו ניט אין די הענט פון איינצעלנע פּראָלעטאַריער. מען דאַרף זיין זעהר נאאיוו זיך פאָרצושטעלען, אַז אין דער קאַפּיטאַ־ליסטישער ווירטשאַפט קען מען אַוועקנעמען ביי דער בורזשואזיע די פאַרוואַלטונג פון וועלכען עס איז געביט פון טעכנישער און עקאָנאָמישער אָרגאַניזאַציע פון ווירטשאַפטליכע אונטערנעמונגען. אָדער וועט אפשר די פראַגע וועגען אַ טעריטאָריע פאַר אידען אוויפגענומען ווערען אין סיים אין דער פעריאָדע פון דער דיקטאַ־טור פון'ם פּראָלעטאַריאַט? אויב אַזוי, טאָ וואו וועלען דעמאָלט די „וואָזראָזשדענצעס““ נעמען אַ בורזשואזיע צו פירען מיט איהר דעם „קלאַסען־קאַמף“ אַ פּראָגראַם, וואָס ענטהאַלט אָפּענהיימער'ס אָדער וואַרבורג'ס אָדער וועמענס עס איז אַנדערענס קאָלאָניזאַ־ציאָנס־פּראָיעקט איז, קען זיין, אַ פּראָגראַם פאַר „וואָזראָזשדענ־צעס“, זי איז אָבער פאַר קיין פאַל ניט קיין פּראָלעטאַרישע.

און וואס אנבאלאנגט פאליטישע נארמען, וואס רעגולירען א קאלאניזאציע, איז אזוי: בכלל איז די דעמאקראטיזאציע פון פאליטישע נארמען די אויפגאבע פון דעם פראלעטארישען קלאסען־קאמף; אבער אין אונזער פאל וועלען די פאליטישע נארמען אפ־הענגען ניט פון דער אידישער בורזשואזיע, נאר פון דער רעגירונג פון יענער מאכט, ביי וועלכען מען וועט אויספועל׳ען די טעריטאריע. די „וואזראזשדענצעס" מעגען זיך אין זייערע רעדעס רייסען שטיקער פון׳ם ענגלישען פארלאמענט ווי פיל זייער הארץ גלוסט און זיי מעגען זיך שרייען וויפיל זיי ווילען, אז אוסישקין האט דעם פאר־לאמענט אונטערגעקויפט און ער איז א פארשטעלטער חובב ציון — דאס וועט ניט העלפען דעם אידישער פראלעטאריאט צו באקומען פונ׳ם ענגלישען קאלאניאל־מיניסטער אזא טשארטער ווי איהם וואלט זיך געוואלט. עס ווילט זיך, עס ווילט זיך שטארק פירען א קלאסען־קאמף פאר וואס ניט איז, זאל זיין כאטש פאר די קאלאני־זאציאנס־מעטאדען, אבער, צום אומגליק, איז ניטא מיט וועמען צו פירען דעם קאמף.

און אויסער אלעמען — און דערמיט גראבען מיר זיך אנטשיי־דען אונטער אונטער׳ן סאמע פונדאמענט פונ׳ם סיימיזם — איז לעכערליך צו דענקען, אז אין אידישען סיים וועט דער קלאסען־קאמף זיין בכח זיך צו אנטוויקלען אין דער גאנצער ברייט און ברענ־גען באדייטענדע רעזולטאטען. דער קאמף פונ׳ם ארבייטער־קלאס באקומט נאר דעמאלט אן אנגעזעהענע געזעלשאפטליכע און פאלי־טישע באדייטונג, ווען ער איז געריכטעט געגען יענער פארם פון קאפיטאליזם, וואס הערשט אין דעם באשטימטען לאנד. אין די גלות־לענדער באלאנגט די מאכט צום גרויסען מאשין־קאפיטאל; ביי אידען איז אם מייסטען פארשפרייט דער טיפ פון מיטעלען און קליינעם קאפיטאל, אבער איבער דעם אידישען לעבען הערשט דער־זעלבער גרויס־קאפיטאל, וואס האט ארויפגעלעגט זיין לאפע אויף דער גאנצער ווירטשאפט פון די גלות־לענדער כדי דער קלאסען־קאמף

אין סיים זאָל האָבען יענע רעוואָלוציאָניזירענדע ווירקונג, וואָס די „וואָזראָזשדענצעס“ ערוואַרטען, איז נויטיג, אַז דער קלאַסען־קאַמף זאָל זיין געווענדעט געגען דער גרויס־בורזשואזיע אַלזאָ, ווערט דער אידישער פּראָלעטאַריאַט אין סיים פירען מלחמה מיט דעם דאָזיגען קאַפּיטאַל ?

אין דעם פונקט רופט זיך זעהר שלעכט אָפּ אויף דער טעאָריע פון די „וואָזראָזשדענצעס“ דער אַלגעמיינער עקלעקטיזם פון זייער סאָציאָלאָגישען בליק. אזוי ווי זיי זיינען מיכאַילאָווסקי׳ס אָנהענגער, אָדער שטאַמלער׳ס נאָכפאָלגער, אָדער אחד־העמ׳יסטען און זיינען אומפעהיג צו באַנעמען די באַדייטונג פון דעם עקאָנאָמישען פונדאַמענט פונ׳ם געזעלשאַפטליכען לעבען, זיינען די „וואָזראָזשדענצעס“ נאַאיוו גענוג — און שטעקען אָן מיט דערזעלבער נאַאיוויטעט אונזערע געוועזענע חברים — צו דענקען, אַז מיט פּאָליטישע איינריכטונגען קען מען פאַרריכטען און אויסהיילען דאָס, וואָס איז קראַנקהאַפט אין דעם עקאָנאָמישען גרונד. די סיימיסטען לאַכען זיך אויס פונ׳ם ציוניסטישען קאָנגרעס און באַהויפּטען, אַז אין איהם איז אומעגליך א קלאַסען־קאַמף. דערפאַר, זאָגען זיי, ווערט דער דאָזיגער קאַמף האָבען ברייטע מעגליכקייטען אין סיים, ווייל דער סיים איז א פּאָליטישע אינסטיטוציע, דאָס הייסט, ער באַזיצט צוואַנגמאַכט. די „וואָזראָזשדענצעס“ פאַרגעסען אָבער, אַז דער אידישער פּראָלעטאַריאַט איז באַשעפטיגט אין דער קליין־אינדוסטריע און אין האַנדווערק און אַז דער אידישער גרויס־בורזשואַ האָט קיין שייכות ניט מיט דער אידישער אַרבייט און עקספּלואַטירט די ניט־אידישע אַרבייטס־קראַפט. די אַנאָמאַליען פון דער אידישער פּראָלעטאַרישער סטראַטעגישער באַזע, וואָס ווערען געשאַפען צוליב דער לאַגע, וואַרצלען זיך אין די סאַמע באַדינגונגען פונ׳ם אידישען עקאָנאָמישען לעבען, און אזוי לאַנג ווי די דאָזיגע באַדינגונגען ווערען ניט געענדערט, וועלען קיין דעמאָקראַטישע פּאָליטישע אינסטיטוציעס ניט פאַרבעסערען די לאַגע. און אין סיים וועלען די אַטאַקעס פונ׳ם אי־

דישען באוואוסטזיניגען ארבייטער ניט דערגרייכען די גרויס־בור־זשואזיע, פונקט ווי זיי דערגרייכען זי ניט אין לעבען, אויסער'ן סיים. אין דער מינדליכער אגיטאציע פון די „וואזראזשדענצעס" ווערט דער סיים א מין פעטיש מיט די וואונדערבארסטע אייגענ־שאפטען. אבער יעדער, וואס איז ניט פארבלענדט פון דער פאנא־טישער און פאנטאסטישער אגיטאציע, פארשטעהט, אז דער קלא־סען־קאמף אין פארלאמענט, אין סיים און אזוי ווייטער שטיצט זיך אויפ'ן קלאסען־קאמף אין די ברייטע געזעלשאפטליכע שיכטען. פאר יעדען בר־דעת איז עס פארשטענדליך, אז ווען דער אידישער פראלעטאריער ארבייט ניט אין די פאבריקען פון די אידישע גרויס־קאפיטאליסטען און פון א גרויסען טייל פון די מיטעלע, איז ער אויך ניט בכח צו פירען געגען זיי א קלאסען?קאמף ; אז דער קלאסען־קאמף ווערט דירעקט געפירט געגען דער קליין־בורזשואזיע און געגען יענעם טייל פון דער מיטעלער, וועלכע האבען ניט קיין מערקבארע ווירקונג אויפ'ן פאליטישען לעבען ; אז די אומפאלקאמענהייט פון דער סטראטעגישער באזע פונ'ם אידישען פראלעטאריאט מוז זיך פאלשטענדיג אפשפיגלען אויך אין סיים ; אז די אומפעהיגקייט פונ'ם אידישען פראלעטאריאט אין די גלות־לענדער ראדיקאל צו ענדערען זיין לאגע מיט דער הילף פונ'ם קלאסען־קאמף מאכט איהם אויך אומפעהיג צו צווינגען די בורזשואזיע איהם פיל נאכצוגעבען אין נאציאנאלען סיים ; אז, הייסט עס, מען קען ניט נעמען ערנסט אלע רייד וועגען דעם, אז דער פראלעטאריאט וועט צווינגען די בורזשואזיע אנצונעמען די טעריטאריאליסטישע לעזונג פון דער עמיגראציאנס־פראגע, אויסצוקלייבען יענע טעריטאריע, וואס ער וויל, און איינצוגעהן אויף זיין קאלאניזאציאנס־מעטאד. די מא־דערנע סאציאל־דעמאקראטיע האט ארפגעריסען די קרוין פון דעם פאראורטייל וועגען דער רעפובליקאנישער ארדנונג און האט איהר אפגעטיילט א זעהר באשיידענע ראלע אין די פארבעסערונגען פון דעם ארבייטער־לעבען. און פונקט אזוי קריטיש באציט זיך דער

ניכטערער געדאנק צו דער באַגייסטערונג פון די „האָזראָזשדענצעס“ פאַרן סיים.

עס איז קלאָר, אז דער סיים איז ניט קיין פּראָלעטאַרישער קלאַסען־וועג צו דער פאַרווירקליכונג פונ'ם טעריטאָריאַליזם. און מיר קענען ניט איינזעהן, פאַרוואָס דער עקסטרעם־בורזשואזער טע־ריטאָריאַליסט זאָל ניט קענען אָנערקענען דעם סיים פאַר אַ מיטעל צו דערגרייכען זיין אידעאַל. אין אמת'ען פאַרשפּרייט זיך טאַקע פאַר דער לעצטער צייט די דאָזיגע „פּראָלעטאַרישע רעאַליזאַציע“ אויף צווישען די בורזשואזע ציוניסטען. מיט וואָס, למשל, זיינען אוסישקין און זשאַבאָטינסקי ניט קיין סיימיסטען? שטעהט אפשר אין וועג דאָס, וואָס זיי זיינען גרייט צ י י ט ו ו י י ל י ג זיך צו באַגנוגענען מיט אַ פרייער נאַציאָנאַלער פאַראייניגונג אָהן דער סאַנקציע פון שטאַאט? אָבער אויב מען זאָל צוגעבען די ריכטיג־קייט פון דער באַהויפּטונג פון די „וואָזראָזשדענצעס“ אז אַ פרייער נאַציאָנאַלער בונד איז אונמעגליך, טאָ וועלען די בורזשואזע ציוניס־טען אין גיכען זיך מוזען אָפּזאָגען פון זייער צ י י ט ו ו י י ל י ג ע ר מ י נ י מ אַ ל ע ר פאָדערונג און וועלען פאַרלאַנגען אַ סאַנקציאָ־נירטע אויטאָנאָמיע. איז דען אַזאַ אויטאָנאָמיע אין ו ו י ד ע ר ־ ש פּ ר ו ך מיט די בורזשואזע אינטערעסען? און ווי קען מען ערקלערען פאַר ספּעציעל „פּראָלעטאַרישע“ אַזעלכע וועגען און מיט־לען, וואָס ווידערשפּרעכען ניט די בורזשואזיע? און די בורזשואזע ציוניסטען באַטראַכטען דעם סיים פאַר דער בעסטער אָרגאַניזאַ־ציאָנס־פאָרם פאַר'ן אידענטום און פאַר דער נאַציאָנאַלער זעלבסט־טעטיגקייט, וואָס דאַרף פירען צום ציוניזם. אָננעמען, ווידער, אז דעם סיים האָבען אויסגעטראַכט די „וואָזראָזשדענצעס“ און די בורזשואזע ציוניסטען האָבען איהם ביי זיי איבערגענומען, וואָלט געווען ניט ריכטיג. די „וואָזראָזשדענצעס“ האָבען זיך אַליין ניט דערטראַכט צו דעם. זיי האָבען עס אַרויסגעלייגט ביים עסטרייכי־שען יוריסט שפּרינגער. און ניט אַריינטראַכטענדיג זיך אין די רע־

אלע באדינגונגען פונ'ם אידישען לעבען און אין דער אייגענארטיג־קייט פון דער נאציאנאלער פראגע אין רוסלאנד, האבען די „וואז־ראזשדענצעם" אהן וויטערע טענות און אהן די נויטיגע אויסבע־סערונגען אריבערגעטראגען שפרינגער'ם פראיעקט אין רוסלאנד. לויט זייערע רייד קומט אויס, אז דער סיים איז זייער ענטדעקונג און זייער מתנה פאר'ן אידישען פראלעטאריאט ; אין אמת'ען אבער איז זייער סיימיזם אן אונקריטישע נאכאהמונג. די בורזשואזע ציו־ניסטען בעסערען דאך אוים שפרינגער'ם פראיעקט, כאטש אויף זייער אייגענעם שטייגער, און פאסען איהם צו צו די באדינגונגען פונ'ם אידישען און רוסלענדישען לעבען בכלל. אויב זייער צופא־סונג איז ניט קיין ריכטיגע, איז עס נאר דערפאר, ווייל זיי פאר־שטעהן די באדינגונגען אויף א בורזשואזען אופן. ביי די בורזשואזע ציוניסטען זעהט מען, לכל הפחות, א פארזוך צו דענקען רעאל ; ביי די „וואזראזשדענצעם" פעלט אפילו דער פארזוך ; עס איז נאר פאראן א כלומרשט פראלעטארישע און זעהר אומגעלונגענע פראזעאלאגיע.

נאר איין וויכטיגען אונטערשיד קען מען מאכען צווישען די בורזשואזע ציוניסטען און די „וואזראזשדענצעם" — אי דאס, איז דער אונטערשיד לחלוטין ניט צו גונסטען פון די „וואזראזשדענ־צעם". געוועהנליך שטרעבט די בורזשואזיע צו באשרענקען אלע דעמאקראטישע פאדערונגען אפילו ווען זי איז אייניג אין די שטרע־בונגען מיט'ן פראלעטאריאט ; אין דעם פאל אבער באשרענקען ניט די בורזשואזע ציוניסטען די פאדערונגען פון סיים, נאר פאר־קערט, געבען נאך צו די פאדערונגען וועגען רעאלער ארבייט אין פאלעסטינא. און קיינער האט דאך ניט באוויזען, אז רעאלע ארבייט אין פאלעסטינא שעדיגט דעם סיים און באשרענקט איהם. מיט איין ווארט, מיר זעהן ניט, אין וואס עס באשטעהט דער באזונדערער פראלעטארישער כאראקטער פון די „וואזראזשדענסקי" פאדערונגען. בקיצור : ניט אין דער פלעכע פון סיים ליגען די פ ר א ל ע ט א ־

רישע וועגען צו דער פאַרווירקליכונג פונ׳ם טעריטאָריאַליזם; נאָר אין אַן אַנדער ספערע געפינט זיך דאָס וואָרט פונ׳ם אידישען פּראָלעטאַריאַט.

אַבער איז דער סיים בכלל אַ וועג צו פאַרווירקליכען דעם טע־ריטאָריאַליזם? מיר באַהויפּטען, אַז דער סיים קען נאָר פאַרגרינ־גערען דאָס דערגרייכען פון טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע, ער פירט אַבער ניט צום טעריטאָריאַליזם. בעת ער איז אַ שטאַר־קער מיטעל צו אָרגאַניזירען די אידישע מאַסען, איז ער ניט גענוג צו פאַרווירקליכען דעם ציוניזם. ווען די „וואָזראָזשדענ־צעס״ רעקלאַמירען זייער סיים און וואַרפען זיך אַרויף מיט אַן עכסט פאַרטייאישער קריטיק אויפ׳ן אַלוועלטליכען ציוניסטישען קאָנגרעס, האָבען זיי אונטער יענע צווייג, אויף וועלכער זיי אַליין זיצען: וואָרים אָהן אַן אַלוועלטליכען ציוניסטישען קאָנגרעס האָט דער סיים קיין שייכות ניט מיט דער רעאַליזירונג פונ׳ם טעריטאָריאַליזם.

לויט דער מיינונג פון די „וואָזראָזשדענצעס״, פירט די אידישע נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע אין גלות צו דער טעריטאָריעלער לעזונג פון דער עמיגראַציאָנס־פראַגע און פון דער אידישער פראַגע בכלל אין צוויי ריכטונגען: פון איין זייט, וועט נאָר די אַרבייט אין סיים, נאָר די פּאַרזוכען פון דער אָרגאַניזירטער רעגולירונג, אונטער׳ן קאָנטראָל פונ׳ם גאַנצען אידישען פאָלק, פון דער עמיגראַציע און פון אַנדערע נאַציאָנאַלע נויטען. איבערצייגען דאָס גאַנצע פאָלק אין דער נויטווענדיגקייט פון טעריטאָריעלער אויטאָנאָמיע — וועט באַווייזען דעם טעריטאָריאַליזם; פון דער צווייטער זייט, וועט נאָר דער סיים זיין ביכולת אַנצוזאַמלען די אינערליכע כחות, פינאַנציעלע און אָרגאַניזאַציאָנס־כחות, און אויסנוצען אַלע אויסערליכע כחות, וואָס זיינען נויטיג פאַר דער פאַרווירקליכונג

פון׳ם טעריטאָריאַליזם — דעם סיים וועט, הייסט עס, דעם טעריטאָריאַליזם פאַרווירקליכען

ווי אזוי וועט זיך דער סיים איבערצייגען אין דער נויטיגקייט טעריטאָריאַל צו לעזען די אידישע פראַגע ? אזא לעזונג איז א ראַדיקאַלע ענדערונג אין דעם אידישען לעבען, איז די רעוואָלוציאָנערסטע צופּאַסונג צום נאַציאָנאַלען קאָנפליקט ; אַזעלכע צופּאַסונגען אַרבייטען זיך ניט אויס שנעל, מען נעמט זיי ניט אָן שנעל און זיי פאַרשפּרייטען זיך ניט שנעל.

איידער דער סיים וועט אָנעמען די טעריטאָריאַליסטישע פּראָגראַם, וועט מוזען אָנגעהן אַ לאַנגע און פאַר׳עקשנ׳טע פּאַרטיי־אַגיטאַציע אי אין סיים, אי — הויפּטזעכליך — אויסער איהם. הייסט עס, אַז אַ חוץ דעם סיים וועט נאָך נויטיג זיין אַן איבערצייגטע און טעטיגע טעריטאָריאַליסטישע פּאַרטיי. אָבער כדי די אַגיטאַציע זאָל האָבען ערפאָלג, פּאָדערט עס זיך, אַז די פּראָפּאַגאַנדע זאָל זיך ניט באַשרענקען נאָר מיט ווערטער, נאָר זאָל זיך אויסדריקען אין רעאַלער פּאַרטיי־אַרבייט אויף דער טעריטאָריע. קיין פארטיי, קיין אידעע האָט קיין רעכט ניט זיך צו ריכטען אויף אַ געזיכערטען ערפאָלג, אויב זי פירט נאָר אַן אַ פּראָפּאַגאַנדע פון וואָרט און עס פעלט איהר דער בעסטער און איינציג־ריכטיגער מיטעל — די פּראָפּאַגאַנדע פון דער טאַט.

די ברייטע מאַסען אין דער טעריטאָריאַליסטישער פּאַרטיי מוזען זעהן טעריטאָריאַליסטישע אַרבייט און אַליין טון די אַרבייט ; אויב ניט, וועלען זיי אָפּשטעהן פון דער באַוועגונג, און דער טעריטאָריאַליזם וועט זיין אַ טרוים פון קאַבינעט־מענשען, אין בעסטען פאַל — אַ דעמאַגאָגישע פראַזע.

ביי די „וואָזראָזשדענצעס“, פּונקט ווי ביי די ציוניסטען־סאָציאַליסטען עקזיסטירט דער טעריטאָריאַליזם נאָר אין דער אידעאַלאָגיע ; אין לעבען איז ער ניטאָ, געוואַגטקייט פון וואָרט

און פייגהייט פון טאַט — אַט דאָס איז זייער כאַראַקטעריסטיק. דער קאַמף פאַר אַ סיים איז נאָך ניט קיין קאַמף פאַר'ן טעריטאָריאַליזם. דער קאַמף פונ'ם פראָלעטאַריאַט, אַלס קלאַס, האָט תמיד אַ סאָציאַליסטישען כאַראַקטער; דער סאָציאַליזם איז ניט קיין ריין־רעגולאַטיווער אידעאַל, נאָר פאַרקערט: אַ אידעאַל, וואָס ווערט יעדע שטונדע פאַרקערפּערט אין לעבען. אַכט־שטונדיגע רוה פאַר'ן אַרבייטער, אַלגעמיינע וואַהל־רעכט — דאָס זיינען ניט קיין פּשוט'ע דערנעהנטערונגען צום סאָציאַליזם; דאָס זיינען חבור־צאָלען, וואָס פון זייער סומע וועט זיך שאַפען די פאָרם פונ'ם סאָציאַליסטישען לעבען. די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע אין גלות איז ניט אַזאַ חבור־צאָל, וואָס זאָל אינאיינעם מיט אַנדערע צאָלען צונויפשטעלען די טעריטאָריעלע אויטאָנאָמיע.

אויף וויפיל עס עקזיסטירט אַלגעמיינע וואַל־רעכט, אויף אַזוי פיל איז פאַרווירקליכט אַ טייל פונ'ם סאָציאַליזם. פאַרקערט; אויף וויפיל עס עקזיסטירט טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע, אויף אַזוי פיל איז שוין אומנויטיג די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע. טעריטאָריאַלע קאָנצענטראַציע איז, אַזוי צו זאָגען, אַ פאַרניינונג פונ'ם גלות. דער קאַמף פאַר נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע אין גלות איז, נאַטירליך, איין זייט פון דער נאַציאָנאַלער באַפרייאונג־באַוועגונג, אָבער, ווען דער אידעאַל פון דער באַוועגונג איז טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע, מוז די באַוועגונג איינשליסען אין זיך אויך טעריטאָריאַליסטישע עלעמענטען, וועלכע פעלען אינגאַנצען אין דער רעאַלער פּראָגראַם פון די „וואָזראָזשדענצעם“. אַ באמת־טעריטאָריאַליסטישע פּאַרטיי, וועלכע דאַרף אָנפירען אַ פּראָפּאַגאַנדע מיט'ן צוועק צו איבערציינגען דאָס אידישע פאָלק און דעם סיים אין דער נויטיגקייט פון טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע, קען ניט דולדען אַזאַ וויכטיגען פעלער אין איהר פּראָגראַם; זי וועט רעאַל באַווייזען די נויטיגקייט און רעאַל אילוסטרירען די מעגליכקייט פון טעריטאָריאַלער אַרבייט, און וועט עס טאָן מיט דער הילף פון פּאַרטיי־

אינסטיטוציעס. עס איז קלאָר, אַז, כאָטש די „וואַזראַזשדענצעס“ האָבען אַ פאַרקערטע מיינונג, שליסט דער סיים ניט נאָר ניט אויס פרייע רעאלע פּאַרטיי־ארבייט אויף דער טעריטאָריע, נאָר מאכט זי זאָגאָר נויטיג אַלס פאָר־באַדינגונג צום אנטייל, וואָס ער אַליין וועט שפּעטער נעמען אין דער רעאַלער ארבייט. פריהער דאַרף די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אַליין אַרבייטען אויף דער טעריטאָריע, אויב מען וויל, אַז דער סיים זאָל זיך פאַרנעמען מיט דער טעריטאָריאלער לעזונג פון דער אידישער פראַגע.

פון דעם אַליין ווערט קלאָר, אַז דער סיים איז ניט בכח זעלבסט־שטענדיג צו פאַרווירקליכען דעם ציוניזם. און דער שלום ווערט באַשטעטיגט פון אַנדערע באַטראַכטונגען. די וויכטיגסטע פון זיי איז, אַז דער סיים איז ניט קיין אינסטיטוציע, וואָס זאָל קענען פירען אינטערנאַציאָנאַלע פּאָליטיק, בעת דער טעריטאָריאַליזם איז אַן אויפגאַבע פאַר די אידען פון אַלע לענדער.

די פאָדערונג פון נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע מיינט, אַז רוסלאַנד און אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען־שטאַאַטען *) זאָלען פאַרוואַנדעלט ווערען אין פעדעראַציעס פון נאַציאָנאַלע פאַראייניגונגען. דערביי ווערט אָבער אָנגעהאַלטען די אויבערע פּאָליטישע איינהייט און גאַנצקייט פון דער פעדעראַטיווער רעפּובליק.

די העכערע פאַרוואַלטונג איבער די אַלגעמיינע ענינים פון דער גאַנצער רעפּובליק בלייבט אין די הענט פון דעם אַלגעמיינעם פאַר־

---

*) א נאציאָנאליטעטען־שטאַט ווערט אָנגערופען אזא שטאַט, אין וועלכען עס געהען אריין פארשידענע נאציאָנאליטעטען, ווי למשל, עסטרייך־אונגארן, רוסלאַנד, טערקיי, פּרייסען, בעלגיען — בכלל, שטאַטען, אין וועלכע עס עקזיסטירט א נאציאָנאלע פראגע און זאָגאר נאציאָנאלע אונטערדריקונג.

לאַמענט און צו איהם באַלאַנגט אויך די אינטערנאַציאָנאַלע פאַר־טרעטערשאַפט. *) אויב מיר זאָלען אָנעמען, אַז דער נאַציאָנאַלער אידישער סיים — לאָמיר זאָגען, אין רוסלאַנד — איז אַן אינטער־נאַציאָנאַלער, ווערט דערמיט אין גרונד צושטערט דער פּרינציפּ פון דער איינינקייט פונ'ם פעדעראַטיווען שטאַאַט, און דעם דאָזיגען פּרינציפּ קען ניט באַזייטיגען קיין דעמאָקראַטיזאַציע פון דער בור־זשואַזער געזעלשאַפט. עס איז אונמעגליך צוצולאָזען אין געדאַנק, אַז דער אידישער סיים אין רוסלאַנד, אין עסטרייך אָדער אין אמע־ריקא זאָל זעלבסטשטענדיג פירען פאַרהאַנדלונגען מיט דער טער־

---

*) די איינהייט און גאַנצקייט פון א פעדעראַטיווער רעפּובליק איז ניט פּשוט א „פּאַטריאָטישער וואונש“. עס איז א פּרינציפּ, וואָס איז אומפאַרמיידליך פאַרבונדען מיט'ן באַגריף פון נ א צ י אָ נ א ל ע ר אויטאָנאָמיע. אין'ם גאַנג פון דער קאַפּיטאַליסטישער אנטוויקלונג מי־שען זיך די נאַציאָנאַליטעטען אלס מער דורך א דאַנק די שטענדיגע אי־בערוואַנדערונגען, און דעריבער איז די טעריטאָריאַלע פּראָווינץ־אַווי־טאָנאָמיע ניט בכח צו לעזען די נאַציאָנאַלע פראַגע אין די נאַציאָנאַליטע־טען־שטאַטען. אנשטאַט דעם טעריטאָריאַלען פּרינציפּ לעגט מען אין דעם באַגריף וועגען א נאַציע אַלץ מער אריין דעם פּערסאָנאַלען פּרינציפּ; די פאַרוואַנדלונג פון א נאַציאָנאַליטעטען־שטאַט אין א פעדעראַציע פון אווי־טאָנאָמע נאַציאָנאַליטעטען מיינט דעריבער, אַז די טעריטאָריע פון'ם שטאַט בלייבט ניט צוטיילט. דאָס איז דער פּרינציפּ פון שפּרינגער'ס פּלאַן און דערצו איז עס א פּרינציפּ, וואָס הארמאָנירט, ווי עס שיינט, מיט די באַדערפנישען פון דער קאַפּיטאַליסטישער אנטוויקלונג. מען קען זיך, נאַ־טירליך, פאָרשטעלען, אַז באַזונדערע נאַציאָנאַלע טעריטאָריעס מיט אַן איינאַרטיגער אָדער כמעט איינאַרטיגער באַפעלקערונג זאָלען אָפּפאַלען פון דעם נאַציאָנאַליטעטען־שטאַט; דעמאָלט באַקומט זיך שוין ניט א נייער גליד פון'ם פעדעראַטיווען שטאַט, פאַרקערט, א נייער זעלבסטשטענדיגער שטאַט, א נייער סוואַווערענער סוביעקט פון'ם אינטערנאַציאָנאַלען רעכט.

קישער אדער ענגלישער רעגירונג, זאל, ניט אנפרעגענדיג ביי קיינעם, ארויסשיקען געלט נאך אויסלאנד צו קאלאניזירען וועלכע ניט איז טעריטאריעס, וואס באלאנגען צו אנדערע שטאאטען. ווי הויך דעמאקראטיש די בורזשואזע געזעלשאפט זאל ניט זיין, וועט אוממעגליך זיין, אז דער סיים פון די רוסישע אידען זאל דירעקט, אהן ערלויבניש פון דער אלגעמיינער רעגירונג פירען א קאלאניזאציאנס־פאליטיק אויסער די גרעניצען פון רוסלאנד, אז דער סיים פון די עסטרייכישע אידען זאל זיך פארנעמען מיט קאלאניזאציע אויסער די עסטרייכישע גרעניצען און אזוי ווייטער. פאר יעדען, ביי וועמען דאס פאליטישע זעלבסט־באוואוסטזיין איז ניט פארדונקעלט פון דער טומעלדיגער סיימיסטישער אגיטאציע, איז קלאר, אז **אהן דער פארמיטלונג פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער פאראייניגונג, וועמענס ארגאן עס איז דער קאנגרעס, וועלען קיין סיימען זיך ניט קענען פארנעמען מיט דער טעריטאריאלער לעזונג פון דער אידישער פראגע.** אן אלוועלטליכער בונד פון אידישע סיימען איז שוין דערפאר אליין אוממעגליך, ווייל ער וואלט געווען אין ווידערשפרוך מיט׳ן פרינציפ פון דער איינינגקייט און אומצוטיילבארקייט פון די פעדעראטיווע שטאאטען. עס איז אומגלויבליך, אז מען זאל דעם אידישען פאלק ערלויבען צו פירען אן **אלוועלטליכע** נאציאנאלע פאליטיק אין **גלות**. דאס וואלט געמיינט צו שאפען אן אלוועלטליכע ארגאניזאציע מיט סואווערענע רעכט, וואס וואלט זיך געמישט אין די אינערליכע ענינים פון אלע מלוכות, וואו אידען לעבען.

דאס איינציגע, וואס מען קען דערגרייכען אונטער די דעמאקראטישע אינטערנאציאנאלע באציהונגען, וואס עקזיסטירען אין דער קאפיטאליסטישער ווירטשאפט אז — אן **אינטערנאציאנאלע לעגאליזירונג פונ׳ם ציו־**

גים, דאָס הייסט, די מעכט וועלען צושטימען צו שטיצען גראַד די קאָלאָניזאַציאָנס־פּאָליטיק און בכלל די טעריטאָריאַליסטישע פּאָליטיק פון דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. מיט דער הילף פון דער אָרגאַניזאַציע וועלען אויך די באַזונדערע סיימען האָבען אַ גרויסע ווירקונג אויף דער אידישער קאָלאָניזאַציע, אָבער דאָס וועט מעגליך זיין ערשט נאָכדעם ווי אַן אינטערנאַציאָנאַלע איבעראיינשטימונג פון די מעכט וועט געבען די באַזונדערע סיימען דאָס רעכט צו אונטערשטיצען די קאָלאָניזאַציאָנס־פּאָליטיק פון'ם ציוניסטישען קאָנגרעס. דער קאָנגרעס קען אָנפירען די קאָלאָניזאַציע אויך אָהן דער צושטימונג פון די מעכט, ווייל ער איז אַ פרייער בונד, און די אינטערנאַציאָנאַלע לעגאַליזאַציע וועט נאָר פאַרגרינגערען און אויסברייטען זיין טעטיגקייט. דער בונד, ווידער, פון די אידישע סיימען קען גאָרניט אָנהויבען פונקציאָנירען אָהן דער סאַנקציע פון אַלע יענע מעכט, אין וועלכע עס געהען אריין די באַזונדערע אידישע סיימען, ווייל דער סיים איז אַן אָפיציעלע אינסטיטוציע. פון וועלכער זייט מיר זאָלען ניט באַטראַכטען די פראַגע, קומען מיר שטענדיג צו דער איבערצייגונג: 1) אַז די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע אין גלות איז ניט דער איינציגער, ניט גענוגענדער און ניט דער נויטווענדיגער וועג צו דער טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע; 2) אַז די איינציגע אינסטיטוציע, וואָס דינט דירעקט די טעריטאָריאַליסטישע צילען, איז דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער קאָנגרעס; 3) אַז דער קאָנגרעס קען פירען אַ אידישע קאָלאָניזאַציאָנס־

פּאָליטיק נאָך אײדער ער װערט אינ־טערנאַציאָנאַל לעגאַליזירט: 4) אז די באַ־זונדערע אידישע סיימען קענען נאָר אונטערשטיצען די קאָלאָניזאציאָנס־אר־בייט פונ׳ם קאָנגרעס, אי דאָס ערשט נאָכדעם װי זײ װעלען באַקומען אַן אינ־טערנאַציאָנאַלע צושטימונג צו זײער טעריטאָריאַלע טעטיגקייט.

מיר װילען אָבער באַמערקען, אז די פּונקטען 1 און 4 זיינען ריכטיג נאָר אין דעם פאַל, װען די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָ־מיע פאַר׳ן אידישען פּאָלק אין די גלות־לענדער װעט פאַרװירקליכט װערען איידער עס װעט געשאַפען װערען אַן אויטאָנאָמע אידישע געזעלשאַפט אויף א באַזונדערער טעריטאָריע. אָבער דאָס אָננעמען, אַז אַזאַ פאַל איז מעגליך, איז פארבונדען מיט דער סיימיסטישער טעאָריע, אז דער סיים איז דער איינציגער װעג צו דער פאַרװירק־ליכונג פון׳ם טעריטאָריאַליזם, און אזוי װי די גאַנצע טעאָריע איז אומגעװאָרפען, בלייבט ניט באַװיזען אויף די מעגליכקייט פון דעם דערמאָנטען פאַל.

איצט קענען מיר גענוי באַשטימען, װאָס פאַר א ראָלע עס קענען שפּילען אין דער פאַרװירקליכונג פון׳ם טעריטאָריאַליזם די נאַציאָנאַלע אידישע סיימען, אויב מען זאָל צוגעבען, אַז די נאַ־ציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע װעט דערגרייכט װערען פאַר דער טעריטאָריאַלער, אזוי װי אין ד ע ר הינזיכט זיינען די סיימען פּאָלשטענדיג מאַכטלאָז אָהן דעם ציוניסטישען קאָנגרעס, װעלען זײ, נאָכדעם װי זײ װעלן באַקומען אַן אינטערנאַציאָנאַלע סאַנקציע אויף טעריטאָריאַלער טעטיגקייט, געבען דעם קאָנגרעס אַזעלכע כחות, װעלכע ער װאָלט אליין קיין מאָל ניט געקענט שאַפען; אַן איינפלוסרייכען פינאַנציעלען אַפּאַראַט, א זיכערע קרעדיט־באַזע, א מעכטיגע פּאָליטישע אָרגאַניזאַציע פון די אידישע מאַסען אין

גלות. מיר רעדען שוין ניט וועגען דער גרויסער באדייטונג פון דער פּאָליטישער ערציהונג, וואָס די אידישע מאסען וועלען באקומען אין די נאציאָנאלער־אויטאָנאָמע אינסטיטוציעס, ווען זיי וועלען אליין נעמען אן אקטיווען אנטייל אין׳ם שמידען זייער אייגענעם שיקזאל. מיר פּראָטעסטירען אָבער ענערגיש געגען יענע ווילד־אי־בערטריבענע האָפנונגען, וואָס די סיימיסטען לעגען אויף דער נאַ־ציאָנאל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע; מיר פּראָטעסטירען געגען זייער באהויפּטונג, אז די נאציאָנאלפּאָליטישע אויטאָנאָמיע איז דער איינ־ציגער וועג צו דער פארווירקליכונג פון׳ם ציוניזם.

די דאָזיגע באהויפּטונג, ווי מיר האָבען געזעהן, איז א פּראָ־דוקט פון אומרייפען דענקען אין די פראגען פון רעאליזאציע, א רע־זולטאט פון דער „וואָזראָזשדענסקי“ אייגענשאפט, „וואָס איז גראָד כאראקטעריסטיש פאר אָפּאָרטוניסטען פון יעדען מין און שאָטירונג — וואָס די פּאָדערונגען פון דעם נאָהנטסטען היסטאָרי־שען מאָמענט, רעפאָרמען פון א פּאליאטיווען כאראקטער פארשטע־לען פאר זיי די היסטאָרישע אויפגאבען, וואָס פאָלגען נויטוועדיגער־ווייז פון דעם באשטימטען געזעלשאפטליכען אידעאל.“*) פון דעם אופ׳ן ווי די „וואָזראָזשדענצעס“ פארשטען דעם אידעאל פון טערי־טאָריאלער אויטאָנאָמיע איז קלאָר די היסטאָרישע אויפגאבע — מיט דער הילף פון׳ם אידיש־פּראָלעטא־רישען קלאסען־קאמף צו פארווירקליכען די טעריטאָריאלע אויטאָנאָמיע פאר׳ן אידישען פאָלק. די דאָזיגע אויפגאבע האָבען די „וואָז־ראָזשדענציעס“ אפילו ניט אוועקגעשטעלט און עס קומט זיי גאָר אפילו ניט אוים צו רעדען וועגען איהר לעזונג. מיר האָבען געזעהן, אז דער נאציאָנאלער סיים איז ניט קיין פּראָלעטארישער קלאסען־„וועג“. אין אוואנגארד פון די וועגען און מיטלען, וואָס די סיימיס־

---

*) זאמעלבוך „וואָזראָזשדעניע“, זייט 73.

טען שלאגען פאר, שטעהט ניט דער פראלעטאריאט. אין ־עריבער איז אויך דא, פונקט ווי אין פאל פון די ס. ס., פאלשטענדיג אומ־פארשטענדליך, צו וואס עס עקזיסטירט די „אידישע סאציאליסטישע ארבייטער־פארטיי", אלס באזונדערע ארגאניזאציע פון'ם אידישען פראלעטאריאט. ווי וועט די א. ס. א. פ. קעמפען פאר דער טעריטא־ריאלער אויטאנאמיע? פונקט ווי די בורזשואזע ציוניסטען — דורך דיפלאמאטיע; מיט'ן איינציגען אונטערשיד, וואס די דיפלאמאטי־שע אונטערהאנדלונגען וועלען געפירט ווערען ניט פון'ם ציוניסטי־שען אקציאנס־קאמיטעט, נאר פון די אידישע סיים־מיניסטארען. דאס הייסט, אז קיינער וועט די פארהאנדלונגען ניט פירען, ווייל דער נאציאנאלער סיים איז ניט קיין אינטערנאציאנאלער סוביעקט. די סיימיסטישע וועגען און מיטלען שליסען זיך אליין אויס, פארנייען זיך אליין. עס איז א דיפלאמאטיע, וואס קיינער וועט ניט פירען; עס איז א קלאסען־קאמף, אין וועלכען קיינער וועט קיין אנטייל ניט נעמען.

ווי אלע אפארטוניסטען, פארגעסען אינגאנצען די סיימיסטען, צוליב דער נאציאנאל־פאליטישער אויטאנאמיע, אן דער רעאליזירונג פון דער טעריטאריאלער אויטאנאמיע; זיי לעגען אוועק די פראגע אין דער לאנגער באנק, זיי מאכען אליין ניט קיין פארזוך זי צו לעזען און נעמען אן, אז לעזען וועט זי דער סיים. פונקט ווי די בונדיסטען באציהען זיך „נייטראל" צום פראגנאז פון דער אידישער צוקונפט און צו די טענדענצען פון דער אידישער ווירקליכקייט, פונקט אזוי זיינען די סיימיסטען „נייטראל" אין דער פראגע וועגען קאנקרעטע וועגען און מיטלען. און כדי צו בארוהיגען דאס געוויסען, ערקלערען זיי, אז די פראגע איז א „פריוואט זאך" פון יעדען איינצעלנעם. דאס איז דער אויסגעהאלטענסטער און עקסטרעמסטער אפארטוניזם, אויף ווי פיל אפארטוניזם קען זיין אויסגעהאלטען און עקסטרעם.

מיר האבען שוין אנגעמערקט, אז דער קלאסען־כאראקטער פון דער פיל־פלעכיגער **אינטעליגענטישער** אידעאלאגיע

פון די „וואָזראָזשדענציעס“ לאָזט זיך שווערליך גענוי אנאַליזירען. מיר האָבען זיך אָבער גענוג איבערצייגט, אז די דאָזיגע אידעאָלאָגיע איז ניט קיין פּראָלעטארישע, אז זי פארדונקעלט דאָס קלאסען־זעלבסט־באוואוסטזיין פון די אידישע ארבייטער, אז זי איז פאר קיין פאל ניט בכח צו פאָרמולירען פאר'ן טעריטאָריאַליזם דעם פּראָלעטארישען אויסגאנג־אינטערעס און די פּראָלעטארישע היס־טאָרישע וועגען. און זיך גריבלען אין דעם ספּעציעלען כאראקטער פון א הייפעלע אינטעליגענטען האָבען מיר לחלוטין קיין אינטערעס ניט, כאָטש עס איז זיי געלונגען מיט זייער אגיטאציע צו פארטשאַ־דען אייניגע געוועזענע פּועלי ציון און צונויפשטוקעווען פון זיי די א. ס. א. „פּארטיי“.

איבריגענס, מיז מען אנערקענען, אז די „וואָזראָזשדענצעס“ האָבען צוויי גרויסע פארדינסטען ביים אידישען פּראָלעטארישען געדאנק. ערשטענס, ווי שוין דערמאָנט, זיינען זיי אויסגעהאלטען און געוואגט נ א צ י אָ נ א ל ־ ר ע וו אָ ל ו צ י אָ נ ע ר . בעת זיי זיינען אָפּאָרטוניסטען אין באצוג צום טעריטאָריאַליזם און צום קלאסען־קאמף, צו דער סאָציאַלער פראגע און צו דער אידישער צו־קונפט, האָבען זיי אָבער אין באצוג צו דער נאציאָנאלער פּראָגראם אין גלות געזאָגט — אמת, ניט קיין אייגענס און ניט קיין נייעס, אָבער א מוטיג, רעוואָלוציאָנער וואָרט און האָבען עס ברייט פאר־שפּרייט צווישען די מאסען; דאָס וואָרט איז — נאציאָנאל־פּאָלי־טישע אויטאָנאָמיע. זיי האָבען אומגעהייער איבערטריבען דעם ווערט פון דער פאָדערונג, זייער טעאָריע האלט ניט אויס קיין קריטיק, זיי האָבען זייער פּראָגראם ארומגערינגעלט מיט א פארפירערישען פייערווערק פון אגיטאציאָנס־פּראזען און דעמאגאָגישען ענטוזיאזם, אָבער דאָס אַלץ פארקלענערט ניט זייער ביַיטראג צו דער נאציאָנא־לער פּראָגראם פון'ם אידישען פּראָלעטאריאט.

פילע פון די פּועלי־ציוניסטישע טעאָרעטיקער האָבען אויך פריער איינציגווייז אריינגעבראכט אין זייער פּראָגראם די פאָדערונג

וועגן נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע, אָבער נאָר די „וואַזראַזשדענצעם“ האָבען די פאָדערונג אוועקגעשטעלט אויף דער טאָגעס־אָרדנונג.

צווייטענס, האָבען די „וואַזראַזשדענצעם“ געגעבען א גלענצענדע און אויספירליכע קריטיק אויף'ן אוטאָפּיזם און די באגריפען פון די ס. ס. און פון די בורזשואזע ציוניסטען וועגען דער פ א ר ־ ו ו י ר ק ל י כ ו נ ג פון דער טעריטאָריאלער אויטאָנאָמיע. זיי אליין האָבען קיין אמת'ע רעאליזאציע ניט געגעבען און ניט געקענט געבען, ווייל זיי זיינען אין תוך בורזשואזע אידעאָלאָגען; און דער הויפּט קוריאָז באשטעהט אין דעם, וואָס די פראגען, וועלכע זיי שטעלען די ס. ס., בלייבען ניט פארענטפערט אין זייער אייגענער טעאָריע. אָבער די „וואַזראַזשדענצעם“ האָבען שארף אונטערגעשטראָכען דעם אָפּגרונד, וואָס ליגט ביי די אוטאָפּיסטישע ציוניסטען צווישען דער געגענווארט און דער צוקונפט, און זיי האָבען אָהן רחמנות אויפגעדעקט דעם טיפען פעסימיזם פון די ציוניסטען־סאָציאַליסטען וועגען די מעגליכקייטען, וואָס עקזיסטירען שוין אין דעם אידישען לעבען. די דאָזיגע קריטיק פון די „וואַזראַזשדענצעם“ האָט ניט ווייניג ביי־געטראָגען צו דער קלאָרקייט פון דער פּועלי־ציוניסטישער וועלט־אנשויאונג און האָט ניט ווייניג געהאָלפען זי צו באפרייען פון אוטאָפּיסטישע צומישונגען.

אָבער אפילו די קריטיק אויף די ס. ס. האָבען די „וואַזראַזשדענצעם“ ניט געקענט אוועקשטעלען אויף'ן ק ל א ס ע ן ־שטאנדפונקט. זיי אטאקירען די ס.־ס.'ישע ו ו ע ג ע ן א ו ן מ י ט ־ ל ע ן , זיי אנאליזירען אָבער דערביי ניט די ס.־ס.'ישע א ו י ס ־ ג א נ ג ־ מ אָ ט י ו ו ע ן . אויפדעקען דעם ניט־פּראָלעטארישען כאראקטער פון'ם ס.־ס.'ישען אויסגאנגס־אינטערעס האָבען די „וואַזראַזשדענצעם“ ניט געקענט שוין צוליב דעם אליין, ווייל זיי גופא פעלט דער פּראָלעטארישער קלאסען־פרינציפּ. דערפאר בלייבט די טרעפענדע קריטיק פון די „וואַזראַזשדענצעם“ אויף די ס. ס. אומ־

פרוכטבאר. און דער גרונד־שטאנדפונקט אין דער קריטיק פּאַסט ניט פאר מענשען, וואָס פּרעטענדירען אויף׳ן נאָמען סאָציאַליסטען. דער שרייבער פון׳ם ארטיקעל „וועגען דער פּראָגראם פון די ס. ס.“ אין „וואָראָזשדעניע“ מאכט א פארזוך צו געבען די גענעאַלאָגיע פון דער ס.־ס.׳ישער וועלט אנשויאונג און געפינט איהר אָפּשטאַמונג אין דער וועלט־אנשויאונג פון די בורזשואַזע ציוניסטען! דער שרייבער שטעלט זיך פאָר, אז „ס.־ס.׳יזם איז בירושה פארבונדען מיט׳ן בורזשואזען ציוניזם און טעריטאָריאליזם“, אז דער פּראָלעטארישער ציוניזם איז א דירעקטער „יורש“ פון׳ם בורזשואזען. דערמיט ערקלערט זיך, לויט זיין מיינונג, דער אוטאָפּיזם פון די ס. ס.*) דער שרייבער דענקט, אז אויב ער אליין איז פריער געווען אן אלגעמיינער ציוניסט און זיינע באקאנטע אינטעליגענטען צווישען די ס. ס. און פּועלי ציון זיינען אמאָל געווען אלגעמיינע ציוניסטען, הייסט עס, אז אויך די פּראָלעטארישע ציוניסטישע באוועגונג שטאמט פון דער בורזשואזער באוועגונג. דעם שרייבער איז אומבאקאנט — ער אליין, ווייזט אויס, האָט עס ניט איבערגעלעבט — אז ווען די ציוניסטישע יוגענד איז געקומען צום ארבייטער־קלאס, האָט זי אָפּגעבראָכען אלע פארבינדונגען מיט׳ן בורזשואזען ציוניזם און האָט אָפּגעטרייסעלט זיין שטויב פון איהרע פיס. יענער שרייבער פארשטעהט ניט, אז דער פּראָלעטארישער ציוניזם איז א יורש פון די פריריגע אנטוויקלונגס־שטופּען פון׳ם פּראָלעטארישען און ניט פון׳ם בורזשואזען געדאנק און אז די גענעאַלאָגיע פון די פּראָלעטארישע פּראָגראמען האָט גאָרניט צו טאָן מיט דער גענעאַלאָגיע פון די בורזשואַזע פּראָגראמען. דער שרייבער־„וואָזראָזשדענעץ“ באגרייפט ניט, אז דער ציוניזם איז ניט איין באוועגונג, נאָר צוויי; אז די אנטוויקלונג פון׳ם בורזשואזען ציוניזם געהט פון דער השכלה דורך חבת ציון און אחד־העמ׳יזם

*) זייטען 100, 101 און 107.

צום פּאָליטישען ציוניזם און די אנטוויקלונג פון'ם פּראָלעטארישען ציוניזם, א פּאָלשטענדיג זעלבסטשטענדיגע, געהט פון'ם פּרימיטיווען קאָסמאָפּאָליטיזם דורך'ן בונדישען אויטאָנאָמיזם און ס.־ס.'ישען טעריטאָריאַליזם צום רעאַליסטישען, קאָנקרעטען טעריטאָריאַליזם פון די פּועלי ציון.

ז.

מיר האָבען זיך באַקאַנט מיט דער עוואָלוציע פון די רעאַגירונגען פון'ם אידישען פּראָלעטאריאַט אויפ'ן נאַציאָנאַלען קאָנפליקט. מיר האָבען געזעהן, אז די רעאַגירונגען ווערען, לויט'ן געזעץ פון עקאָנאָמיע פון כחות, אַלץ קאָמפּליצירטער און קאָאָרדינירטער, אַלץ רעוואָלוציאָנערער. מיר האָבען געזעהן, ווי דער אידישער פּראָלעטאריאַט האָט אין אָנהויב געמאַכט א פּאַרזוך צו לעזען זיין נאַציאָנאַלע פּראָבלעם אין דיזעלבע באַדינגונגען אין וועלכער עס איז געשאַפען געוואָרען די באַדערפעניש, וואָס האָט דעם קאָנפליקט ארויסגערופען, און ערשט נאָכדעם איז ער געקומען צום באַוואוסטזיין, אז עס איז נויטיג די באַדינגונגען צו ענדערען. יעדע איינציגע פון די שטופען, דורך וועלכע דער אידישער פּראָלעטאַרישער געדאַנק איז געשטיגען, האָט פון אונזער שטאַנדפּונקט איהר אייגענעם זין, ווייל זי איז געווען א צוגרייטונג צו דער פאָלגענדער, העכערער, מער רעוואָלוציאָנערער שטופע. יעדע פון די באַטראַכטע פּראָגראַמען האָט, ביי איהר גאַנצער אונפאָלקאָמענהייט, זיך ארויסגעוויזען פאַר א נויטווענדיגען רינג אין דער קייט פון יענע צופּאַסונגען צום נאַציאָנאַלען קאָנפליקט, וואָס דער אידישער ארבייטער־קלאַס האָט אויסגעארבייט. מיר האָבען געזעהן, ווי דער פּלאַץ פון דער פּרימיטיווער צופּאַסונג פון בונד — א צופּאַסונג, וואָס האָט זיך געוואָרצעלט אין די קליין־בורזשואַזע אי־בערבלייבענישען ביים אידישען פּראָלעטאריאַט — האָט פאַרנומען די מעהר אנטוויקעלטע, העכערע פּראָגראַם פון די ס. ס. מיר האָבען ווייטער געזעהן, ווי די ס.סי.'ישע פּראָגראַם, וועלכע איז א רעזול־

טאט פון דער פסיכאלאגיע פון די זיך־פראלעטאריזירענדע קלאסען,
האט זיך פארפלאנטערט אין אונבאזיגבארע ווידערשפרוכען דארט,
וואו דער רעוואלוציאנערער געדאנק זוכט דעם זיכערסטען פונדא־
מענט : אין די פראגען וועגען דעם אויסגאנג־אינטערעס, וועגען
די וועגען צו רעאליזירען דעם טעריטאריאליזם און וועגען דעם
קאנקרעטען פראגנאז. מיר האבען זיך איבערצייגט, אז דער פרא־
לעטארישער געדאנק, וואס האט זיך געצאפעלט אין די נעבעלהאפ־
טיגקייטען פון דער פסיכאלאגיע פון די זיך־פראלעטאריזירענדע מא־
סען, איז געקומען צום שייד־וועג. און די ווירקליכקייט האט אונז
באוויזען, ווי גרינג עס איז פון דער ס. ס.'ישער שטופע אריינצו־
פאלען אין דער בלאטע פון דעם איבער־קלאסען־נאציאנאליזם פון
די „וואזראזשדענצעס“.

אבער ביים אידישען פראלעטאריאט גופא, אהן וועלכער עס
איז וואלטעטיגער הילף פון דרויסען, איז געבארען געווארען און
איז אויסגעוואקסען די עכסט קאארדינירטע צופאסונג צום נאציא־
נאלען קאנפליקט. די העכסטע, קאמפליצירטסטע צופאסונג איז
די פראגראם פון דער אידישער סאציאל־דעמאקראטישער ארביי־
טער־פארטיי פועלי ציון.

מיר וועלען זיך דא ניט אפשטעלען אויף אונזער ענד־ציל.
אונזער ציל, **אונזער פראגראם־מאקסימום
איז דער סאציאליזם, די פארגעזעלשאפט־
ליכונג פון די פראדוקציאנס־מיטלען, די**
ליקווידאציע פון די קאפיטאליסטישע אייגענטום איז פראדוקציאנס־
פארהעלטניסען און זייער אומבייטונג אויף קאמוניסטישע. דער
איינציגער וועג צום ציל, וואס די פארטיי אנערקענט, איז דער קלא־
סען־קאמף פונ'ם אידישען פראלעטאריאט אין די רייהען פון דער
אלוועלטליכער סאציאל־דעמאקראטיע. פראפאגאנדע און אגיטא־
ציע צווישען די חברים־ארבייטער — מיט'ן צוועק קלאר צו מאכען
און אנטוויקלען זייער קלאסען־באוואוסטזיין ; פארשפרייטונג פון

סאָציאַליסטישע און דעמאָקראַטישע אידעען אין די ברייטע שיכ־טען פון דער פּעריפעריע, וואָס גרעניצט זיך מיט'ן קעמפענדען אר־בייטער־קלאַס: אָרגאַניזירונג און פּאָליטישע ערציהונג פונ'ם אר־בייטער־קלאַס — דאָס זיינען אַלץ אַלגעמיין־באַקאַנטע נויטווענ־דיגע מאָמענטען פונ'ם קלאַסען־קאַמף. מיר מוזען אָבער דאָ אָנמערקען יענע זייטיגע אומשטענדען, וועלכע זיינען פאַרבונדען מיט'ן פּראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמף און פון וועלכע עס ציהט יניקה זיין פּראָגראַם־מינימום. ביים סאַמע אָנהויב, ווען דער פרייער אַרבייטער טרעט אַרויס אין דער קאַפּיטאַליסטישער גע־זעלשאַפט, באַשטעהט זיין הויפּט־אינטערעס אין פאַרכאַפּען דעם אַרבייטס־פּלאַץ. דאָס איז דורכאויס אַ קאָנקורענץ־אינטערעס. דאָ האָבען מיר נאָך ניט פאַר זיך קיין פּראָלעטאַריאַט, אַלס קלאַס, קיין סאָלידאַרע געזעלשאַפטליכע קראַפט, קיין סאָציאַלען שיכט, וואָס איז אַ טרעגער פון דער צוקונפט. אפילו ווען אַרבייטער פאַראייניגען זיך אין אָרגאַניזאַציעס, האָבען זיי, די ערשטע צייט, די אויפגאַבע ניט נאָר צו קעמפען גע־גען די בעלי הבתים, נאָר אויך צו קאָנקורירען — אַנצוהאַלטען זייערע פּאָזיציעס אין דער פּראָדוקציע געגען דער אונצעליגער רע־זערוו־אַרמעע פון אַרבייטסלאָזע, וואָס דריקען אַראָפּ דעם לוין. ביז איצט האָבען מיר צו טאָן מיט אינטערעסען פון די זיך־פּראָלעטאַרי־זירענדע מאַסען, וואָס זיינען פאַרבונדען מיט'ן אַרבייטס־פּלאַץ. וועגען דעם האָבען מיר שוין פריהער גערעדט. אָבער פון דעם מאָ־מענט אָן, ווען די אַרבייטער, פאַראייניגט מיט'ן צוועק צו באַשי־צען זייער אַרבייטס־פּלאַץ, הויבען אָן אַ קאַמף געגען קאַפּיטאַל, ערשיינט אַ נייער קלאַס — דער פּראָלעטאַריאַט. דער מיטגליד פונ'ם פּראָלעטאַריאַט איז, נאַטירליך, ניט דורכאויס אַ קעמפער. אין איהם זיינען פאַרקערפּערט די קאָמפּליצירטסטע אינטערעסען. אַבסטראַקט קענען מיר פון דער אַלגעמיינער סומע אינטערעסען פונ'ם פּראָלעטאַריער אַרויסטיילען די אינטערעסען

פונ׳ם אַרבייטער, אַלס אַזעלכען, דאָס הייסט, די אינטערעסען, פון איין זייט, צו פאַרבעסערען די אַרבייטס־באַדינגונגען און פון דער צווייטער זייט, זיך צו פאַרזיכערען געגען די שווערע פאָלגען פון אַרבייטסלאָזיגקייט. דאַן טיילען מיר אויס די אינטערעסען פונ׳ם פּראָלעטאַריער אַלס בירגער פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט — די אומבאַרירבאַרקייט און די פרייהייט פון דער פּערזאָן; די אינטערעסען פונ׳ם פּראָלעטאַריער, אַלס מיטגליד פון אַ באַשטימטער נאַציע; ענדליך די אינטערעסען פונ׳ם פּראָלעטאַריער, אַלס מענש בכלל. אפילו אין געדאַנק איז שווער מער אָדער ווייניגער שאַרף אָפּצוזונדערען די דאָזיגע אַלע אינטערעסען. און אין ווירקליכען לעבען זיינען זיי אומצוטיילבאַר צונויפגעפלאָכטען, ערשטענס, איינע מיט די אַנדערע און צווייטענס, מיט׳ן קלאַסען־קאַמף פונ׳ם פּראָלעטאַריאַט. עס איז וויכטיג אָנצודייטען, אַז די אַלע פילפאַכע אינטערעסען באַקומען אַ ברייטע געזעלשאַפטליכע באַדייטונג פון היסטאָרישע פאַקטאָרען נאָר אויף אַזוי פיל, אויף וויפיל דער אַרבייטער געהט אויפ׳ן וועג פון קלאַסען־קאַמף, זיי צו פאַרטיידיגען. די אינטערעסען פון קלאַסען־קאַמף זיינען תמיד אַזוי אָדער אַנדערש פאַרבונדען מיט דער סטראַטעגישער באַזע פונ׳ם פּראָלעטאַריאַט, און די פאַרטיידיגונג פון זיינע אַלע דערמאָנטע נויטען געהט אַריין אין זיין פּראָגראַם־מינימום. אויסער דער דירעקטער באַשיצונג פון די אַרבייטער־אינטערעסען (ווי די פאָדערונג וועגען אַן אַכט־שעה׳יגען אַרבייטס־טאָג, וועגען רעגירונגס־פאַרזיכערונג, אַלגעמיינער וואַל־רעכט און אַזוי ווייטער), אַנטהאַלט די פּראָגראַם־מינימום אויך די פאָדערונג וועגען גאַראַנטיען פאַר דעם שוץ (די דאָזיגע גאַראַנטיען זיינען, למשל, די פאָדערונגען וועגען צו פאָלקס־מיליץ, וועגען דעם, אַז רעגירונגס־באַאַמטע זאָלען געוועלט ווערען, זאָלען קענען אַראָפּגעזעצט ווערען און געשטעלט ווערען צום געריכט, און אַזוי ווייטער). אָבער די אַלע פאָדערונגען זיינען פאַר־

בונדען מיט די באַדינגונגען פונ'ם פראָלעטאַרישען קלאַסען־קאַמף, דאָס הייסט, מיט זיין סטראַטעגישער באַזע.

די נויטווענדיגקייט פונ'ם טעריטאָריאַליזם קומט ביי אונז אַלס רעזולטאַט פון דעם, וואָס די סטראַטעגישע באַזע פונ'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט איז ניט צופרידענשטעלענד. די פעלערהאַפטיגקייט פון דער סטראַטעגישער באַזע נעמט זיך פונ'ם ווידערשפּרוך צווישען דער אַנטוויקלונג פון די פּראָדוקציאָנס־כחות און דעם צו־שטאַנד פון די פּראָדוקציאָנס־פ א ר ה ע ל ט נ י ש ע ן. אזא פע־לערהאַפטיגקייט, וואָס קומט פונ'ם סאָציאַלען קאָנפליקט, פילען אַלע אַרבייטער, ניט נאָר אידען. אין זעהר אַ שאַרפער פאָרם, למשל, פילט עס דער אַרבייטער־קלאַס פון אַלע רוסלענדישע פעל־קער אַ דאַנק דעם שווערען דרוק פון דעם פוילען רעזשים *) אָבער אויסער די באַדינגונגען, וואָס שטערען דער פרייער אַנטוויקלונג פון קלאַסען־קאַמף ביי די אַרבייטער פון אַלע פעלקער, זיינען נאָך ביים אידישען פּראָלעטאַריאַט פאַראַן ב אַ ז ו נ ד ע ר ע, ספּעציפישע אַנאָמאַליען פון דער סטראַטעגישער באַזע, וואָס זיינען פאַרבונדען מיט די פּראָדוקציאָנס־ב א ד י נ ג ו נ ג ע ן, אונטער וועלכע עס לעבט די אידישע נאַציאָנאַליטעט. די דאָזיגע באַזונדערע אַנאָ־מאַליען פון דער אידישער סטראַטעגישער באַזע, וועלכע בלייבען אויך נאָך'ן פאַל פון דער זעלבסטהערשאַפט אין רוסלאַנד און נאָך דער ליקווידאַציע פון די פעאָדאַלע איבערבלייבענישען אין עסטרייך און וועלכע דריקען די אידישע אַרבייטער אין אַלע „פרייע" בור־זשואַזע לענדער, שאַפען פאַר'ן אידישען קעמפענדען פּראָלעטאַריאַט אַ נאַציאָנאַלע פראַגע און צווינגען איהם אַריינצונעמען אין זיין פּראָגראַם־מינימום פאָדערונגען, וואָס דאַרפען דירעקט באַשיצען זיינע נאַציאָנאַלע אינטערעסען, און אויך פאָדערונגען, וואָס דאַר־

---

*) געשריבען, ווי שוין פריהער באַמערקט, אין 1905.— איבערזעצער.

פען גאראנטירען דעם שוץ. די נאציאנאלע אנאמאליען פון דער סטראטעגישער באזע פונ'ם אידישען פראלעטאריאט אנטהאלטען עפעס מער ווי די באשרענקטקייט פון דער אידישער קולטור, אויף וועלכע עס שפארט זיך אן דער בונד. זיי באשטעהען אויך ניט אין דער אומנארמאלער פראלעטאריזאציע און עמיגראציע, אן וועלכע עס כאפען זיך אן די ס. ס. די אנאמאליען באשטעהן אין דעם, וואס פאר'ן אידישען פראלעטאריאט איז אויסנאמסווייז אונגעהייער שווער צו פירען דעם קלאסען־קאמף; וואס עס איז אויסנאמסווייז שווער צו ארגאניזירען און דיסציפלינירען די אידישע ארבייטער, וואס זיינען צוואורפען אין קליינע ווערקשטאטען; וואס עס איז אומבאדייטענד די פאליטישע און עקאנאמישע ווירקונג פון'ם אידיש־פראלעטארישען קלאסען־קאמף.

אט די אלע אנאמאליען וועלען ערשט דעמאלט פארשווינדען, ווען עס וועלען זיך ראדיקאל ענדערען די פראדוקציאנס־באדינגונגען פונ'ם אידישען לעבען, ווען עס וועט אפגעשאפט ווערען די עקסטעריטאריאליטעט פונ'ם אידישען פאלק. ווען די אידען וועלען זיין באשעפטיגט אין די אורשפרינגליכע און וויכטיגסטע פראדוקציאנס־געביטען, ווען זיי וועלען פראדוצירען ניט נאר די געברויך־מיטלען, נאר אויך די פראדוקציאנס־מיטלען — דעמאלט וועט דער אידישער פראלעטאריאט האלטען אין זיינע הענט די נערווען פון'ם ווירטשאפטליכען לעבען פונ'ם לאנד. ווען אידען וועלען אליין אנטייל נעמען אין יענע צענטרען פונ'ם עקאנאמישען לעבען, פון וואנען די געזעלשאפטליכע ארבייט איבער'ן גאנצען לאנד ארגאניזירט זיך, דעמאלט וועט די ארגאניזירונג פונ'ם אידישען פראלעטאריאט ווערען נארמאל זעלבסטשטענדיג און וועט ניט פאטאל אפהענגען פון דער ארבייט־ארגאניזאציע ביי דער ארומיגער באפעלקערונג: דעמאלט וועט דער אידיש־פראלעטארישער קלאסען־קאמף זיך ווענדען ניט געגען א מאכטלאזער בורזשואזיע, ווי עס איז איצט דער פאל אין דער אידישער ווירטשאפט, נאר גע־

גען א בורזשואזיע א מעכטיגער, געגען א בורזשואזיע, וואס ארגא־ניזירט די פראדוקציע אין גאנצען לאנד : דעמאלט וועט דער אידיש־פראלעטארישער קלאסען־קאמף האבען די נויטיגע סאציאלע, עקאנאמישע און פאליטישע ווירקונג. ווען די אידישע ארבייטער וועלען זיך קאנצענטרירען אין דער גרויס־אידוסטריע, וועלען פאר־שווינדען יענע באדינגונגען, וועלכע שטערען איצט דאס ארגאני־זירען און דיסציפלינירען דעם אידישען צושטויבטען פראלעטאריאט.

אונזער אויסגאנג־אינטערעס באשטעהט אויסשליסליך אין דער אנטוויקלונג פונ׳ם קלאסען־קאמף ביים אידישען פראלעטאריאט. אונזער שטאנדפונקט שליסט אוים די פראגראם פון כלל ישראל : די אנאמאליען פונ׳ם גאנצען אידישען פאלק אינטערעסירען אונז נאר אלס אביעקטיווע ערקלערונג פון די אורזאכען, וואס רופען ארוים די ווידערשפרוכען אין דעם לעבען פונ׳ם אידישען ארבייטער־קלאס; אבער די סוביעקטי־ווע מאטיווירונג פון אונזער פראגראם פליסט ארוים נאר פון די קלאסען־אינ־טערעסען פונ׳ם קעמפענדען אידישען פראלעטריאט. דעריבער שליסט אונזער אויסגאנג־אינ־טערעס ניט אוים די בונדיסטישע און ס.־ס.׳ישע אויסגאנג־אינטע־רעסען, נאר, פארקערט, ענטהאלט זיי און פאראייניגט זיי אין א העכערען פראלעטארישען סינטעז. מיר פארטיידיגען אונזערע אינטערעסען, די אינטערעסען פון די אידישע פראלע־טאריער: הייסט עס, מיר פארטיידיגען די אינטערעסען פון די אידישע ארבייטער. מיר פארטיידיגען אויך אונזערע גייס־טיג־קולטורעלע באדערפנישען און אונזערע נאהנטסטע עקאנאמי־שע נויטען דא, וואו מיר געפינען זיך איצט און בעת דער אי־בערוואנדערונג אין אנדערע לענדער : מיר קעמפען אי פאר די פאליטישע, אי פאר די נאציאנאלע, אי פאר די פשוט מענש־ליכע רעכט פונ׳ם אידישען ארבייטער. און דאריבער שטעלען מיר

אַרויס אויף נאַציאָנאַלע פאָדערונגען אינאיינעם מיט די אַלגעמיינע פאָדערונגען פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פראָגראַם־מינימום. פון־זיך געהן די נאַציאָנאַלע פאָדערונגען אַריין אין אונזער פראָגראַם־מינימום. אָבער אויך אין איהר קענען מיר אונטערשיידען די ווייטסטע און ענדליכע פאָדערונגען פון די נאָהנטסטע.

מיר וואָלטען באַטראַכט די אידישע פראַגע פאַר פאָלשטענדיג געלעזט און די איינגענאַרטיגע אַנאָמאַליען פון'ם אידישען פראָלעטאַריאַט פאַר פאָלשטענדיג באַזייטיגט אויף וויפיל דאָס איז בכלל מעגליך אין די ראַמען פון דער בורזשואַזער ווירטשאַפט, ווען עס וואָלט נאָר דערגרייכט געוואָרען די טעריטאָריעלע אויטאָנאָמיע פאַר'ן גאַנצען אידישען פאָלק, ווען דאָס גאַנצע פאָלק וואָלט דאָרט געשאַפען אַן איינהייטליכען נאַציאָנאַל־ווירטשאַפטליכען אָרגאַניזם. *) דעמאָלט וואָלטען ראַדיקאַל באַזייטיגט געוואָרען די קרענקליכע אַנאָמאַליען פון דער אידיש־פראָלעטאַרישער סטראַטעגישער באַזע. און דעריבער איז איינע פון די ענדליכע פאָדערונגען פון'ם נאַציאָנאַלען טייל פון אונזער פראָגראַם־מינימום: אַ טעריטאָריאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע פאַר'ן אידישען פאָלק. מיר זיינען טעריטאָריאַליסטען.

אָבער ערשטענס, איז די רעאַליזירונג פון'ם טעריטאָריאַליזם

---

*) נאַטירליך, רעדט קיינער ניט וועגען אַבסאָלוט־אָפּגעשלאָסענע נאַציאָנאַלע ווירטשאַפטען. אָבער בעת די אַנטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם דערנענטערט און בינדט צונויף די עקזיסטירענדע נאַציאָנאַל־טעריטאָריאַלע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזמען, שוואַכט זי ניט אָפּ, נאָר, פאַרקערט, באַפעסטיגט זיי און אַנטוויקעלט זיי. דערביי שאַפט די קאַפּיטאַליסטישע אַנטוויקלונג, אויסער נאַציאָנאַלע ווירטשאַפטען, אויך אַ וועלט־ווירטשאַפט, באַזירט אויף די נאַציאָנאַלע ווירטשאַפטען.

א דויערענדער היסטארישער פראצעס, אין פארלויף פון וועלכען מיר האבען די אויפגאבע צו פארטיידיגען אונזערע נויטען אין גלות: צוויטענס, קען דער טעריטאריאליזם, אלס פונקט פון דער פראגראם־מינימום, וואס ווערט דערגרייכט נאך אין דער קאפיטאליסטישער ווירטשאפט, ניט פאלשטענדיג פארווירקליכט ווערען, און מיר נעמען אן, אז א באדייטענדער טייל פונ׳ם אידישען פאלק און אויך א טייל פונ׳ם אידישען פראלעטאריאט וועט תמיד בלייבען אין גלות אלס געוועהנליכע נאציאנאלע מינדערהייט. און דעריבער געפינט זיך אין אונזער פראגראם, *אינאיינעם מיט׳ן טעריטאריאליזם*, אן אנדער פונקט, וואס דארף גאראנטירען דעם אידישען פראלעטאריאט און דעם אידישען פאלק, אויף וויפיל דאס איז מעגליך אין גלות, דעם מאקסימאלען שוץ פון זיינע נאציאנאלע נויטען. דער דאזיגער פונקט איז: *נאציאנאל־פאליטישע אויטאנאמיע פאר די גלות־לענדער*.—די נאציאנאלע אויטאנאמיע איז ניט קיין רעוואלוציאנערע, דאס הייסט, ניט קיין *ראדיקאל*־דעמאקראטישע לעזונג פון דער אידישער פראגע און קען דעריבער, נאטירליך, ניט באזייטיגען אלע פעלערען פון דער אידישער סטראטעגישער באזע; זי גיט אבער די פעלענדע *אונמיטעלבאר־פאליטישע* פארמען פון׳ם אידיש־פראלעטארישען קלאסען־קאמף; זי שטעלט אוועק דעם אידישען פראלעטאריאט אויף דער *פאליטישער* ארענא פנים אל פנים מיט דער אידישער בורזשואזיע. און אויב די נאציאנאל־פאליטישע אויטאנאמיע איז ניט בכח צו מאכען א טיפע איבערקערעניש אין די באדינגונגען פון קלאסען־קאמף, קען ניט געבען דעם אידישען פראלעטאריאט קיין וואפע אין קאמף געגען דער הערשענדער פארם פון קאפיטאל, דאס הייסט, געגען זיין גרויס־אינדוסטריעלער מאשין־פארם, דארפען מיר אבער ניט פארגעסען, אז די נאציאנאל־פאליטישע אויטאנאמיע איז דער *מאקסימום* פון יענע רעכט, וואס אידען קענען

באקומען אן גלות. די פעלערען פון דער נאציאנאל־פּאָליטישער אוי־טאָנאָמיע הייננען אפּ ניט פון איהר, נאר פון די לעבענס־באדינ־גונגען אין גלות.

מיט אונזער באציהונג צו דער נאציאנאל־פּאָליטישער אויטאָ־נאָמיע אונטערשיידען מיר זיך פון די סיימיסטען פונקט אזוי, ווי די סאָציאל־דעמאָקראטען אונטערשיידען זיך, אין זייער רעאליס־טישער באציהונג, למשל, צו פּראָפּאָרציאָנעלער פארטרעטערשאפט אָדער צו דער סאָציאליזאציע פון דער ערד פון די בורזשואזע פּראָ־פּאָרציאָנאליסטען און סאָציאליסטען־רעוואָלוציאָנערען מיט זייער באגייסטערט־אוטאָפּיסטישער באציהונג צו דיזעלבע פראגען. מיר טיילען ניט מיט די „וואזראזשדענצעס" זייער לעבערליכען ענטוזי־אזם וועגען סיים, פונקט ווי מיר זיינען ווייט פון'ם ס.־ס.'ישען ענטוזיאזם וועגען דער סאציאליזאציע פון דער ערד. אבער די אגראר־פראגע איז איצט אזוי רייף געווארען אין רוסלאנד, אז איהר לעזונג, כאָטש א פּאַליאַטיווע, איז געווארען א דרינגענדע נויט־ווענדיגקייט פאר די פאָלקס־מאסען. און פונקט אזוי וועט מיט דער צייט, ווען עס וועלען גענוג רייף ווערען די נאציאָנאלע קאָנפליקטען און ביי א גענוג הויכער דעמאָקראטיזאציע פון דער געזעלשאפט, די נאציאָנאל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע ווערען א דרינגענדע נויטווענדיגקייט פאר די ברייטע מאסען פון די אונ־טערדריקטע נאציאָנאליטעטען.

און דא זעהט מען ווידער קלאר דעם אונטערשיד צווישען אונז און די קליין־בורזשואזע סיימיסטען. זייער סיימיזם, פונקט ווי זייער סאָציאליזם, איז אַן אוטאָפּיסטישער; מיר, ווי־דער, זיינען רעאליסטען אויך אין באצוג צום סיים. די אָו־טאָפּיסטישע סאָציאליסטען האבען געדענקט, אז דער סאָציאליזם איז א גוטע זאך און דריבער זיינען אין איהם כמעט אלע „פאר־אינטערעסירט; פאָלגליך, דארף מען נאר אלעמען באקענען

מיט׳ן סאָציאַליזם און בייקומען די גענגערשאַפט פון די שלעכטע מענשען און פון די בייזוויליגע שמאָל־קעפּיגע רעאַליסטען און אַלעמען איבערצייגען — און אַלץ וועט זיין אין אָרדנונג. זיי האָבען גערענקט, אַז דעם סאָציאַליזם קען מען פאַרווירקליכען ווען מען וויל — מען דאַרף נאַר וועלען. און דיזעלבע באַציהונג האָבען די סיימיסטען („וואָזראָזשדענצעס״), כאָטש זיי האָבען זייער אַגיטאַציע באַפּוצט מיט אַ מער מאָדערנער, מער וויסענשאַפטליך־קלינגענדער פראַזעאָלאָגיע. ביי די אוטאָפּיסטישע סאָציאַליסטען געפינען מיר ניט קיין אָנצוהערעניש אַפּילו אויף די פאַר־באַדינגונגען, וואָס זיינען נויטיג פאַר דער פאַרווירקליכונג פון׳ם סאָציאַליזם. און ביי די סיימיסטען איז גאָר קיין רייד ניט וועגען די פאַר־באַדינגונגען, וואָס זיינען נויטיג פאַר דער רעאַליזירונג פון דער נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע.

ביז עס וועלען ניט געשאַפען ווערען אַט־די פאַר־באַדינגונגען, איז עס מעגליך נאָר אין באַזונדערס־שטורמ׳דיגע רעוואָלוציאָנערע עפּאָכען צייטווייליג צו שאַפען ענטשפּרעכענדע פּאָליטישע אינסטיטוציעס, וועלכע זיינען פאַראורטיילט צום שנעלען באַנקראָט. אין 1848 זיינען נאָך אין פראַנקרייך ניט רייף געווען די פאַר־באַדינגונגען פאַר אַ בורזשואַזער רעפּובליק; אָבער די צושטענדע זיינען געווען גינסטיג, מען זאָל זי מיט גרויס עפעקט קענען שאַפען — און אין דריי יאָהר אַרום האָט זיך געענדיגט איהר עקזיסטענץ. אַ צווייטער ביישפּיל, אַ רומפולער און העראָאישער, אָבער פול מיט טראַגיזם, וואָס איז געקומען אויסשליסליך פון דער אונרייפקייט פון די פאַר־באַדינגונגען, איז די פּאַריזער קאָמונע פון 1871. מען קען זיך פאָרשטעלען, אַז צוליב וויכטיגע צופעליגע קאָמבינאַציעס אין דעם כאַאָטישען מאָמענט, ווען אין רוסלאַנד וועט פאַלשטענדיג געשטירצט ווערען די זעלבסטהער־

שאַפֿט און מען וועט צונויפֿרופֿען די גרינדונגס־פֿאַרזאַמלונג, זאָל געלינגען צו באַקומען נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע פֿאַר׳ן אידישען פֿאָלק און פֿאַר איינִיגע אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. דאָס איז מעגליך. אָבער די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע, וואָס מען וועט באַקומען אין אַזאַ רעוואָלוציאָנערען מאָמענט, וועט ניט האָבען קיין אריכת ימים, כאָטש זי וועט צייטווייליג פֿאַרדרעהען די קעפּ די אידישע מאַסען און וועט זיי אַריינוואַרפֿען אין די שוואַכע אָרעמס פֿון די סיימיסטען. די סיימיסטען זיינען אייגענטליך מאָמענטאַליסטען — עס מאַכט ניט אויס, אויב זיי ווייסען עס אַליין, אָדער ניט. א זיכערע נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע וועלען מיר באַקומען ערשט דעמאָלט, ווען עס וועלען רייף ווערען די פֿאַר־באַדינגונגען פֿאַר דער פֿאַרוואַנדלונג פֿון די נאַציאָנאַליטעטען־שטאַטען אין פֿעדעראַטיווע רעפּובליקען, וואָס וועלען באַשטעהן פֿון אויטאָנאָמע נאַציאָנאַלע פֿאַראייניגונגען; ווען עס וועט רייף זיין די צייט, אַז אַלע נאַציאָנאַליטעטען זאָלען באַקומען פּאָליטישע אויטאָנאָמיע.

אָבער די פֿאַרבאַדינגונגען דאַרפֿען דאָ זיין צווייערליי: עס פֿאָדערט זיך, עס זאָלען רייף ווערען די נאַציאָנאַלע קאָנפֿליקטען צווישען די פֿאַרשידענע פֿעלקער אין דעם נאַציאָנאַליטעטען־שטאַאַט, און אַ גענוג הויכע דעמאָקראַטיזאַציע פֿון דער געזעלשאַפֿט. מיר וועלען זיך ניט אָפּשטעלען געגנוי אויף די באַזונדערע אַנטוויקלונגס־שטופֿען פֿון די דאָזיגע פֿאַר־באַדינגונגען, מיר וועלען זיי נאָר אויסרעכענען. דער וואוקס פֿון די נאַציאָנאַלע קאָנפֿליקטען דריקט זיך אויס אין פֿאָלגענדע פֿאָרמען: טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע פֿאַר די נאַציאָנאַלע מערהייטען*), פֿאַרמירונג פֿון

*) כאָטש לויט דעם יורידישען זין פֿון דעם באַגריף

נאציאנאלע בורזשואזע פארטייען און דאס איבערבויען פון דער סאציאל־דע־מאקראטישער פארטיי אויף א פעדעראַ־טיוועז יסוד, אלס א בונד פון באזונ־דערע, אויטאנאמע נאציאנאלע פראלע־טארישע ארגאניזאציעס. די דעמאקראטי־זאציע פון דער געזעלשאפט, וואס איז נויטיג פאר אן איינ־געפונדעוועטער און גאראנטירטער נאציא־נאל־פאליטישער אויטאנאמיע דריקט זיך אויס אין פאלגענדע פארמען: פרייהייט פון נאציאנאלער דער־ציהונג, נאציאנאל־קולטורעלע אויטא־נאמיע פון די געמיינדען, גלייכבארעכ־טיגונג פון שפראכען, אויסברייטונג פון אלגעמיינעם וואל־רעכט אויף אלע רע־גירונגס־געביטען און א ברייט אנטוויקעלטע פראָ־פארציאנעלע פארטרעטערשאפט אין אלע געזעצגעבענדע, אדמיניסטראטיווע און יורידישע אינסטיטוציעס.*) אין איינקלאנג מיט די אויסגערעכנטע פאר־באדינגונגען פארמולירען מיר די אנט־

טעריטאריאלע אויטאנאמיע, מיינט זי נאר די דעצענטראליזאציע פון פראַ־ווינצען אומאפהענגיג פון דער נאציאנאלער צוזאמענשטעלונג פון זייער באפעלקערונג, דינט אבער די פראווינצען־אויטאנאמיע פאקטיש די אינטערעסען פון דער הערשענדער נאציאנאלער מערהייט און איז א שטערונג פאר דער אנטוויקלונג פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

*) אויב פראפארציאנעלע פארטרעטערשאפט דריקט זיך אויס אין דער פארם פון פרייע נאציאנאלע פארטייען, אדער אין דער פארם פון סאנקציאנירטע נאציאנאלע קוריען — איז נאך דערווייל אן אפענע פראגע.

ליסטישע אויטאָנאָמיע בלייבט נאָר א שענער וואונש און א קוואל שפּרעכענדע פּראָגראַם־פאָדערונגען, אהן וועלכע די נאַציאָנאַל־פּאָ־ פון סיימיסטישער באַגייסטערונג, איז אָבער פאַר קיין פאַל ניט קיין רעאַלער פּונקט פון א רעאַלער פּראָגראַם. *)

---

*) דערביי, פארשטעט זיך, שטעלען מיר ניט אַריין אין דער פּראָ־גראַם די פאָדערונג וועגען פאַרמירען בורזשואזע נאַציאָנאַלע פּארטייען; מיר שטיצען זיי אָבער אויף אַזוי פיל, *אויף וויפיל* זיי שטעלען ארויס *דעמאָקראַטישע פאָדערונגען, וואָס זיינען נאָהענט צו אונזער פּראָגראַם*, און מיר קעמפען ענערגיש געגען זייער רעאַקציאָנערען נאַציאָנאַליזם און שאָוויניזם, פּונקט ווי געגען זייער אסימילאַטאָרישקייט.

בכלל פאָדערען מיר, אינאיינעם מיט דער פּראָפּאָרציאָנעלער פאַר־טרעטערשאפט, אויך דאָס, וואָס פאָלגט נויטווענדיגערווייז פון דער פאַר־טרעטערשאפט — מען זאָל געבען די פּארטיי־אָרגאַניזאַציעס די רעכט פון א יורידישער פּערזאָן, דאָס רעכט פון פארטרעטערשאפט און דאָס רעכט פון געצוואונגענער זעלבסט־בײשטייערונג; דאָס הייסט, מיר פאָדערען ניט נאָר נאַציאָנאַלע, נאָר אויך פּארטיי־אויטאָנאָמיע.

לאָמיר אויך אָנמערקען, אז די *פרייהייט פון נאַ־ציאָנאַלער דערציהונג* איז א פאָדערונג, וואָס קען באפרי־דיגט ווערען אין א גרעסערער מאָס ווי די נאַציאָנאַל־קולטורעלע אויטאָ־נאָמיע. מיט דער *נאַציאָנאַל־קולטורעלער אויטאָ־נאָמיע פון די געמיינדען* קענען זיך באנוצען די פיל קלענערע געמיינדען און, פאָלגליך, פיל ברייטערע קרייזען פון׳ם צוזעמען אידענטום, ווי עס קענען ציהען נוצען פון די אויטאָנאָמע נאַ־ציאָנאַל־*פּאָליטישע* אינסטיטוציעס. דעריבער זיינען דיביידע פאָדערונגען ניט אַן *אָפּקירצונג* פון דער נאַציאָנאַל־פּאָליטי־שער אויטאָנאָמיע, נאָר גיכער — איהר *אויסברייטונג*, בעת זיי זיינען אין דערזעלבער צייט אויך איהרע *פאָר־באדינגונ־*

די אלע פאָדערונגען זיינען פריער פאר אלעמען נויטיג פאר'ן דירעקטען שוץ פון די נאציאָנאלע נויטען. נאָר שפעטער, ווען די נאציאָנאל־פאָליטישע אויטאָנאָמיע וועט דערגרייכט ווערען, וועלען די פאָרמען פון דער געזעלשאפטליכער דעמאָקראטיזאציע, וואָס זייִנען אויסגערעכענט אין דער *צווייטער* רייהע, באקומען א נייע באדייטונג — אלס *גאראנטיען* פאר דער נאציאָנאל־פאָליטישער אויטאָנאָמיע. אָבער *די וויכטיגסטע גאראנטיע פאר דער נאציאָנאל פאָליטישער אויטאָנאָמיע איז די טעריטאָריאלע אויטאָנאָמיע*. די טעריטאָריאלע אויטאָנאָמיע באשיצט נאָר די אינטערעסען פון די נאציאָנאלע *מערהייטען* און אונטער אומדעמאָקראטישע רעגירונגס־פאָרמען דינט זי, ווי למשל אין עסטרייך, פאר א מיטעל צו אונטערדריקען „פרעמדע" נאציאָנאלע *מינדערהייטען* אין די אויטאָנאָמע פראָווינצען, און דעריבער איז די נאָהענטסטע אויפגאבע פון דער *נאציאָנאלער פאָליטישער אויטאָנאָמיע* צו באשיצען די אינטערעסען פון די נאציאָנאלע *מינדערהייטען*. *און פאָלשטענדיג אויסנוצען זייער נאציאָנאל־פאָליטישע אויטאָנאָמיע קענען נאָר יענע פעלקער, וועלכע זיינען א מערהייט אויף וועלכער עס איז טעריטאָריע*. למשל, די פאָליאקען זיינען א מאַיאָריטעט אין רוסיש־פוילען און ווען מען זאָל אין רוסיש־פוילען באקומען פראָווינץ־אויטאָנאָמיע, וועט די הערשענדע פוילישע בורזשואזיע שטרעבען צו פארוואנדלען די אויטאָנאָמיע אין א קוואל פון אונטערדריקונג פאר

גען. די *גלייבארעכטיגונג*, ווידער, *פון די שפראַכען* איז אין גאנצען א באזונדערע פאָדערונג, וואָס איז ניט אָפּהענגיג פון נאציאָנאלער אויטאָנאָמיע, זי איז אָבער דערביי איהר גאראנטיע.

די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין דער פּראָווינץ (פאַר די אידען, ליטווינען, דייטשען און מאַלאָרוסען). ווען אַלע פּאָליאַקען זאָלען לעבען אין רוסיש־פּוילען, וואָלטען זיי ניט באַדאַרפט די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע, און נאָך מער: זי וואָלט פאַר זיי געווען שעדליך. און דעריבער וועלען די פּאָליאַקען, ווי אַלע פעלקער, וואָס הערשען אין וועלכע ניט איז פּראָווינצען, פאַר אַ לאַנגער צייט זיך אַנטקעגען שטעלען דער איינפירונג פון דער נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע.*) אָבער פון דער צווייטער זייט, וועלען די פּוילישע מינדערהייטען אין אַנדערע אויטאָנאָמע פּראָווינצען— אוקראַאינאַ, וויים־רוסלאַנד און ליטאַ אונטערדריקט ווערען פון דער אוקראַאינישער, וויים־רוסישער אָדער ליטווינישער מערהייט. און גאַט די געגענזייטיגע אונטערדריקונג, אַט די שטענדיגע מעגליכקייט פון געגענזייטיגער אונטערדריקונג וועט שטויסען די אַנטוויקלונג און פאַרשאַרפונג פון די נאַציאָנאַלע קאָנפליקטען צו דער רעאַליזירונג פון דער נאַציאָנאַל־פּאָליטישער. בכלל, געפינען זיך די ווירקליכע גאַראַנטיען פון אַלערליי פּאָליטישע אינסטיטוציעס און נאָרמען, אפילו פון די דעמאָקראַטישסטע, אויסער זיי — אין די רעאַלע געגענזייטיגע באַציהונגען פון די געזעלשאַפטליכע כחות. קראַפט איז פּאָטענציעלע געוואַלט. דעריבער איז די טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע, וועלכע איז די באַקוועמסטע אויסדרוקס־פאָרם פון געגענזייטיגער פאַרגוואַלטיגונג. אין דערזעלבער צייט אויך די וויכטיגסטע גאַראַנטיע פאַר דער נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע. אַזוי ווי די פּאָליאַקען אין פּוילען קענען אונטערדריקען די מאַלאָרוסישע מינדערהייט (אין לובלינער גובער-

*) מען דאַרף אין זינען האָבען, אַז דאָס איז געשריבען געוואָרען מיט יאָרען צוריק.

איבערזעצער.

ניע) און די מאלארוסען **קענען** אונטערדריקען די פוילישע מינדערהייט אין וואלינער, פאדאליער און קיעווער גובערניעס, וועט די מעגליכע געגענזייטיגע אונטערדריקונג צווינגען אי די, אי יענע צו רעספעקטירען דעם צווייטען'ס רעכט. דעריבער באזייטיגט ניט די נאציאנאל־פאליטישע אויטאנאמיע די טעריטאריאלע, פראווינץ־אויטאנאמיען ביי אלע פעלקער און אין אלע נאציאנאליטעטען־שטאטען, נאר פארקערט: זי **דערגענצט** זיי, זי איז א שפעטערער **צוגאב** צו די טעריטאריאלע אויטאנאמיען.*) און אויב דעמאלט, ווען דער שטאט וועט זיך פארוואנדלען אין א פעדעראציע פון אויטאנאמע נאציאנאליטעטען, וועלען די אידען נאך ניט האבען קיין טעריטאריאלע אויטאנאמיע אין וועלכען עס איז טייל פון דער ערד, וועלען זיי קריגען, אינאיינעם מיט די אנדערע פעלקער אין דעם שטאט, נאציאנאל־פאליטישע אויטאנאמיע, זיי וועלען אבער ניט זיין בכח זי **אויסצונוצען** פאר'ן **ווירקליכען שוץ פון זייערע אינטערעסען**.

---

*) די „וואזראזשדענצעס" וועלען מסתמא טענה'ן, אז מיר פארשטעהן ניט און מיר טייטשען שלעכט אויס דעם ריין־פערסאנאלען כאראקטער פון נאציאנאלע פאראייניגונגען און מיר מישען זיי צונויף מיט טעריטאריאלע גרופען, אויב עס איז אבער אמת, אז א נאציע איז א פשוט'ע פאראייניגונג פון פערזאנען, וואס איז אומאפהענגיג פון דער טעריטאריע און האט ניט קיין שייכות צו דער טעריטאריע, דעמאלט וואלט די נאציאנאל־פאליטישע (פערסאנאלע) אויטאנאמיע באדארפט זיין גענוג פאר דער פאלשטענדיגער לעזונג פון די נאציאנאלע פראגען. אויב מען זאל אזוי פארשטעהן א נאציע, טא פארוואס־זשע שטרייבען די „וואזראזשדענצעס" שטענדיג אונטער די אידישע עקסטעריטאריאליטעט? און אויף וועלכען גרונד וואגען זיי נאך אלץ זיך צו רופען טעריטאריאליסטען? דער גאנצער טעריטאריאליזם פון די סיימיסטען איז דורך און דורך א מיספארשטענדניס!

וואָרים אזוי לאנג ווי די אידען וועלען ניט באקומען ערגיץ טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע און וועלען דאָרט ניט זיין קיין מאַיאָריטעט, וועלען די אידען אין גלות ניט באזיצען די מעגליכקייט צו געברויכען גוואלט — עס הייסט, זיי וועלען ניט באזיצען קיין פאקטישע מאכט.

ביי אַלע פעלקער געהט די אנטוויקלונג דורך אויטאָנאָמיע טעריטאָריאַלער צו נאַציאָנאַל־פּאָליטישער.

די אידען וועלען זיך אפשר דערשלאָגען צו נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע אין גלות פריהער ווי צו טעריטאָריעל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע אין פאלעסטינא. אָבער אין תוך גענומען וועט עס זיין **נאָר** א פּאָליטישע אינסטיטוציע, מיט א פאקטיש באשרענקטער באדייטונג, ווייל עס וועלען פעלען די אמת'ע גאראנטיען, וואָס נאָר אַ טעריטאָריאלע אויטאָנאָמיע קען געב'ען: די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע וועט די אידען ניט געבען דאָס, וואָס זי וואָלט באדארפט געבען. בכלל באזייטיגט זי די **אנטאגאָניזמען** צווישען די נאציעס, שוואכט אָפּ זייער נאציאָנאלען דרוק, פארגרינגערט דעם אויסגלייך צווישען זייערע פיינדליכע אינטערעסען; ווען די אידען זאָל אָבער פעלען די טעריטאָריאלע אויטאָנאָמיע, וועט די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע זיי געבען נאָר די מעגליכקייט בעסער צו רעגולירען דאָס **אינערליכע** פּאָלקסלעבען און וועט אויף'ן מינדסטען ניט פארגלעטען די **אויסערליכע** אנטאגאָניזמען, וועט אויף א האָר ניט פארגרינגערען דעם דרוק, וואָס לעגט זיך אזוי שווער אויף די אידען. אלע אנדערע נאציאָנאלע מינדערהייטען זיינען נאָר **פארהעלטניסמעסיג** עקס־טעריטאָריאל, ווייל זיי פארמאָגען אויך טעריטאָריאלע מערהייטען; דעריבער לעזט די נאציאָנאל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע במעט אין גאנצען זייער נאציאָנאלע פראגע. די אידען, ווידער, זיינען **אבסאָלוט** עקס־טעריטאָריאל, דעריבער וועט די נאציאָנאל־

פּאָליטישע אויטאָנאָמיע, אין פאַרגלייך מיט אנדערע, ווייניג ביי־טראָגען צו דער לעזונג פון דער אידישער פראַגע — ביז די אידען וועלען ניט באַקומען טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע.

מען דאַרף געדענקען, אַז די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע, אפילו מיט אַלע דעמאָקראַטישע גאַראַנטיען, נאָר אָהן טעריטאָריאַ־לער אויטאָנאָמיע, בלייבט א פּאַליאַטיוו; דאָך — א פּאַליאַטיוו א מאַקסימאַלער. האָבענדיג דאָס אין זינען, וועלען מיר נאָך שטאַרקער אונטערשטרייכען די נויטיגקייט פון טעריטאָריאַלער אויי־טאָנאָמיע, מיר וועלען אָבער ניט איבערטרייבען און ניט פאַרקלע־נערען דעם ווערט פון סיים. מיר וועלען זיך צום סיים באַציהען ניט ראָמאַנטיש, ווי די „וואָזראָזשדענצעס" און ניט פּעסימיסטיש, ווי די ס. ס., נאָר רעאַליסטיש. אָהן דער טעריטאָריאַ־לער אויטאָנאָמיע וועט די נאַציאָנאַל־פּאָליטישע ניט אָפּשוואַכען דעם נאַציאָנאַלען דרוק אויף אידען, וועט ניט פאַרריכ־טען די אידישע סאָציאַלע סטרוקטור און וועט ניט אָנזאַמלען קיין באַזונדערע גראַנדיעזע כחות. זי וועט אָבער די אידען דאָך געבען א נאָרמאַלע פאַרטרעטערשאַפט און וועט מאַכען א סוף צו דער דערנידריגענדער שתדלנות. זי וועט זיין א מעכטיגער מיטעל צו אָרגאַניזירען די אידישע מאַסען. זי וועט געבען דעם אידישען פאָלק א נאָרמאַלען פינאַנציעלען אפּאַראַט. און ענדליך — וואָס איז וויכ־טיגער פון אַלץ — כאָטש זי וועט די אידען ניט געבען די מעגליכ־קייט צו שמידען זייער אייגענעם שיקזאַל, וועט זי זיי דאָך געבען א פּאָליטישע דערציהונג און וועט זיי נאָך אין גלות אויסלערנען, כאָטש ניט פּאָלשטענדיג, דאָך צו שאַפען זייער אייגענע געשיכ־טע. מיר ווידערהאָלען: זי וועט אויף דער פּאָליטישער ארענא אוועקשטעלען דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט פנים אל פנים מיט דער אידישער — אמת, נאָר מיט דער קליינער און מיטעלער — בור־זשואַזיע.

דאָס איז ווייניג אין פאַרגלייך דערמיט, וואָס עס וועט זיין

דאָרט — אויף דער טעריטאָריע; עס איז אָבער א סך אין פארגלייך מיט דעם, וואָס איז איצט — אין דעם רעכטלאָזען גלות. מיר ווייסען, ווי שטארק עס וועט פאקטיש זיין באגרענצט אונז בירגערליכע גלייכבארעכטיגונג; פונדעסטוועגען פאָדערען מיר פולע בירגערליכע גלייכבארעכטיגונג, אָהן וועלכע עס איז יורידישע באשרענקונגען. און דאָסזעלבע אויך דאָ: מיר ווייסען, ווי באשרענקט און בלאָס עס וועט פאקטיש זיין אונזער נאציאָנאלע גלייכבארעכטיגונג; פונדעסטוועגען פאָדערען מיר פולע נאציאָנאלע גלייכבארעכטיגונג אָהן וועלכע עס איז יורידישע באגרענצונגען. דאָס לעבען אליין וועט שוין זאָרגען דערפאר און וועט ארומשניידען אונזערע עראָבערונגען; מיר, ווידער, וועלען זיך אָנשטרענגען וואָס מער ארויסצורייסען ביי איהם.

אויב דער סיימיסט וועט ענטריסטעט ווערען, פארוואָס מיר דיסקרעדיטירען אזוי די דערגרייכבארע נאציאָנאלע גלייכבארעכטיגונג, וועלען מיר איהם פאָרשלאָגען צו באווייזען, אז מיר קענען אויך דערגרייכען א פאָלשטענדיגע און פאקטיש אומבאשרענקטע בירגערליכע גלייכבארעכטיגונג. און אויב דער ס. ס. וועט זיך אָפּזאָגען צו אנערקענען אזא נישטיגע נאציאָנאלע אויטאָנאָמיע, וועלען מיר איהם פאָרשלאָגען, ער זאָל זיך אין גאנצען אָפּזאָגען אויך פון דער פאָדערונג וועגען בירגערליכער גלייכבארעכטיגונג.

נאָכדעם ווי מיר האָבען נאָכגעפאָלגט יענע שטופען פון דער דע־מאָקראטיזאציע פון דער געזעלשאפט, דורך וועלכע עס ווערט פאר־ווירקליכט די נאציאָנאל־פאָליטישע אויטאָנאָמיע, ווייסען מיר שוין, ווי אזוי זי צו פארווירקליכען. פונקט ווי די פארווירקליכונג פון'ם סאָציאליזם — אונזער פּראָגראם־מאקסימום — קומט פאָר אויף'ן באָדען פון'ם סטיכישען פּראָצעס פון קאָנ־צענטראציע פון די פּראָדוקציאָנס־מיטלען און ווערט דורכגעפירט מיט דער הילף פונם קלאסען־קאמף פון'ם פּראָלעטאריאט אין פארבינדונג מיט דער ברייטער פעריפעריע פון אונטערדריקטע

הארעוועגדע מאסען, וואס גרעניצט זיך מיט איהם; פונקט ווי דער פאל פון דער זעלבסטהערשאפט קומט פאר אויף'ן באדען פון דעם סטיכישען פראצעס פון דער קאפיטאליזאציע פון דער רוסלענדישער ווירטשאפט און ווערט דורכגעפירט מיט דער הילף פון'ם קלאסען־קאמף פון'ם פראלעטאריאט אין פארבינדונג מיט דער פעריפעריע — פונקט אזוי קומט פאר די רעאליזירונג פון דער נאציאנאל־פאליטישער אויטאנאמיע אויף'ן באדען פון'ם סטיכישען פראצעס פון נאציאנאליזירונג פון דער געזעלשאפט און ווערט דורכגעפירט מיט דער הילף פון קלאסען־קאמף פון פראלעטאריאט אין פארבינדונג מיט אלע פאראינטערעסירטע קלאסען פון דער נאציע.

אבער די וויכטיגסטע פאדערונג פון אונזער פראגראם־מינימום אין איהר נאציאנאלען טייל איז — די טעריטאריאלע אויטאנאמיע. זי ווערט פארווירקליכט דורך'ן קלאסען־קאמף פון'ם אידישען פראלעטאריאט אויפ'ן באדען פונ'ם סטיכישען פראצעס פון קאנצענטרירטער וואנדערונג. אויסוואנדערענדיג דעגענערירט ניט דאס אידישע פאלק און שטעהט ניט אויף קיין תחית המתים, נאר שאפט זיך איבער.

ח.

כדי צו פארשטעהן, ווי מיר קענען מיט אונזער טעטיגקייט אנטייל נעמען אין די סטיכישע פראצעסען פון דער אידישער דינאמיק, מוזען מיר מאכען א פולען, פינקטליכען און קאנקרעטען פראגנאז פון די דאזיגע פראצעסען. וואוהין ווענדען זיך ריכטען די סטיכישע פראצעסען פון דער אידישער וואנדערונג?

לאמיר פעסטשטעלען אייניגע געזעצען פון איבערוואנדערונגען, וואס ווירקען אין אונזער צייט.

דאס אלגעמיינסטע געזעץ פון איבערוואנדערונגען אין דער קאפיטאליסטישער עפאכע איז: די ריכטונג פון דער איבערוואנדערענדער ארבייט הענגט אפ

פון דער ריכטונג פון דעם איבערוואנדערענדען קאפיטאל. דאָס דאָזיגע געזעץ איז פעסטגעשטעלט געוואָרען פון מארקס'ען אין די לעצטע קאפיטלען צו באַלייכטען די רעאלע פאקטען פון דער אלמענשליכער און אידישער וואנדערונג, מוז מען נאָך צוגעבען ספּעציעלע ערקלערונגען, אין וועלכע מיר וועלען זיך שטיצען אויף'ן אונטערשיד צווישען דער אָרגאניזירטער און אויספירענדער ארבייט.

די טעכנישע פארבינדונג צווישען די אָרגאניזאטאָרען און די, וואָס טוען די ארבייט, איז די שפּראָך. יעדע מיטארבייטערשאפט מיינט אַ געוויסע ענליכקייט צווישען דעם נאָנטסטען אָרגאניזאַטאָר און דעם נאָנטסטען ארבייטער אין דער שפּראַך און אין אלץ, וואָס איז מיט דער שפּראַך פארבונדען: אין דענקען, אין דער וועלט־אנשויאונג, אין דער גייסטיגער פיזיאָנאָמיע. אין דער קליין־פּראָדוקציע, וואו דער אונטערנעמער צוטיילט אליין און אָרגאניזירט אליין די ארבייט, און די ארבייטער טון דאָ, אויפ'ן אָרט די ארבייט (ניט זעלטען אינאיינעם מיט'ן אונטערנעמער), איז דער שטח צווישען די אָרגאניזאטאָרישע פונקציעס און די אויספירענדע — א מינימאלער. אין דער קליין־אינדוסטריע און טיילוויז אויך אין דער מיטעלער עקזיסטירט דעריבער אַ ענגע טעכנישע פארבינדונג פון שפּראַך און ביז אַ געוויסען גראַד אויך פון דער ענליכער אידעאָלאָגיע צווישען די פאָרשטעהער פון ארבייט און די פאָרשטעהער פון קאַפּיטאל. די אידעאָלאָגיע פונ'ם בעל־הבית און די אידעאָלאָגיע פונ'ם ארבייטער זיינען עכט פיינדליך איינע צו דער צווייטער, אָבער דאָ זיינען זיי דאָך אויף אזוי פיל ענליך, אויף וויפיל עס איז נויטיג פאַר דער געגענזייטיגער פארשטענדניש אין פראגען, וואָס זיינען נוגע דער טעכנישער אָרגאניזאציע פון דער ארבייט. דעריבער עקזיסטירט א פעסטע נאַציאָנאַלע פארבינדונג צווישען קאַפּיטאַל און ארבייט אין דער קליינער און טייל־

וויז אין דער מיטעלער אינדוסטריע, וואו די ארגאניזאטארישע פונקציעס טיילען זיך ניט אפ מיט קיין צווישענשייד פון די אויספירענדע פונקציעס. פארקערט, אין דער גרויס־אינדוסטריע איז דער אויבערער ארגאניזאטאר פון דער ארבייט — דער גרויס־קאפיטאליסט — ניט זעלטען אפגעטיילט פון די ארבייטער דורך א גאנצער קאמפליצירטער יערארכיע פון פארשידענע פארוואלטער, געהילפען און נידריגער „נאטשאלסטווא". וואס מעהר די פראדוקציע קאנצענטרירט זיך און ווערט קאפיטאליזירט, אלץ ווייטער ווערען די פארשטעהער פון קאפיטאל פון די פארשטעהער פון ארבייט, און אין דער גרויס־קאפיטאליסטישער פראדוקציע איז ניטא קיין נויטווענדיגע טעכנישע נאציאנאלע פארבינדונג צווישען די אונטערנעמער און די ארבייטער.

די שפראך איז נאר א טעכנישע פארבידונג צווישען דעם פארקויפער און דעם קויפער. אזוי ווי דער גרויסער הורטאווער הענדלער איז אפגעטיילט פון די קונים דורך א גאנצער רייה פארמיטלער און אנגעשטעלטע, האבען פאר איהם די שפראך און אנדערע נאציאנאלע פארבינדונגען קיין באדייט ניט. אבער דער לאחדימ'ניק אדער דער הויזירער איז פארקניפט מיט'ן געברויכער דורך דער אלגעמיינער שפראך און אייניגע פארמען פון דער אידעאלאגיע. די גרויס־פראדוקציע און דער גרויס־האנדעל זיינען, לויט זייער כאראקטער, אינטערנאציאנאל און די קליין־פראדוקציע און א טייל פון דער מיטעלער, וואס גרעניצט זיך מיט איהר, טראגט א קלאר אויסגעשפראכענעם נאציאנאלען כאראקטער: איהר ספעַרע פון טעטיגקייט ווערט באשטימט פונ'ם נאציאנאלען מארק און איהר ספערע פון עקספלואטאציע ברייטעט זיך אויס נאר אויף די ארבייטער פון דערזעלבער נאציאנאליטעט. בנוגע דער אידישער פראדוקציע דארף מען דעם דאזיגען כלל אביסעל באשרענ־

קען, ווייל די אידען אפּערירען מיט א פרעמדען מאטעריאלען פאר־מעגען און האבען דעריבער ניט קיין אייגענע נאציאנאלע שפּראך און נעמען איבער פרעמדע שפּראכען. מען דארף אבער דערביי אין זינען האבען, ערשטענס, אז דארט, וואו אידען לעבען אין קאמ־פּאקטע מאסען, נעמען זיי ניט לייכט איבער די פרעמדע שפּראכען: צווייטענס, אז דאס, וואס דער קליינער הענדלער איז ניט אפּגע־שיידט פונ׳ם געברויכער, גיט דעם געברויכער די בעסטע מעג־ליכקייט צו באיקאטירען דעם אומגעווינשטען הענדלער. דער גרויס־קאפּיטאליסט באהאלט זיך אונטער דער קאמפּליצירטער יעראַרכיע פון פארמיטלער, זיין נאציאנאליטעט איז גענוג פארהילט פון פיינד־ליכע בליקען; די גאנצע משא פון דער אידישער איזאלאציע פאלט אויף דער אידישער קליינער פּראדוקציע. און די איזאלאציע העלפט אנהאלטען דעם נאציאנאלען כאראקטער פון דער אידישער פּראדוקציע. זי מאכט נאך שווערער פאר אידען איבערצונעמען פרעמדע שפּראכען און האלט אויף אזא אופן אויף די טעכנישע פארבינדונג פון דער שפּראך און פון אייניגע אלגעמיינע עלעמענ־טען פון דער נאציאנאלער אידעאלאגיע צווישען די אונטערנעמער, געברויכער און ארבייטער.

אט דער גרונד־פּרינציפּ פון דער פּראדוקציאנס־סטאטיסטיק — די נאציאנאלע פארבינדונג צווישען קאפּיטאל, ארבייט און גע־ברויך אין דער קליין־פּראדוקציע און דאס פעהלען פון דער פאר־בינדונג אין דער גרויס־פּראדוקציע — קומט ארויס נאך בולט׳ער אין די פאקטען וועגען דער איבערוואנדערונג פון קאפּיטאל און אר־בייט. *קאפּיטאל און ארבייט אין דער קליין־אינדוסטריע וואנדערען אימער אין איי־נעם און האלטען אן דעם נאציאנאלען כאראקטער אויך אין עמיגראציע.*

פון די געזעצען, וואס באשטימען די געגענזייטיגע באציהונג צווישען דער עמיגרירענדער ארבייט און דעם עמיגרירענדען קאפּי־

טאל, געהן מיר איבער צו די געזעצען וועגען דער ריכטונג פון דער עמיגראציע. דאָס אַלגעמיינע געזעץ וועגען דער ארבייט־עמיגראציע איז, אז די עמיגראציע געהט קיין מאָל ניט אין אזעלכע לענדער, וואו צום דיענסט פון קאפּיטאַל געפינט זיך א רעזערוו־ארמעע פון'ם אָרטיגען זיך־פּראָלעטאריזירענדען פויערטום. אזעלכע לענדער ווי דייטשלאַנד, פראנקרייך, איטאַליען וועלען קיין מאָל ניט ווערען קיין אימיגראציאָנס־לענדער אזוי לאנג ווי די קאפּיטאַליסטישע אנט־וויקלונג געהט אין דער איצטיגער ריכטונג. מיר טיילען אויך ניט מיט די ס. ר. זייערע איבערטריבענע האָפנונגען אויף דער ערד־פּארטיי־לונג, און מיר דענקען דערפאר, אז רוסלאנד וועט ניט ווערען קיין לאַנד פון א מעהר אָדער ווייניגער באדייטענדער איינוואנדערונג. אימיגראציאָנס־פונקטען זיינען מייסטענס נייע לענדער, מיט א יונ־גער ווירטשאפט — לענדער, אין וועלכע עס האָבען זיך ניט אָנגע־זאמעלט קיין פעאָדאלע ירושה־איבערבלייבענישען.

און ביים באשטימען די ריכטונג פון עמיגראציע שפּילט א ראָלע אויך דער אונטערשיד צווישען דער עקאָנאָמישער אנטוויקלונגס־הויך פון לעבען און איהר קולטורעלער־פּאָליטישער שטופע. פון דער הויכער קולטור־פּאָליטישער שטופע פון'ם לעבען אין די אייראָפּע־אישע דעמאָקראטישע לענדער געניסען אלע טיילען פון דער באַ־פעלקערונג, ניט קוקענדיג אויף אַלע שארפע עקאָנאָמישע אונטער־שידען. אויב מיר ווילען מיט מער נוצען צופּאסען צו די ערשיינונ־גען פון מאסען־וואנדערונגען דעם אלגעמיינעם כלל, לויט וועלכען די וואנדערונגען ריכטען זיך אין דער זייט פון דעם קלענסטען ווידער־שטאנד, מוזען מיר פריהער קאָנקרעט באשטימען דעם ווידערשטאנד און אריינגעמען אין חשבון אלע פאקטאָרען זיינע. אין אזא פאל דארפען מיר נעמען אין באטראכט אויך די אנטוויקלונגס־שטופע פון דעם קולטורעל־פּאָליטישען לעבען אין לאַנד. האָבענדיג דאָס אין זינען, באקומען מיר פאָלגענדע וויכטיגע כללים: **פון צוויי לענדער, וואס זיינען פּאסיג פאר אי־**

מיגראציע (פון וועלכער ניט איז איבערוואנדערענדער גרופּע) ליגט אויף דער ליניע פון קלענערען ווידערשטאנד (פאר דער גרופּע) דאָס לאנד, וואו עס איז מעגליך (פאר דער גרופּע) זיך צו דערשלאָגען צו א העכערער עקאָנאָמישער שטופּע; פון צוויי לענדער, אין וועלכע עס איז מעגליך (פאר וועלכער ניט איז גרופּע) צו דערגרייכען צו דערזעלבער עקאָנאָמישער שטופּע, געפינט זיך אויף דער ליניע פון קלענערען ווידערשטאנד יענעם לאנד, וואו מען קען דערגרייכען א העכערע קולטורעל־פּאָליטישע שטופּע.

די עמיגראציע קען קומען צוליב א פארצווייגענעם סטיכישען עקאָנאָמישען דרוק און אויך צוליב ספּעציעלע פארפאָלגונגען. אין דער קאפּיטאַליסטישער עפּאָכע עמיגרירען, צוליב דעם אָנהאַלטענדען עקאָנאָמישען דרוק, די זיך־פּראָלעטאריזירענדע מאסען. די זיך־פּראָלעטאריזירענדע פּויערים־מאַסען עמיגרירען אין יענע נייע לענדער, וואו, ביי דער אַפּוועזענהייט פון רעזערוו ארמעען, זאמלען זיך אָן גרויסע קאַפּיטאַלען. און אַן אָנזאַמלונג פון גרויסע קאַפּיטאַלען איז מעגליך נאָר דאָרט, וואו עס זיינען פאַראַן זיכערע גאַראַנטיען פאר זייער אנטוויקלונג. די קולטורעל־פּאָליטישע לעבענס־הויך פון׳ם לאַנד איז פון גרויסען ווערטה פאַר׳ן צופלוס אין איהר פון גרויסע קאַפּיטאַלען. און דעריבער וועט די רואינירטע אייראָפּעאישע דאָרפישע באַפּעלקערונג אויך ניט וואַנדערען נאָך פּאָליטיש־צוריקגעשטאַנענע לענדער. די עמיגראציע פונ׳ם אייראָפּעאישען פּויערטום איז געריכטעט און וועט זיך ווייטער ריכטען אויסשליסליך נאָך די דעמאָקראַטישע לענדער פון דער נייער וועלט. דער בולט׳ער נאַציאָנאַלער כאראקטער פון דעם קליין־בורזשואזען קלאַס ווייזט זיך אַרויס אויך אין דער עמיגראַציע: די פּויערים קאָנצענטרירען זיך

אין זייער נייער היים לויט די נאציאנאליטעטען, איטאליענער — באזונדער, דייטשען — באזונדער א. א. וו. אינאיינעם מיט די איטאליענישע פויערים — מיט דער דאזיגער ברייטער נאציאנאלער מאסע פון קליינע געברויכער — וואנדערען אויך איבער די איטאליענישע קליינע קרעמער, הויזירער, שענקער, בעלי מלאכות און מענשען פון די פרייע פראפעסיעס. און דאס איז אויך דער פאל מיט יעדער אנדערער נאציאנאלער עמיגראנטען־גרופע. נאר דער גרויס־קאפיטאל, וועמענס איבערוואנדערונג ריכטעט די עמיגראציע, איז פאלשטענדיג פריי פון וועלכען עס איז נאציאנאלען כאראקטער. מחוץ פון דעם אלגעמיינעם שטראם פון דער נאציאנאלער עמיגראציע בלייבען נאר די אפפאל־עלעמענטען פון דער געזעלשאפט, דער לומפען־פלאטאריאט פון אלע מינים, פראפעסיאנעלע גנבים, פרויען־הענדלער, קארטען־שפילער, פראסטיטוטקעס, מארקיטאנטען, אקטיארען, קונצען־מאכער און אזוי ווייטער. און דער דאזיגער אפפאל־עמיגראציע שליסט זיך אן א טייל פון די פשוט'ערע און אונזיכערע מלאכות — טרעגער, אנלאדער, בארביערען א. א. וו. די אינטערנאציאנאלע כוליגאנסטווא ווייסט ניט פון קיין נאציע און פון קיין פאטערלאנד און איהרע ליעבלינגס־פונקטען פאר אימיגראציע זיינען די פארטען־שטעדט, די גאלד און דימענטען־געגענדען — מיט אייןווארט, אלע יענע ערטער, וואו עס איז באקוועם צו כאפען פיש אין מוטנעם וואסער.

גאר פון אן אנדער כאראקטער איז די עמיגראציע פון דער שטאדטישער קליין־אינדוסטריעלער באפעלקערונג. דא הענגט די איבערוואנדערונג פון דער ארבייט אפ פון'ם נאציאנאלען קליינעם און מיטעלען קאפיטאל.

די שטאטישע ארבייטער פון דער קליין־פראדוקציע וואנדערען נאר אהין, וואוהין עס וואנדערען איבער זייערע פאלקס־ברידער די אונטערנעמער. אין די פריריגע היים־לענדער קען ווי שטארק אויסוואקסען די באדערפניש פון פראלעטאריזאציע, זי וועט אבער

ניט געפינען קיין אויסוועג ביז וועלכע ניט איז אומשטענ־דען וועלען ניט צווינגען די קליינע קאַפּיטאַליסטען פון דער נאַציע זיך א ריר צו טאָן פון אָרט. אויבען־אויף קען עס אויסזעהן, אז די עקאָנאָמישע רואינע איז א גענוגענדע אורזאַך פאַר דער עמי־גראַציע פון די קליינע קאַפּיטאַליסטען. דאָס איז אָבער א טעות, ווייל דער רואינירטער קאַפּיטאַליסט איז שוין קיין קאַפּיטאַליסט ניט. אז קאַפּיטאַליסטען זאָלען זיין געצוואונגען צו עמיגרירען, איז נויטיג א שטענדיג דראָהענדע געפאַר אָדער אָנהאַלטענדע פאַרפאָל־גונגען. דעריבער שפּילען אין די אידישע וואנדערונגען אזא גרויסע ראָלע די פּאָגראָמען און די אומרוהיגקייט, וואָס זיי רופען אַרויס, און אויך די בירגערליכע רעכטלאָזיגקייט. נאָר פּאָגראָמען און רעכט־באַשרענקונגען (אָפּענע, צי פאַרמאַסקירטע — איז שוין ניט וויכטיג) צווינגען די אידישע קליינע און מיטעלע קאַפּיטאַליסטען זיך אויפצוהויבען פון די איינגעזעסענע פּלעצער, און נאָך זיי געבען זיך שוין א ריר אויך די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען. אויב דאָס נייע פאָטערלאַנד איז עקאָנאָמיש גאַסט־פריינדליך, אויב די אידישע קאַפּיטאַלען קענען דאָרט מיט נוצען אָנגעווענדט ווערען און קענען אויסברייטען די פּראָדוקציע, ברייטעט זיך אויך אויס די אידישע עמיגראַציע פון די זיך־פּראָלעטאַריזירענדע מאַסען, און דער ערפאָלג פון די ערשטע פּיאָנערען פון אידישען קאַפּיטאַל ברייננט נייע מחנות אידישע אונטערנעמער און ארבייטער. אזוי לעגט זיך אויס דער וועג פאַר דעם עמיגראַציאָנס־שטראָם און א ווידערהאָ־לונג פון פּאָגראָמען און פאַרפאָלגונגען שאַפט נייע כוואַליעס. צו־ליב דיזעלבע אורזאַכען הייגען אויך די אומווענדונגען פון דער אידישע עמיגראַציע אָפּ פון פּאָגראָמען און רעכט באַשרענקונגען. לאָמיר דאָ אויך באַמערקען, אז פאַר'ן קליינעם קאַפּיטאַל איז די קול־טורעל־פּאָליטישע אַנטוויקלונגס־שטופע פון לאַנד פון פיעל קלע־נערער באַדייטונג ווי פאַר'ן גרויס־קאַפּיטאַל.

ביז דער לעצטער צייט איז דער אינטערנאַציאָנאַלער קאַפּיטאַל

געגאַנגען, אין זיין פּראָדוקטיווער פאָרם, נאָך די נייע גרויס־קאַפּי־טאַליסטישע לענדער. דער צופלוס פון קאַפּיטאַלען אין יענע לענדער האָט דאָרט פארשנעלערט די אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות, האָט שנעל אויסגענוצט די נאַטירליכע רייכטימער און האָט אַרויס־גערופען אַ פארשטאַרקטע נאָכפראַגע אויף אַרבייטער־הענט. דערי־בער האָט זיך צו די נייע גרויס־קאַפּיטאַליסטישע לענדער געריכטעט אַן אינטענסיווע אימיגראַציע פון דעם זיך־פּראָלעטאַריזירענדען פויערטום פון אַלע פעלקער פון דער אַלטער וועלט. אזוי ווי אַ יונגע גרויס־קאַפּיטאַליסטישע ווירטשאַפט שאַפט אויך אַ באַדערפניש אין נייע צווייגען פון קליין־פּראָדוקציע און האַנדוועקעריי, איז אין די לענדער געווען פּלאַץ אויך פאַר אַ אידישער אימיגראַציע. די אידען זיינען געגאַנגען מיט'ן אַלגעמיינעם שטראָם פון דער אַלוועלטליכער עמיגראַציע.

אזוי האָט עס אָנגעהאַלטען ביז דער לעצטער צייט. איצט אָבער האָבען זיך אָנגעהויבען מערקען נייע טענדענצען. עס האָבען זיך אָנגעהויבען אויסשעפּען די קוואַלען פון יענע נאַטור־כחות, אויף וועמענס באַאַרבייטונג מען האָט ביז איצט אָנגעווענדעט די קאַפּי־טאַלען, אין די נייע לענדער האָט זיך פאַרקלענערט דער אַרבייטס־לוין, עס זיינען געוואָרען קלענער די קאַפּיטאַליסטישע פּראָפיטען. די איבער־אָנזאַמלונג פון קאַפּיטאַלען אויפ'ן וועלט־מאַרק האָט גע־בראַכט די אויסטיילונג פון אַ קאַפּיטאַליסטישען רעזערוו־פאָנד, וועל־כער זוכט פאַר זיך אַן אָנווענדונג אין גראַנדיעזע הלואות. אין דער פאָרם פון רעגיערונגס־הלואות האָט דער וועלט־קאַפּיטאַל אָנגעהוי־בען זיך צו ריכטען נאָך די אומבאַרירטע סטעפּעס און וועלדער פון אַרגענטינא, בראַזיליען און קאַנאַדאַ. און ער ווערט אויך געברויכט אויף אַ ברייטער לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע. אין דער־זעלבער צייט האָבען אויך די אַרבייטער, וואָס זיינען צו ענג צו־נויפגעדריקט אין די פריהעריגע גרויס־קאַפּיטאַליסטישע אימיגראַ־ציאָנס־לענדער, ניט מער געקענט דאָרט אָנצואָווענדען זייערע כחות.

אין דער אַלוועלטליכער עמיגראַציע הויבט זיך אָן אַן איבערברוך, און אַלץ גרעסערע מאַסען וואַנדערער גערן איבער אין נייע לענדער פון ברייטער לאַנדווירטשאַפט *)

עס איז נויטיג אָנצוצייגען אויף צוויי תוך־אייגענשאַפטען פון דער דאָזיגער ברייטער לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע פון אומבאַרירטע לענדער. די אייגענשאַפטען שטאַמען דערפון, וואָס די קאָלאָניזאַציע גערט דאָ אָן אויף דער איניציאַטיווע פון רעגירונגס־אינסטיטוציעס, וועלכע געברויכען די אַנטליהענע קאַפּיטאַלען צו פאַרבעסערען די באַדינגונגען פון'ם תבואה־האַנדעל (דורכצופירען אייזענבאַנען) און אויף לעבעדיגען און טויטען אינווענטאַר, וועלכען זיי לייהען די פּויערים אויף לאַנג־יאָריגע אָפּצאָלונגען. די איטאַליענישע, דייטשע, סלאַווישע און אַנדערע פּויערים, וועלכע האָבען פריהער עמיגרירט נאָך די פאַראייניגטע שטאַטען פון אַמעריקא, אויסטראַליען און זיד־אַפריקא אַלס אומקוואַליפיצירטער פּראָלעטאַריאַט, דאָרט צו דינען דעם וועלט־קאַפּיטאַל, פאָרען איצט אַלץ מער נאָך אַרגענטינא, בראַזיליען און קאַנאַדא, וואו זיי ווערען זעלבסטשטענדיגע בעלי הבתים אויף דער ערד, וואָס די רעגירונג גיט זיי, און מיט אַן אינווענטאַר, וואָס זיי באַקומען אויף אויסצאָלען. כאָטש זיי זיינען אויגענשיינליך זעלבסטשטענדיג, געפינען זיי זיך דאָך אין דער מאַכט פון גרויס־קאַפּיטאַל, נאָר א דאַנק דעם לאַנג־יאָריגען קרעדיט, פילט זיך די מאַכט ניט אַזוי שטאַרק און רואינירט ניט די פּויערים. דערפאַר איז אין די נייע לענדער פון ברייטער לאַנדווירטשאַרט, פון איין זייט, אוממעגליך א דאָרפישע נ א ט ו ר א ל־ווירטשאַפט, וועלכע זאָל זיך אַליין באַפרידיגען, אָהן אַן אויסטויש

---

*) אונטער „ברייטער" לאַנדווירטשאַפט מיינען מיר ניט עקסטענסיווע אַגריקולטור, נאָר אַז אין דעם לאַנד הערשט א לאַנדווירטשאַפטליכע טעטיגקייט, אָפּגעזעהן דערפון, אויב דאָס איז אַן עקסטענסיווע אָדער אינטענסיווע.

אויף'ן מארק. די פויערים מוזען אויסצאָלען זייערע חובות און זיי־נען דעריבער געצוואונגען אויסצובייטען זייערע ערד־ארבייט פּראָ־דוקטען אויף געלט. די נייע לענדער ווארפען אריין אין וועלט מארק אַן אומגעהייערע צאָל תבואות און אין דער קאָנקורענץ מוזען אומ־פארמיידליך געשלאָגען ווערען און ארויסגעשטויסען ווערען יענע עלעמענטען, וועלכע זיינען נים געוועהנט צו פירען א לאנדווירט־שאפט. און פון דער צווייטער זייט העלפט דער לאנג־יאָריגער קרע־דיט באפעסטיגען די פויערשע בעלי־הבית'ישקייט און האלט פון איהר אָפּ דעם פּראָצעס פון פּראָלעטאריזאציע. אין די נייע לענ־דער פון ברייטער לאנדווירטשאפט פעלען די באדינגונגען פאר גרויסען גוט־באזיץ, ווייל עס פעלען די ארבייטער־הענט. אנשטאט דעם, ער זאָל זיך שטעלען דינגען ביים גוט־באזיצער, האָט יעדער, גוער עס וויל, די פולע מעגליכקייט צו באקומען אן אייגענע בעלי־הבית'ישקייט. אפילו די אינטענסיפיקאציע פון ערד־ארבייט רואי־נירט ניט די פויערים, ווייל די קאָלאָניעס באנוצען זיך געמיינשאפט־ליך מיט די מאשינען, מיט די נייע מיטלען צו באמיסטיגען און באַ־וואסערען די פעלדער א. א. וו. אין דעם שטיצט זיי ווידער די רעגי־רונג. און דער צושטאנד וועט לאנג אָנהאלטען. אין איינעם מיט די פויערים פון א געוויסער נאציאָנאליטעט וואנדערען איין אין דעם לאנד אויך קליין־הענדלער פון דערזעלבער נאציאָנאליטעט, וועלכע באפרידיגען דעם פרימיטיווען פויערשען געברויך. קיין גרויס באַ־דערפניש אין קליין־פּראָדוקציע און האנדעל קען דאָ ניט זיין, ווייל אין די דאָזיגע לענדער אנטוויקעלט זיך דער אינדוסטריעלער קאפּי־טאליזם זעהר לאנגזאם. נאָר א שנעלע אנטוויקלונג פון קאפּיטאַ־ליזם שאפט די באדערפניש אין נייע צוגאָב־צווייגען פון דער קליין־פּראָדוקציע. דאָרט, וואו עס איז פון אָנהויב אָן ניט געווען אזא פּראָ־דוקציע, באגעהט מען זיך א לאנגע צייט אָהן איהר.

פון דעם געזאָגטען קען מען ציהען וויכטיגע שלוסען וועגען די טענדענצען פון דער אידישער עמיגראציע. אזוי ווי דער וואוקס פון

די פראדוקטיווע כחות אין די פריריגע אימיגראציאנס־לענדער איז געווארען א לאנגזאמערער און דער שטראם פון די אלוועלטליכע וואנדערונגען האט זיך אפגעווענדעט אין אן אנדער זייט. האט דער איבערפלוס פון אימיגראנטען אין די פריהריגע לענדער און די אלץ וואקסענדע שוועריגקייטען אריינצוקומען אין די לענדער געמוזט אויך אין דער אידישער עמיגראציע ארויסרופען א באדערפניש צו בייטען די אלטע וועגען אויף נייע. זיינען אבער די לענדער פון ברייטער לאנדווירטשאפט און בכלל די אומבארירטע לענדער צוגעפאסט פאר דער נייער ריכטונג פון דער אידישער עמיגראציע?

מיר ווילען מאכען אן אונטערשיד צווישען דער סטיכישער אימיגראציע און דער אבזיכטליכער קאלאניזאציע.

עס איז קלאר, אז די סטיכישע אידישע אימיגראציע קען ניט געהן נאך די אומבארירטע לענדער, ניט מיט'ן צוועק דארט צו ערפילען די פריריגע קאמערציעלע און אינדוסטריעלע פונקציעס און ניט מיט'ן צוועק איבערצוגעהן צו ערד־ארבייט. דאס ערשטע איז אוממעגליך, וויל אין יענע לענדער איז ניטא קיין פלאץ פאר'ן קליינעם קאפיטאל. די פראדוקטען פון דער קליין־פראדוקציע און די געגענשטאנדען פון קליין־האנדעל קומען ניט אויפ'ן וועלט־מארק, די ספערע פון זייער צירקולאציע איז באשרענקט אויפ'ן ארטיגען מארק און אויף שכנ'ישע נאהענטע געגענדען. אז די ברייטע אידישע מאסען וועלען ניט קענען געפינען קיין מארק פאר זייערע פראדוקטען אויפ'ן ארט, וועלען זיי ניט האבען צוליב וואס אהין צו אימיגרירען. די אידען קענען, נאטירליך, מאכען פאר'עקשנ'טע פארזוכען זיך צו באשעפטיגען מיט לאנדווירטשאפט אין יענע לענדער, אבער אזעלכע פארזוכען וועלען פאטאל זיין פאראורטיילט צו א דורכפאל. נאטוראל־ווירטשאפט אין די נייע לענדער איז שוין אוממעגליך, כאטש־בי צוליב דעם אליין, וואס די אימיגראנטען דארפען אויסצאלען זייערע חובות. די אידישע ערד־ארבייטער וועלען באלד מוזען אנהויבען קאנקורירען אויפ'ן וועלט־מארק און וועלען

זיבער געשלאָגען ווערען אין דער קאָנקורענץ; אַלס שטאַט־מענשען אָהן ערפאַרונג אין ערד־אַרבייט, זיינען די אידען ניט בכח צו קאָנ־קורירען מיט די איטאַליענישע און אַנדערע פויערים. דער געאָגראַ־פישער שטח שפּילט דאָ לחלוטין קיין ראָלע ניט. די אידישע ערד־אַרבייטער קענען זיך לעבען אין אַפריקא און די איטאַליענישע אין אַמעריקא — קאָנקורירען וועט זיי אויסקומען אויף'ן וועלט־מאַרק, דאָס הייסט, אומעטום, וואוהין מען פירט נאָר אַריין תבואות. דערפאַר זיינען אַלע פאַרזוכען פון אידישער לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע ביז איצט ניט געלונגען און האָבען געטראָגען אַ פי־לאַנטראָפּישען כאַראַקטער. און אויב די אידען הויבען איצט אָן צו אימיגרירען נאָך קאַנאַדא און אַרגענטיניען, וועט מען זיי אין דער נאָהענטער צוקונפט שנעל אַרויסשטויסען עקאָנאָמיש.

און פּונקט אַזוי אומגעלונגען וועלען זיין די פאַרזוכען פון אַב־זיכטליכער, פּלאַנמעסיגער קאָלאָניזאַציע פון אַזעלכע לענדער. די קאָלאָניזאַציאָנס־אָרגאַניזאַציע דאַרף היינטיגע צייטען פון אָנהויב אָן אָננעמען אַ גרויס־קאַפּיטאַליסטישען און קאָמערציעלען כאַראַק־טער. אויב איהר זאָל אויסקומען אויסצוהאַלטען אויף'ן וועלט־מאַרק אַ קאָנקורענץ מיט דער הילף פון די אידישע לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען, וועט זי זעהר שנעל באַנקראָטירען. אויב, ווידער, זי זאָל זיך אויף אַ גרויסען שטייגער פאַרנעמען מיט באַאַרבייטען די רויהע מאַטעריאַלען, קען פּאַסירען איינס פון די צוויי: ערשטענס, זי וועט באַנקראָטירען צוליב דער פאַרהעלטניסמעסיג קליינער פּראָדוקטי־וויטעט אָדער צוליב דער טייערקייט פון דער אידישער אַרבייט; צווייטענס, זי וועט זיך נעמען עקספּלואַטירען די ניט־אידישע אַר־בייט אין ווידערשפּרוך מיט איהרע אייגענע אויפגאַבען.

בכלל קען דער טעריטאָריאַליזם, אַלס פאַרצויגענע רעוואָלוציאָ־נערע באַוועגונג ביים אידישען פאָלק, זיך שטיצען נאָר אויף די סטי־כישע פּראָצעסען אין'ם אידישען לעבען.

טעריטאָריאַליזם מיינט ניט נאָר אַ סטיכישע עמיגראַציע

פון אידען, נאר אויך א סטיכישע קאנצענטרירטע אימיגראציע. דער טעריטאריאליסטישער פראגנאז קען באטראכט ווערען פאר פאלשטענדיג נאר דאן, ווען עס וועט קאנקרעט אנגעוויזען ווערען דאס לאנד, וואוהין עס וועט זיך ריכטען די סטיכישע אימיגראציע. אזוי לאנג ווי די באאבאכטונג פונ׳ם אידישען לעבען האט געבראכט דערצו, מען זאל פעסטשטעלען, אז די עמיגראציאנס־באדערפניש פון די אידישע מאסען ווערט ניט גענוג באפרידיגט, און אפילו נאך מער: אז עס ווערט ניט גענוג באפרידיגט די באדערפניש אין קאנצענטראציע; נאר עס איז נאך ניט באשטימט די גענויע ריכטונג פון דער זיך־קאנצענטרירענדער אימיגראציע — אזוי לאנג האבען מיר נאך ניט קיין פראגנאז. ווען עס איז ניט אנגעוויזען יענער סטיכישער פראצעס פון אימיגראציע, אין וועלכען עס פאדערט זיך די ארגאניזירענדע אריינמישונג פונ׳ם פראלעטאריאט, בלייבט דער טעריטאריאליזם אן אוטאפיע.

די אויבען פעסטגעשטעלטע כללים וועגען איבערוואנדערונגען האבען אונז געפירט צום שלוס, אז די אידישע אימיגראציע ווערט ארויסגעשטויסען אי פון די גרויס־קאפיטאליסטישע לענדער, אי פון די לענדער פון א ברייטער לאנדווירטשאפט. די אלוועלטליכע אימיגראציע ווערט אלץ מער א לאנדווירטשאפטליכע. די אידען, ווידער, קענען ניט, אין דער קאפיטאליסטישער קאנקורענץ, מיט איין מאל איבערגעהן צו לאנדווירטשאפט. די ווירטשאפטליכע טעטיגקייט פון די אידישע אימיגראנטען האט די טענדענץ אנצואווערען איהר אינדוסטריעלען און האנדעל־כאראקטער און זיך אריבערטראגען פון די ענד־סטאדיען פונ׳ם פראדוקציאנס־פראצעס צו די ערשטע גרונד־סטאדיען — צו דער פראדוקציע פון פראדוקציאנס־מיטלען און צו ערד־ארבייט; אבער דער איבערגאנג קען ניט פארקומען מיט איין מאל.

דעריבער איזאלירט זיך די אידישע אימיגראציע

פון׳ם אלגעמיינעם שטראם פון די אלוועלטליכע איבערוואנדערונגען און מוז פאר זיך זוכען גאנץ באזונדערע וועגען. אלץ, וואס איזאלירט אזוי אדער אנדערש דאס אידישע לעבען, העלפט נאציאנאליזירען דאס אידישע פאלק. די אידישע עמיגראציע ווערט נאציאנאל און די נאציאנאליזירונג דריקט זיך אויס אין דער פארשפרייטונג פון דער נאציאנאלער עמיגראציאנס־אידעאלאגיע.

די עמיגראציאנס־נויט פון׳ם אידישען פאלק איז נאר איינע פון זיינע באפרייאונגס־שטרעבונגען. ווען זי ווערט נאציאנאל, פלעכט זי זיך צונויף מיט אלע אנדערע נאציאנאל־פרייהייטליכע אידישע שטרעבונגען. א ניט־פארענדיגטע פארם פון דער נאציאנאלער באפרייאונגס־אידעאלאגיע איז דער אבסטראקטער טעריטאריאליזם, א גאנצע און סינטעטישע איז — דער ציוניזם.

אין דער אידישער עמיגראציע וואקסט אן א נייע טענדענץ — זיך צו ריכטען נאך אזא לאנד, וואו די אידישע קליינע קאפיטאלען און די אידישע ארבייט זאלען קענען אנגעווענדט ווערען אין אזעלכע פראדוקציאנס־פארמען, וועלכע זיינען אן איבערגאנגס־פארם פון שטאטישער ווירטשאפט צו לאנדווירטשאפט און פון דער פראדוקציע פון געברויך־מיטלען צו דער פראדוקציע פון פראדוקציאנס־מיטלען. צום ערשטען מין באלאנגט סעדעריי, גערטנעריי, וויינטרויבען־קולטור, מילך־ווירטשאפט; צום צווייטען מין באלאנגט די פראדוקציע פון מאטעריאלען און האלב־פאבריקאטען. די ווירטשאפט פון יענעם לאנד, וואוהין די אידען וועלען אימיגרירען, איז ניט קיין גרויס־קאפיטאליסטישע און ניט קיין ברייט־לאנדווירטשאפטליכע, נאר א האלב־לאנדווירטשאפטליכע, אן איבערגאנג־ווירטשאפט. אהין וועלען די אידען עמיגרירען אליין, אפגעזונדערט פון׳ם אלגעמיינעם עמיגראציאנס־שטראם.

דאָס וועט זיין א לאנד, וואו פאר אנדערע פעלקער וועלען די עקאָ־נאָמישע מעלות אָפגעשוואכט ווערען דורך פארשידענע אומבאַ־קוועמליכקייטען. דאָס דאָזיגע לאנד וועט זיין דאָס איינציגע צוגענגליכע פאר אידען, און פון אלע לענדער, וואָס זיינען צוגענג־ליך פאר די אימיגראנטען פון אנדערע פעלקער, וועט עס ליגען אויף דער ליניע פון גרעסטען ווידערשטאנד. דאָס וועט זיין א לאנד מיט א נידריגער קולטורעל־פאָליטישער אנטוויקלונגס־שטופע. דאָס וועט זיין א לאנד, וואו גרויס־קאפיטאל וועט, צוליב דער הינטער־שטעליגקייט פון'ם פאָליטישען לעבען, שווערליך געפינען פאר זיך א פארווענדונג, און דער קליינער און מיטעלער קאפיטאל וועלען גע־פינען א מארק פאר זייערע פראָדוקטען, אין אין לאנד גופא, אי אין די שכנ'ישע געגענדען.

דאָס לאנד פון דער זיך ספּאָנטאַנער קאָנ־צענטרירענדער אידישער אימיגראציע וועט זיין פּאַלעסטינא.

די הויפט אייגעשאפטען פון דעםווירטשאפטליכען און פּאָלי־טישען לעבען פון פאלעסטינא באשטעטיגען דעם דאָזיגען פּראָג־נאָז.

ביז איצט האָט מען געשענקט ווייניג אויפמערקזאמקייט דעם פאקט, אז פאלעסטינא איז אן אינטערנאַ־ציאָנאַלע אכסניה. לענדער, וואָס דינען פאר אינטערנאַ־ציאָנאַלע אכסניות (שווייץ, פאלעסטינא, תימן, טיבעט), פארמאָגען אזעלכע אייגענשאפטען, אויף וועלכע עס לוינט זיך געַנוי זיך אָפּ־צושטעלען. די ראמען פון דער אָפּהאנדלונג ערלויבען אונז נאָר פאָרביילויפענדיג אָנצומערקען די דאָזיגע אייגענשאפטען, וועלכע שטאמען דערפון, וואָס אויף דער ווירטשאפט פון אזעלכע לענדער ווירקט מער אָדער ווייניגער די פארשידענארטיגקייט פון די קולטור־טיפּען און פון די טיפּען פון געברויכער, וואָס שטויסען זיך דאָרט צונויף.

דער ערשטער רעזולטאַט פון דעם כאַראַקטער פון אזא לאַנד איז דאָס, וואָס עס איז אומגעהייער שווער פאַר'ן גרויס־קאַפּיטאַל זיך דאָרט צו אַנטוויקלען און וואָס עס הערשט אַ קליין־פּראָדוקציע. די גרויס־פּראָדוקציע דריקט זיך תמיד אויס אין גרויסע מאַסען אייננאַרטיגע פּראָדוקטען און שטיצט זיך אויף'ן הורטאָווען געברויך. אין די אינטערנאַציאָנאַלע אכסניות איז דער געברויך אַ לאַחדים'דיגער. די געברויכער זיינען מענשען מיט די פאַרשי־דענסטע געשמאַקען, געוואוהנהייטען, באַדערפנישען, און דאָס איז אַ שטערונג פאַר דער אַנטוויקלונג פון גרויס־קאַפּיטאַל. און דעריבער צייכענט זיך, למשל די שווייץ, אויס מיט איהר קליין־בורזשואַזען כאַראַקטער און איז דאָס קלאַסישע לאַנד פון קליין־בורזשואַזען לעבען מיט אַלע זיינע ספּעציפישע שטריכען, מיט'ן אייגענאַרטיגען קליין־בירגערליכען דעמאָקראַטיזם, מיט ענגע אינטערעסען, מיט אַ פאַרהעלטניסמעסיג רוהיגער וואָלהאַבענהייט און מיט דער אַפּוועזענהייט פון שאַרף אויסגעשפּראָכענע סאָציאַלע אַנטאַגאָניזמען. אין פּאַלעסטינאַ איז דער דאָזיגער ווירטשאַפטליכער טיפּ ניט אַזוי בולט אָנגעדייטעט, שוין צוליב דעם אַליין, ווייל אויך די שכנ'ישע לענדער פון אַזיען און אַפריקאַ זיינען נאָך ניט ווייט אַוועק אין דער קאַפּיטאַליסטישער עוואָלוציע. דערצו איז דער כאַראַקטער פון געברויך אין פּאַלעסטינאַ פיל פּרימיטיווער ווי אין דער שווייץ. אין דער שווייץ האָבען מיר וואָלהאַבענדע און רייכע טוריסטען מיט אַ ראַפינירטען געשמאַק, און אין פּאַלעסטינאַ — מייסטענס אָרימע פּילגרימען, מאָנאַכען און מיסיאָנערען. עס איז אמת, אַז פאַר דער לעצטער צייט האָבען זיך צווישען די פּילגרימען אַלץ אָפטער געגע־מען ווייזען אויך עלעגאַנטע פיגורען פון פאַרשידענע אַריסטאָקראַ־טען און קלעריקאַלען — אַ סימן, אַז עס וואַקסט די קלעריקאַלע שטימונג ביי די רעאַקציאָנערע טיילען פון דער אייראָפּעאישער גע־זעלשאַפט. אַ באַדייטענדער טייל פון דער אָרטיגער באַפעלקערונג אין פּאַלעסטינאַ לעבט פון דער פּראָדוקציע און פון דעם

האנדעל, וואָס איז געשאַפען פאַר די אינטערנאַציאָנאַלע געסט, און מיט דער ווייטערער אנטוויקלונג פון דער קאַפּיטאַליסטישערווירטשאַפט ביי די אָסט־זיידליכע ברעגען פון׳ם מיטעללענדישען ים, וועלען אלע בולט׳ער ווערען די קליין־בורזשואזע שטריכען פון דעם ווירטשאַפטליכען לעבען פון דער אָרטיגער באַפעלקערונג.

דער צווייטער וויכטיגער רעזולטאַט דערפון, וואָס א לאַנד איז אַן אינטערנאַציאָנאַלע אכסניה, פילט זיך אויף׳ן קולטורעלען געביט. מען קען עס פאָרמולירען אזוי: די באַפעלקערונג איז ה ו י ך קולטורעל, כאָטש זי פארמאָגט ניט קיין א י י ג ע נ ע ק ו ל ט ו ר. די איינוואוינער פון לענדער־אכסניות באגעגענען זיך שטענדיג מיט פאָרשטעהער פון די פארשידענסטע קולטור־טיפּען און פאָרמאַציעס; דערביי זיינען די אויסלענדער ניט אָפּהענגיג פון די תושבים, נאָר פאַרקערט: די תושבים זיינען אָפּהענגיג פון די געסט עקאָנאָמיש און דעריבער אויך קולטורעל. עס איז כאַראַקטעריסטיש: די אויסלענדער זיינען דאָ ניט קיין „פרעמדע“, נאָר געוווּנשטע „געסט“. זיי זיינען ניט מחויב צו קענען די אָרטיגע שפּראַך; פאַרקערט, די תושבים מוזען זיך אויסלערנען די שפּראַכען פון זייערע קונדען. פיל־שפּראַכיגקייט איז כאַראַקטעריסטיש פאַר דער באַפעלקערונג פון אזעלכע לענדער, און עס איז אויך כאַראַקטעריסטיש דער דרך ארץ פאַר פרעמדע שפּראַכען, די פאַרשטענדניש פאַר זייער קלאַנג און דאָס אנערקענען זייער עקזיסטענץ־בארעכטיגונג.

פאַר׳ן רוס פון׳ם המון איז דער אויסלענדער א „שטומער“ („ניעמעץ“); אין בעסטען פאַל גיסט זיך פאַר איהם די שפּראַך פון׳ם אויסלענדער צונויף אין א „טאַר־טאַר־טאַר“ („טאַטאַר־ין“, א טאַטער). לויט דער מיינונג פון׳ם אוקראַינישען פּויער קומט אויס, אז די פּאָליאַקען און די אידען רעדען ניט, נאָר זיי „דזירקאָטשען“ (באַלאַבעטשען). דער אויער פון׳ם פּאַרצייטיגען גריך האָט אין פרעמדע שפּראַכען ניט געקענט אונטערשיידען קיין זאַך אויסער דעם

אײנטאָניגען „בר־בר־בר" („באַרבאַרען"). בכלל, „רעדען ניט אויס־
לענדער אויף א מענשליכען שטײגער" — אַ ט דאָס איז די נאַאיווע
איבערצײגונג פון'ם המון אין אלע לענדער, וואָס פאַרמאָגען א
זעלבסטשטענדיגע קולטור. אָבער דער שווייצער אָדער דער פּעלאַך
אין פּאַלעסטינא ווײסען ווענען דער עקזיסטענץ פון פאַרשידענע
גלײכבאַרעכטיגטע שפּראַכען, און קענען אַפּט, מיט מאַטערניש,
ארויסרעדען צו עטליכע פראזען אויף פאַרשידענע שפּראַכען. פּאַר
זײ עקזיסטירט ניט קײן ברענענדע נאַציאָנאַלע פראגע אויף'ן באָ־
דען פון שפּראַכען־קאַמף. עס איז כאַראַקטעריסטיש, אז, ניט־קוקענ־
דיג אויף דער פיל־שפּראַכיגקײט אין דער שווייץ, איז דאָרט ניטאָ
קײן שפּראַכען־קאַמף און מען ווײסט דאָרט ניט פון קײן נאַציאָנאַ־
לער צוגעבונדענקײט צו א שפּראַך. אזא צוגעבונדענקײט צו דער
שפּראַך מערקט זיך נאָר אין יענע קאַנטאָנען פון דער שווייץ, וועל־
כע ווערען זעלטענער באַזוכט פון טוריסטען. די פּאַלעסטינער פּעלא־
כען זײנען אויך זעהר פעהיג איבערצונעמען פרעמדע שפּראַכען.

דער אײנוואוינער פון אן אינטערנאַציאָנאַלער אכסניה האָט
תמיד א פאַרהעלטניסמעסיג ברײטען בליק אויף זאַכען. זײן אָפּהענ־
גיגקײט פון די „געסט" דערלאָזט ניט, אז עס זאָל זיך אויסבילדען
דער פאָראורטייל פון'ם אײגענעם „אתה־בחרתנו'יזם". די באַפעלקע־
רונג פון אזעלכע לענדער איז פרײ פון פאָראורטײלען געגען יעדער
פרעמדער קולטור, געגען יעדען פרעמדען טיפּ, און מיר ווײסען, ווי
שטאַרק עס זײנען אזעלכע פאָראורטײלען בײ אײנוואוינער פון אנ־
דערע לענדער מיט אן אײגענאַרטיגען געבוי פון לעבען. דער פּאַלעס־
טינער תושב באַקענט זיך פון ערפאַרונג מיט די פאַרשידענסטע פעל־
קער און עטנישע טיפּען, ווײסט אומגעפער זײער ווערט אין דער
וועלט־פּאָליטיק און פאַרשטעהט דעם ווערט און באַדײטונג פון ביל־
־ונג. עס פעלט איהם די נאַציאָנאַלע אָפּגעזונדערטקײט, ער ווײסט
ניט פון נאַציאָנאַליזם און ניט פון שאָוויניזם. עס פעלט איהם אפילו

דער רעליגיעזער פאנאטיזם, ווייל פּאַלעסטינא איז אויך אן אינ־טער־רעליגיעזע אכסניה.

די פּאַלעסטינער תושבים באזיצען ניט קיין זעלבסטשטענדי־גען עקאָנאָמישען און קולטור־טיפּ. זיי זיינען צוזעעט און צוברע־קעלט ניט נאָר צוליב דעם געבוי פון דער אויבערפלעכע פון'ם לאנד און ניט נאָר צוליב דער פארשידענהייט פון גלויבענס, נאָר אויך צוליב דעם, ווייל דאָס לאנד איז אן אינטערנאציאָנאלע אכסניה. די תושבים פון פּאַלעסטינא זיינען ניט קיין נאציע און זיי וועלען עס אויך ניט זיין נאָך פאר א לאנגער צייט. זיי נעמען לייכט און שנעל איבער יעדען העכערען קולטור־טיפּ, וואָס מען ברענגט זיי פון דרויסען. זיי זיינען ניט בכח זיך צו פאראייניגען פאר אן אָרגאניזירטען ווידערשטאנד צו די אויסערליכע ווירקונגען. זיי זיינען ניט פעהיג צו קאָנקורירען נאציאָנאל און זייער קאָנקורענץ איז א אינדיווי־דועלע, א פּאַרטיזאנישע. א טייל תושבים אין גליל זיינען רוסיפי־צירט געוואָרען אין פארלויף פון עטליכע צענדליגע יאָר אונטער דער ווירקונג פון עטליכע צענדליגע רוסישע שולעס און מיסיאָנערען. די פעלאכען, וואָס וואוינען אין שכנות מיט די אידישע קאָלאָניעס, שיקען גערן זייערע קינדער אין די אידישע שולעס. די פּאַלעסטינער תושבים וועלען איבערנעמען יענעם עקאָנאָמישען און קולטור־טיפּ, וואָס וועט האלטען די הערשענדע ווירטשאפטליכע פּאָזיציע אין לאנד. די פּאַלעסטינער תושבים וועלען זיך עקאָנאָמיש און קולטור־רעל אסימילירען מיט די, וואָס וועלען שאפען אָרדנונג אין לאנד, מיט די, וואָס וועלען איבערנעמען די אנטוויקלונג פון די פּראָדוק־טיווע כחות פון פּאַלעסטינא.

די אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פון פּאַלעסטינא וועלען אויף זיך נעמען די אידישע אימיגראנטען און די איצטיגע תושבים וועלען זיך מיט דער

צייט עקאנאמיש און קולטורעל אסימילי־רען מיט די אידען.

די אידישע עמיגראציאנס־באדערפניש קען שוין ניט באפרידיגט ווערען אין די גרויס־קאפיטאליסטישע לענדער פון דער פרידיגער אימיגראציע, און זי קען קיין באפרידיגונג אויך ניט געפינען אין די נייע לענדער פון ברייטער לאנדווירטשאפט. די אידישע עמיגראציע מוז זיך ווענדען נאך א לאנד פון א האלב־לאנדווירטשאפטליכען כא־ראקטער — נאך פאלעסטינא. פאלעסטינא איז דאס איינציגע לאנד, וואו די אידען וועלען זיך ניט אנשטויסען אויף אן ארגאניזירטען ווידערשטאנד און ארויסשטויסונג. אין אלע אנדערע לענדער זיינען די רעכט־באשרענקונגען און די פארבאטען אריינצופארען אן אויס־דרוק פון די נויטען פון דער גאנצער ארטיגער באפעלקערונג, וועל־כע וויל ניט האבען קיין פרעמדע קאנקורענטען. דעריבער קען קיין דעמאקראטיזאציע פון דער רעגירונג און פון די אינטערנאציאנאלע באציהונגען אין דער בורזשואזער געזעלשאפט ניט פירען דערצו, אז מען זאל אפשאפען די באשרענקונגען. אין פאלעסטינא אבער איז דער פארבאט פאר אידען (רוסישע און עסטרייכישע) אריינצו־קומען אין לאנד — דער אויסדרוק פון׳ם סולטאנ׳ס אייגענעם ווי־לען, אהן וועלכער עס איז שייכות צו דיווירקליכע נויטען פון דער פאלעסטינער באפעלקערונג.*)

דער סולטאן האט ניט געקענט פארשפארען די טירען פון פא־לעסטינא פאר די ענגלישע און אמעריקאנישע אידען; די רוסישע און עסטרייכישע רעגירונגען, ווידער, פארטיידיגען ניט די רעכט פון זייערע אידישע אונטערטאנען. אבער א אידישער בירגער פון דער צוקונפטיגער פרייער רוסלאנד וועט קענען אומגעשטערט אריינ־

*) ביי די און ביי די ווייטערע באטראכטונגען דארף מען אין זינען האבען, אז די אפהאנדלונג איז געשריבען געווארען מיט יארען צוריק.
איבערזעצער.

פאָרען אין פאלעסטינא און באקומען פון'ם טערקישען רעזשים נעוויסע פרייהייטען. די דעמאָקראטיזאציע פון'ם פּאָליטישען לעבען אין רוסלאנד און אין עסטרייך וועט שאפען יענע באדינגונגען, אהן וועלכע א פרייער און ברייטער אימיגראציאָנס־שטראָם נאָך פאלעסטינא איז אוממעגליך: דאָס גאראנטירטע רעכט פון פרייען אריינפאָר. צי דער סולטאן וועט צופרידען זיין, צי ניט; צי ער וועט ארויסווייזען א שטארקען אָדער שוואכען ווידערשטאנד — די אידען וועלען זיך שוין דערשלאָגען, נאָך דאָ, אין גלות, צום וויכטיגסטען און נויטיגסטען רעכט — די גאראנטירטע פרייהייט אריינצופאָרען אין פאלעסטינא.

מיר קענען אפילו מיט זיכערהייט פאָראויסזאָגען, אז דער סולטאן וועט ניט איינשטימען אָהן א קאמף צו ערלויבען אין פאלעסטינא א ברייטע איינוואנדערונג פון אידישע ארבייטער — פון דעם באוואוסטזיניגן רעוואָלוציאָנערען עלעמענט. אָבער יענע מלוכות, וואו אידען וואוינען אין גרויסע צאָלען, זיינען פאראינטערעסירט אין דער לעזונג פון דער אידישער פראגע און אין דער פארלייכטערונג פון דער אידישער עמיגראציע. וואָס דעמאָקראטישער די מלוכות וועלען ווערען, אלץ בולט'ער וועט ווערען און וועט זיך ארויסווייזען די דאָזיגע פאראינטערעסירטקייט. און שטיצענדיג זיך אויף איהר, וועלען די אידען אויספירען, אז די מלוכות זאָלען ברעכען דעם סולטאנ'ס ווידערשטאנד. מיט זיין קלאסען־קאמף אין גלות וועט דער אידישער פראָלעטאריאט העלפען דעמאָקראטיזירען די רעגירונגען פון די לענדער, אין וועלכע ער לעבט. אויף אזא אופן וועט דער אידישער פראָלעטאריאט מיט זיין קלאסען־קאמף אין גלות שאפען די פאָר־באדינגונגען פאר דער עראָבערונג פון יענעם רעכט, וואָס איז אזוי נויטיג פאר א קאָנצענטרירטע אימיגראציע. און זיך אָרגאניזירענדיג באזונדער, שטעלט דער אידישער פראָלעטאריאט צום אלעם ערשטען ארויס די פאָדערונגען וועגען דעם.

א גאראנטירט רעכט פון פרייען אריינפאָר איז נויטיג פאר א

ברייטען אימיגראציאנס־שטראם; נאר איידער נאך מען האט באַ־קומען אזא גאראנטיע, קען די אידישע אימיגראציע נאך פאלעס־טינא אנגעהן און געהט טאקע אן. אין פאלעסטינא קומען יעדען חודש אריין עטליכע הונדערט אימיגראנטען און דערביי איז מערק־ווירדיג דאס, וואס די מייסטע פון זיי זיינען קליינע אדער מיטעלע קאפיטאליסטען. און נאך מערקווירדיגער איז דער פאקט, אז אין דער אידישער אימיגראציע נאך פאלעסטינא איז ניט שולדיג די אגיטאציע; פארקערט, אבסאלוט אלע אידישע פארטייען פירען אן א קאנטר־אגיטאציע געגען דער דאזיגער אימיגראציע. געגען פאַ־לעסטינא אגיטירען די אסימילאטארען, די בונדיסטען, די ס. ס., די סיימיסטען, די בורזשואזע טעריטאריאליסטען; און געגען א גרוי־סען אידישען שטראם נאך פאלעסטינא אגיטירען אפילו בורזשואזע ציוניסטען. און דאך, טראץ דער גאנצער קאנטר־אגיטאציע, מערקט זיך אזא אינטענסיווע אימיגראציע. דאס קען דינען פאר א באשטע־טיגונג פון אונזער פראגנאז. מען קען זיך גרינג פארשטעלען, ווי גרויס עס וועט ווערען די סטיכישע אידישע אימיגראציע אין פאַ־לעסטינא, ווען עס וועלען איהר, פון איין זייט, קומען צו הילף די אלגעמיין־ציוניסטישע אינסטיטוציעס און דאס גאראנטירטע רעכט אריינקומען אין לאנד און, פון דער צווייטער זייט, וועלען פאַל־שטענדיג פארשפארט ווערען אלע פריריגע געוועגליכע וועגען פון די אידישע וואנדערונגען.

א דאנק דעם ענגען נאציאנאלען בונד צווישען ארבייט און קאַ־פיטאל אין דער קליין־פראדוקציע, וועלען, איגאיינעם מיט די אי־דישע קליינע אונטערנעמער, איבערוואנדערען נאך פאלעסטינא אויך די אידישע ארבייטער. דערצו, איז דאך שוין פאראן אין פאלעסטינא א באדייטענדע אידישע באפעלקערונג, פון וועלכער עס וועלען זיך אויך רעקרוטירען ארבייטער פאר אידישע אונטערנעמונגען. אין זייער איינוואנדערונג נאך פאלעסטינא וועלען די אידען ניט באַ־גענענען יענע טויטליכע נאציאנאלע קאנקורענץ, אויף וועלכער זיי

האָבען זיך ביז איצט אומעטום אָנגעשטויסען. די אָרטיגע באַפעל־קערונג, ווי מיר האָבען געזעהן, וועט ניט קענען ארויסווייזען קיין אָרגאניזירטען ווידערשטאנד, און דאָס איז פאר איהר אויך ניט נויטיג צו טאָן. און פאר א פרעמדער אימיגראציע האָבען די אידען אין פאלעסטינא קיין מורא ניט. די אידען וואנדערען איבער נאָך פאלעסטינא ט ר אָ ץ איהר נידריגער קולטורעל־פּאָליטישער אנט־וויקלונגס־שטופע; די אנדערע פעלקער וועלען אהין ניט אימיגרירען צ ו ל י ב דער דאָזיגער נידריגער שטופע. חוץ לזה, איז פאלעס־טינא עקאָנאָמיש דאָס איינציגע צוגענגליכע לאנד פאר'ן אידישען קליינעם קאפּיטאל (און דעריבער אויך פאר דער אידישער ארבייט, צוליב דער נאציאָנאלער פארבינדונג). אין דער צייט, ווען דעם אי־טאליענישען אָדער סלאווישען עמיגראנט געפעלט מער די פּער־ספּעקטיווע צו ווערען א זעלבסטשטענדיגער דאָרף־בעל־הבית אין דער פרייער ארגענטינא, ווי די אויסזיכט זיך צו פארשקלאַפען אלס ארבייטער אין דער צוריקגעשטאנענער פאלעסטינא. און צוליב דער נאציאָנאלער פארבינדונג צווישען דעם קליינעם הענדלער, פּראָ־דוצירער און געברויכער, וועט דער איטאליענישער אָדער סלאווי־שער שטאָטישער בעל מלאכה אָדער הענדלער אויך פּאָרען ניט נאָך פאלעסטינא, נאָר אין די נייע לענדער פון ברייטער לאנדווירטשאפט. די אַפפאל־אימיגראציע, ווידער, פון'ם אינטערנאציאָנאלען וואנגא־בונדען־געזינדעל נאָך די פּאָרטען־שטעט פון פאלעסטינא איז ניט קיין געפאר, ווייל זי קען ניט שאפען קיין נאציאָנאלע קאָנקורענץ.

פאלעסטינא הויבט אָבער אָן צו געפעלען דעם וועלט־קאפּיטאל און, ניט קוקענדיג אויף אלע שטערונגען, הויבט ער אָן זיך אריינ־צורייסען אהין. א באדייטענדער טייל פון דער באַפעלקערונג, וואָס באדינט די אינטערנאציאָנאלע געסט, ציט זיך, נאַטירליך, לאנגזאם אריין אין דער אנטוויקלונג פון'ם קאפּיטאליזם און וועט נאָך פאר א לאנגער צייט אָנהאַלטען די קליין־בורזשואזע פונקציעס. און די אנטוויקלונג פון'ם גרויס־קאפּיטאל באפרידיגט אין פאלעסטינא ניט

אזוי די באדערפנישען פון דער אָרטיגער באפעלקערונג, ווי די באַ־דערפנישען פון׳ם וועלט־מארק. כּאָטש זעהר לאנגזאם, ווערען געשאַ־פען און ווערען אויסגעבעסערט די פארקער־מיטלען און עס ווערען באארבייט די נאטירליכע רייכטימער פון׳ם לאנד. אָבער גרויס־קאַ־פּיטאל איז איבערנאציאָנאל און אומפּערזענליך; דעריבער איז עס ניט געפערליך פאר אונז, ווען אין פּאלעסטינא זאָלען זיך געפינען פּרעמדע גרויסע קאפּיטאלען. און נאָך מער: אויב די אומבאשרענק־טע הערשאַפט פון א פּרעמדען מאנופאקטור־קאפּיטאל רואינירט דאָס עקספּלואטירטע לאנד, באנייט, פארקערט, דאָס לאנד די הערשאפט פון׳ם גרויסען מאָדערנעם קאפּיטל (דעם מאשין־קאפּיטאל) — מעג עס זיין אפילו א פּרעמדער — און פארשנעלערט די אנטוויקלונג פון זיינע פּראָדוק־טיווע כחות. די הערשאפט פון׳ם ענגלישען מאנופאקטור־קאפּיטאל איבער אירלאנד און אינדיען האָט די דאָזיגע לענדער חרוב געמאכט און האָט נאָר אנטוויקעלט די פּראָדוקטיווע כחות פון ענגלאנד גופא; אָבער פון זינט אין ענגלאנד איז זיך צוואַוואקסען דער מאשין־גרויס־קאפּיטאל, הויבען אירלאנד און אינדיען אָן ביסלעכווייז צו קומען צו־זיך פון די רעזולטאטען פון דער סיסטעמאטישער אויסזויגונג פון׳ם פּרעמדען מאנופאקטור־קאפּיטאל.

אזוי ווי אין פּאלעסטינא הויבט זיך ערשט איצט אָן די רואיני־רענדע „פּעריאָדע פון דער אורשפּרינגליכער אקומולאציאָן", קענען מיר נאָר באגריסען דאָס אריינדרינגען — כּאָטש לאנגזאמע — פון׳ם וועלט־קאפּיטאל אין פּאלעסטינא. פאר זעהר א לאנגער צייט וועט דער וועלט־קאפּיטאל אין פּאלעסטינא זיך באנוצען נאָר מיט אָרטיגע — פּעלאכישע און אידישע ארבייטער, ווייל די עמיגראנטען פון אנדערע פעלקער וועלען אויסמיידען פּאלעסטינא. און פאר אונז איז דאָך א געפאר ניט דער פּרעמדער גרויס־קאפּיטאל (מאשין־קאפּיטאל), נאָר די פּרעמדע פּראָלעטאריזאציע אין לאנד. די פּעלאַ־בען, ווי מיר האָבען געזעהן, וועלען זיך עקאָנאָמיש און קולטורעל

אסימילירען מיט די אידען און פון זייער זייט דראָהט אונז ניט קיין נאַציאָנאַלע קאָנקורענץ.

די קומענדע אידישע אימיגראַציע אין פּאַלעסטינא וועט זיך באַדייטענד אונטערשיידען פון אַלע אידישע וואַנדערונגען, וואָס זיינען ביז איצט פאָרגעקומען אין גלות. פריהער האָבען די אידען זיך שטענדיג צוגעפּאַסט צו די באַדערפניסען פון דער אָרטיגער באַפעלקערונג און האָבען מיט זייערע פונקציעס באַפרידיגט דעם געברויך פון די תושבים, אָדער, ווי עס איז דער פאַל אין די פאַר־אייניגטע שטאַטען פון אַמעריקא, פון א געמישטער באַפעלקערונג, וועלכע באַשטעהט מער פון אימיגראַנטען פון אַנדערע פעלקער ווי פון תושבים. די אידען זיינען ביז איצט געווען פאַרנומען מיט דער פּראָדוקציע פון געברויך־מיטלען און בכלל אין די ענד־סטאַדיען פון'ם ווירטשאַפטליכען פּראָצעס. די אידישע פּראָדוקציע האָט ביז איצט באַפרידיגט דעם פּערזענליכען געברויך פון דער באַפעלקערונג און ניט איהר פּראָדוקציאָנס־געברויך; די דאָזיגע פונקציע ערפילט די אָרטיגע באַפעלקערונג אליין. אין פּאַלעסטינא וועלען די אידישע אימיגראַנטען, צום ערשטען מאָל אין דער גאַנצער געשיכטע פון גלות, באַפרידיגען די באַדערפניסען ניט פון דער אָרטיגער באַפעל־קערונג, נאָר וועלען צושטעלען די פּראָדוקטען פון זייער פּראָדוקציע כמעט אויסשליסליך צום אויסערליכען מאַרק פון די שכנ'ישע לענ־דער ביים מיטעללענדישען ים, און מיט דער צייט, מיט'ן ווייטערען וואוקס פון די פּראָדוקטיווע כחות, אויך צום וועלט־מאַרק. ביז איצט זיינען די אידען תמיד געווען אָפּהענגיג פון דער איינגעבאָרענער באַ־פעלקערונג אין די גלות־לענדער; די אָרגאַניזירונג פון דער אידישער ארבייט איז ניט געווען קיין זעלבסטשטענדיגע, נאָר איז דורכאויס באַשטימט געוואָרען פון א זעהר ענגען און באַשרענקטען קרייז פאַר־העלטנישען, וואָס האָבען געהערשט ביי דער ארומיגער באַפעלקערונג. די אידישע וואָלהאָבענהייט אין גלות העגגט אָפּ פון זייער „נוצליכ־קייט" פאַר די הערשענדע פעלקער. די אוממיטעלבאַרע באַדערפני־

שען פון די איינגעבארענע, זייער צאלונג־פעהיגקייט און די קאנקור־רענץ צווישען די אידען און די אנטשפרעכענדע עלעמענטען פון דער איינגעבארענער באפעלקערונג — דאס אלץ שאפט אומבאזיג־בארע באשרענקונגען און ענגע גרעניצען פאר דער אידישער עקאנא־מישער טעטיגקייט אין גלות. מחוץ פון אט די גרעניצען, אי אין זייערע אלטע וואוין־ערטער, אי אין די נייע אימיגראציאנס־לענדער, הויבט מען די אידען אן צוריקשטויסען און זיי הויבען אן פארארימט ווערען; אויסער די דאזיגע גרעניצען ווערען די אידען „איבריג"; עס הויבט זיך פאר זיי א ארגאניזירטע איזאלירונג; עס קומט א נאציאנאלער דרוק און פארפאלגונגען. די ענד־אורזאך פון דער אי־דישער פילזייטיגער אפהענגיגקייט פון דער ארטיגער באפעלקערונג איז די עקס־טעריטאריאליטעט פון'ם אידישען פאלק.

מיט דער איינוואנדערונג נאך פאלעסטינא ענדערט זיך דאס בילד. די שווארצע און טונקעלע פארבען טרעטען אפ זייער פלאץ צו ליכטיגע און העלע. די וואלהאבענהייט און די פונקציעס פון די אידישע אימיגראנטען אין פאלעסטינא וועלען אפהענגען ניט פון דער ארטיגער באפעלקערונג, נאר פון'ם אויסערליכען מארק, וועל־כער וועט פאר א לאנגער צייט אלץ מער און מער קענען איינשלינגען צוליב דער גינסטיגער לאגע פון די זיד־אסטליכע ברעגען פון'ם מיטעללענדישען ים אויף'ן וועלט־מארק. די אידישע ארבייט וועט זיך ניט אנשטויסען אן קיין נאציאנאלער קאנקורענץ ניט פון דער זייט פון דער ארטיגער באפעלקערונג, ניט פון דער זייט פון אימי־גראנטען.*) און וואס אנבאלאנגט די אידישע קליינע און מיטעלע

*) לוידער, איז אין דער וויסענשאפט נאך לחלוטין ניט אויסגע־פארשט די פראגע וועגען די כינעזישע קולים. מען דארף אבער, דאכט זיך, ניט מורא האבען פאר זייער קאנקורענץ, ווייל פ א ק ט י ש עמיגרירען די קולים נאר אויף די ברעגען און אינזלען פון פאסיפישען און אינדי־שען אקעאן. די ברעגען פון'ם אטלאנטישען אקעאן, צו וועלכען עס בא־

קאפיטאליסטען, וועט די אנטוויקלונג פון קאפיטאליזם זיי ברענגען אומאָפהענגיגקייט פון׳ם אינטערנאציאָנאלען גרויס־קאפיטאל און ניט נאציאָנאלע ארויסשטויסונגען. אין פאלעסטינא וועלען די אידען ערפילען די איבערגאנג־פונקציעס — צווישען די שטאָטישע און לאנדווירטשאפטליכע, די פונקציעס, וואָס זיינען אן איבערגאנג פון דער פראָדוקציע פון געברויך־מיטלען צו דער פראָדוקציע פון פראָדוקציאָנס־מיטלען; דערביי וועלען זיי זיך טיילוויז באשעפטיגען אויך מיט דער פראָדוקציע פון פראָדוקציאָנס־געצייג. דאָס באָאבאכטען מיר אויך איצטער: די אידען פארכאפען שוין די כעמישע און מעטאלען־אינדוסטריע אין פאלעסטינא.

און ווען מען פרעגט: וויפיל אידישע אימיגראנטען קען פאלעסטינא אריינגעמען? — איז לייכט צו זעהן, אז די פעהיגקייט פון לאנד אריינצונעמען אימיגראנטען אין יעדען באזונדערען מאָמענט העננט אָפּ פון דער קאפיטאליסטישער אנטוויקלונגס־שטופע אין די שכנ׳ישע לענדער.

אויב, למשל, מצרים ווערט א לאנד פון אן אלץ וואקסענדען עקספּאָרט, ווערט אין דערזעלבער צייט פארגרעסערט אויך דער אימפּאָרט אין יענעם לאנד. און אזוי ווי די אידישע אימיגראנטען אין פאלעסטינא וועלען האָבען א קנאפע שייכות צו די פונקציעס, וואָס זיינען פארבונדען מיט דעם אכסניה־כאראקטער פון׳ם לאנד, און וועלען מער האָבען צו טאָן מיט די שכנ׳ישע ווינקלען פון׳ם וועלט־מארק, וועט זיך ביי די אידען אנטוויקלען דער גרויס־קאפּיטאל. די וואקלונגען פון דער אידישער אימיגראציאָנס־כוואליע וועלען פארקומען אין פארבינדונג מיט די וואקלונגען פון׳ם וועלט־

לאנגט אויך דער מיטעללענדישער ים, זיינען פאָלשטענדיג פריי פון די קולים. אגב, ווילען מיר באמערקען, אז אין דער פראגע וועגען דער אימיגראציע פון אייראָפּעער דארף מען נאָך אין זינען האָבען זייער פעהיגקייט זיך צו אקלימאטיזירען. דייטשען, ענגלענדער און סלאווען אקלימאטירען זיך זעהר שלעכט אין פאלעסטינא.

מארק, אויף וויפיל זיי וועלען אנרירען די אסט־זידליכע ברעגען פון'ם מיטעללענדישען ים. און מיר דענקען גאר ניט צו באהויפטען, אז דער וואוקס פון דער אידישער אימיגראציע אין פאלעסטינא וועט שטענדיג זיין פון דערזעלבער מאס און פון דערזעלבער שנעלקייט. ער קען זיך פון צייט אפשטעלען; עס קענען אפילו זיין אזעלכע מא־מענטען, ווען עס וועט, צוליב עקאנאמישע קריזיסען און פאליטישע קאמפליקאציעס, פארקומען אן אויסוואנדערונג פון פאלעסטינא. **אבער די אלגעמיינע טענדענץ פון דער אי־דישער דינאמיק פירט אומצווייפעלהאפט צו אן אלץ שטארקערען וואוקס פון דער אידישער סטיכישער אימיגראציע נאך פאלעסטינא.**

די אידען וועלען לייטען דעם פראצעס פון קאפיטאליזאציע אין לאנד און וועלען דארט זיין די ארגאניזאטארען פון דער פראדוקציע. די נאציאנאלע קאמפאקטקייט פון דער אידישער אימיגראציע וועט שאפען א באדען פאר אן עקאנאמיש אומאפהענגיגער געזעלשאפט, וועלכע וועט פארשלינגען די ארטיגע באפעלקערונג, ניט איבערלא־זענדיג קיין פלאץ אין פאלעסטינא פאר א פאנאנדערטיילונג פון נאציאנאליטעטען. און דער דאזיגער פראצעס פון פאראייניגען די פעלאכען מיט די אידען עקאנאמיש און קולטורעל וועט ניט אפ־געהן גלאט, אהן רייבונגען און קאמפליקאציעס. יענע טיילען פון דער באפעלקערונג, וואס וואוינען ווייט פון די געגענדען, וועלכע זיינען אינטערנאציאנאלע אכסניות, און אויך די, וואס געפינען זיך שוין אונטער וועמענס עס איז קולטורעלער השפעה, וועלען אפשר ארויס־ווייזען א געוויסען ווידערשטאנד דעם אידישען איינפלוס, אבער די פארהעלטניסמעסיג קליינע צאל און קולטורעלע צוריקגעשטאנענ־קייט פון די דאזיגע עלעמענטען פארקלענערען באדייטענד די געפאר, וואס דראט דעם נארמאלען גאנג פון קאפיטאליזירונג און דעמא־קראטיזירונג פון פאלעסטינא. אין לעצטען סך הכל וועט זיך אין

פּאַלעסטינא שאַפען א נאַציאָנאַלע מערהייט (פון אידען און אסי־מילירטע פעלאַכען) און אומבאַדייטענדע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, און די באַציהונגען צווישען זיי וועלען אויף א דעמאָקראַטישען אופן רעגולירט ווערען לויט די פּרינציפּען פון נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע.

עס פאַרשטעט זיך, אז אזא רעגולירונג וועט ערשט זיין דער רעזולטאַט פון פאַרצווייגענע קאָנפליקטען.

אוטאָפּיסטען זיינען יענע, וואָס דענקען, אז אזא ראַדיקאַלע אי־בערקערעניש אין׳ם אידישען לעבען, ווי דער טעריטאָריאַליזם איז, קען פאָרקומען אָהן א ביטערען קאַמף, אָהן גרויזאַמקייטען און אומ־גערעכטיגקייטען, אָהן ליידען פאַר די גערעכטע און פאַר די שולדיגע. אַזעלכע רעוואָלוציעס ווערען געשריבען ניט מיט טינט און מיט שען־קלינגענדע ווערטער; זיי ווערען געשריבען מיט שוויים, טרערען און בלוט.

מיר האָבען אויסגעפאָרשט די טענדענץ צו א קאָנצענטרירונג פון דער אידישער אימיגראַציע און צו דער שאַפונג פון א עקאָנאָ־מיש־זעלבסטשטענדיגער אידישער געזעלשאַפט אין פּאַלעסטינא.*) די ברייטע מאַסען פון אידישען פאָלק אין גלות, וועלכע האָבען אין דער באַפרידיגונג פון זייער עמיגראַציאָנס־באַדערפניש ניט א וויי־טען היסטאָרישען, נאָר א דירעקטען און טאָג־טעגליכען אינטערעס, וועלען קומען צו הילף דעם פריהער אָנגעצייכענטען סטיכישען פּראָ־צעס און וועלען זיך אָרגאַניזירען, כדי איהם צו רעגולירען און פאַר־

*) נאַטירליך קען שוין אין אונזער צייט ניט זיין קיין אבסאָלוטע אויטאָנאָמיע. אלע ווירטשאַפטען זיינען אונטערגעוואָרפען דעם וועלט־מאַרק. דערביי קענען אָבער די ווירטשאַפטען זיין אויטאָנאָם **אין באַצוג פון איינער צו דער צווייטער.** מיר רעדען דאָ וועגען אזא פאַרהעלטניסמעסיגער אויטאָנאָמיע פון דער אידישער ווירטשאַפט אין פּאַלעסטינא.

לייכטערען. וואָס שטאַרקער עס וועט ווערען די פּאַראינטערעסירט־קייט פון די ארומיגע פעלקער אין דער ראַדיקאַלער לעזונג פון דער אידישער פראַגע; וואָס מער נאַציאָנאַל די אידען וועלען ווערען אין גלות אונטער׳ן דרוק פון דער אַלזייטיגער אויסערליכער איזאָ־לאַציע; וואָס בולט׳ער עס וועט זיך צוליב דעם ארויסווייזען די אי־דישע נאַציאָנאַלע זעלבסט־טעטיגקייט; ענדליך, וואָס ברייטער עס וועט ווערען די דאָזיגע זעלבסט־טעטיגקייט, אַ דאַנק דער פּראָגרעסי־רענדער דעמאָקראַטיזאַציע פון דער ציוויליזירטער געזעלשאַפט — אַלץ ענערגישער וועט ווערען די אריינמישונג פון דעם באַוואוסטזי־ניגען, אָרגאַניזירטען ציוניסטישען ווילען אין דעם דאָזיגען סטיכי־שען פּראָצעס; אַלץ ברייטער און פרייער וועט דער פּראָצעס אָנגעהן, אַלץ צוועקמעסיגער וועלען זיין זיינע רעזולטאַטען.

אינאיינעם דערמיט וועט אויך שנעלער אָנגעהן די אויסברייטונג און באַפעסטיגונג פון די אידישע עקאָנאָמישע און קולטורעלע פּאָזיציעס אין פּאַלעסטינאַ, און פּאַראַלעל מיט דער ווירטשאַפטלי־כער אויטאָנאָמיזירונג פון׳ם אידישען לעבען אין פּאַלעסטינאַ וועט אויך געהן איהר פּאָליטישע אויטאָנאָמיזירונג. דער אידעאַל פון דער פּאָליטישער אויטאָנאָמיזירונג איז די פּ א ָ ל י ט י ש ע ט ע ־ ר י ט אָ ר י אַ ל ע א ו י ט אָ נ אָ מ י ע פ אַ ר ד י א י ד ע ן א י ן פ אַ ל ע ס ט י נ אַ.

די פּאָליטישע טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע פאַר די אידען אין פּאַלעסטינאַ איז דער ציל פון דער ציוניסטישער באַוועגונג. פאַר׳ן בורזשואַזען ציוניזם איז דאָס דער ענד־ציל, פאַר׳ן פּראָלעטאַרישען — איז עס אַן עטאַפּ אויף׳ן וועג צום סאָציאַליזם.

ווי וועט דערגרייכט ווערען דער דאָזיגער פּאָליטישער ציל? דורך פּאָליטישען קאַמף.

די גאַנצקייט פון דער טערקישער אימפּעריע ווערט אונטער־געגראָבען פון נאַציאָנאַלע שטרייטיגקייטען. דאָרט, וואו דער נאַ־ציאָנאַלער קאַמף צופלאַקערט זיך נאָכדעם, ווי די אורשפּרינגליכע

קאַפּיטאַליסטישע אַקומולאַציע האָט שוין צו פאַרצייכנען אַ געווי־
סען פאָרטשריט און דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט איז געלונ־
גען זיך פעסט איינצוואָרצלען אין לאַנד — דאָרט שטעהט אפילו
די נאַציאָנאַלע פראַגע דער אַנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות
און פאַרהאַלט דעם נאָרמאַלען גאַנג פון'ם געזעלשאַפטליך־פּאָליטי־
שען לעבען, זי קען אָבער דאָך ניט אין גאַנצען אָפּשטעלען די עוואָ־
לוציע פון קאַפּיטאַל און די דעמאָקראַטיזירונג פון דער געזעלשאַפט.
די נאַציאָנאַלע פראַגע ווערט אין אַזאַ פאַל ניט זעלטען געלעזט אָהן
דער פאַנאַנדערפאַלונג פון'ם שטאַט. אין בעלגיען, למשל, האָט די
אַנטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם בייגעקומען די שטערונגען פון דער
נאַציאָנאַלער פראַגע און האָט געשאַפען אַ פרידליך צוזאַמענלעבען,
אויף די יסודות פון געגענזייטיגער אַכטונג און גלייכבאַרעכטיגונג,
פון פעלקערשאַפטען, וואָס זיינען פריהער געווען פיינדליך איינע
צו דער צווייטער. מען קען אָננעמען, אַז אין עסטרייך, רוסלאַנד און
דייטשלאַנד וועט די נאַציאָנאַלע פראַגע, וועלכע איז געבאָרען גע־
וואָרען נאָך דער איינבירגערונג פון'ם קאַפּיטאַליזם, וועט אויך גע־
לעזט ווערען אַזוי, אַז די גאַנצקייט פון שטאַט וועט אָנגעהאַלטען
ווערען. אויב אָבער די נאַציאָנאַלע פראַגע האָט זיך אין אַ לאַנד
אַנטוויקעלט פאַר דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט, פירט די
אַנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות אומפאַרמיידליך צו דער
פאַנאַנדערפאַלונג פון'ם שטאַט אויף נאַציאָנאַלע טעריטאָריעס.
אַזוי שנעל ווי אין וועלכען עס איז טייל פון אַזאַ לאַנד הויבט זיך אָן
צו אַנטוויקלען דעם מאַנופאַקטור־קאַפּיטאַליזם, הויבט דער דאָזיגער
טייל אָן אַרויסצואווייזען אַן אומבאַזיגבאַרע טענדענץ זיך אָפּצור־
רייסען.

אויף אַזאַ אופן איז פון דער אַמאָליגער שפּאַנישער מלוכה אָפּ־
געפאַלען איין אַמעריקאַנישע קאָלאָניע נאָך דער צווייטער און עס
האָבען זיך פון זיי געבילדעט באַזונדערע נאַציאָנאַלע שטאַטען. און
אויף'ן זעלבען אופן צופאַלט זיך טערקיי פאַר'ן לעצטען יאָרהונדערט.

אזוי שנעל ווי עס האט זיך באוויזען דער מאנופאקטור־קאפיטאל אין גריכענלאנד, סערביען, רומעניען, עגיפטען, בולגאריען, באסניען, זיינען זיי איינע נאך דער צווייטער אפגעפאלען. צוליב דיזעלבע אורזאכען האבען באקומען כמעט אומבאשרענקטע טעריטאריאלע אויטאנאמיע דער אינזעל סאמאס און קריט. און תמיד איז אויף'ן זעלבען אופן אנגעגאנגען דער פראצעס פון אפרייסען־זיך פון יענע טערקישע פראווינצען, וואו עס האט זיך אנגעהויבען די אנטוויקלונג פון קאפיטאליזם ביי דער הערשענדער פעלקערשאפט. דער טערקישער רעזשים איז א שטערענדע און דריקענדע אויסערליכע באדינגונג פאר'ן פראדוקציאנס־לעבען פון די באזונדערע טיילען פון טערקיי. ווען אין די דאזיגע געגענדען הויבען זיך אן, אונטער דער ווירקונג פון'ם וואקסענדען אלוועלטליכען קאפיטאליזם, אנטוויקלען די פראדוקטיווע כחות, דעמאלט אנטשטעהט א נאציאנאלער קאנפליקט — צווישען דער אנטוויקלונג פון די פראדוקטיווע כחות און צווישען די אויסערליכע פראדוקציאנס־באדינגונגען. אין לאנד הויבט זיך אן א נאציאנאלע רעוואלוציע אונטער דער פירערשאפט פון דער יונגער בורזשואזיע — דער פארשטעהערין פון דעם מאנופאקטור־קאפיטאל. די טערקישע רעגירונג הויבט אן א קאמף מיט די רעוואלוציאנערע באוועגונגען און שטעלט זיך, נאטירליך, ניט אפ פאר קיין קאמף־מיטלען. די וואקסענדע פארשארפטקייט פון די דאזיגע קאנפליקטען איז שעדליך פאר די עקאנאמישע און פאליטישע אינטערעסען פון די אייראפעאישע מעכט און פירט צו זייער אריינמישונג אין די אינערליכע אנגעלעגענהייטען פון טערקיי; די אריינמישונג איז געוועהנליך לטובת די רעבעלירענדע נאציאנאליטעטען. דער רעזולטאט פון'ם נאציאנאלען קאמף און פון דער אינטערנאציאנאלער אריינמישונג איז, וואס די באזונדערע טיילען פון דער

ד. באראָכאָוו

אמאָליגער טערקיי באקומען טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע אויף מער אָדער ווייניגער דעמאָקראַטישע יסודות*).

*) לוידער, האָבען מיר צו ווייניג פאַקטען, צו קענען ערקלערען דעם עקאָנאָמישען יסוד פון דער אַראַבישער נאַציאָנאַלער באַוועגונג אין תימן. יעדענפאַלס, כאָטש די אַראַבישע נאַציאָנאַליסטען רעכענען אַריין פאַלעסטינא אין זייער צוקונפטיגער מדינה און כאָטש אונזערע פאַלעסטינאַ־פאָבען זעהען אין דער אַראַבישער באַוועגונג אַ שרעקליכע געפאַר פאַר׳ן ציוניזם, מוזען מיר אָבער באַמערקען, אַז די באַוועגונג האָט לחלוטין קיין שייכות ניט מיט פאַלעסטינא. די אַראַבישע באַוועגונג איז געבאָרען געוואָרען אין תימן, און דאָס לאַנד איז, אַ דאַנק די מוסולמאַנישע הייליגקייטען אין מעקא און מעדינא, אויך אַ אינטערנאַציאָנאַלע אַכסניה; נאָר אויף תימן קען מען אָנווענדען זעהר ווייניג דערפון, וואָס עס איז אויבען געזאָגט געוואָרען וועגען דער שווייץ און וועגען פאַלעסטינא. ערשטענס, באַשטעהט די גרויסע מאַסע פּילגרימען (מיט דער אויסנאַם פון אַן אומבאַדייטענדער צאָל מוסולמאַנישע כינעזער, מאַלאַיער, הינדוסען און נעגערען) פון פערסיער, טערקען, אַראַבער, בערבערען, טאָטערען און טשערקעסען, וועלכע שטעהן אויף דערזעלבער קולטורעלער הויך און האָבען דיזעלבע באַדערפנישען. אין תימן געפינט איהר ניט, ווי אין דער שווייץ און אין פאַלעסטינא, קיין פאַרשידענע קולטור־טיפּען און עס מישען זיך דאָרט ניט איבער קיין פאַרשידענאַרטיגע קולטור־פאָרמאַציעס. די אייגענאַרטיגקייט פון געברויך איז גינסטיג פאַר דער אויסברייטונג פון דער פּראָדוקציע אין תימן. צווייטענס, זיינען אַלע פּילגרימען אין תימן אָנהענגער פון איין און דערזעלבער רעליגיע — פון מאַכמעדאַניזם, וואו די סעקטען זיינען ניט אַזוי פאַרשידענאַרטיג. דריטענס, הערשט ביי די געסט איין שפּראַך — אַראַביש. עס איז קלאָר, אַז די באַדינגונגען, אונטער וועלכע עס איז געבאָרען געוואָרען די אַראַבישע נאַציאָנאַלע באַוועגונג, זיינען דיאַמעטראַל אַנטקעגענגעזעצט די באַדינגונגען, אונטער וועלכע עס לעבט די פאַלעסטינער באַ־

ווען מעצאדאניען וואלט ניט צוריסען געווארען פון אינערליכע שטרייטיגקייטען צווישען די אלבאניער, בוגארען, גריכען און סערבען, וואלט אויך די פראווינץ ווארשיינליך שוין געהאט אפגעפאלען פון טערקיי.

אין דער איצטיגער נאציאנאלער צונויפשטעלונג קען טערקיי ניט ווערען קאפיטאליסטיש און דעמאקראטיש. אזוי ווי די נאציאנאלע פראגע איז געבארען געווארען אין טערקיי פאר דער איינבירגערונג פון'ם קאפיטאליזם, מוז זי אויך געלעזט ווערען, איידער טערקיי וועט פאלשטענדיג ארויף אויף'ן וועג פון קאפיטאליסטישער אנטוויקלונג. דאס מיינט די אומפארמיידליכע פאנאנדערפאלונג פון טערקיי. ערשט דעמאלט, ווען עס וועלען זיך פון איהר אפרייסען מעצאדאניען, ארמעניען, פאלעסטינא, אפשר סיריען, מעסאפאטאמיען און קורדיסטאן, וועט מען קענען ערנסט רעדען וועגען א טערקיי, וואס וועט ווערען קאפיטאליסטיש און דעמאקראטיש. עס איז אויך מעגליך, אזביידע פראצעסען וועלען אנגעהן פאראלעל: פון איין זייט, די קאפיטאליסטישע און דעמאקראטישע אנטוויקלונג פון די ריין־טערקישע פראווינצען און פון דער צווייטער זייט דאס אפפאלען פון די גרעניץ־פראווינצען. ווי עס זאל שוין ניט זיין, פא־

פעלקערונג. אויסער דער שפראך און דער רעליגיע, האבען די פאלעסטינער פעלאחען קיין געמיינשאפטליכעס ניט מיט די אראבער, און עס מערקט זיך זאגאר א פיינדליכקייט צווישען די פעלאחען און אראבער. געמיינשאפטליכקייט פון שפראך און רעליגיע קען עקזיסטירען ביי פארשידענע פעלקער און נאציעס. נעמען מיר, למשל: די ענגלענדער און אמעריקאנער; די שפאניער און די נאציעס פון צענטראל און זיד־אמעריקא; די פארטוגעזען און די בראזיליאנער; די דענען און די נארוועגיער; די האלענדער און די בורען; די עגיפטער, די אראבער און מאראקאנער; די טערקען און די טאטערען. אגב לאמיר באמערקען, אז דער דיאלעקט פון די פאלעסטינער פעלאחען אונטערשיידט זיך באדייטענד פון דעם דיאלעקט אין אראביען, וואו מען מאכט זאגאר חוזק פון דעם פעלאחישען לשון.

לעסטינא וועט זיך אפרייסען פון טערקיי און וועט ווערען א פאליטיש־אויטאנאמע טעריטאריע. און אין די אלגעמיינע שטריכען וועט די דערגרייכונג פון דער אידישער טעריטאריאלער אויטאנאמיע אין פאלעסטינא זיך צונויפפאלען מיט יענע היסטארישע ערשיינונגען, וואס מיר האבען אויבען באשריבען.

עס וועלען אבער דערביי אויך זיין וויכטיגע אונטערשיידען. ביז איצט איז דאס אפפאלען פון טערקישע פראווינצען פארגעקומען מיט דער הילף פון א ריין־נאציאנאלען קאמף, אין אוואנגארד פון וועלכען עס איז געשטאנען די בורזשואזיע. און די רעאליזירונג פון דער טעריטאריאלער פאליטישער אויטאנאמיע אין פאלעסטינא וועט פארקומען, הויפטזעכליך, מיט דער הילף פון קלאסען־קאמף, און אין אוואנגארד פון דער באפרייאונגס־באוועגונג וועט זיך געפינען דער פראלעטאריאט.

די אידישע אימיגראציע אין פאלעסטינא אנטהאלט אלע באדינגונגען פאר'ן שארפסטען קאמף צווישען ארבייט און קאפיטאל אין לאנד. ביידע עלעמענטען — די אידישע ארבייטער און די אידישע אונטערנעמער — האבען אין גלות באקומען א גרינדליכע פאליטישע דערציהונג און זיי ברענגען מיט זיך מיט אין פאלעסטינא די שטענדיגע אנטאגאניזמען פון'ם גלות. עס איז דורכאויס פאלש די מיינונג, אז די אידישע ארבייטער קענען אין פאלעסטינא ווערען בעלי הבתים און די בעלי הבתים קענען ווערען ארבייטער. אז דער מיינונג האלטען זיך פיל געגנער פון דער אידישער סאציאל־דעמאקראטיע. די גרויסע מערהייט פון די אידישע פראלעטאריער וועלען בלייבען פראלעטאריער, כאטש פיל אונטערנעמער וועלען, נאטירליך, איבערגעהן אין פראלעטארישען קלאס. אזוי ווי דער ציוניזם איז ניט קיין קינסטליכער עקספערימענט, נאר א סטיכישער פראצעס, קענען די ציוניסטישע אינסטיטוציעס קיין מאל ניט ווע־

רען וואלטעטיגע אנשטאלטען. עס איז זעהר צווייפעלהאפט, אויב די ציוניסטישע ארגאניזאציע וועט קענען אין א באדייטענדער מאס ארויסגעבען די עמיגראנטען סובסידיעס אויף איבערצופארען נאך פאלעסטינא און זיך דארט באזעצען. און אין אזא פאל איז די אויסזיכט צו מאכען די פראלעטאריער פאר זעלבסטשטענדיגע בעלי הבתים ניט מער ווי א בויך־סברה.

דער אידישער ארבייטער וועט ארויספארען נאך פאלעסטינא און וועט אהין אנקומען אהן געלט־מיטלען און וועט דעריבער בלייבען אן ארבייטער. עס וועט זיך ענדערען זיין באשעפטיגונג (דער שניידער אדער פריקאזטשיק, לאמיר זאגען, וועט זיך פארדינגען צו ארבייטען אויף די פעלדער אדער גערטנער); עס וועט זיך אבער ניט ענדערען זיין קלאסען־פאזיציע. דער אידישער אונטערנעמער וועט ברענגען אין פאלעסטינא א קאפיטאל און דעריבער וועט ער בלייבען א קאפיטאליסט. און ווידער דאס זעלבע: ער וועט בייטען זיין פראפעסיע, אבער ניט זיין קלאסען־פאזיציע.

ווען דער אידישער ארבייטער קומט אין פאלעסטינא, ברענגט ער אהין מיט זיך זיין פראלעטארישע, רעוואלוציאנערע קלאסען־זעלבסט־באוואוסטזיין און זיין ערפארונג אין קלאסען־קאמף; מיט ערפארונג איז באזארגט אויך דער אידישער אונטערנעמער, וואס קומט זיך באזעצען אין פאלעסטינא. די עקספלואטאציע, וואס דער אידישער ארבייטער פילט אין די ענגע ווערקשטאטען אין גלות, וועט זיך נאך מער פארשארפען אין פאלעסטינא, ווייל די קאפיטאליסטען וועלען זיך דא דארפען צופאסען צו נייע באדינגונגען און בייקומען די רייבונג פון די שטארק צוריקגעשטאנענע פאליטישע פארמען. דאס, וואס די אידישע פראדוקציע וועט זיך איבערטראגען נענטער צו זיינע אנפאנג־סטאדיען, וועט פאר'ן אידישען ארבייטער שאפען א ברייטערע און באקוועמערע ארענא פון קלאסען־

קאַמף, וועט פאַרבעסערען זיין סטראַטעגישע באַזע און וועט אין דעם קאַמף אריינגיסען א נייע, א מער פרוכטבארע ענערגיע.

שוין ביים סאמע אנהויב פון דער סטיכישער אימיגראַציע אין פּאַלעסטינא וועט זיך דאָרט צופלאַקערען א פאר'עקשנ'טער קאמף צווישען דער אידישער ארבייט און דעם אידישען קאפּיטאל, און דער קאמף וועט אַנגעהן אויף אלע פראַנטען — אי אין די עקאָנאָמישע, אי אין די קולטורעלע און פּאָליטישע פאָדערונגען. שוין איצט אָרגאַניזירט זיך אין פּאַלעסטינא די אידישע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע ארבייטער־פּארטיי פועלי ציון; שוין איצט איז דער אידישער פּראָלעטאַריאַט (פאַרלויפיג נאָך ניט זיין זעהר צאָלרייכער) אין א שארפען קאָנפליקט מיט די בעלי הבתים אויף דעם רעליגיעז־קולטורעלען באָדען*); שוין היינטיגען יאָר**) האָבען די פועלי ציון געפייערט אין פּאַלעסטינא דעם ערשטען מאי און האָבען זיך, אויף אזא אופן, אָנגעשלאָסען אָן דער אינטערנאַציאָנאַלער משפחה פון'ם ארבייטער־קלאַס; שוין איצט פירען די פועלי ציון אַן עקאָנאָמישען קאַמף אין פּאַלעסטינא.

פונקט ווי עס איז אומפאַרמיידליך דער קלאַסען־קאַמף צווישען דער סטיכיש־עמיגרירענדער אידישער ארבייט און קאַפּיטאַל אין פּאַלעסטינא, פונקט אזוי איז אומפאַרמיידליך די אריינמישונג פון דער טערקישער רעגירונג אין דעם דאָזיגען קאַמף, און פונקט אזוי איז אומפאַרמיידליך דער רעוואָלוציאָנערער קאַמף פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט געגען דער טערקישער רעגירונג. די טערקישע ביוראָקראַטיע וועט אין אָנהויב זיך שטעלען אויף דער זייט פון די בעלי הבתים געגען די אַרבייטער, אָבער די אַפּטרופּסות וועט נאָר אין

*) אין פּתח תקוה.
**) אין יאָר 1905.

יכען ווערען אומערטרעגליך פאר די בעלי הבתים גופא און וועט ביי זיי פארהאסט ווערען. די אידישע בורזשואזיע אין פאלעסטינא וועט זיך געפינען אין דערזעלבער אומאנטשידענער לאגע, אין וועלכער זי האט זיך געפונען אין גלות. אבער די גראד־ליניגע טערקישע ביוראקראטיע, וואס וועט זיך באוואפענען געגען דעם אידישען פראלעטאריאט, וועט מיט דער צייט אנגורטען איהרע לענדען געגען דער גאנצער אידישען באפעלקערונג. וואס ברייטער עס וועט ווערען די אידישע איינוואנדערונג נאך פאלעסטינא און וואס ברייטערע קרייזען פון דער פעלאכישער באפעלקערונג עס וועלען אריין אין דער ספערע פון דער אידישער עקאנאמישער און פאליטישער ווירקונג, אלץ פון גרעסערער באדייטונג וועט ווערען דער קאמף פון׳ם אידישען פראלעטאריאט אין פארבינדונג מיט אנדערע אונטערדריקטע עלעמענטען געגען דער טערקישער רעגירונג.

אין דער דאזיגען קאמף זיינעם וועט דער פאלעסטינער פראלעטאריאט ניט בלייבען אליין. צו הילף וועט איהם קומען די אידישע באפעלקערונג אין גלות, וועלכע וועט, צוליב איהר עמיגראציאנס־באדערפניש, זיין בלוטיג פאראינטערעסירט, אז דאס לעבען אין פאלעסטינא זאל זיין וואס רוהיגער און וואס פרייער. די גרעסטע און אקטיווסטע שטיצע וועט דער קעמפענדער פאלעסטינער פראלעטאריאט באקומען פון די אידישע ארבייטער אין גלות, וואס וועלען זיין ארגאניזירט אונטער דער פועלי־ציוניסטישער פאן. און די פארטיי פועלי ציון וועט אין יענער צייט זיין אן איינפלוסרייכע און די איינציגע פראגרעסיוו־רעוואלוציאנערע פארטיי פון׳ם פראלעטאריאט אי אין פאלעסטינא, אי אין גלות. מאראלע שטיצע וועט געבען אויך דער אינטערנאציאנאלער פראלעטאריאט, הויפטזעכליך נאך ווייל די אידישע סאציאל־דעמאקראטיע (פועלי־ציון) וועט אהן גרויס מיה באקומען די מעגליכקייט אנטייל צו נעמען אין דעם אינטערנאציאנאלען סאציאליסטישען קאנגרעס און ווירקען אויף איהם: ערשטענס, אלס באזונדערע נ א צ י א נ א ל ע ארגאניזאציע; צווייטענס, אלס סאציאליסטישע פארטיי פון א ניי־

עם לאנד (פאלעסטינא). וואס דעמאקראטישער עס וועלען זיין די לעבענס־פארמען אין גלות, וואס פולער עס וועלען זיין אין גלות די אידישע רעכט, אלץ א גרעסערע שטיצע וועט דער קעמפענדער פאלעסטינער ארבייטער־קלאס באקומען פון זיינע קלאסען־ברידער און פאלקס־ברידער אין גלות.

אבער די גרעסטע קראפט, אויף וועלכער דער אידישער פראלעטאריאט אין פאלעסטינא וועט זיך שטיצען אין זיין קאמף געגען דער טערקישער רעגירונג, וועט זיין די טאפעלטע אינטערנאציאנאלע פאראינטערעסירטקייט: ערשטענס, אין דער ראדיקאלער לעזונג פון דער אידישער פראגע בכלל; צווייטענס, אין דער איינארדנונג פון׳ם פאליטישען לעבען אין פאלעסטינא. וועגען דער אינטערנאציאנאלער פאראינטערעסירטקייט אין דער לעזונג פון דער אידישער פראגע בכלל האבען מיר שוין גערעדט. אבער די מעכט, וואס אפערירען אויף׳ן וועלט־מארק, זיינען נאך מער פאראינטערעסירט, אז עס זאל הערשען שלום און ארדנונג אין נאהענטען מזרח בכלל און אין פאלעסטינא בפרט — אין פאלעסטינא אפשר נאך מער ווי אומעטום. נאך דער אריינמישונג פון דער טערקישער אדמיניסטראציע אין׳ם קאמף צווישען קאפיטאל און ארבייט אין פאלעסטינא, נאך די רעפרעסיעס פון דער טערקישער רעגירונג נעגען דעם אידישען פראלעטאריאט און געגען דער גאנצער אידישער באפעלקערונג וועט אומפארמיידליך קומען אן אינטערנאציאנאלע אריינמישונג צו רעגולירען די אנגעלעגענהייטען אין פאלעסטינא. די דאזיגע אינטערנאציאנאלע אריינמישונג וועט ווערען אלץ ענערגישער אין דערזעלבער מאס, ווי עס וועט, פון איין זייט, פארשטארקט ווערען די פאראינטערעסירטקייט פון די ציוויליזירטע פעלקער אין דער לעזונג פון דער אידישער פראגע בכלל

און ווי עס וועט, פון דער צווייטער זייט, זיך צואוואַקסען די רע־וואָלוציע אין פּאַלעסטינאַ.*)

אין אָנהויב וועט די אריינמישונג פון די גרויסמעכט אין די אינערליכע אַנגעלעגענהייטען פון פּאַלעסטינאַ ניט זיין גינסטיג פאַר דעם אידישען פּראָלעטאַריאַט. די רעוואָלוציע אין פּאַלעסטינאַ וועט געפירט ווערען אונטער דער פאָן פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, און די הויפּט ראָלע צווישען די מעכט, וואָס וועלען זיך אריינמישען אין פּאַלעסטינאַ, וועלען שפּילען בורזשואַזע רעגירונגען.

מיט דער צייט אָבער וועלען די אונאויפהערליכע רייבונגען און צוזאמענשטויסען אין פּאַלעסטינאַ צווינגען די בורזשואַזע רעגירונ־גען פון איראָפּאַ איינצוגעהן אויף דעמאָקראַטישע רעפאָרמען אין פּאַלעסטינאַ. דער קלאַסען־קאַמף פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט, וואָס וועט אין אָנהויב זיין געווענדט געגען דעם אידישען קאַפּיטאַל און שפּעטער געגען דער טערקישער רעגירונג, וועט צום סוף אינ־דירעקט זיך ווענדען געגען דער אַלוועלטליכער בורזשואַזיע. און דער רעזולטאַט וועט זיין, אַז, כדי צו זיכערען די רוה אין פּאַלעסטינאַ, וועט די אַלוועלטליכע בורזשואַזיע נאָכגעבען די פּאָליטישע און נאַ־ציאָנאַלע פאָדערונגען פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט.

אין די דאָזיגע אַלע פּראָצעסען וועט אויך אַנטייל נעמען די אי־דישע בורזשואַזיע, וועלכע איז אויך פאַראינטערעסירט אין דעם

---

*) אגב דאַרף באַמערקט ווערען, אַז אַם מייסטען פאַראינטערעסיט אין דער לעזונג פון דער אידישער פראגע איז רוסלאַנד, און רוסלאַנד וועט אויך שפּילען אַ זעהר אָנגעזעהנע ראָלע אין דעם נאָהענטען מזרח. בכלל דאַרף מען קיין מאָל ניט פאַרגעסען, אַז רוסלאַנד וועט זיין זעהר איינ־פלוסרייך אין בויען די אידישע צוקונפט. דאָס לאָזען תמיד אויס פון אויג יענע, וואָס נעמען אָן, אַז די „גאולה“, אין דער פאָרם פון אַ טשאַרטער, וועט קומען פון ענגלאַנד — פון אַ גרויסמאַכט, וואָס איז ווייניגער פון אַנדערע פאַראינטערעסיט אין דעם.

ענדליכען זיך פון די נאַציאָנאַלע פאָדערונגען פון'ם אידישען פּראָ־לעטאַריאַט — אין דער באַפרייאונג פון פּאַלעסטינא פון'ם טער־קישען יאָך. זי וועט אָבער שטענדיג אַנטייל נעמען מיט איהר כאַ־ראַקטעריסטישער אומענטשלאָסענהייט, מיט מורא פאַר אַ געפער־ליכען שריט, איבערלאָזענדיג דעם פּראָלעטאַריאַט אַליין אין די קריי־טישע מאָמענטען און שטענדיג שטרעבענדיג אויסצונוצען אין גאַנצען פאַר זיך די פרוכט פון קאַמף און פון די קרבנות פון'ם אַר־בייטער־קלאַס.

און אַ דאַנק דעם קלאַסען־קאַמף פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט און מיט דער הילף פון דער אינטערנאַציאָנאַלער אריינמישונג, וואָס וועט קומען צוליב דעם דאָזיגען קאַמף, וועט דער רעזולטאַט זיין, אַז פּאַלעסטינא וועט באַקומען פּאָליטישע אויטאָנאָמיע.

די היסטאָרישע נויטווענדיגקייט פירט צו דער פאַרווירקליכונג פון דער טערי־טאָריאַלער פּאָליטישער אויטאָנאָמיע פאַר דעם אידישען פאָלק דורך'ן קלאַסען־קאַמף פון'ם אידישען פּראָלעטאַריאַט.

ט.

דערמיט, וואָס דער פּראָלעטאַרישער ציוניזם האָט זיך אוועק־געשטעלט אויף'ן שטאַנדפּונקט פון אַ סטיכישער זיך־קאָנצענטרירענדער אידישער אימגראַציע נאָך פּאַלעסטינא, האָט ער זיך פאָלשטענדיג אָפּגעטריי־סעלט פון די פריהעריגע אוטאָפּיסטישע באַגריפען וועגען דער פאַר־ווירקליכונג פון דער טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע.

צום אַלעם ערשטען האָט זיך דער פּאַלעסטיניזם געשטעלט העכער פון יענער מאָס, מיט וועלכער די אוטאָפּיסטען טרעטען צו צו פּאַלעסטינא. מען אונטערשיידט געוועהנליך אַ פּרינציפּ־יעלען פּאַלעסטיניזם און אַ פּראַקטישען. מיר זאָגען ניט, אַז מיר ווילען האָבען פּאַלעסטינא, ווייל זי איז אונז

טיער, אָדער צוליב די היסטאָרישע ערינערונגען, אָדער ווייל זי איז פּאַסיג פאַר קאָלאָניזאַציע. ביי אייניגע פון אונז קען זי זיין הייליג, אַלס אונזער פאַרצייטיג פאַטערלאַנד. ביי אַנדערע קען אויסקומען, אַז זי איז פּאַסיג, ווייל די רייזע אַהין קאָסט ביליגער ווי די רייזע נאָך אַרגענטינאַ אָדער אוגאַנדאַ. אייניגע קענען דענקען, אַז די אידעאָלאָגיע פון דער נאַציאָנאַלער באַפרייאונגס־באַוועגונג שליסט איין אויך די ליבע צו פּאַלעסטינאַ; אַנדערע, ווידער, קענען דענקען, אַז דער ציוניזם ווערט געלייטעט פון ריין־פּראַקטישע אויסרעכנונגען. אָט די אַלע מיינונגס־פאַרשידענהייטען האָבען גאָר ניט צו טאָן מיט דעם פּראָגנאָז און מיט דער היסטאָרישער נויטווענדיגקייט — האָט גאָר ניט צו טאָן מיט דער איינציגער זאַך, וואָס אינטערעסירט אונז, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען אַ פּראָגראַם פון אַ פּאָליטישער פּאַרטיי.

אונזער פּאַלעסטיניזם איז ניט קיין פּרינציפּיעלער, ווייל ער איז לחלוטין ניט פאַרבונדען מיט אַלטע טראַדיציעס. אונזער פּאַלעסטיניזם איז ניט קיין פּראַקטישער, ווייל אין אונזער פּראָגנאָז איז ניטאָ קיין טעריטאָריע בכלל, איידער עס איז דאָ פּאַלעסטינאַ. דער געדאַנקען־גאַנג פון די פּראַקטישע אָנהענגער פון פּאַלעסטינאַ איז אַזאַ: אַ טעריטאָריע בכלל; פּאַלעסטינאַ איז אַ מעגליכע און די בעסטע טעריטאָריע; פאָלגליך: פּאַלעסטינאַ. אונזער געדאַנקען־גאַנג, ווידער איז אַזאַ: עמיגראַציאָנס־פּראָצעסען אין דער אידישער דינאַמיק; פּאַלעסטינאַ — דער צוקונפטיגער צענטער פון דער סטיכישער אימיגראַציע; פאָלגליך: טעריטאָריאַלע אויטאָנאָמיע אין פּאַלעסטינאַ. די פּראַקטישע אָנהענגער פון פּאַלעסטינאַ באַהויפּטען, אַז פּרינציפּיעל זיינען זיי טעריטאָריאַליסטען און קאָנקרעט — פאַר פּאַלעסטינאַ. ביי אונז, ווידער, ווערט דער פּרינציפּיעלער טעריטאָריאַליזם ניט אָפּגעטיילט פון׳ם קאָנקרעטען, ווייל די קאָנצענטרירטע אידישע אימיגראַציע וועט זיך ריכטען ניט סתם נאָך אַ טעריטאָריע, נאָר נאָך פּאַלעסטינאַ. מיר זאָגען ניט, אַז פּאַלעסטינאַ איז

די בעסטע אָדער איינציגע טעריטאָריע; מיר ווייזען אָן, אז פּאלעס־
טינא איז *די* טעריטאָריע, וואו עס וועט ערוואָרבערט ווערען טע־
רעטאָריאלע אויטאָנאָמיע. אונזער פּאלעסטיניזם איז ניט קיין
פּרינציפּיעלער און ניט קיין *פּראקטישער*, נאָר
אפּראגנאָסטישער.

דערמיט אליין האָבען מיר ליקווידירט „דאָס זוכען און אויס־
קלייבען א טעריטאָריע". די דאָזיגע אויפגאבע האָבען מיר איבער־
געלאָזט צו די סטיכישע פּראָצעסען פון דער אידישער וואַנדערונג.
אונזער אויפגאבע איז ניט צו באקומען א טעריטאָריע, נאָר צו באַ־
קומען טעריטאָריאלע פּאָליטישע אויטאָנאָמיע אין פּאלעסטינא. מיר
דענקען ניט, ווי איינִיגע פון די מער ניכטער־דענקענדע ס. ס., אז
מיר מוזען ווארטען און זעהן, *וואוהין* עס וועט געהן די אי־
דישע סטיכישע אימיגראציע און ערשט נאָכדעם וועלען מיר האָבען
דאָס רעכט צו רעדען וועגען א קאָנקרעטער טעריטאָריע. פארקערט,
מיר ערקלערען: *אזוי לאנג, ווי אונז איז אומ־
באקאנט, וואו עס וועט זיך קאָנצענט־
רירען די סטיכישע אימיגראציע, ווייסען
מיר אויך ניט, אויב זי וועט זיך* בכלל וואו־
ניט־איז קאָנצענטרירען*) און מיר אָנערקענען נאָר, אז אזא קאָנ־
צענטראציע אין איין אָרט איז *ווינשענסווערט*. דאָס
הייסט, מיר אנערקענען איהר *סוביעקטיווע* נויטווענדיג־
קייט, מיר האָבען אָבער נאָך ניט קיין *היסטאָרישע* נויט־
ווענדיגקייט. דעם אָבסטראקטען טעריטאָריאליזם באטראכטען מיר
פאר אן אוטאָפּיע, וואָס האָט אין בעסטען פאל צו טאָן מיט עקספּע־
רימענטען און פּראָיעקטען, אָבער ניט מיט פּראָגראמען. היסטאָרישע
נויטווענדיגקייט איז קיין מאָל ניט אָבסטראקט; זי איז תמיד קאָנ־
קרעט.

---

*) זיך קאָנצענטרירען — אין *איין* פלאץ, וואָרים ביז איצט
האָט זיך די אידישע אימיגראציע קאָנצענטרירט אין פארשידענע פלע־
צער: די קאָנצענטראציע גופא האָט זיך דעצענטראליזירט.

ערשט דעמאלט, ווען עס איז שוין פאראן א טעריטאריע, קענען מיר רעדען וועגען די פאליטישע אויפגאבען אויף דער טעריטאריע. פריהער פאר אלעמען קומט די טעריטאריע און די קאנצענטרירטע אימיגראציע און נאכדעם ערשטע טעריטאריאלע אויטאנאמיע אלס רעזולטאט פון קלאסען־קאמף אויף דער טעריטאריע. ביי די אוטא־פיסטען קומט אויס פונקט פארקערט: פריהער קומען די פולע רעכט־גאראנטיען און שפעטער ערשט קאלאניזאציע און סטיכישע אי־מיגראציע; פריהער, הייסט עס, דאס פאפירעל און נאכדעם רעא־ליטעט; פריהער טעריטאריאלע אויטאנאמיע און נאכדעם א טע־ריטאריע. די ס. ס. האבען פאר דער לעצטער צייט בכלל אנגעהויבען פראקטישער זיך צו באציהען צו דעם פונקט, אבער די סיימיסטען בלייבען נאך אלץ פאר'עקשנ'ט ביי זייער טראדיציאנעלען אבער־גלויבען פון'ם „טשארטיזם“.

אין דערזעלבער צייט פארנעמען ניט ביי אונז דעם אויבען־אן די דיפלאמאטישע פארהאנדלונגען, וועלכע זיינען ביי די ס. ס. און ביי די סיימיסטען נאך אלץ די סאמע זייל פון רעאליזירונג. לויט זייערע באגריפען, איז אהן דיפלאמאטיע אוממעגליך צו „קריגען א טעריטאריע“, עס מאכט ניט אויס, וואס פאר א קליינעם אנטייל די דיפלאמאטיע זאל ניט נעמען אין דער רעאליזירונג. אויב מען וועט אונז ניט „געבען“ קיין טעריטאריע, וועט קיין טעריטאריע ניט זיין. און כדי מען זאל זי אונז „געבען“, דארף מען זיך משתדל זיין. דאס אלץ ווערט באפוצט מיט א פראכטפולער גירלאנדע פון פרא־זען וועגען „קאמף פאר טעריטאריאלער אויטאנאמיע“, וועגען „פרא־לעטאריאט“, וועגען העלדישקייט און אידעאל און ענליכע גוטע זא־בען; אין אמת'ען אבער האנדעלט עס זיך פשוט וועגען דעם, וואס מען וועט אונז „געבען“ א טעריטאריע. מיר שליסען אויס דעם פרינ־ציפ פון האנדעל דארט, וואו עס קומט פאר א רעוואלוציע. דער טעריטאריאליזם איז א דעמאקראטישע רע־וואלוציע אין'ם אידישען לעבען. אין דער עפאכע פון עקספלואטאציע און קאנ־

קורענץ ווערען רעוואלוציעס געמאכט ניט מיט חשבונות און דיפלאמאטיע, נאר מיט א קאמף פון כחות. די דיפלאמאטיע האט א ווערט נאר דארט, וואו מען וואלט אלץ געקענט טאן אויך אהן איהר; אין אזא פאל פארגרינגערט נאר די דיפלאמאטיע דעם פעסט באשטימטען גאנג פון די פאסירונגען.

די סטיכישע פראצעסען פון דער אידישער דינאמיק פארמירען זיך אזוי, אז מיר וועלען מיט כח נעמען פאלעסטינא, אז מיר וועלען אין איהר ערָאבערען טעריטאריאלע אויטאנאמיע פאר'ן אידישען פאלק. עס וועט זיך דא מסתמא אויך אריינמישען די דיפלאמאטיע; אבער אלץ קען פון אנהויב ביז'ן סוף זיך באגעהן אויך אהן איהר.

חוץ לזה, וועט די דיפלאמאטיע, וועגען וועלכער עס קען זיך האנדלען ביי דער פארווירקליכונג פון דער טעריטאריאלער אויטאנאמיע, האבען צו טאן נאר מיט אינטערנאציאנאלער פאראינטערעסירטקייט. די פארשטעלונג וועגען א טשארטער, וועלכען מען דארף קריגען פון איינער פון די ציוויליזירטע לענדער, איז אין ווידערשפרוך מיט'ן אויסגאנג־פרינציפ פון דער טעריטאריאליסטישער טעאריע, אז איינע פון די וויכטיגסטע אויסערליכע כחות, וואס טרייבט צו דער פארווירקליכונג פון'ם טעריטאריאליזם, איז די אינטערנאציאנאלע פאראינטערעסירטקייט אין דער ראדיקאלער לעזונג פון דער אידישער פראגע. די דאזיגע פאראינטערעסירטקייט שטאמט פון דעם שאדען, וואס די אידישע פראגע ברענגט אלע ארומיגע פעלקער און אלע קלאסען פון די פעלקער; בעת צו קריגען דורך דיפלאמאטיע א טשארטער פון וועלכער ניט איז איינציגער מלוכה איז מעגליך נאר אויף'ן גרונד, אז די אידישע קאלאניזאציע וועט ברענגען נוצען דער גרויס־בורזשואזיע פון איין פאלק (למשל, פון ענגלישען). אויף אזא אופן ווישט דער טשארטער אפ די לעצטע שפורען פון היסטארישער נויטווענדיגקייט און

לאַגישער קאָנסעקווענץ און ברענגט אריין אן עלעמענט פון פשוט'-סטער צופעליגקייט. דער אבסטראַקטער טעריטאָריאַליזם איז געבויט אויף'ן אנאַליז פון דער אידישער ווירקליכקייט, אָבער דאָס באַקומען א קאָנקרעטע טעריטאָריע ווערט שוין א זאַך פון צופעליגע קאָמבי-נאַציעס. דער אוטאָפּיזם פאַרוואַנדעלט זיך אין אוואַנטיוריזם. די ס. ס. פילען די שווערע לאַסט פון דעם דאָזיגען אוואַנטיוריזם, אָבער די סיימיסטען צאַצקען זיך מיט איהם; לויט זייער באַהויפּטונג, איז דער טשאַרטער די איינציגע ווערטפולע ירושה פון'ם פּאָליטישען ציוניזם.

נאָך עלענדער זעהט אויס דער דאָזיגער אוואַנטיוריזם, ווען עס איז די רעדע וועגען באַקומען די טעריטאָריע באַלד. און דאָס איז די האָפנונג פון די בורזשואַזע טעריטאָריאַ-ליסטען, וועלכע האָבען בטחון אין דער דיפּלאָמאַטיע פון זאַנגוויל עט קאָ. אויסגעפּייניגט אונטער'ן אומדערטרעגליכען נאַציאָנאַלען דרוק און באַזונדערס אין דעם אוממענשליכען שרעק פאַר פּאָגראָ-מען, זוכט די אידישע קליין-בורזשואַזיע א טרייסט אין די טרוימען וועגען א טשאַרטער און וועגען דער רעטענדער דיפּלאָמאַטיע. אויף דער פאָדערונג באַלד אָנצוהויבען רעאַלע ארבייט אין פּאַלעסטינא ענטפערען זיי ניט זעלטען מיט דער נאַאיווער טענה: „און וואָס וועט זיין, אז אין דער צייט וועט אונז וועלכע ניט איז ציוויליזירטע מלוכה געבען א טעריטאָריע?" דער בעסטער ענטפער אויף דער פראַגע איז: „און ווער וועט אייך די טעריטאָריע געבען — א מיניסטער אָדער פאַרלאַמענט, דיפּלאָמאַטען אָדער א פּאָלק?"

די, וואָס קומען מיט דער ערשטער פראַגע, פאַרגעסען אריינ-צונעמען אין חשבון די דעמאָקראַטיזאַציע פון דער מאָדערנער גע-זעלשאַפט. אויב טשעמבערליין וועט אונז „געבען" אוגאַנדא, איז עס אן אילוזיע, וואָרים וועגען אזא וויכטיגען שריט דאַרף מען זיך אָנפרעגען ביים פּאָלק.*)

*) אין ענגלאַנד האָט דער קעניג דאָס רעכט אַרויסצוגעבען א טשאַר-

און דא קומט שוין אוים זיך צו רעכענען מיט דריי אומשטענ־דען. ערשטענס, קען מען פארהאנדלונגען מיט א גאנצען פאלק שוין ניט פירען אין געהיים און, פאלגליך, האט דא די דיפלאמאטיע ניט וואס צו טאן. צווייטענס, איידער א פאלק ווערט דורכגעדרונגען מיט'ן באוואוסטזיין, אז דאס, וואס מען שלאגט איהם פאר, לוינט זיך איהם, איז פריהער נויטיג פאר א לאנגער צייט אנצופירען א פאר'עקשנ'טע פראפאגאנדא און אגיטאציע אין דער פרעסע, אויף מיטינגען — בכלל, צווישען פאלק. אבער דאס מיינט צוצוציהען די אויפמערקזאמקייט פון אלע פאראינטערעסירטע פעלקער, און דא ווערט שוין אומפארמיידליך אן אינטערנאציאנאלער אנטייל אין דער לעזונג פון דער פראגע. דריטענס, ווען די פראגע וועט באהאנדעלט ווערען פון'ם גאנצען פאלק, וועט ארויסשווימען א פארשידענהייט און פיינדליכקייט פון אינטערעסען; די דיפערענצירונג פון דער ציוויליזירטער געזעלשאפט וועט זיך אומפארמיידליך ארויסווייזען אין דער פארשידענהייט פון די בליקען אויף דער אידישער פראגע. די אידען זיינען מער פון די ענגלענדער פאראינטערעסירט אין דער טעריטאריאלער לעזונג פון דער אידישער פראגע און דאך האט נאך ביז איצט ווייט ניט דער גאנצער אידישער פראלעטאריאט צוגע־שטימט צו דער דאזיגער לעזונג, ניט קוקענדיג אויף אלע ערשיטע־רענדע לעקציעס פון לעבען און פון דער געשיכטע. דערפון, וואס די מיטגלידער פון יט"א אדער די ס. ס. אנערקענען די נויטיגקייט פון א טעריטאריע פאר אידען, פאלגט נאך בשום אופן ניט, אז אויך אלע ענגלענדער וועלען באלד צושטימען דערצו. איידער די ענגלענדער וועלען באשליסען, אויב מען קען די אידען אפטרעטען איינע פון

מער, זיך ניט אנפרעגענדיג ביים פארלאמענט, אבער דאס האט זיך נאר געפירט ביז איצט, ווען די טשארטערס האט מען ארויסגעגעבען צו ע נ ג־ ל י ש ע געזעלשאפטען. אין אונזער פאל אבער האנדעלט עס זיך וועגען דעם, מען זאל אוועקגעבען א קאלאניע צו א פ ר ע מ ד ע ן פ א ל ק. אזא האנדלונג מצד דעם קאלאניאל־מיניסטער קען נאר ארויסרופען ענט־ריסטונג ביים ענגלישען פאלק.

זייערע קאָלאָניאַלע באַזיצונגען, וועלען זיי מוזען אין אַלגעמיין אוועקשטעלען די אידישע פראַגע. אין דער אידישער פראַגע, פּונקט ווי אין יעדער פראַגע, וועלען זיך די ענגלענדער צוטיילען אין פּאַר־טייען: עס וועלען זיין אַנטיסעמיטען און זיי וועלען אַרויסטרעטען געגען וועלכער ניט איז גינסטיגער לעזונג; עס וועלען זיין פּאַטריאָ־טען, וואָס וועלען זיין געגען דעם, מען זאָל וועמען עס איז אוועק־געבען א טייל פון זייערע באַזיצונגען; עס וועלען זיין אַסימילאַ־טאָרען, אויטאָנאָמיסטען, פּאַלעסטינאָפילען, אוגאַנדיסטען, קאַנאַ־דיסטען און אַזוי ווייטער. און ווער ווייסט, וועלכע פּאַרטיי וועט זיגען? יעדענפאַלס, ווען מען זאָל אפילו אננעמען, אַז מען וועט אונז שוין „געבען" א טעריטאָריע, וועלען מיר נאָך אַלע האַלטען זעהר ווייט פון טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע.

מיט איין וואָרט, דער אוטאָפּיזם פון'ם טשאַרטיזם באַשטעט אין דעם, וואָס ער לאָזט אויס פון אויג די דעמאָקראַטיזאַציע און די די־פערענציאַציע פון דער געזעלשאַפט. אין דער הינזיכט זיינען די סיי־מיסטען, למשל, אין זייערע פּאָליטישע באַגריפען ניט אוועק ווייטער פון די געוועהנליכע בית־המדרש פּאָליטיקער.

אונזער באַגריף וועגען דער רעאַליזירונג פון דער טעריטאָריאַ־לער אויטאָנאָמיע שליסט אין זיך איין קיין פּשוט'ע פּאַראינ־טערעסירטקייט פון די אַרומיגע פעלקער; אונזער אַנאַליז ברענגט צום שלום, אַז די ציוויליזירטע פעלקער וועלען זיין געצוואונ־גען ראַדיקאַל און דעמאָקראַטיש צו לעזען די אידישע פראַגע אין פּאַלעסטינא. דער דאָזיגער מאָמענט פון געצוואונגענ־קייט איז דער איינציגער, אויף וועלכען עס קען זיך באַזירען רעאַלע פּאָליטיק.

די טשאַרטיסטען, ווידער, באַגרינדען די רעאַליזירונג פון דער טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע אויף נוצען און אויסרעכ־נונג און פאַרגעסען אַז דעם רעוואָלוציאָנערען תוך פון'ם טערי־טאָריאַליזם. פריהער דאַרף אויף וועלכער ניט איז טעריטאָריע גע־באָרען ווערען און פאַרשאַרפט ווערען די אידישע פראַגע און נאָכדעם

ערשט וועלען די מעכט זיין געצוואונגען זי צו לעזען אויף א דעמאָ־קראַטישען אופן.

דער טשארטיזם איז אויך דערפאר אוטאפיסטיש, ווייל ער געהט איין אויף אזא לעזונג פון דער אידישער פראגע, וואס קען סאציאל דורכגעפירט ווערען רוהיג און אהן ליידען. מען נעמט אן, אז עס וועט אויסקומען בייצוקומען קלימאטישע שטערונגען, אז מען וועט דארפען קעמפען מיט ווילדע חיות, מיט גיפטיגע אינזעקטען און אפשר אויך מיט ווילדע מענשען; אין דער פארשטעלונג פון די אוּ־טאפיסטען פעלט אבער לחלוטין דער סאציאלער קאמף, דער קאמף פון קלאסען און נאציאנען, וואס זאל אנגעהן ביז דער פאלשטענדי־גער פארווירקליכונג פון דער טעריטאריאלער אויטאנאמיע; דער טשארטער איז איינער פון די פארמען פון דער אוטאפיסטישער רעאליזירונג אהן וועהטאגען; דער סיים איז א צווייטע פארם פון דערזעלבער אוטאפיע, א צווייטער פארזוך אויף א רוהיגען, פריד־ליכען אופן צו פארווירקליכען די טעריטאריאלע אויטאנאמיע. אי ביי די ס. ס., אי ביי די סיימיסטען ענדיגט זיך דער קלאסען־קאמף, אלס וועג צום טעריטאריאליזם, אויפ׳ן דעק פון דער דאמף־שיף. ווען די קלאסען וועלען ווידער פארלאזען די שיפען, וועלען זיי נאך אפשר קעמפען צווישען זיך אויף דער טעריטאריע, אבער דאס וועט זיין א זאך פאר־זיך; דער טערי־טאריאליזם וועט פארווירקליכט ווערען אונאפהענגיג פון דעם קאמף — דורך דיפלאמאטישע פארהאנדלונגען. ביי די ס. ס. וועט זיך מיט דער דיפלאמאטיע פארנעמען די יט״א, ביי די סיימיסטען — די אידישע סיימען. אבער אי ביי די, אי ביי יענע פיהרט צום טעריטאריאליזם די דיפלאמאטיע, ניט דער קלאסען־קאמף.

אבער דער סיימיזם איז אזא אייגענארטיגער טיפ פון דער ציוניסטישער אוטאפיע, אז עס איז וויכטיג אויף איהם זיך לענ־גער אפצושטעלען און איהם באלויכטען פון׳ם שטאנדפונקט פון׳ם סטיכישען פראצעס.

צום אלעם ערשטען, רעכענען זיך די סיימיסטען אין דער בא־

גרינדונג פון זייער טעאָריע נאָר מיט די אינערליכע כחות, מיט די כחות פונ׳ם אידישען פאָלק און פאַרגעסען אין גאַנצען אָן די אויסערליכע. זיי ריידען וועגען דער אידישער אויפלעבונג, וועגען דער אַנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות פונ׳ם אידישען פאָלק, און אויך וועגען דעם וואוקס פון דער סאָציאַלער מחיצה צווישען די אידען און ניט־אידען, וועלכע ווערט אויך פון די סיימיסטען באַטראַכט נאָר פון דער אינוועניגסטער זייט, אַלס אָנרעגונג פאַר אידען זיך צו באַפרייען. אָבער אַז די אויסערליכע באַדינגונגען קענען זיין אונגינסטיג פאַר׳ן טעריטאָריאַליזם ; אַז די אידען, קען זיין, זאָלען גאָרניט קריגען אַזאַ טעריטאָריע, וואו זיי זאָלען זיין זיכער מיט דער נאָרמאַלער אַנטוויקלונג פון דער קלאַסען־סטרוק־טור ; אַז אויך אויף דער טעריטאָריע קענען אידען ליידען פון נאַציאָנאַלער קאָנקורענץ און „נאַציאָנאַלער עקספּלואַטאַציע״ ; אַז אויף יעדער טעריטאָריע וועט די אידען שטעהן אין וועג די אימי־גראַציע פון אַנדערע פעלקער — אַט די אַלע ספקות, וואָס זיינען פאַרבונדען מיט די אויסערליכע כחות, עקזיסטירען ניט פאַר די סיימיסטען. ווי מיר האָבען אויבען געזעהן, רעכענען די סיימיסטען, אַז עס איז גענוגטער פאַר זיי אָפּצוקומען מיט שוויי־גען אַפילו די פראַגע וועגען די פאָר־באַדינגונגען, וואָס זיינען נויטיג פאַר דער דערגרייכונג פון סיים. אַזוי ווי אָבער עס איז אומ־מעגליך זיך אין גאַנצען ניט צו רעכענען מיט די אויסערליכע כחות, ברייגען די סיימיסטען זיי אריין אַלס קאָנטראַבאַנדע און נאָר אויף אַזוי פיל, אויף וויפיל זיי לאָזען זיך קלאָר פילען. אַזוי לאַנג ווי עס האַנדעלט זיך וועגען דער ווייטער צוקונפט, קען מען נאָך איגנאָרירען די אויסערליכע כחות ; וואָרים וואָס ווייניגער מען טראַכט וועגען זיי, אַלץ באַקוועמער איז צו טרוימען, אַלץ אַ פּראַכטפולערע פּראָזעלאָגיע קען מען געברויכען. און די סיימיס־טען נעמען אריין אין חשבון די אויסערליכע כחות נאָר אויף אַזוי פיל, אויף וויפיל זיי ווירקען אין דעם באַשטימטען מאָמענט. דעריבער הערשט ביי די סיימיסטען דער מאָמענט

איבער דער געשיכטע, די געגענוואַרט איבער דער צוקונפט. אַט פאַרוואָס די סיימיסטען זיינען מאָמענטאַליסטען און אַפּאָרטוניסטען.

מיר, פאַרקערט, שטעהן אויפ'ן באָדען פון סטיכישען פּראָצעס, וואָס אַנטוויקעלט זיך שטופּענווייז. און אַנאַליזירענדיג דעם פּראָצעס, רעכענען מיר זיך מיט אַלע כחות, וואָס ווירקען אין איהם — אי מיט די אינערליכע, אי מיט די אויסערליכע. אין דערזעלבער צייט באַפרייען מיר זיך פון דער נויטווענדיגקייט צו כאַפּען דעם מאָמענט און מיר פאַרשפּאָרען זיך זאָרגען וועגען די צופעליגע רעזולטאַטען פון דעם אָדער יענעם שריט. אַזוי למשל, איז ביי די בורזשואַזע ציוניסטען, וועלכע האָבען ניט קיין היסטאָרישע פּערספּעקטיווע, שטאַרק פּאָפּולער די אידעע פאַר'ן סולטאַנ'ס פּאַר-פּאַלעסטינא, און זיי שרעקען זיך שטאַרק פאַר'ן סולטאַנ'ס פאַרבאָט אַריינצופאָרען אין לאַנד. פאַר זיי זיינען כאַראַקטעריסטיש די קאָנספּיראַטיווע וועגען צו פאַרווירקליכען דעם ציוניזם — וועגען און מיטלען, וועגען וועלכע דער סולטאַן זאָל ניט וויסען; און ווען זיך דער סולטאַן דערוויסען, איז אַלץ פאַרפאַלען. עס איז פאַרשטענדליך, אַז אַזוי ווי מיר אַנערקענען די אומפאַרמיידליכקייט פונ'ם סטיכישען פּראָצעס פון א זיך-קאָנצענטרירענדער אידישער איינוואַנדערונג נאָך פּאַלעסטינא און, פון דער צווייטער זייט, וועט דער אומפאַרמיידליכער פּראָצעס פון דעמאָקראַטיזאַציע פון די גלות-לענדער, אָהן ספק, פאַר אונז עפענען א פרייען וועג נאָך פּאַלעסטינא, אַפּגעזעהן פונ'ם סולטאַן — איז ביי אונז אזא אומרוהיגקייט פּשוט אומדענקבאַר. ווען מיר זאָלען אויך איין מינוט צולאָזען דעם געדאַנק, אַז די פאַרווירקליכונג פונ'ם ציוניזם הייננט אָפּ פון סולטאַנען, וואָלט עס געהייסען, אַז מיר זיינען פאַרזונקען אין דער בלאָטע פון אַוואַנטיוריזם.

צווייטענס, פאַרנעמט דער טעריטאָריאַליזם ביי די סיימיסטען א בכבוד'ען פּלאַץ, דערפאַר אָבער שפּילט ער ביי זיי די ראָל פון אַן אומשולדיגען ווייטען אידעאַל, וועגען וועלכען מען קען נאָר

ריידען. דער טעריטאָריאַליזם איז ביי זיי נאָר היסטאָריש פאַר־בונדען מיט דער אידישער געגענוואַרט, אָבער קיין פּראַקטישע פאַר־בינדונג צווישען זיי איז ניטאָ. מיר דאַרפען אַרבייטען נאָר דאָ, און דער טעריטאָריאַליזם וועט קומען פון־זיך, אַלס פרייע פּרעמיע. ווען מיר אָבער האָבען זיך געשטעלט אויפ׳ן שטאַנדפּונקט פון אַן אונאויפהערליכען סטיכישען פּראָצעס, וועלכער הויבט שוין אָדער וועט באַלד אָנהויבען אַריבערצוטראָגען אונזער לעבען אַהין, אויף דער טעריטאָריע, איז דער טעריטאָריאַליזם פאַר אונז שוין ניט קיין ווייטער היסטאָרישער אידעאַל, נאָר אַ טאָג־טעגליכע, דרינ־גענדע לעבענס־באַדערפניש. בכלל אָנערקענט ניט דער פּראָלע־טאַריאַט קיין היסטאָרישע אידעאַלען, וואָס זיינען ניט דירעקט פאַרבונדען מיט זיינע נויטען. דער סאָציאַליזם ווערט פאַרווירק־ליכט יעדע שטונדע, אין יעדען נייעם שריט צו דער קאָנצענטראַ־ציע פון די פּראָדוקציאָנס־מיטלען. און דאָסזעלבע איז אויך דער פאַל מיט׳ן ציוניזם.

אונזער פּראָגנאָז איז, אַז היינט־מאָרגען וועט ביי די ברייטע אידישע מאַסען, ביי די פּאָטענציעלע עמיגראַנטען, ביי די, וואָס קלויבען זיך ערשט אין וועג, פּונקט ווי ביי די, וואָס באַוועגען זיך שוין, געבאָרען ווערען אַ דרינגענדע באַדערפניש צו באַקומען אַ פרייען אַריינפאַר אין פּאַלעסטינא און איינצואָרדנען און שפּעטער צו דעמאָקראַטיזירען די לעבענס־פאָרמען אין פּאַלעסטינא. און פאַר׳ן אידישען פּראָלעטאַריאַט, וועלכער פילט מיט יעדען טאָג אַלץ שטאַרקער די פעלערהאַפטיגקייט פון זיין סטראַטעגישער באַזע און די נויטינקייט צו ענדערען איהר פּלאַץ, וועלען די לעבענס־פאָרמען אין פּאַלעסטינא פאַרשטעלען ניט קיין אַבסטראַקטען, נאָר אַ ברע־נענדען, פּראַקטישען אינטערעס. די דאָזיגע לעבעדיגע, טאָג־טעג־ליכע פאַראינטערעסירטקייט פון די אידישע מאַסען וועט ווערען אַלץ בולט׳ער, וואָס מער שוועריגקייטען און שטערונגען די אידען וועלען באַגעגענען ביים אַריינפאַר אין די פריהעריגע אימיגראַ־ציאָנס־לענדער. מיר ווידערהאָלען: פאַר אונז איז

דער ציוניזם ניט נאָר אַ היסטאָרישער אידעאַל, נאָר אויך אַ טאָג־טעגליכע, באַדערפניש פון די ברייטע אידישע מאַסען.

אָבער די באַדערפניש וועט דורכדרינגען די ברייטע מאַסען ניט מיט איין מאָל, נאָר ביסלעכווייז און וועט נאָר שטופּענווייז ווערען ביי זיי אַן אוממיטעלבאַרער אינסטינקט. בזיענדיג דאָרויף, פּראָטעסטירען די סיימיסטען נעגען טעריטאָריאַליסטישער ארבייט אין דער געגענוואַרט. זיי טענה'ען, אַז אַזוי ווי דער טעריטאָריאַליזם איז אַן אויפגאַבע פאַר'ן גאַנצען אידישען פאָלק, טאָ וועט די אויפגאַבע ערפילען דאָס גאַנצע פאָלק דורך רעפּרעזענטאַטיווע אינסטיטוציעס פונ'ם גאַנצען פאָלק (סיים). דאָס איז איינער פון די גרינדע, פאַרוואָס די סיימיסטען שטעלען אַנטקעגען זייער סיים צום ציוניסטישען קאָנגרעס, וועלכער האָט כלומר'שט קיין רעכט ניט זיך צו פאַרנעמען מיט'ן טעריטאָריאַליזם, ווייל ער פאַרטרעט ניט דאָס גאַנצע פאָלק און באַזיצט ניט קיין צוואַנג־מאַכט איבער'ן גאַנצען אידישען פאָלק. לאָמיר אויף אַ מינוט אָננעמען, אַז דער סיים איז אַן אינסטיטוציע פון'ם גאַנצען פאָלק; לאָמיר אָננעמען, אַז דער סיים פון די רוסישע אידען האָט די מאַכט אי איבער די רוסישע אידען, אי איבער די דייטשע, אי איבער די פראַנצויזישע, אי איבער די אמעריקאַנישע — מיט איין וואָרט, איבער'ן גאַנצען פאָלק. האָבען אָבער נאָר אַלגעמיינע פאָלקס־אינסטיטוציעס אַ רעכט צו לעזען פראַגען, וואָס האָבען צו טאָן מיט'ן גאַנצען פאָלק? אַ'ן הייסט עס, אַז קיין פּאַרטיי האָט קיין רעכט ניט צו ריידען און טון אַזוי לאַנג ווי זי נעמט אין זיך ניט אריין די גאַנצע גרופּע, וועמענס אינטערעסען זי פאַרטיידיגט? ווען מען זאָל האַנדלען קאָנסעקווענט לויט די באַהויפּטונגען פון די סיימיסטען, וועלען מיר מוזען פאַרלייקענען דאָס רעכט פון די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע אינסטיטוציעס אויף זייער טעטיגקייט, ווייל דער סאָציאַליזם און די דעמאָקראַטיזאַציע פון דער געזעלשאַפט זיינען דאָך אויפגאַבען

פאַר'ן גאַנצען פּראָלעטאַריאַט און דער צענטראַל־קאָמיטעט איז דאָך ניט אַל־פּראָלעטאַריש. ניין, טאַקע דערפאַר, ווייל דער סטיכישער פּראָצעס ברענגט אריין דעם סאָציאַליזם אין אַליי ברייטערע קרייזען פונ'ם פּראָלעטאַריאַט און האָט די טענדענץ אריינצוציהען אינ'ם סאָציאַליזם דעם גאַנצען אַרבייטער־קלאַס, האָט די סאָציאַל־דעמאָקראַטיע אַ רעכט צו ריידען אין נאָמען פונ'ם גאַנצען פּראָלעטאַריאַט און דורך איהרע פרייע אינסטיטוציעס ווירקען אויף זיין שיקזאַל. און פּונקט דאָסזעלבע : ווייל די סטיכישע פּראָצעסען פון דער קאָנצענטרירטער אימיגראַציע נאָך פּאַלעסטינא נעמען ארום אַלץ ברייטערע קרייזען פונ'ם אידישען פאָלק, האָבען די ציוניסטישע פרייע אינסטיטוציעס אַ רעכט ארויסצוטרעטען אין נאָמען פונ'ם גאַנצען אידישען פאָלק און ווירקען אויף זיין שיקזאַל.

נאָכדעם ווי מיר האָבען גענוי, אויף וויפיל דאָס איז בכלל מעגליך, אַנגעוויזען די סטיכישע פּראָצעסען און זייער באַוואוסטזיניגע רעגולירונג, האָבען מיר שוין אָנגעוואָרפען די שטרענג־רעאַליסטישע אויפגאַבע פון דער טעריטאָריאַליסטישער באַוועגונג.

געוועהנליך נעמט מען אָן, אַז די אויפגאַבע פונ'ם טעריטאָריאַליזם, אַלס אָרגאַניזירטער געזעלשאַפטליכער באַוועגונג, באַשטעהט אין קאָמבינירען און אפשר גאָר אין שאַפען יענע עלעמענטען, פון וועלכע עס וועט צונויפגעשטעלט ווערען די אידישע אויטאָנאָמע געזעלשאַפט : לויט דעם אַלגעמיין אָנגענומענעם פאָראורטייל, מוזען די טעריטאָריאַליסטישע אינסטיטוציעס אי געפינען אַ טעריטאָריע, אי באַקומען כמעט אומבאַשרענקטע רעכט־גאַראַנטיען, אי פאַרשפּרייטען אויף דער טעריטאָריע אַ לאַנגע קייט פון קאָלאָניעס. די באַוואוסטזיניגע טעטיגקייט דאַרף אויפטאָן כמעט אַלץ, דער סטיכישער פּראָצעס — כמעט גאָרניט ; גענויער : דעם ס ט י כ י ש ע ן פּ ר אָ צ ע ס גיט מען נאָר די אויפגאַבע צו שאַפען און פאַרשאַרפען די ס ו ב י ע ק ט י ו ו ע ב אַ ד ע ר פ־

ניש, און די אויפגאבע צו שאַפען די אָביעקטיווע מעגליכקייט גיט מען גענצליך דער פּאַרטיי, דער אָרגאַניזירטער באַוועגונג. עס איז ניט שווער איינצוזעהן, אַז אויף דער באַוועגונג וואַרפט מען אַרויף אַ צו גראַנדיעזע אויפגאַבע, וואָס איז פשוט איבער איהרע כחות.

מען האָט שוין לאַנג וועגען דעם גערעדט און עס האָט זיך אַלץ געשטעלט די פראַגע: ווי זאָל מען ערפילען די גראַנדיעזע אויפגאַבע? ווי זאָל מען אַנזאַמלען יענע אונצעליגע כחות, וואָס זיינען נויטיג פאַר איהר? די פראַגע איז ניט קיין ריכטיגע, וואָרים ניט ריכטיג זיינען די פּרעמיסען, און אוטאָפּיסטיש איז דאָס אוועקשטעלען פון דער אויפגאַבע גופא. אַזוי ווי די סיימיסטען זעהן ניט די פאַלשקייט פון די פּרעמיסען, האָבען זיי זיך ערנסט אָפּגעשטעלט אויף דער פראַגע און האָבען פון די פּרעמיסען אַנטוויקעלט אַלע שלום־פאָלגערונגען און האָבען גענומען גלויבען אין דעם געפונענעם אויסוועג. די אויפגאַבע איז אַ קאָלאָסאַלע — הייסט עס, דאַרף מען האָבען קאָלאָסאַלע כחות. דער ציוניסטישער קאָנגרעס און די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע זיינען צו מיזערנע כחות — הייסט עס: נידער מיט זיי! אויב די אידען „רעגענערירען" און מען קען ניט געפינען די נויטיגע כחות, הייסט עס: מען דאַרף אונטער אַלע אומשטענדען באַווייזען, אַז די אידען לעבען איבער אַ „ווידערגעבורט". לעבען זאָל די ווידערגעבורט, די „וואָזראָזשדעניע"! דורכפירען גראַנדיעזע אונטערנעמונגען קענען נאָר פּאָליטישע אינסטיטוציעס, וואָס באַזיצען צוואַנג־מאַכט — זאָל לעבען דער סיים! פשוט און קלאָר און פאַלש פון אָנהויב ביז'ן סוף. מיר האָבען שוין פריהער געזעהן, אַז אויך דער סיים וועט ניט לעזען די פראַגע, אַז מיט פאַלשע פּרעמיסען קען מען ניט באַקומען קיין געלעזטע אויפגאַבע.

שאַפען אַלע עלעמענטען פונ'ם טעריטאָריאַליזם, די קאָלאָניזאַציע און אַן עקאָנאָמיש־אויטאָנאָמע געזעלשאַפט איינגעשלאָסען, איז די אויפגאַבע

פונ׳ם סטיכישען פראצעס פון דער זיך־קאנצענטרירענדער אימיגראציע. די אויפגאבע פון דער ארגאניזירטער באוועגונג איז נאר צו רעגולירען דעם פראצעס — אן אויפגאבע שוין ניט אזא גראנדיעזע, שוין ניט אזא שווערע. מען דענקט געוועגליך, אז פאר דער פארווירקליכונג פון דער טעריטאריאלער אויטאנאמיע דארף מען האבען א סך געלט; מיר אבער באהויפטען, אז עס פאדערט זיך א סך פאליטישער קאמף. מען נעמט געוועגליך אן, אז עס וועט אויסקומען א סך צו שאפען; מיר, ווידער, באהויפטען, אז עס וועט אויסקומען א סך צו באפרייען. געוועגליך גיט מען צו די נויטווענדיגקייט פון גראנדיעזע טעכנישע מיטלען און אנשטאלטען (און אין דעם חשבון נעהמט אויך אריין דער סיים); און מיר באהויפטען, אז עס זיינען אומפארמיידליך ברייטע היסטארישע וועגען. דארט, וואו די אוטאפיסטען זעהן גארניט, זעהן מיר די הויפט אויפגאבע — נעמליך: אין רעגולירונג. דארט, וואו די אוטאפיסטען געפינען די גרעסטע שוועריגקייטען — אין דער שאפונג פון די עלעמענטען פון דער צוקונפטיגער אידישער געזעלשאפט, זעהן מיר ניט קיין אויפגאבע פאר זיך, ווייל דאס וועט געטאן ווערען אהן אונז.

רעגולירען סטיכישע פראצעסען קען תמיד א פרייע געזעלשאפטליכע איניציאטיווע. די סיימיסטען, וואס האבען דערפירט דעם טעריטאריאליסטישען אוטאפיזם ביז זיין לאגישען ענד, איגנארירען פאלשטענדיג די ראלע פון דער פרייער געזעלשאפטליכער איניציאטיווע. צוואנג — אט־דאס איז זייער צויבער־מיטעל. דארט, וואו עס זיינען ניטא קיין מיניסטארען און קיין פאליציי, קען מען גארניט טאן — אט־דאס איז דער לאזונג פון די סיימיסטען. דאס ארעסט־הויז — דאס איז זייער לעצטע גאראנטיע. זיי פארגעסען, אז וואו עס איז ניטא קיין מאטעריעלע פארבינדונג פון אינטערעסען, וועט קיין צוואנג־מאכט

ניט שאַפען עפּעס זיכערעס, עפּעס היסטאָריש־ווערטפולעס;
דאָרט, ווידער, וואו עס איז פאַראַן אַ פאַרבינדונג פון מאַטעריע־
לער פאַראינטערעסירטקייט, קען מען זיך באַגעהן אָהן פּאָליציי־
אישע „פּראָטאָקאָלען“ און אָהן אַ געריכט. נאַטירליך, איז אַן אָפּי־
ציעלע סאַנקציע ניצליך, מען קען זיך אָבער באַגעהן אָהן איהר.
זי איז ניט נויטווענדיג, כאָטש זי איז ניצליך. צוויי־
שען אונזערע וואונשען איז אויך פאַראַן דער וואונש וועגען אַן
אינטערנאַציאָנאַלער לעגאַליזאַציע פון'ם
ציוניזם, און מיר נעמען אָן, אַז די עקזיסטירענדע פאַראינ־
טערעסירטקייט פון די אָרומיגע פעלקער אין דער ראַדיקאַלער לע־
זונג פון דער אידישער פראַגע וועט פריהער אָדער שפּעטער ברייג־
גען צו דער אינטערנאַציאָנאַלער לעגאַליזאַציע פון'ם ציוניזם. מיר
ווייסען אויך, אַז די אידישע נאַציאָנאַלע סיימען, וואָס וועלען האָ־
בען די סאַנקציע פון די שטאַאַטען, וועלען זיין ניצליך דעם ציוי־
ניסטישען קאָנגרעס. אָבער אויך אָהן דעם וועט די פרייע געזעל־
שאַפטליכע איניציאַטיווע, וואָס דריקט זיך אויס אין די פרייע אַל־
געמיין־ציוניסטישע אינסטיטוציעס, קענען טאָן אַלץ, וואָס איז נויי־
טיג, בנוגע דער רעגולירונג פון דער סטיכישער אימיגראַציע. און
אַז דער ציוניסטישער קאָנגרעס איז ניט מחויב עפּעס צו שאַפען
און דאַרף נאָר רעגולירען, איז ער פאָלשטענדיג פריי פון
די סיימיסטישע אָנפאַלען.

לאָמיר נאָך באַמערקען, אַז פון אונזער שטאַנדפּונקט, איז די
דירעקטע אויפגאַבע פון די טעריטאָריאַליסטישע
אינסטיטוציעס צו רעגולירען די אימיגראַציע, וועלכע
קאָנצענטרירט זיך סטיכיש, און נאָר אינדירעקט וועט,
צוליב דעם, רעגולירט ווערען אויך די עמיגראַציע. די ס.
ס. האָבען פאַר דער לעצטער צייט אָנגעהויבען ריידען וועגען רע־
גולירען די עמיגראַציע. דאָס איז אַ מיספאַרשטענדניס: מען דאַרף
שטרענג אונטערשיידען צווישען דער רעגולירונג פון עמיגראַציע
און צווישען רעגולירען די אימיגראַציע. די עמיגראַציע קען מען

רעגולירען אויך לויט די מעטאָדען פון דער יק"א — מען צוזעעט זי און מען צושפּרייט זי אויף ווי ווייט עס איז נאָר מעגליך. אָבער די ס. ס. נעמען דאָך אָן, פאַרקערט, אַז די עמיגראַציע דאַרף מען קאָנצענטרירען. און אויב אַזוי, דאַרף מען וויסען, וואו זי צו קאָנצענטרירען. און אויב מיר ווילען דערביי זיך ניט אריינלאָזען אין קינסטליכע און ריזיקאַלישע עקספּערימענטען, מוזען מיר אויך פאָראויסזעהן די ריכטונג פון דער סטיכישׁ זיך־קאָנ־צענטרירענדער אימיגראַציע — און די אויפגאַבע רעדוצירט זיך צו דער רעגולירונג פון דער דאָזיגער סטיכישער אי־מיגראַציע. ווען מיר וועלען מאַכען גרינגער פאַר אידען אריינצו־קומען אין פּאַלעסטינא און זיך דאָרט באַזעצען, וועט שוין זיין איב־ריג צו שיקען אהין די עמיגראַנטען; זיי וועלען אהין אליין געהן.

און איצט נאָך איין זאַך, כדי שוין פּאָלשטענדיג קלאָר צו מאַ־כען אונזער אנטייל אין דער אידישער דינאַמיק. די אַלגעמיינע אויפגאַבע פון דער טעריטאָריאַליסטישער באַוועגונג איז צו רעגו־לירען די סטיכישע פּראָצעסען (הויפּטזעכליך די אימיגראַציאָנס־פּראָצעסען), וואָס פירען אין לעצטען סך הכל צו טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע. מיר האָבען אָבער ניט איין טעריטאָריאַליסטישע באַוועגונג, נאָר, אייגענטליך, צוויי: דעם בורזשואַזען ציוניזם און דעם פּראָלעטאַרישען. טאָ וואָס פאַר אַ ראָלע שפּילט יעדער פון זיי אין די סטיכישע פּראָצעסען פון דער אידישער דינאַמיק?

בכלל, וואָס פאַר אַן אנטייל אין דער רעגולירונג פון אַלערליי סטיכישע פּראָצעסען נעמט די בורזשואַזיע און וואָס פאַר אַן אנטייל נעמט דער פּראָלעטאַריאַט? נאַטירליך האַנדעלט עס זיך דאָ וועגען פּראָצעסען, וואָס קומען פאָר אין דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט.

אין יעדען סטיכישען פּראָצעס פון דעם מין דאַרף מען אונ־טערשיידען — כאָטש עס איז אוממגליך אין דער ווירקליכקייט זיי אָפּצוטיילען — צווייערליי מאָמענטען: שאַפענדע און באַפרייענדע.

די אנטוויקלונג און אָנזאמלונג פון פּראָדוקטיווע כחות, די שאַפונג פון נייע קאָמבינאַציעס פון מאַטעריעלע עלעמענטען, די קאַפּיטאַליזירונג פון דער געזעלשאַפט — דאָס זיינען די שאַפענדע מאָמענטען פון דער מאָדערנער עוואָלוציע. די שאַפונג פון פרייע באַדינגונגען פאַר דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות, די דעמאָקראַטיזירונג פון דער געזעלשאַפט — דאָס זיינען די באַפרייענדע מאָמענטען פון דער מאָדערנער עוואָלוציע. אי די, אי יענע זיינען גלייך סטיכיש, נאָר זיי לאָזען זיך רעגולירען.

די בורזשואזיע רעגולירט די שאַפענדע מאָמענטען פון די סטיכישע פּראָצעסען; דער פּראָלעטאַריאַט רעגולירט די באַפרייענדע מאָמענטען פון די סטיכישע פּראָצעסען. די קאַפּיטאַליזירונג פון דער געזעלשאַפט ווערט געלייטעט פון דער בורזשואזיע; פאַר איהר דעמאָקראַטיזירונג קעמפט דער פּראָלעטאַריאַט.

אזוי ווי ביידערליי מאָמענטען קענען אין דער ווירקליכקייט ניט אָפּגעטיילט ווערען איינע פון די אנדערע, קען אויך די טעטיגקייט־ספערע פון דער בורזשואזיע ניט גענוי אָפּגעגרעניצט ווערען פון דער פּראָלעטאַרישער ספערע פון טעטיגקייט. די בורזשואזיע איז טיילווייז פאַראינטערעסירט אויך אין דער דעמאָקראַטיזאציע פון דער געזעלשאַפט און מישט זיך אריין אויך אין דעם פּראָצעס, אָבער איהר ראָלע איז אומבאַדייטענד און די פירערשאַפט באַלאַנגט צום פּראָלעטאַריאַט. וואָס אָנבאַלאַנגט, ווידער, דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות און דער קאַפּיטאַליסטישער אנטוויקלונג פון דער געזעלשאַפט, באַלאַנגט דאָ די אָרגאַניזירענדע ראָלע צו דער בורזשואזיע, און כאָטש דער פּראָלעטאַריאַט איז נאָך מער, ווי די בורזשואזיע, פאַראינטערעסירט אין דער אנטוויקלונג פון די פּראָדוקטיווע כחות, איז דאָך ניט דאָ זיין געביט פון טעטיגקייט און אויף דעם געביט שטעלט ער ניט ארויס קיין פאָדערונ־

נען, ווייל ניט ער ארגאניזירט די ארבייט אין דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט. ווען עס וועט דערגרייכט ווערען די דיקטאטור פונ'ם פראלעטאריאט, וועט ער ארגאניזירען די געזעלשאפטליכע ארבייט. ביז דעמאלט אבער מישט זיך דער פראלעטאריאט, אלס קלאס, ניט אריין אין דער רעגולירונג פון די שאפענדע מאמענטען. אזוי למשל, איז עס ניט די אויפגאבע פונ'ם פראלעטאריאט צו זארגען וועגען דורכפירען קאנאלען, וועגען בויען אייזענבאנען און אזוי ווייטער. און דא שטעלט דער פראלעטאריאט קיין פאדערונגען ניט, ווייל דאס זיינען שאפענדע מאמענטען פון דער מאדערנער עוואלוציע. אבער בעת ער מישט זיך ניט אין דער טעכנישער ארגאניזאציע פון דער ארבייט, שטעלט ער אזעלכע פאדערונגען, למשל, ווי וועגען אן אכט־שעה'גען ארבייטס־טאג און וועגען א נידריגערען באהן־טאריף. נעמען מיר א ביישפיעל פון אן אנדער געביט. קאלאניזאציאנס־מעטאדען קערען זיך ניט אן מיט'ן פראלעטאריאט אין דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט, ווייל דאס באלאנגט צו די שאפענדע מאמענטען, צו דער ארגאניזירונג פון דער פראדוקציע; דער פראלעטאריאט קען אבער פאדערען, אז דערביי זאלען אויף א געוויסען אופן רעגולירט ווערען די אייגענטום און רעכטבאציהונגען, ווייל דאס איז זיין ספערע — די באפרייענדע.

ווען מיר גהען איבער צו יענע ספּיכישע פּראצעסען, אין וועלכע עס ווערט פארווירקליכט דער טעריטאריאליזם, טיילען מיר אויך דא אוים די שאפענדע און באפרייענדע מאמענטען און אויף אזא אופן וועלען מיר קלאר מאכען די ראלע פון דער בורזשואזיע און די ראלע פונ'ם פראלעטאריאט.

די שאפענדע מאמענטען אין דעם פראצעס באשטעהן אין אנזאמלען קאפיטאלען און ארבייטס־הענט אין פאלעסטינא, אין באארבייטען די נאטירליכע רייכטימער פון לאנד, אין דער טעכנישער אנטוויקלונג און בכלל אין דער אנטוויקלונג פון די פראדוקטיווע כחות. רעגולירען די אלע מאמענטען איז הויפּטזעכליך די אויפגאבע פונ'ם בורזשואזען ציוניזם. די דאזיגע רע־

גולירונג ווערט איינגעטיילט, לויט דער צייט, אין: רעגולירונג בעת'ן אַריינפאָר אין פּאַלעסטינא און רעגולירונג בעת מען איז שוין באַזעצט אין לאַנד.

רעגולירען די סטיכישע אידישע אימיגראַציע נאָך פּדלעסטינא אינ'ם מאָמענט פון אַריינפאָר הייסט: אָנזאַמלען אין לאַנד אידישע קאַפּיטאַלען און אידישע אַרבייטער און פאַרגרינגערען די אָנזאַמלונג, זי עקאָנאָמיזירען און ראַציאָנאַליזירען. כדי די אידישע אימיגראַציע נאָך פּאַלעסטינא זאָל אָנגעהן ווי ווייט מעגליך פרייער און ערפאָלגרייכער, איז נויטיג, אז די אימיגראַנטען זאָלען וואָס בעסער און גרינדליכער קענען דאָס לאַנד און די לעבענס־באַדינגונגען אין לאַנד, און דערפון שטאַמען די ערשטע צוויי אויפגאַבען פונ'ם בורזשואַזען ציוניזם. די ערשטע אויפגאַבע איז צו שאַפען שטענדיגע אינסטיטוציעס פלאַנמעסיג אויסצופאָרשען פּאַלעסטינא, די געאָגראַפישע און קלימאַטישע באַדינגונגען און — וואָס עס איזנאָך וויכטיגער — די סאָציאַל־עקנאָמישע און פּאָליטישע. דאָס ווערט געטאָן מיט דער הילף פון עקספּעדיציעס, מעטעאָראָלאָגישע סטאַנציעס, אָבזערוואַטאָריעס, סטאַטיסטישע ביוראָס און אַזוי ווייטער. די צווייטע אויפגאַבע איז צו שאַפען אינפאָרמאַציאָנס־אַנשטאַלטען צו באַקענען די אידען מיט די רעזולטאַטען פון די אויספאָרשונגען. פאַר דעם צוועק דאַרף מען האָבען אַ ספּעציעלע ליטעראַטור, אינפאָרמאַציאָנס־ביוראָס און אַזוי ווייטער. ווען מען שטעלט די אַרבייט אַוועק ווי עס באַדאַרף צו זיין, קענען די הכנסות פון די אינפאָרמאַציאָנס־אונטערנעמונגען דעקען די הוצאות פון די אויספאָרשונגען.

רעגולירען די סטיכישע אימיגראַציע בעת די אימיגראַנטען זיינען שוין אין לאַנד, הייסט פאַרגרינגערען פאַר זיי די מעגליכקייט זיך איינצואָרדנען, פאַרלייכטערען דעם דרוק פון דער ציגזוען־סיסטעם, וואָס איז איינגעפירט אין לאַנד, העלפען אנטוויקלען די

פראדוקטיווע כחות אין פאלעסטינא, העלפען איהר טעכנישע אנטוויקלונג. פאר דעם צוועק איז נויטיג: צו ארגאניזירען דעם קרעדיט און דעם פארקויף פון די פראדוקטען; אז די אלגעמיין־ציוניסטישע פינאנץ־אינסטיטוציעס זאלען איבערנעמען די שטייערען פון לאנד; צו גרינדען מוסטער־ווירטשאפטען; צו קריגען קאנצעסיעם און אזוי ווייטער. די דאזיגע אלע אונטערנעמונגען דארפען זיך באצאלען און ברייגען הכנסה פאר ווייטערע אונטערנעמונגען. דער כאראקטער פון די ציוניסטישע אינסטיטוציעס דארף זיין ניט קיין פילאנטראפישער, נאר א געשעפטליכער. דאס דארף זיין די רעאליסטישע און ניט אויטאפיסטישע טעטיגקייט פון'ם קאנגרעס.

דריטענס — און דאס איז דאס וויכטיגסטע — די סטיכישע פראצעסען דארף מען קיין מאל ניט איבערלאזען אויף זייער אייגענעם באראט. אין די סטיכישע פראצעסען ווירקען פארשידענע כחות און טענדענצען, וועלכע פלעכטען זיך צונויף אויפ'ן משונה'דיגסטען אופן, און קיין מאל ווירקט ניט יעדע באזונדערע טענדענץ אין איהר ריינער פארם; שטענדיג עקזיסטירט דאס „אלטע" איינצייטיג מיט'ן „נייעם"; די אפשטארבענדע טענדענצען און די, וואס ווערען ערשט געבארען, עקזיסטירען זייט ביי זייט מיט די רייפע. „קיין איינציגע היסטארישע קאטעגאריע — זאגט איינער פון די שרייבער־„וואזראזשדענצעם" — שטעלט ניט מיט זיך פאר קיין ריינע פארקערפערונג פון וועלכען ניט איז סאציאלען פרינציפ... קיין נייע געזעלשאפטליכע פארם קומט ניט **באלד נאך דער פאלשטענדיגער און ענדליכער** צושטערונג פון די אלטע געזעלשאפטליכע יסודות: די ענדערונג פון די געזעלשאפטליכע פארמען ווערט באשטימט ניט נאר פונ'ם פאלגען פונ'ם נייעם נאכ'ן אלטען, נאר אויך פון זייער קא־עקזיסטענץ. „אין יעדער געזעלשאפט, זאגט לאווראוו, קען מען אונטערשיידען היסטארישע איבערבלייבענישען, לעבענס־פעהיגע עלעמענטען און שפראצונגען פון דער צוקונפט". דעריבער איז דאס היסטארישע

לעבען ניט קיין אונאויפהערליך געוועב, וואָס בייט שטופּענווייז די קאָלירען און אוזאָרען — דאָס געוועב פון'ם סאָציאַלען לעבען איז אַ קאָמפּליצירט געפלעכט פון פאַרשידען־קאָלירטע פעדים" *).

די סיימיסטען באַהויפּטען, אַז קעמפען פאַר'ן טעריטאָריאַליזם און אַנזאַמלען פאַר איהם כּחות דאַרף מען דאָ — אין דער פאָרם פון נאַציאָנאַל־פּאָליטישער אויטאָנאָמיע, אין סיים; און ערשט נאָכדעם, ווען עס וועלען זיין אָנגעזאַמעלט גענוג כּחות, וועט מען זיי קענען אָנהויבען אַנווענדען אויף פּלאַנמעסיגער קאָלאָניזאַציע דאָרט. און דעריבער — „פריהער נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע און נאָכדעם טעריטאָריאַלע", פריהער אַ סיים, דערנאָך אַ טעריטאָריע". די סיימיסטען דענקען, אַז זיי האָבען אויף אַזאַ אופן געפונען די לאַנג געזוכטע האַרמאָניע צווישען דער געגענוואַרטס־אַרבייט און דער צוקונפט פּראָגראַם, אַז זיי האָבען אַריבערגעוואָרפען אַ בריק צווישען דאָ און דאָרט. פריהער דאָ, נאָכעם דאָרט: דאָ ווערט געשאַפען אַלץ פאַר דער רעאַליזירונג פון'ם אידעאַל און דאָרט ווערט דער אידעאַל פאַרווירקליכט. אויף דעם סמך לאַכען די סיימיסטען פון אונזער פאָדערונג צו אַרבייטען אי דאָ, אי דאָרט. דאָס, זאָגען זיי, איז דואַליזם.

אָבער די געשיכטע באַוועגט זיך ניט אַזוי, ווי עס שטעלען זיך פאָר די סיימיסטען. די אַנווענדונג פון די כּחות הויבט זיך ניט אָן באַלד נאָך זייער אַנזאַמלונג, נאָר געהט אָן אין איין צייט מיט איהר: אין געזעלשאַפטליכען לעבען מערקט זיך ביז אַ געוויסען גראַד אַ פּראַלעליזם פון אַנזאַמלונג און אַנווענדונג פון כּחות. אין דעם פּונקט דערמאָנען די סיימיסטישע חקירות אָן די געוועהנליכע קינדערשע רייד: „אויף

---

*) זאַמלונג „וואָזראָזשדעניע", זייט 79. דער קורסיוו איז דעם שרייבער'ס. — ליידער, באַמערקט ניט דער ציטירטער שרייבער, ווי שלעכט עס בינדט זיך די דאָזיגע פּראַכטפולע ציטאַטע מיט די אַנדערע בליקען פון די „וואָזראָזשדענצעס" (סיימיסטען).

מארגען נאכדעם, ווי איך וועל ווערען א גרויסער, וועל איך ווערען א רעדנער אדער א שרייבער". ביים קינד זאמלען זיך די כחות אן אין ריידען, אין שרייבען, אין האנדלונגען. קען מען זאגען, אז פריהער מוז דאס קינד אנזאמלען גייסטיגע כחות און נאכדעם ערשט — אויף מארגען — מאכען א געברויך פון זיי ? ווען וועט זיין דער מארגען ? ווען וועט דאס קינד אויסוואקסען ? אין וועלכען מאמענט וועט מען קענען זאגען, אז עס האבען זיך שוין אנגעזאמעלט גענוג כחות און מען קען שוין צוטרעטען צו זייער אנווענדונג ? ניין. די אנווענדונג איז פאראלעל צו דער אנזאמלונג: איז פאראן ווענינער כחות, איז ענגער און פרימיטיווער זייער אנווענדונג; מער כחות, איז ברייטער און קאמפליצירטער זייער אנווענדונג. און ווייטער איז ניט ריכטיג, אז דא זאמעלט מען נאר און דארט פארברויכט מען נאר דאס אנגעזאמעלטע. דא ווערען די כחות אנגעווענדט, פונקט ווי זיי ווערען אנגעזאמעלט. אין איין און דערזעלבער צייט זאמעלט די אימיגראציע אן די אידישע נאציאנאלע כחות און ווענדט זיי אן. לאמיר צוגעבען, אז די סיימיסטען זיינען גערעכט, אז זייערע באהויפטונגען האבען וועלכען ניט איז זין; לאמיר צוגעבען, אז דערווייל דארף מען זארגען אויסשליסליך וועגען אנזאמלען כחות דא און שטרעבען צו א סיים. אבער פאר דער צייט, וואס מיר וועלען זיין פארנומען דערמיט, וועלען די פראצעסען פון די אידישע וואנדערונגען דערווייל טון זייער ארבייט. און אט הויבט זיך אן א קאנצענטרירטע איינוואנדערונג אין וועלכען עס איז לאנד — וואס וועלען מיר דעמאלט טון ? אויב מיר זאלען פאלגען די סיימיסטען, דארפען מיר גלייכגילטיג קוקען אויף דעם פראצעס און... אזוי לאנג זאמלען כחות, ביז די סיימיסטישע טעארעטיקער וועלען אונז ניט ערקלערען: „גענוג !" א שאד נאר, וואס מיר ווייסען ניט, וואס עס הייסט אייגענטליך ביי די סעמיסטען: גענוג. אין תוך איז עס ריינער אפארטוניזם, עס איז א געגענווארט אהן א צוקונפט און עס איז קיין זכר ניטא פון דעם בריק צווישען דער געגענווארט און דער צוקונפט.

די צוטיילונג צווישען „אנוועגדונג“ און „אנזאמלונג“ איז נאר א פראזע, וואס פארמאסקירט באקוועם דאס פעהלען פון געדאנק. אונזער ארבייט דא און אונזער ארבייט דארט — דאס איז ניט קיין דואליזם; מען דארף מאכען אן אונטערשייד צווישען דואליזם און צווייאיגקייט. ווען מיר זאגען, אז א מענש האט צוויי הענט, איז עס ניט קיין דואליזם און עס שטעקט אין דעם גיט קיין זינד. דער דואליזם, וואס איז אונערטרעגליך פאר'ן וויסענשאפטליכען געדאנק, ערשיינט דארט, וואו צוויי זאכען ווערען אין געדאנק אפגעטיילט דורך אן אפגרונד, ווען עס ווערט געשאפען אן אומעגליכקייט זיי צו פאראייניגען אין א העכערען סינטעז, זיי צוריפצוברייגען אין איין אלגעמיינעם שטאנדפונקט. דואליזם הערשט ניט ביי אונז, נאר ביי די סיימיסטען. ביי אונז זיינען דער „דא“ און דער „דארט“ ניט קיין היפוכים, נאר צוויי זייטען פון איין און דעמזעלבען פראצעס; ביי די סיימיסטען זיינען דאס צוויי פראצעסען, וואס האבען קיין שייכות ניט צווישען זיך: איינער דארף כלומר'שט פארענדיגט ווערען, כדי דער צווייטער זאל זיך קענען אנהויבען. זיי שאפען אן אפגרונד צווישען דעם דארט און דעם דא, צווישען דער געגענווארט און דער צוקונפט. און ווען זיי מאכען די קינסטליכע צוטיילונג, מוזען זיי אוועקשטעלען די פראגע וועגען א בריק און זיי באטראכטען זייער סיים פאר דער העכסטער שטופע פון ערפינדערישקייט. מיר האבען געזעהן, ווי אומזיכער דער דאזיגער בריק איז. די סיימיסטען ווייזט זיך אויס, אז דאס וויכטיגסטע איז די פראגע וועגען א פארבינדונג צווישען דער געגענווארטס-ארבייט און דער צוקונפט-פראגראם. פון אונזער שטאנדפונקט איז עס איין אונאויפהערליכער סטיכישער פראצעס און עס שאפט זיך ני טא קינסטליכע, נאר א סטיכישע פארבינדונג. דעריבער עקזיסטירט פשוט ניט פאר אונז די פראגע וועגען א פארבינדונג און וועגען די משונה'דיגע „צוויי פלעכען“; די ארבייט דא און די ארבייט דארט זיינען ניט צוויי פארשידענע פלעכען, נאר צוויי ליניען אויף איין און דערזעלבער

פלעכע, און צווישען די צוויי ליניען געהט אַ איין און דערזעלבער סטיכישער פּראָצעס פון דער אידישער דינאַמיק. מיר זאָגען נאָך אַמאָל און שטרייכען אונטער: פּאַר אַנגַז עקזיסטירט ניט די פראַגע וועגען אַ פאַרבינדונג און וועגען אַ בריק, ווייל מיר שטעהן אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון'ם סטיכטשען פּראָצעס.

די אידישע פּראָלעטאַריער לעבען דאָ און קעמפען דאָ פאַר זייערע טאָג־טעגליכע נויטען. צווישען די דאָזיגע פאַרשידענע דאָ'איגע נויטען געפינט זיך אויך די טאָג־טעגליכע פאַראינטערעסירטקייט אין דער פרייהייט פון אימיגראַציע, אין דער אומגעשטערטקייט פון דעם אריינפאָר דאָרט און אין דער לעבענס־באַקוועמליכקייט דאָרט. די סטיכישע פּראָצעסען טרייבען די אידישע פּראָלעטאַריער אַהין און לעבענדיג דאָרט, קעמפען זיי דאָרט. לויט די געזעצען פון דעם סטיכישען פּראָצעס איז אַלץ לייכטער צו באַקומען פרייהייט דאָרט, וואָס פרייער און פולבאַרעכטיגטער עס איז דאָס לעבען דאָ, און וואָס מעהר פרייהייט דאָרט, אַלץ מער רעאַלע גאַראַנטיען באַקומען אונזערע רעכט דאָ. צוליב צוויי אורזאַכען זיינען מיר פאַראינטערעסירט אין דער פאַרבעסערונג פונ'ם לעבען דאָ: ערשטענס, ווייל מיר לעבען דאָ, אין גלות; צווייטענס, ווייל די פאַרבעסערונג דאָ מאַכט גרינגער אויסצוקעמפען די רעכט דאָרט, אין פּאַלעסטינא, וואוהין דער סטיכישער פּראָצעס טראָגט ביסלעכווייז אריבער דעם שווער־פּונקט פון אונזער לעבען. און ווידער טאַקע צוליב צוויי אורזאַכען זיינען מיר פאַראינטערעסירט אין דער אויסבעסערונג פונ'ם לעבען דאָרט: ווייל אַהין טראָגט זיך סטיכיש אריבער דער שווער־פּונקט פון אונזער לעבען און ווייל די באַפעסטיגונג פון אונזערע פּאָזיציעס דאָרט איז אַ גאַראַנטיע פאַר אונזערע רעכט דאָ.

אַט אין וואָס עס באַשטעהט די סטיכישע און ניט די קינסטליכע פאַרבינדונג פון אינטערעסען און קאַמף צווישען דאָ און דאָרט. וואָס בעסער עס איז דאָ, אַלץ בעסער איז דאָרט, און פאַר־

קערט. דער מאַקסימום רעכט, וואָס מיר קענען באַקומען דאָ, אין גלות איז — נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע; דער מאַקסימום רעכט, וואָס מיר קענען דערגרייכען דאָרט, אין פּאַלעסטינא, איז — טעריטאָריאַלע און פּאָליטישע אויטאָנאָמיע. וואָס מיר וועלען דערגרייכען פריהער און וואָס שפּעטער — איז ניט וויכטיג, ווען מיר שטעלען אויף דעם אויבען־ערקלערטען שטאַנד־פּונקט. נאַציאָנאַל־פּאָליטישע אויטאָנאָמיע איז ניט נאָר אַ מיטעל זיך צו דערשלאָגען צו טעריטאָריאַלער, נאָר איז אויך, גלייך מיט דער טעריטאָריאַלער אויטאָנאָמיע, אַ זעלבסטשטענדיגער ציעל. דאָס זיינען צוויי צילען, וואָס זיינען פאַרבונדען דורכ'ן סטיכישען פּראָצעס, וועלכער ציהט זיך ניט ווי אַ פאָדים, נאָר וויקעלט זיך פאַנאַנדער אין דער גאַנצער ברייט, איינצייטיג אי דאָ, אי דאָרט.

* * *

אוטאָפּיזם זינדיגט תמיד מיט דער שטרעבונג צו פאַרבייטען דעם סטיכישען פּראָצעס: דער אוטאָפּיזם וויל מיט באַוואוסטזיניגע מענשליכע שטרעבונגען שאַפען עפּעס, וואָס ווערט ניט געבאָרען אין דער טיפעניש פון'ם געזעלשאַפטליכען לעבען. דער פאַטאַליזם נעמט אָן, אַז דער אַנטייל פון'ם באַוואוסטזיניגען ווילען איז אוממעגליך אין די סטיכישע פּראָצעסען, און ער געהט פּאַסיוו מיט'ן שטראָם. דער אוטאָפּיזם ווייסט ניט פון סטיכישע פּראָצעסען: די אומפאַרבעסערליכע אוטאָפּיסטען האָבען גאָר מורא צו דערמאָנען די סטיכישע פּראָצעסען, אין דעם דערמאָנען אַליין זעהען זיי סמנים פון פאַטאַליזם און פּאַסיוויטעט. די פאַטאַליסטען, פאַרקערט, ציטערען פאַר אַ באַוואוסטזיניגער אַריינמישונג אין די סטיכישע פּראָצעסען און זיי זעהען אין דער אַריינמישונג אַ געפערליכע קינסטליכקייט. די פאַטאַליסטען פאַרגעסען, אַז געשיכטע ווערט געמאַכט פון מ ע נ ש ע ן, וועלכע פאַרפאָלגען דערביי באַוואוסטזיניגע צ י ל ע ן; די אוטאָפּיסטען פאַרגעסען, אַז די ר ע ז ו ל ט אַ ט ע ן פון מענשליכער טעטיגקייט פאַלען זיך נאָר דעמאָלט צונויף מיט איהרע צ י ל ע ן, ווען די צילען גופא זיינען

צונעפאסט צו די סטיכישע פראצעסען, וואס קומען פאר אין גע־זעלשאפטליכען לעבען.

אויבען האבען מיר אפגעווארפען דעם טעריטאריאליסטישען אוטאפיזם אין דער פארם פון זוכען א טעריטאריע, פון דיפלאמא־טיע און סיימיזם. איצט מוזען מיר זיך ווענדען געגען באטאליזם. מיר האבען דעם טעריטאריאליזם אראפגעבראכט פונ'ם הימעל אויף דער ערד. און מיר פרעגען: וואס פאר א ראלע אין די פריהער ערקלערטע סטיכישע פראצעסען פון דער אידישער דינא־מיק קען שפילען אונזער ווילען, אונזער וויסען? צו דער באַ־וואוסטזיניגער ארייננמישונג פונ'ם מענשליכען ווילען קומט צו נאך איין מאמענט — ארגאניזירטקייט. די ארגאניזירטקייט, ווידער, איז ניט קיין פשוט'ע סומע פון אינדיווידועלע אנשטרענגונגען, נאר זי שאפט א סאציאלע קראפט. אינאיינעם מיט די סטיכישע סאציאלע טענדענצען דארפען מיר אין פראצעס ארייננברייננגען די באוואוסטזיניגע טענדענץ. די באוואוסטזיניגע ארייננמישונג איז ניט בכח צו שאפען, צו אימפראוויזירען סטיכישע פראצעסען, זי איז אבער בכח זיי צו רעגולירען. רעגולירען סטיכישע פראצעסען מיינט: פארגרינגערען און פארשנעלערען זייער גאנג, פארהיטען די געזעלשאפטליכע ענערגיע פון א צו גרויסען אדער אומזיסטען פארברויך, מאכען צוועקמעסיגער און פרוכטבארער די רעזולטאטען פון דעם פארברויך: דאס הייסט, עקאנאמיזירען און ראציאנאליזירען די סטיכישע פראצעסען.

ע נ ד ע.